A Magyar Képzőművészeti Főiskola és Miskolc város kapcsolatának múltban gyökerező hagyománya van. A század húszas éveiben Benkhard Ágoston festőnövendékei voltak több nyáron át szívesen látott vendégei a volt Egri-féle szanatórium telkén kialakított Művésztelepnek.

Azóta már a századvég utolsó éveit számoljuk és a miskolci művésztelepen is sok minden történt, a történelmünket jelző sorjázó évek alatt. A Művésztelep a városban letelepedő alkotóknak adott otthont, itt dolgozott a magyar sokszorosító grafikát megújító művészek egyik jelentős nemzedéke és ma ezen épületegyüttesnek egy része felújítva a Miskolci Galéria Alkotóházaként újra lehetőséget kínál az alkotó munkára. Számunkra is öröm, hogy 1992-től újra fogadhatjuk nyaranta a Magyar Képzőművészeti Főiskola grafikusnövendékeit jól felszerelt műhelyünkben. Miskolcot sokáig emlegették a magyar sokszorosító grafika fővárosaként, melyre egy idő után már csak a nemzeti biennálé emlékeztetett. A hagyományok kötelezneknek.

Reméljük sikerül újra a nagy elődök nyomán meghatározó hellyé nemesíteni a mában is ezt a művésztelepet. Fiatalokat fogadni, alkotó lehetőséget biztosítva jó patrónusa lenni a művészetnek.

Dobrik István

MŰTÁRGYJEGYZÉK

BENCZE LÁSZLÓ		
1. **Cím nélkül**	litográfia	77 x 57 cm
2. **Hol a fejed**	cinkkarc, hidegtű	35 x 27 cm
CSORDÁS ZOLTÁN		
1. **Kaloda**	litográfia	65 x 53 cm
2. **Angyal őrizze álmod**	alumíniumkarc	54 x 37 cm
3. **Közös fej**	alumíniumkarc	54 x 36 cm
4. **Kompozíció**	alumíniumkarc	54 x 88 cm
DARVAS PÉTER		
1. **Burokban**	litográfia	27,5 x 17,5 cm
2. **A titok hlánya**	litográfia	24 x 36 cm
3. **Cím nélkül**	vegyestechnika	50 x 70 cm
4. **Cím nékül**	vegyestechnika	50 x 70 cm
FARKAS CSABA		
1. **Communion I.**	litográfia	54 x 68 cm
2. **Communion II.**	monotípia	38 x 27 cm
3. **Communion III.**	monotípia	38 x 27 cm
4. **Communion IV.**	monotípia	38 x 27 cm
5. **Communion V.**	monotípia	27 x 38 cm
6. **Communion VI.**	monotípia	27 x 38 cm
7. **Communion VII.**	monotípia	27 x 38 cm

CSORDÁS Zoltán

HONFFY RÉKA		
1. **Nagy kékség**	rézkarc	19 x 15 cm
2. **Nagytakarítás**	aquatinta, rézkarc	49,5 x 34 cm
3. **Éjszaka**	rézkarc	21 x 24 cm
4. **Növekedés**	rézkarc, aquatinta	32 x 32 cm
5. **Hold**	rézkarc	25 x 21 cm
6. **Erotika**	rézkarc, aquatinta	27,5 x 20 cm
KOVÁCS MÁRIA		
1. **Haldarabok I.**	litográfia	30 x 25 cm
2. **Haldarabok II.**	litográfia	32 x 29 cm
3. **Haldarabok III.**	litográfia	40 x 35 cm
4. **Haldarabok IV.**	litográfia	40 x 35 cm
LELKES A. GERGELY		
1. **Port de bouc**	tus, ecset	20 x 26 cm
2. **Lyon I.**	tus, ecset	21 x 26 cm
3. **Lyon II.**	tus, ecset	21 x 26 cm
4. **Terek**	diópác, ecset	20,7 x 26 cm
5. **Terek**	tus, ecset	21 x 26 cm
MADÁCSI ISTVÁN		
1. **Százhét**	litográfia	59 x 45 cm
2. **Felavatás**	litográfia	59 x 64 cm
3. **Metamorfózis**	litográfia	29 x 38 cm
4. **Mire virrad**	litográfia	32 x 40 cm
PÉLI MANDULA		
1. **Varláclók I.**	litográfia	65 x 38 cm
2. **Varláclók II.**	litográfia	65 x 38 cm
3. **Varláclók III.**	litográfia	38 x 65 cm
SIPOS LEVENTE		
1. **Rossz vér '93**	linómetszet	25 x 17,5 cm
2. **Uff '93**	linómetszet	21 x 12 cm
3. **Démon I.**	litográfia	24 x 18 cm
4. **Démon II.**	litográfia	28 x 20 cm
5. **Indián '93**	rézkarc	16,5 x 11 cm
6. **Varázsló '93**	rézkarc	28 x 18 cm
SZARVAS ILDIKÓ		
1. **Áradás tavának sarja**	litográfia	60 x 43 cm
2. **Érintés**	monotípia	60 x 43 cm
3. **Bálvány**	monotípia	55 x 77 cm
4. **Portré**	monotípia	68 x 57 cm
5. **Portré**	monotípia	68 x 57 cm

MISKOLCI GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető november 21-ig hétfő kivételével 10-18 óráig

Miskolc, Hunyadi utca 12. tel./fax: 355 004

KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLÁSOK

MISKOLCI GALÉRIA 1993

KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLÁSOK

BERTA BENCZE LÁSZLÓ, CSORDÁS ZOLTÁN, DARVAS PÉTER
FARKAS CSABA, HONFFY RÉKA, KOVÁCS MÁRIA
LELKES A. GERGELY, MADÁCSI ISTVÁN, PÉLI MANDULA
SÍPOS LEVENTE, SZARVAS ILDIKÓ

Kiállítás a Magyar Képzőművészeti Főiskola harmadéves grafikus növendékeinek a miskolci alkotóházban készült munkáiból.

„Reszkess Te kedves, sötétben bujkáló művészetbarát és mi is reszketünk itt a sötétben"
(Niemand Endre)

De hát ha lehetséges és most a miskolciak jóvoltából lehetséges, közelebb húzódunk egymáshoz és közösködünk egymás melegén.

Elfogult szeretettel ajánlom a Szalayn, Kondoron, Lenkeyn eligényesedett publikum figyelmébe ezt a készülődő főiskolai évfolyamot, a mostani harmadéveseket.

Csak szuverén egyéniségekből lehet valódi közösséget alkotni. Ennek a társaságnak az előbbiért van esélye az utóbbira. Valamennyien saját külön ösvényen indulnak a cél felé.

Megspórolhatatlan zsákutcák és vakvágányok jöhetnek még. A műfaj funkcióváltása közben nekik kell kitalálni saját magukat és egyúttal azt is, hogy milyen lesz a kilencvenes évek magyar grafikája.

Ezek a munkák itt készültek a Miskolci Galéria műhelyében most nyáron.

Ez volt az a három hét, amikor amolyan miskolci monszun zúdult a városra. (MISKOLCI MONSZUN HETEK) Ebben a termékeny mámorban születtek ezek a litográfiák, monotípiák, rajzok, rézkarcok.

Érdekes, hogy ebből az évfolyamból négyen – PÉLI MANDULA, SZARVAS ILDIKÓ, BERTA BENCZE LÁSZLÓ, FARKAS CSABA – Erdélyből jöttek, Romániából. Nem valami paternális jóindulat miatt vettük fel őket – tehetségesek.

Ne keressenek folklorisztikus rekvizitumokat a munkáikon. Belső tájakat rajzolnak élményeik áttételes leírására törekednek.

A többiek: KOVÁCS MARIKA halaknak lát most bennünket és halakon keresztül láttatja gyarlóságunkat.

DARVAS PÉTER csendes tempóval a nonfiguratív lírai impresszionizmus felé ballag.

HONFFY RÉKA egyszerre nyers és bátran, romantikusan érzelmes.

SZARVAS ILDIKÓ egy adott szintű komplettségből most nyit, lebont és újraépít.

CSORDÁS ZOLI vibrálóan impulzív, húzó ember.

MADÁCSI ISTVÁN szikár, intellektuális, fanyar, metafizikus és biblikus.

SIPOS LEVENTE grafittiből és gyermeki mítoszokból nyers, utcaian kihívó, szókimondó rajzokat készít.

LELKES GERGŐ egyre csak gyűjt, gyűjt.

Túl szép? Tőlem ne várják, hogy hibát keressek a portékámban. Arra ott vannak a hétköznapok.

Ezzel a kiállítással köszönjük meg a vendéglátást. A grafikusoknak megint egy új raja, akik hazajárnak Miskolcra. Köszönjük.

Eszik Alajos

Budapest, 1993. október 8.

A Miskolci Galéria szeretettel meghívja Önt
a

KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLÁSOK

című kiállításának megnyitójára
1993. november 5-én
pénteken délelőtt fél 12-re
a Hunyadi 12. szám alatti Petró házba.

A kiállítást megnyitja

Dr. Dobrik István
művészettörténész
a Miskolci Galéria igazgatója

MISKOLCI GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető november 21-ig
hétfő kivételével 10-18 óráig
Miskolc, Hunyadi utca 12. tel./fax: 355 004

BNy Kft

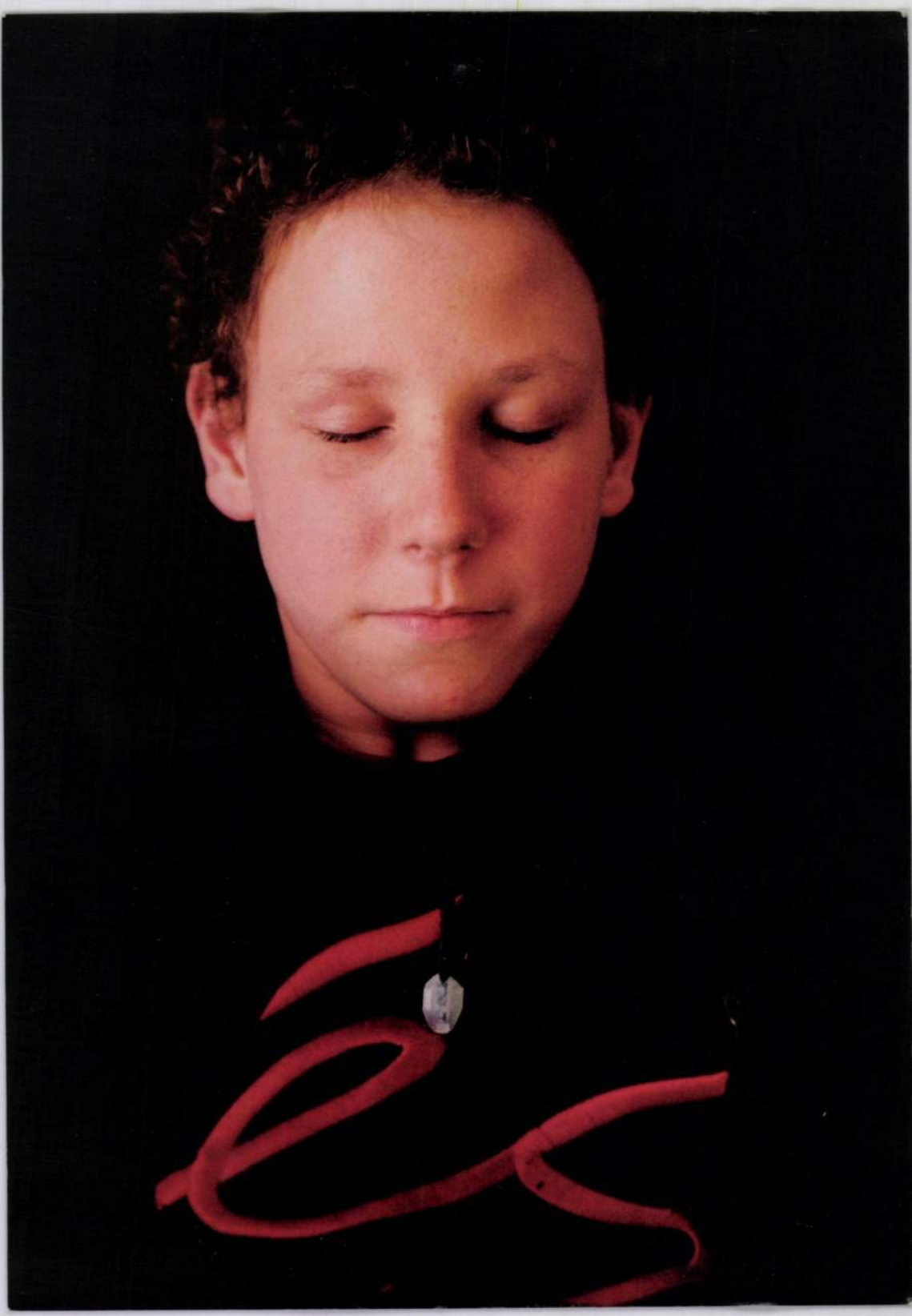

CSOSZÓ GABRIELLA

Távolság / Distance

MODERN MŰVÉSZETÉRT KÖZALAPÍTVÁNY
KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
2400 DUNAÚJVÁROS VASMŰ ÚT 12.
ica-d@dunanet.hu, http://www.ica-d.hu, T/F (36) 25 412 220

A KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET szeretettel meghívja Önt

CSOSZÓ Gabriella (H), ELEK Judit (H), Charles FRÉGER (F), GÖBÖLYÖS Luca (H), Nikolai HOWALT (DK), Razvan ION (RO), Iosif KIRÁLY (RO), Ioanna NEMES (RO), Lucia NIMCOVÁ (SK), Ewa WOLAŃSKA (PL) **kiállítására.**

Megnyitó / Opening:
2004, április 23, 18 óra / April 23, 2004, 6 pm
Bevezető / Opening speach by: PETRÁNYI Zsolt, kurátor / curator
Dj set: blaz.r, Vj: KOD

A kiállítás megtekinthető 2004. május 23-ig, (május 1. és hétfő kivételével) naponta 10-18 óráig.
The show can be seen until the 23th of May, daily from 10 am to 6 pm, except Mondays and 1st of May.

A megnyitóra ingyenes busz indul a Műegyetem főépülete elől 16 órakor, visszautazás 22 órakor.
For the vernissage free bus starts from the main building of Technical University at 4 pm, returns at 10 pm.

A kiállítás a DOKUMENTUM 6. program része, a MAGYAR FOTÓHÓNAP eseménye.
The exhibition is part of the DOKUMENTUM 6. and an event of the HUNGARIAN MONTH OF PHOTOGRAPHY.

Támogatók / Sponsors: Lengyel Intézet, FFS, MFSZ,

NYOMTATVÁNY
Dr. Tímár Árpád
Budapest
Üllői út 119. IV/65.
1091

Fotó / Photo: CSOSZÓ Gabriella

Csorbaköi vár

Szuhogy, Borsodom.

Leszik Andor

A szuhogyi Csorbaköi vár XVI. naradbeli pénzhamisító műhelye.

Num. Közl.

1941. 49-54. l

Lerombo Ták

1568 elött

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO

a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Lóska Lajos
művészettörténész

Budapest
Felsőzöldmáli u. 61-65.
1025

JÁTÉK

Csoszó Gabriella Kiállítása

Megnyitó: 2000. március 9. 17 óra, Nyitva: március 9–április 9.

PÉCSI KISGALÉRIA
Pécs, Szent István tér 4.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726
Református Egyház
1976 VIII 6 1

1021 Csorcsán Mihály, vagy Ötvös (Cseh) János ötvös

LEGÚJABB TÖRTÉNELMI ÉRMEINK

Az éremművészet és az érmek gyűjtése iránti érdeklődés világszerte újból fellendült. Hazánkban az éremkészítés mindkét módján, verve és öntve is igen sok színvonalas érem készül. A hazai érmek között az utóbbi három évben több egyháztörténeti tárgyú érem készült. Most valamennyi a kecskeméti Protestáns Éremkiállításon látható a Református Könyvtárban.

Kecskeméti Vég Mihályról, a Mikoron Dávid nagy búsultában szerzőjéről nem maradt fenn arckép.

Ezért az érem egyik oldalát a Psalmus Hungaricus egyik szakaszának illusztrációja díszíti:

Akarok inkább pusztában laknom,
Vadon erdőben széjjel bújdosnom,
Hogynem mint azok között lakoznom,
Kik igazságot nem hagynak szólanom.

Vad sziklaszorost ábrázol ez az oldal, egyik kiugró sziklájáán áll, s jajjgatja panaszát a prédikátor. Felirata: *1923. Psalmus Hungaricus. D+LV.* Az évszám Kodály zenéje keletkezésének éve. Ez a sziklaszoros lett volna Zs. Tüdős Klára színpadi díszlete a Psalmus első operaházi első előadásán. Hátlapjának felirata: *Kecskeméti Vég Mihály MDLX.* Ezt egy 18. századbeli kecskeméti egyházi pecsét rajza díszíti: az ágaskodó kecske és a pelikán. Ez volt abban az időben az egyház pecsétjének a rajza, ezzel a felirattal: Sigillum Ecclesiae Orthodoxae Oecopolitanae 1708. Csorcsán Mihály vagy Ötvös (Cseh) János készítette. Ez volt a törökkorban alakult kecskeméti ötvös céh utolsó alkotása.

Az 1969. évi *A kecskeméti ötvösművészet remekei* c. kiállítás rendezésekor fedezte fel s mutatta be *Adorján* Imréné Asbóth Mária lelkész könyvtáros. Az érem öntött bronz, 70 mm, készítette *Csúcs* Ferenc, 1975.

*Szenci Molnár Albert*ről születése négyszázadik évfordulójára 1974-ben készült el az első érem. Róla három metszet maradt fenn: 25, 30 és 50 éves korából. Ez utóbbi látható az Institutio fordításának címlapján. Ezt vette alapul *Reményi* József éremművész.

A címlapon szemből látható arcot profilba fordította, balra néz. Felirata: *Szenci Molnár Albert 1574—1643.* Egyoldalú, öntött bronz, 80 mm.

A debreceni nagyerdei templomot felszentelése napjára mintázta meg *Nagy* József bánki lelkész, levéltáros. Amint azt akkor beszámolómban hírül adtam (RE 1975. december), a felszentelés alkalmával ajándékba kapták azok, akik részt vettek a templom építésében. A modern új templomot ábrázolja a legtelejesebb képet nyújtó szembe nézetben. Felirata: *Nagyerdői Református Templom, Debrecen, 1975.* Hátlapja nyitott Biblia, rajta az Alfa és Omega betűk. Felirata: *In Memoriam Martin Luther King, 1968.* Ez a dátum mártírhalálának éve. Öntött bronz, 75 mm.

A debreceni Szent András templomról is készült érem. A Nagytemplom elődje, tudomásunk szerint, kétszer égett le, 1564-ben és 1802-ben, az első romlása után Bethlen Gábor állíttatta helyre, a második után lebontották. Gótikus stílusú volt, a 14. században épült. Eredeti formájában mutatja az érem, amikor egy torony volt, s még nem állt mellette a Veres torony. Felirata: *Szent András templom, XIV—XIX.* A templom kerítésén: *1975*, az érem készítésének éve. Az 1974-ben készült Méliusz érem új hátlapja. Címoldala a reformátor jelképeként, arcképe hiányában, a legendás liciumfát ábrázolja: *Petrus Melius MDXXXVI—LXXII felirattal. Mindkét oldalát Csúcs* Ferenc készítette. Öntött bronz, 80 mm.

DUNÁNTÚLI ÉNEKEK

Fejes Ádám 1913-ban sz. Budapesten, teológiát tanult s előbb Etyeken, majd Abán lelkipásztor. Versei a Protestáns Szemlétől indulva jelennek meg lapokban, a Templomablakban s kötetében (Dunántúli magyar-pap éneke, 1941). Április tanítványa, lapjában munkatársa; mint Reményikben őrlődnek első korszakának verseiben nemzetün rú, áttelepítések, szociális helyzet). Hite vezeti újabb istenes verseihez. Prófétai hangja ritkán lágyul el. Nem írt sokat, mert ismerte az „elnémító ihletést" is, amikor „a szó oly kevés". Egyszerre fájlaljuk az elmaradt bő termést és örülünk a kevesebb aszúnak.

DÓZSA

Tűzben kinyílott rózsa:
izzik a neved, Dózsa!
Felvetted a keresztet
és soha le sem tetted.
Azt a keresztet értem,
melyet hordoztak értem
jobbágy apák, anyák is,
kivert öcsénk, bátyánk is...
Kereszt — a vásott göncön:
tréfa a szégyenünkön,
szolgák szabadság éke,
tüzes trón lett a vége,
de: lángban kinyílt rózsa,
jel már a neved, Dózsa!

BETEGNÉL — PUSZTÁN

Tudom, nem akarsz ittmaradni,
szomorú szemed messze réved,
tanú a koldus ötven éved,
hogy jól lehet itt megszakadni
és mégsem lehet megmaradni!

Beesett arcod csalfa pírja
pusztai népek „egészségét",
halálos jegyzés ékességét
lelkemre jeges tűzzel írja,
beesett arcod csalfa pírja...

Béres vagy, magyar s dunántúli...
Mondd, Istenem, hívjam-e vissza?
(Könnyem nagy urak földje issza.)
... Vigye békesség, Honán-túli,
hiszen béres volt, dunántúli.

(1941)

„BÍZD RÁM MAGAD!"

Első Újkenyér ünnepén, 1945 után, telepesek közt, Etyeken.

S szólott az Úr egy napon Ábrahámhoz:
„Menj el faludból, hagyd itt földedet,
készülj — bár ismeretlen előtted az út,
bízd rám magad — mert boldog aki tud
de boldogabb ki hisz és Rám tekint!"

Induljatok! Most szólt az Úr megint!
Jaj, kemény sors ez. Éhezéssel, bajjal
és sötétségbe, ködbe visz az út
s mert úgy hittétek „boldog aki tud"
ingó nádszállá lett néha hitünk
nem tudjuk hinni, hogy megérkezünk...
A csüggedő szól: visszafordulunk,
mert nem lehet, hogy ez a mi utunk,
a Holnapot hogyan nyerhetjük itt meg?
De boldogok még ma is, akik hisznek!

A bizonyosság nincsen embereknél,
bízz emberekben, hontalan leszel,
Isten ha hív, vándorolj hontalan,
ki Rá tekint biztos otthonja van,
most is táplál, testvérem, új kenyérrel,
boldog lesz útján, kit a hit vezérel!
El ne feledd, hogy Ábrahám Ura
szólított meg és életutadon
ment már egy Vándor hontalan előtted
s mit Isten végzett, Testvérem, felőled,
csak az a biztos, csak az az erős,
légy ismeretlen vagy légy ismerős,
Etyek vagy Erdély, Tisza vagy Duna,
mi itt örökös vándorok vagyunk,
de Nála van megígért Holnapunk,
Őrá tekints és úgy szolgálj ma itten,
más vándorok közt járván utadat
szánts, vess, arass — félelmeidet vesd el
és bízd az Úrra teljesen magad!

Mert szólt az Úr: menj ki a te földedből,
hagyj el múltat és hagyj el álmokat,
az engedelmes népé a jövő,
boldog ki tud — aki hisz, boldogabb!

(1945)

LÁZADÁS

Irgalmasságod hirdetem —
s irgalmatlanul bánsz velem.
Kegyelmed hordom ajkamon —
s kegyetlenséged jajgatom...
Úgy elborít a gyengeség,
a hitem, bizony nem elég,
Illésnél is rosszabb vagyok:
még meghalni sem akarok,
csak fáradt vagyok, látod-e,
ha kicsúfolnak, bánod-e?
És fáj a csontom, a velőm,
veríték vérzi keszkenőm,
merő seb vagyok, csupa seb,
futásom egyre sebesebb,
majd eldőlök a hegy fokán...
Engedd, hogy áldjon ott a szám,
lássam, kegyelmed volt velem,
ha most kegyelmed nem lelem,
tudjam, nem más, az irgalom
könyörült törpe voltomon,
Uram, Te áldottan verő,
gyengeségemben légy erő!

(1950)

M.D.K.

épitén

uérvörkel
nagyváradi
e tervezett
olák terveit
.685 K. keret-

évf.

Csordák Lajos, festő;

sz. 1864. febr. 8. Kassán,
mh. 1937. jun. 28. u. o.
Középiskolát Iglón végez-
te, majd. 1883-84. a bpes-
ti mintarajziskolában Fa-
mult. 1889-95. a prágai
képzőm. akadémiára
Mařák lyg. tanítvány-
vott
El hagyott malom c. képével
1887. a prágai kiállítás-
son szerepelt előszor
Az 1890-es években Kassán
utáni Magyarlanson
élt. ♀ 1909. vincakölközött
Kassára, ahol a mű-
vésztelep létesítésére
Halász Hradil Elemér-
rel ő tette meg a
kezdő lépéseket.

♀ A bpesti 1896. évi szt. Kiállításon kiállított munkáiban Fanitán Münchenben

Kassa város az ő öszthüzésükre alakuttatta át a Rákóczi idejéből fennmaradt bástyatornyot két festőműteremmé s azokat 1909. decemberében a két festő gyűjteménye kiállításával kapcsolatban avattak fel ünnepélyesen. Mint a Kassa-környéki és felvidéki tájak festője mindvégig Kassán működik, ahol 1934. ünnepelték születésének 70-ik évfordulóját. Ez alkalommal a Keletszlovenszkói (Kassai) Múzeum retrospektív kiállítást rendezett műveiből.

A tornai vár rónyai (1902), A szalánci vár rónyai (1902) és Szádvár rónyai (1903) c. olaff. a Kassai Múzeumban

Bizottságának

Budapest

ruár hó 1-én 30/923.sz.a.kelt át-
24 évi március hó 4-én 1332/924.sz
an szerencsénk közölni, hogy a szé-
924 évi julius hó 31-én 26165/924.
átirata szerint, a II.ker.Mecset-
ának átalakitása ügyében oda mind-
em érkezett, -s hogy a sirkápolnán
ajtott tatarozáson kivül egyéb
tek.

924 augusztus 29-én

Csordák Lajos

festő

L.

Kendrey-kontinanyi

332. l.

New york Public library Hamilton

Fish Park - Liga V. 84.

Csordák Lajos

festő

vód

Nemesvári

Zg. l.

1939

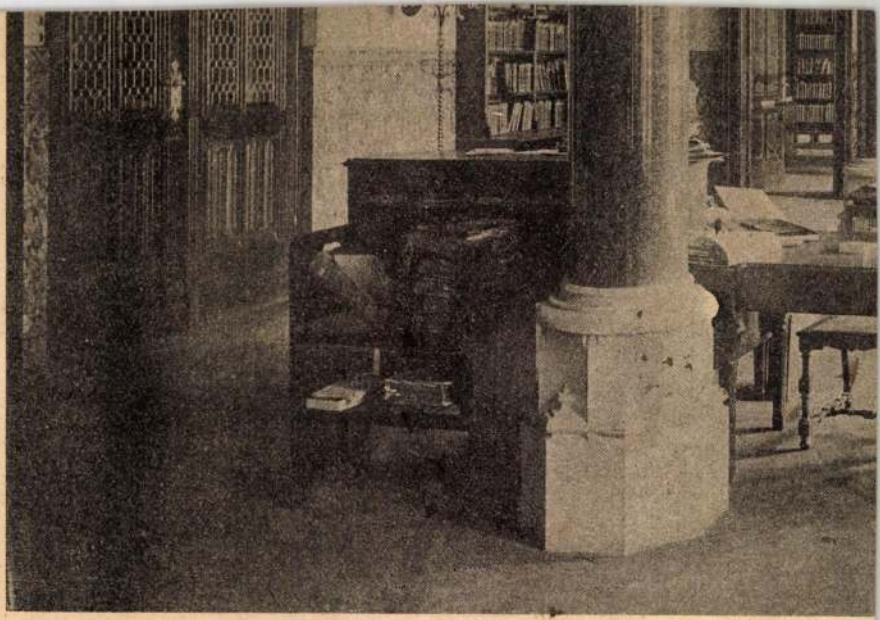

R.v. Waldheim art. Anst. Wien.

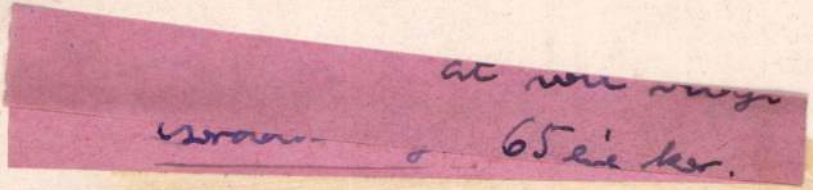

at [illegible]

[illegible] 65 éve ker.

Mihalik Sándor dr
közlése

Csordák Lajos
festő

VIERFARB

GEDRUCKT MIT NO

FARBWERKE MAX MÜHSAM,

Gelb 1460

Blau 1459

Rot 1458

Schwarz 7021

Csordák Lajos

szül. Kassán 1864 febr. 8.
6 gimn. Igló
1883/84 I. előkészítő évfolyam

Csordák Lajos

A kassai művésztelep létesítésére ő és ~~Csordák Lajos tettek~~ Halász Hradil Elemér tettek meg a kezdő lépéseket. 1909. n. ott. gyűjt - kiáll. volt.

Pavia h.n. V. 203

Csordák Lajos

1864–1936.

Kassa vidékének tulajdonképpeni hivatott festői ábrázolója *Csordák Lajos* (1864—1936). Festői multja a szubjektív naturalizmusra utal, amelynek kissé tompára hangolt színvilágából jut el az őszi tájak pazar színpompájához, hogy folytassa útját egy teljesen egyéni festőiesség felé, amelyből nagy formákba tömörített, kevéssé nüanszirozott, de a természeti kép ízét és hangulatát érzékeltető tájkompozíciókhoz jutott. Ezek a művei már a cseh megszállás ideje alatt születtek, ennek ellenére még sincsenek híjával valami magyar színeredetiségnek, amely tovább fejlesztve a népi hímzések és szőttesek forma- és színskálájához vezethette volna a művészt.

Csíkvári Károly

147. l.

Csordák Lajos

díszmérő okl

Közlezrkiáll

1268. P.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Csordák Lajos

1864 - 1936

Irád

=

Csíkvári (A.) Abany Tornatom

147. l.

Várm. Szoc.

1939

Viselet.

Női ruha.

A visszatekintő hölgy
fasztott ujjú ingváll, tarota
szoknya; a balra fordulté ped
és szoknya alján széles fodor
jobbra locza, a hegyes háttér

UTCZAI ÉS B
Alter Antal di
Melléklet a divatcsa

alól jobbra: Ny. Rohn és Grun

Kny., mér. 19.5: 21.7

CSORDÁK *Lajos*, festő. * Kassa 1864. Budapesten és Prágában tanult s 1896 óta állít ki a Műcsarnokban tájképeket (várromok, falusi részletek). Kassán él.

L A

E-G.I. 1241

1934
1864
70

JEGYZÉ

A VONATKOZÓ LELTÁRI ÉS

BUDAPE

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS

1909.

Csordák Lajos

1883/84

Ferképzőintézet

1932-33 74. l.

GÖRNE, *Friedrich von*, 171.-ban Plaue an der Havelben porcellángyárat alapít Böttgernek megszökött munkásával, Samuel Kempevel. Porcellánt nem tudtak gyártani, csak rossz, vörös keménycserepet, mely a Böttgeréhez hasonlít és ahhoz hasonlóan is van díszítve. Később sikerült Georg Melchiornak egy kékesfehér porcellánt előállítania. A darabok, úgy látszik, igen szépek voltak. Jegyük három párhuzamos vonal, egy negyediktől derékszög alatt metszve. 1720-ban a gyár megszűnik.

GÖRÖG CSIPKE, vászonalapon szálhúzással nyert hálóra len- vagy selyemfonallal varrott csipke. A görög szigeteken igen ügyesen készül és teljesen hasonlít a régi reticellához. Különben a görög szigetek más csipkéket is szállítanak, így horgolt, fekete és fehér selyemcsipkéket, valamint aloerostokból készülteket is.

GÖRÖG MŰVÉSZET. I. *Építészet*. A görög építészet eredetei máig sincsenek felderítve. Formai és szerkezeti elemeinek keletkezését s elsősorban a templom kialakulásának körülményeit túlnyomóan homály födi, bár feltehető, hogy a legrégibb hellén templomépítészet Egyiptomból, a monumentális templomok hazájából, némi ösztönzést kapott. A trójai, mykenaei és krétai ásatások fényt vetettek ugyan Hellas építészetének őskorára, de ezek a Kr. előtti III. évezredig visszamenő előzmények az aegaei művészet lapjaira tartoznak s közöttük és a tulajdonképeni görög építészet közt szerves és közvetlen kapcsolat — különösen formai szempontból — alig állapítható meg. A hőskori Görögország kultúráját hirdetik Hissarlik kilenc kultúrrétegű dombja s a hozzája csatlakozó magaslatok, amelyeken Ilion erődje állott, Minos király nagyszerű knossosi palotája, Tiryns vára, Orchomenos és

Csordák Lajos

festő

Melczer báró családtól kapott ösztöndíjjal Münchenben és Prágában végezte tanulmányait. Prágában Marák Gyula volt a mestere.

Erőd

Z

Krück. I. 190. l.

Schönherr Gyula dr. II. 179

Csordák Lyó

irád
z

Ф Věrnikov. Umělecká Revue. ~~Edice Grafická~~. 1934. Číslo 3. Kapelhel.

Ф Pacovský, Emil: Pravé slovenský moderní krajinář Ľudevít Csordák.

Csordák Lajos

festő

nód

Révai. XXI, 234. l.

Csordák Lajos jubileuma

(Saját tudósitónktól.) Košicén alig van ember, aki ne ismerné Szlovenszkó müvészéletének egyik legjellegzetesebb alakját, Csordák Lajos festőművészt. A szlovenszkói tájképfestők nesztorának tartják a rendkivüli tehetségü művészembert, akinek gondját mindig az képezte, hogy a feltünést elkerülje. Csordák Lajos nevezetes jubileumot ünnepel. Születésének 70-ik évfordulójához érkezett el és sikerekben gazdag életének és müködésének ezt a nevezetes határkövét vele együtt ünneplik barátai és tisztelői is. Ez alkalomból nem lesz érdektelen, ha a jubiláns életrajzával a közönséget megismertetjük.

•

Csordák Lajos Košicén született. Klimkovics Béla volt első tanitómestere. Az ifju Csordák később szüleivel együtt Münchenbe került és az itteni világhirü képzőművészeti akadémián tanult egyideig Hollósy mester keze alatt. A két Melczer bárónő önzetlensége lehetővé tette számára, hogy a prahai festőakadémiára kerülhessen a nagyhirü Mařák Gyula professzor keze alá. Itt gyorsan bontakozott ki tudása és az 1889—1895-ös években Mařák mester kedvenc tanitványa volt. Csordák már 1892-ben befutott a „nagyok közé". Előbb a második dijat nyerte el akadémiai kiállitásokon, a következő évben azonban már ő nyerte meg a 320 forintos pályadijat. A pénzen két hóna-

NYOMTATVÁNY.

Kassai Ujság 1934. febr. 9.

pig dolgozott a Szádellői-völgyben. Ezután arisztokrata családoknál működött mint rajz- és festőtanár, hosszabb ideig Honecen is tartózkodott, 1909-ben szülővárosában telepedett le és azóta megszakitás nélkül itt él és dolgozik városunkban.

*

Csordák ma Szlovenszkó vezető tájképfestő művésze. A festészet költője. Lirai hangulatai a Mařák-iskola mély talajában gyökereznek. Ma is mint mestert és mint a legjobb Mařák tanitványt emlegetik Prahában. Csordák egész életén át arra törekedett, hogy az ujabb generációval, a fiatalsággal lépést tartson. Innen van, hogy műveiben az impresszionisták szinessége visszatükröződik, ezért oly dekorativek őszi tájképei, igy magyarázható meg csak, hogy Csordák Lajos 70-ik életéve dacára friss és aktuális maradt.

70-ik születésnapja alkalmából Košice társadalma meleg ünneplésben részesiti a művészt, a Keletszlovenszkói Muzeum pedig gyüjteményes kiállitást rendez legszebb képeiből.

T. EUROPA RT.

Az Önöb terjesztésében ... ványokból részemre az

...rlendő!)

...ünder ujjak	Sztár	Flekken	(Kisreg.) Hasznos könyv 30 f	Könyvek P 3 20 feljebb
3	8	12		

aláirás.

Csordák Lajos

[illegible] fenti

Juhász Árpád: A művész
élesének kísérő kenéje a fájda-
lom. Beszélgetés a 70 éves Csor-
dák Lajossal, aki 30 évet futalo-
dott vinni a képein. Kassai Uj-
ság. 1954. máj. 16.

Apja női szabó volt Kassán
hol fenti 6 gimn. végzett, aztán Sylön
tanult tovább. Szülei Pestre költözvén
beiratkozott a mintarajzkolába,
de csakhamar kimaradt. Szüleivel
Münchenbe költözik. Itt ismerkedett
meg Holárek prágai festővel, ahivel
honzabb [illegible] lett az Alpenchen, ná-
mos tájépes farve. A báró Melczer-
család meghívására Kékedre töltött
nehány hetet s azután Melczerek tá-
magatásával a prágai akadémián
fejezte be tanulmányait. Ugyanitt
nőszült s hazaérve véglag Kassán
telepedett meg. Nem tévedt be az
[illegible] konzervatív-
[illegible] [illegible] [illegible].

XII

Csordák Lajos
festő

[illegible]

Fényes Andor dr.:

Cs. L. kiállítása.

Kassai Ujság 1934. máj. 1.

Az 1870-es évekből való, apróléptű gonddal festett képei – [illegible] perspektivát – [illegible] A [illegible] festett [illegible] –

210

XIV

Csordák Lajos festő

České Slovo - 1934. febr. 8.

Košický maliar Čordák sedemdesiatnik

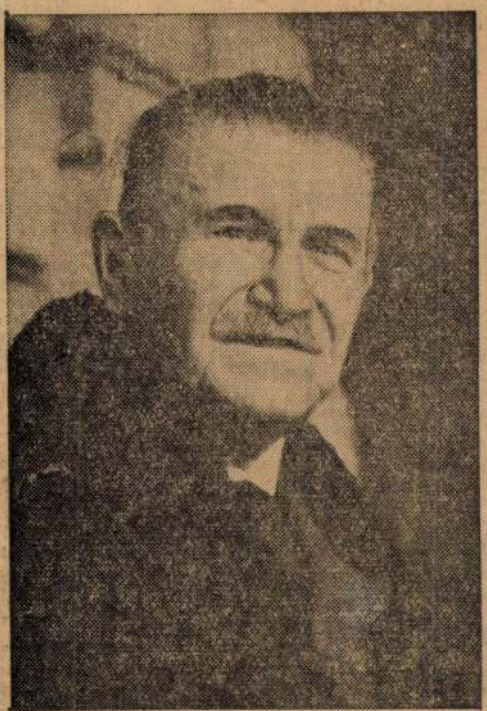

Košice 7. februára. -jl- V rokoch devädesiatich nadobudla pražská umelecká akademia slávnej povesti. Mařákova realistická krajinárska škola privábila na akadémiu žiakov zo všetkých strán, medzi nimi i 25ročného vtedy K[illegible]čana Ľudevíta Čordáka. Skoro upozornil [illegible] seba svojí výnimečným nadaním a mal úspechy. Na školskej výstave získal II. cenu a roku 1895 dostal i Purmannovu cestovnú nadáciu 320 zlatých. Šesť rokov na pražskej akadémii malo veľmi priaznivý vliv na jeho tvorbu po celý život. Čordák je jedným z najlepších Mařákových žiakov a rád sa rozpomína na svoje pražské štúdie. Na miléniovej výstave r. 1896 v Budapešti budia Čordákove obrazy zaslúženú pozornosť, ale umelec stal sa tu obeťou šovinistickej predpojatosti. Mal byť vyznamenaný cenou, ale keď sa porota dozvedela, že Čordák študoval v Prahe — cenu mu neudelila.

Čordák po celý svoj život zostal idealistom, ktorému chybel obchodnícky smysel. Učiteľovanie v šľachtických rodinách len škodilo jeho tvorčiemu vývoju. Teprv štátny prevrat dal majstrovi opäť nové sily a nový vzlet, s čím dosiaľ tvorí svoje plátna jemných dojmov z prírody. Ač sedemdesiatnik, tvorí s mladistvým nadšením a umelecky stále rastia.

A DEBRECENI MÚZEUMBARÁTOK KÖRE ELNÖKSÉGE.

ÜGYVEZETŐ ALELNÖK A DÉRI MÚZEUMBAN. TELEFONSZÁM: 11-98.

MEGHÍVÓ

a műgyüjtők baráti asztaltársaságának f. év **február** hó **23** án délután **5-7** óráig, a Déri Múzeum tanácstermében tartandó összejövetelére.

Tárgy: **Muzeumi hirek.Molnár József előadása a rábaközi nép életéről.Könyvek sorsolása.**

Debrecen, 194**4** **febr.** hó **18.**

Szíves üdvözlettel
az ELNÖKSÉG.

Városi nyomda, Debrecen. 1943—2529.

Motocykl
zn. FN. 500 ccm OHV, s
kočárkem, s elektrickým
světlem, troje světla, tan-
demem, jako nový, sedlo-
vá nádrž, balonové gu-
my má 720×120, velmi vý-
borného chodu, spolehli-
vý, prodám za 6000 Kč.
slabší moto vezmu proti-
účtem. Bouša, Nusle, Pa-
lackého tř. 16. 99633

Jawy
za tovární ceny též na
výhodné splátky neb vý-
měnu. Čeněk Praha
II. Zlatnická. 99814

KOUPĚ:

Koupím
zachov. moto 500 ccm. E.
Souček. I. čes. vzáj. Pra-
ha II., Spálená 24. 99716

autopotřeby

Prodám Fordku,
…álec, 4sed., 4dveř., ob-
…ah 2 l, spec. karoserie,
…o generálce. Nab. p. zn.
…Finanční tíseň - 12.000
…/. Č. 652«.

…raga
…tuna, dobře zachovalá,
…ezv. motor, násl. zrušení
…bchodu se prodá za kaž-
…lou příj. cenu. Nab. pod
…zn. »V. Č. 653«.

Praga-Piccolo,
…portovní, prodá se za Kč
…8.000. Nab. pod zn. »V.
…č. 654«.

Renault,
…cestovní, otevřený, v do-
…brém chodu, prodám za
…9.000 Kč. Nab. pod zn. »V.
…č. 655«.

Praga Alfa
…sedadl. limus., v dobrém
…chodu, prodá se za Kč 29
…tisíc. Nab. pod zn. »V. Č.
…661« do adm. t. l.

Prodám
…o, hotový malý auto Fox

Csordák Lajos

A – Zet. 1934 febr. 8.

Košický maliar

Csordák ——————

arcképpel:)

WINKLER ALBERTNÉ
DOHÁNYTŐZSDÉJE
BALASSAGYARMAT.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Viseárádi-utca 36.

Csordák Lajos

l. v.

Képzőművészeti

1941 X. 207. l.

Iglói utcarészlet

c. o.

BUDAPEST
12 III 13 10

Csordák Lajós

Nul. 1864 febr. 9. Kassa.

Toman P. 78. l.

Nový slovník česko-slovenských výtvarných umělců. Praha, 1936

Csordák Lajos

festő

vród

Biklay Ferenc Kassa

mtev. élete 232. l.

hj M. Museum

1943. III. k. 2. f.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csordák Lajos

festő

Cikk

z

Slovenský Východ

1934. okt. 16.

(g. m.: Košickí

výtvarníci.)

riétaire :

sse pour le renvoi :

oeuvres ci-dessus ont-elles paru dans quelque Expositio

Autorisez-vous la reproduction de vos œuvres dans le *Catalogue* de l'Exposition ?
Répondre par **oui** ou **non**

Signature de l'artiste expo

Csordák Lajos

vod
2

Slovenský Východ.

1931. máj. 12.

(Zahájenie výstavy
Ľ. Csordáka.)

Csordák Lajos

Kell. kiáll.
Kassán
1931. máj.

cod
3

Slovenský Východ

1931. máj. 10.
(Red' bol Košičan
Csordák žiakom Akade-
mie umení v Prahe;
arcképpel)

445

Csordák Lajos

rád

Slovenský Východ

1931. febr. 11.

(Csordákova výstava v Košiciach.)

CSORDÁK Lajos (1864-1937) festő

Limes, 1999/2. 73. sz.

tartalmaz. Pedig fontos, hogy az adatsor
csillagászati lexikonból származik, hanen
Kosztolányi–parafrázis.

Ami a hallgatót közvetlenül éri az egy
változtatásán keresztül állandó változásban
(dinamika, hangszerelés, időtartamok–ritmus
figyelmét. Önmaga számára tagolja a művet,
kompozíció, mégha ezt nem is tudatosítja m
olyan elemeket a kompozícióban, melyeket
zenék emlékeivel, így a mű és a közte kialak
tényező nem befolyásolja.

Az 1976–os *Arthur Rimbaud*
kialakításakor a vers tipográfiai képe volt
Rimbaud–vers is található. Az egyik az *A. R*

---

[63] Az előadásra vonatkozó szerzői instrukcióban
(A,B,C,D), oszloponként 31 sorban van leírva.
sorrendjében, a hangokat violin– vagy basszuskulcsb
[64] Az időadatokat Jeney Zoltán a születése napján ak
[65] Egész pontosan a vers "önmagára hangolása" utá
[66] Ha kelt is zenetörténeti asszociációkat, kérdés, ho

Čordák Lajoš

z

Slovenský Východ.

1932. dec. 21.

(Pred obrazmi Ľudovíta Čordáka.)

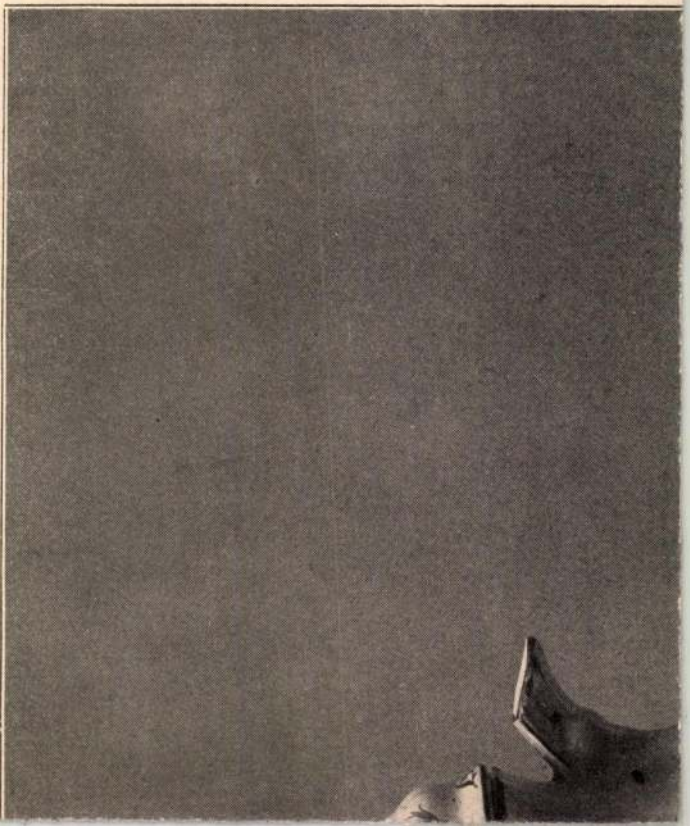

Csordák Lajos

festő

† 1937. jún. vége

Slovenský Denník

1937. júl. 2.

(G. M.: Ľudevít Csordák.).

Csordák Lajos

[illegible]

Ruttkassaimüvészek

Szépmüvèszet

1942. 236. l.

Csordák Lajos

festő

íród

Prager Presse.

1937. jul. 4. (J. Pk.: Abschied von Ludevit Czordák, arckeppel.) (igy!)

Meghalt 74 éves korában A prágai akadémián Mařák Gyula mál tanuk Tájképfestő volt, sokat kürködött. 1937. őszén nándékszott Prágában koll. kiállítást rendezni. Meghalt 1937. junius 28-án?

Csordák Lajos

Jenő.

Prager Presse.

1931. febr. 9.

(J. Pk.: Ludvík Csordák. Zu seinem 70. Geburtstage; archeppel.)

Csondák Lajos

[illegible]

Prágai Magyar Hirlap

1931. febr. 10.

(C. L. festőművész —

70 éves.)

Csordák Lajos

Magyar Művészet
1928. 317

(M. képrm. Ésrakon)

Kisfaludy Sándor VI. 139

Csordák Lajos

iród
z
Medvecký, Dr. Gr. M.:
Jubilejná výstava
L. Csordáka.
Slovenský Východ

1934. máj. 20.

ΛX

Csordák Kajo.

Levoča

Lidové Noviny

1931. máj. 19.

(Csordákova jubilejní
výstava v Košicích.)

magyar

Csordák Lajos

festő

lásd

Szár év Kassa képrő-
művészetéből. 1943.

kiáll

Kassa

Tavasi kilátás
Fenyvek
Tájkép
Tátra
Premontrei templom
Grúzsini részlet
Sárga felhők
of

Gémeskút
Fák
szénr

Ernst anke.

1924 márc. 27.

Csendélet, of

Áro G.

1934 okt. 6. rk

Falusi udvar (1907) of

yvem, levelezéseim és bármily más kivánt módon

ározásukat kérve, vagyok

nak

készséges szolgája

Csendélet

OSZTRÁK CSÁSZÁRI
ÉS
MAGYAR KIRÁLYI UDVARI
FÉNYKÉPÉSZ

A NÉMET CSÁSZÁ
ÉS POROSZ KIRÁLY Ő FEL
UDVARI SZÁLLITÓ

Erdélyi

BUDAPES

IV., SEMMELWEIS-UTCZA 2
A KOSSUTH LAJOS-UT

1 924. szeptember hó 18

Tekintetes

Müemlékek Or

Otto B.Sta

gauerstr.15. itt járván Budapesten, felkeres

fényképeit válogatta ki.-

A képek főleg

Felsőmorsz-i Festők

Népkiáll. 1918 febr.-márc (kasse)

Felhők
Hernád mellett
Kézi napsütés
Est III
Utolsó napsugarak
Kódós felhők összel
Nyugalom a természetben
Erdő széle
Út az erdőben
Esti hangulat Mérán
Bankói út összel
Mohás kövek

of

Kádárgyalú, XVIII. záradbeli V. 193

Csordáka Lajos

Muvészeti Lexikon 166.

Csordák Lajos.

Csordák Lajos.

1900. Tavaszi tárlat.

Zivataros hangulat,olajf,
Zivataroshangulat,olajf,

Szalánci tájrészlet,olajf,

1905 Őszi kiáll.

Napsütés,olajf,
Utósónapsugarak,olajf,

1905 Karácsonyi kiáll.

Napsütés,olajf,

1905. Nyiregyházi kiáll.

Aratáskor,olajf,

1906 I.Nagykanizsai kiáll.

Tájkép,olajf,

I ső Nagykikindai kiáll.

Tájkép,olajf,
Aratáskor,olajf,

Szénakazlak,olajf,
Tájkép,olajf,

I ső Győri kiáll.
Aratáskor,olajf,

II.Fiumei kiáll.
Aratéskor,olajf .
Tájkép,olajf,
Télitáj,olajf .

Nyitrai kiáll.
Tájkép,olajf,
Aratáskor.olajf,

I.ső Lugosi kiáll.

Cigányviskok,olajf,
Téli táj,olajf,

I ső Debreceni kiáll.

Cigányviskok,olajf,
Téli táj,olajf,

I ső Mármarosszigeti kiáll.
Téli táj,olajf,

I ső Márosvásárhelyi kiáll.

Téli táj,olajf,

I ső Losonci kiáll.
Téli táj,olajf,

I ső Verseci kiáll.

Téli táj,olajf,

I ső Karcagi kiáll.

Téli táj,olajf,

I ső Besztercebányai kiáll.

Téli táj,olajf,

III. Temesvári kiáll.

Téli táj,olajf,

I ső Szentesi kiáll.

Téli táj,olajf,

II.Ujvidéki és I.pancsovai kiáll.
Téli táj,olajf,

1907. Tavaszi kiáll.

Biborsugarak,olajf,

1913. Öszi kiáll.

Áradás után.olajf,
Virágzás,olajf,

Nemzeti Szalon

Csordák Lajos

festő

Zivataros hangulat I.
olajf 400 k

~~[illegible]~~

Zivataros hangulat II.
olajf. 400 k.

160. CSORDÁK LAJOS: Szalánci tájrészlet (olajf.) Ára 200 kor.

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

Kultusminiszter, vásárl

1941 (tréfen be)

Iglói utcarészlet

ősége.

herceg Ő Fensége.

Károly és Klebelsberg Kunó miniszterek.

Pál gy.tábornok, a m.kir.honvédség főpa-

polgármester.

gy v.b.t.t., ny.miniszter.

Samu ny.vezérezredes, báró Szurmay Sándor

nok, Rákosi Jenő, gróf Zichy Rafaelné,

Csordák Lajos, festő; szül. 1864-ben Kassán. 1883—84-ig a budapesti mintarajziskola és rajztanárképzőben végezte tanulmányait, majd 1889—95-ig a prágai tájfestészeti külön iskolában tanult, hol sikeres előhaladása következtében utazási ösztöndíjban is részesült. Először ugyancsak Prágában az orsz. jubileumi kiállítás alkalmával állította ki Elhagyott malom cz. festményét 1887-ben. A 90-es években egy ideig Kassán működött, majd Nagy-Szalánczon telepedett le. A legutóbbi években visszaköltözött Kassára, ahol a művésztelep létesítésére Halász Hradil Elemérrel ő tette meg a kezdő lépéseket. Kassa város törvényhatósága a Rákóczi idejéből fennmaradt bástyatornyot két festőműteremmé alakíttatván át, azt 1909 deczemberében C. és Halász Hradil gyűjteményes kiállításával kapcsolatban avatták fel ünnepélyesen. Művei közül A tornai vár romjai (1902), A szalánczi vár romjai (1902) és a Szádvár romjai (1903) cz. olajfestmények a Kassai Múzeum tulajdonában vannak.

A budapesti Műcsarnok kiállításain következő képeivel szerepelt:

1896. ezredéves orsz. kiáll.: Hegyi táj, olajf., ~~800 frt~~. — ~~Tájkép, szénrajz, ifj. Megay Gusztáv tulajdona~~. — Tájkép, szénrajz, ~~ifj. Megay Gusztáv tulajdona~~. I-II

1898—99. téli kiáll.: Eszenyi zsombékos, olajf., ~~100 frt~~.

1905—6. téli kiáll.: Részlet a Csarondánál, ~~olajf.~~ — Falu végén, olajf.

1907. tavaszi kiáll.: Falusi viskók télen, ~~olajf.~~ — Szalánczi falurészlet, olajf.

1907—8. téli kiáll.: Sólyomka (Sátoraljaújhely), ~~olajf.~~ — Sólyomka (Utczarészlet Újhelyben), ~~olajf.~~ — Kígyószisz, olajf.

1909. tavaszi kiáll.: Erdő széle télen, ~~olajf.~~ — Komor téli nap, ~~olajf.~~ — Faluvége napsütésben, ~~olajf.~~ — Czigányéknál, ~~olajf.~~ — Esti napsugár ősszel, olajf.

1911—12. jubiláris téli kiáll.: Faluvége, ~~olajf.~~ — Mérai táj, ~~olajf.~~ — Felhők (Méra), olajf.

Vuk. Karta. 1937. jun. 28.

e 1 1		Jegyzet
csak új	csak régi	

1912—13. téli kiáll.: Bokrok a folyó mentén, ~~olajf.~~ — Est, ~~olajf~~. — Téli est, olajf.

1913—14. téli kiáll.: Éréskor, ~~olajf~~. — Őszszel Szinyén, ~~olajf~~. — Est, olajf.

Ezredéves orsz. kiállítás. A képzőművészeti osztály képes tárgymutatója. Budapest, 1896. 84. l. — *Keleti Gusztáv:* Festészet és szobrászat. (Matlekovits S.: Az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye. Budapest, 1898. IX. k.) 260. l. — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Mihalik József:* A Kassai Múzeum gyűjteményeinek leíró lajstroma. Kassa, 1903. 51, 55. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 139, 159. l. — *Sziklay János dr. és Borovszky Samu dr.:* Magyarország vármegyéi és városai. Abaúj-Torna vármegye és Kassa. Budapest, 1896. 163. l. — *Vizhányó Károly:* A festőművészet megértéséről, értékeléséről, kapcsolatban Halász Hradil Elemér és Csordák Lajos kiállításával. *Kultura.* 1912. 693. l.

Csordák Lajos /Kassa,1894.febr.8. - Kassa,1937.jún.28./: festő.

Művészi tanulmányait szülővárosában, Kassán Klimkovics Bélánál kezdte, majd Budapesten és Münchenben folytatta.

1889-1895 A prágai Képzőművészeti Akadémián Július Maňák festő és grafikus növendéke volt.

1912- től Kassán élt haláláig.

A századfordulón egyik legkiválóbb Kassán élő tájképfestőnk. A budapesti Műcsarnok kiállításain várromokat és falurészleteket ábrázoló szénrajzaival szerepelt. Műveinek nagy részét a Kelet-szlovákiai Galériában, Kassán és a Szlovák Nemzeti Galériában, Pozsonyban őrzik.

Posztumusz kiállítása 1938. Kassa.

Irodalom: Zádor A. és Genthon I.: Művészeti Lexikon.Budapest, 1965.I.köt.482.old.

Váross M.: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. Bratislava, 1960. 39.-40.old.

Zozuľák L.: Maliarstvo 19. a 20. stroročia na východnom Slovensku. Kosice, Vychodoslovenská galéria sept.1973.

Csordanovics Péter

festő

Újvidékről, 1835-ben

34 éves

Csordanovics Péter, festő, Újvidékről, 34 éves korában, 1835-ben iratkozott be és 1837 júl.-ig Kupelwieser tanítványa volt.

lásd Fleischer Bées 36. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

MDK

Csordás József

a losonci Kossuth-szobor pályázaton a szobor kivitelével fentit bizták meg

Kitüntetések. Művészet 1908. 128.l.

MDK

Csordák Lajos

Falusi viskók télen. Olajfm.
Szalánci faluré szlet. "

KMTárs.1907.tav.kiáll. 36.l.

Csordák Alajos
Aratáskor, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása, 1906. 2 l.

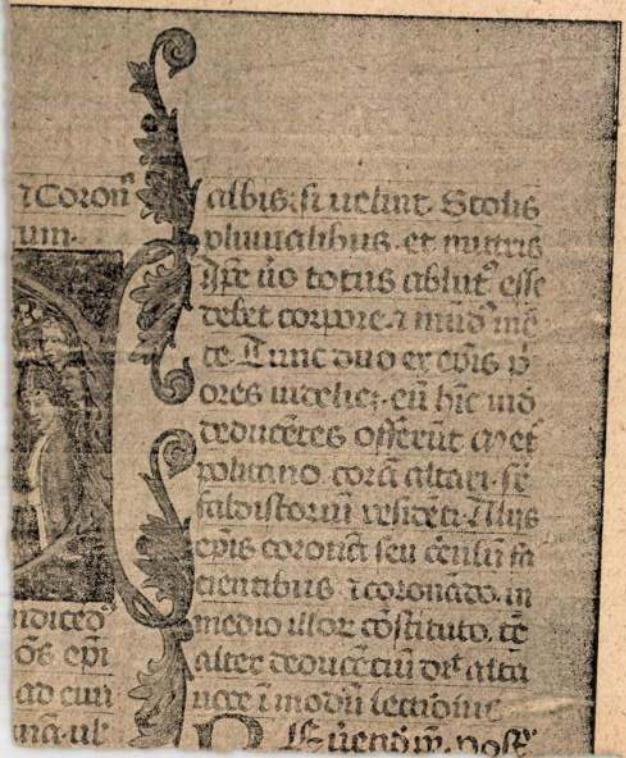

Csordák Lajos
Aratáskor, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. 8 l.

ı ma középkori résznek nyoma sincs.
jében. /L.ott!/ Homlokzat előtti kö-
, felette hajlitott körives ablak,
elette ujra hajlitott körives ablak,
isak. Torony szélén falsávok, melyek
tes lizénákká lesznek. Uj mellékha-
./ Egyenészáródásu szentély, balra
három-három kosárives ablak, szentélybe
oltártól kétoldalt egy-egy kosárives

zentély egy csehsüvegboltozattal fe-
gy. A bővitéshez a főhajó pillérkö-

rkép: Szt.Jakab apostol, XIX.század
ai főoltárkép tárgya ugyanaz, de uj.

is primitiv angyalszobrokkal.
. - Borovszky 91 l. - A váczi egyház-
.kötet, Vác, 1915, 159 l.

mplom mellett, XIX.század eleje.

Csordák Lajos

Tájkép; olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. 7 l.

Elpusztult/
ökényes-Radnót-nembeli Mikudinus
győri püspök 1171 körül. 1179-ben
ette a lotharingiai prépostság itteni
Grabensis ecclesie in Hungaria cum
.. quae dedit vobis ... Mendinus
positus." Ez volt a premontrei
monostora. A templom Sz. Hubertus
an mint a turóci rendház filiája sze-
iedett, birtokait ekkor a ságí konvent
s kapta. A templom és monostor helye
ánya él még.
ország müemlékei. Bp. 1906, 536 l. - Osz-
zági középkori premontrei prépostságok

Csordák Lajos

Télitáj, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarossigeti kiállítása.
XXXIII. vidéki kiállítás. 1908. 9 l.

Mátraverebély /Baranyai

alatt a domb alján a rég
Uj talapzaton kedves bar
helyen/.

Ábrázolások:

1. A mátraverebélyi temp
gies Divae Virginis, Dei
Saerum Fontem Mattra Ver
ra lent: "Seb.Zeller sc.
példány mérete: 31.7 x 3
nok lt.sz.T.643o. Balra
tempkom és kolostor domb
térben zarándokok menete
páló szerzetes. Lent köz
Antonii Abbatis." körira
müködött, a metszetnek i

2. A mátraverebélyi temp
Általad Oh Boldog Szüz!

MDK

Csordák Lajos

Sólyomka (St.-Ujhely). Olajf.
Solyomka. (Utcarészlet Ujhelyben).Olajf.

MNT 1907/8. téli kiáll. 47.1.

Csordák Lajos MDK

Mérai táj, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

MDK

Csordák Lajós

Esti napsugár ősszel, of.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

Csordák Lajos MDK

Ősszel Szinyén, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

CSORDÁK LAJOS

Sančin L., E. Halász-Hradil a umenie jeho doby. Bratislava, 1962. c. mű ten találunk réa vonatkozó adatokat.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l. nélj.

CSORDÁK ĽUDOVÍT (LAJOS)

Rcá vonatkozó utalást találunk: Tvorba východoslovenských ~~mucek~~ výtvarných muckov 1900-1954. Krajská galéria, Košice, 1954.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35-36. l.

CSORDÁK LAJOS

Tamítványaival, Steller Gizellával,

és a cseh Karol Smráčekkal és Václav Beneš-
tel kapcsolatban említi:

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej
avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l.

Csordák Lajos

a kassai tájképfestészet képviselője. Nevét Jasusek Antallal kapcsolatban említi:

Pomáš Štraus: Anton Jasusek a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 48. l.

CSORDÁK ĽUDOVÍT (LAJOS)

Nevél Halász-Hradil Eleméral, Mednyanszky Lászlóval, Katona Ferdinánddal, Kővári Konstantinnal, Bauer Konstantinnal és Jaszusek Antallal kapcsolatban említi.

Tomáš Štraus: Anton Jasusek a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l.

Csordák Lajos MDK

Est, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Csordák Lajos

Kigyoszisz.Olajf.

KMT 1907/8. téli kiáll. 48.l.

MDK

Csordák Lajos

Esti napsugár ősszel, of.

Mücsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Csordák Lajos

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

Csordák

1808 körül rendszeres vidéki kassák

Rácz Olivér: Halász-Hradil Elemér
Irodalmi Szemle 1858/4. 591. l.

 M. D. K.

Csordak Lajos, festő, 1864 - 1937

rendszeres emlékkiállítása után kezdek értékelni valójában. - Ták a fölyó partján, olaj 1920-körül. 39. old.

Mariczu Varosz: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.
Slovenské vydavatelstvo krásnej literatury 1960.

39. old.

 m. D. K.

Csordák Lajos, festő, 1864-1937

Felső magyarország egyik legtehetségesebb tájkép festője. Életének utolsó szakában a Tátráról és környékéről festett számos képet. Ezek a képei nem érték el korábbi tájképeinek magas szinvonalát. Igazi művészi egyéniségét az 1938-ban Kassan

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960.

Csordák Lajos, festő, 1864-1937

Kőszőr a rajztanári szakot végezte a budapesti, képzőművészeti fő iskolán. Azután a münchenei festő akadémián tanult, innen a prágai festő akadémiára ment át, ~~ahol~~ 1889-ben, ahol Mařák professor kedvenc tanítványa lett. Kassán született.

Marian Vaross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.
Slovenské vydavatelstvo krasnej literatury 1960. 39. old.

Csordák Lajos MDK

Felhők /Méra/, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

MDK

Csordák Lajos, festöm.

545. Téli est. olf.

Képzöm.Társ. 1912/13. téli kiáll. Kat. 74.l.

Csordák Lajos MDK

Falu vége, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Csordák Lajos, festöm.

Erdö széle télen.	Olf.
Komor téli nap.	"
Faluvége napsütésben.	"
Czigányéknál.	"

KMT.1909.Tav.kiáll. Kat. 40.1.

Csordák Lajos

MŰK

Kelet-Szlovákia XIX. és XX századbeli képzőművészetének tárlatán / Kassa 1957 márc/ szerepelt műveivel.

Mészáros Gyula: Kelet-Szlovákia képzőművészete a XIX. és XX. században.
Uj Szó. Bratislava. 1957 márc. 18.

M.D.K.

Csordak Lajos /1864-

126. Falu vége. Olajf. 49x34 karton
127. Szalánci részlet. Olajf. 28x25 karton

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 9. l.

M.D.K.

Csordák Lajos /1864-1937/

104. Iglói utcarészlet. Olajf. 47 x 62.5, karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 13. l.

Csordák Lajos

MDK

Falusi viskók télen, olf.

Szalánci falurészlet, olf.

Miccarnok 1907. tavaszi kiáll.

Csordák Lajos

MDK

Kigyószisz, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Csordák Lajos MDK

Solyomka /Utcarészlet Ujhelyben/, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Csordák Lajos MDK

Solyomka, /St.-Ujhely/, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Csordák Lajos

MDK

Esti napsugár ősszel, olf.

Miccarnok 1969. tavaszi kiáll.

MDK

Csordák Lajos

Est, of.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 61.l.

CSORDÁK Lajos festő

ABELOVSKY,Ján: K počiatkom slovenskej maliarskej moderny (1890-1935). = Ars, 1992. 1.
36.

Csordak Lajos

Faluvége, o.

Szalánci részlet, o.

Főv. Központi háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

bcbcbcbcbcbcbcbcbcbcbcbcbcbcbcbcbcb
cbcbvnvnbmb b,nmvnvnvnvnvnvnvnvnvnvnvn

,x,x,x,x,x.,,xnxnxnxnxnxnxnxnxnxnxnx

x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,x,

ccmvnbl l l l l l l l l l l l l l l l l
é é é é é é é . . . . lskdjdjf
vnvnvnvnvnvnvnvnvnvnvnvnvnvnvnvn . ..
kdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdk
kdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkd
l l l l l l l l l l l l l l l l l l ll
LFLFLFLFLFLFLFLFLFLFLFLFLL

Csordak Lajos (1864-)

Faluvége.
Olj f. 49x34 karton. Ltsz: 5262. Sign. 905.

Szalónci részlet.
Olj f. 28x25 karton. Ltsz: 5263. Sign. 903.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Csordák Lajos

Erdő széle télen, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

CSORDÁK LAJOS

1930-ban kiállításra volt PLZEŇ-ben (Csehország) és 1934-ben HRADEC KRÁĽOVÉ-n, (Csehország).

Ladislav Šaučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1968. Košice 1968. 42.

CSORDÁK, ĽUDOVIT [LAJOS]
(1864–1934)

Kassai születésű művész, az idősebb generáció néhány képviselőjével avantgardista irányzatot képvisel. Pedagógiai tevékenységével tűnt ki.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východo-
Bratislava, 1966. 17. l.

slovenskej avantgardy dvadsiatich rokov

CSORDÁK, LUDOVIT (LAJOS)

nevét Anton Jasusch - (Jaszusch Antal)

al kapcsolatban említi:

Tomáš Strauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy ~~ot~~ dvadsiatych rokov.

Bratislava, 1966. 18 l.

CSORDÁK LAJOS

Halála után művéből kiállítást rendeztek az 1937-38-as évek határán Kassán és 1938-ban Prágában és Pozsonyban.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 42.

CSORDÁK LAJOS

1952-ben műveitől Hanulával kö-
zös kiállítás volt Kassán s mégu-
gyanabban az évben Pozsonban.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 42.

CSORDÁK LAJOS

1909 és 1912-ben Halász-Hradil elemérrel volt közös kiállítása Kassán.

Ladislav Saučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 44.

CSORDÁK LAJOS

Nevét Foltyn Ferenccel kapcsolat-
ban említi.

Ladisla Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 44.

CSORDÁK LAJOS

~~HE~~ Hernádmenti táj, olaj, 1927
tájárál
Tavaszi tájkép, olaj, 1923.

Reprodukció

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 215.

CSORDÁK LAJOS

Sátoraljaújhelyi utca, olaj, 1927
tájáról

Reprodukció

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. L 15.

CSORDÁK LAJOS

Nerét tanítványával, Ilecsko

Józseffel kapcsolatban említi:

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 45.

CSORDÁK LAJOS

1945-ben közös kiállítása volt Hamula Józseffel Kassán.

Ladislav Součin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1960. 45.

CSORDÁK LAJOS

1909 és 1912 - ben Halán - Hradil Ele-

mérrel közös kiállítása volt Kassán.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1968. Košice 1964. 42.

CSORDÁK LAJOS

Rövid életrajzát közli:

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1968. Košice 1964. 42

CSORDÁK LAJOS

Nevével kapcsolatban említi

tanítóját, Klimkovics Bélát is.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 42.

CSORDÁK LAJOS

Tanítványával, Dravecz Imré-
vel kapcsolatban említi.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slo-
vensku 1918-1938. Košice 1964. 51.

CSORDÁK LAJOS

nevét Halász - Hradil Ekmérrel

kapcsolatban említi:

Ladislav Saučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1958. Košice 1964. 33.

CSORDÁK LAJOS

Nevét a kassai képzőművészetről

kólva említi.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 33.

CSORDÁK LAJOS

Nevét Sanitrjával, Halán-Hradil Eleménel

kapcsolatban említi:

Ladislav Sančin: Výtvarná výchova na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 23.

CSORDÁK LAJOS

A kassai művészek felvonolásában említi nevét.

Ladislav Sančin: Výtvarná výchova na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 23.

Csordák L.

Nevét iskolájával kapcsolatban

említi

Sančin Ladislav: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 12.

Csordák Lajos

1918 előtt az ~~egyetleti~~ egyedüli a kelet-szlovákiai festők körül, aki a prágai Képzőművészeti Akadémia végett növendéke volt.

Sančin Ladislav: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 12.

CSORDÁK LAJOS

Novét Halász – Ihadil Elemérel kap –

csolatban említi.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východ-
nom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 16.

Csordák Lajos

1934-ben kilép a Kassai Kazinczy Társaságból.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 16.

CSORDÁK LAJOS

Életmű és festőszemélyiség rövid elemzését adja.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 33-34.

CSORDÁK LAJOS

A századfordulón az „idősebb iskola" jelentős képviselője Halász-Hradillal együtt.

Ladislav Saučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 33.

Csordák Lajos MDK

Falu vége napsütésben, olf.

Cigányéknál, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Csordák Lajos

MDK

Komor téli nap, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Csordák Lajos MDK

Részlet a Csarondánál, olf.

Falu végén, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Csordák Lajos

Falusi viskók télen, of.

Szalánci falurészlet, of.

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 36.l.

MGK

MTA

Csordák Lajos

Bokrok a folyó mentén. Olajf.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. 56. l.

Csordák Lajos MDK

Tájkép, szénrajz

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Csordák Lajos

Tájkép, szénrajz

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Csordák Lajos

MDK

Hegyi táj, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Csordák Lajos

Sólyomka. Olajf.
" /Utcarészlet Ujhelyben/ Olajf.
Kigyoszisz. Olajf.

Képzőm.Társ.1907/Őszi kiáll.kat. 47.oldal.
és 48.oldal

MDK

Csordák Lajos, festö

Iglói utcarészlet.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O. M. Szépmüv.Mus.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat. 9.l.

MDK

Csordák Lajos

Bokrok a folyó mentén.Olajf.

Képzőm.Társ.1912/13.téli kiall.56.l.

MDK

Csordák Lajos, Thuzsár

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899
22.sz. 346-348 l.

MDK

Csordák Lajos

Tájkép, olaj

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906.

3 l.

MDK

Csordák Lajos, festő.

Petőszinyei részlet. Of.-

Szent György Céh, XXIX. műv. graf. aukc. - 1919.
IX. 29. - X. 2. - A Gyűjtő. V. évf. 5 sz. - Kül. sz. - 72. l.

CSORDÁK LAJOS

Sančin L., E. Halász-Hradil a mnenie jeho doby. Bratislava, 1962. c. műben találunk adatokat iskolája, valamint a hróni és Halász-Hradil-i iskolák közötti kapcsolatra.

Pomáš Štrass: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 80. l. nélj.

Csordák Lajos MDK

Éréskor, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Gordán Lajos (1864-1937)

„Berek" o.v. 91x67 cm

J. l. G. Gordán L. Praga 92.

Kikiáltási ár: 15000 Ft

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Csordák Lajos, festőművész, rajztanár (1864–1934).

Ruttkay Gyögy Vágsellyén született, 1882-ben. Kassán végezte gimnáziumi tanulmányait, első rajztanára Csordák Lajos volt.

Losonci Miklós: Ruttkay György életműve.
Pest Megyei Hírlap, 1984. aug. 12.

Csordák Lajos

Góth Móric, Kléh János, Zord Arnold, Kóbor G. Henrik, Mányay József, Rudnay Gyula, toroczkai-Trnyák Oásvald festőművészek "A Műcsarnok tavasz tárlatá"-n vettek részt, s mutatták be munkáikat.
A Művészet c. rovat a kiállitásról beszámolva, elismerésben részesiti az itt felsorolt ifju müvészeket, akik sokatigérő tehetségükkel oázist jelentenek "a mücsarnoki törzstagok képeinek sivatagában."

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 4. XX. évf.
14. sz. 234. lap.

MDK

Csordás épitész

lakás tipustervezés

Perczel Károly:Épitészetünk értékelése és fejlődésének iránya Magyar Épitőművészet 1956.V.évf. 3.1.

M.D.K.

CSORDÁS

1909-ben Nagybányán dolgzik

Réti bp. 1954. 328.e.

MDK

Csordás,

1909-ben az iskolán kivül dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 86.1.

Ø Csordás

Nagybányai k. k.
1912.
86

Trencsénmegyei Kastélyok VI. 239

— Várak VI. 239

Csordás Ágnes, jelmeztervező

Eötvös József vígjátékának tv feldolgozásához

a jelmezeket tervezte

Zoppe Lánló: Éljen a közkely! J.

Nincsabadság, Rh. 1980 jan. 12.

Csordás Ferenc, náv művész, szobrász

Kecskeméten, a Magyar Náv Művészek Múzeumában állandó kiállítást rendezve a kezdetektől a ma élő művészekig terjed a hatalmas anyag. – Egzotikus világot faragott meg egyénien Csordás Ferenc. „Alaktalan sziget lakói" /emlitve/.

Dömötör János: A magyar náv művészek múzeuma.

Szolnok Megyei Hírlap, 1979. jan. 9.

Csiki Ferenc, szobrász, érdemműves,
a Magyar Éremgyűjtők Egyesületének tiszteletbeli
elnökét jubileumi érembemutatással ünnepelték meg a Nemzeti Galériában.
Bársos Miklós, Csiki Ferenc alkotásai is
szerepeltek a kiállításon.

Közművelődés közelről.
1979. VI. 26. TV. 14:20 /K. J. mé/.

Csordás Ferenc

Lenin és az öt világrész gyermekei

Bánszky Pál: A naiv müvészet határai.
MÜVÉSZET, 1979/6. - 10.lap / 8.kép/

körtefa, 34×8×22 cm, 1978 (MNMM)

8 Csordás Ferenc: Lenin és az öt világrész gyermekei, festett diófa, kábel, 20 cm

Csordás Ferenc, naiv szobrászművész

A londoni Royal Festival Hall-ban 1984. júl. 20–aug. 22–
között nemzetközi kiállításon láthatók a ma és a közel-
múlt naiv műremekei. Magyarországról is; 17 magyar naiv
művész munkája látható a kiállítás magyar szekciójá-
ban. — Szerepel Csordás Ferenc alkotása, a mű-
vész felhasznál minden anyagot, ami a kezébe ke-
rül.

Sheldon Williams: Naiv művészek kiállítása Londonban.
Petőfi Népe, 1984. 19. aug.

Csordás Ferenc, amatőr szobrász

● SZOBRÁSZ, FESTŐ. Kedves hagyományt elevenített fel a Volán Tröszt. Ismét kiállítást rendezett dolgozói képzőművészeti munkáiból. Ezúttal Csordás Ferenc amatőr szobrász és Dombrádi Horváth Géza amatőr festő mutatja be alkotásait május 7-ig a Poscher János Művelődési Házban.

– o szobrász, festő

8.

Esti Hírlap. Bp. 1981. máj. 6.

Csordás Ferenc, naiv művész

A Kecskeméti Múzeumban, a naiv művészek állandó kiállításán láthatók a művész művei, – egzotikus világot faragott meg egyénien a művész. „Alaktalan sziget lakói". (említve).

D. J.: Magyar Naiv Művészek Múzeuma. Napló (Veszprém), 1979. jan. 20.

Csordás Ferenc

Csordás Ferenc elkészítette Dózsa György, Kossuth Lajos szobrát, fazagásainak tennája Fidel Castro, továbbá Lenin és az 5 világrész gyermekei, valamint Kádár és Brezsnyev elvtársak találkozója lett.

Bánszky Pál: A naiv müvészet határai.

MÜVÉSZET, 1979. junius - 10.lap.

Gordás Ferenc

Gordás Ferenc, a fa mellett
szobraihoz gyakran használ
kagylót, tollat, vill anyhuzalt,
bőrt stb.

Bánszky Pál: A naiv müvészet határai.
MÜVÉSZET, 1979. junius - 10.lap.

Gordás Ferenc, máv művész

„Köpülő asszony", festett fa, drót, kábel, 19. cm., 1976. (repr.)

Művészet, 1979. jún. 20. old.

Gordás Ferenc, naiv művész

Kecskeméten működik a Magyar Naiv Művészek Múzeuma. A magyar naiv művészet második – máig tartó virágzása a 60-as években indult el. A faragás a szobrászat a naiv művészet világában később lép előtérbe, mint a festészet. A múzeum állandó kiállításán láthatók a művész művei „alaktalan sziget lakói" (említve) egzotikus világot faragott meg egyénien a művész.

Dömötör János: Magyar Naiv Művészek Múzeuma.
Nógrád, 1979. jan. 17.

M.D.K.

Csordasits Ferenc

(nagyváradi) városi mérnök

készíti a püspöki-magtár helyén emelendő új polgári leányiskola épületének terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

febr. 11. sz. 2 old.

MDK.

Csordás Gábor

Csepeli fotókiállitásáról kritika

Csepel 1965.IV.9. lap 6.

Gaertäs Gábor

Csepeli fotókiállításáról kritika

Csepel 1965. IV. 9. Iap 6.

Csordás Géza, építész

MDK

A kelenföldi lakóházak
tervezéséért kapott díjat.

—: Nívódíjat kaptak a legjobb
lakóházak alkotói

1. l.

Népszabadság, Bp. 1968. máj. 18.

Gordós J.

és Árkai J.

Kohóhabsalakos lakóház, 1959 terve
(tipus terv)

A felszabadult Budapest művészete,
Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960
151.

Csordás József, szobrász; szül. Rimaszombaton, megh. fiatalon 1909 máj. 18-án Alcsuton (Fejér megye), temették Losonczon. 1886—87-ig a budapesti mintarajziskolában tanult. C. készítette Losoncz és Mezőtúr Kossuth-szobrainak (1908—1909) mintáit.

Mintarajziskolai értesítő. — *Művészet.* 1908. 128. l. — *Pesti Hírlap.* 1908 okt. 16. (Az ötvenötödik és a többi készülő Kossuth-szobor.) — *U. o.* 1909 máj. 23. (Halálozás.)

Csordás József

Kul. Rimaszombatba

1861-ben

1886/87 II. vendéfiatoguli

Heyer Vilmos-féle Zenetörténeti Múzeum (Köln)

VIII. 16, 17, 21–24.

Csordás József

A losonci Kossuth-szobor pályázaton a szobor készítésével Csordás Józsefet bízták meg.

Művészet 1908. 128. l.

Szabadkai Képkiállitások

VIII. 178.

Csordás József

szül. Rimaszombatban
1861 marc. 18 - 2 gim -
1886/87 I - I osztály

1861
6
2
75

1886
61
25

1909
1861
48

Hatvany Károly báró IV. 152, 153,

— Károlyné bárónő IV. 153.

Losonc: Kossuth szobor

Csordás József

Művészet VII. évf. 1908. 128. l.

MDK

Csordás Lajos

Iglói utcarészlet, o.

Szépműv. Muz. háborus fesztesőgeinek jegyzéke
Bp.1952.

Gordás Márta ipm (textil)

→ Lencsés Ida ipm
Művészet 1985/4/58

Csordás Mária, iparművész

L: Farr Bea

Vadas József: Ruhák, akasztó nélkül

Élet és Irodalom Bp. 1985 máj 22.

12

XXIX/12

Csordás Tibor, építész

Áll. díjas, tervező

↓ (fényképe is)

Csorni István: A lakótelepek 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febr. 16.

Csordás Tibor

és Árkai István a kelenföld lakóépületek tervezői.

Mezza László, Mernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

5350

Csordás Tibor

és Árkai István képítették a IX. Üllői úti József Attila lakónegyed lakóépületeinek típusterveit.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb. Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

50/1

Csordás Tibor

Ikerház terve 2-nek 2 1/2 nobás
lakással. Rövid leírása. (Jele:
MOT. T. 1-26/58/
Rövid leírása.

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

II. 11. sz. lapokon

Csordás Tibor

Szabadon álló 2 1/2 nobás lakóház-terve. (Jele: MOT. T. 1-26/58)

Rövid leírás.

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

T. 13 n. lapokon.

MDK

Csordás Tibor, [építész]

Irányításával új típusú
házak kialakítását végzi
egy tervezőcsoport.

— : A Kövér ház

5.

ESTI HIRLAP Bp. 1967. máj. 20.

K. D. K.

CSORDÁS Tibor építész

Országos lakáspályázat 3. épület - kategória (III. díj)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. o.

ee. D. K.

CSORDÁS Tibor építész

Országos lakáspályázat 4. Épület-kategória (megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. o.

dr. D. K.

CSORDÁS Tibor építész

Tanulmánytervei

Csordás Tibor: Lakásrendszerek tipizálása
Magyar Építőművészet 1954. (VI.) 5/6 sz.
153. l.

Csordás Tibor

(TTI)

konzulense Mester Árpád és Temle Tibor tervének: Bpest XIV Páskomliget-kipalota réalétes rendezési terve.

Magyar Építőművészet 1968. 5. a. 32. l.

Csordás Tibor

Csordás Tibor - Gilyén Jenő: Az I. sz. BHK termékeivel épülő lakóházak építészeti és szerkezeti fejlesztése. - Műszaki Tervezés, 1967. 8.sz. 21-24. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

73. l.

Gorka Tibor

Testő és modellje bronz
14 cm

V. Balatoni Vízió Tárlat
1970 Keszthely

Csordás Tibor

cikke: Panelszerkezetü középmagas és magas lakóházak.
- Magyar Épitőipar, 1967.16.évf. 2.sz. 105-127. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért.1970.1.sz. 69-107.l./

100. l.

Csordás Tibor

M.Á.: Budapest, XIV. Pásztomliget-Ujpalota részletes rendezési terve. Tervezők: Mester Árpád, Tonke Tibor /BVTV, TTI/, konzulensek: Csordás Tibor, Selényi István, Callmeyer Ferenc /TTI/, munkatársak: Ropár Ferenc /BVTV/, Zsitva T. Zoltán /TTI/. /Tervismertetés/

Magyar Építőművészet, 1968.5.sz. 32-33. l.

Csordás Tibor

építési és tervezői közössége (Típustervező Intézet) nívódíjat kapott a kelenföldi lakótelep társasházi épületeinek tervezéséért.

Nívódíj a legjobb lakóépületek tervezőinek és építőinek.

Magyar Hírlap, 1968 május 18 8 l.

Csordás Tibor, ejtőlen

MDK

Állami díjat kapott. (II. 1.)

-: Ma délelőtt átadták az Állami- s'
Kossuth - díjakat

6.

EST/ HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 1.

Csordás Tibor
építész

Kelenföldi lakótelep Repr.

Radós: Magyar építészettört. 363.
Műszaki Kiadó 1971.

Csordás Tibor
építész

Bp. Kelenföldi ltp

Raoul: Magyar építészettört. 362.
Műszaki Kiadó 1971.

Csordás Tibor
építész

A Kelenföldi lakótelep

Rusó.

Rados: Magyar építészettört. 353.
Műszaki Kiadó 1971.

Csordás Tibor

tervezte a Debrecen-i lakótelep egy részletét 1965. 281 p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1111

Csordás Tibor

és Árkai István tervei alapján épült fel a kohóhabsalak középblokkos lakóépületek első típusterv sorozata.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1281.

M.D.U

CSORDÁS Tibor építész

325. sz. 3 emeletes épület 3 fogatú szekciója 3 férőhelyes lakásokkal

Repr. (Alapraj)

Egressy Imre: Kísérleti lakások, új berendezések az óbudai lakóteleppen

Magyar Építőművészet 1961. 1. sz. 10. l.

Csordás Tibor, építész

MDk

A Magyar Építőművészek Szövetségében rendezett vitaest vitavezetője volt.

Hajdú Endre: Milyen legyen a lakás

3

AP, Bp. 1961. márc. 9.

CSORDÁS Tibor építész M.É.K.

/ Tipustervező Iroda építésze/

tipustervek előregyártott elemekből

Balog János: Három kulissza-lakás és ezernyi valóságos

Magyar Nemzet 1962. szeptember 9. 4.1.

Csordás Ferenc

CSORDÁS FERENC Heves megyei fafaragó munkáiból nyílt tárlat Kecskeméten, a Naiv Művészeti Múzeumban.

Magyar Hirlap 1977/245/1o

8 *Csordás Ferenc: Lenin és az öt világrész gyermekei, festett diófa, kábel, 20 cm*

tében – rokonságot mutatnak a természeti népek művészetével, közelebbről a polinéz, illetve a néger plasztikával.

Nálunk is egyre több momentum hívja fel figyelmünket a primitív művészet és a naiv művészet rokonságának a kutatására. Ahogyan a paleolitikum és a ma élő természeti népek vadászai, egy-egy naiv alkotó is fétis-funkciójú varázspraktikával akarja a véletlen tényezőket csökkenteni és saját mágikus hatalmát növelni. Amikor évekkel ezelőtt a kecskeméti Magyar Naiv Művészek Múzeuma számára meg akartam vásárolni özv. Czene Jánosné egyik kisméretű festményét, s ennek az árát szokatlanul magasra tartotta, az igazi meglepetést az indokolás okozta: „Akinek fontos ez a kép, az ki fogja váltani!" Később derült ki, hogy ezzel egy őket félretájékoztató s így nekik rosszat akaró ügyvédre utal, s ezért festette meg 1973-ban lényegében tehát fétis-funkcióval *Az ügyvédet elviszi az ördög* című képet. S ebben a magatartásban, hogy az ábrázolás mágikus hatalmával, a képekben rögzített események segítségével a sorsukat mozgató láthatatlan és látható erőket a maguk javára fordíthatják, Czenéné nem áll egyedül. A naiv alkotóink közül szinte egyedülállóan fiatal, 23 éves *Orsós Teréz* megfestette „barátnőjének", Orsós Annának a képzeletbeli temetését, s kimondva-kimondatlanul tette ezt azért, mert az elszerette tőle a férjét. Ahogyan az ősember-vadász vagy a kisgyermek azt hiszi, hogy az általa készített rajzzal magukat a tárgyakat birtokolja, valami hasonló hiedelem, sajátos képvarázslat jelentkezik egyes naiv alkotók gondolkodásmódjában és cselekedeteiben is. S ha az alkotások nem hordoznak is mindig tényszerűen kimutatható mágikus jegyeket, legtöbbje mégis azért készül el, mert alkotója általa valami fontos dolgot akar közölni az emberiséggel. Így a mű legfontosabb elemének a gondolatot tartják, a hangsúlyt a tartalomra helyezik. Még gyakran merítenek a régmúlt idők emlékeiből, a gyermekkori élményekből, de az ősi kultikus tartalmak helyébe új témák is lépnek. Ösztönzést kapnak például a közelmúlt politikai eseményeiből is, és ezeket őszinteséggel, a személyes meg-

CSORDÁS FERENC
ÚJ TÜKÖR 1980 (XVII.) 6. sz.

Magyar naiv művészet

Özv. Bacskai Andrásné: Kék virág

Orsós Teréz: Vásár

Ahány alkotó, szinte annyi világ és megkülönböztető stílusjegy! Ennek ellenére – a felhasznált forrás, a kötődés és a személyiségjegyek alapján jól érzékelhető bizonyos csoportosulás is. Vannak, akik a bölcsőt, a népművészetet idézik. Ilyen például özv. Bacskai Andrásné organikus szerkezetű, „körül slingelt" Kék virága, özv. Gubányi Imréné, valamint Vankóné Dudás Juli hagyományos jelrendszerben gondolkodó világa, Tőke Imrének a somogyi pásztorfaragásra és a néger plasztikára egyaránt emlékeztető szoborigényű faragása.

Egy másik csoport – Pozsgai Pálné, Orisekné Farsang Erzsébet, Oláh Jolán és Orsós Teréz – festményeiben a friss és ösztönös gyermeki látásmód, valamint a felnőtt ember valóságmegfigyelése ötvöződik, s ez kölcsönöz szuggesztív erőt és bájt munkáinak.

Többen pedig belső világukból, pszichikai révületükből fejlesztették ki öntörvényű művészetüket. Leginkább talán a magány és a megkésve kezdett alkotótevékenység motiválja művészetüket. Ez a körülmény ad kulcsot Balázs János vízióinak, özv. Czene Jánosné gondolatgazdag és gyakran a kultikus fikcióval egyező festményeinek, Tóbiásné Palcsó Mária színköltészetének, valamint Örsi Imre szoborbálványainak, Csordás Ferenc „popszobrainak" és Marosi Sándorné monumentális plasztikáinak a megértéséhez.

Világunkban egymás mellett születnek ellentmondásos világképet hordozó művek, és egyszerűbb művészi megnyilatkozások. A naiv művészettel kapcsolatban számos kérdés merülhet fel, így többek között, hogy népszerűsége tartósságának a jele-e, vagy divat csupán? Megvan-e a naiv művészetben az az erő, hogy megújítsa önmagát? Ha természetesen továbbra is maradnak megválaszolatlan kérdések, bizonyosak lehetünk, hogy a naiv alkotók tehetségük adott fokán olyan rendet teremtenek, amelyben a kép- és szoborkészítés által megtalált belső egyensúlyukat és világuk teljességét képesek társadalmi és esztétikai értelemben magas hőfokon kifejezni.

BÁNSZKY PÁL

Csordás Ferenc: Zenekar

KELETI ÉVA FELVÉTELEI

Szemelvények új könyvekből

Nem szeretem az olyan embert, aki sietve elföldeli múltbeli szenvedéseit, azt remélvén, hogy a gyötrelmek arca megszépül, vagy eltűnik a csöndben. De nagyon is érthető szerintem, ha a második világháborút túlélők, akik valamiféle „különleges elbánásban" részesültek, néma iszonyattal fordulnak el megkínzatásuk emlékeitől. Szerepelt a fasiszta adminisztrációban egy hírhedt kettős értelmű kifejezés, a Sonderbehandlung. A Sonderbehandlung az emberek rövid úton való elpusztításának rejtjeles parancsává lett: agyonlövést, gázhalált, esetleg kínzással egybekötött éhhalált jelentett. A hitleri háborús években nem csupán egyes emberek, hadifoglyok, lágerfoglyok részesültek „különleges elbánásban", hanem egész népcsoportok, falvak, városok is. Mint például Lidice, Oradour, Varsó. És Leningrád. „A Führer elhatározta, hogy Pétervárt letörli a föld színéről..." így hangzott a német haditengerészeti vezérkar 1941. szeptember 22-i Pétervár város jövőjéről szóló 1601/41 1-a számú titkos direktívája. – „Nem érdekünk, hogy e nagy város lakosságának akár csak egy része is megmaradjon." („A nürnbergi per" anyagaiból.)

Nem a támadókon múlt, hogy Leningrád lakossága mégse pusztult el az utolsó emberig. De mérhetetlen, minden elképzelést felülmúló kínszenvedést viseltek el a leningrádiak a kilencszáz napig tartó blokád idején – 1941–1944-ig. Gyötrelmeikről, százezrek pusztulásáról, éhhalálról eddig csak tömör történelmi beszámolók, riasztó számadatok beszéltek, a túlélők hallgattak. Majdnem negyven évvel a borzalmak ideje után Adamovics és Granyin dokumentumkönyve most megszólaltatja a szörnyű évek tanúit. A kérdezők fájdalmas tapintattal kérdeznek, a vallomások olvastán mégis lehajtja a fejét az ember, vajon nem volt-e irgalmatlanság felszakítani a sebeket?

Lehetséges, hogy az volt. De az is bizonyos: csakis az újra fölidézett és elszenvedett valóság sokkoló erejével lehet szembeszállni a nyomukba lépő nemzedékek menekülő közönyével, kételyeivel, azzal a jól érzékelhető sugallattal, hogy ami elmúlt, elmúlt, az efféle „valószínűtlen" szörnyűség többé nem ismétlődhet meg.

„Gyakran kérdezik tőlem: igen, a blokád, ...de valójában mi is az a blokád? Tavaly még ezt kérdezte levelében az unokám, az idén pedig már ezt mondja: nincsenek bizonyítékaid." – vallja T. V. Mescsankina. Hát igen. A halottak hallgatnak, a túlélők szenvedéseit pedig lassan porral borítja az idő. Újfajta szorongás gyötör bennünket, az ismeretlen jövő. Nem jobb hát a felejtés?

Megrendítő és jelképes erejű könyv a Fejezetek a blokád történetéből. Épp a leginkább akarnok emberi tulajdonságot ostorozza, a kierőszakolt gyanútlanságot, az illúziók szerelmét, amely azt súgja álnokul, hogy a lehetetlen sose válik lehetővé.

1941. és 44. közt Leningrádban százféle értelemben is megtörtént a lehetetlen. De legalábbis az, amit eladdig emberi szemszögből senki sem vélt volna lehetségesnek.

SOMOGYI TÓTH SÁNDOR

VERNICHTUNGSPOLITIK

Ők maguk sohasem kérdezősködtek volna, most azonban feszült figyelemmel hallgatták az elbeszélést. Elsőnek a vő türelme fogyott el; ez a nem nagyon fiatal és nem is leningrádi ember így kiáltott fel: „Minek, de hát minek volt szükség ilyen szenvedésekre? Fel kellett volna adni a várost! El kellett volna kerülni mindezt! Minek kellett pusztítani az embereket?"

*

1941. október 7-én például a német fegyveres erők legfelső parancsnokságának bizalmas direktívájában ez állt: „A Führer ismételten úgy határozott, hogy Leningrád, később pedig Moszkva kapitulációját még abban az esetben sem kell elfogadni, ha az ellenség felajánlaná..." Keitel utasítása a „Közép" hadseregcsoport parancsnokságának: „Leningrádot sürgősen el kell vágni és kiéheztetéssel kell bevenni."

A VÉDŐK

Voltak olyan napok, amikor a zászlóalj szakaszán csak néhány tucat harcos maradt. A vasútvonal menti német lövészárkok alig ötven méterre estek a mieinktől. A németek cipókat tűztek szuronyaikra, a mellvéd fölé emelték őket, s úgy ajánlgatták, hogy álljunk át hozzájuk, bőséges ellátást és nyugodt életet ígértek a fogságban. Azt bizonygatták, hogy a Leningrádi Front katonái pusztulásra vannak ítélve, és ha nem döglenek éhen, akkor ők ölik meg őket. Nem volt könnyű ezt hallgatni. De a zászlóaljból egész télen mégsem állt át a németekhez egyetlen katona sem.

*

Érzéketlenség, keménységű is előfordult, élelmiszereket loptak, néha kitéptek valakinek a kezéből egy darab kenyeret, kifosztották a haldoklókat („Halj csak meg, rajta, halj már meg — csak a jegyed add ide szépen!") előfordult mindenféle, de nem ez a csodálatos, hanem, hogy milyen sok embert mentettek meg... Sok ilyen történetet hallottunk, hány ilyen ismeretlen járókelő volt! Eltűntek, miután visszaadták egy embernek az életét, elhúzták a halál széléről, nyomtalanul eltűntek, még a külsejük sem vésődött a homályos tudatba.

ÉHSÉG

G. A. Szamovarova orvosnő így emlékezik vissza: „Megettük az összes macskát, az összes kutyát, amit csak találtunk. Előbb a férfiak haltak meg, mert a férfiak izmosabbak, és kevesebb rajtuk a zsír. A nőkön, még a kistermetűeken is, nagyobb a zsírpárna. De a nők közül is sokan meghaltak, pedig ők ellenállóképesebbek voltak. Az emberek szinte aggastyánokká váltak, tudják, mert a zsírréteg eltűnt róluk, és ennélfogva minden izmuk kilátszott, még a véredények is. És valamennyien nagyon-nagyon petyhüdtek voltak."

A harmadik fokozatú alimentáris disztrófiában szenvedő ember nem csak izom nélküli csontvázzá válik (az ilyen embernek még ülni is fáj), ilyenkor a gyomor már a velőt is felemészti. Akit éhség üldözött, ugyanúgy vonaglott és kínlódott, mint a súlyos sebesült... Legjobban a kislányok tartották magukat, egy tizenkét éves, Tolja nevű kisfiú viszont nagyon szenvedett, már jó ideje koplalt, néha lefeküdt a nyikorgó kis ágyára, és egyre csak himbálta magát, hogy valamiképpen elfeledkezzék az éhségről, és addig himbálózott, míg az anyja rá nem kiabált, de aztán mindig újrakezdte. Később megtudtam, hogy meghalt..."

*

Gyárunkat mindennap lőtték. Mi azonban nem mentünk le az óvóhelyre: egyáltalán nem féltünk már ettől. Először azt csináltuk, hogy felkaptunk egy darab kenyeret és a szájunkba tömtük; isten őrizz, én meghalok és a kenyér megmarad! Értik? Így gondolkodtunk. Utána meg az ember megijedt: megevett mindent, a bombázás meg véget ért! Ez negyvenkettőben történt. Ez volt a legborzalmasabb év!... Emlékszem, amikor édesanyám haldokolt, én cukrot adtam neki, kis darabokban, ő pedig folyton ezt mondogatta: „Te jó lélek, te jó lélek"!

LENINGRÁDI GYEREKEK

„Emlékszem egy esetre, amikor azt jelentették, hogy itt, a Traktornaja utcában az egyik lakásba lövedék csapott be, de nem robbant fel. Nos, elküldtem oda egy tűzszerészt. El is indult. Megérkezett. Azonnal telefonált, hogy nem tudja a lövedéket elvinni. „Hogyhogy nem tudod elvinni?" „Nem tudom. Jöjjön ide személyesen." Odamentem. Beléptem a szobába. A padlón egy nő feküdt, és magához ölelte a lövedéket, sálba bugyolálta (a lövedék még meleg volt) és nem adta oda. Nem adta oda a lövedéket! Megpróbáltuk tisztázni, mi történt. Kiderült, hogy ennek az asszonynak a csecsemőjét a hátországba szállították. Egy nőrokona a nagy felfordulásban rémületében felkapta és magával vitte a kicsit. Az anya pedig itt maradt. Amikor meglátta ezt a lövedéket, azt hitte, hogy az ő gyereke. Egyszóval már nem volt beszámítható..."

*

...S amikor most megérkeztünk és ő beszaladt hozzánk, így szólt hozzám: „Nagymama, hát Gálja hol van?"

— Ezt magára értette, tizenhárom éves korában? Úgy volt öltözve?

— Úgy voltam öltözve, no meg csupa csont és bőr lehettem. „Klánya — feleltem — én vagyok Gálja."

NAPLÓRÉSZLET

„1942. június 3. Levéltárunk mellett összetörtek egy kaput tüzifának... Egyes „vadászok" kifűrészelik a padlás gerendáit... A leningrádiak mindennapi élete számára a legszörnyűbb kérdés: hogyan vészeljék át a következő telet?

Június 12. Szemem láttára pusztul éhen Matrjona Jefimova, volt háztartási alkalmazottunk, akit ideiglenesen felvettem. Eltartottnak járó élelmiszerjegyet kap. Ma egészen elfeketedett az arca. Bevallotta, hogy az éhezéstől hasmenése van."

Knyazev teljes erejéből igyekszik megőrizni tárgyilagosságát. Gondosan feljegyez minden jó dolgot, mindenféle sikert, az élet újjászületésének ismertetőjeleit.

„Június 22. A Rumjancev téri parkban az ágyásokban kicsíráztak a vetemények..."

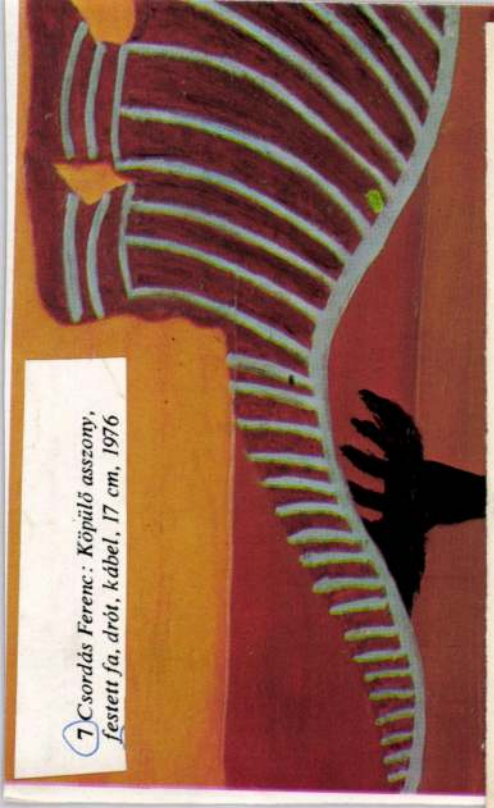

7 Csordás Ferenc: Köpülő asszony, festett fa, drót, kábel, 17 cm, 1976

Csordás Ferenc

Köpülő asszony

Kerékgyártó István: A naiv müvészet esztétikuma.
MÜVÉSZET, 1979/6. - 16.oldal /7.kép/

Csordás Attila képei a centrumban

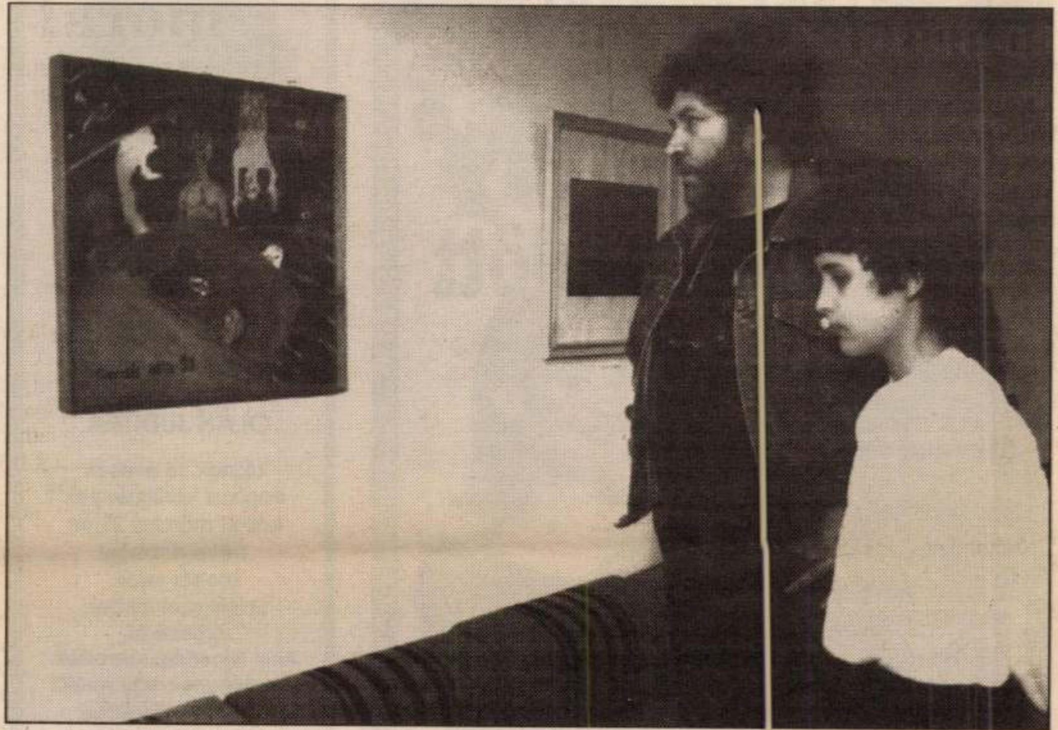

Réti Zoltán festőművész nyitotta meg pár napja a szécsényi városi művelődési és ifjúsági centrumban a Balassagyarmaton élő, tizenhárom éves Csordás Attila kiállítását. Felvételünkön Pénzes Gézával, tanárával látható az ifjú alkotó. **Kép: Szenográdi Tamás**

„Startol" a tornaterem

Rimóc. Megkezdődött az általános iskola új tornatermének építése a községben. A munkálatok kivitelezésére – tíz jelentkező cég közül – a szé- csényi Univerzál Kft. kapott megbízást. A beruházás költségeit részben állami támogatásból fedezik, de a helybeliek felajánlásaikkal is hozzájárultak az építkezéshez, az erre a célra létrehozott alapítvány tőkéjének gyarapításával.

A helybeliek az épület teljes kihasználása érdekében azt tervezik, hogy nemcsak a sportéletet, hanem a közösségi életet is kiszolgálják majd a helyiségek azzal, hogy helyet adnak falugyűléseknek, iskolai, irodalmi, zenei rendezvényeknek, sőt, például lakodalmaknak is.

A nagyobb méretű játéktéren kívül lesz a teremnek egy emeleti lelátója és egy kisebb játéktere, tehát a település a kor kívánalmainak megfelelő, sokoldalú szerepet betöltő létesítménnyel gazdagodik.

S ezzel egyúttal kezdetét vette egy új faluközpont kialakítása is. (– m –)

Oxigénturizmus

Nyugaton a szolíd vagy más, – ismertebb – nevén a zöld turizmus hódít, s szűkebb pátriánkban is kialakulóban ennek egy sajátos válfaja. A Hollókői Udvarház programszolgáltatása keretében ugyanis felvállalta az úgynevezett oxigénturizmus szervezését.

Ez azt jelenti, hogy túra- illetve természetkedvelő vendégeik az erdei iskolák tematikájának továbbfejlesztésével, feltárt és kijelölt útvonalakon, térképpel vagy túrakísérővel járhatják be a vadregényes hegyeket, a környékbeli, aprófalvas településeket. Nem lesz nehéz dolguk, illetve útjuk, mert a természetvédelmi területeket geológiai ritkaságok helyszíneit, a tájházak, templomok sorát pedig gyalogtúra vonalak kötik össze.

A szervezők a különböző nehézségi fokozatú, időtartamú – természetjárók segítségével kidolgozott – túrajavaslatokkal és más tanácsokkal is hozzájárulnak az oxigénturizmus sikeréhez. (mj.)

Szécsényi diákok országos sikere

Vándorserleggel tértek haza

A szakmai jellegű középiskolák tanulói részére még 1981-ben hirdette meg a MEDOSZ elnöksége azt a vetélkedősorozatot, amelyen – évente – a harmadik évfolyamos mezőgazdasági gépésztanulók vehetnek részt. Mivel ez a tanulmányi vetélkedő a tanulók tehetségének és ösztönzésének egyik mérhető, segítő eszköze, az FM. is támogatja, a szécsényi Mezőgazdasági Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet pedig megkülönböztetett figyelmet szentel ennek.

– Az országos döntőt március 12-én és 13-án Kiskunhalason rendezték meg – tájékoztat *Petrás László* gépészmérnök–tanár, [...] intézmény igazgatóhelyet[...]e, aki személyes jelenlétével [...]ette a háromfős csapat si[...] helytállását.

[...]jdonképpen ez a szak[...]dő egy versenysoro[...] az első két tanév[...]ak" a tanulók. A [...] tanulmányi [...] szerezhetnek jo[...]szt vegyenek [...] tanintézeti [...]ndja a fi[...] tu[...]ri szóbeli feladatokat kellett megoldaniuk. Az első napon a gyakorlati tudásé, a szakmai hozzáértésé volt a főszerep. De a rendezők vontatóvezetéssel, gépbeállítással, fémipari, szakmai ismeretek felmérésével is „fűszerezték" a programot. Másnap írásbeli és a szóbeli vetélkedőkre került sor.

A hat forduló feladatainak megoldása már azt is érzékeltette, hogy a tanulók egyéni szorgalommal, önképzéssel mennyiben gyarapították ismereteiket, de azt is, hogy figyelembe vették felkészítő tanáraik szakmai tanácsait.

A szécsényiek Kiskunhalason is otthon voltak a szakmai jellegű mértékegységek ismeretében, az összefüggések, fogalmak értelmezésében bizonyították felkészültségüket. A végső győzelmet viszont a csapat leleményessége, vállalkozókészsége hozta.

– A fiúk jól időzítettek, csúcsformában voltak – fejezi ki sportszerűen elismerését Petrás László. Az elnyert vándorserleg az iskola vitrinjét díszíti, a győztesek pedig a legmagasabb szintű iskolai elismerésben „Tantestületi dicséretben" részesültek.

Petrás László közölt még egy jó hírt:

Amennyiben a nevezett ta[...] Gödöllői Agrártudomá[...]etem mezőgazdasági, [...]öki karán folytatják [...] felvételi ked[...]

[...]feledkezni [...]hogy az [...] isko[...]ké-

Ipolytarnóc is csatlakozott

Mihálygerge. A fogorvosi rendelőben a jövőben az ipolytarnóciakat is ellátják. A község képviselő-testülete ugyanis nemrégiben úgy foglalt állást, hogy ennek fejében hozzájárulnak a létesítmény működtetésének költségeihez.

Egy jóindulatú levél nyomában

Melegen tartják a termálvíz ügyét

Mi lesz a nógrádszakáli melegvíz sorsa? Van-e már eredménye a minőségvizsgálatoknak, s megkezdődhet-e az értékesnek vélt lelet hasznosítása? – E kérdésekre adandó válaszok nem csupán a szakáliakat és a szomszédos Litke községet érdeklik. A rárósi üdülőtulajdonosok is rajta tartják a szemüket a fejleményeken.

Róka Mihály – Őrhalomból – levélben kereste meg szerkesztőségünket, jóindulatúan firtatva a felhasználását tekintve még mindig szunnyadó melegvíz ügyének menetét. Hozzáállására jellemző, hogy ötleteket, javaslatokat is megfogalmaz, s példaként említi az alsósztregovai forrásokat és az arra épülő, szerinte nagyon látogatott fürdőt. Mint írja, hasonlót Szakálban is el tudna képzelni. Annál inkább, mert közel a híres, sőt egyre híresebb ipolytarnóci őslelet, tehát az idelátogatók látnivalókban sem szenvednének hiányt.

A kitörés emléke

A gondolattársítást senki ne vegye tőle rossz néven. Azért sem, mert a fúrások idején (kőzeteket kutattak) Róka Mihály egy építkezésen dolgozott a közelben. Így szemtanúja lehetett a kitörésnek: a vastag csövön magasra szökött fel az erősen kénes szagú víz . . .

A megyei víz- és csatornamű vállalat szakemberei szerint igen jó adottságokkal rendelkezik a két kút, de kiaknázásukat egyrészt a tartósan kitermelhető vízhozam vizsgálatának hiánya akadályozza.

Ami jelen pillanatban biztos, az egyrészt biztató, másrészt azonban lehangoló. Tudniillik Nógrádszakál – esetleg Litkével karöltve – végigjárná a szükséges utakat a víz ügyében. Nem titok az sem, hogy részben a '96-os Expo-tervek miatt lenne ez számukra előnyös, sőt hosszú távra szóló befektetésnek is minősülhetne, hiszen mind az egyik, mind a másik, sőt, a harmadik falu is készséggel áldoz a túrizmusra. Hogy mást ne említsünk, sok kívánni valót hagy maga után a két települést összekötő út minősége.

Sejthető, hogy elképzeléseknek sincsenek híján, de van egy óriási akadálya ezek megvalósításának.

Mint Litke vezetői korábban nyilatkozták, kellene egy tőkeerős vállalkozó, aki pénzzel is „felkarolná" ezt a dolgot, s igent mondana egy nógrádi befektetésre. De amilyen peches Nógrád megye, éppen a leépült ipararól „híres" rozsdaövezetben helyezkedik el.

Magad uram . . .

És ez sajnos azt is jelenti, hogy a külföldi tőke a megyehatár előtt kb. hatvan kilométerig hajlandó „eljönni," de onnan tovább egy lépést sem tesz. Ha mégis rászánja magát, – látván az itt uralkodó infrastruktúrális állapotokat – ijedten vonul vissza az ország nyugati felére, s ott cövekel le . . .

Következésképpen nagy valószínűséggel ennek a megyének kell megteremteni a pénzforrást a forrásokhoz . . . Kérdés, kaphat-e nagyobb figyelmet ez a téma most, mint a néhai megyei tanács megléte idején. De ezzel még nem fogytak el a bizonytalansági tényezők.

– A döntő szót valójában majd a víz összetételének elemzése után mondhatjuk ki. Ez a munka ebben az évben végre befejeződik – közli a hírt *Kovács József*, Nógrádszakál község polgármestere.

Strand kell?

– Ha teszem azt kedvező lesz az eredmény, én akkor is azt tartom helyesnek, hogy a tervezés előtt mindenképpen kérjük ki az üdülőtulajdonosok véleményét.

Ez azért fontos, mert őket a vonzó táj, de elsősorban a csend a nyugalom csalogatta ide, s nem vagyok meggyőződve arról, hogy szívesen látnának itt egy zajos, nyilvános strandot.

A közeljövőben négy falu: Litke, Nógrádszakál, Ludányhalászi és Ipolytarnóc vezetői találkoznak, hogy megismerjék egymás gondolatait a közeli és talán bizonyos pontokon közös jövőről.

Mihalik Júlia

Szécsény és környéke

Fejlődő libatelep

● **Ságújfalu.** Még a tavasszal lehetőség nyílik volt községi tsz-majorban működő libatelepet fejlesztésére, s ez azt jelenti, hogy gyarapodik alkalmazottak száma is. A telepet működtető kft. állatgondozókat, traktorost keres. Bővebb felvilágosítás a polgármesteri hivatalban kapható.

Premier

● **Rimóc.** Megjelent a Rimóci Hírek című helyi, időszakos kiadvány első száma. Az újság fogadtatásáról, a lakosok a megjelentetéssel, tartalommal kapcsolatos igényeiről kérdőíves felmérést készít a kiadást felvállaló önkormányzat.

Pénzre várnak

● **Magyargéc.** A vezetékes ivóvízhálózat kiépítésének előkészületei folynak a községben. Ennek egyik fontos része a vízügyi alaphoz benyújtott pályázat, aminek eredményétől is függ az idén indítandó, de jövőre is áthúzódó beruházás lebonyolítása.

Százezer kölcsönbe

● **Mihálygerge.** Családi ház építéséhez kamatmentes kölcsönt igényelt az önkormányzattól egy építkező. Kérelmének testületi bírálata szerint százezer forint kölcsönben részesül. Az összeget három év múlva kell törleszteni.

Holnapi számunkban „Rétság és környéke" összeállítással találkozhat a kedves olvasó

Erdélyi meghívás

Ságújfalu. A falu és az erdélyi Bethlen község kapcsolata az elmúlt évben indult a bethleni hagyományőrző együttes vendégjátékával, ami ma is kedves emlék a ságújfaluiaknak. Az akkori találkozó kapcsán mind a két fél jelezte igényét a további, hasonló összejövetelekre, cserelátogatásokra.

Az ismeretség mélyítésére hamarosan újabb alkalmuk lesz a feleknek, a bethleniek ugyanis viszonozni kívánják vendéglátóik szívességét, így meghívták őket a falujukba. A részükre szervezett programban Bethlen nevezetességeinek megismerésén kívül kis erdélyi körúton is részt vehetnek a meghívottak.

„Rengéscsillapító"

A kormány kezdettől fogva nem vette komolyan a munkanélküliséget – hangoztatja véleményét az ellenzék. S mit tesz erre a megkritizált többség? Működésbe hozza szeizmográfjait, s bevezeti a status quo-ról szóló rendszeres híradásokat. Legutóbb például közölték: „a munkanélküliség növekedésének üteme csökkent."

Valljuk be, ha nehezen is, de csak kihámozható ebből egy tizedgrammnyi optimizmus, s ezzel *Lazsán Zsolt,* a megyei munkaügyi központ szécsényi kirendeltségének vezetője is egyetért. Nógrád e tekintetben egyik legkritikusabb részén – Szécsényben és környékén – is érzékelhető ez a csökkenés. Köszönhető ez például annak, hogy a városban a közhasznú [m]unkát sokoldalúan kihasználják, másrészt a hosszú ideig fehér hollónak számító munkásfelvétel beindult. A BRG-Elsa Kft. és az Elektronikai Mechanikai és Szolgáltató Kft. fokozatosan mintegy 25-25 fővel növelte alkalmazottainak létszámát. S ez a tény felér egy rengéscsillapítóval . . .

Továbbra is jelenségszámba megy azonban a munkavállalói oldalról mellőzött hollókői varroda, ahol már az elmúlt években is keresett volt a munkaerő, – hiába. Erre részben magyarázat a varrónők általában igen alacsony bére, a falu viszonylag kieső fekvése. Ám ezt a teóriát megdönteni látszik az, hogy nemcsak itt, hanem a városban is élnek állástalan varrónők, s néhányan nem is kívánnak megmaradni a szakmájukban. **(mihalik)**

Szédítő, de nem mutatvány

Az Émász Rt. szécsényi kirendeltségének dolgozói, a város és a közel tucatnyi, területükhöz tartozó községben folyamatosan ellenőrzik a közvilágítást, s ennek részeként cserélik a lámpatesteket. Felvételünk Szécsény belvárosában készült. Fotó: Gyurkó

Csordás Attila fotó

NÓGRÁD MEGYEI HÍRLAP HIRDETÉSFELVÉTEL A SAJTÓHÁZBAN
Hétfőtől péntekig 8.00-tól 16.00 óráig
a földszinti hirdetésfelvevő irodában.
Szombaton és vasárnap zárva.
Cím: 3100 Salgótarján, Erzsébet tér 6.
Telefon: 32/16-455, 32/11-504 Telefax: 32/10-589

ADÁSVÉTEL

2500 db B 30–as új tégla 26,50 Ft/db eladó Salgótarjánban. Telefon: 06–1–1422–426.

3 db 300–as PVC cső eladó. 3136. Etes, Jókai út 13.

Betonacél 10–12 mm: 32 Ft/kg. FERLAMIX, Nagybátony, Ózdi út 17.

Bonanza háló és két kanapé eladó. T: 32/16–338, Kiskormosné.

Komposztáló és 1 db 6 V akkumulátor eladó. Tel: 32/60–051.

KÁRPÓTLÁSI jegy vétel: 32/12–343

Műholdvevő sürgősen, áron alul eladó. Telefon: 32/12–981.

RÉGISÉG! Veszek készpénzért múlt századi stíl– vagy népi parasztbútorokat, csillárokat, festményeket, márkás porcelánt, egyéb szép dísztárgyat. Telefon: 32/11–050.

VÁLLALKOZÓK! Számla nélküli, régen meglévő családi tulajdonú gépeiket, eszközeiket költségként elszámolhatják egy % + ÁFA–ért. Tel: 42/17–477 Sztanex BT.

Élő bárány és hús megrendelhető: Csitár, Kossuth u. 88, vagy Őrhalom, tel: 58, 8–16.

JÁRMŰ

1 db 9 éves SUBARU szgk. összkerék hajtású sok extrával és 1 db platós ZUK tgk. betegség miatt eladó. Bgyarmat, Honti u. 51.

Jó állapotban lévő 6 éves platós ZUK eladó. Érdeklődni lehet: Endrefalva, Csurgó út 16.

Lada Samarát vennék. Ajánlatokat a 32/10–775–ös telefonszámra, vagy a kiadóba kérek.

MTZ 52 eladó. Bgy. Honti u. 61.

Trabantot vennék 10.000 Ft–ig, műszakival. Sürgős! Cím: Salgóbánya, Orgona út 7. Kovács Mihály.

ÁLLÁS

Az ÁB–AEGON ÁB Rt. st–i fiókja és bátonyterenyei kirendeltsége jó kereseti lehetőséget nyújtó üzletkötői állást ajánl érettségivel rendelkezőknek. Érd. az üzleti vezetőknél: St. Klapka tér 1. T: 11–977, Bterenye: 53–977.

Keresek németül beszélő kőművest. Telefon: 32/12–092.

Szeretne Ön a családjával ingyel nyaralni az olasz tengerparton? Irodánk mellékállású munkatársakat keres az ország minden területéről olaszországi nyaraláshoz sok csoportszervezésére, illetve szervezetésére. Kiemelt jutalékok és ingyen nyaralási lehetőségek! PALMETTA TOURS – MISKOLC TELEFONSZÁM: 46/379–611 vagy 46/370–360/43–as mellék.

INGATLAN

2 és fél szoba, komfortos lakás eladó. É.: Bánk, Kazinczy út 30.

Családi ház Karancsalján eladó. Tel. 17–657

Eladó déli fekvésű kétezer n.ölös telek, kerti gépekkel, borászati felszereléssel együtt. Minden megterem. Családi vállalkozóknak jól jövedelmező. Érd. a 32/17–042 tel. 18–20 óráig.

Kercseg dűlőben 900 m² megművelt zártkert faházzal gyümölcsössel eladó. Telefon: 32/12–993.

Pásztón a Nógrádi lkt–en II. em. 5. OTP öröklakás, ugyanitt garázs eladó. Érd. Tel: 32/60–352.

Szécsényben másfélszobás, III. emeleti tehermentes lakás eladó. Tel: 32/70–019.

Vállalkozói tevékenységre is alkalmas, 13,5 m²–es, felszerelt faház eladó. Érdeklődni: 32/60–975–ös telefonon, egész nap.

VEGYES

Bérbe adok 100 m² telefonos, közművesített raktárhelyiséget, vállalatnak is! Várászcsarnoktól 100 méterre van. Jó a rakodási lehetőség és száraz. Érdeklődni: Salgótarján, Lovász J. út 1. mfsz. 5, 8–12 óráig. Pálné.

Használt flipperek akciós áron eladók. Tel. 06–22/327–192.

MÁRVÁNY AKCIÓ 1993. április 15–ig! Bajkáli márvány burkolólapok hihetetlen olcsón 1.600,– Ft + ÁFA/nm. Palóc–Burg magyar–orosz KFT. Balassagyarmat, Mártírok út 78. (Növényvédő állomás) Tel./fax: 35/12–646

Redőny,reluxa,h.ajtó 32/17–452

Redőny,reluxa Buschné 32/17–452.

Salgótarján belvárosában (Arany János út 2/a) kiadó több helyiségből álló 70 m² alapterületű üzlethelyiség, irodai célra is alkalmas. Érdeklődni: hétköznap 8–15–ig 32/11–145

Szőnyegexpressz! Telefon: 32/17–075. Kívánságra helyszínen is.

Útlevélcserénél, igazolványkép 2 perc alatt a St–i Városház ügyfélszolgálatán, ott, ahol az útlevelét cserélik. Itt a legolcsóbb a városban. Az útlevélkérőlapot is ingyen adjuk és illetékbélyeget is árulunk. Mindent egy helyen elintézhet. Polaroid Stúdió.

Apróhirdetésekkel kapcsolatos információkkal készséggel állunk rendelkezésére.

32/16-455
36-os mellék

MEGHÍVÓ

A Kelet-Nógrád COM Távközlési és Telekommunikációs RT Igazgatósága értesíti Tisztelt Részvényeseit, hogy a Társaság

rendes évi közgyűlését 1993. április 23-án, (de.) 10 órakor

tartja székhelyén. A közgyűlés helye: Ságújfalu

NAPIREND:

1. Az Igazgatóság jelentése az 1992. évi tevékenységről.
2. A Könyvvizsgáló és a Felügyelő Bizottság jelentése.
3. Az 1992. éves beszámoló jóváhagyása.
4. Az Alapító Okirat és az Alapszabály módosítása.
5. A Társaság bővítése.
6. Személyi ügyek.
7. Az Igazgatóság díjazásának megállapítása.
8. Az alapítói tőke módosítása.
9. Egyebek.

A Közgyűlésen a névre szóló részvények tulajdonosai személyesen, vagy írásos meghatalmazásuk alapján megbízottjukon keresztül gyakorolhatják jogaikat.
Felhívjuk tisztelt Részvényeseink figyelmét, hogy szavazójegyeiket a Közgyűlés megkezdése előtt fél órával vehetik át a helyszínen az Igazgatóság Elnökétől.
A Közgyűlésre szóló meghívót és az írásos jelentést Tisztelt Részvényeseinknek megküldjük.
Salgótarján 1993. március 18.

Az Igazgatóság

(15212)

Import PADLÓSZŐNYEGEK és MŰANYAGPADLÓK
nagy választékával várjuk vásárlóinkat

Bátonyterenye
Kisáruház, Orgona u.5.
Saci üzlet, Ózdi u.47.

Salgótarján
Lakástext.bolt, Rákóczi u.13.
Centrum Áruház, Rákóczi u.55.
"Irisz-Butik", Beszterce tér 2.

Rétság
Privát Diszkont, Rózsavölgy u.30.

Szécsény
Építkezők boltja, Rákóczi u.

Mintha a természetben járna...

SWIETELSKY G.m.b.H.
osztrák építőipari vállalat
magyarországi leányvállalata

alvállalkozókat keres

Sopron környéki

csatornaépítési munkára.

SWIETELSKY Építőipari és Kereskedelmi Kft.
1124. Budapest, Pagony u. 28.
Felvilágosítást ad:
Kamondy László
mélyépítő üzemmérnök
8200 Veszprém, Stadion u. 1/C.
Tel/fax: 06-80/21-951.

(14906)

MEGNYÍLT, MEGNYÍLT
ÚJ TULAJDONOS
ÚJ ÉTLAP
ÚJ ÁRAK
AZ ÁRPÁD SÖRÖZŐ és ÉTTEREMBEN

a Besztercén
(volt Fácán Étterem)
Csapolt sörök
(Kaipsreiter, Talléros)
Markazi minőségi borok
Ételspecialitások
Csoportoknak kedvezmény
20-80 főig!

Telefon: 11-009

(15177)

Yves Rocher MÁRKABOLT
TAVASZKÖSZÖNTŐ A MÁRKABOLTBAN
ISMÉT FOROG AZ YVES ROCHER SZERENCSEKERÉK MÁRC. 22-TŐL 31-IG
ÖN VÁSÁROL, FORGAT, ÉS 5-20 % ENGEDMÉNYT NYERHET!

(15195)

Ön hirdet a Hírlapban ! Elő is fizet rá ?

Nagykereskedelmi telepünk új raktárral, konzervnagyker-raktárral bővült. A Kft-nk 5 megye ellátásában közreműködik. Várjuk gyárak, üzemek és importőrök jelentkezését, a feltöltéséhez.
LIGA Kft. Pápa, Juhar u.3.
Tel/fax:89/24-288/18 mellék.

(15038)

Ugye tudja, hogyha kedd, megírja a Kiskegyed!

A 12. szám tartalmából:

- Hét tanács az első öleléshez
- Falusi asszony - férj nélkül
- Miről ismerszik meg a rossz férj - jellegzetes férfihibák
- Szex őrültek szövetsége
- Hogyan szerezzünk macskát vagy kutyát akkor is, ha a férj tiltakozik
- és persze divat, kozmetika, pletyka, ötlet, sztárok és tanácsok,

most is, mint minden kedden, olvasható a Kiskegyedben.

(15169)

MEZŐGAZDASÁGI KISGÉPEK ÉS TARTOZÉKOK
BEMUTATÓJA ÉS VÁSÁRA
a CSARNOK VASÁRU HÁZBAN
Salgótarján, Bajcsy-Zs. út 7-13
(Bánya múzeum mellett) Telefon: 32/11-250

ROBI-RK-KF tipusú kerti traktorok
31.500.-tól 87.360 Ft-ig.

Kárpótlási jegyre is megvásárolhatók.

MEGKÖNNYÍTI MUNKÁJÁT, EREDMÉNYESEBBÉ TESZI GAZDÁLKODÁSÁT, HA VÁSÁROL GÉPEINKBŐL.

HA MEGLÁTJA, EZT VÁLASZTJA!

(15183)

Ha vesz, ha elad, tegye azt közhírré itt!

Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. OTP távbeszélő-állomásainak számai:

Nógrád Megyei Igazgatóság, Rákóczi út 22.	**10-611*
Igazgató	*14-878*
Igazgató helyettesek	*17-839*
Betét és Valuta Osztály	*16-679*
Telefax	*12-051*
Kirendeltség, Ybl M. u. 51/a.	*11-290*
Kirendeltség vezető, Fax	*16-878*
Ügyfélszolgálat	*17-189*
Körzeti Fiók, Rákóczi út 12.	*16-072*
Fiókvezető, Fax	*17-987*

MATÁV RT
Budapest-vidéki Igazgatósága

(15206)

SZERETNE ÖN KIS BEFEKTETÉSSEL ÖNÁLLÓ ÜZLETET NYIT

Szeretne egy jól kiépített kereske
tagja lenni?
Rendelkezik egy legalább 25
helyiséggel, mely alkalmas
Ha szereti az embereket
és jó kapcsolatteremtő

- háromnapos kép
osztrák céggel
- ellátjuk szak
- szerepel
- ... és

Fájó szívvel emlékezünk szeretett kislányunkra

OLÁH JUDITRA,

akinek 15 évesen tragikus körülmények között március 25-én 1 éve dobbant utolsót szíve.
Emlékezetünkben örökké él.
Akik ismerték, szerették, szenteljenek egy néma percet emlékének.
Elvesztése örökké fájni fog!

SZERETŐ ANYUKA, APUKA, KÉT BÁTYJA, BARÁTNŐK ÉS ROKONOK.

A gyászmise márc. 25-én, 17 órakor lesz az endrefalvi római katolikus templomban.

(15180)

A gyászunkban való együttérzés minden megnyilvánulását szívből köszönjük.

PÁL JÁNOSNÉ
CSALÁDJA

(15134)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

ÖZV. BERKI GYULÁNÉ
Sz. Tóth Borbála

temetése március 24-én, 13.00 órakor lesz a salgótarjáni új temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

(15231)

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk

BERGFEST GYULA

temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek, fájdalmunkban osztoztak.

A GYÁSZOLÓ FELESÉGE, LÁNYA

(15224)

A hirdetések szövegét minden esetben a hirdető ügyfeleinktől készen kapjuk. Ezért az abban foglaltakért a kiadó semmilyen anyagi, illetve jogi felelősséget nem vállal.

LÓNYAY-UTCA 25—27. NEY SIMON szobrász LONYAY-UTCA 25—27
MODERN IPARMÜVÉSZET
ÉPÜLET DISZITÉSEK. DOMBORMŰ VÁLLALAT. STUCCO MENNYEZETEK
TELEFON 69—74. PLAQUETTEK ÉS IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK FÉMBŐL. TELEFON 69—74

41266. lajstromsz. Révai Oszkár fütőkészülék és fémárugyár r.-t. cég Budapesten. — Javitás fürdőkályhákon. II/h. oszt. 1907. máj. 15.

—

Fölszólalási határnapok.

Az alább fölsorolt találmányi bejelentések ellen emelt fölszólalások tárgyalására határnapokul kitüzettek:

Hegner Ignác Hippolite bois-colombesi lakos „Ivlámpa fémtar almu szenek szá mára" cimü bejelentésére nézve március 18-ika.

—

Saile Antal budapesti lakos „Müfaparkéta és annak fektetéséhez való eljárás" cimü bejelentésére nézve március 21-ike.

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

Jacob Ferdinand gyáros Dinslakeni lakós 8347. számu,

„Ujitások hálózsákokon"

cimü szabadalmát eladni vagy engedményt adni hajlandó. Felvilágositást nyujt **Takács Győző**, okl. gépészmérnök, hites szabadalmi ügyvivő, törvényszéki és biztositó-társulati szakértő, Budapesten (VII., Rákócy-ut 40.)

Lachat Leon Ernest mérnök Lyonban

„Javitások targoncákon"

cimü, 32653. számu magyar törzs- és 34601. sz. pótszabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII., Akácfa-utca 63. sz.

Schnapp Frigyes kir. épitőmester berlini lakos a 24013 számu

Berendezés vizijárműveknek különböző szintben levő vizi utakra való átvitelére vizfogyasztás nélkül

cimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából beltöldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágositással szolgál

Kalmár J.

hites szabadalmi ügyvivő, Budapest, VII. Rákóci ut 44.

The Vacuum Brake Company Limited in London, General Repräsentanz in Wien bécsi cég a 33960. számu (Pótszabadalom a 32637. számu törzsszabadalomhoz.)

Fékberendezés gyorsanjáró vasuti vonatokhoz

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágositással szolgál

Kalmár J.

hites szabadalmi ügyvivő, Budapest, VII., Rákóci ut 44.

Horton James Alexander magánzó, Providenceben

„Gép dróthuzó pofák előállitására szolgáló lyukasztóvasak, lyukdörzsölők és hasonlók csiszolására"

cimü 33713. számu magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII. Akácfa-utca 63. szám.

Horton James Alexander magánzó, Providenceben

„gépdróthuzó pofák előállitására"

kimü, 33712 számu magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb fölvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII. Akácfa-utca 63. szám.

Horton James Alexander magánzó, Providenceben

„Javitások dróthuzó gépeken"

cimü 33715. számu magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII., Akácfa utca 63. szám.

Sacripanti Giuseppe műszerész Rómában, a 37343. számu

„Rugalmas kerék automobilok és más efélék számára"

cimü, magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál: **Bernauer Zsigmond**, hites szabadalmi ügyvivő Budapest, V., Arany János-utca 1.

SZABADALMAK, TALÁLMÁNYOK
ügyeit szakszerüen intézi a világ minden államában
Török László okl. gépészmérnök hites szabadalmi ügyvivő kir. törv. hites szakértő
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30.
TELEFON 87—02.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1908. február hó 10-én Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

21756. özv. dr. Steiner Samuné (VII., Barcsay-utca 11.) az I., Logody-utca 1878. hrsz. a. 3 emeletes ház, ép. Kiss Géza.

22339. Császár Ferenc (I., Fehérvári-ut 23.) a II., Alvinci ut 6566. hrsz. a. emelet ráépités és gazdasági épület.

21747. Mocellini Angelo (VI., Röppentyü-utca 33.) ugyanott toldalék, ép. m. Kerzinger József.

20060. Schwarz Jakab (VIII., Futó-utca 55.) ugyanott toldalék, ép. August János.

22293. Schumy Rezső (I., Krisztina-körut 34.) az I., Németvölgy 12967. hrsz. a. toldalék.

16272. Viktoria gőzmalom r.-t az V., Kárpát-utca 1263. hrsz a. toldalék és mühely, ép. Wellisch Sándor és Gyula.

21748. Trautmann Jenő (V., Csáky-utca 23) a VI., Kartács utca 26. sz. a gazdasági épület, ép. Kerzinger József.

15759. Magyar faipar r.-t. (V., Bodor-utca 1454. hrsz) ugyanott mühelyek épitésére vonatkozó tervek jóváhagyattak;

b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:**

21733. Wagner Alajos (II., Nyék-dülő 7180 hrsz.) ugyanott.

25909. Farkas Mórné (IX., Üllői-ut 95.) a VII., Thököly ut 18. sz.

227563. Csataj József (I., Logody-utca 107.) ugyanott.

23709. Pete Csongorné (IV., Kossuth Lajos-utca 8.) ugyanott.

25707. Beniczky Géza (I, Uri utca 2154. hrsz.) ugyanottani házra vonatkozó módositott tervei jóváhagyattak;

c) **jóváhagyásra ajánltattak:**

20970. Dr. Vályi Sándor a X., Villam-utca 298. hrsz. a.

20114. Vágó László a VIII., Trefort-utca 5396 hrsz. a.

21043. Özv. Stancsik Józsefné a X., Gergely-utca 21. sz. a.

25907. Ganz féle villamossági r. t. a II. k., Lövőház-utca 3868. hrsz. a.

22356. Óbudai izr. hitközség a III. Lajos-utca 95. sz. a.

20103. Schupka Jánosné az I. Kőbányai-dülő 10491/1. hrsz. a.

19107. Ernst Károly a VI. Hungária-ut 1683 hrsz. a.

20110. özv. Wieländer Sámuelné az V. ker. Báthory-u. 1015. hrsz. a.

14472. Sajó János a X. Kelemen-u. 7. sz. a. házra vonatkozó tervek;

d) **gépekre és felvonókra:**

10631. Schmidt Miksa (V., Pozsonyi-ut 5.)

8573. Első osztrák juta fonó gyár (VI. Váci-ut 1506. hrsz. a.)

8576. Schmidt Viktor (IX. Szvetenay-utca 8758. hrsz.)

26588. Gealit árugyár r. t (VIII. Fhg. Sándor-u. 13.)

21033. Smolka Manó (VII., Kazinczy-utca 44.)

17101. Petri Gyula (VII., Zugló-utca 20.)

e) **elutasittattak:**

21003. Weisz Samu a III., Üröm-utca 4269. hrsz. a.

22326. Dosztál Vencel a VIII., Jázmin-utca 24 sz. a.

24823. Haraszti Tivadar az I., Krisztina-körut 15. sz. a.

20992. Schaffer György, a II., Fillér-utca 6636. hrsz. a. házra vonatkozó tervei.

Pályázatok tervkészitésre.

A Rákóczi-siremlék tervpályázata. A vallás- és közoktatásügyi minister a mult évben pályázatot hirdetett II. Rákóczi Ferencnek a kassai székesegyházban felállitandó siremlékére, amelyre 250 ezer korona van előirányozva. A pályázatra tizenegy mü érkezett be a városligeti Szépmüvészeti Muzeumba, ahol a biráló-bizottság az előkészitő munkálatok befejezése után csütörtökön tartotta meg döntő ülését, melyet báró Forster Gyula, a müemlékek országos bizottságának elnöke, vezetett. Jelen volt az ülésen Thaly Kálmán orsz. képviselő, a Rákóczikor történeti irója is. A bizottság a müvek beható megvizsgálása után abban állapodott meg, hogy három, egyenként 3000 koronás jutalomdij kiadását javasolja: Beck Ö. Fülöp és Hikisch Rezső pályamüvének, Füredi Richárd és Lechner Jenő pályamüvének és Lukácsy Lajos és Lux Kálmán pályamüvének, továbbá három, egyenként 2000 koronás jutalomdijat ad: Markup Béla és Sztehló Ottó közös pályamüvének és külön-külön Holló Barnabásnak s Tóth Istvánnak. A pályabiróság javaslatát végleges döntés végett a vallás- és közoktatásügyi minister elé terjeszti, a ki intézkedni fog az uj pályázat kiirása iránt. Az összes pályaműveket közszemlére állitották ki a Szépmüvészeti Muzeumban.

A losonci Kossuth-szobor. Losonc város közgyülése elhatározta, hogy a Kubinyi-téren fölállittatja Kossuth Lajos szobrát. Pályamüvek érkeztek Horvay, Vas és Philipp, Székely és Csordás József szobrászmüvészektől. A Wagner Sándor kir. tanácsos, polgármester elnöklésével működő szoborbizottság a szobor kivitelével Csordás József szobrászmüvészt bizta meg. A szobor fölállitása 28.000 koronába fog kerülni.

POPPER ZSIGMOND
ácsüzlete és épitési vállalata
BUDAPESTEN.
Iroda: V., Lipót-körut 15. Telep: Dráva-u. 12.

Elvállal minden e szakmába vágó ácsmunkákat, épületek tervezését és kivitelét, — ugyszintén becsléseket és expertiseket.
Telefon 44—73. **Telefon 44—73.**

A lugosi uj vármegyei közkórház tervpályázatának biráló bizottságába a Magyar Mérnök és Épitészegylet Schodits Lajos műépitészt küldötte ki.

A szabadkai ev. ref. templom tervpályázatán összesen 18 terv érkezett be a következő jeligékkel: „Calvin“ (I.), „Nyugodt vonalak“, „Kalvin“ (II), körben „O“ Kalvin (III.), kettős körben 20 filléres bélyeg, „Dicséret Istenünknek“, „Assymetria“, „Szabadka“, „Te benned biztunk eleitől fogva“, „Ignotus“, vörös körben: „Evangelium“, „Én házam a te házad is“, „Ima“, „Reformált“, „Konvent“. A biráló-bizottság e hó 9-én kezdte meg müködését.

A szigetvári községház tervpályázatán az 1000 kor. első dijat nyert „Duna“ jeligéjü terv szerzője Schiller Jenő pozsonyi épitész, a 600 kor. második dijjal jutalmazott „Szigetvári hős“ jeligéjü munka tervezője Kruzslicz Károly hódmezővásárhelyi épitőmester. A község megveszi 400 koronáért az „Omen“ jeligéjü tervet is, de ennek jeligés levelét csak a határozat jogerőre emelkedése után bontják fel.

Intézeti ház tervezése Somogy-Csurgón. A Csurgói takarékpénztár részvénytársulat Somogy-Csurgón, pályázatot hirdet egy intézeti ház épitéséhez szükséges terv és költségvetés elkészitésére. Az épitendő ház egy emeletes saroképület lesz. Pályadijul az igazgatóság által elfogadott tervre 800 kor. tüzetik ki. A pályamunkák jeligével látandók el s f e b r u á r 25-én déli 12 óráig a Csurgói takarékpénztár részvénytársulat igazgatóságához nyujtandók be. A pályázóknak mindennemü felvilágositással szolgál az igazgató.

Lejáró tervpályázatok.*

Febr. 20. M. kir. igazságügyministerium: Törvénykezési épület és fogház tervezés Zombor ban Költség 650 000 kor. Dijak: I 2000 k r. II 1400 kor. III. 800 kor. Megvételi ár 500 kor. (2.)
„ 26. Budapest székesfőv. tan: Kossuth Lajos szobra Költség 700.000 k Dijak 12.000, 8000, 6000, 4000 és 3000 k. (25).
„ 29. Magyar Épitőművészek Szövetsége mozgófénykép-szinház tervezése III. és IV éves müegyetemi hallgatók által Dijak. 400, 200 és 100 kor. (5.)
Márc 31. M. országos képzőművészeti tanács: a római magyar művészház 3000 kor. festőművészeti és 4000 kor. szobrászati ösztöndija (3.)
„ 31. Krassó-Szörény várm. alispánja: Kórház tervezés Lugo on. Költség belső felsze elés nélkül 600 000 kor Dijak; I. 1500 k. II. 1000 k., III 600 k Megvételi dij 400 k. (6.)
Ápr 1. Magyarkanizsa község elölj: városház tervezés. Költség 250.000 kor. Dijak: I 700 kor. II. 400 Megvételi dij 300 kor. (3)
„ „ Sátoraljaujhely város tanácsa: eszmei pályázat városi épületek terveire. Dijak: 1200 és 600 kor. (5.)
„ 15. Cs. kir. hadügyminister um: hadügyministeri palot terv ezés költsé 8 000 000 k. D jak. I. dij 20.000 kor. II. dij 15 000 k III. dij 10—10 000 k (50.)
„ 30. Bartha Miklós szobor-bizottság: Bartha Miklós szobra. Költség 35.000 k. (4.)

* A zárjelben foglalt számok azon lapszámainkat jelzik, melyekben az illető tervpályázatok közzététtettek.

Pályázatok állásokra.

Mérnöki állás. Sopron sz. kir. város mérnöki hivatalánál betöltendő mérnöki állásra négyen pályáztak és pedig: B a l á z s József (Ada), H á b e r Márton (Nagyvárad), B a l o g Lipót (Szabadka) és K o v á c s Sándor (Sopron).

Tagositások.

Fericse [Szatmár m.] A fericsei kisebb nemesi erdő arányositása és egyénenkénti felosztása ügyében az előmunkálatok megkezdésére f e b r u á r 25. napjának d. e. 10 órája Fericse községházához kitüzetik. Felhivatnak a birtokrendező mérnökök, kik a kérdéses ügyben a működő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat a szatmárnémetii kir. törvényszékhez vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir minister dr. E r ő s Sándor épitész, székesfővárosi th. bizottsági tagnak a budapesti Ferenc József-hid budai hidfője közelében levő valamely alkalmas ponttól a Szent-Gellérthegyre vezetendő siklóra; dr. N e u m a n n Izidor ügyvéd ceglédi és F á b i á n Lajos vállalkozó mérnök, budapesti lakosoknak a magy. kir. államvasutak Cegléd állomásából kiindulólag Tápió szentmárton és Tápióbicske községek érintésével az államvasutak Nagykáta állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra; a B i h a r i h. é. v a s u t a k r é s z v é n y t á r s a s á g n a k a debrecen—derecske—nagylétai h. é. vasut Nagyléta állomásától a bihari h. é. vasutak Székelyhid állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra; O b á d Iván zágrábi lakosnak a csáktornya—zágrábi (zagoriai) h. é. vasut Zabok—Krapinateplic állomásától Oroslavje, Stubicadolnja, Turistalak, slemevi nyaralók és Medvedgrad irányában Sestineig, s ezen vonalból Stubicadolnjánál való elágazással Stubicagornje irányában Slanipotokig vezetendő rendes, esetleg 0 70 méteres keskeny nyomtávu gőzüzemü h é. vasutvonalra; H o r o v i t z Sámuel és Béla kolozsvári lakosoknak a marosludas—besztercei h. é. vasut Lekence állomásából kiágazólag Galac, Dipse. Nagyida, Teke, Szent Ludvég, Oláhujfalu, Dedrád és Berectelke községek határain át a marosvásárhely—szászrégeni vasutvonal Szászrégen állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára meghosszabbitotta.

Csantavér község vasutja. B a g i Tóth Ferenc és S z o k o l a Gyula csantavéri lakosok, mint előmunkálati engedélyesek megbizására G e r s t e r Béla budapesti mérnök vállalkozó elkészitette a Csantavér állomástól Csantavér községbe vezetendő h. é vasutvonal tervezetét. A mintegy 8 km. hosszu vonal kiépitését az idén megkezdik.

A nagykároly—margittai h. é. vasut közigazgatási bejárása A nagykároly—margittai helyi érdekü vasuti vonal Nagykárolytól Peérig terjedő vonalszakaszának közigazgatási bejárását folyó hó 12-én tartják meg.

Közigazgatási pótbejárás a borsavölgyi vasuton. A borsavölgyi vasut vezetését Beregszász város olykép kérte megváltoztatni, hogy a vonal a városon kivül vezettessék. Az erre nézve kidolgozott tervek alapján f e b r u á r 14-ikén közigazgatási pótbejárást tartanak, amely a beregszász—dolha—kovácsréti vonal 0—60 szelvényei közt fekvő szakaszra terjed ki.

A zabolai munkavágány közigazgatási bejárása. A gróf M i k e s-féle zabolai erdőgazdaság és fürésztelep részvénytársaság által a zabolafürésztelepi állomás szomszédságában tervezett munkavágány közigazgatási bejárását f e b r u á r 14 én tartják meg.

Vizépitészet és szabályozás.

A Maros szabályozása. A Marosnak megkezdett szabályozása a folyó évben sem fog szünetelni. Az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal hatáskörében az 1908. évben a Maros folyó konop—aradi és szeged-apátfalvai szakaszainak hajózási szempontból történő fokozatos szabályozása kerül kivitelre. A konop—aradi munkálatokra 200.000 kor., a szeged—apátfalvai szakaszon teljesitendőkre 100.000 kor. van előirányozva. A munkálatok kivitele házi kezelésben van tervezve s csak a szeged—apátfalvai szakaszon szükséges téglaanyagot szerzik be vállalati uton.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

A Markó utcai főreáliskola kibővitése. Az V. ker. Markó-utcai főreáliskola kibővitésével a vallás- és közoktatásügyi minister a n o v e m b e r 26-án tartott árlejtés alapján B ä c k Alajos épitőmestert bizta meg 118 526 kor. 21 fill. vállalati összegért.

A községi kenyérgyár épitése. A belügyminister a kenyérgyár berendezésére nézve, a főváros fölterjesztésére megengedte, hogy a szükséges fütőkemencék és a szakipari munkagépek (dagasztó, keverő, szitáló, burgonyafőző és zuzó gépek) beszerzése céljából nyilvános, nemzetközi árlejtést hirdessenek Egyuttal fölhivja a főváros hatóságának a figyelmét a közszállitásokra vonatkozó szabályrendeletnek arra az intézkedésére, hogy amennyiben hazai gyárak megfelelő ajánlatot tennének, ezeket — egyenlő föltételek mellett — előnyben részesitse.

A Sáros- és Rudasfürdő épitése. A pénzügyi és gazdasági bizottság pénteki ülésén előterjesztésre került a kiküldött biráló-bizottság jelentése a Sáros- és Rudas-fürdő kiviteli tervpályázatának az eredményéről. E szerint javasolja a bizottság, hogy a Sáros-fürdőre nézve fogadják el H e g e d ü s, S t e r k és S e b e s t y é n tervét, a Rudas fürdőre pedig H ü l t

LAT
LGÁLAT
órút 9—11
1—285

1956 MÁR 12

Kiosztották az 1955. évi Ybl Miklós-díjakat

Szíjártó Lajos építésügyi miniszter az Országházban nyújtotta át az 1955. évi Ybl Miklós-díjakat. Az ünnepségen részt vett Pongrácz Kálmán, Budapest Főváros Tanácsa végrehajtó bizottságának elnöke, Major Máté Kossuth-díjas, a Magyar Építőművészek Szövetségének elnöke, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kossuth-díjas kiváló művész.

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa a díjakban az alábbiakat részesítette:

I. fokozatú, 10 000 forintos Ybl Miklós-díjat kapott:

Csordás Tibor, az Építésügyi Minisztérium osztályvezetője, a lakásépítkezések irányelveinek statisztikai feldolgozása, az új lakásépítkezések típusterveinek programja és szerkezeti egységesítése terén kifejtett munkájáért; *Málik József*, a Lakóterv osztályvezetője a lakásépítkezések tipizálása terén végzett munkájáért; az új, 1956. évi típustervek elkészítéséhez végzett tanulmányok, program és terviavaslatok kidolgozásáért; *Perényi Imre* egyetemi tanár, a városrendezés és a városépítés terén kifejtett elméleti és gyakorlati munkájáért és „A város lakóterülete" című könyvéért; *Szendrői Jenő*, az Iparterv igazgatója, a hazai ipari építészet korszerűsítésében elért kiváló tervezői és irányító tevékenységéért.

II. fokozatú, 5000 forintos Ybl Miklós-díjat kapott:

Böhönyei János, az Iparterv tervező építésze, a Kaposvári Fonoda, a Zalaegerszegi Ruhagyár, a Miskolci Fonoda és a Mezőtúri Kenderfonó tervezéséért; *Lakatos Kálmán*, a Győri Tervező Iroda főmérnöke a győri hatemeletes lakóház és a Győr-nádorvárosi lakótelep tervezéséért; *Skultéti János*, az Iparterv tervező építésze a Gyöngyösoroszi Ércelőkészítőmű tervezéséért; *Zsitva Tibor*, a Városterv osztályvezetője Debrecen és Veszprém részletes városrendezési terveiért.

A villanyszerelő iparágat magába foglaló 3. sz. Szerelő-ipari Tröszt dolgozói értékes felajánlásokat tettek éves terv-ük túlteljesítésére. Többek között vállalták, hogy 1956 évi tervüket december 22-re befejezik. Az első negyedév-ben a rossz időjárás okozta le-maradás ellenére is az önkén-tesen kétmillió forinttal fel-emelt évi tervet további két százalékkal teljesítik túl.

Az egy főre eső termelési tervet éves viszonylatban 102 százalékra teljesítik. A terve-zési és kivitelezési munka együttműködésének megjavítá-

ata gépnél

pacitással dolgozhat a gép. A 10 karú Owens automata tel-jes kihasználása érdekében azonban még rengeteg tenni-való van. S ezeket *Chmell Fe-renc* feladattervében többek között a következőkben határ-rozza meg:

A kádakat elsőrendű minő-ű tűzálló anyagokból kell ni, csak így biztosítható lis kihasználásuk. A saját üzemében gyártott

teljesítik. Ezen túlmenő-en a nagypáli és a nagyka-nizsai átalakítási munkálato-kat határidő előtt befejezik. Tervező részlegünk vállalta, hogy saját tervét december 1-re teljesíti. Tizenöt tervezési munkánál pedig összesen 121 munkanapot takarítanak meg.

Az éves terv túlteljesítése érdekében versenyre hívtuk ki a Vas megyei Tatarozó és Építő Vállalatot. Vállalaton be-lül pedig két építésvezetőség és hat művezető hívta ki egy-mást párosversenyre. (**Füzi István** ÜB-elnök leveléből, Zala megyei Tatarozó és Épí-tő V.)

★

Dolgozóink vállalták, hogy a gyöngyösi 56 lakásos építke-zést 30 nappal hamarább át-adják rendeltetésének. A bélapátfalvi 23 lakásos épít-kezés kollektívája ugyancsak 30 nap határidő megrövidítést vállalt, ezen túlmenően a Sütő és Gyenes kőműves, vala-

Csordás Tibor

Iterház terve 2-nek 3 nobás lakással.
Rövid kizása. (Jeli: MOT. T. 1-19/58)

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

Tl. 15. sz. lapokon

Csordás Tibor

Sorház terve 2 db 3 nobás, két-
nintes lakással. Rövid leírása.
(Jele: Lakóterv „Cs")

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

V. 1. sz. lapokon

Csordás Tibor

Egyemeletes. i herkár terve 4db 3 nobás barással. Rövid leírása.
(Jele: MNOT 223-57)

Családi ház tervek. 1959. Szerk,: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

VI. 3. sz. lapokon

Csordás Tibor

Szabadon álló 3 szobás házhoz - terve rövid leírással. (Jele: MOT. T - 1 - 17/58)

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Benc László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., kéés.

T. 17-32. lapokon.

Csordás Tibor

Budapest, XV. Ujpalota, 3-4-5-6. sz. lakóépületei. - Beépitési terv: Tonka Tibor, épitészek Gerula István és Csordás Tibor, statikusok Krupics Mihály, Holló János, Tóth Elemér. - Ismertetés.

Magy.Ép.Ip. 1972.1.sz.2.l.

Gordás Tibor

a Velencefürdői lakótelep

építészeként neve említve a

31. oldalon

Magyar építészet 1945-70

Csordás Tibor

referátumát ismerteti részletesen

Bonta János: A Városépítés és az építési technika kölcsönhatásai. Az MTA Településtudományi Bizottság és a Magyar Urbanisztikai Társaság konferenciája, 1971. február 4.
Építud, 1971 /III/, 3.sz. 303-313.l.

M. D. K.

CSORDÁS Tibor építész

1955. Ybl-díjas I. fok

Magyar Építőművészet (1956.(V.) 4.sz. 101.o

ll. D. K.

CSORDÁS Tibor építész

Bp. Apostol utcai lakóházak (Resz.)

Magyar Építőművészet 1960. 3. sz. 7. l.

M.D.U

CSORDÁS Tibor építész

Középmagas teropályázat. I. É-
pületkategória (Megvétel)

Tartervező: Oravecz Béla

Teropályázati eredmények
Magyar Építőművészet 1960. 4. n. 62. l.

CSORDÁS TIBOR

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
Budapest, VIII., Puskin u.26.
Telefon: 339-580

M E G H I V Ó

a Magyar Építőművészek Szövetsége székházában /Bp VIII., Puskin u.26/ 1962 november 16-án /péntek/ du. 1/2 6 órakor

A SZOVJET HÁZGYÁRAK TAPASZTALATAI

c. ankétra.

Az ismertetést tartják

dr. S z a b ó János miniszterhelyettes,
Csordás Tibor, Egressy Imre és Gillyén Jenő építészek,

a Szovjetunióban járt magyar építészdelegáció tagjai.

Megjelenésére feltétlenül számítunk.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
Titkárság

CSORDÁS TIBOR

Magyar Építőművészek Szövetsége
Budapest VIII. Puskin u.26.
Telefon: 338-369, 339-580

Meghívó

a MÉSZ Szakmapolitikai Bizottsága rendezésében, a Szövetség székházában /Bp.VIII. Puskin u.26./ 1962. október 19-én /pénteken/ du. 1/2 6 órakor

"A tipustervezés helyzetéről és aktuális kérdéseiről"

tartandó vitaestre.

A vitát a Tipustervező Intézet munkatársainak - az Intézet jelenlegi munkáját röviden áttekintő - vetitettképes beszámolója előzi meg.

Az ismertetést tartják: Bakos Béla, Böhönyey János, Cserba Dezső, Farkasdy Zoltán, Fekete István, Hegedüs Béla, Legány Zoltán, Reischl Péter, Schall József, Szontagh Pál, Tenke Tibor építészek.

Vitavezető: Csordás Tibor építész, a MÉSZ elnökhelyettese.

Szives megjelenését kérjük.

MAGYAR ÉPITŐMÜVÉSZEK SZÖVETSÉGE
TITKÁRSÁG

Csordás Tibor

MDK

Csordás Tibor

1955 évi Ybl Miklós-dijas
I. fokozat.
Magyar Épitőművészet
1956. 4. szám

Gordás Tibor, építész

1. Gordás Tibor: Kísérleti panelház, Debrecen. 1970. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 25-dd.

CSORDA'S TIBOR

M E G H I V Ó

a Magyar Építőművészek Szövetségének székházában /Budapest VIII. Puskin utca 26./

1965. május 19-én /szerdán/ du. 1/2 6 órakor

megrendezésre kerülő

BUDAI HEGYVIDÉKEN ÉPITHETŐ TÁRSASHÁZAK

című tervpályázat nyilvános ismertetésére és vitájára.

A pályázatot ismertetik: CSORDÁS TIBOR és
POMSÁR JÁNOS építészek

Felkért opponens: SCHÖMER ERVIN építész

A pályázat anyaga 1965. május 17-től 21-ig délelőtt 10 órától délután 6 óráig megtekinthető.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
TITKÁRSÁG

Csordás Tibor

tipus terveci alapján épült fel az Üllői úti lakótelep.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

151

Csoplós Tibor

a Csepel Csillag-telepi lakótelep épületeinek tervezője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1521

Csordás Tibor

Sz/emerédy/ M/agda/: Nagyfesztávu panelszerkezetü kisérleti lakóépület /Csepel, I/6./ - /Szemerédy Magda, Csordás Tibor épitész/ - Müszaki Tervezés, 1966. 3.sz. 29-3o. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 25o. l.

M.D.K.

Csordás Tibor épitész

TTI/

Panelszerkeztü kisérleti lakóépület , Debrecen

Társtervezö: Árkay István/

Munkatárs: Kovács Jenö

repr.

Magyar Épitömüvészet 1965/3. 22-23.l.

M.D.K.

Csordás Tibor építész

Blokkos lakásépités

Magyar Építömüvészet 1965/3. 10. 1.

Csordás Tibor, építén MDK

Építén-hallgatóknak
bemutatta az impozáns
lakótelepet.

Orosi István: Kelenföldi lakótelep, 1966
október 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 15.

M. D. K.

CSORDÁS Tibor építész

Háromemeletes, 28 lakás, függőfolyósós épitmény terv MNOT 401-56

Háromemeletes, 32 lakásos függőfolyosós épitmény-terv MNOT 402-56.

Árkai Istvánnal és Spiró Évával

MNOT katalógusa 1958. 81., 82. l.

M. D. K.

CSORDÁS Tibor építész

Háromemeletes 36 lakásos építmény terv
MNOT 203/3-56
Balogh Istvánnal és Árkai
Istvánnal

MNOT Katalógusa 1958. 58.

M. D. K.

CSORDÁS Tibor építész

Kétemeletes, kétfogatú szekciótérv

MNOT 201-56 II. em. MT

" 201-56 202-56

Háromemeletes, kétfogatú szekciótérv

MNOT 201-56, 201-56; 202-56

Háromemeletes 24 lakásos építménytérv

Balogh Istvánnal és Árkai Istvánnal

MNOT Katalógusa 1958. 44 – 57. l.

Csordás Tibor, építész MVDK

A küldöttség tagja.

(A.): Magyar építőművének a harmadik kongresszuson 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. sept. 5.

Csordás Tibor épitész M.D.k.

Budapest, Óbudai kisérleti lakótelep"325" jelü lakóépület

Magyar Épitőművészet 1961 5.sz. 12.l.

M.D.K.

Csordás Tibor épitész

Kohóhabsalak középblokkos tipus lakóépületek

Társtervező Árkai István repr.

Magyar Épitőmüv észet 1961 5.sz. 15.1.

Csordás Tibor épitész

Budapest, Illői uti lakótelep repr.
Lakóépületek tipustervei.
Társtervező: Árkai István

Magyar épitőművészet 1960. 5.sz. 6-9.l.

Csordás Tibor épitész M.D.K.

/TTI/

Miskolc, Kilián-Déli lakótelep Kohósalak középblokkos tipus lakóházak

Társtervező:Árkai István

Adaptáló épitész:Nagy Zoltán

Magyar Épitőművészet 1963/1. 46.1.

Csordás Tibor építész M.D.K.

Debrecen, panelszerkezetü kisérleti lakóépület

Társtervező: Árkai István

Munkatárs: Kovács Jenő

Magyar Építőművészet 1963/1. 32.1.

Csordás Tiber épitész M.D.K.

Csepel-Csillagtelep 1/6 jelü Vb. paneles kisérleti lakóépület

Társtervező:Szenerédy Magda

Magyar Epitőművészet 1963/1.

Csordás Tibor, építész M Dh

Olvó, drága? című vitához

Csordás Tibor építészmérnök szól hozzá a M. Építőművészek Szövetsége nevében.

— : Kooszerűbb eszközök = modernebb házak

3.

ESTI HIRLAP, Bu. 1962. okt. 9.

Csondás Tibor, építén MDh

Az építén küldöttség tagjaként a Szovjetunióban járt. Tapasztalatairól beszámol.

Hajdu Endre: Autóról szerelt házak 3.

ESTI HIRLAP

Szp. 1962. nov. 16.

Csordás Tibor, építész M Dk

Új falmegoldást tervezett.

— : Új kísérleti lakóházak Csepelen,
Zuglóban 4.l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 3.

Csordás Tibor, [építész?] MDG

Okt. 19-én, Csordás Tibor vezetésével a Magyar Építőművének Szövetsége rendezésében vitaest lesz a típustervezésről.

H. E.: Mekkora legyen a Kórterem, hol álljon az iskolapad ?

ESTI HIRLAP, bp. 1962. okt. 19.

Csordás Tibor, építész MDK

Vezetésével működik a

Típustervező Iroda egy csoportja

házgyárilag készült lakások

típusterveinek elkészítésére.

–: Az első budapesti házgyártó kombinát 6.

ESTI HIRLAP, dec. 1963. febr. 27.

Csordás Tibor épitész

MD.F.

Budapest, Üllői uti lakótelep II/C ütem tipusterv
épitészte vezője Árkai Istvánnal

repr.

TTervező: Szőke Károly

Magyar Építőművészet 1960. 5.sz. 8.1.

M.D.

Csordás Tibor építész

elnökhelyettes

Megválasztották a Magyar Építőművészek Szövetségének uj elnökségét

Magyar Nemzet 1961. november 25. 3.l.

Csordás Tibor, építész M 04

A szövetség elnökhelyettese lett.

–: Megválasztotta elnökségét a Magyar Építőművének szövetségének új vezetősége
2. l.

NÉPSZABADSÁG

Bu. 1961. nov. 25. [Vidéki]

Csordás Tibor
építész Ybl-díjas

mDK

Az Építőművészek Szövetségének elnök-helyettese lett.

Mozaik: A Magy. Építőmův. Szövetsége

Népszava 89 évf 279 sz. 1961, nov 25.

CSORDÁS ZOLTÁN

Biennálé Békéscsaba

2002

.F. .T. .F. 2001.08.03 2001.08.03
10872 Farkas Ervin
. . . .
.F. Tatabánya
.F. .F. .T. .F. 2001.10.16 2001.10.16
10714 Farkas Erzsébet
. . . . építész
(?) .F.
.F. .F. .F. .F. 2001.09.07 2001.09.07
1000 Farkas Eszter
Nyirbátor 1900.06.17 Budapest
1983.12.30 festő
.F. .F.
.T. .F. .F. 1994.02.18 2001.07.13
7877 Farkas Eszter
Tiszalök 1950.06.16 . .
textil, bőr .F.
.F. .F. .T. .F. 1997.08.25 2001.07.13
8108 Farkas Éva
Nagykanizsa 1960.03.15 . .
gobelin (textil) .F.
.F. .F. .T. .F. 1997.12.10 2001.07.13
9187 Farkas Éva
Bajánsenye 1948.04.26 . .
üveg .F.
.F. .F. .T. .F. 1999.08.06 2001.07.13
7470 Farkas Ferenc
Zalaegerszeg 1958.02.15 . .
szobrász .F. 8943 Bocfölde, Kossuth út
1/a. .F. .F. .T. .F.
1997.04.09 2001.07.13

Csordás Zoltán, grafikus

Új Mív. 2003. 9. p. 13.

milyen mértékben járult hozzá az eredmény

szerint meghatározott feltalálókkal a Megrendelő

nkában résztvevők a Megrendelőhöz újítást nem

sát a forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV.
ozó 1994. évi LXXXIX. törvény szabályozza.
gári Törvénykönyv vállalkozási szerződésekre

kvédelmi minősítése: üzemi titok.

2002. szeptember 30-ig tart.
veztetve a Megrendelő a fenti időtartamot

Vállalkozó részéről:

Csordás Zoltán 1

Hubuap 1993/4

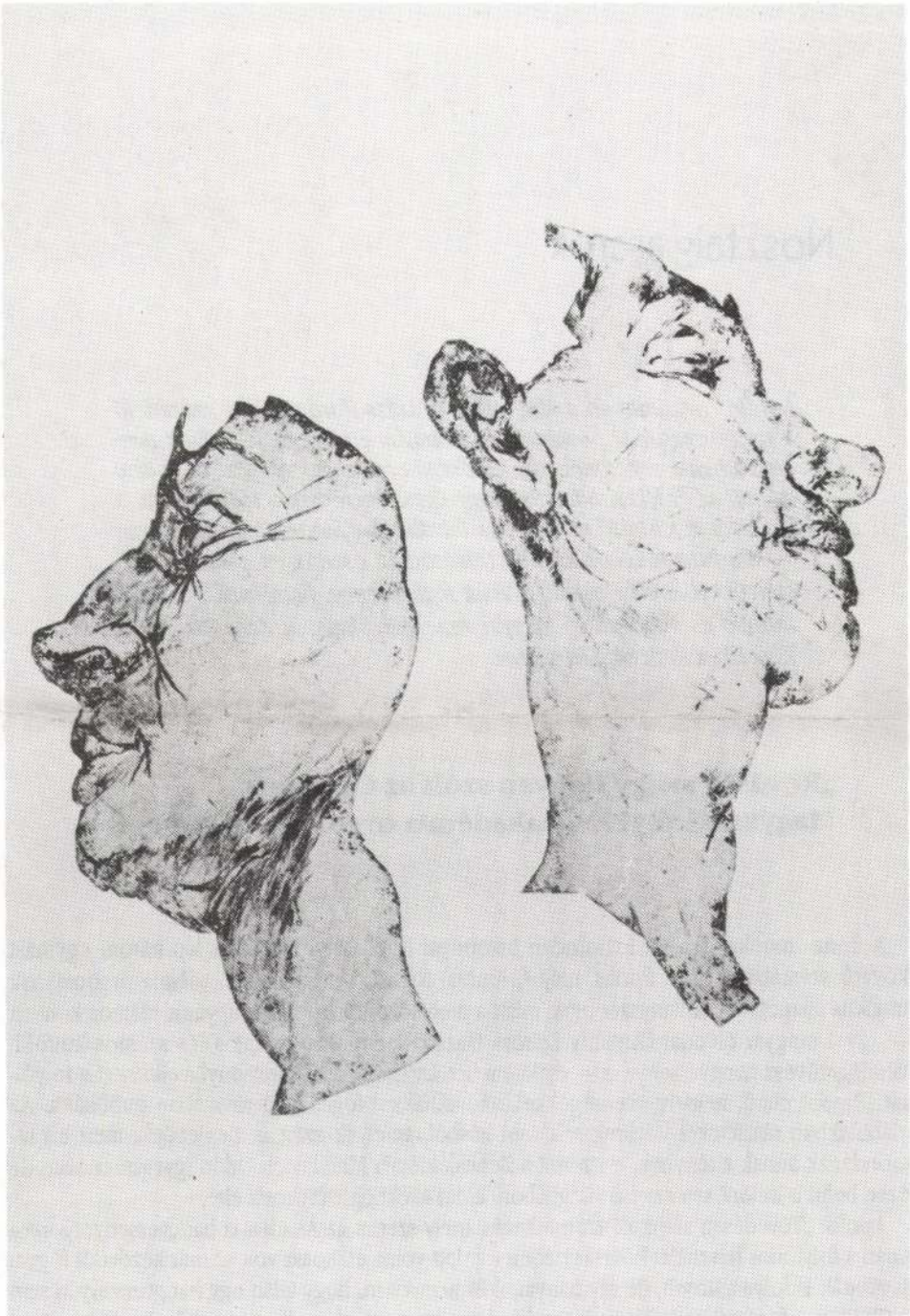

Csordás Zoltán: Közös fej

Nosztalgiasarok

Induló rovatunkban a Millenium, a századforduló és a századelő Magyarországának polgári zenekultúrájára emlékezünk. Célunk nem elsősorban a zenetörténeti jelentőségű események felidézése, sokkal inkább az érdekes, humoros, vagy egyszerűen csak a Monarchiára, a békeidőkre jellemző mozzanatok felvillantása. Sorozatunkban magyar, és Magyarországhoz kötődő (elsősorban osztrák és német) zeneszerzőkkel, művészekkel egyaránt foglalkozunk. Forrásaink a századforduló és a századelő magyar zenei folyóiratai: a Zeneközlöny, a Zenelap, a Zenevilág és A Zene.

***

„Rovás", avagy hogyan szólt az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia orgonája 1912-ben?

A Zene munkatársa, K. I. (minden bizonnyal Karátsonyi István) a lap három egymást követő számában (1912. április, május, június) foglalkozott a Zeneakadémia orgonájának tragikus állapotával. A hangszer hibái miatt a megelőző hónapokban ugyanis számos koncert — így a magyar élvonal (Antalffy-Zsíross Dezső, Schmidthauer Lajos) és számos külföldi vendégművész hangversenye is — csaknem botrányba fulladt. Karátsonyi a cikkeket a folyóirat „Rovás" című, negatív jelenségekkel, anomáliákkal foglalkozó rovatában publikálta. Az alábbiakban részleteket közlünk a három írásból, amelyek azért is meglepőek, mert ellentmondanak annak a ténynek, miszerint a Zeneakadémia Mihalovich Ödön igazgatása alatt, de ezen belül is különösen az első világháború előtti években virágkorát élte.

Április: „Tévedésen alapszik azon feltevés, mely szerint az Akadémia hangversenyorgonája talán a folytonos használat következtében romlott volna el. Rossz volt az már kezdettől fogva. Javították is folyamatosan, de oly hanyagul és hiányosan, hogy talán egy hangversenyen sem működött kifogástalanul. Például Antalffy hangversenye alatt több apró hiba mellett a Tutti nem működött. Schmidthauer orgonaestélyén oly botrányos állapotban volt az orgona, hogy a játékot egyszerűen lehetetlenné tette, és csak félóráig tartó javítás után került félig-meddig használható állapotba. Egy hangversenyen Sugár Viktor orgonaszáma alatt a pedál középső

CSORDÁS ZOLTÁN

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003
168. p.

CSORDÁS ZOLTÁN

A Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és barátait

2005. március 3-án, csütörtökön 17 órára a
Miskolci Galéria Rákóczi-házába
(Miskolc, Rákóczi u. 2., Bejárat a Széchenyi utca felől)

CSORDÁS ZOLTÁN

képzőművész

„Hét év hétféle kép"

című kiállításának megnyitására.

A kiállítást megnyitja
John Warren Gotsch
novella-és esszéíró
A.P.A! Galéria igazgatója.

A kiállítás 2005. április 07-ig tekinthető meg
vasárnap és hétfő kivételével naponta 9-17 óráig.

A Miskolci Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma - Nemzeti Kulturális Alapprogram
Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Kulturális Mecénás Alapja
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés Mecénás Alapja
Szépmesterségek Alapítvány.

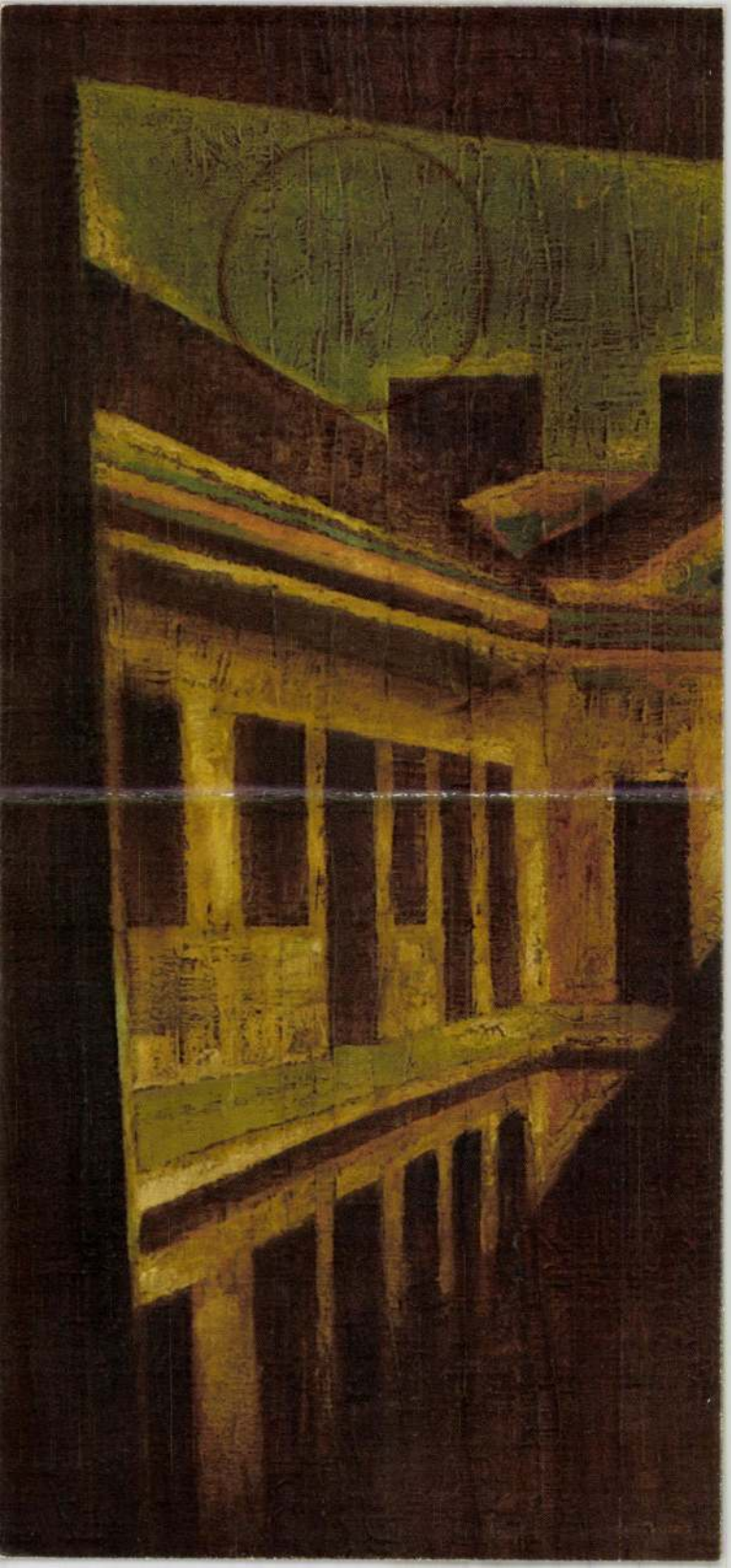

Csordásné
sz. Sandmann Anna

MMK

1951-ben az államositott Zsolnay-gyár
"Nmezeti Vállalat-"nál

élmunkás a sajtoló osztályon.

78.o. 51. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Csordacsics János, nagyváradi épitész

M.D.K.

tervei alapján Csongrád vármegye körönsége új közkórházat épittet Szentesen, 174.921 korona költséggel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.

Jan. 23. sz. 7 old.

MDK

Csorna, III. éves

temetkezési kápolna

Építészhallg. kiáll. Magyar Pályázatok, 1907.
V. évf. 1.sz.

Csorna

Győri Szemle 1940. 173.

Bekin Péter orgonakészítőről

Csőri Lajos

a XIV. Alföldi Tárlaton önmeivel szerepelt.

dr. Bodnárka: a XIV. Alföldi Tárlat Békéscsabán.

Békés Megyei Népújság Békéscsaba, 1941. máj. 9.

Ø Csórits Ilona

nagybányán tanult.

Nagybányai Erdő

Kat. 1912.82.

l

Hibáján közölt

név

lásd

Csovich Ilona

alatt.

Adatok hiányában kihagytam.

~~Perringer, Johann~~ L. Berynger Janos.

R. D. R.

CSÓRITS Ilona festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Rébi Bsh. 1954. 324. l.

MDK

Csórits Ilona,

1906-ban az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./

Csóri rk. templom

Szent László tiszt.
(Fejér vm.)
Helyreállitatta
Biró Márton püspök
Pehm 459. l.

M.D.K.

Csóri György
pecsétvéső

Nagy hajós udvari pecsétvésője.

Ősmúveltség a középkorban I

Jegyzetek a képekről: 155

Csór r.k. templom

(Fejér vm)

l. Pehm

462. l.

Abbazia. Pensio «Vier Jahreszeiten.» Egész éven át nyitva. Modern kényelem, telefon a házban. Sürgönyczim: Jahreszeiten Abbazia.

*

Abbazia. Bristol szálloda. Előkelő, minden kényelemmel berendezett modern szálloda. A magyarok találkozóhelye. Egész éven át nyitva. Tulajdonos Kudovics Vilmos.

*

Abbazia. Hausner pensió. Gyönyörű fekvéssel, 40 modernül berendezett szoba, magyar és német konyha, magyarok találkozóhelye. Tulajdonos **Braun & Lederer.**

*

Abbazia. Kroutil A. Első mű- és kereskedelmi kertészete. Pálma- és babértenyésztés. Virágpavillon Reichstrasse, szemben a postafeljáróval. Csokrok, koszoruk és diszítések a legszebb kivitelben.

*

Arco, Grand Hotel des Palmes. Modern kényelemmel berendezve, villamos világítás, lift, központi fütés, pensió. Elő- és utóidényben engedmény. Nagy pálmakert.

*

Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet tüdő- és gégebetegek részére. Legmodernebb berendezés. Kitünő gyógyeredmények. Idény szeptembertől májusig.

*

Brassó. Drexler-kávéház utóda. Idegenek találkozóhelye. Összes bel- és külföldi lapok. Jó kiszolgálás. Kitünő italok.

*

Bécs. Hotel Meissl és Schadn. I., Kärnthnerstrasse 16. és Neuer Markt 2. Előkelő, elsőrangú ház. Lift, telefon, für-

FÉNY! ✓ H

Díjtalan föl

Magyar Benoid -

Arad Telefon 561. Budapest Vi

Eau de Cologne Johann
Jülichsplatz Kölnben. A
C. Köller Bécs, VI/1. Est

Fasano. (Gardone Riviera.)
központi fütés, apparteme
park terrasszal. Illusztrált

Fiume. Európa kávéház.
Kitünő italok, az összes
kiszolgálás. Matcovich J.,

Fiume. Hotel Lloyd. Első
lemmel berendezve. Kitün
kiszolgálás, mérsékelt ára

Fiume de la Ville nagy s
pályaudvarral szemben.
bák, magyar konyha. Tula

VASÁRNAPI UJSÁG

26. SZÁM. 1898. BUDAPEST, JUNIUS 26. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek · VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt, félévre — **6** · | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt, félévre — **4** · | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre **5**.—, félévre — **2.50** | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

SZÖGYÉNY-MARICH LÁSZLÓ EZÜST-MENYEGZŐJE.

Szűk családi körben, de a legteljesebb házi boldogság egész melegétől áthatott örömünnepet ült *Szögyény-Marich* László és neje, *Geramb* Mária bárónő e hó 14-én, egybekelésük 25-ik évfordulóján. Ezüst-menyegzővel ünnepelték meg azt a szövetséget, melyet eleitől fogva oly példás szeretet és zavartalan boldogság jellemez.

Szögyény-Marich László ez idő szerint monarkhiánk nagykövete a német császári udvarnál s igy családjával együtt rendesen Berlinben lakik; házasságának most lefolyt örömünnepét azonban nem a fényes német fővárosban, hanem itthon tartotta meg fehérmegyei ősi birtokán, a kis *Csór* helységet diszitő kastélyában, hol külföldön tartózkodása óta csak pihenés végett szokott megfordúlni koronként. Családi ünnepélyét a nagyvilág zajától távol tartotta meg, de az iránta való nagy érdeklődés elől nem vonulhatott el. Az uralkodói palotáktól a szalmafödelű kunyhókig igen sok helyről érkeztek üdvözlések és szerencsekivánatok a csóri örömünnepre.

S ezt igen természetesnek kell találnunk, ha Szögyény-Marich László eddigi életén és pályafutásán végigtekintünk. Olyan régi előkelő nemes családból származván, mely a XIV-ik század óta nagy számmal adott kiváló szereplőket a magyar köz- és politikai életnek, már öröklött hagyományainál fogva is nagyobb föladatok teljesítésére kellett vállalkoznia. Ehhez járúlt, hogy a Gondviseléstől nyert kiváló tehetségeit és személyes tulajdonait olyan apa vezetése alatt

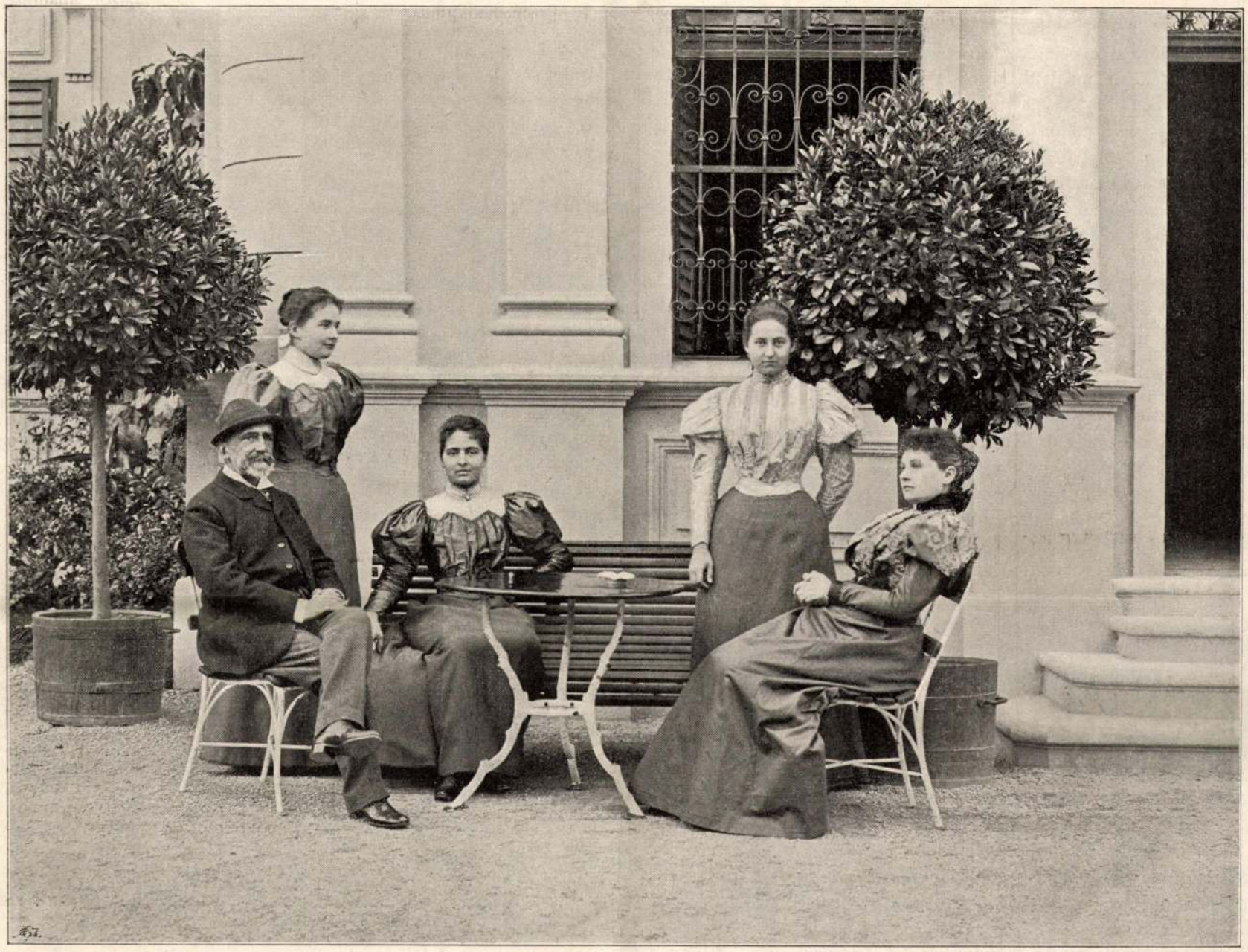

SZÖGYÉNY-MARICH LÁSZLÓ NEJÉVEL ÉS LEÁNYAIVAL A CSÓRI PARKBAN. Erdélyi fényképe.

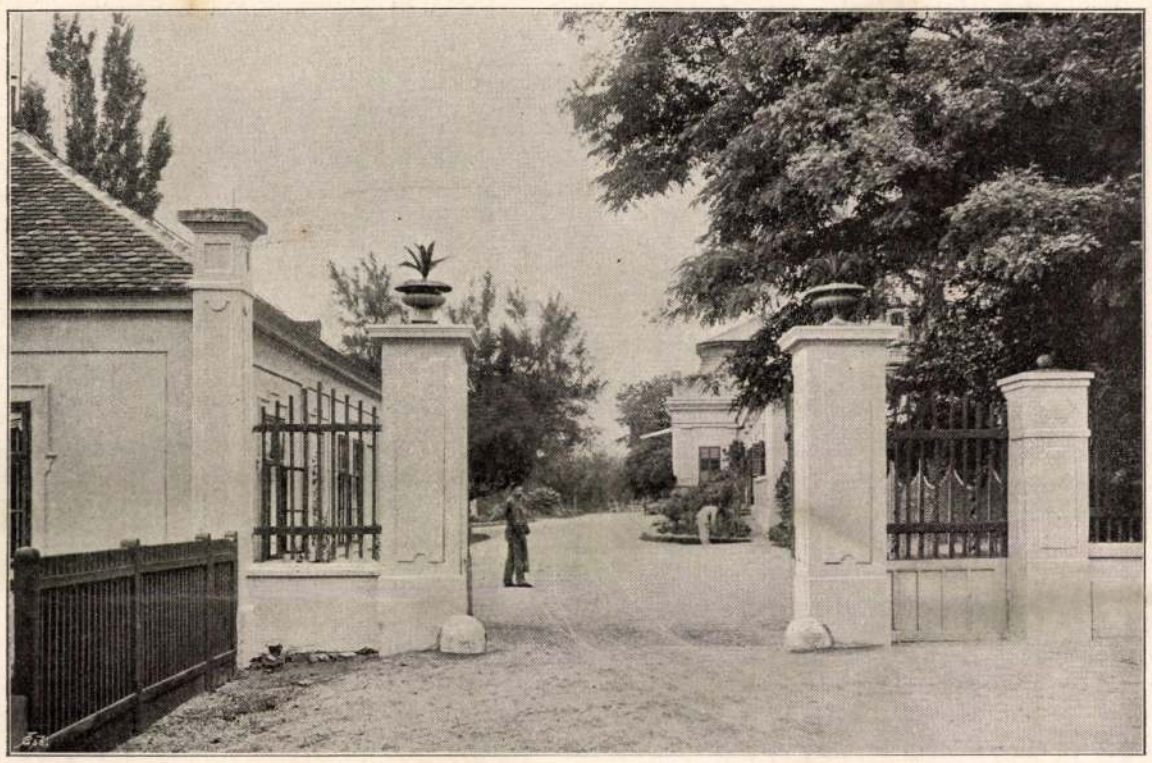

A CSÓRI KASTÉLY KAPUJA. Erdélyi fényképe.

művelte ki, mint néhai idősb Szögyény-Marich László, ki 85 évre terjedt életéből mintegy 60 évet a legmagasabb állásokban, mint magyar alkanczellár, a főrendiház elnöke, majd országbiró, a közügyeknek szentelt. Már a magyar királyi udvari kanczellária tanácsosa volt Bécsben, mikor fia, *László*, 1840 november 12-ikén született. A fokról-fokra emelkedő s a hazai közügyekre mind nagyobb hatású atyának állandóan az udvar közelében való tartózkodása miatt Bécsben nevelkedett s ott végezte jog- és államtudományi tanúlmányait is az ifjabb László, ki aztán haza jövén, már 21 éves korában Fehérmegye aljegyzője, két évvel később pedig a pesti kir. itélőtáblánál joggyakornok lett. 1864-ben barátjával, Kállay Béni mostani közös pénzügyminiszterrel beutazta nyugati Európa legnagyobb részét s hazatérte után, 1865-ben Fehérmegyében szolgabiróvá, majd pedig megyei főjegyzővé választották; de hivataloskodását csak 1869-ig folytatta, mert ekkor a bodajki kerület országgyülési képviselőjévé választotta.

Parlamenti pályáját a Deák-pártban kezdte s nagy műveltségével, mérsékelt politikai nézeteivel és igen megnyerő modorával csakhamar népszerűvé lett az ellenzéki pártok köreiben is. Még ez évben beválasztották a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottságba, melyben mint a külügyi albizottság előadója működött. Itt azzal adta első jelét önálló fölfogásának s előre látásának, hogy gr. Andrássy Gyula álláspontjához csatlakozva, a leghatározottabban ellenezte azt az irányzatot, mely az 1870—71-iki német-franczia háborúban a francziák támogatása felé hajlott. Ő a semlegesség mellett volt s a következés teljesen igazolta Szögyény fölfogásának helyességét. Az azutáni négy országgyülésen is, melyekre mindig a bodajki választó kerület küldte föl, a képviselőház legfontosabb bizottságaiban, úgy szintén a delegácziókban is mint a pénzügyi és külügyi tárczák előadója tevékenyen és kiváló szakértelemmel működött.

Midőn Kállay Béni 1882-ben közös pénzügyminiszterré lett, Szögyény az ő helyére, a cs. és kir. ház s a külügyek miniszteriumának osztályfőnöki állására hivatott meg, a mely állásában, előbb mint másod, majd mint első osztályfőnök csakhamar kitünt, hogy nemcsak jeles politikus, hanem elsőrendű államférfiúi tehetség, ki ez állásában a külügyminiszternek mintegy alteregója volt. Midőn Ő Felsége fontos politikai kérdésekkel kapcsolatos utazásokat tett, kiséretében igen gyakran ott volt Szögyény mint első osztályfőnök, a kinek a diplomácziai fontos tanácskozásokban a külügyi miniszter mellett nevezetes szerepe volt, többek közt királyunknak 1889. évi berlini látogatása alkalmával is.

1890-ben Szögyény Ő Felsége személye melletti miniszterré neveztetett ki. E fontos bizalmi állásban azonban csak két évig maradt, mert 1892-ben, mikor gróf Széchenyi Imre visszavonulása miatt a monarkhia berlini nagyköveti állása megüresedett, ennek betöltésével Szögyény-Marich László bizatott meg, véletlenül épen a születése napján, november 12-ikén. Ez a kijelölés nemcsak királyunk Ő Felsége akaratával, hanem II. Vilmos német császár óhajtásával is találkozott. S nem is csalatkoztak benne, mert ő nagyköveti működését úgy folytatja, hogy a két nagyhatalom közötti barátságos viszonyok megszilárdításában nem csekély része és érdeme van. Ebbeli érdemeit a múlt őszszel Budapesten tett látogatása után a Fekete-sas-rend adományozásával ismerte el Vilmos császár, kivel Szögyény, főleg néhai Rudolf trónörökös útján, már régebben bizalmas ismeretségbe jutott, mely ismeretség, mióta az új nagykövet Berlinbe költözött, mondhatni, benső barátsággá emelkedett. Erre vonatkozólag több érdekes följegyzést találunk dr. Wohl Lajos hazánkfiának a «Vilmos császár és udvara» czímű, Berlinben megjelenő díszműben Szögyény-Marichról irt czikkében, melyből átveszszük a következő jellemzőbb részleteket.

Szögyény-Marich László Rudolf trónörökösnek bizalmas embere és meghitt barátja volt. Mint a külügyminiszterium osztályfőnöke, hivatalosan is gyakran érintkezett a megboldogult trónörökössel, de a baráti viszony köztük jórészt a magánérintkezés folyamán fejlődött. Rudolfnak hatalmas impresszionista természete, mely oly sokszor kitört a konvenczionális korlátok közül, nyilvánulást keresve, hozzá simult a Szögyény-Marich nyugodt, nyilt és keresetlen egyéniségéhez, a ki őszintén csodálta a trónörökös lángeszét, de egyszersmind mérséklőleg is tudott hatni lobbanékonyságára.

Ez a befolyás akkor erősödött meg, a midőn Rudolf trónörökös és az akkori Vilmos herczeg oly szoros baráti viszonyt kötött egymással.

Szögyény-Marich László ez időben legközelebb állott a két fejedelmi ifjúhoz, s hogy Rudolf trónörökös elhunyt, Vilmos császár a meghalt közös barát iránt érzett szeretetét mintegy folytatja Szögyény-Marich iránt tanusított barátságában. A császár egyenes kivánságára történt, hogy Széchenyi Imre gróf visszavonulása után Szögyényt nevezték ki berlini nagykövetté s a mióta Szögyény-Marich Berlinben van, újabb meg újabb nyilvánulásai láthatók a bizalmas baráti viszonynak, a mely a császár és császárné s a nagykövet és családja közt fönnáll.

A berlini népben először Andrássy Gyula gróf daliás alakja és Bismarckkal való barátsága ébresztette fel a magyarok iránt való jó indúlatot, a mely az utóbbi időben nagy mértékben megerősödött. Vilmos császár, a hol csak alkalma nyílik, az ő sajátos őszinteségével nyilvánítja jóakaratát Magyarország és a magyar nemzet iránt. Ez érzelmek ébresztése és gondozása főleg Szögyény-Marich Lászlónak köszönhető.

Csak nehány apróságot akarok elmondani, melyek alkalmasak arra, hogy a császár és a nagykövet közti bizalmas viszonyt megvilágítsák.

A császár korán kel s télen-nyáron kilencz óra tájban sétakocsizást tesz, rendszerint a császárnéval. Nem egyszer történt, hogy a császár vagy menőben, vagy visszatérőben az osztrák-magyar nagykövetség elé hajtatott, fölverte a későn kelő kapust s a még álmos szolgákat és nevetve jelent meg az épen reggeliző nagykövetnél. Sőt, ha el lehet hinni, a mit a suttogók beszélnek, egyszer állitólag megtörtént, hogy a császár ő felsége az ágyból verte föl a nagykövetet.

A császár Szögyény-Marich Lászlóval való érintkezéseiben egyáltalán figyelmen kivül hagyja az etikettszerü szabályokat. Fesztelen látogatásainál gyakran megesik, hogy egy-két órahosszat is eldiskurál a nagykövettel jó palaczk bor mellett. Ilyenkor rendesen a nagykövetnek a földszinten lévő dolgozó-szobájában mulatnak, beszélgetve a napi kérdésekről. S mivel aztán sokszor megtörténik, hogy a császár látogatása összeesik azzal az idővel, a mikor a nagykövet kihallgatást ád, már többször megesett. hogy az audiencziára jelentkező a szolgálattevő magyar huszártól ilyen ékes németségű elutasitást kapott: — «Niksz mőglik! Majesztét Kajzer drinnen!» (Nem lehet, a felséges császár van bent.)

Ünnepies alkalommal, nagyobbszerű ebédhez a császár bejelenteti magát a nagykövetnél. de ez is ugyszólván csak az utolsó órában történik, úgy, hogy a nagykövetnek különben fényes háztartása sokszor kizökken a rendes kerékvágásból. A nagyobb ünnepségeknél, melyeket rendesen a Moltke-útczai palota első emeletén tartanak, a császár Szőgyénynét, a nagykövet pedig a császárnét vezeti az asztalhoz. Az ebédnél rendesen a berlini czigány, Vörös Miska szokott játszani csaknem kivétel nélkül magyar dalokat, s gyakran Vilmos császár maga rendeli el, hogy mit húzzon. Beszélik, hogy egyszer oda intette magához a primást és súgva mondott neki valamit, mire Miska amúgy czigányosan *meglesz*-t intett a fejével. Azután lassan, bánatosan húzni kezdte a *Maros vize folyik csendesen* . . . dallamát, Rudolf trónörökös kedvencz nótáját, a melyet a megboldogult királyfi tizenkét évvel ezelőtt húzatott Berkes bandájával az akkor még Vilmos herczegnek budapesti látogatásakor.

Igen érdekes a következő apróság is.

A császár elutazni készült Berlinből. A sétakocsizásról visszatérve, bement néhány perczre az osztrák-magyar nagykövetséghez. Azonban, mint rendesen, belemelegedett a beszélgetésbe s egyszerre egész ijedten nézte az óráját s fölkiáltott: «Elkéstem! Kérem, kössék össze a telefont a palotával, hadd búcsúzzam el legalább *igy* a császárnétól». Kivánságát természetesen rögtön teljesitették s a császár odaállt a telefonhoz és beszélgetett a feleségével. Hogy a császárné mit felelt a távoli búcsúszavakra, arról nem szól a krónika; a császár arcza azonban elárulta, hogy a dolog nem ment egészen simán. Lehet, hogy a császár a futólagos felhőt akarta elűzni arczáról, a midőn mosolyogva fordúlt a nagykövethez: «Ezt tehát elvégeztem! No, most diskurálhatunk még néhány pillanatig, a mit a telefon révén nyertem.» De rövid néhány percz múlva vágtató udvari fogat állt meg a nagykövetség előtt. A császárné érkezett bájos pongyolában, hermelin-

nel bélelt hosszú köpenybe burkolva. A lépcsőn lesiető Szögyény-Marichné fogadta, s a császárné mosolyogva, a császár és nagykövet üdvözletére tréfásan igy szólt: «Bocsánatot kérek Ausztria-Magyarországtól, hogy reggeli toalettben teszem nála tiszteletemet; de hát — csak nem engedhetem búcsú nélkül elutazni az uramat!»

Ez az eset is érdekesen jellemzi azt a bizalmas viszonyt, a melyben a császár él Szögyény-Marich Lászlóval és családjával.

*

Szögyény-Marich László 1873 június 14-én kelt egybe Geramb Mária bárónővel. A Geramb család hollandi eredetű s kétszáz évvel ezelőtt nyert indigenátust Magyarországon. Csak végig kell olvasni egy berlini saison személyi hireit és társadalmi mozzanatait, mindenütt legelől találhatni a nagykövet feleségét. A Moltke-útczai palota a legelőkelőbb társadalmi gyülőhelylyé lett. A nagykövet fogadó estéi Berlin legfényesebb társadalmi eseményei közé tartoznak. A politika, irodalom és művészet kitünőségei két-hetenként találkoznak a Moltke-útczai palotában, a hol a háziasszonyon kivül három gyönyörü leánya, Kamilla, Mariska és Ilona fogadják a vendégeket magyar szeretetreméltósággal, magyaros vendégszeretettel.

A CSÓRI KASTÉLY A PARK FELŐL. Erdélyi fényképe.

SZARVAS GÁBOR EMLÉKEZETE.

(Fölolvasta a szerző Szarvas Gábor szobrának leleplezési ünnepén, Adán, 1898. junius 19-én.)

Csodás erő, mely lenn a millióknak
Mély rétegében szűlsz nagyságokat;
Kipótolod, melyek fönn korhadoznak,
A nemzet fáján sínlő ágakat;
Te szent varázs, az Örökkévalónak
Lehellete, melyből új lét fakad:
Te küldted őt a mélyből a magasba,
Hogy lelke dús virágit osztogassa.

Ideje volt! A magyar szó ügyének
Apostolára mennyi munka várt!
Az ősi nyelv törvényin tort ülének,
Fattyúhajtás belepte a határt,
Nőttén a sok idegen csemetének
A magyar lélek vallott egyre kárt,
Vetési közt vígan virult a dudva —
S mi a vetés? Mi a konkoly? Ki tudta?!

Ő megtanított. Milyen leczke volt a!
Nem szó áradt ki ajkiról, de tűz.
Igéit a nemzet lelkébe oltva,
Hatása mind tovább-tovább gyürűz;
A régi törvény lánczait leoldja
S a fejlődésnek új irányt kitűz;
Bástyát emel — a *Nyelvőrt* — a nagy ügynek,
S a nyelvrontók, mint szélbe pára, tünnek.

Leszáll a népi lélek tengerébe,
Hol drágagyöngyök dús termése int;
Leszáll a múlt emlékei körébe,
Az ősi kincset összegyűjtve mind.
Az únott szürkeség helyett cserébe
A nyelvmüvészet így ölt újra színt:
Megannyi új forrás, megannyi bánya —
És fölvirúl a nyelvnek tudománya.

De, míg fogyasztja életét nagy őre
S a nemzet kincse véle szaporúl,
Reá, titokfejtő szeme egére
A közel vég felhője ráborúl.
Még él, s a munka: egyedűli bére
S a szeretet, a melyre rászorúl;
De fényes napja már leáldozóban —
Egy percz, s az égi láng utolsót lobban.

A félhomályra jött az éjek éje . . .
Hiába jött! Nem árthatott neki.
Úgy élt, míg élt, hogy a halál ne érje,
Csak a múló létből emelje ki.
Az ily halál csak az élet cseréje,
Idő ennek határát nem szegi,
Ez nem veszít, csak nyer nemes becsében,
Míg nemzet él s eszmény honol szivében.

Eljő a kor, midőn e másod-élet
A mainál lesz még tartalmasabb;
Midőn az eszmény, mely Ő benne égett,
A mainál lesz diadalmasabb;
Midőn a munka, mely magasbra léptet
A szellem útján, méltó díszre kap:
S az lesz a kor, a mely ez érczalakhoz
Még szebb adót, még szebb koszorukat hoz!

Vikár Béla.

A HÁROM HARANG.

Irta Szívos Béla.

Két harangja volt a falunak, de bizony a kettő sem ért egyet, mert a nagyobbik rég megrepedt, s hijába húzta Bürkös Péter, a harangozó, inaszakadtából, csak nem igen volt abban köszönet: a hangja a falu közepéig sem hallott, s még ez a gyarló hang is olyan rezgős, olyan nyöszörgős volt, mintha azért könyörgött volna szegény harang, hogy ugyan ne rángassák már tovább!

A másik, a kisebbik, nem lett volna ugyan megrepedve, de hát ez meg már mód nélkül megkopott s olyan különös hangja volt, mintha két ócska kapát vertek volna össze. Kurátor uram nagy bölcsen azt mondta rá, hogy «*megsiketült*», azért szól olyan furcsán.

De hát hijába siketült meg a kis harang, hijába kongott olyan rezgősen a nagyobbik: nem könyörült rajtuk sem az ekklézsia, sem Bürkös Péter; amaz nem öntetett újakat, Péter meg csak annál keményebben rángatta a tisztes szerszámokat: hátha egy kis erősebb hangot birna belőlük kiszorítani.

S így folyt volna ez ki tudná meddig, ha egyszer a jámbor, istenfélő Szabó Márton tinója el nem kóborog az árokpartról, a hova legelni ki volt csapva.

De hát a boczi elkóborgott. Nyilván soványollotta a füvet s borjú észszel azt tette fel magában, hogy ő bizony odább megy egy kicsit; amarra a határ felé mintha kövérebb legelő mutatkoznék.

A gondolatot tett követte s a tinó, a Lombár, legelészve szép lassan odább indult.

Sem csősz, sem egyéb izgága ember, a ki útját állotta volna, sehol sem mutatkozott s így aztán a Lombár egyszer csak azon vette észre magát, hogy már a harmadik falu határában kóstolgatja a füvek minéműségét.

Csakhogy itt már a Lombárt is észrevették, a mint épen egy luczernásnak neki állott, hogy azt is megkóstolja. A föld gazdája ottan körül kapálgatott s a mint a jövevényt megpillantotta, először is jól végig vágott kapanyéllel a horpaszán, azután pedig behajtotta a falu házához bitangságba, kegyetlen szóval megmondván a birónak, hogy egy forinton alól ki ne adja senki fiának, mert kárban találódott!

A mint Szabó Márton uram észrevette, hogy nincs a borjú, mindjárt roszat sejtett, kivált mert látta a nyomokból, hogy a Lombár kifelé indúlt a határból. Megcsóválta a fejét, nyakába akasztotta a szeredást, előkereste a botját s megindult a szökevény fölkeresésére.

Rá is akadt csakugyan. De majd hanyatt esett, a mint a birótól meghallotta, hogy egy forintot kell érte fizetni. Szörnyű lelketlenség annyit kérni!

De meg forintja sem volt Szabó uramnak. Kiakasztotta hát nagy búsan a szeredást a nyakából s odaadta zálogba; a borjún meg jól végig csapott, azután haza felé indította.

Hanem a mint a templom mellé érkezett, megkondult a tornyban a harang, nem is egy pedig, sem kettő, hanem három. És milyen szépen, milyen gyönyörűen, mintha valamennyi csupa ezüstből lett volna! Valami nevezetes halottnak harangoztak s épen be is fordúlt a szomszéd utczából a gyászos felekezet.

Márton gazda megállott, tisztességgel levette a kalapját s végig nézte a szomorú menet elvonúlását. De még azután sem mozdult a helyéről; oda támaszkodott egy akáczfához s hallgatta tovább nagy lelki gyönyörűséggel azt a felséges harangszót. Hallgatta, mig csak utolsót nem kondult.

Ezután szép csendesen újra megindúlt hazafelé. Gondolkozott, mélyen, nagyon mélyen. A Lombárra nem ütött egyet sem, pedig feltette volt magában, hogy útközben majd emberségre tanítja a bitangolásért; de hát még csak egy zok szóval sem illette. Megbocsátott neki és szeliden vezette a kötelénél fogva. Hiszen neki köszönheti, hogy olyan gyönyörű harangszót hallhatott!

A mint a falu határáig értek, visszafordúlt Szabó Márton uram, hosszasan nézte a bádogtetejű tornyot s ilyen sohajtás szakadt ki a szivéből:

— Hej, Istenem, ha valamikor *engem is olyan szép harangszóval temetnének el!* . . .

Hiú, elérhetetlen vágyódás! Hiszen az ekklézsia olyan szegény mint a templom egere s

A CSÓRI KASTÉLY.

RÉSZLET A CSÓRI PARKBÓL.

Erdélyi fényképei.

A CSÓRI KASTÉLY EGYIK TERME.

A KÖNYVTÁR-TEREM A CSÓRI KASTÉLYBAN.

Erdélyi fényképei.

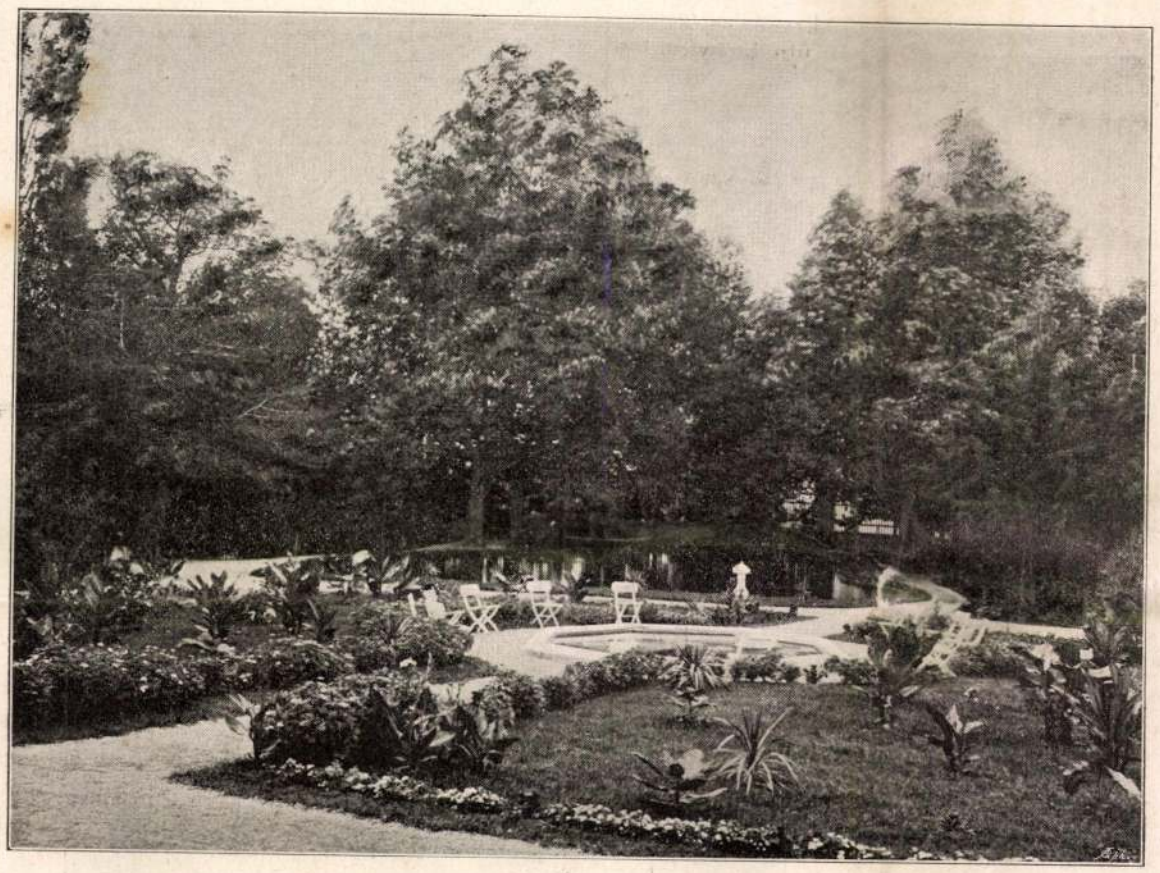

A CSÓRI PARK TAVA. Erdélyi fényképe.

világ végéig sem birna új harangokat csináltatni. Kivált meg *ilyeneket!* . . .

Hanem hát Szabó Márton uram a bibliát is sokat olvasgatta s mostani nagy töprengései közben egyszerre csak eszébe ötlött bölcs Salamonnak ama mondása, hogy: «Minden akarat megcselekedésének vagyon ideje és módja.»

No, hát akarata Szabó uramnak ugyancsak volna; a megcselekedésnek módja pedig az lesz, hogy *ő maga* fogja azt a három harangot megcsináltatni!

S ugy megörült ennek a remek gondolatnak, mintha az a három dicső harang ott kongott, zúgott volna már is a faluja tornyában.

Mikor harmadnap elment a zálogban hagyott szeredást kiváltani, beköszöntött az ottani paphoz is s nagy szivbeli aggodalmak közt megkérdezte tőle, hogy hol és mennyiért öntötték azt a szívhez szóló hangú három harangot?

A tiszteletes megmondta szivesen, még a számadásokat is megmutatta, de bizony a szive verése is megállott Szabó Mártonnak, a mint meghallotta, hogy kerek négyezerkétszáz forint kell olyan három harangért!

Ugy érezte, mintha megszédült volna; alig tudott a paptól elköszönni. Négyezerkétszáz forint! Rettenetes sok pénz az, hiszen ő még ezret sem látott életében egy rakáson, nemhogy négyezeret. Rettenetes summa, rettenetes!

Hanem megint csak eszébe jutott a bölcs Salamon mondása, annak pedig igaznak kell lenni: «Minden akarat megcselekedésének vagyon ideje és módja.» És ez megint erőt, bizodalmat öntött a Szabó uram megcsüggedt szivébe s igy kiáltott fel:

— Ha szegény vagyok is, mégis csak összecsinálom. Majd megsegít rá a jó Isten!

Mert hát földi javakban bizony nem igen bővelkedett Szabó uram s egy kis ócska házánál, parányi földjénél és nehány marhácskájánál alig volt egyebe. Még Sára asszony, az a jólelkű felesége is elköltözött harmadéve, az is itt hagyta özvegyen, pedig olyan nagy segítségére volt mindenekben.

Hozzá fogott aztán Szabó Márton a nagy munkához, hogy azt a temérdek kincset összeteremtse. Mindig munkás ember volt, de most kétannyit dolgozott, mint máskor, s a mit keresett, mind egy garasig félretette a harangra. Dehogy költött volna el egy pénzt is. Nem vágott ezentul soha szalonnát sem a kenyeréhez, hanem evés idején kiment a kis, szűk kamarába, — ott csüngött faszegen az oldalszalonna, — s a kése hegyével kikarczolt rajta egy ételre való darabot: No, most ennyit ettem volna meg, de nem bántom, hadd maradjon a harangra. Jól esnék, nagyon jól esnék, de még majd sokkal jobban esik az a remek szép harangszó!

Igy ment ez naponként, mig az egész oldal ki lett karczolászva. Ekkor nagy lelki gyönyörűséggel végig legeltette rajta a szemeit, azután eladta a harangalapra.

A tehene tejéből sem ivott már meg egy csepet sem, azt is eladta mind. «Édes a tej, de még édesebb lesz annak a három harangnak a szava!»

Igy aztán apránként gyüldögélt, szaporodott a pénz. Nagy sokára összekerült az első ezer forint, majd a második, harmadik és negyedik is.

Nagy lett a Szabó uram boldogsága, álmában is mindig harangszót hallott már. De hogy is ne, hiszen immár bizonyosan beteljesedik lelkének régi vágyódása: szép harangszóval temetik el, majd ha elköltözik ez árnyékvilágból. Még csak kétszáz forint hiányzik, az meg nem soká összekerül már! Hej, csak az az áldott jó lelkű anyjuk volna még életben, hogy azt is annak a három harangnak a felséges hangjai közt kisérhetnék ki a temetőbe. Szegény jó Sára, hogy része nem lehet ebben a nagy gyönyörűségben! . . .

Végre elérkezett a várva-várt idő, midőn az egész összeg mind egy pénzig együtt volt. Tizenkilencz évig dolgozott és koplalt érte Szabó uram, de hát nem hiányzott belőle egy garas sem.

A harangöntő is elvégezte a maga dolgát s egy délután egyszer csak három nagy ökörszekéren meg is hozták a harangokat. Gyönyörű, remek volt valamennyi, tán a világon sincs párja!

Másnap felhúzták a harangokat a toronyba, valamennyi gyermek mind belé kapaszkodott a vontató kötélbe, hogy késő vénségükben is eszükbe jusson a nagy esemény.

Szabó Márton uram nézte, nézte a mint egyiket a másik után emelik a magasba, de nem szólt egy szót sem, csak a szemét törölgette, meg olykor-olykor a szivét tapogatta. Olyan különös, nehéz volt most a szive; soha sem érezte még ilyennek. Nyilván a nagy öröm miatt.

Épen egy szombaton ment végbe a felhúzás nagy munkája, de az nap nem szólaltatták már meg a harangokat. Nem, majd holnap; akkor harangoznak be velük először. Az esperes maga tart imádságot. Megigérte, hogy eljön.

Szabó Márton uram egész éjszaka egy csepet sem aludt. De hiszen hogy is lehetne ilyenkor aludni!

Hajnalban már ott járkált a templom körül s vágyó szemekkel tekintgetett fel a toronyba.

— Nem soká meghallom már a hangját, nem soká!

Az emberek is apránként hullongani, gyülekezni kezdtek. Körülvették Szabó uramat. Mindenki szeretett volna a harangok sorja felől bővebben beszélgetni, de Szabó uram csak felfelé nézett és hallgatott; azt sem tudta: mit beszélnek a többiek.

Egyszer mondott ennyit a körülte lézengőknek:

— Nagyon tele van az én szivem örömmel, atyámfiai, nagyon. Tán ki sem birom . . . De hát elköltözhetem már én is a feleségem után... Beteljesedett a miért dolgoztam, fáradtam, éheztem . . . Mindjárt meghalljuk, mindjárt . . .

S csakugyan, ime a harangozó épen kijött a paptól s indult felfelé a toronyba. Kevély volt most Bürkös Péter szörnyen s jelentőségteljes leereszkedéssel intett a népnek, hogy mindjárt kezdődik a nagy dolog.

Bürkös csakhamar eltünt a torony ajtajában, azzal a két legénynyel, a kiket segíteni föleresztett. A körülálló nép elcsendesedett s mindenki oda függesztette a szemét a toronyra, fel oda, a hol a harangok állanak.

Egy percz múlva lehallatszott valami halk nesz a toronyból, hogy no, már lógatják, már hozzá fogtak s látszott is holmi mozgás a keskeny ablakon át. Egyszerre aztán csak mélán, felséges komolysággal megkondult a legnagyobbik harang:

— Kong-kong-kong.

Szabó Márton uram belekapaszkodott az óriási Tokodi János karjába, a ki épen mellette állott:

— Jaj, fogj meg, János öcsém, fogj meg!

Az öreg harang kezdő kongásába hamar belevegyült a két másiké is, azután együtt csengett-zúgott mind a három. De milyen gyönyörűen, milyen szívhez szólón! Nincs ilyen három harang több széles e világon, nincs!

Szabó Márton mindjobban szorította az óriás Tokodi karját, majd egyszerre csak hirtelen eleresztette. Sápadt lett az arcza, mint a viasz, a könyű meg patak módjára ömlött rajta végig.

Hirtelen mind a két kezével a szivéhez kapott:

— Oh, be szép . . . Istenem, Istenem . . .

Azzal megcsuklott a térde Szabó Mártonnak, megtántorodott s hanyatt esett a földre. A szeme olyan lett, mint a homályos bádog, de még most is a toronyablak felé meredt.

A roppant erejű Tokodi felkapta Szabó Mártont a földről s azt kérdezte tőle:

— Hát kendet mi lelte, bátyám?

De szegény Szabó Márton nem felelt már.

Az ilyesmikben tudós Nagy Erzsók asszony mindjárt belelátott a dologba, csak épen rá nézett Szabó uramra s azt mondta hogy:

— Meghalt ez, lelkeim, meghalt. Nyilván a szive hasadt meg . . . Oh, de szerencsés a megboldogult, oh, de szerencsés: lám, ő maga lesz az *első*, a kit az új harangokkal temetnek el!

CSORNA (Sopron)

Csorna

RMV 6, 98 l.

PREMONTREI PRÉPOSTSÁG szépránder-
lásheri övrészlet.

Csornai prépostság

székháza

Cserna Károly rajza

Repr.

Om. IV. 438. l.

os
ntiványi Miklos Urnak
ztviselő

BUDAPEST
Lagymányosi-u.16 1/2

Csornai uj templom

Nemzeti Ujság képes
mell. 1938 nov. 27.

Breyer István megyéspüspök szentelte fel az u
csornai plebániatemplomot

Az uj csornai templom

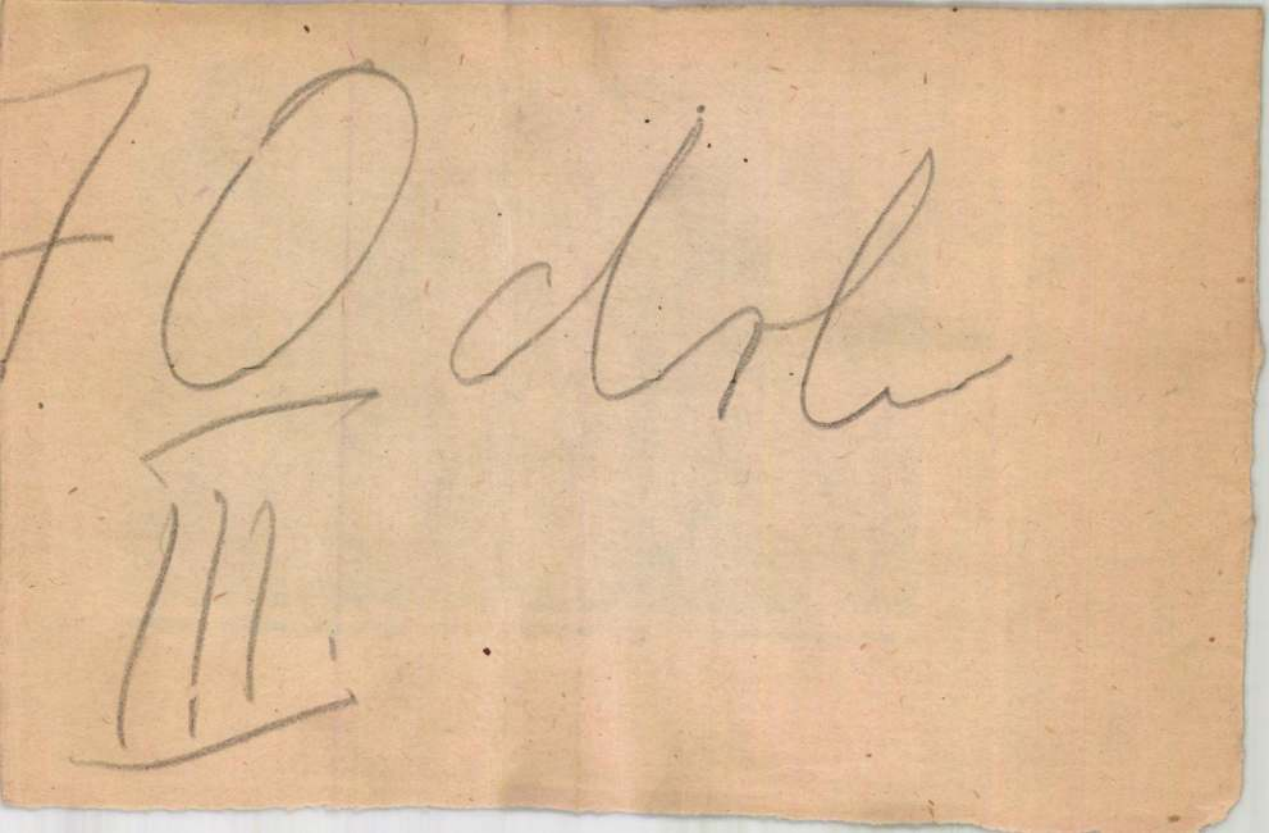

KEMÉNY JUDIT.

— Történeti beszély. —

Irta: **P. SZATHMÁRY KÁROLY.**

(Folytatás.)

II.

Magyarországon az ügyek egyre jobban bonyolódtak. Rákóczi hadai diadalmasan nyomultak elő Felső-Magyarországon, és előcsatárai már Bécs körül kalandoztak; e diadalok aztán visszahatottak Erdélyre is. Rabutin, hogy határozott tudomást szerezzen arról, ki van mellette, ki ellene, a főuraknak tudtokra adá, hogy azok, kik hűségesek a császári házhoz, családjaikkal együtt a császári őrséggel ellátott várakba nyomuljanak; mert a kik ezt nem teszik, ugy bánik el velök, mint valódi ellenféllel, s ha elfogatja őket, hadi törvényszék elé fogja őket állitani. Ilyen mentsvárakul az ország felső részében Görgény, Kővár, az alsóban pedig Fogaras és Szeben voltak kijelölve.

E rendelet következtében a Kemény-család tagjai is, s ezek között László és Simon, családjaikkal együtt a görgényi várba vonultak; ide kellett átmennie anyjával Kemény Juditnak is, hol alája voltak vetve mindazon szabályoknak, melyeket a várparancsnok a várban lévő urakra nézve fentartani jónak látott; e szabályok pedig igen megközelitették az ostromállapotot, ugy hogy a várakba vonult urak féligmeddig hadi foglyoknak tekinthették magukat. Két-három szűk szoba állott egy-egy előkelő család rendelkezésére; nagy kegyesen megengedtetett nekik, hogy élelmökről maguk gondoskodjanak; de az uraknak a várból csakis a főparancsnok világos irásbeli engedélye mellett volt szabad eltávozniok.

Kemény Simonnak és családjának a vár keleti oldalán jelöltetett ki lakása, kilátással a rengeteg görgényi havasokra, melyek a lassanként beköszöntött őszi idő által napról-napra komorabb szinezetet öltöttek.

A nappali szobának berendezett helyiségből egy kis függő erkély rugott ki a vár széditő mélységü sánczai fölé, ólomkarikás ablakaival; s ez volt az a hely, melyet Kemény Judit kedvencz munkahelyéül választott, a várnagyné kegyességéből fölékesitett nehány cserép virággal, s hol himző rámája, vagy imádságos könyv mellett majd meg ábrándozva, vagy épen tétlenül nappalait eltölté. Ez a kis négyszög hallá gyakran fel-feltörő sohajtásait, s néha fenhangon olvasott imáját «A távollevő kedvesért»; a vár alatt elterülő és egyre sárguló tölgyerdőség nem egyszer hallá szomoru dalait, melyek különösen olyankor zendültek meg, midőn a már fehér süveggel fedett havasok háta mögül ábrándos világával feltünt a teli hold.

Szomoru és egyhangu élet volt ez; csaknem olyan, mint a vár börtöneiben sinylődő raboké; s ez egyhanguságot még a bent elszállásolt uri családok összejövetele is ritkán zavarta meg; mert ily korszakban az emberek örömest vonulnak vissza, nehogy titkos gondolatukat ellesse és kárukra használja valaki. Az urak is csak olyankor gyültek össze értekezletekre, ha a várparancsnok Rabutinnak valamely rendeletét közölte velök; de ezek is igen ritkán voltak vigasztalók, mert vagy ujabb adókat, vagy szigorubb megszoritásokat tartalmaztak.

Egy szép őszi napon hire jött, hogy a tábornok a görgényi várat meg fogja látogatni, és e hir közölve lőn az urakkal azon hozzáadással, hogy a tábornok igen szivesen fogja venni, ha az urak is minél nagyobb szivességgel és kitüntetéssel fogadják. A Kemény, Bánffy, Wass, Rédey, Bethlen és Teleki-családnak Görgénybe szorult tagjai Kemény László lakásán összegyültek, hogy tanácskozzanak a fogadtatás módozatai fölött; mindegyik igyekezett minél nagyobb loyalitást mutatni, de jószágaiktól elszakitva, utoljára is alig állott egyéb módjukban, mint az, hogy a tábornok elé lehető diszszel kivonuljanak; közös költségen nagy ebédet adjanak, s ha a tábornoknak kedve lenne reá, a havasok között medvevadászatot rendezzenek tiszteletére.

A várban az érkezést megelőző napokon szokatlan sürgés-forgás keletkezett, a katonaság fegyvereit tisztogatá, a bársony-menték és dolmányok előkerültek a ládákból s a folyosókon kiteritve a huszárok tisztitó kezeinek adattak át; az urnők a várnagy közös konyháját foglalták el, s erélyes készületeket tettek a lakomához. Az urasági vadászoknak most különös kegyelemből megengedtetett, hogy a nagy vendég számára vadpecsenyét szerezni az erdőbe kimenjenek, és a görgényi jobbágyoknak kiadatott a parancs, hogy a hegyi patakokban annyi pisztrángot fogjanak, a mennyi csak lehetséges.

Az érkezés napja reggelén a közeli hegyekről fölbocsátott rakéták jelentették a tábornok közeledését; mire megdördültek a várbeli ágyuk, a felnyitott kapun és a lebocsátott dobogókon kiindult a várparancsnoktól vezetett, aranytól és következtől csillogó uri rend: a három Bánffy, két Kemény, két Rhédey, Sárpataky Márton, Teleki Pál, Wass György, Tisza István és a többi kisebb nemes urak. A bársony csalmákon gyémántos forgókból kimagasló sas- és kócsagtollak; aranytól, drágakövektől csillogó menték és ősi kardok, és a nemes lovakon köves szerszámok és strucztollas üstök-nyomtatók.

Rabutin generális, elhizott, testes ur az 50—60 év között, nehéz hatlovas hintón vitette magát, mellette ülő segédtisztjével. Vörös, pofók arczát kevélyen fujta föl néha, és apró fekete szemei kétes bizonytalansággal forogtak ide s tova, mintha azt lesné, melyik bokorból ugrik eléje valami kurucz. Nehéz harczi lovait vezetéken vitték szolgái a hintó után.

A fényes küldöttség megpillantására aztán kiderült arcza; a várparancsnok jelentést tevő rövid szavait a varkocsa fölé bigyesztett háromszögletü kalap megérintésével viszonzá, és Bánffy Pál uram ékes oratiójára leereszkedő kegyességgel és magyar nyelven azt felelte: Keszenek.

Gróf Rabutin tábornok nagyon meg volt elégedve az erdélyi labancz urak fogadásával; s ezen megelégedésének első jelét azzal adta, hogy a kormányzó rokonát, Bánffy Lászlót nevezte ki a görgényi vár parancsnokává. Eléggé orrolták és szégyelték is eddig az erdélyi urak, hogy — mint Cserey uram magát kifejezi — egy hitvány lajtinánt parancsoljon olyan nagyhirü familiából származó főuraknak. Igaz, hogy Rabutin az uj parancsnok kezét még jobban megkötötte, mint az eddigi német lajtinantét; mert a várból senkit ki, és oda bebocsátani nem volt szabad az asszonyokon kivül, kiknek meg épen nem volt kedvök a háborgós világban e biztos helyet elhagyni. A hűséges, de nem nagy értelmi tehetséggel felruházott uj parancsnok a felelősségére vonatkozó szabályokat oly szigoru, szószerinti értelemben vette, hogy — mint Cserey Mihály panaszolja — halálos hagymáz-betegségében sem engedett orvost hozzá bejönni.

A nagy lakomán, melyet az urak Rabutin tiszteletére adtak, szóba hozták a tábornok előtt a medvevadászatot is: és bár a kövér urnak nem igen volt nagy kedve az efféle sportokhoz, nehogy vonakodását gyávaságnak vegyék, a meghivást elfogadta.

Másnap reggel azután megriadtak a várban a vadászkürtök; az urak bőr vadász-ködmöneikben, hosszu flintákkal és vadászkésekkel fölfegyverkezve lóra kaptak, s a tábornokkal együtt már kora reggel bevonultak a havasba és pár óra mulva zengett a jobbágy-hajtók hahója a völgynyilatot elállott urak felé, kik a vadászat sikerét a havasi pásztoroktól bevett tudósitások nyomán biztosra vették.

Rabutin tábornok a két leggyakorlottabb medvevadász, Kemény Simon, és fia Ádám között foglalt helyet; de nagyobb biztonság okáért Purkhaim hadnagyot is magához vette, ki ugyan érthetett valamit a hadi tudományokhoz, de medvevadászaton még soha sem volt életében.

A hajtók csakhamar felvertek egy óriási anyamedvét, ki két kis maczkójával egyenesen azon irányba tereltetett, hol Rabutin tábornok állott. A testes ur, kit a gyaloglás az erdő aljából idáig jövet amugy is kifárasztott, hátát egy százados fenyőfának vetve állott lőhelyén, kezében felvont fegyvere s lassan beszélgetett Purkhaim hadnagygyal, ki most elhalványodva figyelmeztette a recsegésre, mely a szemben fekvő bokrok között támadt. Rabutin elég hidegvérrel fogadta a figyelmeztetést; fegyverét felporozta és vállához emelé, hogy készen álljon a lövésre; példáját követte a reszkető hadnagy is. A mint az öreg medve, mely két lábra állva tördelte maga előtt a bokrok ágait, vérben forgó szemekkel és iszonyu hegyes fogait mutatva folytonos dühös morgással megjelent: a két fegyver azonnal eldördült, a hadnagy golyója valószinüleg csak a levegőbe suhant el, de Rabutiné valószinüleg érte a medve bundáját, mert az megrázkodva, még nagyobb dühvel kezdett a tábornok felé rohanni.

— A fára, a fára kegyelmes uram! — kiáltja a rémült hadnagyocska, s hogy jó példát adjon, a következő pillanatban már az egyik közel álló fenyőfa derekán himbálózott.

Rabutin, kinek kövérsége a hasonló kisérletet meg sem engedte volna, szégyenből sem követte a vézna hadnagy tanácsát, hanem puskája boldogabb végét forditva, óriási ütést mért annak tusával a reárohant medve fejére, melytől az megtántorodott ugyan, de a következő pillanatban annál nagyobb dühhel rohant ellenére.

A megrémült tábornok már érzé a fenevad forró lehelletét; az iszonyu karmok bőröltönyén már át kezdettek hatni: midőn a két Kemény, atya és fiu, a tábornok mellett termettek s csaknem egy pillanatban mindkét oldalról hatalmas döféssel üdvözölték a fenevadat, keresztes lándzsával messze hátra dobva azt a tábornokról.

Pár perczre volt szükség, mig a tábornok rémületéből magához tért, és szabaditóinak kezét megragadva, igy szólott:

— Ez szép és bátor tett volt tőletek, urak; biztositlak nemcsak egyéni hálámról, hanem a császár ő felsége kegyelméről is, kinek tudomására fogom hozni, hogy fővezére életét hűségteknek és bátorságtoknak köszönheti.

— Az egész szót sem érdemel, uram, — mondja Kemény Simon latinul, dárdáját az elesett medve bozontos szőrébe megtörölve; vadászok között ez kölcsönös kötelesség.

— Meglehet, — felel Rabutin ugyanazon nyelven, — de azért csak ne hozzatok engem többé medvevadászatra; nem ilyen kövér és idős embernek való mulatság ez.

Purkhaim hadnagy ez alatt alásérült a fáról és szégyenkezve állott ott tábornoka közelében, ki most feléje fordulva, mondá:

— Kend pedig, ki vitézségének oly fényes jelét adta, velem fog jönni Szebenbe és a muskétások kommandóját átadja Rátonyi Já-

**

Kefekötő-ipar a vakok intézetében.

nosnak; mert a medve ellen könnyü a fára mászni, ellenben ha a kuruczok megtámadnák Görgény várát, nem tudom, hová kapaszkodnék kend.

A hajtásnak vége volt, s a vadászok a két kis maczkót elevenen elfogva, kötélen vezették a tábornokhoz, kinek körébe gyültek és üdvkivánataikat fejezték ki szerencsés lövéséért.

— No hiszen urak, — felel mosolyogva a tábornok, — meglehet, hogy golyóm a medve bundáját áthasitotta, de ez bizony csak olyan szerencsés lövés volt, hogy ha itt ez a két jó Kemény ur a fenevadat el nem veri rólam, ő felségének más kommandirozóról kellene gondoskodni. Kifáradtam, térjünk vissza lovainkhoz.

A hajtók a vadásztársaság után czepelték a medvéket, s az akkor még városnak nevezett Görgény egyik házából talyigát szerezve, és azt zöld ágakkal felékesitve, diadallal vitték a hatalmas állatot Rabutin tábornok után, ki azután emlékül el is vitte a medve bőrét: de a vadászattal magával sem ő, sem Purkhaim hadnagy sohasem dicsekedtek.

(Folyt. köv.)

A CSORNAI PRÉPOSTSÁG SZÉKHÁZA.

Simon Vincze néhai csornai prépostról közlött emlékezésünkkel kapcsolatban bemutatjuk a csorna-prémontrei kanonok-rend prépostsági székházát, a csornai kolostort. A nyájas külsejü, négyszögben épült terjedelmes épületet a mult század közepe táján Kemeniczky Ágoston prépost emeltette, ki alatt a szerzetet II. József eltörölte. Az épület középső része a nagy diszterem; alatta van a templom főbejárása. A kép jobb oldalán látható szárny eleje a préposti lakás, mögötte vannak a rendtagok szobái. A baloldali részen a takarékpénztár van elhelyezve. A földszintes ház uradalmi tiszti lakás.

Székfonó.

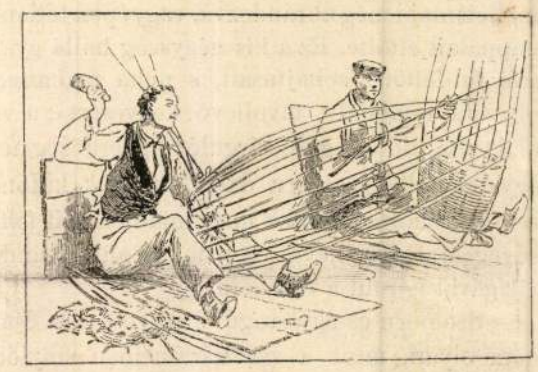

Kosárkötő vakok.

Fadoboz-készitő.

Vakok az utczán.

Világtalan, mint esztergályos.

Fölvételre jelentkező vak.

Ébenfa-munkás vak.

KÉPEK A VAKOK INTÉZETÉBŐL.

A CSORNAI PRÉPOSTSÁG SZÉKHÁZA. Fénykép után.

AZ UJ KIRÁLYI PALOTA BELGRÁDBAN.

Részben ezen ház, részben a kolostor nyugoti része mögött terül el a nem nagy terjedelmü, de kitünően gondozott, izléses park, mely kedves sétahelyül szolgál. Az egész kolostor, környezetével együtt, igen jó benyomást tesz a szemlélőre; nyoma sincs rajta a kolostorok komorságának, ellenkezőleg, vonzó, barátságos, mint a szellem, mely benne uralkodik.

AZ UJ KIRÁLYI PALOTA BELGRÁDBAN.

Mióta Szerbia független állammá lett, alig ismerni rá a fővárosára. A ki Belgrádot husz év előtt látta, alig ismerne rá. Akkor még tulnyomó részében török város volt, a keleti városok rondaságával; utczáinak csak kis része volt egyenlőtlen kövekkel burkolva, melyeken kiállhatatlanná vált a járás és nyáron a por, mig a kövezetlen utczákon az ember ősz- és tél-időn majdnem ott veszett a sárban. Az est beálltával kézilámpással jártak az emberek, a ki nem vitt magával, koczkáztatta, hogy a török zaptiek befogják s a rendőrfőnök elé viszik.

A mai Belgrádban alig találni már valamit, a mi az orientális városokban visszataszitó és kellemetlen. A város nyugateurópai izlésben épül és szépül. A tiszta, jól kövezett utczákban szép épületeket, elegáns szállókat, kávéházakat, árutárházakat találni, melyek Belgrádnak nagyvárosi szinezetet kölcsönöznek.

Legközelebb fejeztek be egy pompás épületet, mely nemcsak a városnak szolgál diszére, hanem az ország állami léte szempontjából is nevezetes. Ez a képünkön látható királyi palota, mely befejeztetvén, e hó végén adatott át rendeltetésének.

E müvészi kivitelü épület alapkövét 1881. junius 21-én tették le nagy ünnepélyességgel. Az épület, melyet képünk csak egyik részében mutat be, három részre oszlik, melyek egyike fejedelmi vendégek befogadására, a második a trónörökös, középrésze pedig a király, a királyné és az udvari személyzet lakosztályának van szánva.

Ez utóbbi tekintendő a tulajdonképeni palotának. Az oldalszárnyakkal ivboltozatok kötik össze. A palotának a napfényben ragyogó kupolái és tornyocskái már messziről szembeötlenek s gyönyörü a kilátás, mely az épület erkélyeiről és ablakaiból nyilik.

A palota egy része renaissance-izlésben épült, tervét Bugorski, tehetséges belgrádi épitész készité. Később még egy XIV. Lajos modorában rendezett nagy és pompás park fogja körülvenni a palotát, melynek belső helyiségei nagy fényüzéssel vannak berendezve. Legszebb a nagy kihallgatási terem, a felső világitásu téli kert, és a három nagy társalgó, mely a palotának előre szökő, kupolával koronázott sarkán van. E szalonok egyike keleti módra van butorozva és berendezve, a másik a legpompásabb rokoko-izlésben, a harmadik olasz renaissance. A negyedik, hátrafelé eső és szintén kupolával fedett sarokban van elhelyezve a bizanczi stilusban épült házi kápolna.

Az épület 509 ezer, belső berendezése 300 ezer dinárba került (egy dinár = egy frank). Valamennyi minta és munka Belgrádban készült, csak a belföldi művészetnek és iparnak nyujtva foglalkozást.

A «NEMZETI KÖR».

Egy lap a 40-es évek történetéből.

Irta: BARÓTI LAJOS.

Mult hó elején bejárta a lapokat a hir, hogy a Nemzeti Kör f. évi május 4-én közgyülést tart, melynek tárgya a kör feloszlása leend. E nehány szóval kimulását jelezték a lapok egy oly egyesületnek, melynek a 40 es évek küzdelmes napjaiban nevezetes szerep jutott.

A gyülést megtartották, a feloszlás kimondatott...

Ha ama nagy idők egy-egy őszbe borult, görnyedt alakja s rba száll, nehány sort szentelnek a lapok emlékének s ha bármi jelentéktelen szerepe volt is a nagy nemzeti tragédia eljátszásában, fölemlitik azt, hogy a dicső korszak aureoljából egy parányi sugár reá vetődve, megaranyozza nevét az elhunytnak.

A Nemzeti Kör nem szorult arra, hogy fényt kölcsönözzön a kortól. Hisz, hogy olyan fényes volt az, abban neki magának is része volt.

Ezeket előre bocsátva, azt hiszem, a kegyeletnek teszek eleget, ha a Nemzeti Kör megszünésével egyetmást elmondok multjából, a birtokomban találtató jegyzetek nyomán.

I.

Vacsorázó társaság Lamacsnál. A Csigában. A Nemzeti Kör megalakulása.

1837-ben Pesten, a magyar-utcza egy kis földszintes házában egyszerü korcsma volt. *Lamacs*, a kocsmáros, figyelmes és előzékeny volt vendégei iránt, s mert olcsón és mégis elég jól lehetett nála étkezni, sokan jártak hozzá.

A magyar szinészet ép ez évben talált édes otthonra Pesten, a nemzeti szinház ez évben nyittatott meg. A szinészeknek nem volt valami fényes fizetésök, előadás után kedélyesen szerettek volna elmulatgatni maguk között, — természetes, hogy idegenkedtek az elsőbbrendü vendéglőktől. Hozzájárult a hely közelsége és csakhamar Lamacs kocsmája lett kedvencz tanyája Thalia papjainak. Csaknem mindennaposok voltak ott: *Megyery, Szentpétery, Lendvay, Egressy, Fáncsy, László, Szilágyi* és mások.

Vig társaság gyült hát össze s a szinészekhez hozzászegődtek a Pesten élő idősebb és fiatalabb irók is. Egy czél lelkesité őket, a nemzetiség szent ügyét szolgálták közösen; az eleinte még gyérszámu közönségből az irók ritkán hiányoztak, buzditották, támogatták a szinészeket, örültek, ha méltánylatra találtak és elismerést arattak. Nem csoda, ha őszinte barátság, testvéries viszony szövődött irók es művészek között, minek csak jó hatása lehetett.

Előadás végével betértek tehát Lamacs korcsmájába. Vacsorálás közben kedélyes társalgást folytattak, melynek a szinpad és irodalom volt rendes tárgya. Lelke a társaságnak *Vörösmarty* volt. Komoly és kevésszavu máskülönben, e vig körben kedvre derült, elmondta: hogyan készíti szivarjait és pezsgőjét és jóizüen nevetett, ha Megyery *eljátszá* egy-egy adomáját, vagy mikor Szentpéteryt azzal boszantták társai, hogy komoly pathoszszal elmondott anekdotáit fitymálva hallgatták vagy meg sem hallgatták. De a sok kedélyes tréfa közé komoly szó is vegyült. Beszéltek szinpadi, irodalmi ujdonságokról s élénk figyelemmel kisérték Vörösmarty idevágó megjegyzéseit.

Az élénk, szellemes társalgás odacsalt másokat is. A komoly törekvésü jurátusok is fölkeresték az irók és művészek esteli tanyáját, meghuzták magokat asztaluk közelében és örültek, ha elleshettek egy-egy szót ünnepelt nagyjaink ajkairól. Barátság, jó ismeretség révén beférközött az irói és művészi körbe néhány ügyvéd, orvos és hivatalnok is és egyszerre csak szűknek találta a megszaporodott társaság Lamacs külön szobáját, mit ez átengedett volt nekik.

Kiköltöztek hát s tanyát ütöttek a Sebestyén-téri, ma is fennálló Csiga-vendéglő első emeletén. Ez átköltözés lényeges változást idézett elő a társaságban. Kivetkőzve magánjellegéből, nyilvános egyesületté alakult át «A Nemzeti Kör, művészeti és szépirodalmi egyesület» volt czime, s első elnöke Vörösmarty Mihály. Ez 1841-ben történt.

II.

A kör mint a művészet és irodalom pártolója. Nemes Pál. Petőfi Sándor és verseinek első kötete.

Az egyesület tagjai szerettek volna tenni is valamit irodalomért és művészetert, nemcsak beszélni róluk. De számuk sokkal csekélyebb volt, semhogy nagyobb vállalatba bocsátkozhattak volna. Szándékuk valósulatlan maradt, annál is inkább, mert némely hűtlenek elpártoltak az egyesülettől, mert a tagok választásában a rokonszenv vezette az intézőket, mi nem tetszett sokaknak, kiknek nem volt inyökre, hogy olyan «tudósos» a társulat.

1843-ban, az országgyülés idején, midőn sokan odahagyva a fővárost, Pozsonyba mentek, csak tengődött a kör szép szállásán, a hatvani-utczai Heinrich-házban, hova időközben költözött. Nem fizethetvén a helyiségek egy részét, szükebbre szoritkozott; butora is silány volt. Már már fóloszlott, midőn sokan szivökre vették az egyesület ügyét, az egyedüli, tiszta magyar egyesületét, mely akkor fővárosunkban létezett. Az egyéni rokon- és ellenszenv korlátait elejtették tehát, mire egyszerre fölszaporodtak tagjai.

Elég erősnek érezvén magát a társulat, csak most kezdett kitüzött czélja érdekében müködni, és az irodalmat és művészetet pártolni. E tekintetben legtöbbet tett a «Nemzeti Kör» az 1844. év folyamán. Mindjárt az év elején *Török* János, jeles publiczistánk inditványára segélyt nyujtott egy tehetséges ifju szobrásznak, *Nemes* Pálnak, ki *Ferenczy* tanitványa volt és további képzés végett Bécsbe akart menni.

Nemsokára alkalma nyilt egy más ifjut támogatnia, ki éhségtől, nyomortól és betegségtől elcsigázva érkezett Pestre, hová vágyai vonzották s hol fényes reményei valósulását hitte. Ez ifju *Petőfi* Sándor volt. A telet betegen, nyomorogva, de kórágyán is dicsőségről álmodozva tölté Debreczenben, s hogy tavaszodni kezdett az idő, vándorbotot ragadt, kopott öltönyének rongyai alá egyetlen kincsét, betegsége alatt összeirt költeményeit rejté s üres zsebbel, de tele szép reménynyel elindult a nagy utra, gyalog. Czélja volt verseinek kiadót keresni, hogy kedvezőbbre forduljon sorsa és szabaduljon valahára a sok szenvedéstől, nyomortól, mi eddig osztályrésze volt. Egy heti kinos vándorlás után ért Pestre. Azt a kis kötet verset, «melyben minden reménye volt», hurczolta ide-oda, egyik kiadótól a másikhoz; de hasztalan, a verseknek nem igen volt kelete akkoriban, a legünnepeltebb költök müveit alig vette valaki. Képzelhetni, nem igen kaptak rajta a kiadók, mikor ez a «szegény, rongyos kis vándorszinész» kinálta költeményeit. Kéregetőnek nézhették ez elcsigázott alakot s nem költőkirálynak, ki fényes szellemével az egész világot volt meghóditandó. Egyszerüen elutasitották.

Mennyit szenvedhetett ő akkor! Aligha nem többet, mint bármikor azelőtt, midőn fájdalmát a jövő dicsőség, a hirnév s jóllét reménye enyhitgeté. Most a remény, mely a csillagok közt járt vele, a porba tiporva hevert, az örök dicsőség fényes álarczképe eltünt s helyet adott a kétségbeesés rémjenek, mely szüntelen fülébe sugá: mit fogsz enni holnap? hol fogod nyugalomra hajtani fejedet?...

«A végső ponton álltam, — irja később «Utijegyzetei»-ben, visszagondolva e napokra, — kétségbeesett bátorság szállt meg s elmentem Magyarország egyik legnagyobb emberéhez, oly érzéssel, mint a mely kártyás utolsó pénzét teszi föl, hogy élet vagy halál»..... E férfi Vörösmarty volt. Barátai figyelmeztették rá, hogy menjen el hozzá, hisz sokszorosan tapasztalta jóindulatát már azelőtt; ha ő fogja ajánlani verseit, majd lesz kiadójuk. Hosszas unszolás és rábeszélés után végre hozzáment. Vörösmarty már fényes jövőt jósolt neki, midőn első versei megjelentek az «Athenaeum»-ban, szivesen fogadta, mikor 1842 karácsonyán meglátogatta őt s *Bajzát*, és segélyezte, midőn 1843 nyarán nyomorgott Pozsonyban. Most is szivesen látta Petőfit, átolvasott mindjárt néhányat átnyujtott költeményeiből és készséggel igérte, hogy azoknak kiadót keres. De ezt igérni könnyebb volt, mint az adott igéretet beváltani. Vörösmarty is soká töprengett magában: mitevő legyen? Végre eszébe jutott a Nemzeti Kör. Hisz az irodalom és művészet pártolása egyik főczélja az egyesületnek, itt az alkalom, hogy e czélnak megfelelőleg tegyen valamit és segélyezzen egyuttal egy ifjut, kinek sorsa minden mivelt, jobb érzésü hazafi részvétére annyira érdemes. A Nemzeti Körnek fogja ajánlani: adja ki Petőfi verseit.

Hogy inditványa esetleg hajótörést ne szenvedjen, előbb közölte szándékát a kör befolyásosabb tagjaival s kéré támogatásukat, mit azok készséggel megigértek. Egyik választmányi gyülésen aztán előterjeszté inditványát, melyet *Bajza, Várady* Antal, a Nemzeti Kör jegyzője s többen pártoltak, de igy is heves ellenzésre talált az, s elég restelni való, ép az irók részéről. Vahot Imre és Erdélyi János szólaltak fel ellene, kijelentvén, hogy a kör mulató, társalgó, nem könyvkiadó egyesület, ők bizony iródajkák lenni nem akarnak, kapaszkodjék kiki, őket sem segitette senki! De Vörösmartynak sokkal nagyobb volt a tekintélye, semhogy a többség el ne fogadta volna lelkes ajánlatát. Elhatároz-

Vas. Ujs. 1861.

gömbnek; ezen üres gömb középpontjában álljon a föld; holdunknak, mely kerekszámban 50,000 mérföldnyire van tölünk, kényelmes helye lenne ezen gömb-ürben földünk körüli utját folytathatni s még mindig maradna fenn egy kéreg, melynek átmérője egy a mi holdunkkal ugyanazon nagyságu égitestével volna egyenlő.

A világürnek azon részét, melyet napunk a körülötte forgó bolygók és mellékbolygókkal elfoglal, *naprendszernek* nevezzük. Fennebb említém, hogy minden állócsillag egy a mienkéhez hasonló nap, mely szintugy középpontja egy naprendszernek, mint a *mi* napunk.

Ha a világürnek általunk észlelhető részét jó távcsövel nézzük, egyes gyengén világító ködfoltokra bukkanunk s ha e ködfoltokat közelebbi vizsgálatnak vetjük alá, azt vesszük észre, hogy e villanyszerüleg fénylő foltok a felfegyverzett szem előtt egyes csillagokra oszlanak fel, bár még mindig marad e ködfoltokból rész, melyben a legerősebb távcső sem képes csillagot felfedezni. Csillagászok és természettudósok azt vélik, hogy e ködfoltok nem egyebek tökéletesen még ki nem képzett naprendszereknél, — s igazuk lehet. *E ködök nem mások azon anyagok összegénél, melyekből a világ-testek képződnek.*

Ha földünk felületén körültekintünk, mit tapasztalunk? Nem de örök haladást, örök támadást és enyészést, örök levést és eltünést? s ezen örök változás törvénye bizonyára nemcsak földünk szük határai, hanem az egész mindenségre nézve is áll. Feltehetjük tehát, hogy léteznek égitestek, melyek a kiképzettség magasabb fokán állnak földünknél s viszont olyanok, melyek e tekintetben földünket még nem érték utól. Messzire vezetne s e czikk körén kivül esnék, ha csak a hozzánk legközelebb eső bolygók részletesb vizsgálatába ereszkednénk; igy például már a holdon is, a mi legközelebbi szomszédunkon, oly természet- s élettörvények uralkodnak, melyek lakókul egészen más lényeket feltételeznek, mint mi emberek vagyunk. Igy már csak azért sem élhetnének meg a holdon oly emberek és állatok mint földünkön, mert hiányzik ott a földi élet első s legnélkülözhetlenebb feltétele, a levegő; ugyszinte hasztalan keresnénk össze az egész hold fölületét egy csepp vizért . . . Említém, hogy az időről nem birunk magunknak fogalmat alkotni s mégis már életünknek rövid időszaka alatt is mily sok dolognak kezdetét és végét van alkalmunk észlelni! Mindennek volt kezdete s ha e czikk homlokára irt kérdésnek egyikét fölvetjük magunknak: *hogy támadt a mi földünk?* — szükségképen valamely *kezdetet* kell fölvennünk. A világürben ma is látható ködfoltok képe legközelebb azon gondolatra vezet bennünket, hogy a *mi* naprendszerünk is valaha ily ködtengerből állhatott, melynek központjában a már létező anyagok összehuzódván, a nagy naptestet képzék. A mozgás törvényei, melyek mintegy életfeltétel gyanánt előálltak, a napot saját tengelye körüli forgásra inditák.

Mielőtt tovább haladnánk, vessünk egy pillantást a testek kölcsönös vonzása és eltaszitásának törvényeire, melyeknek az égitestek is alája vetvék. Az égitestek mindegyike vonzást gyakorol egymásra, mely gyengébb vagy erősebb, a szerint a mint a testek tömege csekélyebb vagy nagyobb; igy vonzza napunk is a hozzája tartozó bolygókat. A bolygók azonban, sebes forgásban levén a nap körül, oly erőt nyernek, mely őket a naptól mint közös központtól eltávolitani törekszik, mit a természettanban *központtoli erőnek* (vis centrifugalis) nevezünk. Ezen erő létéléről nagyon könnyen meggyőződhetnek olvasóim, ha zsineg végére valamely nehéz testet kötnek s azt, mint parittyát, sebes forgásba hozzák; nemde a test távozni akar a központtól, a kéztől, és pedig annál nagyobb erővel, minél sebesebben forgatjuk kezünket, vagy minél nehezebb, tömöttebb a test. E középtöli erő s a nap folytonos vonzereje eredményezi az égitestek, illetőleg a bolygók s igy földünk mozgását, ez irja elé és szabályozza minden égitest pályafutását a nagy világürben. E törvénynek volt alávetve azon zilált anyagokból álló ködtenger is, melyből a mi naprendszerünk állt elő.

A természettan általában három főalakját különbözteti meg a testeknek, miket *halmazállapotnak* nevezünk, u. m. a szilárd, cseppfolyó és légnemü halmazállapotot. Fel kell tennünk, hogy eredetileg e *három* halmazállapota a testeknek nem létezett s hogy mindaz, a mi most szilárd és cseppfolyó, ama ködtengerben a *légnemü* halmazállapotra vala visszavive, Legnagyobb része eme légnemü állapotba feloldott anyagoknak a ködtenger központja felé gravitált, hol összesürüdve, a nap-testet képezé s beállván ennek forgása, a központtóli erőnél fogva ismét tömegek váltak el töle, hogy magukra hagyatva, önálló testekké képezzék magukat függetlenül egymástól s mégis egy nagy egészé összetartva a központon levő nagy napnak vonzerejénél fogva. *Igy állt elő naprendszerünk, igy támadt földünk ama különféle anyagok keverékéből.* De miután ez anyagok öszvege, mint már emlitém, légnemü állapotban volt, következkezik, hogy földünk támadása idejében sokkal nagyobb terjedelemmel birt a jelenleginél. Mert a testek különböző halmazállapotban különféle térfogattal, azaz nagysággal is birnak. Hogy a sok példa közül csak egyet is emlitsek: egy köbláb viz, légnemü állapotra változtatva, azaz mint göz, 1700 köblábat foglal el!

Minden, a mi csak most földünkön létezik, legyen az élő vagy holt, bizonyos *anyagokból* állt, melyek már eredetileg ama ködtengerben feloldva léteztek s melyeket *elemeknek* nevezünk. Elem tehát minden oly eredetileg létező anyag, mely magában véve egyszerü és semmi egyébb anyagból összetéve nincs s melyet nem is lehet semminemü külön alkatrészekre felbontani, — nagyon eltérőleg a régiek nézetétől, kik a tüzet, vizet, földet és levegőt nevezék elemeknek, holott épen nem azok. Eddigelé 63 ily elemet ismerünk, melyeket egyenkint itt el nem számlálva, csak azt emlitem még meg, hogy ide tartozik *minden fém,* tehát például a vas, réz, ezüst, arany stb.

(Vége következik.)

A csornai honvédemlék.

(Felállittatott jun. 13. 1861.)

Emlitettük lapjainkban, hogy jun. 13-án nemzeti ünnep volt Csornán (Sopronmegyében). Ekkor állitott a lelkes Rábaköz az 1849 évi jun. 13-ai csornai csatában elvérzett honvédeknek emlékszobrot. Ez emlékkő rajzát hozzuk lapunk mai számában. Egyszerü az, de nagyszerüvé teszi a kegyelet, a honszeretet, mely elöteremté. A 11 láb magas obeliszk gránitból készült, s tömör, szirtszerü talapzaton nyugszik. Csucsát ágyuércből öntött golyó s a golyót kereszt disziti; az előoldal felső részén érczből készült cserkoszoru látható, közepén e felirat olvasható:

A csornai csatában
1849-ik év
junius 13-án elesett
honvédek emlékére
emelte Rábaköz.

Az emlék azon temetőben áll, mely 1849-ben csatamezőül szolgált s a csatában a támadás és védelem főpontját képezvén, itt dühöngött legiszonyubban a harcz. Nem messze töle áll *Wyss* cs. k. tábornok emléke is, ki szintén a csornai csatában esett el.

F. é. jun. 13-án d. e. 10 órakor vette kezdetét az ünnepély, 5—6000-re menő minden rangu és rendü népség, a megyei tisztikar, egy honvéd diszszázad, az egyház igen számos tagjai s a vidék uri hölgyeinek jelenlétében. Legnagyobb érdem illeti ez emlék inditványozása s felállitása körül *Nos.lopy Antal* rábaközi főszolgabiró urat.

Az ünnep fénypontja volt azon beszéd, melyet a sirkerti kápolnában *Laky Demeter* ur, prémontrei kanonok tartott s melyet itt egész terjedelmében közlünk:

„Hol legtöbb honfivér lepé
A harczi sikokat:
A népszabadság ott tenyészt
Legszebb virágokat.“ Bajza.

„Ezt mondja a költő; s valóban fényesen látjuk igazolva — *minden rendü és rangu tisztelt honfiak és honleányok*! — halhatatlan költőnknek e vigasztaló jóslatát, ha emlékezetünket visszavezetjük az 1849-dik évi junius 13-ik napjára, azon napra, melynek tizenegyszer gyászoltuk már, de csak eltitkolt fájdalommal, évfordulatos emlékezetét; azon napra, melyen tizenkét évvel ezelőtt, tán épen e perczben hangzottak el Csornaváros megrendült falai közt a gyilkoló ágyuk borzasztó dördületei; tán épen e perczben némult el utolsó halálhörgése im itt pihenő dicső vértanuinknak, azon honvédeknek, kiknek sirja fölé annyi néma bánat, oly hosszu szenvedés után most először sirhatjuk le a testvéri kegyelet forró könyeit; kiknek sirja fölé ma állitunk gránit-szobrot, hogy a távoli honfiak, vagy jólelkü idegen vándorok e szentelt sirhalmok közé tévedve tudhassák: kik és mik voltak azok, kiknek elvérzett szivei e nehéz szirt alatt hamvadoznak.

Oh vajha neveiket is tudhatnók és e gránittáblára véshetnők, hogy az anya, ki tizenkét év óta kesergi elveszett fia halálát, vagy a gyászoló özvegy, ki annyit zokogott s annyiszor hasztalan terjeszté ki epedő karjait ismeretlen csatában elgázolt, elvérzett hős férje után, megtudván e tábláról, hol pihennek a kedves hamvak, engesztelő áldozatként elhozhatná a hűség

és szeretet könyeit a csendes sirhalomra, s róla egy göröngyöt, vagy néhány fűszálat vihetne gyászos magányába vigasztaló talizmánnak!

De minek ezt kutatnunk. Mind hős volt ez, és hősi dicsőségöket minden más névnél jobban növeli az, hogy igazi honvédek voltak, honvédek, kik a templomok szentélyétől le a gunyhók ócska butoráig, s az öregség terhe alatt meggörbült aggastyánoktól az édes anyai emlőn csüggő ártatlan kisdedekig mindent, és mindenkit védelmeztek a megtámadott haza gyászos kebelén; s hogy a honnmaradott édes testvéreket baj ne érje, hős kebleikkel képeztek oltalmi bástyákat azok védelmére!

Ők panasz-szó nélkül türték a tél dermesztő hidegét, ugyszólván födetlen tagjaikkal; s mig a csikorgó fagy kivűlről befelé, keblök szentélyéből a haza lángoló szeretete kifelé hatott, s az áldz elemek sem birtak velök: mert ők honvédek voltak!

Addig, mig a haza szenvedéseit látták, legfőbb gyönyörük volt, megoszhatni a haza szenvedéseit, és mert ők valának a haza legfőbb támaszai, addig, mig annak szent érdekeit ingadozni látták, őket sem hideg, sem meleg, sem éhség, sem szomjuság, de még az ágyuk irtózatos menydörgései sem ingathatták meg: mert ők honvédek voltak!

Ha védelemre harsogtak a csata-kürtök éji órákban, vagy a pihenés ritka perczeiben, ezt Isten intő szózatának tekintették, s elszántan, mint nyugalmában háborgatott oroszlán, rohantak elleneikre, nem látva a golyózáport, nem a romboló halál százféle rémképeit: csupán egyet láttak, t. i. a védelemért siránkozó gyászos haza édesanyai képét, mely fiui oltalomért esedezett; és ők vidáman küzdöttek az édes anyahonért, és a csatatéren örömmel haltak meg: hisz ők honvédek valának! —

Csornai honvéd-emlék.

Oh be édes lehetett halála azoknak, kiknek homlokára e dicső édes anya, a hálás haza, csókolta a végbucsu áldott csókjait! Poraik csendesen nyugodtak a szent haza sajgó kebelén, és ők nem látták és nem érezték a halálukra következett 12 év óriási szenvedéseit, a szenvedéseket, miket Jeremiás siralmai helyettünk elzokognak!

Azok, kik anélkül, hogy egymást gyülölték volna, egymás szivében forgatták meg az öldöklő gyilkot, ime, mily csendesen nyugosznak egymás mellett!... Ime, kiket az élet összeveszesztett, a halál mily nyájasan összebékité! — Itt honfi és ellenség csontjai békében porladoznak, miután egymás vérében mintegy ismét megkeresztelkedtek, hogy az agyarkodó élet minden bünfoltjától megtisztulva várják be a föltámadás üdvözitő hajnalát; főleg pedig, hogy példát adjanak az élő népek és nemzeteknek, azt cselekedni a kölcsönös szeretet és testvéri egyetértés malasztjaival az életben, mit ők vérökkel cselekvének halálukban!

Hajh! mert mig a haza népei közt a kölcsönös bizalom és e bizalom közt érő testvéri szeretet biztos gyökereket nem ver, addig, ha békét vetünk is, csak háborut aratunk! És, mig jobbra tekintgetünk, hogy az események rohama meg ne lepjen, ime balról zúdul az reánk, és porba tiporja számitásunkat.

Különösen e jelen korszakban, midőn a világ — és ez megfoghatatlan — az események csudálatos alakulásainál fogva oly állapotban van, mely se nem béke, se nem háboru; se nem dicsőség, se nem gyalázat; se nem szerencse, se nem szerencsétlenség; se nem szabadság, se nem rabszolgaság; s mintegy egyenlő távolban áll egyfelül minden jó-, másfelül minden roszhoz; s mig a *multak* delejesen vonják, s a *jelen* bizonytalanságai aggasztják, retteg érinteni a *jövőt*, melynek sorsa végtelenül finom selyem-szálon függ egy iszonyu örvény felett, hova minden perczben lezuhanhat.

Ily helyzetében a világeseményeknek, oh Isten! hová forduljunk, ha nem a te végtelen irgalmasságodhoz! Hisz a mult idők szenvedései közt, miktől ijedve döbben vissza a honfikebel, midőn atya és fiu, testvér és testvér, barát és jóbarát gyanakodva rejtegeté egymás előtt keble titokszent fájdalmát, nemde hozzád folyamodtunk, irgalom Istene, kinszenvedésünk éjféli óráiban, és te meghallgattad e nemzet fájdalmas zokogását, s már is éledezni kezd a sokat szenvedett haza és nemzet a te irgalmas kezed áldásától!

Ime itt, a magyar nemzet eme vértanuinak sirjára borulva kiáltunk hozzád, oh népek Istene! mindenható karjaiddal emeld valahára rendes kerékvágásba e magyar haza minden népei és nemzetiségeinek összezavart jogigényeit, hogy egymást értve és boldogitva élvezhessék a közös szabadság alkotmányos áldásait! Légy te magad vezér és czél egyszersmind ama nagyszerü mozgalmakban, melyek a nemzetek közt mutatkoznak: mert minden mozgalom, mely nélküled történik, csak vészterhes rázkódás, mely inséget terem! Légy te elválaszthatlan kapcsa ama nyájas testvériségnek, mely e haza társnépeit örökre egyesitse: mert nélküled minden kapocs, mely után a népek szive áhitozik, mint törékeny üveg, szétporlik, mielőtt megszilárdulna!

Szabaditsd meg sziveinket a silány önérdek és kártékony szenvedélyek szolgabilincseitől, hogy a külszabadság, mely után korunk népei oly esengve vágynak, ne legyen egyéb, mint áldott viszsugára azon belszabadságnak, mely nélkül amaz rendetlenség-, féktelenség- és örökös zürzavarrá fajul. Oh pedig könnyebb türni a börtönök rabbilincseit, mintsem a féktelen szabadság rettenetes bizonytalanságait!

Szeretet Istene, te légy élete a népeknek, hogy azok szeretetben éljenek, és az önzés undokságaitól irtózzanak. Te tüzd a józan szabadság szent zászlóját a világ közepére, hogy oltalmad alatt a föld népei és nemzetei a körül gyülekezvén az emberi tökély és boldogság legfőbb fokáig fejlődhessenek! Ébreszsz a kormányzókban szabadság iránti őszinte szeretetet, a kormányzottakban pedig kegyeletet a fegyelem és jó rend iránt! Add, hogy a fejedelmek tiszteletben tartsák a népek ősi szent jogait, a népek pedig készséggel teljesitsék polgári kötelmeiket!

Oh ekkor nem lesznek többé bujdosó fejedelmek, sem tönkre jutott nemzetek, nem lesz többé harcz, nem lesznek a népeknek oly vértanui, mint im ezek is, kiknek jelenleg kesergünk sirjok fölött.

De legyen elég a keserítő képekből. — Mondjunk áldást elvérzett hőseink szendergő poraira; és a csendes sir fölött, melyben a haza szentjei nyugosznak, kérjük a népek nagy Istenét, hogy imádott magyar hazánkat e nehéz időviszonyok között vezérelje szerencsésen az alkotmányos szabadság és valódi jólét biztos kikötőjébe. Legyen áldás e haza minden népein! Éljen a magyar haza! Éljen a magyar nemzet!“

Egyveleg.

— (*Nagy Sándor és a brahminok.*) — Kr. e. 327-ben. — Midőn Nagy Sándor a görög miveltség zászlaját a Ganges partjain lengeté, sajátlag világuralmát megalapitani akará: utközben nem egyszer találkozott a brahminokkal (indiai papokkal), kik élczeikről és álbölcsészetökről már akkor hiresek valának.

Egyszer foglyává lőn tiz ily brahmin, miután több másokat kivégeztetett. — N. Sándor, élczeikről meggyőződni akarván, igy szólt hozzájuk: Halljátok, mindegyikhez egy kérdést intézek, s a ki legroszabbul felel, annak először kell meghalnia, a többinek utána. A legöregebbik közületek lesz a biró!

„Élő létezik-e több vagy holt?“

I. br.: Élő; mert a holtak nem léteznek.

„A föld táplál-e több állatot, vagy a tenger?“

II. br.: A föld, mert a tenger a föld része.

„Melyik a legravaszabb állat?“

III. br.: Az, melyet az emberek még nem ismernek.

„Miért izgattátok föl ellenem királytokat?“

IV. br.: Mert óhajtottuk, hogy inkább haljon meg, mintsem becsület nélkül éljen.

„Mi volt előbb, nap-e vagy éj?“

V. br.: Nap, mert az egy nappal megelőzé az éjt.

„Nemde e felelet álbölcsészi?“

V. br.: A milyen a kérdés, olyan a felelet.

„Mikép szerezheti meg valaki másnak valódi szeretetét?“

VI. br.: Ha ő a leghatalmasb, és még sem rettentő.

„Mint lehet ember Istenné?“

VII. Ha olyant tesz, mit ember nem képes tenni.

„Az élet nagyobb erővel bir-e, vagy a halál?“

VIII. Az élet, mert oly sok viszontagságot tűrni képes.

„Meddig jó az embernek élni?“

IX. br.: Mig a halált jobbnak találja, mint az életet.

„Biró! melyik felelt legroszabbul?“

X. br,: Egyik roszabbul mint a másik.

„Te először fogsz meghalni ezen igazságtalan itéletedért.

Biró: Ha szótartó király vagy: akkor annak kell meghalnia, ki legroszabb feleletet adott.

N. Sándor elneveté magát, s mind szabadon bocsátá és gazdagon megajándékozá őket; — mert nagylelküségben mindenkor fölülmulhatlan akart maradni. — *J. E. B.*

\+ (*London népessége*) a legujabb számitás szerint jelenleg 2,803,034 lakóból áll, tehát a legutóbbi 10 év alatt 440,798-al növekedett. A főváros lakóinak száma hasonló a 20 legnagyobb vidéki város lakóinak összegéhez, mely városok mindegyike 70 ezernél több lakost számlál. E városok: Boston, Birmingham, Bradford, Brighton, Bristol, Hull, Leeds, Liverpool. Manchester, Norvich, Newkastle, Shaffield, Stock-upon-Trent, Sunderland és Wolverhanpton, melyek összesen 2,963,954 lakóval birnak.

Vas. Lap. 1861

— (*Magyar szintársulat Selmeczen.*) Selmecz, jun. 11. Egyszer már mi is megértük azon szerencsét, hogy egy jól rendezett társulat pontos előadásait élvezhessük. Eddigelé afféle szedett vetett — inkább sajnálkozást gerjesztő — csapatok látogattak meg bennünket. Annál jobban esett, midőn Hubai derék társulatával megjelent köztünk, kinek jó hirnevét már előbb ismertük. Mi a pártfogást illeti, az nem is hiányzik. A társulat kitünőbb tagjai e következők : Keletiné népdal-énekesnő, gyönyörű hanggal s kedves alakkal bir. Hubainé, komolyabb drámai szerepekben, Nagyné, avatott színésznő, Kőmivesné, Völgyiné, Lengyelné, hasznos és ügyes színésznők. Férfiak : Hubai, Keleti, Völgyi, Aradi, Kőmives, Kőrösi, Miklósi, többnyire jól megfelelnek szerepeiknek. A segédszemélyzet is pontosan teljesiti kötelességét. Végül azt bátorkodunk az igazgató — vagy rendezőségnek megmondani, hogy azokból a hosszu siralmas drámákból, minél kevesebbet, — róják bár fel véleményünket hibául, — de nekünk jobban esnek azok a jó, zamatos népszinmüvek, szép dalaikkal, kivált ha oly kedves hang tolmácsolja, mint a mi, közösen tisztelt, énekesnőnké! — *N. Gy.*

— (*Kuruzsló és népcsaló egy személyben.*) *Gyüd* (Baranya), május 23. Május 20-kán az itteni országutban levő korcsmába egy ismeretlen egyén érkezett, ki oly nagy tudománynyal bővelkedőnek adá ki magát, hogy bármiféle betegségben szenvedőket, bénákat, vakokat pár percznyi orvoslás után ismét előbbi helyzetükbe visszaállitja. Több rendbeli irományokat előszedvén, a korcsmában levőknek fitogtatásképen mutogatá s állitá, hogy több helyen az elszáradt fákat ujra kizöldeltette, tavakban a békákat halakká változtatta stb. Ezen csodaember másnap egy házhoz hivatik egy öreg világtalanhoz. Itt a konyhán nagy tüzet rakatván, kérdi, van-e egy pár uj csizma? Igenis van, lőn a felelet. A csizmát minden szánalom nélkül áldozatul tevé a tűzre; s kérdi, lát-e már a világtalan? — Nem; lőn a felelet. — Ismét bement a szobába és az inget lerepitvén a betegről, azt is a csizma sorsára juttatta. Ismét kérdi : lát-e már? — Nem, lőn ismét a válasz. — No csak kissé várakozzék, mindjárt visszakapja szeme világát. — Ekkor előkért egy nagy tálat s beleönte vagy félmeszely vizet, megöblité és a vizet a szoba közepére bocsátá; ismét egy nagy fazekat hozatván elő, ez szintén hasonló sorsban részesült. Végre egy korsót megtöltetvén fris vizzel, ezzel a világtalant szépen megöntözé köröskörül. A patiens nagyon jajgatott, hogy megfagy a hideg viztől. Csak kissé szenvedjen, mindjárt látni fog — biztositá a csodaorvos. Midőn a viz kifogyott, minden irgalom nélkül a szoba közepére vágta a korsót. De még itt sem szünt meg az orvoslás. A kertből behozatott négy éretlen kajszin baraczkot és parancsolá az öregnek, hogy ezeket rögtön egye meg s látni fog. Ez vonakodék, effélére nincs étvágya, de az orvos azt állitja, hogy ha nem teljesiti, nem ér semmit az egész orvoslás. Nagy unszolásra tehát megevé az éretlen gyümölcsöt is. Most az orvos ismét előbbi munkájához akart fogni, minden a szobában talált tárgyakat összetördelni. De már ekkor azt tanácsolták neki, hogy jó lesz odább állani. Ezen csodatevő orvosnak oly hire terjedt a messze vidéken is, hogy megszámlálhatatlan kocsi betegeket hozának ide, de már mindannyian hűlt helyét találák és csupán az elsőroltakról vevének tudomást. — Ezen orvos pedig nem egyéb, mint egy volt izraelita pap, ki megtébolyodván, felvevé a keresztyén hitet és most hosszu olvasóval, feszülettel és szent képekkel, melyeket szüntelen csókol, járja be a világot. Igy el birja ámitani a könnyen hivőket, a mint nem egy eset adta már elő magát. A gyüdiek már lesik, hogy elcsiphessék.

— (*Köszönetnyilvánitás.*) Isaszeg, május 28-án. A *váczi* járási *honvéd segélyző-egylet* f. hó 12-én Váczon tartott bizottmányi gyülésének végzése, kedves kötelességemmé tevé, az általam és *Kollonits László* által, a fentnevezett egylet alaptőkéjének gyarapitására *Gödöllőn* rendezett *müversenyen közreműködtek* irányában, *egyletünk* és az összes vácz-járási *honvédség* nevében a nyilvános köszönet adóját leróni.

A lovagiasság is azt parancsolja, hogy először is *Lits Karolina* kisasszonyt mindenek fölött kiemeljem s az ügy lelkes pártolásáért és hű honleányi áldozat-készséggel tanusitott közreműködéseért neki szives köszönetet mondjak.

Köszönet továbbá a *pesti egyetemi* nemes ifjuság lelkes *dalárdájának* és derék mesterének *Eltér Antal* urnak, *Beniczky Emil*, *Szöllössy Gyula* és *Sturm István* uraknak.

Kötelességemnek tartom egyuttal az egylet és a sérült vitézek nevében a *tisztelt közönségnek* is legmélyebb hálámat kifejezni. A müversenyre megjelent szépszámu közönség ez alkalommal is tanubizonyságát adá annak, hogy a sérült és kereset-képtelen *honvédek* ügye *nem gyámoltalan ügy;* mert azt a *magyar nemzet* széles e hazában *magáénak* vallja.

A müverseny tiszta jövedelme . . .	140 ft.
A müverseny alatti mellék-adakozás .	22 ft. 50 kr.

Összesen tiszta jövedelem 162 ft. 50 kr.,

melyhez főszolgabiránk báró Podmaniczky Armin ur 10 ft, Dessevffy János ur 5 ft, Molnár József plébános ur 1 ft, Rimanóczy Károly ur 2 ft, Schönfeld ur 1 ft 50 kr, Roos Károly ur 1 ft, Rittich János ur 1 ft és Gróf Kajetán ur 1 ft-tal hozzájárulni sziveskedtek.

Érdekesnek találom még megemliteni, hogy a müversenyre, ezredestől le a hadnagyig, *negyvenhét* volt *honvédtiszt* jelent meg. — *Markovics Miklós.*

\+ (*Trautenau Csehországban*) közelebb borzasztó tűzvésznek esett martalékul. 142 lakház és 139 gazdasági és gyárépület hamvadt el, miáltal 320 nagyobbrészt iparos család jutott koldusbotra. A szerencsétlenek segélyezésére bizottmány alakult, mely adakozásra hivja fel a közönséget. A magyar lapok szerkesztőségei is kaptak adakozási felhivásokat. A bizottmány a befolyandó segélyadományokról nyilvánosan számoland.

\+ (*Honvédek emlékszobrának felállitása Csornán.*) 1849. junius 13-án Csornán a honvédek és császáriak véres csatát víttak, mely sok vérontás után a császáriak teljes legyőzetésével végződött. Az elhullt bajnokok hamvai felett most, e hó 13-án, mint az emlékezetes csata évnapján, a lelkes rábaköziek emlékszobrot állitottak, melynek leleplezési ünnepélye következő renddel ment véghez : A mondott napon d. e. 10 órakor megindult a menet a praemontrei kolostor elől, hol több ezerre menő tömeg gyülekezett össze. Elől ment a nagy közönség szent zászlóitól vezetve, utána a honvédekből alakult diszszázad, nemzeti és gyászlobogója alatt, követve az erősen képviselve volt kath. papság által; majd a vidékről nagy számmal egybesereglett urhölgyek, s ezek után a megye tisztikara és az egész értelmiség haladt; a menetet a megye huszárai és hajdui zárták be. A Szózatot énekelve értek a sirkertbe, hol a kápolnában mondott sz. mise után történt meg az emlékszobor leleplezése, mozsarak durrogásai közt. Most Laky Demeter praemontrei kanonok a szószékbe lépett s jeles egyházi beszédet mondott, mely után Ostfy István tartott beszédet, s ennek végeztével a dalárda énekelt. Ezután a honvédek az ellenség tábornoka Wyss sirhalmánál is tisztelegtek, mire a menet visszaindult, a Szózatot énekelve. Az ünnepélyt 100 teritékü diszebéd zárta be a praemontreiek kolostorában. — A siremlék 11 láb magas, granitból készült obeliszk. Csucsát ágyuércből öntött golyó, a golyót kereszt, az előoldalt ágyuércből készült cserkoszoru disziti, melynek közepén aranyozott betükkel e fölirat van bevésve :

A csornai csatában
1849-ik év
junius 13-án elesett
honvédek emlékére
emelte Rábaköz.

(Ez emlék rajzát jövő alkalommal közlendjük.)

\+ (*Leánylázadás.*) Gyöngyösről irják a „P. Naplónak," hogy ott f. hó 9-én egyik leánytanodában valóságos forradalom volt. Ugyanis e napon a tanodában észrevehető mozgalom uralkodott, s midőn a felügyelőnő emiatt kérdést intézett a növendékekhez, egyik legjobb és legszorgalmasabb leányka előlép, s társnői nevében kijelenti, hogy ők egy társnőjökkel, kinek atyja az adót exequáló katonaságot szándékozik vezetni, s ily hazaellenes tettre kész, egy iskolába nem járhatnak, ennélfogva vagy ő maradjon ki az iskolából, vagy pedig a többiek mind elmaradnak. A tanitó az érdeklett leánykát azonnal haza küldte, hogy beszélje el atyjának a történteket, s kérdezze meg a hir valósága felől s ugy jöjön vissza az iskolába; mi megtörténvén, a béke csak akkor állott helyre, midőn a megtámadott, atyja nevében kijelentette, hogy az adó erőszakos behajtásában semmi esetben sem fog résztvenni.

— (*Hálanyilvánitás.*) *Olcsva-Apáti*, maj. 6. A jótéteményt hálásan megköszönni, s a nagy és nemeslelkü jótéteményező iránt kegyeletes tiszteletet érezni : elengedhetetlen kötelessége a jótéteményezettnek. A sokszoros nagybecsü kegyadományt, melyben bőkezüleg részesité községünket, a könyörületességéről, s a hon oltáráni jeles áldozatairól hazaszerte annyira ismeretes mlgos gróf *Károlyi István ur*, nem szabad hallgatással mellőznünk. Az atyai hajlandóságáról kedves emlékü azon időszakbeli soknemü kedvezményt s adományt nem emlitve, midőn az urbéri viszony fűzé községünket a mtgos grófhoz, egyházunkat, egy évtizeddel ezelőtt, az épülendő lelkészi lak költsége fedezésére, 100 pengő forinttal segitni kegyeskedvén; majd a legelő-elkülönzés alkalmával, az 1857-ik év tavaszán, a lelkészi fizetés javitására 10 hold szántóföldet állandó birtoklás végett adományozván; a folyó évi mart. 20-kán történt, — községünkben páratlan és példátlan — tüzvész miatt, hajlékaiktól s minden melléképületeiktől, élelem s ruházatuktól megfosztott 15 család keserve enyhitésére, ismét vigasztaló őrangyalként jelent meg, a nagylelkü s nemes szivü atya magas erényeit öröklött ifju *Sándor* gróf intézvénye : mely szerint elrendeltetik, hogy e határoni ugynevezett Avas erdőből, a kárvallottaknak egy hold föld fatermése azonnal kiadandó. Bár a nemes tett nem szorult dicsőitő szavakra, magában hordván az jutalmát, az önérzet boldogitó tudatát, annak felemlegetéséért bocsánatot reménylünk, midőn azt a tisztelt közönség tudomására juttatva, ennyi jótéteményért hálás köszönetünket kifejezni s kegyeletes tiszteletünket nyilvánitani, elmulaszthatatlan kötelességünknek ismerjük. Elismerőleg kell ezuttal emlékeznünk, uradalmi ügyvéd, Bekényi Rudolf urról, ki felebarátai javát munkáló nemes szivével bizonyitja, hogy igenis méltó azon szép s megtisztelő összeköttetésre, mely közte és a mtgos grófi család között létezik. Opris Gerő uradalmi ispán ur szives fáradságáért, s Husz Sámuel hites mérnök ur, az ajándéklott erdőtér díjtalan kiszakitásáért, a szerencsétlen károsultak nevében szintén vegyék forró köszönetünket. A hazafiui s keresztyéni erényekről jóhirü, ó-pályi közel községben lakó Ujfalussy családra, s a szomszédos községekre egyenkint, különösen Panyola községe érdemes lakosaira, a szerencsétleneknek adott jelentékeny segedelmezésökért, köszönetünk mellett, Isten minden áldását kérjük. — *Kósa Dániel*, ref. lelkész.

\+ (*A franczia hadsereg osztályozása.*) Egy tábori gyógyszerész emlékirataiban ekkép osztályozza a franczia hadsereget : 1) Dicsőség és gazdagság : tábornagyok és tábornokok. 2) Dicsőség gazdagság nélkül : tisztek és közkatonák. 3) Gazdagság dicsőség nélkül : élelmezési bizottmányok. 4) Sem dicsőség, sem gazdagság : orvosok, tábori gyógyszerészek.

— **(Sorshuzás.)** A herczeg *Eszterházy-féle sorsjegyek* junius 15-kén történt huzása alkalmával főnyerőszámok lettek : 116274. szám nyer **40,000** ftot; 62399. szám nyer **8000** ftot; 11502. szám ny. **3000** ftot; 61034. és 20633. számok nyernek **1500** ftot; 75636. és 110487. számok nyernek **500** ftot; 12284. és 37782. számok **400** ftot.

A magyar Akademia palotája.

+ (*Az Akademia*) kinevezte azon bizottság tagjait, melynek véleménye az igazg. tanács épitészeti bizottsága (a két akad. elnök és gr. Károlyi György) által, midőn az Akademia épületének tervei fölött határozand, meghallgatandó leszen. E bizottság tagjai: Kubinyi Ferencz, Feszt Vilmos, Hollán Ernő, Ipolyi Arnold, Barabás Miklós, Szabó József, Toldy Ferencz, Tóth Lőrincz és Hunfalvy Pál.

SAKKJÁTÉK.

78-ik sz. feladvány. — Weisz A. J. tanártól (Budán).

Sötét.

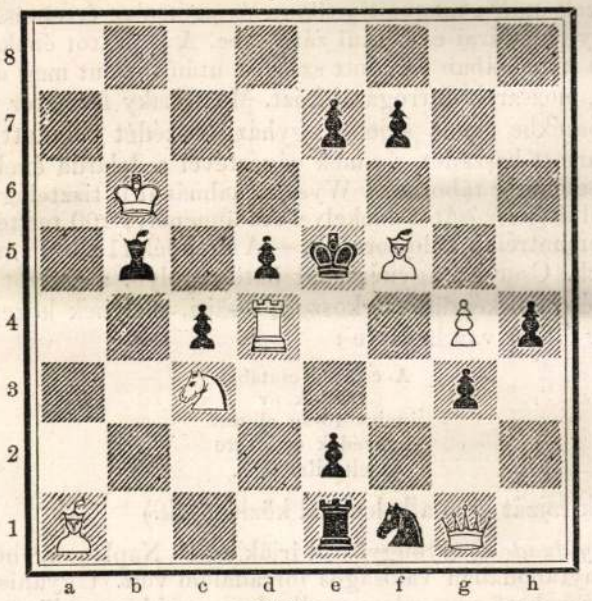

Világos.

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 73-ik sz. feladvány megfejtése.

(Rothfeld Józseftől.)

Világos.	Sötét.
1) V e 8 — e 7 : †	H f 4 — e 6
2) H d 2 — f 3 : †	H d 4 — f 3 :
3) d 3 — d 4 †	H f 3 — d 4 :
4) f 2 — f 4 ‡	

Helyesen fejtették meg. *Balaton-Bogláron:* Bárány Herminia. — *Lessen:* báró Meszéna István. — *Pesten:* báró Balassa István. — *Kis-Kürtösön:* Csemiczky Károly. — *B.-Ujvároson:* Kovács Lajos. — *Monokon:* Skvór Antal. — *Szent-Mihályon:* Szalay Sándor. — *Veszprémben:* Fülöp József. — *Bodrog Kereszturón:* Olcsváry Imre. — *Gyula-Fehérvárott*: Horváth Lajos.

Rövid értesitések. *Buda*: W. A. J. Nagybecsü küldeményét igen nagy köszönettel vettük; szives közremüködését továbbra is kérjük. Tanácsát követni fogjuk. — *Parabuty*: R. J. A legujabban beküldött feladványt mielőbb közölni fogjuk. — *Monok*: S. A. Az állás már nem jut eszünkbe. Ha ön most kijavitva hibátlannak tartja, szives beküldését még egyszer kérjük. — *Bécs*: G. S. A 71. sz. f. csak egy féleképen fejthető meg. — *Sz.-Mihály*: Sz. S. A négy lépésesnek igen szép ál-megfejtése van. A három lépéses igen igen kedves, de kérdjük eredeti-e? — *S.-Patak*: Sz. M. A leirásba hibának kellett becsuszni, mert igy első lépésre mat. — *Sz.-Fehérvár*: A legujabb, három lépésre megfejthető. Talán lehetne rajta segitni!

Szinházi napló.

Péntek, jun. 14. Először: „*A trónvesztett.*“ 100 aranynyal jutalmazott eredeti szomorujáték 5 felv. Irta *Szigligeti*. Most egészen más világot élünk, hogysem egy pályadijt nyert szinmüvet nagy eseménynek tekinthetnénk, mint ez régebben történt, a midőn a most már tárczavesztett (ad notam „trónvesztett“) Bach még oda fönn az ugorkafa tetején kis istennek képzelgeté magát. A lapok futólag most is megemlitették ugyan a pályanyertes müvet, de nem is hederitett rá senki; a mi nem is csodálható oly időben, midőn „trónvesztettet“ nemcsak a szinpadon, de az életben is láthattunk. Ily viszonyok közt jelent meg előttünk a 100 arany utiköltséggel ellátott „Trónvesztett“. A darab tárgya a magyar történelemből van meritve, hőse a nyugtalan vérü, gyenge jellemü Salamon király, ki a Géza és László herczegekkel történt czivakodása folytán elveszté koronáját, s számos viszontagság után végre mint bünbánó remete halt meg valahol a Bakonyban, a mint ez szépen meg van irva Jókai magyar történelmében is. A darab szomorujátéknak van czimezve, de e czimet csak azért érdemli meg, mert biz az tagadhatatlanul szomoru dolog, ha egy királynak végre bünbánó remetévé kell lennie. Ha azonban csak ennyi kivántatnék meg a szomorujátékhoz, akkor bizvást lehetne annak tárgyául választani Bachot is, és ékes kadenciákban meg lehetne irni, hogy az egykor mindenható miniszter a pünkösdi processioban Romában *mezitláb* vett részt, sőt követségi állomásáról végkép lemondva klastromba akar menni, tehát körülbelől bünbánó vezeklést tart, mint Salamon, a mi ugyan dicséretes keresztyéni erény, de tragicum még akkor sem volna benne, ha például az excellentiás exminiszter diszfrakkja helyett szőrzsákot ölt vala magára és fejét is meghinti hamuval. Különben pedig a darab elég ügyesen van irva, a mit Szigligetiről előre is bizvást föltehettünk. Csak azt az egyet sajnáljuk, hogy az egész műből nem tünt ki, ha vajjon Salamon király feliratos vagy határozatos volt-e s vajjon felelős magyar miniszteriumot kivánt-e, vagy municipalis kormányt? mert ez a darab sikerére nézve döntő körülmény leendett. Hogy Salamon sem igen szivelhette a németet, arra nézve semmi kétségünk sem lehet, mert ő maga egyszer igy fenyegetődzött: „Jaj neked, német, ha még egyszer találkozom veled!“ Szerencse, hogy Salamon e fenyegetés után remetévé lett, mert különben, tudja Isten, még mi nem történhetett volna, talán még a Reichsrathot is szétugrasztja haragja nagy voltában. — Salamont Egressy, anyját Jókainé, nejét Szigligeti Anna, Gézát Feleki, Lászlót Lendvai, Videt Tóth József, Henrik császárt, kire Salamon, a mint fönnebb láttuk, ugy ráijesztett, Komáromy személyesité. Az előadás átalában jól ment, de közönség több is lehetett volna. A szerzőt egy párszor kitapsolták, valamint a főbb szereplőket is.

Szombat, jun. 15. *Mizsei Mari* k. a. második vendégjátékául: „*Lammermoori Lucia*“. Opera 3 felv. Zenéjét irta *Donizetti*.

Vasárnap, jun. 16. „*A két Barcsay.*“ Eredeti dráma 4 szakaszban. Irta b. *Jósika Miklós*.

Hétfő, jun. 17. Másodszor: „*A trónvesztett.*“ Eredeti szomorujáték 5 felv. Irta *Szigligeti*.

Kedd, jun. 18. „*Rigoletto.*“ Opera 4 felv. *Verditől*.

Szerda, jun. 19. Uj szereposztással először: „*Nem mind arany, a mi fénylik.*“ Vigjáték 3 felv. Irták *Thomas* és *Morton*; forditotta *Csepreghy*.

Csütörtök, jun. 20. „*Ernani*“. Opera 4 felv. Zenéje *Verditől*.

Szerkesztői mondanivaló.

5676. **Belényes-Ujlak.** B. P. Ugy volt, a mint ön sejtette. Régen ki volt jelölve, de a kézirat-halmaz között eltévedt. Hiszszük, hogy azért még nem késett el.

5677. **Pápa.** Szigeti Szabó E. A kérdéses 1 ft. nem érkezett ide. (*Kiadó hiv.*)

5678. **Debreczen.** K. O. J. Mindkét lapunk f. é. 18-ik száma annyira elfogyott, hogy hirmondónak sem maradt belőle. Kiadóhivatalunk igéretét birjuk, hogy mindent el fog követni egy ily szám visszaszerzésére, melyet rögtön elküldend. Igen sajnáljuk, hogy épen lapjaink oly buzgó és hü olvasónéja irányában nem áll hatalmunkhan, szolgálatkészségünket kimutatni. A számok annak idejében rendesen elküldettek.

5679. **Pozsony.** H. Ernő. Ajánljuk szives figyelmébe előbbi mondanivalónkat, — sajnálkozásunkkal együtt.

5680. **Vaskoh.** Ilma. A közlött tény elég embertelen, de magánügyi természeténél fogva nem nyilvános közzétételre való.

5681. **Nagy-Körös.** Sz. F. Ismernünk kellene a költeményt s az állitott elferditést, hogy a közlött „óvás“ fontosságát belássuk. A kérdéses könyvnek hirét sem hallottuk. Más módot ajánlanánk a helyreigazitásra, p. o. a hallgatást, vagy pedig a költeménynek ujbóli kiadatását, — kellő észrevételekkel.

5682. **V.-Hidvég.** S. I. Az ajánlatot szivesen fogadtuk. A közölhetőt mindig örömest közöljük.

5683. **Arad.** Cs. J. Jövő alkalommal. Előbbi levelei, melyeket emlit, nem érkeztek hozzánk.

5684. **Tornos.** V. P. Olvastuk a rövid megjegyzést; szeretnők a véleményt bővebben indokolva látni, hogy hozzászólhatnánk. Az arczképek legtöbb esetben dicséretesen kiállják a versenyt bármely külföldi vállalattal. Már máskor magyaráztuk, hogy a lithographia csak csekélyebb számu példányokból álló vállalatnál alkalmazható. Jó fametszés többet ér és alkalmatosabb minden más készitménynél.

HETI NAPTÁR.

Hó- és hetinap	Katholik. és Protest. naptár		Gör.-orosz naptár	☉ Nap- kelet ó.	kelet p.	nyug. ó.	nyug. p.	Izraelit. naptár	☾ Hold- kelet ó.	kelet p.	nyug. ó.	nyug. p.
	Junius		Junius (ó)					Tham.				
23	**Vasár.**	**F 5** Szidonia	**F 4** Szidi	**11 A Pünk.**	4	5	7	59	15 Aspáz.	8	58	4	34
24	**Hétfő**	Ker. János	Iván	**12 Pünk. h.**	4	5	7	59	16	9	31	5	50
25	Kedd	Prosper püsp	Eulog	**13 Pünk. k.**	4	6	7	59	**17 Bjt. t.**	9	58	7	5
26	Szerda	János és Pál	Ján. Pál	14 Elizéus pr	4	6	7	59	18 **(ostr.**	10	18	8	19
27	Csütör.	László kir.	László k	15 Amos	4	7	7	59	19	10	37	9	20
28	Péntek	Leo pápa †	Arszlán	16 Tichon	4	7	7	59	20 Athal.	10	54	10	36
29	Szomb.	**Péter és Pál**	**Pet.Pál**	**17 Bertal.**	4	8	7	58	**21** 41. **S.**	11	12	11	43

Holdnegyed: ☾ Utolsó negyed 30-án 3 óra 59 perczkor reggel.

TARTALOM.

Debreczeni honvéd-siremlék terve (képpel). — Hármas párviadal. *Bartók Gábor*. — Ottó, Apor várában. *Medgyes Lajos*. — Az állatok, mint jelképek. *Dr. S. J.* — Képek a hazai népéletből (kép). — A képviselőház ülésterme a Nemzeti Muzeumban (képpel). — XVII. századbóli magyar nyelv töredékek. *Hradszki Antal*. — **Tárhaz**: A Budán épitendő magyar népszinház. — Irodalom és müvészet. Egyház és iskola. Ipar, gazdaság. kereskedés. — Teleki-gyászünnepélyek. — Közintézetek, egyletek. Balesetek, elemi csapások. Közlekedés. Mi ujság? A magyar Akademia palotája. Sakkjáték. Szinházi napló. Szerkesztői mondanivaló. Heti naptár.

Felelős szerkesztő **Pákh Albert**: (lak. magyar-utcza 1. sz.)

☞ Melléklet: Előfizetési felhivás a „Hirmondó“ uj politikai néplap, s a „Növilág“ 1861. évi julius—decemberi folyamára.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv**. — Nyomtatja **Landerer** és **Heckenast**, egyetem-utcza 4. szám alatt Pesten 1861.

Nyílt napok Csornán

Csornán, a Csukás Zoltán Mezőgazdasági Szakközépiskola, a Hunyadi János Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola, valamint a 408-as Ipari Szakmunkásképző Iskola várja az érdeklődőket az idei nyílt napokon.

Csitkovics Gyula, a polgármesteri hivatal tanulmányi, közművelődési főmunkatársa elmondta, hogy az intézmények vezetői a nyílt napok keretében tájékoztatást adnak az oktató-nevelő munkáról, bemutatják az iskolát, válaszolnak a megjelentek kérdéseire.

A jövendő tanulók és szüleik többek között választ kaphatnak a jelentkezési tudnivalókról, a lehetőségekről, illetve a követelményekről. A két szakközépiskolában a kollégiumok megtekintésére is alkalmat biztosítanak.

A Csukás Zoltán Mezőgazdasági Szakközépiskolába október 26-án, csütörtökön és november 8-án, szerdán délután fél 3-kor várják a fiatalokat. Itt mezőgazdasági gépésztechnikus és általános mezőgazdasági szakra lehet jelentkezni. Az előbbinél öt, az utóbbinál négy év a képzési idő.

A Hunyadi János Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola október 27-én, pénteken délután 3 órára hívja a hatodik és nyolcadik osztályos tanulókat. Tájékoztató hangzik majd el a hat- és négyosztályos gimnáziumba, továbbá a pedagógiai szakközépiskolába való jelentkezéssel kapcsolatban.

A 408-as számú Ipari Szakmunkásképző Iskola november 6-án, hétfőn és november 7-én, kedden délután 3-tól tartja a nyílt napot.

Az intézmény a következő szakmákra vesz fel tanulókat: nőiruha-készítő, vegyesbolti eladó, géplakatos, esztergályos, kőműves és festő-mázoló.

Az intézmények vezetői a korábbi években megtartott nyílt napokat kedvezően értékelték. Remélik, hogy a választás előtt álló általános iskolások és szüleik ezúttal is élnek a lehetőséggel, s tájékozódnak. Az említett iskolák várják őket.

Premontrei rendház: sok a tennivaló

Aki Csornán jár, láthatja, hogy a városközpontban szépen felújítva, barokk sárga színben pompázik a premontrei prépostság épülete, amely kétségkívül dísze a településnek.

Persze még bőven akad tennivaló a ház körül a kifejezés valódi értelmében. *Dr. Horváth Lóránt Ödön* premontrei apát érdeklődésünkre elmondta, hogy rekordidőben, két év alatt fejeződött be a rendház külső és belső rekonstrukciója. Jelenleg folyamatban van a templombejáratot szegélyező puhamészkő keret, az erkély, valamint a bejárat mellett álló Szent Norbert- és Szent Ágoston-szobor felújítása. Az említett puhamészkövet – némelyek úgy tudják, hogy a negyvenes években befestették – különböző vegyszerekkel, gőzborotvával tisztítják meg és csiszolják. A kitöredezett részek pótlására speciális anyagot használnak. Az apát úr szerint egyelőre gondot okoz a tetőről lefolyó esővíz elvezetése és a meglehetősen koros épületen már több helyen tapasztalható vizesedés.

Tartanak a tárgyalások a munkálatok során keletkezett építési törmelék elszállításáról, a környezet rendbetételéről, a belső udvar parkosításáról. Mint megtudtuk, a díszkapu és az úgynevezett bazársor felújítására az idén nem kerül sor. Jövőre várható a templom festése, ahol az elektromos hálózat és a világítás már az idén megújult. A csornaiak közül sokakat érdekel a toronyóra sorsa. Nos, információnk alapján egyelőre nem várható e régi kedvelt időmérő szerkezet üzembe helyezése. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy végleg lemondtak volna erről, csak hát az anyagiak itt is közbeszólnak olykor.

A belső udvar parkosítás előtt.

Kép és szöveg:
HASZONITS JÓZSEF

Kirándultak az olvasók

Kis ország, de nagyhatalom a kultúrában

Az „Összefogás a könyvtárakért" rendezvénysorozat záró csornai eseménye volt a városi könyvtár által szervezett budapesti kirándulás október 14-én, a könyvtár olvasói és dolgozói részvételével.

[illegible] az Országgyűlési [illegible] bi épületrész lenyűgöző szépsé-

az eredeti XVIII. századi faragott, aranyozott, méretre készített könyvespolcokon. A bibliakiadások sorában is bizonyára ritkaságnak számít az a biblia, amely harminc kilogramm

„Több fényt az utakon!"
INGYENES gépjármű-világítási ellenőrzési AKCIÓ
az AJAKSZ és az MKBB közös szervezésében
októberben és novemberben.
világítás ellenőrzési akció

Csorna

GYŐR

II. Nemzetközi Grafikai Biennále kiállítási helyszínei és a nyitvatartási időpontok:

Városi Művészeti Múzeum, amerikai csoportos kiállítás, Rákóczi u. 6., 10–18 óra.

Vastuskós ház, nemzetközi kiállítás, (a Xantus János Múzeum Patkó Imre-gyűjteménye), Széchenyi tér 4., 10–18 óra.

Xantus János Múzeum, koreai csoportos kiállítás, Széchenyi tér 5., 10–18 óra.

Vár Art Galéria, egyiptomi csoportos kiállítás, Káptalandomb 3., 10–18 óra.

Napóleon-ház, jugoszláv csoportos kiállítás, (Xantus János Múzeum képtára) Király utca 4., 10–18 óra.

Lloyd-kiállítóterem, Lojzer Logar, a II. Nemzetközi Grafikai Biennále fődíjas művészének önálló tárlata, Széchenyi tér 6., 10–18 óra.

Lakásgaléria, magyar csoportos kiállítás, Szent István út 10., 10–18 óra.

RAS Galériahajó, Tolnay Imre és Farouk Shehata kamaratárlata, Rába-part, 10–18 óra.

Műcsarnok nyitvatartási időben, Gallusz Gyöngyi grafikusművész kiállítása.

Petőfi Sándor Városi Művelődési Központ, nyitvatartási időben: Jolánthy Attila szerigráfiáiból összeállított kiállítás.

Vasutasok Arany János Művelődési Háza, 20 óra: jóga.

Ady Endre Művelődési Ház, 18 óra: a Rába Néptáncegyüttes próbája.

Gyermekek háza, Trapp Aerobic Klub, 17 óra: gyermekaerobic, 6–10 éveseknek. 18 óra: aerobic.

Városi bábszínház, 9, 10.45 óra: A nagy bújócska, mágikus gyermekmusical bábokkal.

Városi könyvtár, egészségnevelési hét, 17 óra: Pozitív gondolkodás, sikeres élet címmel, Hollódy Judit személyiségfejlesztő tart előadást.

Petőfi Sándor Városi Művelődési Központ, 10.30, 15 óra: Békakirályfi, a Csörgősipka Színház előadása. 18 óra: A buli folytatódik.

Mozik. Rába, 15, 17.15, 20 óra: Waterworld (USA). **Rába Európa,** 17.30, 19.30 óra: Ébredés (magyar, korhatáros). **Lloyd,** 18, 20, 22 óra: Az utolsó esély (USA), rendezte: Tony Scott, főszereplők: Gene Hackman, Denzel Washington. **Zöld Kamera,** 18 óra: Gyújtóhatás (USA).

MÉNFŐCSANAK

Bezerédj-kastély, 15 óra: kiskönytárosok köre. 17 óra: sakk-kör. 22 óra: diszkó.

BELED

Mozi, 18 óra: Szenvedélyek viharában (USA).

BEZENYE

Mozi, 18.30 óra: Die Hard – Az élet mindig drága (USA).

BŐSÁRKÁNY

Mozi, 18.30 óra: Kő' egy csapat! (USA).

CSORNA

Mozi, 18.30 óra: Aludj csak, én álmodom (USA).

JÁNOSSOMORJA

Mozi, 19 óra: Richie Rich (USA).

KAPUVÁR

Mozi, 18.30 óra: Casper (USA).

MOSONMAGYARÓVÁR

Közösségi ház, 17 óra: a Kamasz Színpad próbája.

Mozi. Dózsa, 18 óra: Congo (USA).

MOSONSZENTMIKLÓS

Mozi, 19 óra: Stargate – Csillagkapu (USA).

PÉR

Mozi, 19 óra: Double Dragon (USA).

SOPRON

Liszt Ferenc Művelődési Ház, 10–16 óra: pedagógusok mentálhigiénés képzése a 66-os teremben; 12 óra: a Széchenyi István Gimnázium ünnepsége a hangversenyteremben; 15.15 óra: a Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium ünnepsége a hangversenyteremben; 21 óra: nosztalgiabuli.

Petőfi Színház, 19 óra: Oscar (bérleten kívüli előadás).

Mozik. Szabadság, 15, 17.30. 20 óra: Az első lovag (USA). **Huszárik,** 16.30, 19 óra: Az elveszett gyermekek városa (francia).

SZANY

Mozi, 18 óra: Streetfighter – Harc a végsőkig (USA).

TÖLTÉSTAVA

Mozi, 19 óra: Mindörökké Batman.

LEVÉL

Kultúrház, 15 óra: könyvtár; 15 óra: a színjátszók próbája; 18 óra: a falunap keretében mini nonstop vetélkedő.

PÜSKI

Faluház, 20 óra: ifjúsági klub.

1995. október 20., péntek

A Nap kél: 6 óra 9 perckor, nyugszik: 16 óra 48 perckor.
A Hold kél: 1 óra 43 perckor, nyugszik: 14 óra 51 perckor.

Névnapok:

Artemon, Artúr, Aurélián, Bendegúz, Fülöp, Hont, Irén, Iringó, János, Ödön, VENDEL, Vitális

ORVOSI ÜGYELET

GYŐRÖTT: 16 órától reggel 7-ig a Tihanyi Árpád út 51. sz. alatti körzeti orvosi rendelőben. Telefon: 412-244.

Gyermekorvosi ügyelet ugyanott 17 órától másnap reggel 7-ig.

Fogorvosi sürgősségi ügyelet is ugyanott 19–24 óráig.

SOPRONBAN: 17 órától reggel 7-ig a Lenkey u. 5. sz. alatti központi ügyeleti rendelőben. Telefon: 312-011.

MOSONMAGYARÓVÁRON: 17 órától reggel 8-ig a rendelőintézetben, a Régi vámház tér 2. szám alatt. Telefon: 215-013.

CSORNÁN: 18 órától reggel 8-ig a körzeti rendelőben, a Soproni út 62. szám alatt. Telefon: 261-222. Az ügyelet ellátja Csorna, Farád, Rábatamási lakosait.

KAPUVÁRON: 14.30 órától másnap reggel 7.30 óráig a Dr. Lumniczer S. u. 10. sz. alatti rendelőintézetben. Az ügyelet ellátja Kapuvár város (Öntés kivételével), Vitnyéd és Csermajor lakosait. Telefon: 241-222. A gyermekháziorvosok saját körzetükben készenléti szolgálatot tartanak, mely Kapuvár városon kívül kiterjed Babót, Osli, Öntés, Szárföld, Veszkény és Vitnyéd településekre.

KÖTELEZŐ TÜDŐSZŰRÉS

GYŐRÖTT: az Amadé L. u. 1. sz. alatt hétfőtől péntekig 8–17.30 óráig.

SOPRONBAN: a Kiss J. u. 4. sz. alatt hétfő, szerda 13–18, kedd, csütörtök, péntek 7–12 óráig.

KAPUVÁRON: a Kossuth L. u. 8. sz. alatt hétfőtől péntekig 12–17 óráig.

VIDÉKEN: Győrszentiván, Bőny.

SOS TELEFONOS LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Mindennap este 7 órától reggel 7 óráig a győri 426-222-es, a soproni 322-000-ás és a mosonmagyaróvári 213-111-es telefonszámon. A Matáv Rt. támogatásával ingyenesen hívhatók.

A „CSALÁDÉRT" TELEFONOS SZOLGÁLAT HÍVHATÓ

Hétfőn, szerdán, csütörtökön, pénteken: 14–15 óráig, a 421-400-as győri telefonszámon.

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Győr-Moson-Sopron Megyei Intézete (9024 Győr, Jósika u. 16.

Megbeszélés a zeneiskolában

Győr-Moson-Sopron megye zeneiskoláinak igazgatói konferenciájára kerül sor ma délelőtt 10 órakor a győri Liszt Ferenc zeneiskolában. Napirenden szerepel a megye tíz alapfokú művészetoktatásának aktuális tennivalói, a Nemzeti alaptantervből adódó feladatok megbeszélése.

Péri szüret

Padbújtató lombok hajolnak a győ-

Napsugaras őszutó

Napsugaras őszutó klubtalálkozóra invitálja a területi idősgondozó szolgálat a tagokat szombaton, 14 órakor a Kovács Margit ÁMMK-ban (Győr, Répce u. 2.) tartandó rendezvényére. *Balogh József* polgármester köszöntője után szórakoztató műsor lesz a klubtagok részvételével, a néptánc szépségeit az iskola tanulói mutatják be, megnézhetik a résztvevők munkáiból készült kiállítást, majd vendéglátás zárja Az egy csepp derű tengernyi gondot elűzhet címmel meghirdetett programot.

Haltelepítés

CSORNA MÚZEUM

 KISALFÖLD 1994, szept. 5

A rendház századunk elején.

A múzeum akár negyvenöt éves is lehetne...

Levelek a miniszternek

Jövőre huszonöt éves lesz a csornai múzeum. Lehetne korosabb is az intézmény, hiszen – mint az alábbi, most előkerült két levél bizonyítja – alapításánál jóval korábban is tettek kísérletet annak létrehozására.

Dr. Ortutay Gyula úrnak
vallás- és közoktatásügyi
miniszter
Budapest

Miniszter úr!

Csorna község alulírt elöljárósága tisztelettel jelentjük, hogy Csorna székhellyel 1947. október 17-én Vidor József szabadművelődési előadó, felügyelő elnöklése mellett megalakult a Rábaközi Tájmúzeum.

A múzeum helyeként a közgyűlés az újonnan épült római katolikus plébániatemplom tornyában levő 6x10 méteres toronyszobát jelölte meg. A múzeum mindaddig itt nyerne elhelyezést, amíg anyagi lehetőségek nem nyílnak alkalmasabb épület építésére. Egyelőre nagyon is megfelel, mert önmagában is muzeális értéket jelent. A Rábaközben sok-sok muzeális értéket lehetne összegyűjteni: népviselet, gazdasági eszközök, Hanság pusztuló madárvilága, bútor, céhládák, stb., stb.

A meginduláshoz a község a postaköltségeken kívül egyébbel hozzájárulni nem tud.

Tisztelettel azon kérelmünket terjesztjük elő, hogy amennyiben lehetőség van rá, az alábbi célokra 5000 forint, azaz ötezer forintos segélyt kiutalni szíveskedjék.

1. A toronyszobának rábaközi ízlésnek megfelelő stílszerű átfestésére.

2. A növényzet, madárvilág számára megfelelő bútorok, s általában a legszükségesebb belső berendezés elkészítésére.

3. A muzeális tárgyak felvásárlására.

latú elintézésére remélve vagyunk.

Csorna, 1948. március 8-án.

Mély tisztelettel:
Czinder György
községi főjegyző
Király János
bíró

* * *

Dr. Ortutay Gyula úrnak
vallás- és közoktatásügyi
miniszter
Budapest

Miniszter úr!

A 193.895–1948. VI. 2. sz. rendeletére, amelyben Csorna község felterjesztésére a Rábaközi Tájmúzeum ügyében véleménynyilvánításra szólított fel, a következőkben válaszolhatok.

Folyó hó 13-án, Csornán megtekintettem az alakulandó Rábaközi Tájmúzeum elhelyezési lehetőségeit és megbeszéléseket folytattam Vidor József sopronvármegyei szabadművelődési felügyelő úrral, valamint a község vezetőségével. Ugyanakkor alkalmas volt Sopron vármegye főispánjával és alispánjával tárgyalásokat folytatni, akik megértéssel foglalkoztak a Rábaközi Tájmúzeum kérdésével.

Legelső feladat volna a néprajzi és természettudományi gyűjtés megszervezése a Rábaközben, erre megfelelő helyi emberek bevonásával Palotay Gertrúd, a Közgyűjtemények Országos Főfelügyelőségének néprajzi előadója vállalkozna. Sopron vármegye vezetősége hajlandónak mutatkozik anyagi áldozatra egy ilyen gyűjtés támogatásánál. Egyidejűleg felkértem tehát a vármegye alispánját megfelelő költségek folyósítására.

A Rábaközi Tájmúzeum azonnali elhelyezése nehézségekbe ütközik. A község által kijelölt toronyszoba már elhelyezésénél fogva sem alkalmas múzeumi tárgyak gyűjtésére, legkevésbé azonban kiállítás rendezésére. A toronyszoba szinte megközelíthetetlen, és tűzrendészeti szempontból sem alkalmas kiállítás befogadására. Felszólítottam a község vezetőségét, hogy a Rábaközi Tájmúzeum elhelyezésére más lehetőségeket terjesszen elő. Mindaddig, míg az elhelyezés kérdése nincsen megoldva, nagyobb államsegély kiutalása felesleges, amint azonban erre alkalom kínálkozik, megfelelő berendezéssel, mint a soproni múzeum egyik gyűjtőhelye, alkalmas lenne a Rábaköz népi életének és a Hanság világának néprajzi, illetőleg természettudományi gyűjtőhelyéül.

Fogadja, miniszter úr, őszinte tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1948. IV. 27.

Dr. Radnóti Aladár
egyetemi m. tanár
a főfelügyelő állandó
helyettese

Szülőföldem a Rába

A múlt

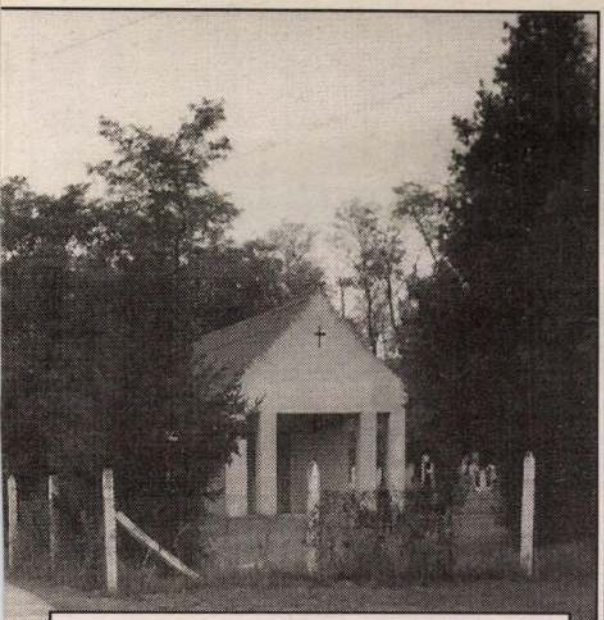

Sokak örömére elkészült Püskin a templomot és a temetőt összekötő gyalogjárda. A munkálatok befejeződésével teljesült *Weibl Lipót* helyi plébános és a lakók kívánsága. A jövőben kulturált körülmények között valósulhat meg egyházi ünnepekkor a körmenet, temetéskor az eltávozott utolsó útjának kísérete, a temető látogatása, s egyáltalán, a mindennapos közlekedés.

Kirándulnak a nyugdíjasok

Az Építők Nyugdíjas Klub vezetősége tudatja a tagsággal, hogy szeptember 6-án mosonmagyaróvári és 13-án nagymegyeri kirándulást szervez. Kedden az indulás reggel kilenc órakor, míg Nagymegyerre fél kilenckor lesz a szokott helyről.

Csornai csatorna

A csornai városi televízió hétfőn délután öt órakor a Győri Sport Tv műsorával kezdi adását. Ezt követően este héttől gyermekeknek mond mesét A rest macska címmel *Kajos Katalin*, a Széchenyi István Általános Iskola tanulója. A mese után heti képes összefoglaló következik csornai hírekkel és „kék" információkkal, amely után a tanévkezdésről készített riportokat láthatják a nézők. Adásba kerül a Pántlika Táncegyüttes olaszországi turnéjának második része, valamint az erdélyi tájakon című film is. A sportkedvelőknek ajánlják a Balatonfüred–Csorna Riegler SE NB III-as labdarúgó-mérkőzést.

Kertbarátoknak

A Kertbarátok Győr Városi Egyesülete évadnyitó foglalkozást tart Győrött a TESZ-székházában (Arany János u. 28–32. III. emeleti nagytanácsterem) szeptember 6-án, kedden este 6 órai kezdettel. A foglalkozáson hűtőházi szakember „A legújabb technológia szerint" címmel tart előadást a kertben termelt gyümölcs és zöldségfélék befőzéséről és téli tárolásáról. Az előadás után lehetőség nyílik tapasztalatcserére, valamint a témával kapcsolatos kérdések megvitatására. Ugyanekkor a vezetőség tájékoztatót ad az eddigi eredményekről, a második félévi munkatervről.

usical ma-
ztus elején
színpadon.
Budapes-
házban (VI.
Boublil és
sikerű mu-
ember 30-
sárnapon-
sz látható.

Japán a századelőn

Szombati számunkban hírt adtunk arról, hogy távol-keleti országot bemutató kiállítás nyílt a Győri Városi Könyvtárban (Herman Ottó u. 2.). Kiegészítésként közöljük, a kiállított bélyegek *Kő Antal* gyűjteményéből származnak, s a beharangozóban közöltek mellett a képeslapok szerelmesei is megtalálják a kedvükre valót: szerdán 18 óráig láthatják *Komondi Miklós* anyagát, Japán a századelőn címmel.

vács úr, de ön annyira gazdag, hogy feltaláltuk lósávot.

Konténerek a veszélyes hulladéknak

A Győri Kommunális Szolgáltató Kft. újból indítja veszélyeshulladék-gyűjtési akcióját, melyhez szeptember 5-től 19-ig az alábbi területekre helyez ki gyűjtőkonténereket a megyeszékhelyen:

A belvárosban: a Bécsikapu tér, Baross út, „Hungária-udvar", Bajcsy-Zsilinszky út és Teleky u. sarok, Pálffy u., Battyány tér és a Bajcsy-Zsilinszky út sarkán lévő konténer mellett, Móricz Zsigmond rakpart és az Újkapu sarok, Munkácsi u. Bajcsy-Zsilinszky út zsákutcai része.

A gyárvárosban: a Tompa u., Vágóhíd u., Mátyás tér, Munkás u., Ipar utcai garázsok környéke, Szövetkezet u. és a kiskúti garázsok környéke.

Likócson: Kövecses u., Pesti u., Esztergető u. és a Pesti úton.

Győrszentiványon: a Vajda úti boltnál, a Körtéren, Páskom u.,

sárhelyi filmnapok

lkalommal yen a Sors különleges

tát – kihívás az életben. De a természet megbonthatatlan sokszínűsége mégis azt mutatja, szükség van rá. A különböző-

KISALFÖLD

1993. augusztus 7., szombat — A CSALÁD NAPILAPJA — XLVIII./184. szám • Ára: 13,80 Ft

KF

KERESKEDŐK, VÁLLALKOZÓK!

Nyílik már az első

Kánaán C+C ÁRUHÁZ!

A Profik áruháza Sopronban, augusztus 11-én.

(Kérjük lapozzon a soproni oldalra!)

kisalföld füszért

ANGEL SHOP

HORGÁSZBOLT

Az ország legnagyobb választékú horgászboltja! Saját beszerzés közvetlenül a gyártótól!

KEDVEZŐ ÁRAK

Sopron, Várkerület 57. (hátul az udvarban) Tel.: 99/318-514.

(63141/1F)

ÚJRA POMPÁZNAK A TÜNDÉRRÓZSÁK

Virágözön a Tómalom vizén

A soproni Tómalom-fürdő vízfelületén ámulatba ejtően tündökölnek a vízitökök és a tündérrózsák virágai. A vízmű kérésére a soproni egyetem botanikus kertjének munkatársai, élükön dr. Kocsó Mihállyal, nevelték fel és telepítették ki a virágokat.

A vízitök és a tündérrózsa (az előbbit sárga virága különbözteti meg az utóbbi fehér és rózsaszín szirmaitól) évtizedekkel ezelőtt is nyílt már a tavon, ám a vízmennyiség csökkenésével kipusztultak. A múltban passzív védelmet élveztek: figyelték és óvták e növényeket. Manapság telepítéssel fékezik a kipusztulás veszélyét, s noha sajnos sokan nem veszik figyelembe védettségét és különlegességét, a Tómalom vízfelszínén idén sokan megcsodálhatjuk pompázatos virágaikat.

Mindkét növény igényes: a napfény és a megfelelő vízmélység lételemük. Szaporításukat nehezíti, hogy a tündérrózsának csak a fehér színű virága tartalmaz magot, s ha a lelkes fürdőző épp ezt viszi haza, megszakítja a természeti folyamatot. Egyébként minden virág- és levéltépés során erejét veszti e kényes növény olyannyira, hogy pusztulásához vezethet a meggondolatlan virágszeretet.

–N–

Faluról falura

TÁP: Megjött a házasuló kedv a fiatalok körében. Idén még nem volt esküvő, de augusztusban minden héten van. Ezek biztos nem elhamarkodott döntések, gratulálunk az ifjú pároknak.

Az utóbbi testületi ülésen olyan határozat született, hogy minden általános iskolás tanuló kapjon ingyenes tankönyv- és füzetcsomagot. A nagyobb gyerekeket, ideértve a szakmunkásképző, gimnázium illetve főiskola tanulóit is kétezer forint beiskolázási segélyben részesítik.

RÁBACSANAK: Befejeződött a 300 méter hosszú járdafelújítás. Jelenleg a kultúrház tatarozásán és a temetőkerítés cseréjén dolgoznak a szakemberek. Állandó jelleggel folynak a közterületeken a rendfenntartó munkák. Az intézményekben az egészségügyi nyári meszelést végzik. Minden munkát olcsón szeretnének elvégeztetni, ezért közmunkásokkal dolgoztatnak.

Megújul Csornán a premontrei rendház

Hosszabb szünet után folytatódik Csornán a város híres műemlékegyüttesének, a premontrei rendháznak a felújítása.

– Lassan, folyamatosan állítjuk helyre a rend épületeit, belső udvarait és a park területéből visszaigényelt részt – mondta érdeklődésünkre dr. *Horváth L. Ödön* apát. – Jelenleg a keleti szárny külső renoválása tart, az épületrész belseje már elkészült. Ezt követi a torony, majd a nyugati szárny saroképülete, szintén kívülről.

– *Az épület belsejének helyreállítása már teljes egészében megtörtént?*

– Sajnos nem, hiszen a préposti lakosztály, a prelatúra csak akkor kerül sorra, ha rendelkezésünkre áll a szükséges pénz. A világ különböző tájain élő premontrei rendtársaink segítsége nélkül magunk képtelenek lennénk a teljes felújítást elvégeztetni.

– *Máshonnan nem várhatnak segítséget?*

– A múzeumok megyei igazgatóságától kaptunk támogatást, mivel a csornai múzeum is a házban van.

– *Várhatóan mire fejeződik be a keleti szárny külső rendbetétele?*

– Idén szeptember 8-án lesz 45 év után az első ünnepélyes fogadalomtétel templomunkban, s erre az eseményre több országból érkeznek rendtársaink. Reméljük, hogy ez az épületrész eredeti állapotában pompázik arra az időre.

Körülnézve a premontrei rendház belső udvaraiban: az épületek mellett bizony lehangoló a kép. Talán segíteni kellene. Annak ellenére, hogy e szép barokk műemléképület tulajdonjoga a premontrei rendé, de mégiscsak Csornán van, központban helyezkedik el és azért a városé is egyben.

H. J.

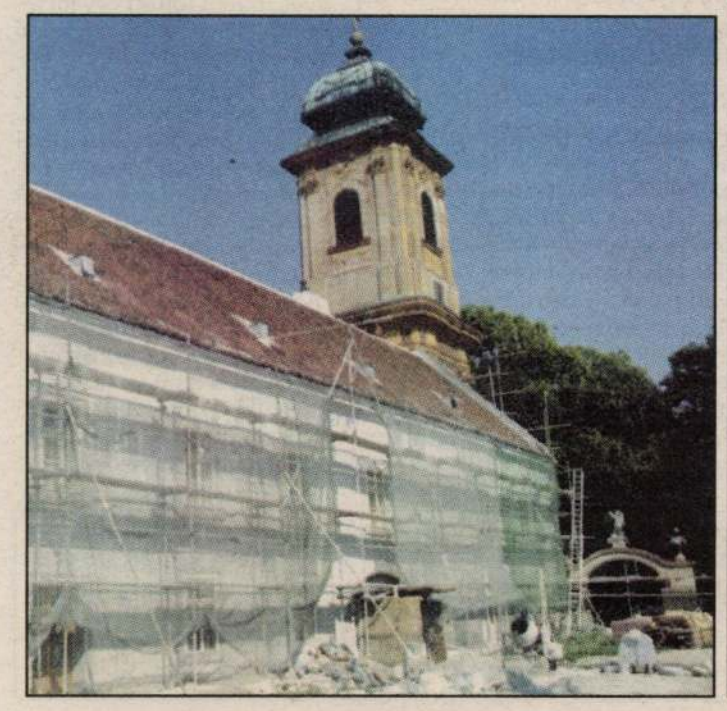

Győrben nem volt falra hányt borsó

A szokásosnál kicsit korábban már a sárgarépa feldolgozását is megkezdték az Arvit Hűtőipari Rt. győri telephelyén. Bár a munkák többségét automata gépsorok végzik, bizony vannak még munkafázisok, ahol szükség van a szorgos kezekre. A gyár a napokban morzsolt csemegekukoricából tartósít legtöbbet, napi 100 tonna tengerit dolgoznak fel. A tisztaság és higiénia természetesen elsődleges szempont, ezért nemcsak a fehér köpeny és a hajháló viselése kötelező, a kukoricát feldolgozó gépsort minden 20 órai munka után 4 óráig tisztítják és fertőtlenítik. A gyár munkájáról szóló tudósításunk a 3. oldalon olvasható.

ARANY UTÁN EZÜST

A 200 méteres férfi mellúszásban Güttler Károly 2:13:26 mp-es idővel ezüstérmet szerzett a sheffieldi Európa-bajnokságon.

Jó együttműködést sejtet a finn kapcsolat

Sajtótájékoztatón számolt be tegnap *Botos Gábor*, a megyei közgyűlés elnöke a budapesti finn nagykövetségen folytatott tárgyalásairól. A skandináv ország kifejezte abbéli szándékát, hogy részt vegyen megyénk gazdasági fejlesztésében. A közgyűlés elnöke egy 63 projektet tartalmazó együttműködési programot mutatott be a meghívóknak.

Augusztus 18-án rendezik meg az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkban a Megyék Országos Gyűlését. Hamarosan megkezdi munkáját a megyeszékhelyen egy privatizációs tanácsadó, szolgáltató iroda. (Részletek lapunk 3. oldalán.)

Időjárás

Várható időjárás ma estig: a felhőátvonulások mellett többórás napsütésre lehet számítani, legfeljebb keleten fordulhat elő zápor. A szél később északnyugatira fordul és megerősödik, helyenként viharos széllökés is lehet. A szél fokozatosan mérséklődik. A legmagasabb nappali hőmérséklet 25 fok körül várható.

A DUNA vízállása tegnap Dunaremeténél 60 centiméter volt, a RÁBA Győrnél 157 centiméter, mindkettő apadó jellegű.

Ami csak jólesik 495 Ft-ért!

Augusztus 1-től 31-ig most **vasárnaponként** 12-18 óráig annyi Pizza Hut pizzát ehet, amennyit csak tud! Mindössze 495 Ft-ért a Margarita, Szuprém és Sonka-gomba-kukorica pizzából annyit ehet, **amennyi csak belefér!**

Családi pizza délután 660 Ft-ért!

Hozza el családját a Pizza Hut étterembe! **Minden nap** 12-14 és 17-19 óráig egy családi méretű, óriási pizza 4 normál üdítővel csak 660 Ft-ba kerül. Ön a következő pizzák közül választhat: Margarita, Vegetáriánus, Pepperoni, Hawaii, Sajt + 2, Szuprém, Húsimádó, Magyaros.

Pizza Hut

CSAK MOST, AUGUSZTUS 1-31-IG!

Győr, Baross G. út 11-13.

Ogilvy & Mather

A NATO-ra továbbra is szükség van

A NATO továbbra is a stabilitás és a biztonság első számú forrása Európában, s ezért kíván olyan sok közép- és kelet-európai ország csatlakozni a szervezethez. Európában nincs olyan befolyásos politikus, aki a NATO felszámolását javasolná – hangoztatja *Manfred Wörner*, az Észak-Atlanti Szerződés Szervezetének főtitkára az International Herald Tribune tegnapi számában. A Párizsban angol nyelven megjelenő lapban Wörner elsősorban a NATO „megszüntetését" óhajtó amerikai elképzelésekkel vitatkozik.

A főtitkár elutasítja, hogy a volt Jugoszláviában létrejött helyzet a NATO „kudarca" lenne. „A tragédiát meg lehetett volna akadályozni, ha a válság korábbi szakaszán hívták volna fel közreműködésre a szervezetet – hangoztatja Wörner. – A tények ugyanis azt mutatják, hogy a szövetség hatékonyan oldotta meg mindazt a feladatot a volt Jugoszláviában, amire felkérték: az Adrián a blokád megtartatását, a Bosznia-Hercegovina feletti repülési tilalom érvényre juttatását, s most annak előkészítését, hogy a védett övezetekben és azokon kívül légi biztosítást nyújtson az ENSZ-erőknek. Jugoszlávia tehát éppenséggel a NATO kapacitását, nem pedig tehetetlenségét bizonyítja egy olyan Európában, amelyben a hidegháború utáni időszakban nem csökkentek, hanem megnövekedtek a zavarok."

Európában ma számos veszély van. A délszláv konfliktus kiterjedhet, az egykori kommunista országokban fennáll a nemzetiségi feszültségek ragályának veszélye, a demokratikus erők és intézmények még törékenyek ezekben az országokban, s Európa szomszédságában megvan a tömegpusztító fegyverek elterjedésének veszélye is – állapítja meg a főtitkár.

Fenyegetés a bosnyákok érdekében

A NATO tagjainak többsége ellenzi a Szerbia elleni légicsapásokat. Washington nem készül egyedül lépni, egyúttal pedig nyomást gyakorol a bosnyákokra, hogy térjenek vissza a tárgyalóasztalhoz, mert nincs más lehetőségük. A The Washington Post értesülése szerint Washington és szövetségesei közölték a bosnyák kormánnyal: ha nem térnek vissza a genfi tárgyalóasztalhoz, nem számíthatnak a szerbek elleni légicsapásokra. Az esetleges támadások elsőrendű célja ugyanis, hogy előmozdítsák a tárgyalások sikerét, a bosnyákok nem remélhetnek katonai segítséget elfoglalt területeik visszaszerzéséhez: az egyetlen lehetőség, hogy a légitámadások, illetve az azokkal való fenyegetés valamivel jobb feltételeket teremt a bosnyákoknak Genfben.

Kétszázezren Baldvin ravatalánál

Csütörtök reggel 7 órától péntek hajnalig közel 200 ezren zarándokoltak el Belgium minden részéből a hét végén elhunyt *I. Baldvin* király ravatalához.

A több mint negyven éven át az ország élén állt uralkodó ravatalát Brüsszel belvárosában, a királyi palota főépületében helyezték el, és a déli órákra már állandósult a kapukig kígyózó 50–60 ezres sor. Az ettől kezdve mintegy 6–8 órás várakozás sokak erejét meghaladta: több mint ötszáz esetben kellett elsősegélyt nyújtani, közülük több tucat – zömében szívbeteg embert – kórházba szállítani. Eredetileg este 11-kor akarták bezárni a kapukat, de a hatalmas tömeg láttán végül is csak hajnali fél négykor rekesztették ki a még akkor is több ezres tömeget. A végső tisztelgés péntek reggel folytatódott: a reggel 7 órás nyitás idején ismét 10–15 ezer fős tömeg várakozott.

Oroszország fele mérgező vizet iszik

Az orosz lakosság fele egészségre káros vizet iszik és ennek következtében a fertőző betegségek száma rohamosan emelkedik – adta közre a Nyezaviszimaja Gazeta az országos ökológiai és természetvédelmi kutatóintézet adatait.

Az intézet felmérései szerint az oroszországi vízvezetékek 90 százaléka az elfogadott egészségügyi normáknak nem megfelelő vizet szolgáltat, márpedig az orosz lakosságnak a fele ezt a vizet használja.

Nyolc közül egy vízhálózatnak a vize tér el az érvényben lévő bakterológiai mutatóktól és fertőző májgyulladást vagy bélfertőzést okozhat, minden ötödik vízvezeték pedig vegyi anyagokban nagyon „gazdag" vizet ad az orosz polgároknak. – Miközben szokásos reggeli kávéjukat vagy teájukat fogyasztják, jelentős mennyiségű higanyt, ólmot és fenolt nyelnek – figyelmezteti olvasóit a Nyezaviszimaja.

Ugyanazon forrás szerint a víz rossz minőségével összefüggő fertőző betegségek száma ugrásszerűen megnövekedett 1992-ben. A legsúlyosabban érintett területek Arhangelszk környéke (Észak-Oroszország), Jaroszlavl (Moszkvától északra), Kalmükföld (Kelet-Oroszország) és Dagesztán (Észak-Kaukázus).

A járványtani ellenőrző bizottság vezetői nemrégiben egy sajtótájékoztatón hivatalosan is elismerték, hogy a helyzet katasztrofális. Arra kérték a lakosságot, hogy saját eszközeivel védje egészségét.

Nyílpuskával a bűnözők ellen

A bűnözés és a terrorizmus elleni harcban az orosz belügyminisztérium egy a középkorban bevált fegyverrel, a számszeríjjal, azaz Tell Vilmos nyílpuskájával kívánja bővíteni különleges egységeinek eszköztárát.

Az ITAR-TASZSZ jelentése szerint belügyi illetékesek a számszeríjat ideális fegyvernek tekintik a terroristák elleni harcban olyan helyeken, mint az atomerőművek, olajtárolók, benzinkutak, vagyis ahol a lőfegyver használata robbanást és tűzvészt idézhet elő.

A régi fegyver modern változatával az orosz belügyi kommandósok 100–200 méter távolságból is ártalmatlanná tehetik a bűnözőket.

Lefaragják a költségvetést

Az Egyesült Államok képviselőháza péntekre virradóra minimális többséggel, 218:216 arányban jóváhagyta *Bill Clinton* elnök gazdaságpolitikai programját, amely a kiadások csökkentésével és adóemelésekkel 5 év alatt közel 490 milliárd dollárral faragná le a költségvetési hiányt.

A program sorsa véglegesen csak szombatra virradóra, a szenátusi szavazáson dől el, ahol hasonlóan szoros eredmény várható. *Al Gore* alelnök a CNN televízónak nyilatkozva kijelentette: elképzelhető, hogy a tervezet a szenátusban csupán egyetlen szavazatnyi többséget kap.

Újabb Clinton-féltestvér?

Bill Clinton amerikai elnök újabb féltestvérét „fedezték fel" – s a Fehér Ház egyelőre hallgat az ügyben.

Az Arizona Republic adta hírül, hogy az 52 éves, Tucsonban élő *Sharon Petti John* születési bizonyítványán apaként *William Jefferson Blythe* szerepel – ugyanaz a név, amelyet Clinton elnök apja viselt – és ugyanaz a lakhely. William Blythe kereskedelmi utazóként járta az országot, és röviddel fia megszületése előtt autóbalesetben vesztette életét.

Júniusban már jelentkezett egy 55 éves kaliforniai férfi azzal, hogy anyja rövid ideig William Blythe felesége volt, és ő abból a házasságból származik. Clinton elnök édesanyja azt mondotta, hogy nem tud fiatalon elhunyt hajdani férje más házasságáról, de az elnök azután felhívta állítólagos féltestvérét, és szívélyesen elbeszélgetett vele.

Nyílt kérdés, hogyan áll majd a legújabb féltestvérhez, aki szerint anyja öt teljes évig volt a most híressé vált kereskedelmi utazó felesége.

„RMDSZ-háború"

A Romániai Magyar Szó tegnapi számában megjegyzéseket fűz a néhány hete tartó „RMDSZ-háborúhoz". Emlékezetes, hogy a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) tiszteletbeli elnöke, *Tőkés László* és *Markó Béla* szövetségi elnök (akit egyébként jövő heti franciaországi látogatása alatt ügyvezető elnökként *Takács Csaba* helyettesít) nehezményezte és nyilvánosan bírálta, hogy a szövetség három tisztségviselője, *Borbély László* és *Tokay György* képviselő, valamint *Frunda György* szenátor állítólag felhatalmazás nélkül megbeszéléseket folytatott bizonyos román politikai személyiségekkel. Az RMDSZ vezetésében dúló viták kétesen befolyásolják a szövetség egységét és tekintélyét.

A bukaresti napilap „Nem hagyhatjuk szó nélkül" rovatában, a vezércikk helyén *Cseke Gábor* annak a feltételezésének ad hangot, hogy az RMDSZ-vezetők civakodásuk közepette is a romániai magyarságra gondolnak, miatta, érte vitáznak, de érthetetlennek tartja, miért éppen most robbant ki az „újabb RMDSZ-háború", amikor teljes a politikai uborkaszezon, amikor a növekvő drágulás miatt egyre zuhan a romániai lapok példányszáma, s amikor „az RMDSZ tekintélye viharvert esőkabátként lóg a sufniban".

Nyolc napig a vagonban

Hét román – köztük két nő – nyolc napot töltött egy jól leplombált, Svédországba tartó bútorszállító vagonban. De csupán az északkelet-lengyelországi Przytor városka vasútállomásáig jutottak, a lengyel vámosok ugyanis tegnap belekukkantottak a Romániában lepecsételt és a cseh tranzitplombát is viselő vagonokba – volt már némi tapasztalatuk.

A románoknak kétszeresen is szerencséjük volt: egyrészt, hogy élve megúszták a borzasztó utazást, másrészt mert útlevelükbe csupán egy olyan bejegyzést kaptak: 48 órán belül elhagyni Lengyelországot.

TELEX * TELEX * TELEX * TELEX * TELEX * TELEX * TELEX * TELEX

Károly herceg lapot alapít

Károly herceg, brit trónörökös példátlan vállalkozásba kezd: lapot alapít. A trónörökös mintegy tíz éve foglalkozik építészettel, pontosabban a hivatásos építészek városfejlesztési terveinek bírálatával, és nézeteit ezentúl egy havilapban akarja viszontlátni, amelyet maga finanszíroz. A lap tavasszal kerül először az újságosok polcára.

Ben Bella ismét Algírban

Ismét Algírban tartózkodik *Ben Bella* volt elnök, aki önkéntes száműzetésben Svájcban él. A 75 éves politikus hazatértéről saját pártja, a Mozgalom az Algériai Demokráciáért adott hírt, de nem közölte, mi a látogatás célja. Egyes értesülések szerint csupán két hónappal ezelőtt meghalt nővére sírját akarja felkeresni. Ben Bella, aki az 1965-ös államcsínyt követően másfél évtizeden át volt börtönben, illetve a világtól elzártan, 1990-ben kapott kegyelmet, s ekkor költözött Svájcba.

Fénykép a Marsról

A Mars Observer amerikai űrszonda továbbította a Földre első fotóját a vörös bolygóról. A NASA űrhajózási hivatal közlése szerint a fényképet a múlt héten 5,8 millió kilométer távolságból vették. A Mars Observert 1992. szeptember 25-én indították útjára egy Titán III. típusú hordozórakéta segítségével Canaveral-fokról. A szonda augusztus 24-én áll Mars körüli pályára és december 16-án kezdi meg felszínének kutatását. A DPA jelentése szerint az első fotó a szonda 20 millió dollárt érő, különleges kamerájával készült.

Visszahívták szabadságról a képviselőket

Csaknem egyhetes szünet után pénteken Moszkvában, az óriási belpolitikai vihart kavart pénzcsere ügyével, illetve *Viktor Barannyikov* biztonsági miniszter leváltásának tárgyalásával folytatta munkáját az orosz parlament. A rendkívüli ülést összehívó *Ruszlan Haszbulatov* parlamenti elnök a nyári szabadságról rendelte vissza képviselőtársait.

Asszony főnök az amerikai légierőnél

Az amerikai szenátus megerősítette a *Bill Clinton* elnök által kinevezett *Sheila Widnall* asszonyt a légierő új főnökének tisztségében. Az 55 éves asszony személyében először áll nő az Egyesült Államokban egy teljes haderőnem élén. Az AP jelentése szerint a légierő új, miniszteri rangú főnöke az aerodinamika tudósa: a repülők és helikopterek okozta légörvények tanulmányozásával nemzetközi hírnévre tett szert.

Megölték a stopoló izraeli katonát

Palesztin terroristák elraboltak, majd megöltek egy izraeli katonát a megszállt Gáza-övezetben. A katona hottestét egy gépkocsiban égették el – jelentette be tegnap az izraeli hadsereg közleménye. Az elrabolt, 20 éves katona holttestére három órával elrablása után bukkantak rá egy Jeruzsálemhez közeli faluban. Egy szemtanú elbeszélése szerint *Jaron Csen* a Ramallah melletti katonai táborból Jeruzsálembe indult. A főútvonalon stopolt, amikor hárman egy gépkocsiba tuszkolták.

Lengyel földön sincs már orosz alakulat

Tegnap délelőtt, röviddel 11 óra előtt távozott a Varsó melletti Rembertówból az utolsó, lengyel földön állomásozó orosz katonai alakulat, egy különleges híradós dandár. Az ünnepélyes búcsúztatáson jelen volt *Zdzislaw Ostrowski* tábornok, az orosz csapatkivonásért felelős lengyel kormánymegbízott, *Jurij Kaslev* varsói orosz nagykövet és *Leonyid Kovaljov* tábornok, a Lengyelországban állomásozó orosz csapatok főparancsnoka.

Kiújultak a harcok Mostarban

Tegnap hajnalban a dél-hercegovinai Mostarban kiújultak a muzulmán–horvát utcai harcok. A zágrábi rádió szerint a muzulmánok a belvárosi középületeket támadják, s a harcok miatt ismét lángba borult a város több negyede. Horvát állítások szerint a muzulmánok sok katonát vesztettek. Horvát források szerint a muzulmán támadás kudarcot vallott.

Leszúrták az aggastyán milliárdost

Bejrút egyik szállodájában holtan találták a 93 éves *Henri Pharaon* libanoni milliárdost, volt libanoni külügyminisztert és a politikus testőrét. Egyelőre csak annyit közöltek, hogy a politikust és testőrét tőrrel vagy más éles eszközzel leszúrták. Pharaon 1943-ban kulcsszerepet játszott Libanon Franciaország elleni függetlenségi harcában. A függetlenség kivívása után képviselővé választották, majd az 50-es években külügyminiszterré nevezték ki.

KISALFÖLD
A CSALÁD NAPILAPJA

A KISALFÖLD KIADÓ BETÉTI TÁRSASÁG NAPILAPJA. Felelős vezető: DR. STEPHEN CHATT igazgató. Főszerkesztő: DR. KLOSS ANDOR. Kiadó és szerkesztőség: 9022 Győr, Szt. István út 51. Telefon: 96/315-544. Titkárság: 96/311-953; 96/312-142. Fax: 96/312-142. Telex: 24-364. Szerkesztőség: 96/313-042; 96/312-475. Fax: 96/313-042. Hirdetésfelvétel telefon/fax: 96/316-313. Telefonos hirdetésfelvétel: 96/315-943. Levélcím: 9002 Győr, Pf. 28. Soproni szerkesztőség: Móricz Zs. utca 1–3., telefon/fax: 99/340-320. Hirdetésfelvétel: Előkapu 11. Telefon/fax: 99/312-266. Mosonmagyaróvári szerkesztőség és hirdetésfelvétel: Engels u. 14. Telefon/fax: 98/315-866. Elektronikus szerkesztés: KISALFÖLD Kiadó Bt. Színes technika: KISALFÖLD Kiadó Grafikai Stúdiója. Terjeszti: a Magyar Posta Vállalat. Előfizethető a postahivatalokban, a hírlapkézbesítőknél. Előfizetési díj: egy hónapra 319, negyedévre 957 forint. Nyomás: Széchenyi Nyomda 9024 Győr, Kálvária út 1/3. Központi telefon: 96/327-366. Felelős nyomdavezető: NAGY IVÁN. Index: 26-060-HU ISSN 0133-1507

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

..... hivatali helyiségében (VI., Állatkerti-út 1 szám)

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T., Budapest.

M.D.K.

Csórnai Mihály ,fazekasm.

A veszprémi fazekascéh cseréppkorsója. Feliratból: "Ez a korsó készült...Az 1863-ik évben Máii 18...Jegy.Csórnai Mihály...Szőczi János munkája." L.49.kép. Veszprémi Bakony Múz. Lsz: c-35. Függelék: 76. 197.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszpém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

MD K

Csorna Dezső, ép.

Az Orsz.Lakásépitő Tanács hat áll. bérházra hat xsop.-ban jelölte ki az épitészeket.
Fenti a IV. csop.-ba tartozik.

?: Az áll. lakásépitü akció.
MÉ 1925. XXV.évf. 1-3.sz. 30.l.

MDK

Csorna Dezső Bp. építészmérnök

MMÉEKözl. 1929. 256. l. Hirdetmény.

Lokca /Lokcsa/
Árva m.

tt a közös gazdaságba. Általában
ak csak akkor adták ki, ha a szülők

Csorna Rezső S.

Csendélet, vizf.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 11 · 1.

MDK

Csorna Dezső

Művével szerepelt a műegyetemi épitészhallgatók kiáll.-án.

A Ház, 1909. II. 1-2. sz. 52.lap

MDK

Csorna Dezső IV.é. építészhallgató

Iskolatervével szerepelt a műegyetemi építész hallgatók kiáll.-án.

A Ház, 1909. II. 1-2.sz. 52.lap

Csorna Dezsö, épitész MDK

Koosch Károly-al közösen nyerte el a 4oo k.I dijat.

A Wellisch-pályázat: egy falusi vidéken épülö müteremház.

A Magyar Épitömüvédzek Szövetségének közgyülése. Vállalkozók Közlönye. Bp.19o7 máj.29. 4.old.

Csorna D. MDK

Jáki templom a ligetben, vizf.

Egyház és müvészet kiállitás
Nemzeti Szalon 1919.

Csorna D.

1919. egyházmův. kiáll. N. Halon
Jáki templom a ligetben.
vizf. 800.–

~~Arch. Ét VI. 80, 81, 82, 83,~~

Csorna Dezső.

1919 Egyházművészeti kiáll.

Jáki templom a Ligetben, vizf.

Nemzeti Szalon

Csorna Dezső

0

Csorna Dezső

építész.

Szül. Tét 1884.

Oklevelet nyert 1909.

Műegyetem 5. l.

Jelentéktelen irodalom innen továbbítva

amán

	126 70
	32579 34
	18148 36
	50727 70

2) borna Dezső
építén
sut /1908/ I. 11.

Pál Balázs: Kós Károly 29.
Akadémiai Kiadó 1971.

1) Lovna Dezső

építén

Kettős műtermház, 1907. Kós Károllyal

közösen. MÉSZ Wellisch-pályázat

I. díj. Közölve: Magyar Építőművé-

Pál Balázs: Kós Károly 29.

Akadémiai Kiadó 1971.

Csorna Dezső

és Kós Károly együttesen tervezték a „Kettős műteremház"-ot 1907.

Pál Balázs: Kós Károly, Budapest, 1971.

291

CSORNA DEZSŐ építész [Téth, 1884 - VII.13. - ?]

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 43.p.

Csorna Antal

cikke

Csorna Antal: Mi lesz a Ludovika-kerttel?

Budapest, 1974. 8.sz. 34-36.l.

Csorna Antal

folvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1974. 6. számát

CSORNA Dezső építész

a Wellisch-díjra kiírt pályázaton
való együttes szereplésükről és I. díjukról

= Kós Károly: Életrajz. Bp. 1994 64-65

84,

Kopallik, *Regesten zur Geschichte der Erzdiözese Wien*, Bd. I. Wien 1890, S. 84, Regest Nr. 382

621 *Quellen* 1/3 Nr. 3188 (1359), 1/2 Nr. 1868 (1461) 1399

622 *Quellen* 1/1 Nr. 1030; 1/2 Nr. 1932

623 Hanns Rotter, Haus- und Grundbesitz vor dem Kärntnertor bis ca. 1660, Manuskript von 1932 im *WStLA*, Nachlaß Rotter, Schachtel 25, S. 14, 18

624 Es wurde 1571 an Hans Schadner verkauft (*Quellen* 1/2 Nr. 1977).

625 *Quellen* 1/3 Nr. 3188; *WStLA Grundbuch* 1/7 fol. 130, 1/8 fol. 110 v.

626 Ob der zwischen den Strohmatten, dem benachbarten Malefizspitzbubenhaus und dieser Straßenbezeichnung bestehende gedankliche Zusammenhang auch auf den volkstümlichen Wiener Ausdruck für einen verkommenen Menschen — „der liegt auf der Dacken" — ausgeweitet werden kann, bleibt fraglich.

627 *Harrer*, 5/1 (1956), S. 155

628 Siehe S. 183 ff.

629 Literatur (Auswahl): Theodor Wiedemann, Zur Geschichte des Frauenklosters St. Jakob in Wien, in: *BMAW* 32/1896, S. 52 ff.; Richard Müller in: *GWA* 1 (1897), S. 245; Anton Mayer, ebendort, S. 453; Anton Mayer in: *GWA* 2/2 (1905), S. 878 f.;

Ø Csorna Antal

szfőv. kertészeti
intéz.

Mül. 1903. szept. 2

l.

Gulyás Magyar írók

IV. k. 1135. h.

< Csorna Antal >

cikke

< > A kiskerttelepek varosrendezési szerepe. Magyar Építőművészet 1944. 124 — 126 l. Keppel és tér vajzokkal.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csorna Antal

cikke: Az óbudai Zichy-kastély kertje. – Műemlékvédelem 1966. 10. évf. 1. sz. 37-40.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243.284. l./ 252. l.

Csorna Antal

cikke: Öreg fák a műemléki templomok
nomszédságában

Műemlékvédelem, (1970. 4. sz.) 237-239. l.

CSORNA ANTAL

A bélapátfalvi egykori ciszterci apátsági templom környezetének védelméről

Csorna Antal: Bélapátfalva románkori temploma és környezete

Müemlékvédelem, 1975. ~~2.~~ 3. sz. 145. l.

CSORNA ANTAL

"Fertő menti müemlékjárás" c. cikke

Müemlékvédelem, 1974. 2. sz. 94-95. l.

CSORNA ANTAL

A VÍZ SZEREPE A MAGYAR KASTÉLYKERTEKBEN c. cikke

Müemlékvédelem, 1973. 4. sz. 209-214.l.

Csornai premontrei
templom és
rendház
tiépe repr

Thirfelsödmántúl
97, 98. l.

A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁTÓL
BUDAPEST, VI., ARÉNA ÚT 41. SZÁM.

1933. ..... szám.

sztelendő

Koller Pius O. S. B. Urnak

titut of Animal Preneties, King's Buildings, West Mains Road.

England

Edinburgh.

Csornai rk templom

Restaurálták 1874
(Győri egyházmegye)
Velics 1894
72. l.

1. Fr.

a) Az Orsz. Képtárban kezelt festmények.

1. Sienai festő.

A XIII. századból.

Könyvtábla.

E könyvfedél a sienai községi számadások egyik kötetének, állítólag az 1262-ikinek, illetőleg az 1263-ikinak, táblája, mely az alábbi hat soros felirat alatt, a négy provisor czímerét tünteti föl.

433.

I: 433.

Csornai premont.

vendhár

barok

kepe repr.

Kisszikelkath Magy

1077.4.

GYÖNGYÖSPATA

Pl-tpl

A vízkes-fehérvári országos kiállítás... AÉ, XIII – 1879, 246 l.

Csornai prepostsági
templom

falában levő
romanikori angyal
rep.

Lyka emlékkönyv
112. l. mellett
113. l. Csanyi Károly
cikke

a benne levő szigetekkel együtt azonban sok tekintetben különbözött a mai hasonló területektől. Az azurkék eget nem hasították a repdeső madarak, a szárazföldeken nem csattogtak az éneklő madarak; ebből a korból még nem ismeretesek madarak. Az emlősök közül is csak a korszak vége felé jelentek meg a legelsők. Ezek alacsony rendű, az erszényes patkányokra és a csőrös emlősökre emlékeztető állatok voltak. Jellemző a madárlábú ősgyikok fellépése is (Dinosauria). Ezek főként síkságokon, mocsarak, tavak, folyók környékén tanyáztak; némelyikük hatalmas testnagyságot ért el s lassankint a föld történetének folyamán a szárazföldet, levegőt és vizet egyaránt uralták. Igen sok óriás termetű kétéltű élt a vízterületek környékén. Általában igen elütő volt a halaknál magasabbrendű vízi és szárazföldi gerincesek típusa a maitól.

A tengerben a porcos halak mellett már csontosak is éltek; különösen a kisebb mélységekben, a partok közelében korallok, mohaállatok, tüskésbőrüek, csigák, igen vastag héjjú, gyakran ökölnyi nagyságot elérő kagylók éltek. A csigaházhoz hasonló vázzal biró ammonitesz-félék erőteljesen fellendültek. Egészben

Felkeltette a figyelmet kistermelői körökben a közelmúltban, hogy a Hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági Főiskola égisze alatt újraéled a selyemhernyó-tenyésztés hazánkban. A tevékenység mellék- vagy éppen főfoglalkozásban jövedelmet hozhat több gazdaságnak. Később, kellő mennyiségű selyemgubó-termelés és a hernyóselyem iránti kereslet összehangolása után fellendülhet a magyar selyemipar is.

A tenyésztés és az üzleti háttér alakulásáról dr. Papp Zoltán főiskolai adjunktust, a téma vezető menedzserét kérdeztem.

Vásárhelyi bábák

Szezonja lesz a selyemhernyónak

– Mekkora az érdeklődés, mikor futhat fel a selyemgubó-termelés?

– A piaci háttér kialakításával, a végén kell a folyamat szervezését megkezdeni, ez nem szimpla ügy. A kistermelők többen érdeklődnek, akiknek elküldtük a tájékoztatót a selyemhernyó-tenyésztésről, és írtam könyvet is ebben a témában. Feltérképeztük az eperültetvényeket az országban, ám csak az eddigi körzetekben – a tavalyi mennyiségben – termelnek a gazdaságok mintegy 1000 kg selyemgubót. Amíg a biztonságos feldolgozói folyamat lépésről lépésre nincs megszervezve, addig nem lehet nagyobb mennyiségeket kockáztatni. Nem akarunk „gilisztaügyet" csinálni. A termelés felfutásához az általunk létrehozott tenyésztői bázison az előállított termékek értékesítésével kell az anyagi alapokat megteremteni.

– Lesz-e feldolgozási, üzleti kapcsolat?

– Külföldi partnerekkel összejött egy olyan lehetőség, hogy a selyemgubókat Romániában bérmunkában legombolyítják. Átszállítva egy szövőgyárhoz a nyers selyemfonalat, itt feldolgozzák, és hernyóselyemből készült divatcikkeket hozunk vissza értékesítés céljából. A hernyóselyem alapanyagú árukból bemutatót Budapesten, a Magyar Selyemipari Vállalatnál tartunk még a nyári időszakban. (A június közepére tervezett kiállítás elmaradt, a kollekciót a vámhatóságok csak kellő kaució ellenében engedik át a határon.) A bemutatón tapasztalt igények szerint indulhat a tenyésztési, gyártási folyamat a továbbiakban. Az ország 1990-ben 15, 1991 I–IV. hónapjában szintén 15 millió forint értékű hernyóselymet importált. Ennek jelentős részét szeretnénk a folyamat biztonságos működtetésével kiváltani.

– Mire számíthatnak a selyemhernyó-tenyésztők a közeljövőben?

– A következő évben nagyobb programmal indulhatunk. A téma kutatása, a tenyész-szelekció, a génbank, a tenyésztelep fenntartása, működtetése, kutatási alapból, a főiskola égisze alatt folyik. Innen adjuk a szaporítóanyagot a kistermelőknek, szinte jelképes áron azzal a feltétellel, hogy a selyemgubót ennek a szervezetnek értékesítik. Egy gramm petéből kikelt hernyóknak 3,5 négyzetméternyi etetőfelület szükséges, amelyek 28–30 nap alatt 35–40 kg eperlevelet fogyasztanak el. Ebből 1,5–3 kg selyemgubó képződik. Nyilvánvaló, hogy gondoskodni kell a takarmánybázisról is. Ehhez nem epercsemetét, hanem importból származó epercserjét használunk, a 3 éves csemete ára 50–55 forint darabonként. Ezeket 2,5–3 m sor- és 0,5–1 méter tőtávolságra kell ültetni azokon a helyeken, ahol a selyemgubó-termeléssel hosszabb távon kívánnak foglalkozni. Az I. osztályú gubó visszavásárlási ára kilónként 200–220 forint.

Amikor a piaci oldal kiépül, lehet üzletről tárgyalni. A tenyészanyag-ellátáshoz (a petékhez) szükséges pénzeszközt meg kell teremteni, hogy erre ne kelljen a tenyésztőknek kölcsönöket felvenni.

SOLTÉSZ JOLÁN

Elindultak Szegedről a román gyermekek Amerikába

Legyetek boldogok!

Most már bizonyos, hogy befejeződött a román állampolgárságú, magyar keresztnevű csecsemők kálváriája Szegeden. Szerdán több amerikai örökbe fogadó szülő 12 csecsemőt vitt el a Tisza-parti városból. Értesüléseink szerint a hét végéig több amerikai apuka és anyuka érkezik Szegedre, és így minden bizonnyal új otthonba kerülhet valamennyi, a 28 kisgyerek. Az is kiderült, mindegyik csecsemőnek megvan a kijelölt örökbefogadója.

Szerdán személyesen vették át az amerikai szülők a picinyeket. Több házaspár már napok óta a Tisza-parti városban tartózkodott, és izgatottan várta a magyar hatóságok engedélyét. Volt, aki túlfűtött lelkiállapotát nem tudta palástolni, volt, aki énekelt, és így fejezte ki örömét, hogy gyerekhez juthatott. Láthatóan pszichológusok is felkészítették az örökbefogadókat, hiszen többen fényképeket is hoztak és így próbálták megnyugtatni a magyar gondozókat, hogy jó helyre kerülnek az 5 hónapja itt őrzött gyerekek.

Többször is beszámoltunk arról, miként kerültek a román csecsemők Szegedre. Emlékeztetőül csak annyit, hogy a múlt év végén több erdélyi nő — Hargita és Kovászna megyéből — a Tisza-parti városba utazott, hogy gyermekét Magyarországon szülje. Eddig még nem kellően bizonyított, hogy valamennyiük útját egy jól ismert külföldi alapítvány szervezte, azzal a céllal: a csecsemőket 10—15 ezer dollárért eladja a gyermektelen amerikaiaknak. Amikor az ügyre fény derült, és országos felháborodás tört ki, a 26 csecsemőt és a 2 óvodás korút március 2-án szegedi intézetekben helyezték el. (Zárójelben jegyezzük meg, az édesanyák gyorsan eltűntek Magyarországról, visszautaztak otthonukba.) A szegedi csecsemőotthonoknak, óvodáknak a román picinyek havi ellátása 537 ezer forintba került havonta. Arról nincs információnk, hogy a nevelési költséget vajon kifizeti-e az alapítvány a magyar államnak. Tavasztól felgyorsultak az események, és a diplomáciai tárgyalások után június 2-án megérkezett a Népjóléti Minisztérium faxa a szegedi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Intézethez: a tengerentúli útra felkészíthetik a picinyeket. Egyebek mellett orvosi vizsgálatokon estek át, hiszen igazolni kellett egészségi állapotukat, magyarul: semmi akadálya sincs exportálhatóságuknak.

Legfőbb tanulsága e nem mindennapi ügynek: a Népjóléti Minisztérium kivételesnek tekinti, hogy a Magyarországon született román állampolgárságú gyerekeket külföldiek örökbe fogadják, tehát hazánk a továbbiakban nem lehet tranzitútja — vagy központja — a gyermekkereskedelemnek. A kicsinyek jó családokhoz kerülnek, ám valószínű, azt a titkot már csak az amerikai zsurnaliszták fejtik meg, hogy kik, hogyan, és mennyiért bonyolították az adásvételt, amit a magyar törvények nem tesznek lehetővé.

(halász)

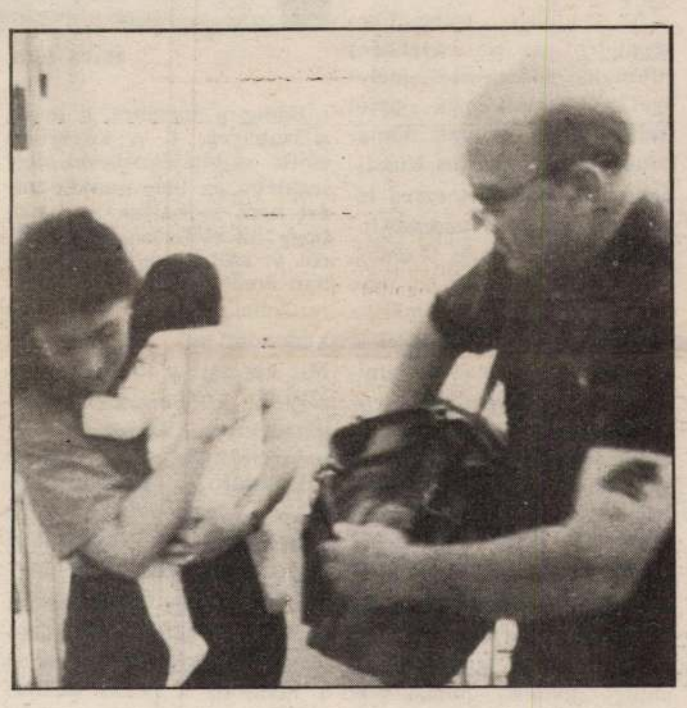

Nagy roham az első időkben

SEGÍTÉSRE VÁLLALKOZNAK

Május közepéig a szegedi Mezőbankban voltak albérlők, tegnap ünnepélyesen megnyitották új irodájukat a Tisza Lajos körút 63. szám alatt, hétfőtől pedig várják a kis- és középvállalkozókat a Progress Vállalkozásfejlesztő Alapítvány Csongrád Megyei Vállalkozói Központjában. Nagy rohamra számítanak az első időkben, ezért kérik a vállalkozókat, hogy időtakarékosságból először egyeztessenek időpontot a 483-683-as telefonszámon az illetékes menedzserrel!

A Progress megyei központjában összesen heten dolgoznak: az ügyvezető igazgató, a menedzserasszisztens, a mikrohitelmenedzser, a szaktanácsadó menedzser és informatikus, a pénzügyi menedzser, az alapítványi és PR-menedzser, valamint az alapítványi titkár.

Most építik ki informatikai rendszerüket: a szegedi központú megyei számítógépes központból a vállalkozók piaci információkat vehetnek. Szolgáltatásaikkal — fénymásolás, tárgyalóterem, illetve előadóterem bérbeadása — is segítik a vállalkozókat.

Az első jelentős lépés, a megyei központ felavatása után megyeszerte alközpontokat hoznak létre Makón, Szentesen, Csongrádon, Hódmezővásárhelyen, Deszken, Pitvaroson és Ruzsán. Ezeket is felszerelik telefonnal, faxszal, számítógéppel, és így decentralizálják az ügyintézést, valamint kihelyezett tanfolyamokat tartanak majd. A felsorolt helységek közül legalább az első háromban még az idén megkezdik a vállalkozók segítését.

S hogy miből áll ez a segítség? Kedvezményes kamatú és egyszerűbb hitelfedezetű, maximum 500 ezer forintos hitellel támogatja a kezdő vállalkozókat, szaktanácsokat ad (az elsőt ingyen), oktatási programjában pedig különböző témájú — adózás, jogi és vállalkozói ismeretek — tanfolyamokat szervez a Progress. Külső cégekkel együttműködve mód lesz nyelvi és számítógépes tanfolyamok végzésére, valamint a menedzserképzésen való részvételre is. A szaktanácsadások és az oktatás igénybe vételéhez a költségek 30—60 százalékát átvállalja a vállalkozásfejlesztő központ.

M. V.

Dr. Sánta Sándor, Makó polgármestere különös előterjesztéssel hozakodott elő június végén. Az ötlet — még az ellenségei is elismerik — már-már zseniális. A polgármester ugyanis azt vetette fel: toldják meg a főtéri Csipkét — a házsort — egy tetőtérrel. A részletekről dr. Sánta Sándort kérdeztük.

Lakások a tetőn

Csipke lesz a makói Csipkén

— Annak idején nem kevés ellenzője volt a csipkés épületegyüttesnek. Mivel lehet kivédeni a további támadásokat?

— A lapostetős házsor a terveink szerint kapna egy „kucsmát", itt épülnének meg a tetőtéri kis lakások, körülbelül 40. Ezek fele önkormányzati támogatással készülne, lehetőséget adván a fiatal házasoknak. A másik rész önerős volna, így 1 millió 200 ezer forintból megépülhetne egy-egy lakás.

— Úgy tudom, egy építészeti bravúrra is vállalkoznak.

— Tornyos ház lesz majd a Csipke, az ügyvédi munkaközösség felől tervezünk egy nem mindennapi díszt.

— Kik végeznék a beépítést?

— Szóba jöhetnének vállalkozók, de a lakásszövetkezeti megoldás sem elvetendő.

— Az előzetes kalkulációk szerint mennyibe kerülne egy négyzetméter?

— Az árak ismeretében 20-22 ezer forint. Az OTP-vel tárgyalásokat kezdeményezünk, kedvezményes hiteleket szeretnénk.

— Mikor várható az ötlet megvalósulása?

— Ha a képviselőtársaim is úgy akarják, talán már novemberben indulhatnak a munkálatok.

— Úgy tudom, az elmúlt években a városban nem épültek önkormányzati lakások.

— Éppen ezért tartom roppant fontosnak, hogy ebből a csipkés álomból mihamarabb valóság legyen.

— p. b. e. —

Szabadtéri nézőtéri rejtély

Döntsenek a laikusok?

A botrányízű krónikát már megismerhették olvasóink, most csak emlékeztetőül néhány mérföldkő. Közgyűlési döntéssel tavaly decemberben pályázatot írtak ki a szabadtéri nézőtéri rekonstrukciójára. Az előirányzat: 150 millió forint, '93-as árakon. Jöttek is a pályázatok, szám szerint 6. Februárra összeállt az a 13 tagú bizottság, mely megbízatása szerint hivatott a végső döntésre. A beérkezett ajánlatok közül kettőt tartott további tárgyalásra alkalmasnak. Aztán jött a döntés: első menetben a magyar Compack cég győzött. Erre a második helyezett, a svájci—német Nüssli—Layher cég faxon kérte a polgármestertől a bizottság újbóli összehívását, mert alapos gyanúja volt arra, hogy egy statikai ellenőrző számítást összekevertek egy másik pályázóval. Újabb bizottsági döntés, ezúttal a svájciak javára. Ezzel az ügy akár be is fejeződhetett volna, ha nem történik közben az a furcsa és titokzatos múlt heti szegedi közgyűlés.

Az utolsó pillanatban megjelent az az egyébként normális előterjesztés, melylyel a képviselőknek arról kellett volna csupán dönteniük, hogy a nyertes Nüsslié ajánlatából a 4 ezres lelátót, vagy az 5 ezreset fogadják-e el, hisz ennek anyagi vonzata más és más. Nos, estébe fordult már a nap, fogytak a képviselők, elment a polgármester, amikor napirendre került az előterjesztés *dr. Ványai Éva* alpolgármesternő elnökletével. Ekkor robbant a bomba ismét: a bizottság döntését akár félre is lehet tenni, hisz a Nüsslivel kapcsolatban problémák, hiányosságok merültek fel, óv a Compack... Magyarul, az amúgy döntési hatáskörrel is felruházott bizottság munkáját „felejtsék el", az egész ügyet vonja hatáskörébe a közgyűlés.

Lassan idegenforgalmi prospektusba lehet írni: ha Szegedi Nyár, akkor útfelbontás, sínfektetés, hídlezárás, s hozzá deszszertként egy kis önkormányzati botrány. Mégpedig habbal, ugyanis a Szabadtéri Játékok ártatlan programjára vetül az árnykép, mégpedig a még nem is létező majdani új nézőtéré.

Hová tűnt a nézőtér, avagy az optimális megoldás?

Eddig a történet, s hozzá a rejtélyek. 1. A közgyűlés előtti sajtótájékoztatón, vagy legalább az ülés napján miért nem tudhattuk meg azt, hogy az előterjesztés másról is szól, nemcsak az abban foglaltakról? 2. Miért rendeltek el zárt ülést egy kimondottan közügyben? Mit keresett a Compack vezérkara a városházán, végigkövetve a közgyűlés eseményeit? Ők már tudták azt, amit a nyilvánosság, illetve a képviselők zöme még nem? A szabadtéri igazgatóját miért nem hívták be az ügy tárgyalására, amikor a játszási engedélyek kiadására évről évre ő a hivatott, a hozzá tartozó nézőtéri felelősséggel együtt? Hogy nem tűnt fel a közgyűlésen senkinek, hogy a zárt ülés elrendelése törvényellenes egy tavalyi alkotmánybírósági döntés értelmében? (Csak személyi kérdésekben lehet zárt ülést tartani, amennyiben az érintett ezt kifejezetten kéri.)

Tegnap dr. Ványai Éva sajtótájékoztatót tartott, ahol természetesen a fenti kérdésekre is választ vártunk. Az alpolgármesternő maga sem értette, hogy az előterjesztésben miért nem szerepelt a pályázatokkal kapcsolatos új fejlemény. Ami a döntéssel megbízott bizottság munkáját illeti, azt nem tartja egzaktnak, s szerinte hiányzott a szakértelem. Példaként említette, hogy még azt sem tudták eldönteni, hogy a pályázati anyagban van-e szerkezeti kivitelezési terv, avagy nincs; vagy az ÉMI-bizonyítványt keverték az ÉMI munkavédelmi minősítésével. Nüssliék pályázatából nemcsak az előbbi, hanem a TÜV-minősítés is hiányzik. (Megjegyezte, hogy az általa felkért műszaki egyetemi szakértők is egyaránt alkalmasnak tartották mindkét ajánlatot.) Hogy a Compack-vezérkar mit keresett a közgyűlésen? Ványai Éva szerint meghívták őket, sajnálja, hogy erről mások nem tudtak. A zárt ülésről csak annyit mondott, hogy azt nem ő kezdeményezte. A szabadtéri igazgatóját ő szerette volna behívni — jegyzőkönyvvel tudja igazolni —, csak lekéstek róla, mert mire kiszóltak, az igazgató már elment. (Megjegyezzük, joggal, mert egyszer már kiküldték...) A zárt ülés törvényellenességére az alpolgármesternő nem tudott választ adni.

Ma tehát ismét közgyűlés lesz Szegeden. Nézőtérügyben, úgy tűnik, a mindent eldöntendő. A képviselők megkapnak minden dokumentumot — persze csak ma, a közgyűlés napján —, melyből el kell dönteniük, hogy a Compack ajánlatát választják, négy-, vagy ötezres nézőtérrel 73, avagy 93 millióért, avagy Nüsslié két 160 vagy 188 millióért (vámmal együtt). De ez sem ilyen egyszerű, hisz mivel a svájciak eleve 10 év garanciát adtak, a magyarok pedig csak ötöt, a Compack is változtatott ajánlatán, most már ő is tízet vállal, 10 millió pluszért. A lecke tehát furcsán feladatott: ismét laikus testület dönt szigorúan szakmai, hosszú távra szóló kérdésben.

— Őrfi —

Nyári Szünet Színház

Színészből vállalkozó

Bicskey Lukács, a Szegedi Nemzeti Színház művésze, foglalkozásától meglehetősen idegen „másodállást" vállalt. Vállalkozó, méghozzá — s ezt külön hangsúlyozta — kulturális vállalkozó lett, de a háttérről hallgassuk az érintettet.

— Néhány színésszel kitaláltuk, hogy a nyári szünetben színházat csinálunk. Ezt természetesen csak szponzorokkal tudjuk megoldani, hiszen magántőkénk nincs, s a pénzek csak ily módon tudnak beérkezni. Én voltam az, aki vállalkozói igazolványt váltott ki, s teljes erkölcsi és anyagi felelősséggel tartozom a kezdeményezésért.

— Mi lesz ez a színház?

— A Nyári Szünet Színház szervezésekor arra gondoltunk, hogy olyan előadásokat hozunk el Szegedre, melyek szerintünk, ebben az évben a legjobbak voltak az országban. Olyan előadásokról is szó van, amellyel nemhogy Szeged, de az ország sem találkozott még. Ilyen például a bűvész színház. Nyugat-Európában, főként Franciaországban, van egy-két bűvész színház, ahol az illuzionisták látványos show-t, s egyben teljes értékű színházi programot produkálnak. Szóval nem cirkusz lesz. Ezenkívül — mivel sok réteget szeretnénk ez alatt a tizenhárom nap alatt szórakoztatni — van egy kabarészínházunk, aminek a házigazdája *Nádas György*. Itt teret adunk a fiatal szegedi humoristáknak, például *Ördög Ottónak*, *Dudás Zoltánnak*, *Mézes Tibornak* is. S lesz egy operahangversenyünk, ahol *Németh József* és *Szilágyi Erzsébet* énekel.

— Kikkel találkozhatunk még?

— A legelső produkcióban, július 11-én, Weingarten Nyár című produkcióját láthatjuk, amelyben *Szakácsi Sándor* is fellép. Rajta kívül *Schnell Ádám*, *Somlai Edina* és *Mészáros Károly* is szerepel. Ők fiatal, ámde tehetséges művészek. A rendező Mészáros Károly lesz, aki ugyancsak színész, de most végezte el a rendező szakot. Mindannyian a Madách Színház színészei, de ezt az előadást az Egyetemi Színpadon csinálták meg. *Bán Jánossal* a gyerekek találkozhatnak a Kukac Matyi címszerepében, 20-án, 11 és 15 órakor. A szegedi színészek is létrehoztak egy előadást: Jarry Übü királyát játsszuk. Ez közös produkció a JATE Klubszínpadával. Részt vesznek az előadásban a kölni, a párizsi és a nápolyi balett operatív társulat végtagjai is... A szereplők is nevesek: *Hegedűs Zoltán*, *Dobos Kati*, *Sinka Károly*, *Kátó Sándor*, *Markovits Bori* és *Varsa Mátyás* is játszik majd.

— Milyen érdeklődésre számítanak?

— Azt szeretném, ha tele lenne a Kamaraszínház, minden előadáson. Ez nem olyan egyszerű; arra gondoltam, hogy ha jó előadásokat hozunk, akkor telt ház lesz. Aztán kiderült, hogy rengeteg mellékes dologgal is jár a szervezés...

— Kik a támogatók?

— Elég sokan vannak, meglepő módon nyitottak voltak a cégek. Támogatott minket a kábelgyár, a Forrás Szálló, a Pick Szeged Rt., a Merbau Bt., az OTP, a Darling Ruhaszalon, az Anikó virágszalon, és még egyéb felajánlásaink is vannak. S terveink szerint — ezzel színesítve a szegedi színházi nyarat — minden évben megrendezzük a Nyári Szünet Színházat.

ARATÓ LÁSZLÓ

Átadták a díjakat

Művésztelep Makón

Kint zuhogott az eső, bent megrekedt a hőség, mégis zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel a makói József Attila Múzeum, amikor a Makói Művésztelep kiállításának megnyitója elkezdődött. A bensőséges ünnepség a városi vegyeskar rövid műsorával, Kodály-dalok előadásával indult. Nem sokkal később *Fekete György* helyettes államtitkár lépett a mikrofonhoz, aki prózában mondta el gondolatait a tárlat kapcsán.

Mindenekelőtt a város lakosságának, vezetőinek, az alkotótelep szervezőinek mondott köszönetet azért, hogy Makó otthont ad egy olyan művésztelepnek, amely jelentősége talán csak évtizedek múlva lesz igazán felmérhető. A Maros-parti város és régiója ezzel hagyományt teremtett. A makói művésztelep fontos láncszeme annak az immár évtizedes múltra visszatekintő hazai művésztelep-mozgalomnak, amely nem csak a magyarországi festészet, képzőművészet életben tartásához, de a határainkon túl élő magyar művészet integrálásához is hozzájárult. Magyarország elmondhatja magáról, hogy képzőművészete — az elmúlt negyven év kultúrpolitikája ellenére — európai színvonalú. Óvni kell tehát, hiszen a mai, gyakran embertelennek tűnő világba csak a művészet képes becsempészni a szeretetet, a megértést, a szépet, s ha ez sikerül, előbb-utóbb mindenben felnövünk az európai mércéhez — mondta Fekete György.

Jámborné Balogh Tünde, a művésztelep egyik vezetője — megköszönve az államtitkár-helyettes szavait — ismertette a megnyitó közönségével, kik kaptak idén díjaikat a kiállító művészek közül. A művésztelep fődíját, amelyet Csongrád megye közgyűlése ajánlott fel, *Földessy Péter* munkácsi grafikus kapta. Makó város díját dr. Sánta Sándor polgármester úr nyújtotta át *Kiss Jenőnek*, és különböző, felajánlott díjakat kaptak *Biró Gábor*, *Imets László*, *Márton Árpád*, *Orth István*, valamint *Zolcsák Sándor*.

SZABÓ IMRE

Az embert mindig lehet kutatni

— vallja a művészettörténész

Csornay Boldizsár, a Szépművészeti Múzeum antik osztályának munkatársa. Egy muzeológus foglalkozása, különösen, ha a régmúltat kutatja, az érdeklődő számára sok újdonságot jelenthet. Csornay Boldizsárt — aki nemrég egy tárlatot rendezett be Szegeden Ókori művészet címmel — is szakmája és kutatási területe néhány fontosabb jellemzőjéről kérdeztük.

— Milyen múltja van a honi antik tárgyak kutatásának és gyűjtésének?

— Mátyás király idejére vezethető vissza az antik, nem magyarországi és nem a Kárpát-medencéből származó tárgyak gyűjtése. Ezek a gyűjtemények, mint gyűjteménytestek megsemmisültek, mert eladták, elcserélték az egyes darabokat.

— Kik foglalkoztak a gyűjtéssel?

— A művelt előkelő urak, például Vitéz János, vagy Mátyás király. A humanisták a reneszánsz szellem jegyében gyűjtötték az antik feliratokat és kisebb emlékeket. Főként Itália volt akkoriban az érdeklődés középpontjában, s nem Görögország. Kissé megfordult a kutatástörténet, hiszen Hellászt tekintjük az antik görög—római kultúra gyökerének, melyet később exportáltak Itáliába.

A Szépművészeti Múzeum gyűjteményanyaga milyen tudományos értéket képvisel?

— Mikor megalapították a Szépművészeti Múzeumot, még nem gondoltak arra, hogy eredeti antik tárgyakat gyűjtsenek, hanem főként másolatokkal foglalkoztak. A századforduló után kezdtek eredeti antik tárgyakat vásárolni. Egy müncheni kereskedő segítségével jutottak nagy mennyiségű edényhez, márványhoz és agyagszobrokhoz. Akkor alapozták meg a gyűjteményt, de természetesen korábbi keltezésű magángyűjteményt is beszereztek. Így például a Zichy-család leletanyagának néhány darabját; a család egyik tagja az 1800-as években konzul volt Konstantinápolyban. Akkoriban a Keletre akkreditált diplomaták feladatuknak tekintették, hogy antik tárgyakat gyűjtsenek.

— Foglalkoznak még kutatással?

— A műtárgyak feldolgozása a kutatás. Persze, vannak még kutatók, akik külföldi munkákban vesznek részt. Osztályunk egyik munkatársa búvárrégész, s nagy nemzetközi búvárexpedíciókon vesz részt.

— Vannak még fehér foltok?

— Ez olyan dolog, hogy bármit kinevezhetünk érdekesnek, s abban a pillanatban kiderül, hogy milyen keveset tudtunk róla. Úgy fehér folt az ókorkutatásban nemigen akad, hogy van egy korszak, amelyről nem tudunk semmit. Az ókori művészettörténet többé-kevésbé biztos alapokon nyugszik. Egészen váratlan fordulatok aligha várhatók, ellenben újabb és újabb alapos és elmélyült kutatás újabb eredményeket hozhat, hiszen bizonyos kérdéseket másképp is fel lehet vetni. A másik kérdés pedig az, hogy hogyan viszonyul a mai ember az antikvitáshoz. Ezt mindig lehet kutatni, ez mindig változik és aktuális.

(araró)

az 1896. évi millenniumi kiállítás anyaga már önálló épületbe kerülhetett, ahol – az bérház lévén – fokozatosan növelték (egyelőre még a Nemzeti Múzeum szervezeti keretén belül) az új múzeum helyiségeit. 1898-ra mindkét emelet beépítésével Jankó János álmai megvalósultak; koncepciójának megfelelő – nemzetközi mércével mérve is nagyszabású – kiállítást nyithattak június 16-án a politikai és tudományos közélet jeles képviselői előtt, amely az *első hazai néprajzi múzeum*ként került be a köztudatba. Ebben az épületben, amely 1906-ig adott otthont a múzeumnak, az állandó kiállítás mellett egy igazi múzeumi műhely jött létre szakemberek és szakmai asszisztencia bevonásával. A műtárgyak feldolgozása mellett már lehetőség nyílt a restaurálásra és konzerválásra is. Múzeumi könyvtár létesülhetett, fényképészlabor és audiostúdió dolgozta fel a terepmunkákon készült negatívokat és fonográf hengereket, megteremtve ezzel a néprajztudomány máig legnagyobb hazai archívumát. Jankó kibővítette a korabeli néprajztudományt, és múzeumi feladatkörbe emelte az antropológiai kutatásokat. A múzeum nemzetközi kapcsolatait nyugati és keleti irányban egyformán ápolta és bővítette. *Néprajzi Értesítő* címmel nemzetközi elismertségű kiadványsorozatot hozott létre a tárgyi néprajz, a múzeumügy érdekében. Kutatásai eredményeként számos tudományos igényű cikket és monográfiát írt, amelyek ma is forrásként állják meg helyüket a néprajztudományban. A magyar őshaza és a finnugor nyelvi rokonság kutatása során részt vett Zichy Jenő gróf oroszországi expedíciójában, ahonnan majd egy esztendei embert próbáló terepmunka után tért haza felbecsülhetetlen értékű tárgyi és írott-fényképezett gyűjteményével. Ennek alapján írta meg *A magyar halászat eredete* két kötetes összehasonlító elemző monográfiáját, amely máig alapmű az őstörténeti és finnugor kutatásban. Magyarországi kutatásainak irodalmi eredményei a *Kalotaszeg magyar népe* (1892), *A Balaton-melléki lakosság néprajza* (1902), a *Torda, Aranyosszék, Toroczkó magyar (székely) népe* (1893), és nem utolsó sorban az Ethnographia 1896. évfolyamában megjelent *Adatok a bácsbodrogmegyei sokácok néprajzához* című munkája. Sokoldalúságát jellemzi, hogy Biró Lajos újguineai tárgyegyüttesét ugyanolyan szakértelemmel rendezte sajtó alá, mint ahogy a finnországi néprajzi kutatásokat elemezte (Néprajzi Értesítő I.).

Mi, múzeumi utódai leginkább hatalmas munkabírása, céltudatos múzeumszervező képessége előtt adózunk bámulattal. Alig tíz esztendei múzeumi pályafutása alatt mintegy 30 ezer tárggyal gyarapította a Néprajzi Tár gyűjteményeit, megalapította könyvtárát és archívumát, megalkotta és szerkesztette kiadványát, kijelölte a múzeumnak, a néprajzi muzeológiának prognózisát.

Halálának évfordulóján tisztelettel adózunk emlékének.

Szemkeő Endre

Csikós Tóth András

(1902–1963)

Száz éve született Csikós Tóth András, aki vérbeli illusztrátorként leginkább összhangba tudta hozni a rajzot, az illusztrációt és az ábrázolandó tárgyat, a képi formában is bemutatandó szöveget – írja róla Dankó Imre, aki személyesen is ismerte.

1902. december 15-én született Túrkevén. Édesapja paraszti származásból „felküzdötte" magát a városi jegyzőségig. Korai halála miatt a három gyermek neveltetése az édesanyára – Varga Etelkára – maradt. A rokonság segítségében reménykedve rövidesen Debrecenbe költözött a család és Csikós Tóth András itt fejezte be elemi iskoláit. Ezt követően a nagyhírű mezőtúri gimnáziumba került, de a középiskola utolsó évét már Debrecenben végezte el és itt tett érettségi vizsgát is.

Szűkös anyagi viszonyaik miatt a család nem tudott sokat áldozni András taníttatására. Így rövid tisztviselősködés után nagy nehézségekkel elvégezte Pallagon a Gazdasági Akadémiát. 1922-ben a besorozott fiatalembert behívták katonának. Itt mintegy két hónapot szolgált a debreceni fogatolt tüzéreknél.

Kalotaszegi női viselet (Jankó János rajza)

módját és a gyűjtőutak helyszínét Jankó állította össze, bevonva az illető vármegyék tisztviselőit és az egyes községek vezetőit.

A gyűjtőutak és vásárlások költségeit az országos kiállítási bizottság büdzséje finanszírozta, s a terv szerint a megvásárolt tárgyak, elkészített fényképek a kiállítás lebontása után a Néprajzi Tár tulajdonába mentek át. Jankó tervei alapján a kiállítási faluban 12 magyar és 12 nemzetiségi házat építettek fel és rendeztek be élethűen az ott gyűjtött tárgyakkal, viseletes bábukkal, valamint csárdákat, templomot, pásztorépítményeket, cigánysátrat, falusi iskolát, községházát tűzoltó szertárral és kórházat is bemutattak , amelyek a századvég ideális települését igyekeztek illusztrálni. A 12 magyar ház a következő volt: 1. Mezőkövesdi matyó, 2. Csík megyei székely, 3. Csongrád megyei alföldi, 4. Jász –Nagykun–Szolnok megyei magyar, 5. Kalotaszegi, 6. Nógrád megyei palóc, 7. Somogy megyei (csökölyi), 8. Szabolcs megyei tiszavidéki, 9. Torda–Aranyos megyei torockói, 10. Veszprém megyei magyar, 11. Zala megyei (göcseji), 12. Brassó megyei hétfalusi csángó. A magyarországi nemzetiségek építkezését és berendezését, viseletét a következő vidékek házai képviselték: 1. Bács-Bodrog megyei sokác, 2. Bereg megyei rutén, 3. Hunyad megyei román, 4. Krassó–Szörény megyei román, 5. Abaúj–Torna megyei (mecenséfi) német, 6. Nyitra megyei (handlovai) német, 7. Sáros megyei tót, 8. Szeben megyei szász, 9. Temes megyei (vingai) bolgár, 10. Torontál megyei szerb, 11. Torontál megyei német, 12. Vas megyei vend ház.

A 24 lakóépület és berendezése – amely keresztmetszetét adta a korabeli Magyarország népi építkezésének, használati eszközeinek és viseletének – a nagysikerű kiállítás lebontása után mintegy 15 ezer tárggyal gyarapította a néprajzi gyűjtemény magyar anyagát. A múzeum ezzel egy időben ébredt fel csipkerózsika álmából, s Jankó vezetésével megindult a szervezkedés az önálló néprajzi múzeum létrehozására. Ilyen hatalmas tömegű gyarapodást a Nemzeti Múzeum helyiségei már nem bírtak el. Ilyen mennyiségű feldolgozatlan műtárgyat egyetlen múzeumi szakember nem volt képes feldolgozni. Megérett a helyzet e hatalmas anyag bemutatására. Ehhez önálló épületre és nagyobb személyzetre volt szükség. Így kapcsolta össze Jankó János a millenniumi kiállítást a múzeumszervező tevékenységével. Levelek és tervezetek sokaságával ostromolta a kulturális tárca és a Nemzeti Múzeum vezetőit a néprajztudomány, valamint a kultúraszomjas közönség érdekében, az állandó kiállítás feltételeinek megteremtéséért, az önálló néprajzi múzeum létrehozásáért. Küzdelmének köszönhetően

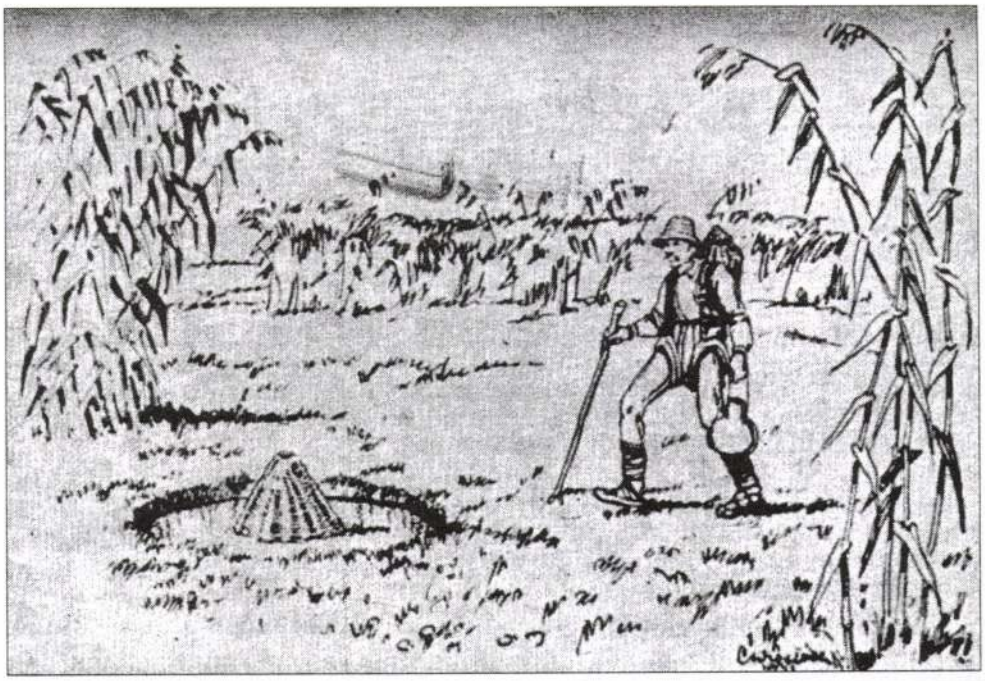

A csikász megnézi a csikvarsát.
(Csikós Tóth András rajza Györffy István Nagykunsági krónikájából)

Fokozatosan bontakozott ki sokoldalú tehetsége. Ez elsősorban a rajzolás, a festészet terén jelentkezett a leghatározottabban. Ugyanakkor kitűnő előadókészséggel is rendelkezett. Versmondó képességét Rózsahegyi Kálmán színiiskolájában tovább finomította. Kitűnő hangja, abszolút hallása volt. Rengeteg népdalt tudott. 1945 után sokat fellépett a rádióban is. Nagyon szerette az embereket, fidélis cimbora volt és kedvelte a jókedvű társaságot. Sokszor ült a zongora mellé, régi és új népdalok előadásával szórakoztatta a társaságot.

Egész életre kiható élmény volt, amikor megismerkedett Györffy Istvánnal, a kunsági származású, nagy néprajztudóssal. A Túrkevén történt megismerkedésben Csikós Tóth András túrkevei származásának jelentős szerepe volt. Ekkor – az 1925–1926-os években – kezdődött az a munkakapcsolat a két férfi között, amely azután oly sok kitűnően megírt és megszerkesztett kötet illusztrálásához vezetett.

Ez indította el Csikós Tóth Andrást azután a Képzőművészeti Főiskolára, ahol felvételt nyerve Rudnay Gyula és Glatz Oszkár tanítványaként ismerkedett meg a képzőművészet világával. Tehetséges volt és mellette igen szorgalmas is. A Főiskolán ott tartották tanársegédnek, itt rajzdidaktikát és akvarell-festést tanított a növendékeknek.

Az igen alacsony tanársegédi fizetésből nehezen élt meg, ezért 1934-ben a nagykőrösi Református Tanítóképzőben vállalt rajztanári állást. A következő tanévet azonban már a kecskeméti Református Gimnáziumban kezdte, ahol rajzot és művészettörténetet tanított 1943-ig. A kecskeméti nyolc év volt életének egyik legboldogabb, legnyugodtabb, legszebb időszaka. Szeretett tanítani, értett a gyerekek nyelvén, így tanítványai is szerették. Néprajzi szakkört szervezett, akikkel néprajzi adatokat gyűjtött Kecskeméten és környékén. Érdekes és tartalmas néprajzi előadásokat tartott Kecskeméten is, annak hatalmas tanyavilágában is.

Ebben az időben vette feleségül Glatz Ilona rajztanárnőt, aki a szaktárgyi kapcsolat mellett meleg családi otthont is teremtett számára. Közben néprajzi illusztrációinak száma is folyton növekedett, hiszen a Magyarság Néprajza első két kötetének rajzait nagyrészt ő készítette. Egyre inkább a néprajzi illusztrációk rajzolása töltötte be és tette tartalmassá életét. Úgy érezte, hogy élete célját – a néprajzi illusztrációk készítését – inkább Budapesten tudná megvalósí-

tani, ezért elfogadta az Országos Irodalmi és Művészeti Tanácshoz történt előadói kinevezését. Itteni rövid működése alatt is sokat tett a művészek szociális problémáinak hatékony megoldásáért.

1945 után végre oda kerülhetett, ahová mindig vágyott: a Néprajzi Múzeumba. Itt minden erejét, minden tehetségét a néprajzi jellegű rajzolásnak szentelhette. Így érthető igazán, hogy az 1945 előtti rajzainak száma sokkal kevesebb, mint amit 1945-öt követő másfél évtized alatt alkotott.

Pályafutása során nagyon sokat dolgozott a paraszti kultúra, a paraszti művészet népszerűsítéséért. Tette ezt azért, mert közvetlenül ismerte a nép életét, mert szerette fajtáját: a parasztokat. Művészi próbálkozásaiban is ezt adta vissza, nemcsak külsőségeiben, hanem azok belső tartalmában, mondanivalójában is.

Csikós Tóth András néprajzi illusztrációit ez a körülmény teszi rendkívül értékessé számunkra. Meggyőződésem, hogy élete fő művét illusztrációkban kell látnunk. Minden más tevékenysége csak felkészülés volt ehhez a nagy és nehéz feladathoz, erőgyűjtés ahhoz, hogy mindezt kitűnően meg tudja valósítani. Rengeteget dolgozott. Húszezernél több illusztrációt készített. Ennek számbavétele még nem készült el.

Életének utolsó éveiben magas vérnyomása nehezítette meg számára a munkát. 1963. június 21-én hosszas betegeskedés után hunyt el, maga után hagyva számos meg nem jelent képsorozatot. Emlékét kortársai, barátai és munkatársai egyre fogyatkozó száma őrzi a legelevenebben. Méltó rá, hogy a következő nemzedékek is ismerjék nevét, tiszteljék munkásságát és példát vegyenek elkötelezettségéről.

Megemlékezésül lapozzuk át a Magyarság Néprajza, a Magyar Népzene Tára, a Györffy István által írt kötetek: Magyar föld – magyar nép, Magyar falu – magyar ház, A cifraszűr, Balassa Iván: Magyar néprajz, Föld- és néprajz, Morvay Péter: Útmutató népi táncaink gyűjtéséhez stb., az Ethnographia, a Néprajzi Értesítő, az Acta Ethnographica, a Néprajzi Közlemények, az Adattári Értesítő megfelelő köteteit és számait és mélyedjünk el Csikós Tóth András rajzainak szemlélésében. Biztos vagyok abban, hogy köteteket mesél az igazán ráfigyelő emlékező számára.

Tolnay Gábor

Felhasznált irodalom: *Csikós Tóth András* emlékkiállítás. – Kiállításvezető – A kiállítást rendezte és a katalógust írta: *Balassa Iván*. Szerk.: *Kaposvári Gyula*. Túrkeve, 1970. – *Dankó Imre:* Csikós Tóth András 1902–1963. Ethnographia, 1964. évf. 1. szám. 164–166. old. – *Magyar Néprajzi Lexikon*. Főszerk.: *Ortutay Gyula:* I. kötet. Akadémiai Kiadó. Bp., 1977. 512. old.

Kilencven éve nyílt meg a pécsi Jézus Társasági Katolikus Főgimnázium

A pécsi egyetemen 2002 elején emlékeztek meg a Bölcsészettudományi és a Természettudományi Karok 10 éves fennállásáról. Ebben az évben van kilencven éve annak is, hogy ma az egyetem más intézményeinek is otthont adó épületek és terület megnyíltak az oktatás és nevelés számára.

A Loyolai Ignác (1491–1556) alapította jezsuita rend létrehozása után két évtizeddel hazánkban is megjelent. Ezt a jelentős iskolareformok kezdetének is tekinthetjük. A jezsuiták elsőként választották szét a korábbi képzési szinteket, megteremtették a hatosztályos gimnáziumi, illetve főiskolai jellegű képzést és azt teljes és egységes, nagyfokú szervezettséget tükröző pedagógiai rendszerbe szervezik (Ratio Studiorum, 1599). Az első nemzetközi tanterv és iskolarendszer is az övék. Az iskola életében a tanulmányi versenyektől az önképzőköri tehetséggondozáson át a diákok szabadidejének játékkal, sporttal való megszervezéséig sokféle újítást vezettek be, amelyek hatása máig tart.

Csortanowacsky Paul

Geb. in Neusatz, Maler

20 J. alt

1851/52

Bècsi akadèmia
Ujh zy

Elirt nér

Mészöly „festő" V. 42.

Csortanovics P.

festő

A XIX. sz. első felében Csortanovics P.
egy szentendrei nelb asszonyról
festett archipet.

Horváth Béla: A Ferenczy Muzeum uj épülete és...

Müvészet, 1972.október-november - 33.oldal

Csortos Elek József

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi kiállitásán.

M.H.1932.IV.?

Csortos E.József festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Pesti Napló 1931.IX.20.

Csortos E. József

Kiállít

N.U. 932 IX. 6.

Csorbos József

Nemzeti Szalon téli tárlatán
japános portréjával szerepelt.

M.932.T.1.

Csortos E. József, festö

Battonyai cigánynegyed.

Nemzeti Szalon. -Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

MDK

Csortos E.József, festö

Ildiko. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

Csortos Elek József

"A baba" cimü festménye nagy feltünést keltett a kiállitáson,-közli a lap. /Azt nem jelzi, hogy a tárlatot hol, milyen alkalommal rendezték./

Repr.

Délibáb, Bp. 1932. május 14. VI. évf. 2o. sz. 53. lap.

Csortos E. József

"Gitta" c. festményét a művész legutóbbi kiállitásáról bemutatja a lap.
A kép„egyéni stilusával nagy feltünést kelt tett".
Repr.

Délibáb, Bp. 1932. jan.16. VI. évf.
3. sz. 57. lap.

Csortos József festőművész

"Ildico" c. festménye a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán nagy feltünést keltett.
A kép fekvő leányt ábrázol.
Repr.

Délibáb, Bp. 1931. juli. 4. V. évf.
27. sz. 26. lap.

Csortos E. József

26a Baba olajf. 600.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1932

of

~~3525. Lotz Károly:~~

3525. Lotz Károlyné sz.

Térden alól, ~~áll~~ látható, (balra egymás on nyugtatja. Középütt ~~kontyba tüzte~~, szemöldöke barna ves. Kivágott fekete ruháját el ra: Lotz K.

uj nélküli

Vászon, méretei 138.5:98

Vétetett az 1905:III. 7-i

(213-905)

Vét. 20578-905

Csortos E. József

62 Gitta tempera 500.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

1201. Giovanni Pietro lo Spag
Sz. Spanyolországban 15(
Szeraf fej.

A kissé balra fordult Szer
na. Fejét dicsfény övezi. A szár
~~[illegible]~~ tétte, oldalt pedig kiterj
diszitik.

Fa, méretei 36.5:26 cm.
Vétetett E. Costantinit
Elszámoltatott 1895: VI
Az elszámolásra nézve 1
1894: XII. 18-án Szalay
a vételhez hozzájárultak.

904:V.10-

MDK

Csortos E.József, festö

Hedy. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1932.szept. Kat.

Csortos József

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Magyarország 1931.VI.21.

MDK

Csortos E.J.

A Vörös Sámson é.n., 126x95 OSZK

Modiano 1932.,126x95.5 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960.Műcsarnok. Kat. 18.1.

Csortos E.J. MDK

A Vörös Sámson, é.n.

Modiano, 1932

Mücsarnok 196o. Magyar plakát-történeti kiáll.

MDK

Csortos E.J.

A Vörös Sámspn

Modiano

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 196o.

Csortos E.J. MDK

"A Vörös Sámson" é.n.

"Modiano" 1932.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
18.1.

Csortos Elemérné

22 Iparművészeti tárgyak Eladók

Nemzeti Szalon

tav. kiáll. 1932 jun

MD K

Csortos Elemérné, ip.müv.

Iparmüvészeti tárgyak.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1932.junius. Kat.

M.D.K.

Csortos Gyula

Faragó Jenő: "Pro domo" cimmel felsorolja a Szinház és Divat rajzolómüvész munkatársait. Közöttük szerepel a müvész is.

Szinház és Divat, Bp. 1918. ápr. 7. III. évf. 14. sz. 32. lap

M.D.K.

Csortos Gyula

Karikaturáját hozza a lap Rózsahegyi Kálmánról.

F.J.: "Séta a szinházak körül" c. rovatában irja: "Csortos Gyula fest..amilyen zseniális szinész, olyan kitünő festő is... pompás szinérzéke van, egy-egy csendélete egyenesen szenzációs". A müvész a tavaszi tárlatra készül.

Szinház és Divat, Bp. 1917. jan. 28. II. évf. 4. sz. 27., 29-3o. lap

.../...

M.D.K.

Csortos Gyula

A Fészek Klubban lerajzolta klubtársait.
A müvésznek több, mint ötven karikaturáját egy jótékony célu aukción elárverezteti a Fészek Klub.
A tavaszi tárlaton Csortos Gyula egyik festménye kerül kiállitásra, -irja F.J.:"Séta a szinházak körül" c. rovatban.

Szinház és Divat, Bp. 1917. jan. 14. II. évf. 2. sz.

M.D.K.

Csortos Gyula

Huszár Károly szinművészről készitett karikaturáját hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1917. jan. 14. II. évf. 2. sz. 15. lap

.D.C.

Carlos Cyrla

Busser K(rol) reinvendare) Kunstlett kerib-
tuvejät boxra a lay.

Animbas de Divat, np. 1917. Jan. 14. 15. evf.
2. ba. 15. lap

M.D.K.

Csortos Gyula

A szinmüvész karikaturáját hozza a lap "Molnár Ferenc, mint testőr" cimmel.

Szinház és Divat, bp. 1916. dec. 17. I. évf. 18. sz. 15. lap

Csortos Gyula

Privát szenvedélye a festés.

M.L.: Páger Antal; Műgyűjtő, 1971. 1. 12. 20. l.

M.D.K.

Csortos Gyula

Rajz Molnár Ferenc - mint testőr cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1917. dec. 23-30. VI. évf.
52. sz. 15. l.

M.D.K.

Csortos Gyula

"...nemcsak kiváló szinész, hanem feltünő tehetségü rajzoló is."- irja lap.

„Csatangolás" c. rovat.
Szinházi Élet. Bp. 1915. okt. 10-17. IV. évf.
6. sz. 8. l.

M.D.K.

Csortos Gyula

Szinművészről "...mindenki tudja, hogy kiváló festő, amit a Fészekben lógó képei is hangosan bizonyitanak."- közli a "Kemenes rajzol" cimü rövid beszámoló.

Szinházi Élet. Bp. 1917. május 27.-juni. 3.
VI. évf. 22. sz. 67. l.

M.D.K.

Csortos Gyula szinmüvész

A Szinész-Képzőmüvészek kiállitásán szerepel festménye, melynek fénykép-repr.-ját közli a lap.

Szinész képzőmüvészek kiállitása c.
Szinház és Mozi. Bp. 1956. jan. 20. IX. évf.
3. sz. 11. lap.

M.D.K.

Csortos Gyula

"Remek karikaturista. Emberi jellemet feltüntető állatfejei meglepően eredeti tehetségre vallanak.." irja többek között a lap a müvészről.
Rajz nincs tőle, de a lap hiányos igy nem lehet megállapitani, hogy közölt-e a lap valamilyen munkáját.

Szinházi Élet. Bp. 1937. febr. 7-13. XXVII. évf. 7. sz. 26-27. lap.

M.D.K.

Csortos Gyula szinmüvész

Karikaturát készitett Komor Gyuláról a Vigszinház dramaturgjáról.
Repr.

"A 7o éves Komor Gyula emlékkönyvébe"c.
Szinházi Élet. Bp. 1937. jan. 31.-febr. 6.
XXVII. évf. 6. sz. lo-11. lap.

Csortos Gyula
színész-festő-
művész.

11.

A hét végén *kép- és szoborkiállítás* nyílik meg a Vigadóban. A kiállításnak talán nem *értéke*, de mindenesetre *érdekessége*, hogy valamennyi művésze »civilben« — *színész*. A *Notesz* körinterjút rendezett a kiállító *színművészekkel*. *Boray* Lajos régi festő, eredeti foglalkozása a piktúra volt, főleg *tájképeket* fest. *Baróti* József szobrász. Saját portréját, nyolcvanéves édesanyja szobrát és egy öreg orosz muzsik tanulmányfejét faragta meg. *Závodszky* Zoltán tenorista *siremlék-kompozíciókkal* szerepel. *Csortos a varellfestéssel* tölti szabad idejét, *főleg virágokat festeget*. *Gellért* Lajos ismert *karikatúrista*: közéleti férfiaknak torzképeit küldte el. *Lánczy* Margit *flamingókat, struccokat és egyéb egzotikus madarakat* rajzol, *Nagy* György pedig *linoleummetszetekkel* szerepel. *Somogyi* Bogyó humoros rajzokat küldött. *Táray* Ferenc szentképeket, Mária-képmásokat.

A Reggel
1937 dec. 6.
(Notesz.)

Csortos Gyula

szinész

tájképekkel vett részt a szinész-képzőmű-veszek pesti Vigadó-beli tárlatán -

Művészet 1938. 20. l.

Csortos E József.

Nemzeti Szalon

1929 Őszi tárlat.
Nimfák hajnala, olajf.

1931 ~~és 32 es~~ Tavaszi tárlat.
Ildikó, olajf.

1931 Őszi tárlat.
Battonyai cigánynegyed

1932 Nagy téli tárlat.
Gitta, temp.

1932 Tavaszi Szalon.
Baba, olajf.

1932 Őszi tárlat.
Hédy, olajf.

Ó Csortos E. József
festő

Semmi irodalma
nem volt, csak
ez a pár kata-
logus

Misztikum és erotika ötvöződik Khadzsuháró címmel Csortos Szabó Sándor India ihlette fotóit állították ki az Iparművészeti Múzeumban. (Metro)

Metro 2001. 03. 28.

Csortos Szabó Sándor

Csorvási pléb. templom

kéje repr.

Kisskikl kath. Magy

944. l.

Malompatah, tpl

3

megírva

Csorvási István

mennyezetfestő

asztalos

1720 - biharpüs-

pöki ref. templom

Szendrei - Szenti-

vanyiból átvéve

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

208 /1924 szám

Érk.: 1924. év augusztus hó 25 n.

Kuncz

h.államtitkár.-

ságának,

Budapest.-

Csórvássy Béla
festő
Erzsébetvárosból (Kisküküllő m.) XVIII. 17.

Csórvássy Béla, festő, Erzsébetvárosból (Kisküküllő m.), 1774 máj. 16-án iratkozott be a festészeti szakosztályba.

lásd Fleischer Béla 36 l.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

M.D.K.

CSORVÁSSY Béla festő

Garas XVIII. áj. 212. l

M.D.K.

CSORVÁSSY Béla festő
Erzsébetvárosból

1774-ben iratkozik be a bécsi
Képzőművészeti Akademián

Garas XVIII. 77. 212. l.

M.D.K.

Csorvássy Béla,festő.

[illegible].sz.alatt van ismert alkotása.450.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa,[illegible]k III.köt.A képzőművészetek, a zene,a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

Csorvássy Béla festő M.D.K.

18 n.

munkássága alig ismeretes

Kamyis, hagy. műv. Bp. 1960 450

M.D.U

CSORVÁSI György népművész

Horvath mintázat kovez

nadudvári Béke TSZ éjjelióre

Kathó István: Alföldi népművé-

szek

Magyar Nemzet 1961. jul. 21. 4. l.

MDK

Csorvássy István

szerepelt a tárlaton.

"Béke" faszobor

"Tengeren

J.I.: Tartományi tárlatok: Marosvásárhely. Igaz szó, 1963. febr. 271-274.l.

megvia

Csorvássy István, szobrász

1912. Târgu-Mureș-ben (Marosvásár hely). Munkás szülők gyermeke. Önképzés utján tanult, s részt vett több romániai, valamint a ~~Román Nép-~~ románok ~~köztársaság~~ 1949-50. évi moszkvai képzőművészeti kiállitásán. A Román Népköztársaság 1950. évi Képzőművészeti Kiállitásan díjat nyert s Traktorista nő és Közös uton c. nagyméretü faszobraival szerepelt a Román Népköztársaságnak F Bpesten a Nemz F 1950. dec. Szalonban rendezet művészeti kiállitásán. 1953. Koreai hartizánok c. faszobráért a Béke viágtanács aranyérmével tüntettek ki.

A m.kir.vallás- és közoktatásügyi minisz
külügyminiszter urhoz intézett átiratár

A folyó év sze
nemzetközi műemlékvédelmi
pflege und Heimatschutz:"
Orsz. Bizottságának képvi
titkár úr fog, megbizásom

Van szerencsém
hogy e részvételünket, il
utján az összejövetel vez
méltóztassék.- Budapest,
berg dr. s.k.

Csorvássy István

(Stefan)

román szobrász

Koreaiak c. fa-

szobrász

a Nemzetközi Béke-

díjakat odaítélő

bizottság aranyér-

mét kapta.

Magyar Nemzet

1953. jun. 20

(Oda ítélték a

Béke-díjakat.)

Csorvássy István

szobrász

Szül. 1912. Maros-
vásárhelyen

1.

A roman népköz-
társaság művé-
szeti kiáll. a Nem-
zeti Galériában
Bpest. 1950. 18. l.

FISCHER SÁNDOR
ANTIKVÁR KÖNYVKERESKEDÉSE
V. VILMOS CSÁSZÁR UT 58.

TELEFON: AUT. 20—1—05.
POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA:
26,460

Budapest, 1936 F. 15.

Utánvét: ..... P

Számla.

Nagys. Műemlékek orsz. Bizottsága úrnak
úrnőnek
Budapest.

Becses megrendelése folytán. — Megtekintésre. — Bizományba.

1	Alexander: Művészet		1·08
4	Magyar Művészet szám	P	1·10
		P	2·18

Bárhol hirdetett kön

ban kaphatók!

Csorvássy István
festő

1

Szabad Művészet
1951. 8. 1.

Pogány Ö. Gy.: A
Román Népköztársaság
művészeti kiállítása

a melyek felvételeki
~~ücket, mutassuk be~~ azon
nehéz kivitelűek stb
t veszélyesek voltak, továb-
egész continensen csak
gyertya fényü felvételeket;
elvételeket a melyeket ez
rtottak, még szak fény-
no a romokba volt lovag
neleti lovagtermet, Nyitrán
ola stb. több más sár felvé-
liteni a földmivelésügyi
lló budafoki pinczemes-
a pécsi kiállitásra ké-
~~tarczali, tolcsvai jelesen~~
felesen
tarczali - tolcsvai stb
volt
szafén

CSORVÁSSY István szobrai

RMIL. 1.

1933-ban jogi doktorátust szerzett, 1940 és 1944 között Kolozsvárt teljesített közigazgatási szolgálatot. Számos jogtörténeti munka szerzője. Felelős szerkesztője volt a Kolozsvári Szemle c. negyedévenként megjelenő várostörténeti és -igazgatási folyóiratnak; itt közölte tanulmányát az 1817. évi ínségakcióról (1943/1) és Kolozsvár városjogáról Mátyás király korában (1944). Erdélyben megjelent munkái: *A magyar városi jog.* Reformtörekvések a magyar városi közigazgatásban (Kv. 1940); *Tizedesek a régi Kolozsváron* (Kv. 1942); *Szociálpolitika a reformkori Kolozsváron* (Az EME Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztályának Értekezései 4. Kv. 1943).

Csorba István (Szék, 1925. febr. 24.) — gazdasági szakíró. A kolozsvári mezőgazdasági főiskolán szerzett 1953-ban agrármérnöki oklevelet, ugyanott 1956-ig tanársegéd, majd a csombordi mezőgazdasági szakiskola tanára. Tanácsadó jellegű kertészeti cikkeit a Dolgozó Nő, Igazság, Falvak Dolgozó Népe közli. A zöldség- és gyümölcstermesztéssel kapcsolatban végzett tudományos kutatómunkát. Munkái: *Zöldséghibrid vetőmagtermesztés* (1955); *Zöldséghajtatás és korai termesztés* (1957); *Házikert* (1957); *A családi ház kertje* (Keszi-Harmath Erzsébettel és Veress Istvánnal, 1975).

Csorvássy István (Szászrégen, 1912. ápr. 2.) — szobrász. Ipari munkás sorból indult művészi pályájára, a Kolozsvári Művészeti Iskolát 1931-ben mint Aurel Ciupe és Romulus Ladea tanítványa végezte. Első szobrát Marosvásárhelyen állították ki 1931-ben. Ugyanitt művészeti középiskolai tanár a nyugdíjazásig. *Koreai partizánok* c. faszobrát 1952-ben a Békevilágtanács nagydíjával tüntették ki. Izsák Mártonnal együtt készítette el a Bolyaiak szobrát (1957-ben leplezték le Marosvásárhelyen). Petőfi, George Enescu, Ady alakját számos változatban örökítette meg.

Csőgör Erzsébet (Kolozsvár, 1911. nov. 4.) — lélektani szakíró. ~ Lajos felesége. Szülővárosában és Párizsban végzett tanulmányai után a Bolyai Tudományegyetemen (1945—49), majd a marosvásárhelyi OGYI-ban (1949—53) tanított, 1961-től ugyanott nyugalomba vonulásáig (1973) a pedagógiai főiskola lélektani tanszékének előadó tanára. *Gyermeklélektan* c. könyomatos jegyzete 1948-ban jelent meg Kolozsvárt. A Revista de Pedagogie, Orvosi Szemle, Revista Medicală s más szaklapokban a gyermeklélektan kér-

Csorvássy István

szobrász

K

1953. a Román Népköztársaság az állami díjjal tüntette ki.

Szabad Művészet

1953. 2. 14. borítók

Csorvási István, szobrász

Izsák Márton és Csorvási István
marosvásárhelyi szobrászművészek
alkották a Bólyai-emlékművet.
Most román Felszabadulási emlékműven
dolgoznak.

← : Hír

6. l.

ESTI HIRLAP

Bz. 1963. aug. 23.

1953. júl. 1.

EGY KIS ÜZEM NAGY TERVEI

Példamutató eredményekkel lépi át a harmadik negyedév küszöbét a Nagymányoki Brikettgyár

A Mecsek északi oldalában vadregényes erdőrészletek, patakok közé beékelve áll egy kis üzem. Valamikor a nagymányoki szénbánya függvényeként építették, annak kincsét dolgozta fel briketté. Itt él, dolgozik ma is a Nagymányoki Brikettgyár és szerény képességeihez mérten becsületesen járul hozzá népgazdaságunk szükségleteihez.

Magasbanyúló kéménye sok viharral dacolt az évek folyamán. Viharokkal, melyek létezését fenyegették. Az ország legkisebb brikettgyárát nyersanyaghiány miatt többször meg akarták szüntetni, de *Aszmann* Géza üzemvezető megmentette a gyár életét.

Milliókat érő kísérletek

Aszmann Géza napbarnított arcú, magas, sovány fiatalember. Kora ifjúságától ebben a szakmában dolgozik. Laboratóriumban kezdte, mint gyakornok és a brikettezés minden csínját-binját, elméleti és gyakorlati alapismereteit elsajátította. Sokat kísérletezett az olcsóbb és jobb minőségű brikett előállításával, gazdaságosabb termelésével. Kísérleteit nem hagyta abba akkor sem, amikor a nagymányoki üzem élére állították. Irodasztala mellett külön kis polc áll, tele a kísérleteinél bevált anyagokkal. Milliókat érnek, mert milliókat takaritanak meg.

— Már régen próbálkoztam a gyenge fűtőerejű lignit felhasználásával a brikettgyártásban — mondja. — Magyarországon azonban eddig erre nem került sor. Amikor létkérdésünkké vált a nyersanyag és a közelben lévő hidasi bányából könnyen hozzájuthattunk a lignithez, újra felmerült bennem a gondolat. Először próbagyártást csináltunk, fényesen bevált. A lignitből készült brikettről közvéleménykutatást rendeztünk vállalatoknál, háztartásoknál. Mindenhonnan megelégedett választ kaptunk. Megkezdhettük tehát a gyártást, folytathattuk a munkát.

Ez azonban csak átmeneti állapot volt. Később Komlóról, Szászvárról és a többi környékbeli bányából ismét kaptak feketeszenet. Aszmann Géza újítási kedve azonban nem lankadt. A szénszemcsék összekötő anyagát igyekezett olcsóbbá tenni, a drága import-szurok helyett növényi kötőanyagokkal próbálkozott. Előbb a keményítőgyártásnál keletkezett és hulladékként eldobott burgonya-melléktermék használatát vezette be. Azután a vadgesztenyelisztet: az ő javaslatára indult meg országosan az ifjúság körében nagy lelkesedéssel végzett vadgesztenyegyűjtés.

Ma már a keverőgép mellett zsákokban állnak ezek az anyagok. Eddig több mint 10 millió forint megtakarítást értek el velük csak ebben az üzemben. És ha átveszik a nagyobb brikettgyárak is, az önköltségcsökkentés rohamosan növekszik majd. A mányoki gyár pedig tovább él, dolgozik, napi 18—20 vagon brikettet ad az országnak.

A vágányoktól vontató pályán felfelé csikorgó csillékben négyféle szén utazik a keverő-adagolóba. Itt készül a feketeszénporból, porrátört kátrány és különféle növényi kötőanyagok hozzáadásával a brikett alapanyaga. A keveréket elevátorok szállítják egy nagy főzőhengerbe, amely 300—350 fokos gőzben forró, fekete masszává gyúrja. Ez a brikett-tészta egyenletesen folyik a forgó préshengerbe, amely tojásalakúvá formázza, majd kész brikettként dobálja ki alul.

1953. június 30-án...

Lépcsőkön fel, lépcsőkön le haladunk az üzemvezetővel, hogy nyomon kísérjük a szén útját. Mindenütt van valami észrevétele, kisebb helyreigazítása.

— Munkánk legnagyobb eredménye az — fordul felénk —, hogy *sikerült megteremteni a napról napra való egyenletes termelést*, még pedig úgy, hogy állandóan 100 százalék felett áll a grafikonunk. Nincs lazsálás hó elején, de nincs kapkodás sem a hónap végén. Különben is most már legfeljebb azért kapkodhatunk — teszi hozzá nevetve —, hogy minél több legyen a ráadás, mert június havi és ezzel együtt *félévi tervünket a Béke Világtanács ülésének harmadik napján, június 18-án, reggel hat órakor befejeztük.*

A gyár dolgozói minden nap értesültek a terv állásáról és amikor meghallották a siker hírét, lelkesedésük nem ismert határt. Ott, a gépük mellett, a csillék tövében ünnepeltek azok, akik még a tízórait is félkézzel költik el, félkézzel az adagolót vagy az elevátort irányítva. Ott a gépeik mellett fogadták meg, hogy június 30-ig, az első félév utolsó napjáig *1900 tonna brikettet adnak terven felül az országnak.*

— Milyen jó lenne — folytatja az üzemvezető —, ha valamiféle elismerésben is részesülnénk ezért. Mennyivel nagyobb lelkesedéssel folytatná ez a kis közösség munkáját. Az eddigi példa azonban azt mutatja, hogy rólunk megfeledkeznek. Pedig dolgozóink versenyszelleme, amely ilyen kiváló eredményeket mutat fel, jutalmat érdemelne. Két legjobb brigádunk állandóan váltja egymást az első helyen. Hol a Vestro-brigád, hol pedig Bódogék vannak elől és legtöbbször csak néhány tized választja el egyiket a másiktól. Jelenleg Bódog János Kossuth-brigádja vezet 121.2 százalékkal, a Vestro-brigád 120.8 százalékával szemben.

— Sajnos, csak üzemen belül van ez így — folytatja. — Annakidején a sztálinvárosiak felhívásához csatlakozva, a felszabadulási héten kihívtuk versenyre a többi brikettgyárat. Ezt írásban közöltük a minisztériummal is. Semmi válasz. Azután a Gheorghiu-Dej Hajógyár választási békeversenyéhez csatlakoztunk: újra kihívtuk testvérüzemeinket. Ismét nem kaptunk sem választ, sem kiértékelő eredményt. Mi persze ettől függetlenül a két ünnep szellemében dolgoztunk és a június 18-i siker nem utolsó sorban ennek a lendületnek az eredménye. Mégis rosszul esik ez a nemtörődömség. Sokszor hallatszanak ilyen hangok: »Lenne legalább egy vándorzászlónk, ami új erőt ad, ha lankadni kezdünk és amit nem engednénk elvenni soha.«

A második félév új győzelmei felé

Július 1-én a Nagymányoki Brikettgyár elválik a szénbányától és a pécsi igazgatósághoz csatlakozik. Ez az első lépés a gyár elszigeteltségének megszüntetésére. De jövőjében szélesebb távlatok is mutatkoznak. Újabb préshenger beállításával, az elevátor kibővítésével növeli kapacitását: a napi 18—20 vagon helyett 30 vagon brikettet gyárthat.

Egy kis üzem, amely bebizonyította életképességét és eredményeivel mutatta meg, hogy tud és akar dolgozni, most elindult a második félév újabb, biztos sikerei felé — mert a harmadik negyedévbe való sima átmenetet olyan alapossággal, olyan lelkiismeretesen készítette elő, hogy nem egy nagyüzem példát vehetne róla.

Végh Ottó

Jelentősen csökkentették egyes ruházati cikkek árát

A Belkereskedelmi Minisztérium közli, hogy egyes ruházati cikkek árát jelentősen csökkentették.

Elsősorban a keresettebb *készruhák, méteráruk, cipők, fehérneműfélék* árát csökkentették Igy pl. a 196.— Ft-os női kartonruha ára 165.— Ft-ra, a 208.50 Ft-os női flanellruha ára 165.— Ft-ra, a 369.20 Ft-os női szövetruha ára 300.— Ft-ra csökkent. A 994.— Ft-os férfi kamgarn öltöny 910.— Ft-ért, a 239.40 Ft-os férfi szövetnadrág 200.— Ft-ért kapható.

Az egyes gyermekruhák, női fehérneműk, méteráruk és cipők ára is csökkent. Igy pl. a 220.— Ft-os fiúruhát 170.— Ft-ért, a 192.— Ft-os bakfisruhát 135.— Ft-ért, az 57.30 Ft-os gyermekszandált 35.— Ft-ért árusítják. A 193.— Ft-os férfi bőrtalpú sertésbőrből készült félcipő új ára 155.— Ft, a 187.50 Ft-os női velour bőrtalpú cipő ára pedig 145.— Ft-ra csökkent.

Az árcsökkentés július 1-én lép hatályba. *(MTI)*

Aranysárga és haragoszöld színek

váltakoznak a határban, ez a két szín uralja most a vidéket, ezt látja az ember, bármerre tekint. A kora hajnali fényben indultunk Budapestről, még csendesek voltak az utcák, üresen jártak a villamosok, de Erd után már lassítani kellett a kocsinak, olyan forgalmas volt az országút. Vontatók pöfögtek egymás nyomában, szekerek vonultak a határba, kaszásokkal találkoztunk, aratógépek motollája villant a kukoricaföldek zöld sávjai mellett, a sárga rozstengerben. Hatalmas lendület most az egész ország, bármerre járunk, megkezdődött az aratás.

Alig pár nappal ezelőtt még talpon állt az őszi árpa, ma már keresztekben van a gabona, s a sárga tarlókat is lassan megeszi az eke vasa. A rozstáblák szélén is fenik a kaszákat, marokszedő asszonyok kendője villan felénk. S van, ahol már a búzát is vágják. Vasárnap is folyt a munka, nincs most egy perc megállás, amíg a nagy harcot győztesen be nem fejezi dolgozó parasztságunk.

BUDAPEST HATÁRÁBAN IS *megpendült a kasza. A XV. kerületi »Kossuth«, a XVII. kerületi »Micsurin« és a »Gerő« tszcs-ben, a XVIII. kerületi »Szabadság« tszcs-ben vasárnap megkezdték a rozs aratását. A XI. kerületi termelőcsoportokban már a búzát is aratják. S le egészen a déli határig, mindenütt folyik a kenyércsata.*

Székesfehérvár felé robog a kocsink. Martonvásár előtt, ameddig a szem ellát, keresztek sokasága. Még egy-két nap s nem marad talpon őszi árpa és rozs, de nyomban utána megkezdődik a búza aratása. Ha nincs ez a sok eső, már cséplőgépek zúgnak az asztagok mellett. Tegnap is eső volt, záporok öntözik sűrűn a földet s nemcsak a gabona, a kapások is növekednek és fejlődnek. Ahol még nem folyik az aratás, ott most kapálnak. Mintha a fél falu kint lenne a határban, annyian ellepik a földeket. Egyelik a répát, kapálják a kukoricát. Sietni kell, hogy mire beérik a búza, végezzenek a növényápolással.

Baracska az aratás lázában ég. Néhol már a búza aratását is megkezdték, egyelőre csak a nagy táblák szélében, ahol kissé dűlt a gabona. Pár nap múlva kivonulnak az aratógépek és megindulnak a kombájnok.

AZ ARATÓ-CSÉPLŐGÉPPEL *vágott búzának jobban be kell érnie, mert az nemcsak aratja, de nyomban csépeli is a gabonát. Azért nem látni még annyi kombájnt a határban. Csak itt-ott a déli végeken bukkan fel szines ernyője. Annál több az arató-kévekötő, nagy motollái messzire villannak. Az állami gazdaságok járnak elől most mindenütt jó példával, de ahol viaszérésben van a búza, ott már a termelőcsoportok is megkezdték az aratást és az egyéni gazdálkodók földjén is szaporodnak a búzakeresztek.*

Látni az arcokon a nagy várakozást, érezni a levegőben az izgalmas készülődést. Ha egy reggelen megindulnak a gépek és a kaszások, pár nap múlva csak mutatóban marad búza. A falvak szélén kijelölték a közös szérük helyét, a gépállomások felkészültek a cséplésre, a szövetkezetek raktárai várják az új gabonát.

Az utakat keresztülszelő sínek mellett sokszor percekig állunk, leeresztették a pirosra festett sorompókat. Üres vagonok hosszú sora dübörög, lécekkel lefedték a vasuti kocsik alján és oldalán a réseket. Ezeket a vagonokat a MAV irányítja az ország különböző részeibe, gabonát hoznak majd, az új kenyérnek valót szállítják a raktárakba és a malmokba. Egy hét múlva még több kocsi indul el, négy-ötezer vasuti kocsit ad a MAV a gabonaszállításhoz.

Néhol üde, tarka foltok villannak fel az út mentén: virágzik a mák, a burgonya is fehér díszben áll. Pipacsok pettyentik tele piros foltjukkal az árkok partját. Széna szárad a hosszú rendekben, sok helyen már a második kaszálás az idén. Gazdag ez az esztendő, a fák roskadoznak a gyümölcstől. Itt-ott sárgállik a barack, meggy piroslik ingerlően, csábítóan a levelek között.

A TERÍTETT DÚS ASZTAL *jut az ember eszébe, amikor a határt járja az országban. Ünnepnapok ezek. Láttál már pacsirtát a magasba röppenni? Milyen boldogan énekel, ha egyszer hallanád reggel, amikor felragyog a nap, délben, amikor izzadtság fénylik az aratók arcán! S láttál már fáradt embereket énekelni este? Ilyenkor találkozol velük alkonyatkor, kasza van a vállukon, hajnaltól estig a tűző napon voltak, hajnaltól estig a legnehezebb munkát végezték, mégis vidámabbak százszor, mint máskor.*

Mert aratás van, mert érik a gabona, duzzad a kalászban s a magból kenyér lesz, friss cipó. Érzed az ízét a szádban, érzed az ízét a szóban, az énekben, a nevetésben és az örömben.

Még a mi kis kocsink is vidámabban poroszkál a dűlőutakon, a fehér betonúton, tanyák mellett, falvakon keresztül, hiszen arat az ország, versenyre kel egymással falu és járás, hogy minél előbb asztalra kerüljön mindennapi kenyerünk.

Illés Sándor

Latin-Amerika pedagógusai magyar tanítók és tanárok között

Halk beszélgetés, különböző nyelvek bábeli keveréke zsong a Pedagógus Szakszervezet dísztermében. Az egyik asztalnál német szavak hallatszanak, a másiknál franciául beszélnek, a sarokban pedig spanyolul. A BVT ülésén részt vevő külföldi pedagógusok gyűltek össze baráti tapasztalatcserére, hogy elmondják országuk nevelőinek életét, tudomást szerezzenek a magyar tanítók és tanárok munkájáról.

Latin-Amerika három államát képviseli a spanyolnyelvű asztal mellett Alfonso Celso *Magluonleir* brazil tanár, Carlos Augusto *Leon* venezuelai tanár és költő, akit most tüntetett ki Nemzetközi Békedíjjal a BVT, valamint Oscar Edmundo *Palma* guatemalai tanító.

— A háborús szerződések — mondja a *brazil* küldött —, amelyeket kormányunk a nép akarata ellenére kötött az Egyesült Államokkal, nem tettek pontot békeharcunk végére. Most következik csak igazi feladatunk, hogy a háborús szerződések megvalósítását minden erőnkkel megakadályozzuk. Mi pedagógusok itt vesszük ki részünket a küzdelemből. Meg kell védenünk országunk fiataljait, akiket e szerződések katonai célokra akarnak felhasználni.

— Szakszervezeteink, sajnos, még nem eléggé egységesek. Néha túlságosan elmerülnek a bérkérdésekben, és ha ritkán sikerül is kemény harcokkal kisebb javításokat kiszorítani a tanítók és tanárok részére, nem a legjobb körülmények között élünk. Fizetésünknek több mint fele megy el lakásra, a drága élelmezésre pedig éppen hogy elég a többi. Állandó Damoklesz kardjaként lebeg fejünk felett az elbocsátás veszélye, mert a magánkézben lévő középiskolákban általános irányelv, hogy a tanító ne politizáljon.

Ugyanez derül ki a venezuelai *Leon* professzor szavaiból, akit egy éve felfüggesztettek állásából, mert féltek, hogy túlságosan »megmételyezi« az ifjúságot a béke eszméivel.

— Nálunk csak az politizálhat — mondja —, aki a kormány háborús politikáját támogatja.

A fasizálódó Latin-Amerika sivatagjából mint kis oázis emelkedik ki *Guatemala*. Jólesik hallani Edmundo Palma tanító szavait.

— Egyetlen ország vagyunk Dél-Amerikában, ahol a kormány hivatalosan támogatja a békemozgalmat, ahol a tanítókat arra buzdítják, hogy a nemzetközi szolidaritás szellemében neveljék tanítványaikat. 1944 óta Guatemalában a kormány több demokratikus törvényt valósított meg.

— Jelenleg nagyszabású földreform van folyamatban. Többezer paraszt kapott már eddig is földet a földesuraktól elvett birtokokból, de rövidesen sor kerül a nagy amerikai érdekeltségű üzletvények felosztására is. Ez áll most a mi harcunk középpontjában. Tudjuk, hogy az imperialisták nem nézik jó szemmel ezt a forradalmi változást, ezért békeharcunk elsősorban arra irányul, hogy megakadályozzuk az esetleges fegyveres intervenciót. A kormány támogatásával, békenapok, békegyűlések szervezésével harcolunk, szülők és tanítók vállvetve ifjúságunk jövőjéért.

Cseterki Lajos, a SZOT titkára beszél ezután a magyar tanítók és tanárok megváltozott életéről, a szocialista ember nevelésében végzett munkájukról, a megbecsülésről, amelyben kormányunk részesíti a pedagógusokat. A vendégek szorgalmasan jegyeznek.

— Amit magyar kollégáinktól hallottunk és amit itt láttunk gyönyörű fővárosukban — mondja a guatemalai küldött — nagyszerű példát állít elénk.

— Mi pedig — szól közbe a brazil tanár — együttérzéssel figyeljük harcotokat és bízunk sikerében. Latin-Amerika népei ebben a szóban fonnak eggyé: paz... béke.

A Béke Világtanács aranyérmével kitüntetett Csorvássy István romániai magyar szobrász nyilatkozata

Bukarest, 1953. június 30.

A Béke Világtanács aranyérmével kitüntetett *Csorvássy* István romániai magyar szobrászművész a következőket mondotta az »Agerpres« egyik munkatársának a kitüntetés alkalmából:

— Meghatódva értesültem arról a nagy megtiszteltetésről, hogy a Béke Világtanács a »*Koreai partizánok*« című szobromért aranyéremmel tüntetett ki. Ez a magas kitüntetés rendkívül nagy örömmel tölt el.

— Szilárd békeakaratom ösztönzött arra, hogy művemben kifejezésre juttassam annak a népnek hősiességét és önfeláldozó harcát, amely oly elszántan védelmezi hazáját és életét. Meggyőződésem, hogy a művész feladata minden körülmények között erkölcsi magaslatra emelkedni és alkotásaival hozzájárulni a népek legdrágább kincse: a béke megvédéséhez.

— A Román Népköztársaság dolgozói nemzetiségre való tekintet nélkül, szívük mélyéből ragaszkodnak a béke ügyéhez és minden erejükkel támogatják országunk kormányának békepolitikáját — mondotta befejezésül *Csorvássy* István.

Beszélgetés Ljudmil Sztojanovval

A BVT budapesti ülése alkalmából hazánkban járt neves bolgár író és irodalomtudós bevezetőül friss magyarországi benyomásairól beszél: — Két esztendő voltaképpen nem hosszú idő, de 1951. évi magyarországi látogatásom óta az építés, a kultúra, a mindennapi élet területén lépten-nyomon meglepő eredményeket fedezek fel Magyarországon. Gazdagabb és színpompásabb kép tárul elém, hasonlíthatatlanul magasabb színvonalú a magyar népgazdaság és a testvéri magyar nép kulturális élete, mint két évvel ezelőtt volt. A magyar irodalom is lépést tart ezzel a hatalmas fejlődéssel, s harcának eredményességét, sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint a magyar íróknak legutóbb odaítélt Sztálin-díjak.

— Bulgáriában az irodalom és a kritika területén szintén élénk, harcos fejlődésről számolhatok be. Nagy vita bontakozott ki a közelmultban Dimiter *Dimov* »*Dohány*« című regénye körül. Sok kritikus élesen támadta ezt a művet; hanyatló, nyugati hatásokat vélt felfedezni benne, kifogásolta, hogy hősei nem elég határozottsággal képviselik az adott típusokat; hogy a negatív hősök ábrázolása színesebb, mint a pozitív hősöké, s hogy a regény nyelve, jellemzési módszere nem helyes.

— A kritika azonban lebecsülte e regény legértékesebb oldalát: azt, hogy meggyőzően leplezi le Bulgária tegnapi urait, s elfelejtette, hogy ez a regény közel került a néphez.

— Egyébként a szóbanforgó regény körüli viták kapcsán kikristályosodott eddigi kritikánk helytelen állásfoglalása a múlt irodalmának hagyományaival szemben is, s világossá vált, hogy helytelen volt egyes kritikusainknak, sőt magának az egész bolgár irodalmi kritikának az a dogmatikus, formális közeledése a múlt értékeihez, amellyel — helytelenül, különféle elméleti magyarázatok alapján — a burzsoázia táborába sorolt sok olyan írót, akikre a bolgár nép joggal büszke, akik műveikben a nép demokratikus törekvéseit, a népnek elnyomói, rabtartói ellen vívott harcát szolgálták.

Ljudmil Sztojanov ezután Révai József nek a magyar irodalom helyzetéről és feladatairól szóló beszédeit, beszámolóit, cikkeit említette. Kiemelte, milyen nagy segítséget jelentettek Révai József fejtegetései a magyar irodalmi problémák megismerése és a kulturális forradalom irodalmi harcának előbbrevitele szempontjából. Befejezésül a kiváló bolgár író saját munkájáról ezt mondotta:

— Nemrég került ki a nyomdából »*A vasfüggönyön túl*« című verseskötetem. A kötet költeményei arról beszélnek: milyen az élet, hogyan folyik a béke-harc a kapitalista országokban.

— Nemsokára befejezem »*Gyermekévek, ifjúság, háború*« című önéletrajzi regényemet, amely az 1892-től 1918-ig eltelt évek történetét beszéli el.

— A magam munkáját éppúgy, mint valamennyi bolgár író és irodalmár egy közös törekvés határozza meg: igyekszünk olyan alkotásokat létrehozni, amelyek méltóan tükrözik azt a dicső korszakot, melyben élünk.

KERESKEDELEM A GYERMEKÉRT

Július 4.
»KERESKEDELEM A GYERMEKÉRT« kiállítás megnyitása. Nyitva: július 4—12-ig délelőtt 10—18 óráig.

Július 5.
»VIDÁM VASÁRNAP — VIDÁM VÁSÁR« a hűvösvölgyi Nagyréten reggel 8-tól este 8-ig

Július 6. »A MOZI A GYERMEKEKÉ« Gyermekelőadások d. e. 10 órától 1.50 Ft-os helyárakkal.

Délután 4 órakor
»A JÖVŐ REPÜLŐI«
Modellverseny, ejtőernyős toronyugrás a Népligetben

Július 7. »HOGYAN KÉSZÜL...?« Délelőtt a gyermekek meglátogatják az üzemeket, délután 4 órakor *Műsoros gyermekbemutató* a Csajkovszkij Parkban

Július 8.
KIÁLLITÁSOK — RUHABEMUTATÓK az üzemekben

Július 9. »MUZSIKÁLÓ IFJÚSÁG« Gyermekhangverseny a Zeneakadémián

Július 10. »MOSOLYOG A LIGET« Műsoros tarka vásár a *Vidám Parkban* és az *Állatkertben*

Július 11. »MARGITSZIGET — GYERMEKBIRODALOM« Egésznapos vásár, sportmérkőzések, vidám műsorok

Július 12. Délelőtt 11 órakor, a »CSINN-BUMM CIRKUSZ« első jelmezes, nyilvános előadása a Nagycirkuszban.

Részletes műsor: plakátokon — rádióban — sajtóban. — A rendezvényekre jegyek az Országos Filharmóniánál. —

„SZÓNIKUS MOSÓGÉP", HŰTŐSZEKRÉNY SZÁRAZ JÉGGEL

készül a Háztartási és Fémtömegcikk KTSZ-ben

A Pozsonyi-út egyik bérházának földszintjén és alagsorában rendezkedett be ideiglenesen a *Háztartási és Fémtömegcikk Készítő KTSZ.* A szövetkezet tagjai egy évvel ezelőtt még kisiparosok voltak, de azóta eljutottak a szövetkezés gondolatáig, ahol már *kész feladatok* várták őket: *segítsék korszerű háztartási gépek gyártásával a dolgozó nők otthoni munkáját!*

— Dolgozóink új gépek tervezésén kezdtek gondolkodni — beszél a szövetkezet életéről Szegedi József elnök. — Nap nap után újabb ötletekkel álltak elő s hamarosan a háztartásokban komoly segítséget nyújtó újítások megvalósításához foghattunk hozzá.

GÉP A MOSÓFAZÉKBAN

Nagyobb, körülbelül 40 centiméteres serlegalakú készüléket helyeznek az asztalra. *»Szónikus mosógép.«* Valami dögönyöző, sulykoló berendezést hiába is keresnénk rajta — nincs! Amikor bekapcsolják a villanyba, autókürthöz hasonló, *tülkölő hangot hallat,* ez működésének a titka. A magasszámú, *másodpercenként 100 rezgés* a már beáztatott fehérneműből a szennyeződést mintegy 10 perc alatt »kirázza«.

— Ez a mintapéldány — fűzi hozzá a magyarázatot *Bánki* Pál műszaki vezető. — Külföldi szaklapok nyomán *Gárdos* Endre rajzoló és *Weisz* Aladár géplakatos, a gépműhely vezetője közös munkájának az eredménye. Igaz, sokszor maradtak itt emiatt munkaidőn túl, mert ha elkapta őket az alkotás láza, egyiket sem lehetett hazacsalni...

»SZÁRAZJÉG« KÉT HÉTRE

Más újításuk a *»száraz jéggel«* működő jégszekrény. Ennél a megoldásnál az a háziasszonyok előnye, hogy kéthetenként csak egyszer kell a jégtartályt cserélni. A »nedves« rendszerű jégszekrények átalakítását a szövetkezet dolgozói minimális költségmegtérítés mellett vállalják, hogy ne kelljen a munkába járó háziasszonyoknak a jegeskocsira várakozniok.

A »száraz jég« szénsavból készül és bádogdobozban kerül majd forgalomba. Bevásárlás közben nem lesz nehéz a háziasszonynak az üres dobozt a megtöltöttel kicserélni.

Még ebben az évben 50.000 *húsdaráló,* 50.000 *mákdaráló* és ugyanannyi burgonyanyomó gyártását vette tervbe a szövetkezet vezetősége. A húsdarálókhoz *betéteket* készítenek, melyek különböző, eddig nélkülözhetetlen háztartási gépeket tesznek feleslegessé. Így például az egyik betét segítségével *diót* vagy *zsemlyét* lehet majd darálni. A másik a *paradicsompasszírozót* teszi feleslegessé. Ezeknél a munkáknál a nagyüzemekben használhatatlanná vált fémhulladékot tudják felhasználni. Az árakat ennek megfelelően fogják megállapítani.

A dolgozó nő háztartási munkájának megkönnyítése más szövetkezetek dolgozóit is új gépek megszerkesztésére serkentette. Így a *Transzformátor- és Mérőműszerkészítő Kisipari Szövetkezet különleges főzőtartályok* gyártását vette tervbe. Ennél az újításnál az a háziasszony előnye, hogy amíg ő munkában van, a tartály az előzőleg felforralt ételt egész napon át forrón tartja.

További újítás a *»guruló szatyor«,* ami szintén sok kellemetlen perctől menti meg a háziasszonyt. Ez egy hatalmas necceszák, melyre két kerék van szerelve s a nyele összetolható. A szatyrot a dolgozó nő a karjára veheti, viszont vásárlás után mint egy kis gyerekkocsit, tolhatja maga előtt a teli neccszákot.

A *házi brikettírozó* készülék segítségével a háztartásokban *szétporladt szenet* bárki használható briketté sajtolhatja. Az újfajta *padlóseprőgép* a szőnyeget is lesepri és így a fárasztó porolást feleslegessé teszi.

A szövetkezetek dolgozói újabb és újabb javaslatot tesznek új háztartási gépek gyártására. Tudják, hogy a háztartások gépesítésével komoly segítséget nyújtanak a dolgozó nők otthoni munkájához.

V. J.

Fischer Annie nagy sikere a „Prágai tavasz" nemzetközi zenei fesztiválon

A csehszlovák főváros hangversenytermeit június 15. óta estéről estére zsúfolásig megtöltik a dolgozók. A most folyó nemzetközi zenei fesztiválon a világ legkiválóbb művészei, a Szovjetunió, a népi demokratikus országok és a nyugati államok haladó művészeinek legjobbjai lépnek fel.

Az idei nemzetközi zenei fesztivál egyik kimagasló eseménye volt a Kossuth-díjas *Fischer* Annie, a Magyar Népköztársaság kiváló művészének hangversenye. A kiváló magyar zongoraművésznő szólóhangversenyét hatalmas érdeklődés előzte meg.

Fischer Annie szombat esti hangversenyét *Beethoven* alkotásainak szentelte. Fischer Annie ragyogó játékával, mesteri előadásával valósággal csodálatba ejtette a közönséget.

A hallgatóság szűnni nem akaró tapssal köszönte meg a magyar művésznőnek a feledhetetlen élményt s újabb és újabb tapsviharral szólította a pódiumra a világhírű magyar zongoraművésznőt

A prágai nemzetközi zenei fesztivál többi magyar részvevői: *Svéd* Sándor Kossuth-díjas operaénekes, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze, *Mátyás* Mária Kossuth-díjas operaénekesnő, *Csinády* Dóra és *Fülöp* Viktor balett-táncosok Prágában június 30-án a Smetana-hangversenyteremben lépnek fel.

A magyar művészek Prágán kívül Pozsonyban, Kassán és Eperjesen is fellépnek.

A Balatoni Hét eseményei

A Balatoni Hét első napján nyitották meg Balatonfüreden az 1848—49-es szabadságharc forradalmi kormánybiztosának, *Noszlopy* Gáspárnak életéről szóló kiállítást. Hétfőn Balatonkenesén a Néphadsereg üdülőjében előadást tartottak a szabadsághősről. Az előadáson többszázan vettek részt.

Kedden új, 15 medencéből álló balatoni akvárium-kiállítást nyitottak meg Tihanyban, a hajóállomás épületében. A medencékben a Balaton állatvilága: halak, kagylók, csigák, moszatok és a balatoni növényvilág: virágok, nádak a maguk valódiságában, pompájában tárulnak a látogatók elé.

Osztrák munkásküldöttség érkezett hazánkba

A Szakszervezetek Országos Tanácsa meghívására 10 tagú osztrák munkásküldöttség érkezett hazánkba háromhetes tanulmányútra. A küldöttség üzemeinket, szociális és kulturális intézményeinket, nagy építkezéseinket látogatja meg, megbeszélést folytat magyar szakszervezeti funkcionáriusokkal, majd egy hetet tölt a Balatonnál.

Meleg idő

Várható időjárás szerda estig: Felhőátvonulások, néhány helyen eső vagy zivatar. Mérsékelt szél. A meleg idő tovább tart.

Várható hőmérsékleti értékek: szerdán reggel 14—17, délben 25—28 fok között.

SPORT

Összeállították a svéd válogatott csapatot

Svédországban nagy az érdeklődés a magyar-svéd válogatott mérkőzés iránt. A vasárnapi stockholmi mérkőzés jegyei már elővételben elfogytak. Összeállították a svéd válogatott csapatot is, amely három helyen tér el a legutóbbi svéd válogatott csapattól. A csapat: Svensson I. — Sandbring, Hjertsson, Bergmark — Svensson II., Lindh — Eriksson, Jacobsson, Sandell, Löfgren, Sandberg. Utóbbi az egyedüli stockholmi játékos, a többiek vidéki csapatok tagjai, legtöbben a bajnok Malmőből.

SPORTBÍRÁLAT

HÁROM ÚSZÓVILÁGREKORDOT négy napon belül még aligha javítottak meg egy ország sportolói, úgy mint most Tumpek, Kettesi és Gyenge Vali. És miután már előzetesen is javítottak férfi és női úszóink világrekordot, ezenkívül több magyar és ifjúsági rekordot, megállapíthatjuk, hogy úszóink olimpiai lendülete nem állt meg, sőt, fokozódott s örvendetesen kiterjedt a férfiakra és ifjúságiakra is.

CSORDÁS FELJAVULÁSA 400 és 800 m-en azt bizonyítja, hogy a régi úszókat is fokozottabb teljesítményre sarkalják a fiatalok. Ellenben Kádas távolmaradása a 100 m-es versenyektől — amikor ugyanakkor vízilabdázik Eger csapatában —, azt a hitet kelti, mintha már átengedte volna a teret a fiataloknak, Ipacsnak, Dömötörnek, Kárpátinak. Pedig — az idei ranglistán még ő áll élen 58 mp-cel. Nem helyes, ha csak akkor áll ki versenyezni, amikor biztosnak érzi győzelmét. Csordás (és Novák Éva, Temes Judit stb.) cselekszik helyesebben, aki a vereség kockázatát is vállalja a feljavulás érdekében. Kádasnak talán leginkább van szüksége a feltörő ifjakkal való minél gyakoribb versenyzésre, nemcsak a fiatalok, hanem — saját érdekében is.

VALOGATOTT LABDARÚGÓINKAT nehéz feladat elé állítja a svédek elleni mérkőzés, hiszen nálunk már vége a labdarúgó főidénynek, míg a svédeknél éppen júliusban érik el legjobb formájukat a labdarúgók. A mi válogatott labdarúgóink közül éppen a csatárok vannak idényvégi formában, miként azt nemcsak a Honvéd és Bástya utolsó bajnoki mérkőzései, hanem a válogatott próbamérkőzések is mutatták. Remélhetően azonban válogatottaink éppúgy felnőnek majd a nagy feladathoz, mint legutóbb az olasz mérkőzésen, amikor előzetesen az osztrákok ellen szintén nem voltak olimpiai formában.

Az öttusázók keddi úszóversenye

A Sportuszodában bonyolították le kedden délután a Fáklya öttusa versenyének negyedik számát, a 300 m-es úszást. Eredmény: 1. Moldrich 3:58.8 p, 2. Ferdinándi 4:06.8 p, 3. Tasnádi 4:12 p, 4. Szondi és Móra 4:18.8 p. A negyedik szám után az öttusa egyéni versenyében: 1. Benedek G. 19 p, 2. Szondi és Tasnádi 20 p, 4. Kovácsi 25 p, 5. Ferdinándi 26 p, 6. Moldrich 30 p. A csapatverseny állása: Honvéd 69, Fáklya 86, Haladás 97 p. Szerdán fél 5 órakor a Szabadsághegyen kerül sor a mezei futásra.

SZÍNHÁZAK MŰSORA

Operaház: Pomádé király; B. 10. (7) — **Magyar Néphadsereg Színháza:** Cyrano de Bergerac (7) — **Madách Színház:** A körtvélyesi csíny (7) — **Fővárosi Víg Színház a Fővárosi Nagy Varietében** (Dohány-u. 42.): Egy marék boldogság (7) — **Vidám Színpad:** Pesti tüskék (7) — **Margitszigeti Szabadtéri Színpad:** A Nemzeti Színház vendégjátéka: A szentivánéji álom (8) — **Majakovszkij Színpad** (Margitsziget): A belügyminisztérium ének- és táncegyüttese (8) — **Fővárosi Nagycirkusz:** Fiatalok a porondon (4, 8).

Rádióműsor

SZERDA, JÚLIUS 1.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 11.30: Kétféle megoldás. Elbeszélés. — 11.50: Keringők. — 12.10: Csokonai-dalok. — 12.30: Hanglemezek. — 13.00: Mai magyar operákból. — 13.30: Szovjet népek zenéje. — 14.15: Gyermekrádió. — 14.35: Hangverseny gyermekeknek. — 14.50: Népdalok Petőfi verseire. — 15.30: Bartók Béla műveiből. — 15.50: Csokonai Vitéz Mihály élete és művei. IV. rész. — 16.20: Gyermekrádió. — 17.00: A rádió díszpécserszolgálata. — 17.10: Keringők, polkák. — 17.25: Szív küldi... — 17.40: A dollár álarc nélkül. Előadás. — 17.55: Békedalok. — 18.05: Mi történt a külpolitikában. — 18.10: Építjük a nép országát. — 19.00: Hangos Újság. — 20.00: Tíz perc külpolitika. — 20.10: Egy falu — egy nóta. — 20.40: Hajlong a búza... Zenés irodalmi műsor. — 21.10: Tánczene. — 22.25: A rádió szimfonikus zenekara. — 23.30: Hanglemezek.

PETŐFI-RÁDIÓ: 7.35: Vidám reggeli muzsika. — 8.00: Zenekari muzsika. — 9.00: Cembalószólók. — 9.20: Úttörő-híradó. — 9.40: Gyermekrádió. — 10.10: Obuhova énekel. — 10.30: Óvodások műsora — 11.00: Népdalkórusok. — 15.00: A rádió kísegyüttese. — 15.30: Hajnal a Spree felett. Oszlyin költeményei. — 15.50: A világ ifjúsága készül a találkozóra.

MAGYAR NEMZET
Főszerkesztő: **Boldizsár Iván**
Felelős szerkesztő: **Parragi György**
A kiadásért felel: a Lapkiadó Vállalat igazgatója. Szerkesztőség: VII., Lenin-körút 9—11. Tel.: 221—285. Kiadóhivatal: VII., Lenin-körút 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. — Terjeszti: a Posta Központi Hírlapiroda V., Bpest, V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850 — Athenaeum Nyomda. Fv.: Soproni Béla.

FOTÓ, OPTIKA

Reflex Korelle 6x6, Tessar 2.8 és teleobjektív eladó. Motorkerékpárt vennék. Heitz József, Csátalja.

JÁRMŰ

125 Csepel kifogástalan, 100 Sachs ballongumis eladó, elcserélhető. Csáky 4. II. 12/a.

R. 75. BMW, teherrendszámmal, azonkívül 5+2 Orion rádió eladó. XIII. Lehel-út 4/C.

Férfi ipari, teherhordó, női kerékpár dinamóval eladó. Bpest, Ó-utca 4. Házfelügyelő

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Irógép számológépjavítás: Goldberger, Lenin-krt. 94. Udvarban. — Telefonhívó: 111-139

Használt irodai írógépet és számológépet megvételre keres: Állami Hirdető Vállalat, Budapest, V. Felszabadulás-tér 1. Telefon: 185—301.

Írógép, számológép, javítás, karbantartás: Kovács írógépműszerész, Kertész-utca 46. Telefon: 428—141.

Kis- és nagykocsis írógépeket, kézi és villany szorzó- és összeadógépeket készpénzért veszünk A. G. Mélyépítő Vállalat, Budapest, V. Nádor-utca 14.

Számológépet veszünk vagy **bérelünk.** Telefon: 200—375.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Ajtók, ablakok, használt és új, méretre. — Detre asztalos. IX. k. Thaly Kálmán-u. 26.

Bontásból származó, vagy új épületfát, zsaludeszkát, állványlétrát, pallót építőipari gépeket magas áron veszek, vidékről is. Cím: Kohn Salamon, Bp., XIII., Légrády K.-u. 8. T.: 404—371.

Cserépkályhákat veszünk. Állami Biztosító, IX. Üllői-út 1. V. em. Gazdasági osztály. Tel.: 187—870.

Zenegép tízlemezjátszó, eredeti Tonalit, univerzális bronzcsillár, hatágú, asztali sparherd (60x100 cm) kifogástalan, tenyészdog, díjnyertes, palaszürke, eladók. Tel.: 146—317. XIX. Ribényi-utca 14.

Elsőrendű, üzemben lévő, elektromos jégszekrény 110/220 Voltra eladó. Ipoly-utca 1. III. 3. Délután 5 óra után.

4 ebédlőszék, szelon, íróasztal, 6 lószőrmatrac, 2 teljes szarvasbőr, ingaóra, hanglemezek. II. Nyúl-utca 4. fszt. 2.

Mindennemű új és használt **ÁGYTOLLAT,** valamint **NYERSBŐRT,** vadnyúl-, házinyúl- és egyéb bőröket is készpénzért vásárol a **MÉH** valamennyi átvevőhelye. Telefonhívásra házhoz megyünk: 138-055.

„Elektrólux" villanyhűtő eladó. Mester-u. 18. órásüzlet.

Eladó egy zeneszekrény és egy gyermekkulikocsi új állapotban XI. Budafoki-út 81. IV. em. 7. D. u. 4—8-ig.

ALBÉRLETI SZOBA

Dolgozó nő albérletet keres magánosnál, megegyezés szerint. — Füzessy, VIII. Kabók Lajos-u. 3. Este 8 után.

Dolgozó házaspár bútorozott, vagy üres szobát keres. VII. Kertész-u. 48. fszt. 1.

Budapesten tanuló, vidéki diáklánynak szép, kényelmes lakást adnék, olcsón. Telefon: 140—270. Rényi Imre, Bpest, VIII. Köztársaság-tér 24. Szövetkezet

SZOBA, ELLÁTÁS

Wekerletelepen, idősebb magánost gondozna házaspár, megegyezés szerint. Megbeszélés, Pestlőrinc, XVIII. Mikes Kelemen-u. 37. Délután 4—8-ig.

FÉRFI ÁLLÁS

Férfi és női munkásokat, kubikosokat, valamint építőipari szakmunkásokat azonnal felveszünk. Vidékieknek díjmentes szállást, valamint csekély térítésért napi háromszori étkezést biztosítunk. Vidéki dolgozóknak az utazási költséget megtérítjük. Jelentkezni lehet: Budapest, VII. Baross-tér 19. III. em. 304. (Keleti pályaudvarnál), vagy Budapest, XI. Bródy Zsigmond-u. 20. sz. alatt (Kelenföldi pályaudvarnál).

Termeltető és begyűjtő csoportunk vezetésére keresünk mezőgazdasági szakképzettséggel rendelkező, agilis munkaerőt. Jelentkezés írásban, részletes önéletrajzzal és az előző munkahelyek megjelölésével. „Konzervgyár" jeligére főkiadóba.

Belügyminisztérium Műszaki Javítóvállalata keres esztergályosokat, marósokat, fényezőket, lemezlakatosokat, autó- és motorszerelőket, **Jelentkezés: Budapest, VIII. ker. Kun-u. 2. d. e. 8—10 óra között.**

A Kőbányaipari Gépjavító Vállalat felvesz azonnali belépésre villamoshegesztőket, vasszerkezeti lakatosokat és vasesztergályosokat. Jelentkezés: XIII. k. Párkány-u. 20. szám alatt. Vizafogó p. u. mellett.

FÉRFI MUNKAERŐT (segédmunkást) villamos vágányépítési munkára felveszünk **Nagybudapest területén.** Dolgozóinknak munkaruhát, kedvezményes üzemi étkezést, ingyenes villamos utazási igazolványt és a vidékieknek munkásszállást biztosítunk. Jelentkezés **a Fővárosi Vasútépítő Vállalat** Munkaerőgazdálkodási Csoportjánál, (VII. Akácfa-u. 15. IV. emelet 418.)

Esztergályosokat lakatosokat marósokat, gyalust felveszünk. — Jelentkezés: Könnyűipari Gyárfelszerelő és építő Vállalat. Gépgyártó üzeme, Bpest, XIV. (Zugló) Telepes utca 12

Üzemfenntartó lakatost azonnal felveszünk: Bőripari Fakellék, Bp., X., Harmat-u. 22.

Asztalosipari gépekhez karbantartó lakatost, kőműves szakmunkásokat és segédmunkásokat felveszünk. Üzletépítési és Berendező Vállalat, Budapest, IX. Máriássy-u. 4—6.

Azonnali belépésre keresünk gyakorlott üzemlakatost. Zuglói Kötöttárugyár, Bp., XIV. Szugló-u. 83.

Vagonrakodáshoz férfi segédmunkásokat azonnalra felveszünk. Jelentkezés: Vas- és Fémhulladék Ipari Vállalat. Munkaerőgazdálkodás: VII. ker. Madách Imre-út 7.

Az Élelmiszeripari Építő és Szerelő Vállalat keres azonnali belépésre szakképzett épületbádogosokat, vízvezeték-szerelőket, épületüvegezőt, épületlakatosokat, épületvillanyszerelőket és férfi segédmunkásokat. Jelentkezni: Bp., VI. Sztálin-út 32. I. em.

A Budapesti Élelmiszerfuvarozó Vállalat keres alkalmazásra motortricikli vezetőket Jelentkezés: IX. Máriássy-u. 7. sz. alatt hétköznap 8 órától fél 5-ig, a személyzeti osztályon.

A Budapesti Épületanyagfuvarozó Vállalat alap- és középfokú jogosítvánnyal rendelkező gépkocsivezetőket felvesz. Jelentkezés: július 2-án és 3-án 9 órától 12 óráig: XIII. kerület, Fáy-u. (ÉPFU forgalmi telep.)

Építésztervező, 23 éves gyakorlattal, állományon kívüli, műszaki-ellenőri teendőkre, v. bármely szakmabeli munkára ajánlkozik. Telefonhívó: 144—569. Várszegi, XX., Dessewffy-u. 64.

Gépkocsivezetőket középfokú jogosítvánnyal, vagy rózsaszín lappal, de megfelelő gyakorlattal azonnal felveszünk. — Cím: TEFU, XIII. Forgách-u. 19.

Építőiparban munkafelvételi költségvetéskészítés, ellenőri, építésvezetői teendőkben 40 éves gyakorlattal elhelyezkedne azonnalra: S. E., Alsógöd, Bacsó B. 12.

Autójavító Vállalat felvesz rugókovácsot. Jelentkezés: Budapest, I. Batthyány-tér 6.

A Kőbányai Sör- és Malátagyár keres felvételre erőtelepi munkára férfi segédmunkásokat. Munkakönyvvel rendelkezők X. k. Maglódi-út 17. Munkaerőgazdálkodási Osztályon jelentkezzenek.

Vidéki gőzmosodák figyelem! Üzemvezetőnek, üzemszervezőnek elmenne perfekt szakember. Cím: T. Z., Budapest, III. Csillaghegy, Batthyány-u. 8.

Lakatost és kőművest azonnal felveszünk. — Autókémia Vállalat, Budapest, IX. Szvetenay-u. 3.

NŐI ÁLLÁS

Keresek foglalkozást nagyobb gyermekkel v. mást, félnapra. Német, angol, francia. — „Megbízható" főkiad.

Mindennemű ÁLLATI SZŐRÖKET, állati HULLADÉKZSIROKAT, növényi HULLADÉKOLAJOKAT vásárol a **Budapesti MÉH Vállalat,** IX. Dandár-u. 25. Hívásra helyszínre megyünk. Telefon: 130—484.

Intelligens idősebb asszony otthont keres magánosnál, vagy két személy háztartás vezetésére ajánlkozik. — 1 emeletig. Pestkörnyék előnyben. Pesterzsébet, Sebestyén-u. tizennyolc.

Gyermekek, csecsemők gondozását szeretettel vállalom. Bejárónak. Kis háztartást esetleg ellátok. T.: 256—440.

Házvezetést vállal falusi nő „Vidéken" jeligére kiadóhivatalba.

VEGYES HIRDETÉS

Arnheim-típusú, legalább 180 cm magas, lemezes páncélszekrényt vásárolunk. — Állami Hirdető, Bp., Felszabadulás-tér 1. — Telefon: 185—301.

Kétszemélyes dupla ágyneműtartós, egy kézmozdulattal ágyazható rekamié, epedás sarokrekamié, kétszemélyes, egyszemélyes rekamiék, rendelésre. Fizetési kedvezmény. Marosán, Jókai-tér hat.

Kétszemélyes, egyszemélyes rekamiékat olcsón készít: Kárpitos, Wesselényi-utca huszonegy.

Összecsukós ágyak, sodronyágybetétet, csőbútort, gyermekkocsit készít, javítást vállal: Prohászka, Zichy Jenő-u. 46.

Gyönyörű kétszemélyes rekamiét, garnitúrákat prima kisipari munkával készít. Fizetés könnyítéssel: Noszkai kárpitosmester, Kőlcsey-u. 1. (Rákóczi-térnél.)

Használt garnitúra, kétszemélyes rekamiéval olcsón. Kétszemélyes rekamiét 2500-ért, fotelt, széket készít, javít kedvező feltételekkel: Kárpitosmester, Landler Jenő u. 14

Kecskét fejősét, meddőt, bakot vennék. — Bori Sándor, Szentes.

Konyhabútort olcsón készít: Kerék asztalos, VIII. ker. Illés-u. 24.

Poloskairtás hathavi jótállással, részletre is. Horvát, Majakovszkij-utca 75. Telefonhívó: 421—559.

Salak ingyen kapható. Ingatlankezelő Vállalat, Ferenc-krt. 19/21. Műszaki osztály. Informál: Nagy.

20 kg viasz, 15 kg műlép, garantáltan egészséges méhcsaládoktól eladó. Cím: Kunczer János, Siófok, vándorméhész, II. Szőlőhegy.

KARINTHY FERENC:

BUDAPESTI TAVASZ

— Regény — *(84)*

Gazsó budapesti nagy tetteinek híre persze gyorsan elterjedt a telepen. Balkó Feri bácsiék, alighogy kialudta magát, hívatták: öreg tizenkilencesek alakították itt meg már az első napokban a kommunista pártot. Az alapszervezetet egyelőre a volt leventeotthon egyik szobájában helyezték el. Apró, vörösen izzó vaskályha ontotta a meleget; a szoba mindig tele volt emberrel. Rögtön akadt két régi bányász-barátja, aki beajánlja a pártba: Gazsó aláírta a jelentkezési lapot, Balkó Feri bácsi kihívta a folyosóra, ott nyugodtabban beszélhettek.

— Jó, hogy megjöttél fiam — mondta az ősz vájár, akinek arcát ötvenöt esztendő boronálta ráncosra; itt is a bányászok kemény bőrsapkáját viselte. — Nagy szükségünk van megbízható emberekre. No: gondoltál már valamire? Mihez akarnál kezdeni?

— Ahol szükség lesz rám... — felelte Gazsó gőgösen.

Balkó Feri bácsi botjával a kőpadlóra rajzolgatott. — Hm... Erős, egészséges fiatal ember vagy. Beszélgettünk mi már róla. És ha betennénk rendőrnek...?

— Hát akkor majd rendet csinálok.

— Nono... egyedül nehéz lesz. De hiszen segítenénk...

Gazsó egyébként azt várta, hogy a bányába helyezik, legalább is aknásznak vagy efféle-nek, de ha így történt, hát annál jobb — a bánya még úgysem dolgozott. A telepi rendőrőrs vele együtt mindössze három személyből állt, de az egyik valahol Miskolcon feküdt, a kapitány pedig — egy nyurga, bajuszos asztalos — éppen szabadságra készült Nyíregyházára a családjához és alig várta, hogy indulhasson; sebtében átadta Gazsónak az ügyeket s már el is tűnt. A rendőrség minden fegyvere egy gumibot és egy magyar-orosz felírású piros-fehér-zöld karszalag volt. Gazsó egyedül maradt az örs körletén, a posta épületében, a volt csendőrségi pihenőszobában. Még a régi plakátokat sem szedték le. Egy színes falragasz araszos betűkkel hirdette« »Óvakodjunk a kémektől, akiknek a szennyes pénze börtönbe juttat!« Elnézte az ostoba ábrákat: a kifestett kémnőt, aki behívja a katonákat, a gyanúsan költekező, dicsekvő fiatalembert, meg a sárgával és kékkel árnyalt, beesett arcú öreget, szája szélén a cigarettával, kezében lila bankókkal — alul pedig: hogyan kell jelenteni mindezt a rendőrségen, csendőrségen vagy katonai parancsnokságon.

— Maszlag... — morogta megvetően és turkálni kezdett az íróasztalon felgyűlt sok papiros között.

Kerekes aknásszal azonban nem volt szerencséje. Gazsó behivatásán kívül úgy látszik más bűne is lehetett: még idejében elszelelt, állítólag Németországba, a feleségével együtt. Gazsó mégis lefolytatta a nyomozást: a karszalaggal és gumibottal megjelent az aknász házában, de csak Kerekes sógornőjét találta ott, egy idős, nagyothalló aszonyt, akinek már haja is alig volt s aki semmit sem értett az egészből.

— Tessék megmondani, miért kellett nekik olyan hirtelen elutazni innen — siránkozott, amikor végre megértette Gazsó kérdését és köténye sarkával a könnytelen szemét dörzsölgette. — A Gyulaváry igazgató úr az ősszel is kiutaltatott neki, még levelet is írt, hogy gratulál a születésnapjára. És az őrnagy úr, a hadiüzemi úr is mindig azt mondta neki: Kerekes, Kerekes, ha mind olyan jó magyar ember volna, mint maga... Tessék nézni kérem, rendes, szolíd emberek ezek, a fiúk is, csak a jó isten tudja, hova lettek szegények...

A fal teli volt aggatva mindenféle dicsérő oklevelekkel, katonai emléklapokkal: Kerekesnek mind a két fia bezupált, elvégezte az altisztképzőt. Családi, katonai fényképek között bekeretezve függött a Gyulaváry igazgató levele is. Gazsó sohasem járt még itt s meglepte a jómód: a ház derékig terméskővel kirakva, három szoba, fürdőszoba, nehéz bútorok, szőnyegek az ágyak vastagra tömve, szentképek, falvédők, a szekrények tetején még most is almák, befőttes üvegek: úgy látszik nagyon siettek...

Ajkát rágta dühében: lám a róka mégis talált egy lyukat, ahol kibújjék. Kedve lett volna legalább ezeket a befőtteket leverni a szekrényről.

(Folytatása következik)

Gorvássy István romániai szobrász

Szabad Művészet. 1951 V. 1. 1–9

Pogány Ö. Gábor: A román népköztársaság
művészeti kiállítása

Rozplasztika." „Közösuton", Csorvássy

Szabad Művészet. 1951 V. 1. 1–9

Pogány Ö. Gábor: A román népköztársaság
művészeté kiállítása

Csorvássy István
szobrász

A két Bolyai - szobra. Repr.
/Fotótárs: Izsák Márton X
Marosvásárhely./

Kovnuk, Kolozsvár 1960 ~~XIII~~ XIX. I. m. címlap és 13. old.

Csorbássy István.

Az idei Állami Képzőművészeti Kiállításon szobraival szerepelt.

Utunk Kolozsvár, 1952. Jún. 13.

Csorvássy István

"Koreai partizánok" c. müvét bemutatja a lap.
Repr.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. juli. 4.
IV. évf. 14. sz. 5. lap.

Csorvássy István

a kolozsvári képzőművészeti kiállításon
művével részt vett.

Utunk Kolozsvár, 1952. május 30

M.D.K.

Györössy István, szobrász

három koreai partizánlányt ábrázoló szobrával szerepelt a bukaresti képzőművészeti kiállításon.

Igazság - Kolozsvár, 1952. máj. 22.

Csorvássy István: TXXX

Tél

Banner Zoltán: Egy faragó szobrász a huszadik században.

Művészet, 1978.augusztus - 12.oldal.

Csorvássy István

MDK

romániai magyar szobrászművész

Csorvássy István szobrászművész Izsák Mártonnal tervezi a Sepsiszentgyörgyi Állami Magyar Színház Belső diszitő elemeit,reliefjeit és frizeit. .-.

Müterem 1958. i. évf. 7. sz. 47.o.

MDK

Csorvássy István szobrász

1953. a Román Népköztársaság az állami dijjal tüntette ki.

Szabad Művészet 1953. 2.sz. boriték.

M.D.K.

Csorvássy István, rajzás

M.P.K.

M.S.K.

Csorvássy István, rajzai

M.S.K.

Csonkássy István

„Tél."

Művészet, 1948. aug. 12. old.

Csorvássy István szobrász

(Izsák Márton)

- a Bolyaiak szobra

Marosvásárhelyen

(- műmellékletben)

Igaz Szó 1975/3

20.19: Sport
20.30: Szerencsekerék
21.15: Csupász pisztoly 2 és 1/2 – am. vígjáték
23.10: Focimagazin
24.00: Forró nadrág – német erotikus f.
1.10: Dr. Fu Man-csu tizenhárom rabszolgaőrje – brit f.

EUROSPORT

11.00: Műkorcsolya
13.00: Labdarúgás
15.00: Teniszmagazin
15.30: Taekwondo
16.30: Küzdősport
17.30: Jégkorong
19.00: Motorsportmagazin
19.30: Honda-magazin
21.00: Birkózás
23.00: Ökölvívás
0.30: Speedworld-magazin

RTL 2

12.55: Hulk (ism.)
13.50: Rajzfilmek
17.55: A svájci Robinson család (ism.)
18.50: Ruck-Zuck
19.20: Tessék nevetni!
20.00: Vakáció olasz módra – német filmsor.
21.00: Hírek
21.15: Franchie – am. western
22.45: Hírek
23.00: Leszámolás Gun Hillben – am. western
1.00: Menj a pokolba! – ang. f.
2.35: Bravo TV (ism.)

ITALIA 1

7.30: Jó reggelt – Rajzfilm
10.30: Mondanak egyet s mást (ism.)
11.30: Starsky és Hutch – sor.
12.30: A-Team – sor.
13.30: Hírek
13.50: Rajzfilm
15.30: Nem a RAI-nál – show
17.00: Smile – show
17.05: A préri legényei – sor.
18.40: Sport-stúdió
18.55: Power ranges – sor.
19.30: Akiket megmentett a csengő – sor.
20.00: Willy, Bel Air hercege – sor.
21.00: Karaoke – show
21.35: Film
23.30: Mondanak egyet s mást

KOLOZSVÁR

Doubtfire asszonyság – amerikai bemutató (Aranygömb-díjat kapott mint a legjobb film, és Robin Williams mint legjobb színész) – KÖZTÁRSASÁG (9, 11.30, 14, 16.30, 19).

Ők élnek – amerikai bemutató (Meg Foster, George „Buck" Flower) – GYŐZELEM (9, 11, 13, 15, 17, 19).

Ne bosszuljatok meg – román bemutatóban a Colorful [illegible] hangversenyez. Zenei vezető: Márkos Albert. Fuvolán közreműködik Bálint János és Embey-Isztin Zsófia (Magyarország). Énekel: Bianca Manoleanu. Műsoron: Vivaldi: Évszakok; Cimarosa: G-dúr fuvola-kettősverseny; Britten: Les Illumination. Szponzor a Vitacom Kft.

PLUSZ EGY VICC

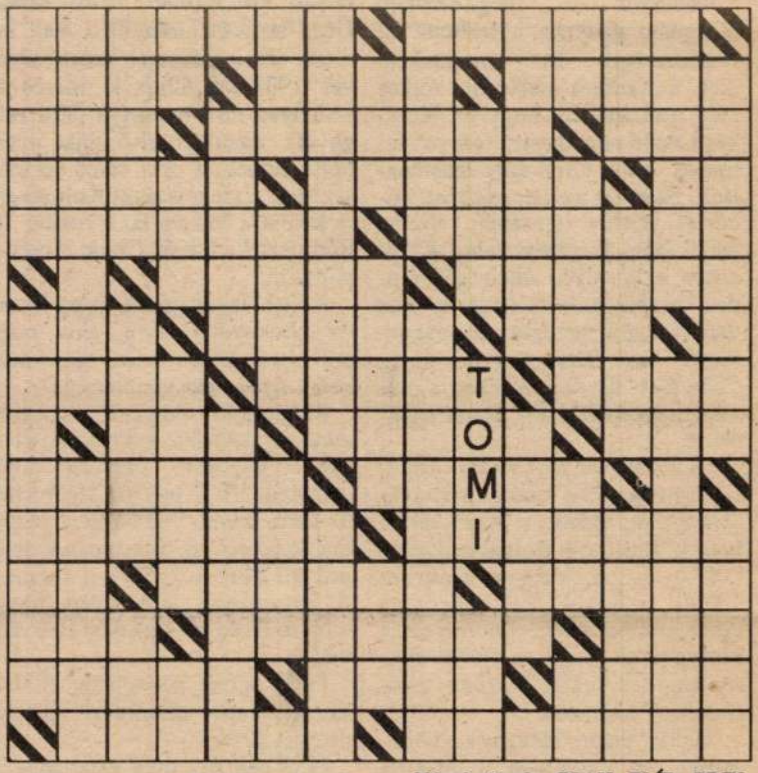

Helyezze el az alábbi szavakat, betűcsoportokat – négy kivételével – az ábrában! Egy szót könnyítésül előre beírtunk. A négy megmaradt szóból a következő vicc csattanóját állíthatja össze.

– Kovács fiam! – szól feddőleg az osztályfőnök az utóbbi időben rossz előmeneteit tanúsító diákhoz – Szeretném, ha egy kis figyelmet szentelnél a tanulmányaidnak!

– Én máris olyan kis figyelmet szentelek neki, ...

(A diák válaszának befejezése a megmaradt szavakból állítható össze.)

Kétbetűsek: EP, GE, LA, OP, ÖR, PÁ.

Hárombetűsek: DOV, ÉTI, FED, GOD, HÁT, KAD, KUN, LUF, ORI, PAT, RAG, RÁT, REB, SÓT, TAL, VAG.

Négybetűsek: CSAK, ELÍR, ERIK, ESÉS, INAS, NÉMA, ÓKOR, PETE, SÁTA, TEHO, ~~TOMI~~.

Ötbetűsek: BORÍT, GITÁR, HOZAT, HUROK, IDEGI, IPARI, KÉRET, KITÚR, KÓDOL, LEHET, LOPÓS, NEVET, NÉPES, NIGER, OTARU, ÖLELÉ, RÁBÍZ, ROVAT, SAVAS, SÓGOR, SUMÁK, TITEL, TÚRÓS.

Hatbetűsek: ELEVEN, ETANOL, HIKORI, ÍROGAT, KICSIT, LAPULÓ, ODASÜL, SÁPÍTÓ, SIMÍTÁ.

Hétbetűsek: AMILYEN, HIBÁZIK, KIKOPÁS, KÖRÖZÉS, LIBANON, LITERES, PASARÉT, SIKÁTOR, TAPOGAT, TATAROZ, TERÍTÉS.

Nyolcbetűsek: IDETOLAT, KELEPELŐ, ÖKOTÍPUS, TÁROGATÓ.

Kilencbetűsek: REGULÁRIS, SEBESÍTÉS.

Egy évforduló margójára

Csorvássy István szobrászművész 1994. április 2-án lett volna 82 éves. Ez az évforduló késztet arra, hogy elmondjam, mi is váltotta ki Csorvássy iránti érdeklődésemet, és néhány szóban megemlékezzem róla.

Többször megfordultam Margitán, gyakran nyaraltunk itt családommal. Itt ismerkedtem meg a Kecskés-családdal. Akkor még nem tudtam, hogy dr. Kecskés László nőgyógyász főorvos felesége, Judit, Csorvássy mostohalány. Ezért ért meglepetésként, mikor beléptem hozzájuk: mintha emlékházba kerültem volna. Különösen a társalgó, amelynek minden darabja művész keze nyomát dicséri. Judit mindent megmagyarázott: amit látok, egytől egyig Csorvássy alkotás, emlékét, a művész hagyatékát így akarja megőrizni.

Csorvássyval kapcsolatos ismereteim akkoriban csak két alkotására korlátozódtak: a Marosvásárhelyen felállított **Bolyai-szoborra** (1957) és **A katona szobrára** (1964), melyeket Izsák Mártonnal közösen készítettek. S ebben az is közrejátszott, hogy az utóbbi évtizedben a művészről szinte teljesen megfeledkeztek.

Miután megcsodáltam a gyűjteményt, és különösen a magyar honfoglalás epizódjait megörökítő bútorzatot, előkerült a családi album.

Életpályája dióhéjban így foglalható össze: 1912. április 2-án született Szászrégenben. 14 éves korában szülei beiratják a marosvásárhelyi Bútorgyárhoz tartozó faipari szakiskolába, ahol Rózsa Géza szobrász irányítása alatt ismerkedik a fafaragás mesterségével. 1931-ben állítja ki Marosvásárhelyen első munkáját (**Fiú csigával**), amellyel első díjat nyer. Felfigyelnek rá és a város vezetőségének támogatásával Kolozsvárra küldik a Művészeti Iskolába. Itt Romulus Ladea és Ciupe Aurel a mesterei.

Az iskola elvégzése után visszatér Marosvásárhelyre, ahol mint művészeti középiskolai tanár működik nyugdíjba vonulásáig.

Rengeteget dolgozik, számos hazai és külföldi kiállításon vesz részt. Művészeti pályáját díjakfémjelzik. 1952-ben az Állami Díj II. fokozatával, 1954-ben a Munkaérdemrend III. fokozatával tüntetik ki. Közben 1952-ben **A koreai partizánok** faszobráért megkapja a Béke Világtanács aranyérmét.

Több művét köztereken állították fel, vagy különböző múzeumokban őrzik.

1985-ben halt meg váratlanul.

Elsősorban fafaragó művész volt, faszobrai a legszebbek. Mikor valamilyen faanyag került a kezébe, valósággal meglátta benne a szobrot, csak éppen le kellett hántania, vésnie róla a fölösleges részeket.

Természetesen a kor szellemétől ő sem volt mentes. 1944 után a szocialista realizmus rányomta bélyegét számos alkotására. És megrendeléseket is ilyen értelemben kapott. De emellett – mint azt történelmi, népi, vallási és más ihletettségű alkotásai jelzik – egyéni szemlélettel, látásmóddal sajátos művészeti stílust sikerült kialakítania.

Nem vagyok művészettörténész, így nem lehetek illetékes Csorvássy művészi életpályájának értékelésére. E sorok megírására csupán az késztetett, hogy felhívjam a figyelmet: ideje volna végre életpályájának feltérképezése, hogy elnyerje méltó helyét a hazai és elsősorban az erdélyi magyar képzőművészek sorában. Művészettörténészeinkre vár – addig, amíg nem késő, kortársai, családtagjai életben vannak és segíthetnek – a Csorvássy-monográfia összeállítása.

Sztranyiczki Mihály

Szabadság, Kolozsvár, 1994. ápr. 7.

Csorvássy István

Méltatás

Bonnor Zoltán: Egy faragó-szobrász a XX. században.
Művészet, 1978. augusztus – 12. lap.

Csorvássy István

Csorvássy István

- Tamara Dobrin elvtársnő említi, amikor a mai képzőművészetről beszél.

Említve: Ábodi Nagy Béla, Baratás István, Bandi Dezső, Balogh Péter, Bene József, Fesztl László, ifj. Szabó Béla, Hunyadi László, Jeza Péter, Kós András, Korács Zoltán, Nikola András, Nagy Imre, Puskás Sándor, Szervátiusz Jenő és Tibor, Szentimrei Judit, Szobotka András, Szőnyi István, Tóth László Ferenc József, Deák Ferenc, B. Lukács Ethel.

Korács János: Egység és sokoldalúság a képzőművészetben.

Igaz Szó. 1973/1 134. old.

1

Csorvássy István szobrász
(1912 Régen-)

Marosvásárhelyen él. Kolozsvárt és Marosvásárhelyt tanult, Mvhelyen volt első nyilvános szereplése 1939-ben.

Igaz fizó 1972 november
776. old.

Csorvássy István

2

Moszkvában, Budapesten és
Prágában szerepelt Ziállitásokon

Igaz fzi 1972 november
776. old.

Gorvássy István

1952-ben az állami díj
II. fokozatával, 1954-ben a Munkaérdem-
rend III. fokozatával tüntették ki.

Igaz Szó 1972 november
776. old.

4

Gorvássy István

A Bélevilágtanács aranyérmével kitüntetett szobrászművész.

Igaz Szó 1972 november
776. old.

Csorvássy István

„Parasztlány" c. szobrának
fotója a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

CSORVÁSSY István *77, 111, 129*
Szászrégen, 1912. április 2.–Marosvásárhely,
1986. szeptember 7.
Autodidakta, szobrász

Banner Erdély

gokat tartalmaznak, ha
mond, hogy azok olvas

A karoling kulturáli
virágzásával járt szer
a VIII. század végétől
lenőrzést gyakoroltak
és átvitele, nyilvános
Püspök engedélye és je
ténhetett. Ezzel párhu
telete, mert számos ki
szenttel. Rómában törv
bolygatását ereklyék m
oltár alá szentek erek

Csorvássi István
~~Soltra Elemér~~

MDK

"A jelenlegi /romániai/ Állami Tárlaton" feltüntek az ő alkotásai is.

A MDK Képzőművészeti Szövetsége plenáris ülésének munkálatai.
Romániai Magyar Szó. Bukarest. 1952.MÁJ.22. 2.lap.

Csornássy szobrász

Részt vett az idei ma-
rosvásárhelyi tárlaton
Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 67/1 117.o.

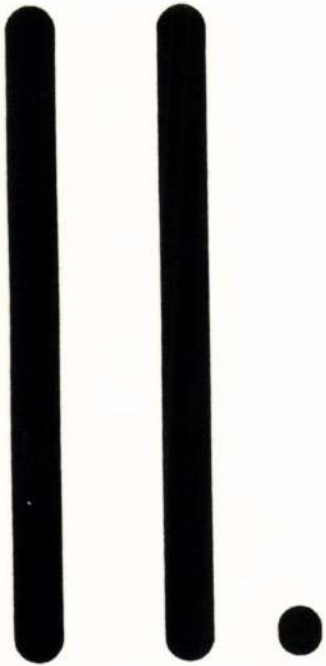

Meghívó
a Fiatalok Fotóművészeti
Stúdiója tagjai,

Csoszó Gabriella
Harmos Csilla
Kalmár Lajos
Keresztes Zoltán

kiállítására.

Művészetek Háza,
Pécs, Széchenyi tér 7-8.
A kállítást megnyitja:
Körtvélyesi László,
1995 február 7-én, 17.00-kor.

A kiállítást a Nemzeti Kultúrális Alap támogatta.

Csoiz John festő

magyar származású művész, 3711
Euclid Ave. Cleveland 15 Ohio U.S.A.

International Directory of Artists,
Berlin, 1965/66 8 közlése alapján

Csoz, John

Festő.

3711 Euclid Ave., Cleveland 15 (Ohio)/USA

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é. n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill. 611 l.

JÁTÉK

Csoszó Gabriella Kiállítása

Megnyitó: 2000. március 9. 17 óra, Nyitva: március 9–április 9.

PÉCSI KISGALÉRIA
Pécs, Szent István tér 4.

Sinkovits Péter

Új Művészet Szerkesztősége

Budapest
Báthori u. 10.
1054

JÁTÉK

Csoszó Gabriella Kiállítása

Megnyitó: 2000. március 9. 17 óra, Nyitva: március 9–április 9.

PÉCSI KISGALÉRIA
Pécs, Szent István tér 4.

Új Művészet

Budapest
Báthori u. 10.
1054

MDK

Csótár Géza

öreg zalai agyagedények mestere dolgozik a Szentgyörgyvölgyi Ifj. Termelő Szövetkezetben.

Esti Hirlap 299 sz. 1957. dec. 21 2 old.

Csáki Zoltán, amatőr képzőművész

Megnyílt Tatán a X. országos amatőr képzőművészeti kiállítás, melyen a kisbéri művész műve is szerepel.

Szubkáti Gábor: Merre tart az amatőr képzőművészet?

Dalgozók Lapja, 1978. júl. 6.

Csóti [ ], ipszmüvén MDK

Egyedi terve 2 ő.

Fenyik Flóra: Kónya a mekrény tetején 2

ESTI HIRLAP

Gy. 1964. szept. 24.

Csóti
keramikus

M.D.K

Figuráit gyakran vásárol-
ják.

Mátyás István: Sparmüveszet és kereshedelem
Élet és Irodalom, 1967 március 4 - 11 lap

Dr. Csáki László
okl. építészmérnök
a budapesti polgármester
segédmérnökké
kinevezte

MMEEKözl.
1942. 206 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csöti rk. templom

l.

Mihályifalucsylum

36-l-

Bittó István:

Csaknem térdig,
az asztal sarkára
Teje elöl kopasz,
Ingének gallérja le
s nadrágja zsinór

Stepi

K. unga

alól balra: Nach
jobbra: Stic
s legalól középüst

Acélmetsz

Sz. N.
112 -

Csóti Gábor, nobrán

Szerepel a párisi biennálén.

Megemlítvék: fordíszei.

Rózsa Gyula: Munkamegosztás előtt

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 19.

CSÓTI GÁBOR

Fafaragásai szerepelnek a pécsi kisplasztikai biennálén.

Rózsa Gyula. Munkamegosztás előtt.

Népszabadság, 1971. szept. 19.

Csóti Gábor
fafaragó

Fából faragott tálat, kanalat, tányért készít. Csupa olyan tárgyat amiknek használati értéke is van.

Kucska Péter: Fa és faragója.
Müvészet, 1971.augusztus - 36.oldal

Csóte Gábor
faparagó

„Faparagoáingok"
(repro)

Kuczka Péter: Fa és faragója.
Művészet, 1971. augusztus – 36 lap.

Csóti Gábor
fafaragó

Csóti mozaikmak nevezi azokat a
nyugodt v. ritkábban ugatott felületű
fadarabokból összerakott képet amit
készít.

Kucska Péter: Fa és faragója.
Müvészet, 1971.augusztus - 36.oldal

Csóti Gábor
faparagó

Művészetében ott vannak totemjei
és maszkjai, hegyes vagy nagy befogó
formákban ~~befogó~~ megjelenő madarai,
állatszolvai.

Kucska Péter: Fa és faragója.
Müvészet, 1971.augusztus - 36.oldal

MDK

Csóti Gábor

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Csóti Gábor
fafaragó

Csóti a faanyag megmunkálási-
sainak és alkalmazási lehetőségei-
nek ismerője. A modern faipar
összes megmunkálásainak eljárását
ismeri

Theisler György, Csóti Gábor...
Művészet 1970 december- 37 lap

Csóti Gábor iparmüvész

A Fészek müvészklubban

Ziálítása nyiet

Szocialista müvészetért 1970 I. s.

CSÓTI GÁBOR

FAFARAGÓ. KIÁLLITÁSA NYILT AZ IPAR-MŰVÉSZETI MÚZEUMBAN.

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT. 1970. OKT.

Csóti Gábor
fafaragó

„Kompozíció"
(repro)

Thiesler György. Csóti Gábor...
Művészet, 1970. december - 37 lap.

Csóti Gábor
fafaragó

Az Iparmüvészeti Muzeumban
rendezett kiállitasán, tálcákat
tányérokat, kanalakat, alátétet,
maszkot, totemoszlopot, diszítő
madár figurázat mutatt ot be.

Theisler György, Csóti Gábor...
Müvészet 197o december- 37 lap

Csóti Gábor
fafaragó

Csóti a szó modern értelmében
iparművész. Művészetet a mű-
dennapi használati tárgyaktól
az egyedi műalkotásig kihasz-
nálja.

Theisler György, Csóti Gábor...
Müvészet 197o december- 37 lap

Csóti Gábor
fafanagá

A kiállított anyag gesincét a táblahép is dombormű sajátos-ságaiból is hölcsönző famoziak kompozíciók alkotják.

Theisler György, Csóti Gábor...
Müvészet 197o december- 37 lap

Csóti Gábor

1935 április 10-én született Kecelen. Önálló kiállítása Budapesten, 1970-ben volt. Tanulmányúton az NDK-ban járt, majd Olaszországban és Romániában

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennalé, Pécs, 1971

Csóti Gábor

A tárlaton bemutatott művei:

„Kapcsolatok", I–II 1970. fa, 65 x 30 cm
/reprodukció/

„Barbár rítmusok," 1971 fa, 51.5 x 51.5 cm.

Romváry Ferenc: III. Országos kisplasztikai biennale, Pécs, 1971

Csóti Gábor

"Maszk" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 12.
XIV. évf. 5o. sz. 13. lap

Csóti Gábor
fafaragó

Megtartja és továbbfejlesztik
a hagyományos népi faragó
gyakorlat eszköztárát, a fa-
plasztika művészetét.

Theisler György, Csóti Gábor...
Művészet 1970 december- 37 lap

Csóti Gábor fafaragó

Az Iparmüvészeti Muzeumban

kiállítása nyílt

Magyar Hírlap 1970 VIII. 8

MDK

Csóti Gábor, Japaragó

népművész

Kiállítása nyílt meg az Iparművészeti

Múzeum ban.

— : Kiállítás 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jún. 20.

Csóti Gábor

"Maszk" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. január 31.
XIV. évf. 5. sz. 3. lap

Csóti Gábor
iparművész

M.D.K

Fadísztárgyait árusítjál az Iparművészeti Vállalat új boltjában.

—: Hírek
Művészet, 1964. január – 47 lap.

Csóti Gábor, iparművész

Kiállítása nyílik meg Kiskőrösön
márc. 4-én.

— :o Csóti-tárlat

8.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. márc. 3.

Csóti Gábor
iparművész alkotásaiból tegnap
nyílt kiállítás Kiskőrös új művelő-
dési központjában.

Magyar Hírlap 1973/63 6 old.

Csóti Gábor, iparművész

Kiskőrösi kiállításán mutatja be fából készült munkáit. (Totemoszlopok, mozaikok, tér-kompozíciók, maszkok, tányérok stb.) fénykép

— : (— szöveg — fénykép —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. márc. 12.

Csóti Gábor

„A mindennapok művészete" ámmel rendezett Csepelen kiállítást az Iparművészeti Vállalat. — Csóti Gábor és Kajzer Endre fából készült edényeinek legfőbb dísze, a felhasznált fadanyag természetes mintázata, erezete. (cuilítve)

Láttuk, hallottuk

1977. szept. 18. Petőfi 15.33 Áné

Csóti Gábor, iparművész

□ CSÓTI GÁBOR iparművész kiállítását Kuczka Péter nyitja meg július 24-én, csütörtökön délután 5 órakor Szegeden, a Gulácsy Lajos teremben.

-: □ Csóti Gábor

Esti Hírlap, 1980. júl. 22.

2.

A VIGADÓ GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt 1998. május 7-én 17-órára

BARABÁS MÁRTON, CSÓTI GÁBOR, F. FARKAS TAMÁS,
FELVIDÉKI ANDRÁS, JOLÁTHY ATTILA, OROSZ ISTVÁN,
VÁSÁRHELYI ANTAL

KÜLÖNLEGES TÉRFORMÁK

című kiállítására

Megnyítja:

P. SZABÓ ERNŐ
művészettörténész

Megtekinthető: 1998. május 7-től 24-ig, hétfő kivételével naponta 10-től 18-óráig

A kiállítás létrejöttét támogatták: Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány, Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány,
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

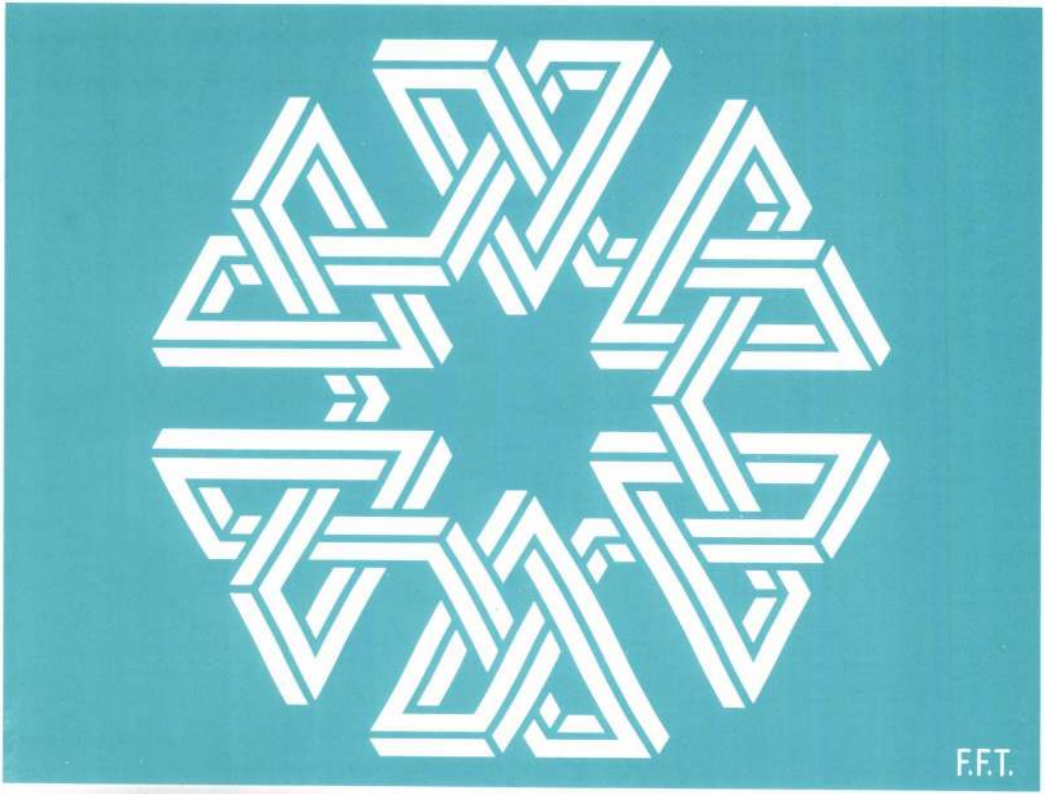
F.F.T.

Csóti Gábor szobrai

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

Jövök a semmiből
Megyek a létbe
Megvalósulok a
Mindenségben.

Csóti Gábor

E-MAIL:UJLIPOTVAROS@CHELLO.HU
HONLAP://MEMBERS.CHELLO.HU/UJLIPOTVAROS

1136. BUDAPEST. TÁTRA U. 20/B. TEL.. FAX: 320-53-80

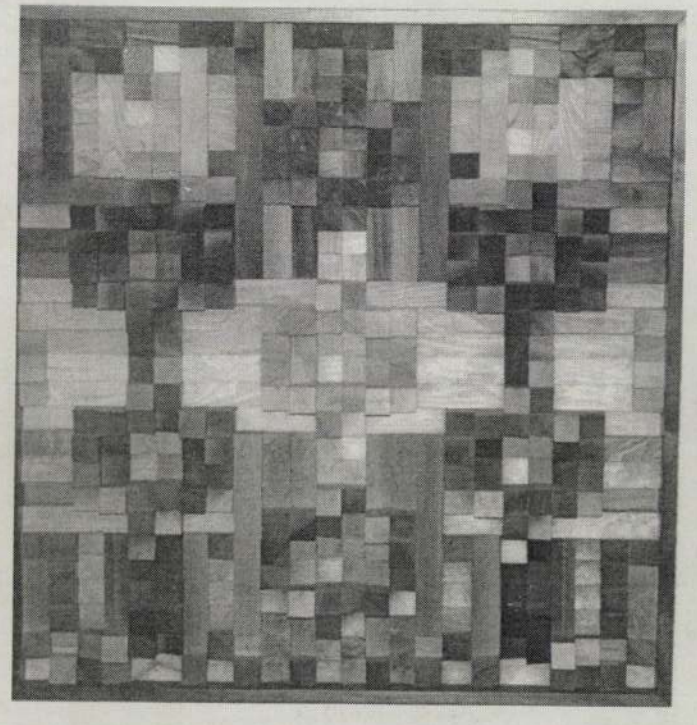

Homage Bartók Béla

Szeretettel meghívjuk
Önt és barátait

Csóti Gábor
szobrászművész

Ritmus
című
kiállítására.

A kiállítást megnyitja:
Kozák Csaba
művészeti író

2004. január 28-án
18 órakor.

Rendezte:
Orosz Péter
szobrászművész

Megtekinthető:
február 13-ig
hétköznap 14-20 óra között.

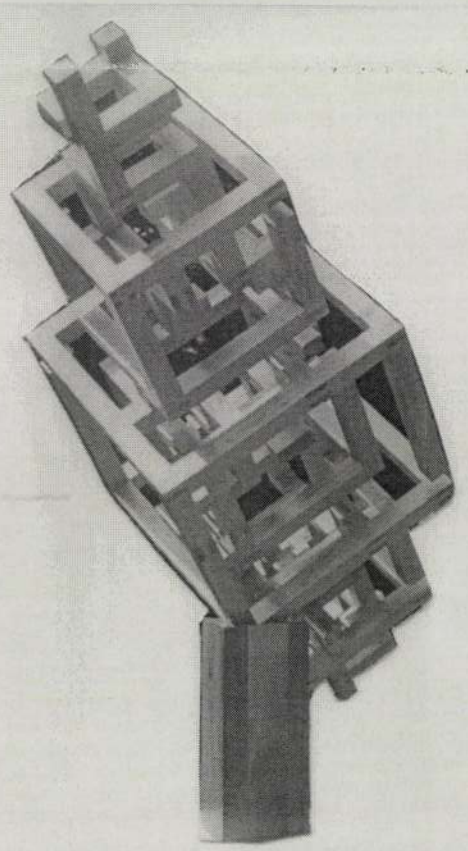

Űrodüsszea (Homage Kuczka Péter)

Csóti Gábor, pa kobrán

L: Kokas I.

Tomdi L: Kiállítási jegyzetek 108-112.

Tiszatáj, keped. 1980. nov. XXXIV/11

Csóti Gábor, ipari művész

Kiállítása nyílt
meg kegeden.

– Hír 8

Nepszabadság, Bp. 1980 júl. 25

CSOTI GÁBOR

Új Művészet
2004. Ápr. XV/4.

37. old.

Csóti Sebestyén fia

György mester

vagy Lajos pecsét-
mestrője

lásd

Csói Sebestyén

alatt.

7 Rechnungen.

II.

CSÓTÓ László

repr."Evezősök" c. képe

Magyar művészek Szlovákiában
UJ TÜKÖR 1980/XVII/46.sz.3 24-25.o.

6. J.Gredt: Elementa Phil
thomisticae .....
7. Alexander Horváth: Syn
damentalis .....

D. Appendix .....

I. Indices quoad "Prooemiu
1. Index nominum .....
2. Index rerum .....
II. Adnotationes quoad Tex
1. Ad textus Thomae Aquinatis
2. Ad Sigerum de Brabantia ...
3.Ad Franciscum

Csótó László grafikus

◇ Csótó László grafikusművész kiállítását augusztus 12-től tekinthetik meg az érdeklődők Miskolcon, a Mini Galériában.

▲ Vakációjáról [illegible]

Népszabadság, 1985. VIII. 6

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Uj Szó 1977 SEP 2

Csóté László

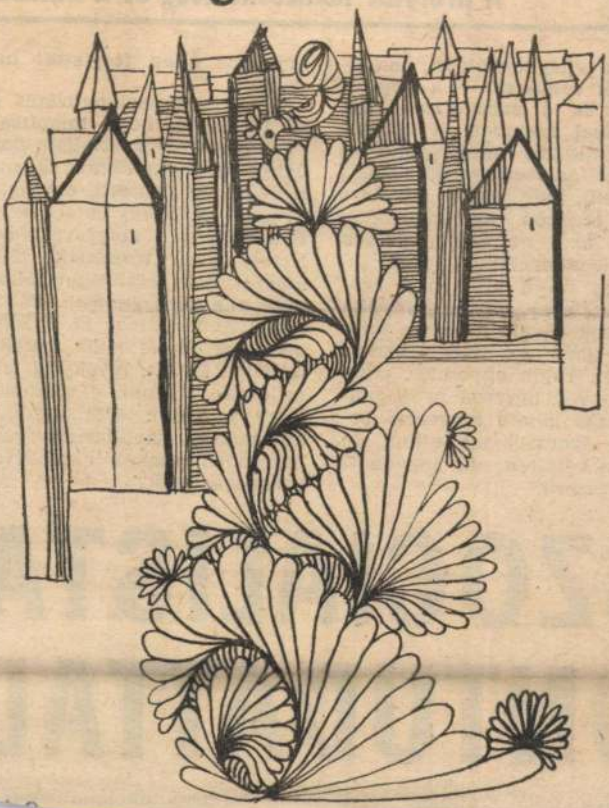

Csóté László rajza

Olyan
ben ké
lizmus
egymás

lista rendszer ideológiáját a proletár nemzetköziség eszméje vezeti, míg ezzel szemben áll a burzsoá nacionalizmus, mely az antikommunizmus egyik legádázabb fegyvere.

Ahogy nő a világon a szocializmus ereje, olyan arányban fokozódik a vele szemben folytatott harc az imperializmus részéről. Talán egyeseket meglep, hogy a burzsoá propaganda összes lehető fegyverét beveti a szocializmus ellen, de ez nem véletlen, sőt nagyon is törvényszerű.

munkásosztály szocialista öntudatát, az olyan rágalmak, mint a haza, a nemzeti egység, a nemzeti érdekek, hamis és áltudományos magyarázatával. Ezzel arra törekszik, hogy nemzeti elszigeteltséget idézzen elő, ellenségeskedést, kölcsönös gyanút váltson ki az egyes országok és államok munkásosztálya között. Igyekszik lehetetlenné tenni számukra, hogy helyesen értelmezzék a nemzetközi szolidaritás és a kölcsönös eszmei akcióegység szükségességét.

SZOCIALISTA ÖNTUDATTAL

A történelmi fejlődés jelen

A burzsoá nacionalizmus a

Csótó László, keramikusművész

Ecsery Elemér: Alkotótábor és Kiállítás Hollóházán.

Az 1988 nyarán hat hétig tartó hollóházi alkotótábor, majd az ott készült munkák őszi-téli bemutatása a Porcelengyár Múzeumában már jócskán mögöttünk áll. — A magyarokon kívül külhonból Csótó László (Csehszlovákia) és Demeter István (NSZK) kapott meghívást.

Csótó László már-már a piktogramok lényegre törő stilizáltságát vonultatta fel a „Csillagképek"-et ábrázoló épületdísz motívumaival. A porcelán fagyállósága miatt igen alkalmas lesz ama általános iskola falának díszítésére, melyhez máris „elkelt" — feltéve, hogy modern architekturáról van szó. [említve].

Művészet, 1989., okt., 42–43-old.

Csóté László

— **Csótó László** Királyhelmecen élő és alkotó csehszlovákiai grafikusművész alkotásaiból kiállítás nyílt hétfőn Miskolcon, a Kossuth utcai galériában. A művész ötven linó- és fehértus-technikával készült munkáját mutatja be a szeptember 4-ig tartó kiállításon.

Uj Szó 1985. VIII. 13.

CSÓTÓ László

1. UGB

LÁSZLÓ CSÓTÓ

Sturova 9. Král'. Chlmec 07701 CSFR

He was born in 1954 in Rimaszombat. In 1972 he finished the art line of the teachers' training college. Until 1990 he directed the Fine Art Section of the Art Public-School in Királyselmeci. At the moment he is the leader of the Fine Art Section of an Art Elementary - school in Tiszacsemő. Since 1991 he has been a member of the A. H. A. in Czecho-Slovakia.

One-man shows:

1977 Nagykapos
1978 Komáro
Királyhelmec
1981 Rimaszombat
1982 Dunaszerdahely
1984 Tiszacsernő
1985 Miskolc
1986 Sárospatak
1988 Budapest
1989 Komárom

Exhibited works:

***Tamer** 1990 linocut 225x195 mm
***Idomár** 1990 linómetszet 225x195 mm
Illés 1989 linocut 260x185 mm
Illés 1989 linómetszet 260x185 mm

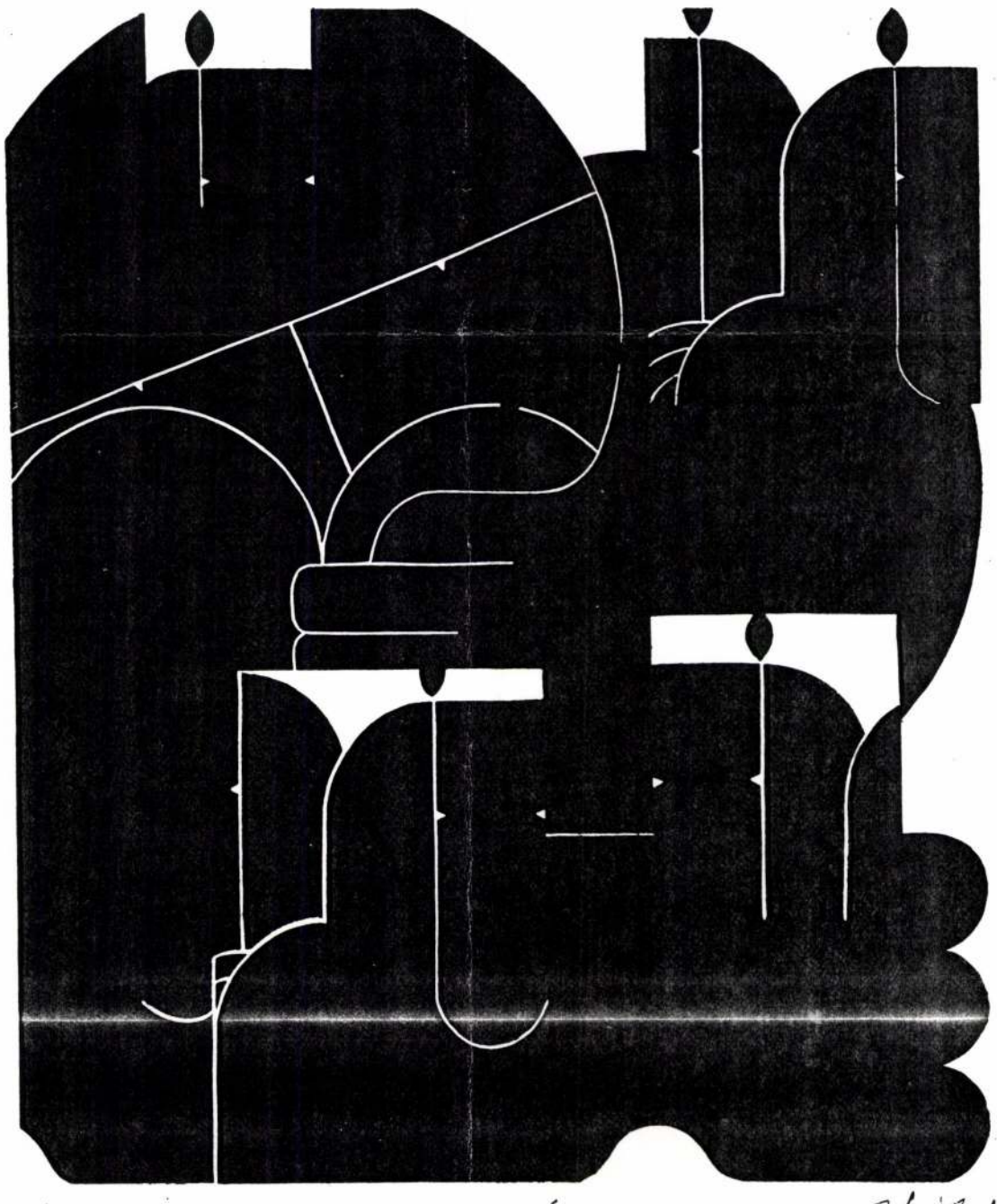

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
Csóti Gábor
Tiszatáj
1980 1 11
1021

CSÓTI GÁBOR FAPLASZTIKÁI

gok végiggondolása, ami a helyzetek [illegible] elenség
kínáló világvonalakat teremt. Éppen ezért, effé
lódhat egymáshoz természetesen és törésmentes
gyan Bretter tanította s demonstrálta — éppen
vont filozófiai spekuláció a mítosz konkrét for
talál reá Gáll Ernő is elemzése kiindulásául a

A Pandora-mítosz, mint minden valamireváló mítosz, nem egyértelmű. Eleve sokrétű, hiszen lényegéhez tartozik, hogy állandó újraértelmezésre szorul; illetőleg újabb és újabb értelmezéseiben — „visszatéréseiben" — realizálódik, születik meg. „Hésziodosz számára Prométheusz és Pandora legendája szorosan kapcsolódik egymáshoz. A tűzlopó titán kiváltotta haragjában Zeusz ugyanis meg akarta az embereket büntetni. Parancsára Héphaisztosz istennőhöz hasonló szépséges alakot formált, az Olümposz minden lakója pedig ajándékozott neki valamit. Ezért nevezte el Hermész »csupa-ajándék«-nak, Pandorának, s ugyancsak ő volt az, aki a kívánatos, de veszélyes asszonyalakot Epimétheuszhoz, Prométheusz fivéréhez ajándékba vitte. Az »előrelátó« titán óvta fivérét a tengernyi bajt hozó ajándéktól, figyelmeztetése azonban süket fülekre talált. Epimétheusz, aki előbb cselekedett, s csak aztán gondolta meg, mit is kellett volna tennie, feleségül fogadta Pandorát. Az asszony a házban egy hombárt (korsót, szelencét) talált, s hiába tiltotta férje, kíváncsian leemelte (kinyitotta) fedelét, minek következtében a benne található gondok és bajok (betegségek, öregség, bűnök, rossz szenvedélyek) mind kirepültek. Pandora hirtelen becsukta a fedőt, s így a remény már nem tudott kirepülni."

A monda már ebben a változatban is többféle értelmezésre késztet. „Rögtön felmerül a kérdés: üdvös avagy káros-e, hogy a remény nem jutott el az emberekhez?" A válasz attól függ, hogy miféle remény maradt a korsóban. Csalfa, hazug, vak remény, vagy pedig a sorscsapások és bajok elviseléséhez nélkülözhetetlen éltető

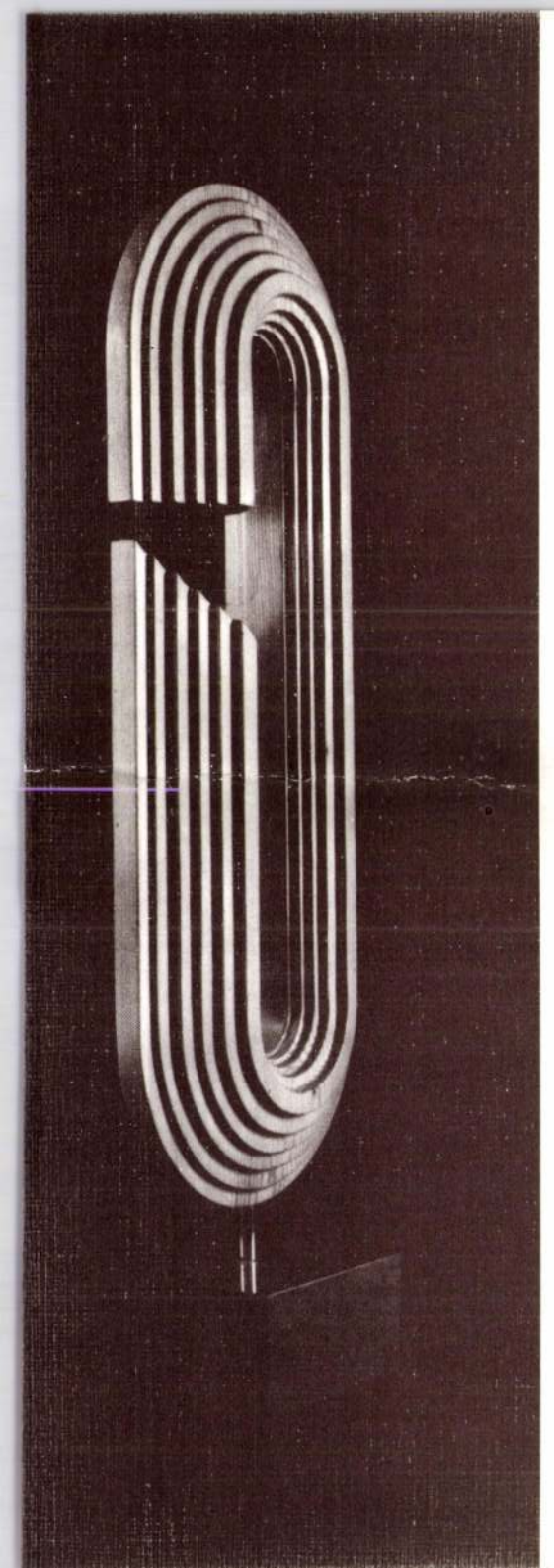

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

CSÓTI GÁBOR

IPARMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. OKTÓBER 25-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN
DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
KUCZKA PÉTER
KOSSUTH-DÍJAS KÖLTŐ

KÖZREMŰKÖDIK
BODOR TIBOR
SZÍNMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1984. OKTÓBER 25—NOVEMBER 3.

DERKOVITS TEREM
BUDAPEST
LENIN KRT. 63.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1970. Iparművészeti Múzeum
1973. Kiskörös, Petőfi Sándor Művelődési Központ
1976. Klagenfurt
1976. Rátkai Márton Munkás-Művész Klub
1980. Szeged, Gulácsy Lajos Terem
1982. Tápiószele, Blaskovich Múzeum
1984. Szentendre, Művelődési Központ

KOLLEKTÍV KIÁLLÍTÁSOK:

V. Országos Iparművészeti Kiállítás
1969. Fészek Klub
1970. Tisch „80" Table, Hamburg
1970. Kiállítás Minszkben
1971. „Új Művek" Képzőművészeti Kiállítás
1971. Pécs, III. Országos Kisplasztikai Biennálé
1972. „Edénykultúra" Kiállítás
1972. Szófiai Magyar Iparművészeti Kiállítás
1976. II. kerületi iparművészek Kiállítása
1977. Csepel, Terített asztalok
1979. Pesterzsébeti Múzeum
1983. Kecskemét, Képcsarnok Bemutatóterme
1983. Budapest, Budavári Iparművészeti Bolt
1983. Műcsarnok, Országos Iparművészeti Kiállítás
1984. Sopron, Képcsarnok Bemutatóterme

MEGBÍZÁS:

1972. Dobogókő, Nimród Szálloda (faplasztika – 18 m²)

TANULMÁNYUTAK:

NDK, Olaszország, Románia, Csehszlovákia, Lengyelország, Spanyolország, Törökország, Görögország, Jugoszlávia, Málta, Marokkó, Dánia, Svédország, Finnország, Szovjetunió.

F. k. Köteles István – 84-1674 GENERALART Dorogi Ny

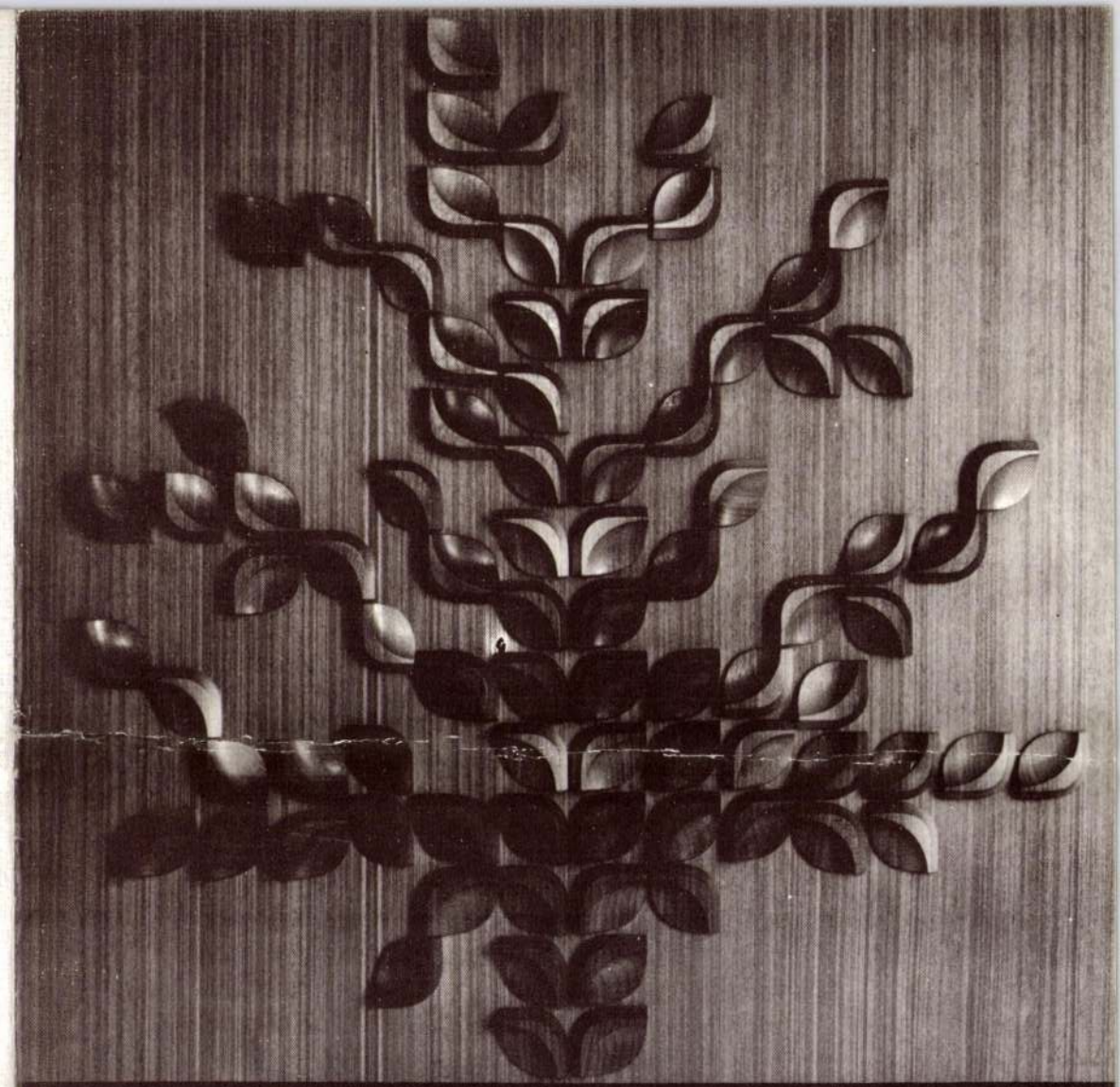

CSÓTI GÁBOR

Évek óta figyelem munkásságát, és munkásságának eredményét, az edényeket, a madarakat, a mozaikokat, a plasztikai műveket. Figyelem a már-már csökönyös és konok kitartást, amellyel anyagának, a fának titkait és lehetőségeit kutatja, felfedezve és felhasználva szobrászi, dekoratív és festői adottságait a készülő tárgy esztétikai értékeinek kibontakoztatásához, figyelem a szívós törekvést, amely nem elégszik meg az elért eredménnyel, hanem arra ösztökéli, hogy mindig tovább lépjen a konkrét megfogalmazásoktól az egyre elvontabb, egyre jobban általánosított formák felé. Ha arra gondolok, hogy milyen madarakat faragott tíz évvel ezelőtt, s hogy ezekből a figurákból miket hagyott el és miket tartott meg, akkor azt kell mondanom, hogy Csóti ösztönösen vagy tudatosan, de jelképek megalkotása, tiszta, szinte ősi formák létrehozása irányába halad. Metamorfózisok sorozatán keresztül jut el a mondandó tisztaságához, a fából madár, a madárból szimbólum lesz, a szimbólumból pedig olyan objektum, amely gondolkodásra, elmélyülésre ösztönzi nézőjét. Használati tárgyai, edényei is ilyenek, a funkción túl szépségükkel ragadják meg az embert, s nekem a korai görög filozófusok ősformáit, őselemeit juttatják eszembe. Rejtélyes dolog a szépség. Közvetlenül szól hozzánk, kerülve a magyarázatokat, fittyet hányva az elemzéseknek és kommentároknak. A legtöbb, amit róla mondhatunk az, hogy van, s láttára elfog bennünket az álmélkodás, a vágy és az elégedettség, az az érzés, hogy jó dolog embernek lenni. Csóti munkáit szemlélve mindig örömet érzek, a művekben egy ember lehetőségeinek megvalósulását látom, s azt kívánom, hogy kiállításának látogatói ugyanezt érezzék.

Kuczka Péter

Csóti Gábor

1970 JUN 20

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HIRLAP

KIÁLLÍTÁS. Ma délben nyitották meg az Iparművészeti Múzeumban Csóti Gábor fafaragó kiállítását. Megnyitót mondott Kuczka Péter Kossuth-díjas költő.

1021

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csóti Gábor,

PEST MEGYEI HÍRLAP

1980 OKT 12

1021

Szerelmes hattyúk

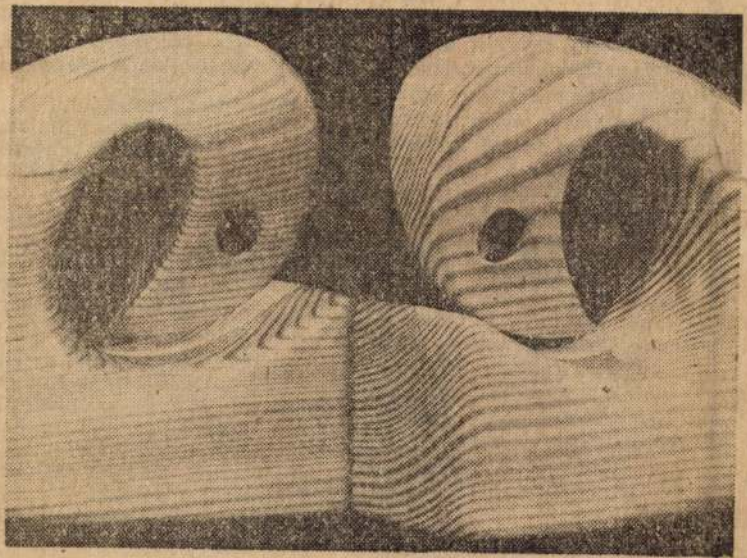

Csóti Gábor faszobra

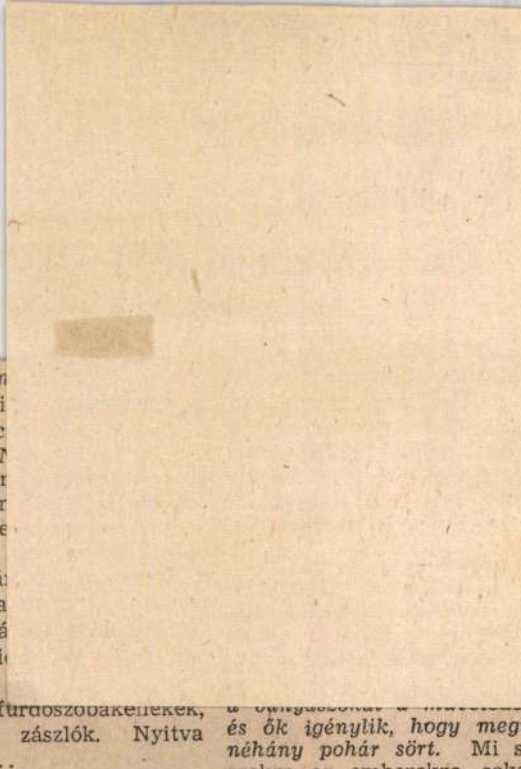

rem tudná fogadn
Már mennénk, mi
moziműsort. Filmc
e a harkálynak. *M*
Zsámbék. Keller
művelődési házbar
atos az épület. Ke
ködhetünk, mert
Az igazgatói irodá
kívül majdnem va
nyitva. (A könyvtá
int kölcsönzési i
z zárva volt.) A
tott raktárban furdoszobakellekek,
pingpongasztalok, zászlók. Nyitva
nagytuk a házat...

Tök. Itt minden más. A művelő-
lési házban megszokott rend és tisz-
aság fogad, meg az előző napi film-
vetítés nyomai. *Németh Istvánné*
technikai munkatárs éppen a terem
átrendezésével foglalatoskodik. Ké-
szül a nyugdíjasklub foglalkozásá-
ra. Megörül a felkínált műsor lehe-
tőségének.

— A művelődési ház igazgatója
szabadságon van — mondja Né-

és ők igénylik, hogy megihassana néhány pohár sört. Mi számítun ezekre az emberekre, sokat segíte nek a községnek.

— *Valóban! Éppen ezért érdemel nének a jelenleginél több kulturáli lehetőséget.* Hiába próbálkozunk egyetlen pedagógus sem hajland vállalni a kultúrházat. Nem... Nen egészen kocsma. *És nem tudunk le mondani arról a pénzről, a 4 száza lékról, amit a vendéglátótól a forga lom után kapunk.*

Pilisszentiván volt az egyetle

Csóta István
festőművész

** **Fiatalok tavaszi kiállítása.** A Szinyei-Társaság következetesen összegyűjti fiatal-jaink legjobbjait, vagy legtöbbet igérőit, hogy ujabb munkásságuk eredményét bemutassa a nyilvánosságnak. A mostani kiállításnak is, csak ugy, mint elődjeinek, a Nemzeti Szalon a szinhelye.

Első körülnézésre is megcsapja a szemet a jól elrendezett termekben a fiatalság levegője. Üdeség a kiállitás összhatása annyi más kiállitásával ellentétben, melyekben az elfáradt ihletet a rutin igyekezik helyettesiteni.

Örömmel figyeljük meg rajta néhány értékes tehetségnek kibontakozását. *Csóta* Istvánt eddig inkább csak grafikusnak ismertük. De festőnek is nagyon tehetséges. Töprengő férfija érett és komoly munka. Nagyot igérő tehetségnek néztük *Domanovszky* Endrét is, ki festő is, szobrász is. *Cserepes* István finom szinérzékét már ismerjük önálló kiállításairól. *Kupferstein* Imrében még reminiscenciáin keresztül is jól érzik az érőfélben levő egyéniség. A Szinyei-dij legméltóbb várományosait az elsorolt müvészek sorában látjuk.

De sok más tehetséges festője is van a kiállitásnak: Antal Loránd, Bánd Viktória, Bánovszky Miklós, Bertalan Albert («Itáliai emlék» cimü képe szép kompozició), Biai Föglein István, Bielitz Margit, Boldizsár István, Csernovics Erzsébet, Fuchs Pál, Hámor Ilona, Hay Károly László, Hollós Mattioni Eszter, Jancsó Béla, Kelemen Emil, Kirchner Jenő, K. Róna Klári (120/a), Miháltz Pál, Oravicai Szabó István, Pekáry István, Péter Mária, Réty Zsuzsa, Richter Gyula, Róna Emmy, Rónay Ernő, báró Schossberger Klára, Szemere Lenke, Szüly Angela, Tihanyi L. János, Török Éva, Vadász Endre, Vörös Géza, Weisz Emilia mind egy s más tekintetben figyelmet érdemlő festő.

Ujság
1929 V. 5.

47+
10 n.

Ujra be kell mutatni: ..... n

Magyar királyi állan

Ertékes szobrásztehetségei is vannak a kiállitásnak. *Metky* Ödönt emlitjük közülök első helyen. Álló ephebos-aktja szépen, egyszerüen megkomponált és végig gondosan, érzéssel megmintázott alkotás. Kaszás Miklós hatalmas parittyavető aktjában inkább csak a nagy ambiciót ismerhetjük el. Kisebb igényü, de jó szobrai vannak Goldmann Györgynek, Grandter Jenőnek, Ispanki Józsefnek, Madarassy M. Walternek, Nagy Gyulának, Schaar Erzsébetnek, Tapolyi Gizellának és Weiss Klárának.

A kiállitás grafikai anyaga nagyjában és egészében elsőrendünek mondható. Igaz, hogy a gátra itt már kipróbált müvészek állottak ki: Boldizsár István mesésen finom nagybányai vedutái, Vadász Endre nagy eredetiségü karcai és Galló Tibor kitünő figurális lapjai a legjava darabjai a kiállitás e részének. Mellettük egy-egy lapjával Bayer Ágost, Csóka István, Fabro József, Farkas László, Korda Béla, R. Kady János, Sárkány Loránd, Szemere Lenke és Tihanyi L. János válik ki.

(e.

KIK CSINÁLTÁK AZ ELVESZTETT ÉVEKET?
ELRABOLT TÖRTÉNELMÜNK
(1988. 45. szám)

Két nagyon érdekes, elgondolkodtató írást közölt az Új Tükör 45. száma. Mintha járatlan helyen akarnának utat törni. Két ismert írástudó — Lázár István, Gyurkó László — töprengéseit jelzik, azokét, akik saját tettüket említik „corpus delictiként" bizonyítéknak. S nem akármilyen tettüket! Már az írásaik címe is beszédes.

Az ember gyarló, s néha azt hiszi, nem téved, eltalált valamit, amit a hirtelen látszat, a hiányosan ismert valóság által igazoltnak is vél. És ki ezért a felelős? Vagy e mai máért, amelyet mondhatunk zavaros időknek, meggondolatlanok, rövidlátók korának, bizonytalan éveknek, értékvesztők korszakának, vagy ki tudja, minek; utódaink miként próbálják majd nevezni... Tragikumunk az, hogy napjainkban még bűnbakot sem tudunk felmutatni. Nincs most áldott vagy átkozott, félrevezető Gólemunk. Csak autentikus elitek vannak a felszínen, sőt a spanyolfalak mögött is. Azok ráadásul még tisztáknak is próbálnak látszani.

Töprengek én is: képesek vagyunk-e, s az autentikusok képesek-e ma úgy ítélkezni, ahogyan ítélkeznek majd 1998-ban, vagy 1989 novemberében?! Félek, hogy nem. Hiszen ez nemcsak elhatározás vagy tudás és jellem kérdése, hanem valami másé, amelytől az előbbiek sem függetlenek. De ez már tanulmányokba való...

Most maradjunk a két írásnál, amelyek — a komoly önvizsgálódáson túl — mélységeket sejtetnek. Szinte sugallják, hogy már nyomra leltek: valahol ott, arra keresendő a válasz napjaink gyötrő problémáira. Gyurkó László és Lázár István, bár nem mondják ki, de „figyelmeztetnek" másokat is a tévedhetés lehetőségeire. Mintha arra biztatnának, hogy a ma elkezdett és holnap befejezendő tettünkért is próbáljunk felelősséget vállalni. Hogy csak felelősséggel szabad cselekedni — úgy, hogy akár jövőre vagy tíz év múlva is jónak találjuk a mai, ködösülő világunkban hozott döntéseinket, végzett munkánkat. Jó, hogy ezt megírták...

Tisztelet a fényt villantóknak!

Varga Ferenc
Bp., Szamuely u. 13/B 1093

Szerkesztőségünk mind több levelet kap az utóbbi hetekben. Olvasóink hozzászólnak a megjelenő írásokhoz, megírják véleményüket, kérdéseiket, tudósítanak eseményekről, amelyek megragadták a figyelmüket. Örülünk a fölpezsdült érdeklődésnek, megtisztelőnek érezzük a bizalmat.

A megsokasodott postához azonban változatlanul csak egy-egy lapoldal jut a Vélemények, viták, válaszok rovatnak. Pontosabban: havonta egyszer kettő oldal. Ez nem sok. Arra kell tehát kérnünk olvasóinkat, hogy röviden írjanak. Negyven-ötven gépelt sorban, vagy még rövidebben fogják össze mondanivalójukat. Így nagyobb a valószínűsége annak, hogy az megjelenik.

Cs. M.

Küldjön egy képet

APÓ MONDTA

Marosvásárhely legnagyobb büszkesége a két Bolyai, a két matematikai lángelme. *Bolyai Farkas*, a világhírű számtantudós a református kollégiumban tanított, mellette nőtt fel *János* fia, a lángeszű hadmérnök. Emlékművük, *Csorvássy István* és *Izsák Márton* alkotása, a marosvásárhelyi Bolyai Líceum homlokzata előtt áll.

Közel negyedszázada elgondolkozva sétáltam a szobor körül, amikor egy hat év körüli kisleány megszólított.

— A néni először van itt? Apó mondta, hogy nagyon nagy emberek voltak, olvassam ki a nevüket, még magyarul írták ide („még" — 1963-at írtunk akkor!) Apó mindig elhoz minket a szobrokhoz meg a templomba is, ha nincs fent az esztenán. Már Orsi is velünk jön, pedig ő csak négyesztendős lesz. Olyan sok szépet tud apó mesélni... ő az Édes papája... Szépen, tisztán beszélt, kérdezett, s amikor táskámból előkerestem két csokoládét, betűzve olvasta kis húgának: Balaton. Nem bontották ki. Egy „isten áldja"-t mondva elsiettek. Vitték kincsüket megmutatni az Édesnek.

Nékem a „még" sokszor jutott az eszembe: Apó már akkor sejtette? Nézem a képet, a Bolyaiak emlékművét és *Reményik Sándor* sorai jutnak eszembe:

Ne szóljatok, és ne mozduljatok,
Egy pillantás, egy sóhajtás elég:
És lehullnak a legutolsó álmok,
És meghalnak az utolsó mesék.

Schelken Pálma

CSORVÁSSY István
Uj Tükör, XXV.évf.5o.sz.1988.45.p.

SZABADIDŐ KÖZPONT

GÖRÖG BLUES

— Egy fiú, két lány. Mikor ők zenélnek a tavernában — a Csengery utcai görög étteremben —, esténként varázslatos a hangulat a kis helyiségben. Ismerik őket a népszerű magyar zenészek, a színészvilág tagjai, de a betérő vendégeket is rabul ejti a görög népzene. Ez a zene egyszerre temperamentumos, fülbemászó, vidámságot vagy éppen szomorúságot hordoz.

A görög zene hallgatása — tisztelet a kivételnek — sokunkban egyetlen emléket idéz fel: Zorbát, a világhírű filmhőst, és természetesen a szirtakit. Akik persze jártak már görög táncházban, tudják, hogy a szirtaki korántsem az egyetlen tánc, és hogy a görög zene jóval gazdagabb, sokszínűbb.

A görög kulturális egyesület helyisége, ahol a három fiatal próbál, rideg, meglehetősen barátságtalan. (Régebben — s ezt már a zenészek mesélik — más volt itt az élet.) Körbeüljük a gázkonvektort, ott elviselhetőbb a terem hidege.

— *Ki a „főnök" köztetek?*

A válasz egyhangú: nincs közöttük főnök, egyformán beleszólhatnak a munkába. Első hallásra meglepetés, amikor elmondják: a két lány magyar, egyedül a fiú görög. Zenéjüket hallva ez egyáltalán nem tűnik fel.

— *Mutatkozzatok be: ki mit csinál, mi a szerepe az együttesben?*

— *Jakoby Judit* vagyok. Énekelek, játszom baglamán, csörgőn és dobon. Emellett ötvösnek készülök, addig is dolgozom.

— *Tóth Beatrix:* [illegible]rozom, én is játszom baglamán, énekelek, de a kedvencem a dob. A „magánéletben" felvételire készülök a Képzőművészeti Főiskolára.

— Cef — így ismernek a barátaim és elsősorban a zenészek. *Ceferidisz Vasziliszn*ak hívnak, hangszerem a buzuki. A mostani nagyon szép darab, fügefából készült, gyöngyházberakásos. Egyébként kézbesítő vagyok a Lapkiadónál.

— *Hogyan, kitől tanultad a zenét?*

— Apámtól. Először mandolinon játszott, később vettünk egy buzukit. Ő tanítgatott, emlékezetből. Biztosan túl romantikusan hangzik, de gyerekkorombar az ágyam szélén szott nekem. K igyekeztem meg ő tud, illetve to ni azt. Szerezte azok alapján is Nehézséget okoz otthon görögül t irodalmi nyelve megtanulni. Sz nyelvet sem, ma lok szövegében használják.

— *Judit, Bea mi vonzott a gö*

— Először tár tunk-hallottunk gyon tetszett. E határoztuk, hog juk, és mindke került.

Cef elmondta együttes neve *desz*, ami mag csínytevőt, gazf 1987 októbere együtt. Ha hívja hova szívesen m egyszer táncház nek. Bea állítóla col, mint néme görög. Tíznél is tudnak, de taníth mat-négyet leh azt valóban meg

— *Milyen zen*

— Sokfélét, ne felsorolni. Együt is zenéről szól — — Valamikor az elejéről készült görög menekült Nyitózenéje a r ez a szomorú, s zelmes, ugyanak dalommal teli n zene persze ne mindenki belevi zelmeit, egyénisé rökök elől a görö menekültek, és kötőkben telepe viskóban, ki ro rebetiko tehát sorsú görögök ezért is nevezik nak.

— Amit mi már nem az a népzene, mint volt — szól köz Úgy van ez, mi népzenével: idő dik, kissé művi görög zene ma mentumos, term szen az emberek sze. A görögök ságosak, az élet sze az utcán zaj nákban — éppú gen — ma is ze colnak.

— A zenélés, a kem is kitölti r badidőmet — mo A zenélés nekem az életem része, rögország — az — közel áll hozz apám, a rokonol A vérünkben va

Judit, Bea és Cef meg a gyönyörűen díszített buzuki

Ó VÁLLALAT
LÓ SZOLGÁLAT
Lenin körút 9—11
27—651, 221—285
MÁR 3
LMI ÚJSÁG

610

Mai magyar festőművészet kiállítása

Hol tart a mai magyar festőművészet? — erre a kérdésre igyekszik választ adni a volt Károlyi-palotában megnyílt kiállítás.

Többnyire más kiállításokról ismerős képeket látunk; de felfedezésszámba megy így együtt szemlélni az élő magyar festőművészet javát. Mindjárt az első teremben kellemes viszontlátás: Csók István képe a háború előtti években részben újjáépített Margithídról. Még egy becses alkotása a dunaföldvári zöld hegyoldalra felmászó falu. A fiatalabb — de nem is egészen fiatal — nemzedék sorában erősen tör előre Domanovszky Endre. Jól érvényesül vasgyári képe, az Olvasztárok. Mellette balról kék színfolt Szőnyi István kitűnő arcképe, Iván Szilárd műve. (Szőnyinek több szép képét mutatták be, köztük a Krumpliszedőket), jobbról Mikus Sándor szobrászművész arcképe, Csáky Maronyák műve. Bencze László kedvvel és jó kedéllyel festi mai életünk jeleneteit. Bernáth Aurél a munkás-sportról mutat nagyméretű vázlatot. Pór Bertalan önarcképe; alig színes, de annál elevenebb. Elekfy Jenő színben és formában is az arcot hangsúlyozza önarcképén. Herman Lipót ismert Csók-arcképét állította ki, Ék Sándor a Felszabadulás nagy kompozícióját. Kmetty János egy csendéletet, Bán Béla több életképét. Kár, hogy Kádár-Konecsni nagy kompozíciója számára nem akadt megfelelő fal; így a lépcsőházban helyezték el s bizony itt nem áttekinthető. — Még néhány névvel kellene kiegészíteni a felsorolást, ha teljességre törekednénk.

L. G.

APKIAD
TÓFIGYE
pest VII.,
Telefon: 2
1956
RODA
ai-nyom

Nyolc órakor felvette a feketeselyem ruháját. Nem kötött kendőt a fejére. Nem őszül még az ő haja, olyan vékonyszálú barna haj, az ilyen fehéredik meg legkésőbb... De az arca bizony már sárga... Csontos, sovány arc bámult vissza a tükörből. Elfújta a nagy lámpát, meggyújtotta a legkisebbiket. Ez a lánynéző lámpa, úgy hívta szegény jó ides... — Ilyet kell meggyújtani, ha kérő jön — szokta mondogatni tréfásan... És ezt égették esténként, mert kevesebb petróleumot fogyaszt...

Róza fehér abrosszal takarta le az asztalt és rátette a csöregés tálat. Aztán leült a padkára... meg felállott... Azelőtt fonni szokott esténként, dehát ebben a fekete selyemruhában ami most van rajta először, csak nem fonhat... Finomabb kézimunkát szedett elő, falvédőt, mert ő megszokta, hogy mindig csinál valamit...

Hát férfit vár végre ő is... Bejön majd az ajtón

ezelőtt,
már én
iemjóját
a hara-
revette,
avakkal
gamhoz

valót. Igazi asszonyt, nem száraz kórót... Aki nem kéreti magát, ha megtiszteli egy rendes munkásember...

Tuliné szeme felragyogott, maga se tehetett róla. De aztán elrestelte magát és sietett kívül kerülni az ajtón.

— Hát én átadtam, amit üzentek. A többiről nem tehetek — dadogta gyorsan és kezet nyújtott. — Isten megáldja, József!

Szapora léptekkel igyekezett végig az utcán. Kicsi fény pislákolt a Kármán Róza ablakában. Tuliné megállott az ablak alatt, de nem akaród-

Csorvássy István

UTCAI KOLOZSVÁR

1957 JUL 4.

△ Csorvássy István szobrászművész, aki az RNK békebizottságának küldötteként résztvett a Békevilágtanács colomboi ülésszakán, hazaérkezett Ceylonból Marosvásárhelyre.

△ *A Székelyföldön tar-*

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

KOMÁROMMEGYEI DOLGOZÓK LAPJA

1522 Jókai-nyomda

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csörgey Titusz

NÉPSZABADSÁG

1963 JUL 16.

*

A magyar madárvédelem történetét bemutató állandó múzeum létesül a közeljövőben a Veszprém megyei Ábrahám-hegyen. Itt helyezik el a világhírű magyar madárfestő, Csörgey Titusz sok képzőművészeti alkotását is.

gyártás
szálgyá
gálnunk
gának
egítsük
z iparit
óképzés
gyanolj

CSORVÁSSY ISTVÁN
szobrászmüvész

Lázár László:
Müteremlátogatás helyett. Csorvássy István 70 éves.

Uj Élet, XXV.évf.8./562./sz. 17.old.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

SZABAD NÉP

1955 AUG 17

Csorvássy István
szobrász

6/10

Marosvásárhely, a Magyar Autonóm Tartomány székhelye

Romániai útijegyzetek

Székelykocsárdot elhagyva, kelet felé fut a vonatunk. A Maros völgye itt széles síksággá tágul. A Mezőségen járunk. Kis folyócska felett, hídon haladunk keresztül. A Nyárád. Itt kezdődik a Magyar Autónom Tartomány. LINGHENI MURES — NYÁRÁDTŐ, CRISTESTI MURES — MAROSKERESZTÚR, MURESENI — MEGGYESFALU — olvassuk románul és magyarul az állomások feliratait. Kanyarodik a pálya, és a Maros széles, ezüst csíkja mellett sok tornyú, fehér falú város körvonalai rajzolódnak ki: TIRGU MURES — MAROSVÁSÁRHELY — a Magyar Autonóm Tartomány fővárosa.

A kék autóbusz sebesen röpít be bennünket a virágokkal díszes Dózsa György utcán át a főtérre. A hosszú tér mindkét végén hatalmas katedrális. Balról a tartományi és a városi néptanács pompás, színes csempékkel fedett épületei és a századfordulón épült nagyszerű kultúrpalota. Középen szökőkutakkal, játszóterekkel tarkított park, kétoldalt fehér házsorok.

A Simó Géza Bútorgyárban

A város a felszabadulás óta eltelt esztendők alatt hatalmasat fejlődött. Lakóinak száma mintegy megduplázódott: a Székelyföld falvaiból sokan költöztek ide, hogy az iparosodó városban keressék megélhetésüket. Mert Marosvásárhelyen az elmúlt években tekintélyes ipar alakult ki, a többi között konzervgyár, vegyipari gyár, üveggyár, gépgyár és a város büszkesége, Simó Gézáról, az erdélyi munkásmozgalom nagy magyar alakjáról elnevezett bútorgyár. Útunk most éppen oda vezet.

Jobbról a Somostető fenyvesei tövében a Románia-szerte híres kórházak, az orvosi és gyógyszerészeti egyetem hatalmas épületei. A Maros partján, a bútorgyár bejáratától ide kéklenek keletről a Kelemen, délről a Görgényi havasok hegyóriásai. *Kovács Gergely*, a gyár fiatal osztályvezetője kalauzol végig a hatalmas csarnokokban. Mind az elmúlt években épült, az egykori rozzant fűrészüzem helyén. A gyár egyre több bútorral látja el nemcsak a Magyar Autonóm Tartomány, de egész Románia lakosságát. „Naponta 120 teljes szobaberendezés hagyja el gyárunkat, nem beszélve a különböző bútorokról és játékokról" — mondja nem kis büszkeséggel az osztályvezető.

A korszerű porelszívó-, fűtő- és légnedvesítő-berendezések arról tanúskodnak, hogy a gyár vezetői nagy gondot fordítanak a munkások egészségének megóvására.

Az egyik falitáblán elhelyezett vidám képek arról számolnak be, hogy a fiatal gyár dolgozói részére éppen ezekben a hetekben nyitották meg a Kelemen-havasokban, Ratosnyán a hetvenszemélyes, emeletes, korszerű üzemi üdülőt. Uj, kilencven férőhelyes csecsemőotthon, napközi otthon épül a dolgozók gyermekei részére. Uszoda és csónakház, sporttelep és klub gondoskodik a Simó-gyári dolgozók szórakozásáról.

Nem csoda, hogy jól érzi magát itt *Fejér András* 19 éves ifjúmunkás, aki egy éve dolgozik a gyárban. Székelyudvarhelyen végezte el a hároméves szakiskolát, és máris a kiváló dolgozók közé tartozik. *Sebestyén Jenő* viszont — az előkészítő csoport mestere — 1924 óta dolgozik itt.

A Teleki-téka és a Bolyai Múzeum

Búcsúzzunk el a Simó-gyáriaktól és térjünk vissza a városba. Az utcanevek, a hivatalok, üzletek feliratai mind kétnyelvűek. A város legtöbb iskolájában magyar a tanítási nyelv. Itt működik a magyar színművészeti főiskola is. A három marosvásárhelyi moziban a filmeket magyar felirattal játsszák, az újságosbódékban egymás mellett a Vörös Zászló és a Steagul Rosu, a Magyar Autonóm Tartomány magyar és román nyelvű napilapjainak példányai.

Ha a marosvásárhelyiektől a város nevezetességei felől érdeklődsz, elsőnek kivétel nélkül a Teleki-tékát és a Bolyai Múzeumot említik. Teleki Sámuel kancellár egykori kúriájában találjuk meg mind a kettőt. „A hazai tudományoknak és a hálás utódoknak" ajánlja több mint másfél évszázada létesített, óriási tudományos értéket jelentő könyvtárát az alapító Teleki Sámuel. Több mint negyvenezer kötetet gyűjtött össze, kizárólag tudományos könyveket, köztük kézzel írt kódexeket és 40 darab, a XV. században megjelent ősnyomtatványt. Ott látjuk Bethlen Gábor, a nagy erdélyi fejedelem több pecsétes írását is.

Teleki, könyvtára számára megvásárolta annak idején az akkori Európa bármely nyelvén megjelent valamennyi könyvet. *Kónya Imre* professzor, a Teleki-téka tudós igazgatója elmondja, hogy a Román Népköztársaság kormánya és a Tudományos Akadémia minden segítséget megad a felbecsülhetetlen értékű tudományos anyag őrzéséhez és feldolgozásához. Hasonlóképpen nyilatkozott az ugyanebben a házban elhelyezett Bolyai Múzeum vezetője is. A múzeum híven őrzi a két nagy tudós: Bolyai Farkas, az apa, és János, a fiú tudományos munkásságának emlékeit. Meghatódva álltunk munkaeszközeik és személyes használati tárgyaik előtt. Itt őrzik üvegszekrényben mindkettőjük koponyáját is.

A kolozsvári magyar opera vendégjátéka

Befejezésül látogassunk el a márványoszlopokkal díszes kultúrpalotába, amelynek földszintjén, a 800 személyes színházteremben az Állami Székely Színház társulata tartja esténként előadásait. Ott-tartózkodásunkkor éppen a kolozsvári magyar opera vendégjátékában gyönyörködhettünk.

Megcsodáltuk a tükörterem színes üvegmozaikjait, amelyek mindegyike egy-egy székely népmesét ábrázol, besodródtunk a látogatók sokaságával a híres képtárba, ahol a kiváló román és magyar festők és szobrászok művei között megtekintettük a város szülöttének, *Csorvássy Istvánnak* koreai partizánokat ábrázoló faszobrát, amelyet a Béke-Világtanács aranyérmével tüntettek ki. Elgyönyörködtünk *Izsák Márton* szobrászművész székely táncosokat ábrázoló bronz alkotásában és *Barabás István* állami díjas festőművész *Betakarítás* című művében. Nehezen búcsúzunk a történelmi várostól, amelynek mai élete két nép őszinte barátságáról és testvériességéről tanúskodik.

Gáthi István

...O katonát szerel le,

...sajtóvisszhangja

zalom légkörének megerősödése szempontjából. A bizalom a genfi értekezlet eredményeként jelentősen megnövekedett, és napról napra tovább növekszik. A Nyugat a szóban forgó határozatot úgy értékeli, hogy a Szovjetunió a genfi légkör fenntartására törekszik és elő kívánja mozdítani a feszültség enyhítését. Ebben a vonatkozásban a szovjet határozat jó bevezetés a leszerelési albizottság küszöbönálló üléseihez.

Nyugat-németországi diplomáciai körökben is kedvezően fogadták a fegyveres erők csökkentésére vonatkozó határozatot. A DIE WELT című lap híradása szerint e körökben rámutatnak, hogy *„Oroszország erőfeszítéseket tesz a nemzetközi feszültség enyhítésére, és mind nagyobb súlyt helyez a leszerelésre."* A lap hozzáfűzi, hogy a fegyverkezési verseny megszüntetését lehetővé teszi az a körülmény, hogy a nyugati hatalmak takarékossági szempontból szintén érdekeltek a fegyverzet csökkentésében.

A WESTDEUTSCHES TAGEBLATT című dortmundi lap a következőket írja: *„A Szovjetunióban elrendelt részleges leszerelés világosan igazolja, hogy a nemzetközi feszültség csökkentésének politikája egyre újabb eredményeket ér el. A Szovjetuniónak ez a lépése mindennél szemléltetőbben mutatja, hogy Adenauer erőpolitikája teljesen hatástalan."* A stuttgarti ALLGEMEINE ZEITUNG hangoztatja, hogy a szovjet hadsereg létszámcsökkentésének jelentőségét nem szabad lebecsülni. *„A nagyhatalmak hadtörténetében alig akad példa a haderő békelétszámának ilyen arányú leszállítására"* — állapítja meg a lap.

...t Államok üdvözli

Tartsanak távol-keleti értekezletet a koreai kérdés békés rendezésére

Csou En-laj elvtárs beszéde a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság pekingi nagykövetének fogadóestjén

Peking, augusztus 16. (Új-Kína) *Csoj Ir*, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság pekingi nagykövete hétfőn este fogadást rendezett Korea felszabadításának 10. évfordulója alkalmából.

Csou En-laj, a Kínai Népköztársaság miniszterelnöke a fogadóesten mondott beszédében rámutatott, hogy a koreai nép hatalmas erőfeszítései az elmúlt tíz esztendő folyamán a béke, hazájának egyesítése és függetlensége érdekében, az agresszió ellen kivívták minden békeszerető nép elismerését.

„Az elmúlt két esztendőben — mondotta Csou En-laj — a koreai fegyverszünet állandóan bizonytalan helyzetben volt, és a semleges nemzetek képviselőiből álló felügyelő bizottságnak, amely a koreai fegyverszünet ellenőrzéséért felelős, mindig szabotázs veszélyével kellett küzdenie.

Legutóbb a különböző érdekelt körök erőfeszítései folytán bizonyos mértékben enyhült a világfeszültség. A dél-koreai hatóságok azonban pontosan ebben az időpontban nyíltan kifejezték azt a szándékukat, hogy elfoglalják a katonai demarkációs vonaltól északra és a 38. szélességi foktól délre fekvő területet. *Indokolatlanul azt követelték, hogy a semleges nemzetek képviselőiből álló felügyelő bizottság Dél-Koreában működő szervei és tagjai hagyják el az ország területét és megkíséreltek, hogy őket erre kényszerítsék.* A dél-koreai hatóságoknak ez a fenyegető eljárása, amelynek célja a koreai fegyverszüneti egyezmény közvetlen aláaknázása, nagy aggodalmat és nyugtalanságot keltett a világ békeszerető népeiben, országaiban. Az érdekelt országoknak nem szabad figyelmen kívül hagyniok a dél-koreai megállapodásra jutni Korea békés egyesítésének kérdésében, majd így folytatta: „Az elmúlt esztendőben a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság kormánya különféle erőfeszítéseket tett a koreai fegyverszünet megszilárdítására, és igyekezett a békés egyesítés érdekében kapcsolatokat létesíteni Dél- és Észak-Korea között. A kínai nép mindig támogatta a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság kormányának és népének ezeket a törekvéseit. *Állhatatosan arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy minden külföldi csapatot ki kell vonni Koreából, és az érdekelt országoknak biztosítaniok kell Korea békés fejlődését,*

Azt javasoltuk, hogy

az érdekelt országok tartsanak távol-keleti értekezletet az ázsiai országok széleskörű részvételével a koreai kérdés békés rendezésének elérése céljából.

Azok, akik őszintén óhajtják Korea békés egyesítését, és a távol-keleti feszültség enyhítését, nem helyezkedhetnek szembe ezzel a javaslattal."

Csou En-laj miniszterelnök befejezésül kifejezte azt a szilárd meggyőződését, hogy Korea és Kína baráti kapcsolatainak állandó erősödése egyre nagyobb és értékesebb hozzájárulást jelent mindkét ország felvirágzásához, valamint a Távol-Kelet és az egész világ békéjének biztosításához.

Ünnepi fogadás a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság moszkvai nagykövetségén

Moszkva, augusztus 16. (TASZSZ) *Li Szan Csu*, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott moszkvai nagykövete augusztus 15-én Korea felszabadításának 10. évfordulóján fogadást adott.

A fogadáson jelen voltak: *L. M. Kaganovics, G. M. Malenkov, A. I. Mikojan, M. G. Pervuhin, M. A. Szuszlov*, továbbá a szovjet állami és társadalmi élet több vezető személyisége, a diplomáciai testület tagjai és mások.

Részt vett a fogadáson az ez idő szerint Moszkvában vendégeskedő koreai kultúrküldöttség is.

...talan vádjai akadályozzák ...i kapcsolatok megteremtését

...i Iroda közleménye

ték a határt. A sajtó minderről több ízben hírt adott.

Ami az úgynevezett „nemzetközi kommunizmus ügynökeiről" szóló állításokat illeti, világos, hogy ez a genfi értekezleten kudarcba fult külföldi szólamok elkésett visszhangja.

A görög kormány nem éri be ezzel, hanem az úgynevezett északepiruszi kérdést igyekszik felvetni. Az Albán Népköztársaság kormánya és az albán nép már határozottan kijelentette, hogy hazánk határain belül egy talpalatnyi idegen terület sincs, s hogy *semmiféle úgynevezett észak-epiruszi kérdés nem létezik, s hogy senkinek sem engedi meg az olyan kérdésekkel való foglalkozást, amelyek hazánk szent jogait érintik.*

A görög kormány válaszában az Albán Népköztársaság ellen emelt alaptalan vádak nem csupán, hogy nem mozdítják elő a két ország közti kölcsönös bizalom légkörének megteremtését, hanem akadályt gördítenek az Albán Népköztársaság és Görögország közti diplomáciai és jószomszédi kapcsolatok létrehozása elé.

A görög kormány, tekintet nélkül a szuverén államok kapcsolatainak legelemibb szabályaira, a két ország diplomáciai kapcsolatai *„megfelelő időben"* történő megteremtésének lehetőségével kapcsolatban *előzetes feltételeket szab az albán kormánynak.* Többek közt azt követeli, hogy az albán kormány szüntesse meg az

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KRT 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Munca Bucarest

1955 MÁR. 12

Csorvássy István

Románia

CA

Képzőművészet

Multe din lucrările de la Expoziția Anuală de Stat a Artelor Plastice, îți rămîn în minte vreme îndelungată. Dintre acestea face parte și sculptura lui Csorvassy, intitulată „Răsculații lui Doja", care exprimă ura, voința de a învinge a răsculaților ardeleni care, sub conducerea lui Doja, au luptat împotriva stăpînitorilor din acea vreme.

„Dózsa felkelői"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

unca

Anul

SILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN R.P.R.

4 pa

mă în vederea agriculturii

și îndeosebi al producției de cereale trebuie să participe activ și organizațiile sindicale din celelalte ramuri ale economiei naționale. Planul de măsuri al plenarei Consiliului Central al Sindicatelor stabilește sarcini concrete pentru organizațiile sindicale care cuprind pe muncitorii din industria grea, electrotehnică, transporturi, construcții și cooperație. Multe întreprinderi produc mașini, tractoare și piese de schimb pentru agricultură, altele îngrășăminte chimice, sau construiesc grupuri sociale, locuințe, remize, lăcașuri de cultură. Este important ca în toate aceste întreprinderi să se desfășoare cît mai larg întrecerea socialistă, care să aibă la bază obiectivul precis: îndeplinirea la timp și de bună calitate a comenzilor pentru agricultură. Organizațiile sindicale din ramurile respective au toate condițiile pentru a exercita un control obștesc asupra realizării

Din t

*

Noi semnături pe Apelul de la Viena

Campania de semnături pe Apelul de la Viena continuă cu însuflețire în toată țara. Cetățenii patriei noastre semnează cu încredere în forța de neînfrînt a lagărului păcii Apelul Consiliului Mondial al Păcii, hotărîți să apere înfăptuirile muncii noastre pașnice.

Printre cei 367.625 de cetățeni din regiunea Arad care au semnat pînă la 7 martie Apelul de la Viena se află și locuitorii din 175 de comune și sate, care au semnat cu toții Apelul, cei 74.408 de semnatari din raionul Arad, 55.000 de cetățeni din raionul Sînnicolau Mare și 46.534 de locuitori ai raionului Criș.

In multe din

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

1954 NOV 5

Csorvássy István
szobrász

SCÎN

Képzőművészeti kiállítás

Expoziția de artă plastică de la Tg. Mureș

Ștefan Csorvássy „Primăvara la stînă"
„Tavasz a legelőn"

TG. MUREȘ (coresp. „Scînteii"). — În sălile Palatului cultural din Tg. Mureș s-a deschis o expoziție unde sînt prezentate peste 70 de sculpturi și picturi.

Printre sculpturile expuse aci se găsește lucrarea „Răscoala lui Gheorghe Doja" de Ștefan Csorvássy, laureat al Premiului de Stat și distins cu Medalia de Aur a Păcii. Același sculptor expune sculpturile în lemn „Copii jucîndu-se cu bulgării de zăpadă" în care este ilustrată ideea prieteniei ce se leagă între copiii romîni și secui și „Primăvara la stînă".

Sculptorul Izsák Martin expune sculpturile „Tînăra colectivistă" și „Copil cioplind". Sculptorul Kulcsár Béla redă în ipsos figura colegului său Csorvássy și prezintă sculpturile „Minerul" și „Rezistența muncitorilor francezi".

Opere valoroase prezintă la expoziție și pictorii Andrei Bordi și Ștefan Barabás, laureați ai Premiului de Stat.

Decorarea unui g din Ministerul Afaceril

MOSCOVA 4 (Agerpres). — TASS Printr-un decret emis la 30 octombrie 1954, Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. a decorat un grup de diplomaţi din Ministerul Afacerilor Externe al U. R. S. S. cu ordine şi medalii ale U.R.S.S. pentru anii serviţi şi muncă ireproşabilă.

Printre cei decoraţi sînt: V. M. Molotov, ministrul Afacerilor Externe al U.R.S.S.; A. I. Vişinski, A. A. Gromîko, primi locţiitori ai ministrului Afacerilor Externe al U.R.S.S.; V. A. Zorin, locţiitor al ministrului Afacerilor Externe al U.R.S.S.; S. P. Kozîrev, M. A. Kostîlev, V. S. Semenov, S. K. Ţarapkin, N. T. Fedorenko, membri ai colegiului Ministerului Afacerilor Externe al U.R.S.S.; ambasadorii extraordinari şi plenipotenţiari ai U.R.S.S.: în S.U.A. — G. N. Zarubin; în Marea Britanie —I. A. Malik; în Franţa — S. A. Vinogradov; în Republica Democrată Germană — G. M. Puşkin; în Italia — A. E. Bogomolov; în Republica Democrată Vietnam — A. A. Lavriscev; în Iran — A. I. Lavrentiev; în Turcia — B. F. Podţerob; în Finlanda — V. Z. Lebedev; în Republica Populară Democrată Coreeană — S. P. Suzdalev; directori, şefi de departamente şi funcţionari ai Ministerului: K. V. Novikov, A. A. Soldatov, G. T. Zaiţev, A. A. Arutiunian, A. P. Vlasov, V. M. Hvostov, G. I. Tunkin, E. D. Kiselev, G. M. Golovkin, N. S. Jerebţov, E. A. Adamov şi alţii. În total au fost decorate 140 persoane cu ordine şi 224 persoane cu medalii.

La 3 noiembrie, la Kremlin, K. E. Voroşilov, preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., a înmînat ordine şi medalii ale U.R.S.S. unui numeros grup de diplomaţi care se află la Moscova.

În numele celor decoraţi, A. A. Gromîko, prim locţiitor al ministrului Afacerilor Externe al U.R.S.S., a adresat guvernului cuvinte de mulţumire. „Sîntem mîndri, a spus el, că guvernul ne-a încredinţat nouă, diplomaţilor sovietici, un sector de răspundere pentru apărarea intereselor patriei noastre în relaţiile cu celelalte state. Încredinţăm guvernul nostru că, drept răspuns la înaltele distincţii, diplomaţii sovietici îşi vor consacra şi de acum înainte toate forţele şi întreaga lor [illegible] pentru îndeplinirea sarcinilor

Csorvássy István /Szászrégen,1912.ápr.2. - Marosvásárhely,1986. /: szobrász. -- Bútorasztalosként jobbára önképzéssel jutott el a szobrászathoz. 1926/29:faipari iskolát végzett Marosvásárhelyen. 1929/3o: a Kv-i Szépművészeti Iskolában Aurel Ciupe és Romulus Ladea tanárok irányításával tanult. 1931-től Marosvásárhelyen és más erdélyi városokvan szervezett egyéni kiállításokat. Az 194o-es években a vajdahunyadi vár restaurálásánál dolgozott. 1953-ban Koreai partizánok c. szoborkompozíciójáért a Békevilágtanács nagydíjával tüntették ki. 1953:Állami díj. 1956/57:Izsák Mártonnal közösen készítette el a Bolyaiak c. térszobrot,melyet 1957-ben Marosvásárhelyen a Bolyai Farkas Líceum előtti téren állítottak föl. Domborművekkel díszítette a sepsiszentgyörgyi színház előcsarnokát /Buday Ilona/. Nyugdíjazásáig a Marosvásárhelyi Népi Művészeti Iskola tanára volt.

Kovács György:Szobrász a külvárosban. Brassói Lapok,1939.febr. 16. -- Banner Zoltán:Csorvássy István.Igaz Szó 1964/1o.

1933-ban jogi doktorátust szerzett, 1940 és 1944 között Kolozsvárt teljesített közigazgatási szolgálatot. Számos jogtörténeti munka szerzője. Felelős szerkesztője volt a Kolozsvári Szemle c. negyedévenként megjelenő várostörténeti és -igazgatási folyóiratnak; itt közölte tanulmányát az 1817. évi ínségakcióról (1943/1) és Kolozsvár városjogáról Mátyás király korában (1944). Erdélyben megjelent munkái: *A magyar városi jog.* Reformtörekvések a magyar városi közigazgatásban (Kv. 1940); *Tizedesek a régi Kolozsváron* (Kv. 1942); *Szociálpolitika a reformkori Kolozsváron* (Az EME Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztályának Értekezései 4. Kv. 1943).

Csorba István (Szék, 1925. febr. 24.) — gazdasági szakíró. A kolozsvári mezőgazdasági főiskolán szerzett 1953-ban agrármérnöki oklevelet, ugyanott 1956-ig tanársegéd, majd a csombordi mezőgazdasági szakiskola tanára. Tanácsadó jellegű kertészeti cikkeit a Dolgozó Nő, Igazság, Falvak Dolgozó Népe közli. A zöldség- és gyümölcstermesztéssel kapcsolatban végzett tudományos kutatómunkát. Munkái: *Zöldséghibrid vetőmagtermesztés* (1955); *Zöldséghajtatás és korai termesztés* (1957); *Házikert* (1957); *A családi ház kertje* (Keszi-Harmath Erzsébettel és Veress Istvánnal, 1975).

Csorvássy István (Szászrégen, 1912. ápr. 2.) — szobrász. Ipari munkás sorból indult művészi pályájára, a Kolozsvári Művészeti Iskolát 1931-ben mint Aurel Ciupe és Romulus Ladea tanítványa végezte. Első szobrát Marosvásárhelyen állították ki 1931-ben. Ugyanitt művészeti középiskolai tanár a nyugdíjazásig. *Koreai partizánok* c. faszobrát 1952-ben a Békevilágtanács nagydíjával tüntették ki. Izsák Mártonnal együtt készítette el a Bolyaiak szobrát (1957-ben leplezték le Marosvásárhelyen). Petőfi, George Enescu, Ady alakját számos változatban örökítette meg.

Csőgör Erzsébet (Kolozsvár, 1911. nov. 4.) — lélektani szakíró. ~ Lajos felesége. Szülővárosában és Párizsban végzett tanulmányai után a Bolyai Tudományegyetemen (1945—49), majd a marosvásárhelyi OGYI-ban (1949—53) tanított, 1961-től ugyanott nyugalomba vonulásáig (1973) a pedagógiai főiskola lélektani tanszékének előadó tanára. *Gyermeklélektan* c. kőnyomatos jegyzete 1948-ban jelent meg Kolozsvárt. A Revista de Pedagogie, Orvosi Szemle, Revista Medicală s más szaklapokban a gyermeklélektan kér-

RMIL I.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

Romániai Magyar Szó Bukarest
1952 NOV. 29.

A Román Népköztársaság dolgozó állampolgárainak, nemzetiségi, faji és nemi különbségre való tekintet nélkül, biztositva van a teljes jogegyenlőség a gazdasági, politikai és kulturális élet minden terén.

(A Román Népköztársaság Alkotmányának 81. szakasza)

KOREAI PARTIZÁNOK

(Csorvássy István Állami Dijas szobrász müve)

évfordulóját. Az albán nép, 1944. novemt
29-én, a hős Szovjet Hadsereg segitségé
üzte ki végkép szeretett hazájából a beto
kodott német hitlerista és olasz fasiszta h
dákat.

Az albán nép története a nemzeti függ
lenség kivivásáért folyó elkeseredett vé
harcok története. Ez a kis ország hosszu
századokon át prédája volt a környező na
hatalmaknak: hol a török hóditók, hol
olasz rablók hajtották uralmuk alá.

„A kis albán nép — mondotta az S
XIX. kongresszusán Enver Hodzsa el
az Albán Munkapárt főtitkára — **század
nyögte az idegen imperialisták, a helyi
bérurak és a burzsoázia elnyomását, de
hajtott térdet hóhérai előtt, hanem mindig
harcolt ellenük s bizott benne, hogy egyszer
még neki is megvirrad. S a virradat megjött.
Népünk a Szovjetuniónak, a hős Szovjet Had
seregnek és a nagy Sztálinnak köszönheti
szabadságát és boldog életét: az ő segitség
gükkel szabadult ki mindörökre a fasizmus
karmai közül.**"

De e virradatig, mindaddig, mig Sztálin
katonái fényt gyujtottak a hőslelkü nép vi
gasztalan multjának éjtszakájában, sokat, na
gyon sokat kellett harcolnia a szkipetárok né
pének. Legkiválóbb fiai adták életüket a ma
boldogságáért s a holnap még tündöklőbb vi
lágáért. „A sasok fiai" nem feledték el legen
dás hősüket, a törökverő Szkander béget, aki
az 1400-as évek derekán kicsiny seregével
huszonöt esztendőn át sikerrel védte az otto
mán hóditók ellen az albán szabadságot. Az
ősök bátorsága, harci erényei dicső hagyo
mányként éltek a nép szivében és erőt adtak
a további küzdelemhez. Hiábavalónak bizo
nyult a külső és belső ellenség minden pró
bálkozása, kudarcba fulladtak az amerikai és
angol imperialisták cselszövései. Az albán
nép diadalmaskodott az elnyomók felett és
örökre eltemette a szenvedések sötét kor
szakát.

A felszabadulás után uj, nehéz küzdelem
kezdődött. Az ország szegény volt, gazdasá
gilag fejletlen. A fiatal Albán Népköztársa
ság dolgozóinak romokból kellett felépiteniök
hazájukat. A megszállók kirabolták, megté
pázták az országot. A lerombolt városok, az
elpusztitott falvak, a felrobbantott hidak és
raktárak, a rommá lőtt kikötők helyébe uja
kat kellett emelni, ujakat épiteni. A leigázók
szomoru örökséget hagytak az albán népre.
Albánia teljesen az imperialisták kénye-kedvétől függött. A szén- és ércbányákat, az olaj
kutakat és a meglévő néhány üzemet a kül
földi monopolisták zsákmányolták ki. Az or
szágnak ugyszólván nem volt önálló ipara. A
mezőgazdaságban hübéri viszonyok uralkod
tak. A nép sötét nyomorban élt, főként kuko
ricával táplálkozott. A tudomány és a kultura
terén is teljes volt az elmaradottság. Nem
fejlődhetett ki az önálló albán irodalom; az
országnak nem volt szinháza, operája, szim
fónikus zenekara. A lakosság hetven-nyolcvan
százaléka nem ismerte a betüvetést. Európa
legelmaradottabb országa volt a felszabadu
lás előtti Albánia. Igy kivánta a belföldi nagy
birtokosok és az idegen tőkések érdeke.

A felszabaditó küzdelmek tüzében megedz
ődött hősök ujra harcba lendültek s békés
alkotó munkájuk nyomán életre kelt az or
szág s az azóta eltelt 8 esztendő alatt, a rab
bilincsek terhe alól örökre felszabadult albán
nép alkotókészsége nagyszerü eredmények
egész sorozatát valósitotta meg politikai,
gazdasági és kulturális téren. A Szovjetunió

ENVER HODZSA

rületét. Nehéz munka volt ez: a sziklás hegy
oldalakból kellett elragadni az uj földeket.

Az ifju albán ipar fejlődésére jellemző,
hogy már 1949-ben 98 százalékkal több ola
jat és 515 százalékkal több krómot termelt,
mint 1938-ban. Háboruelőtti szinvonalát 1951
ben több mint ötszörösen felülmulta. Az al
bán munkások lelkesen tanulnak a szovjet
sztahanovisták tapasztalataiból. Mindinkább
kiszélesitik a szocialista versenyeket, ujabb
és ujabb sikerekkel járulnak hozzá népi de
mokratikus államuk felvirágoztatásához.

1951-ben az albán dolgozók rátértek első
ötéves tervük megvalósitására. Nagyszerü
távlatokat nyit meg ez a terv az albán nép
előtt. Feladatul tüzte ki, hogy az ipari terme
lést a háboruelőtti szinvonalhoz képest kö
rülbelül tizenkétszeresére növeli. Az 1950
évi adatokat alapul véve, az ötéves terv vé
gén kétszeres lesz az olajtermelés, majdnem
hatszoros a szén, 5,7-szeres a villamosene
gia, csaknem 19-szeres a pamutszövet, 1
szoros a cukortermelés, stb. Ennek megfel
lően, az ipari össztermelés közel 3,4-szeres
re, a mezőgazdaság termelése pedig 1,7-sz
resére növekedik.

A nemrégiben közzétett tervjelentés ar
ad hirt, hogy az albán dolgozók ez év h
madik negyedében jóval tulteljesitették a t
előirányzatait. A jelentés számadatai élénk
tükrözik az albán nép alkotó lendületét.
bániának a multban nem voltak szakmun
sai. Az egykori pásztorok a hegyekből sz
tak le vasutat épiteni, mocsarat lecsapo
gyárakat, erőmüveket emelni.

A mult év novemberében kezdte meg
ködését a nagy Sztálinról elnevezett
kombinát

UTUNK KOLOZSVÁR
1952 MÁJ 38
Csorvássy István

276

TILTAKOZUNK!

Auschwitz, Majdanek... A hitlerfasizmus borzalmain is túltéve az amerikai imperializmus kitermelte az amerikai életformához méltó haláltábort — Kocsedót.

Amerika milliárdosainak immár nem elegendő sem a napalm, sem a baktériumháború. A mérgezett kutak, felkoncolt anyák stratégái, a drótsövények mögé zárt koreai és kínai hadifoglyok rendszeres kiéheztetésével, halálrakínzásával és kivégzésével tetézik „katonai sikereiket".

A koreai és kínai hadifoglyok fegyvertelenül is erősebbeknek bizonyultak fegyveres kínzóiknál. Elszántan, bátran cselekedtek. Dodd parancsnok elfogásával tudtuladták az imperialistáknak, hogy a drótsövények mögött is harcosok maradtak és világgá kiáltották a kocsedói amerikai haláltábor borzalmait.

A világ tiltakozik! Auschwitz, Majdanek, Treblinka és Mauthausen mártírjainak nevében tiltakozunk a haláltáborok újjászervezőinek gaztettei ellen. Az egész világot haláltáborrá változtatnák. A világ azonban békét akar és akarata győzedelmeskedik. A haláltáborok új Mengele doktorai elnyerik méltó büntetésüket!

Csorvássy István
Koreai partizánok
(Az Állami Képzőművészeti Kiállítás anyagából)

276

Utam a szocialista realizmus

Az Utunk január 4-i számában közölte Miklóssy Gábor Grivica 1933 című képét s a kompoziciót részletesen ismertette. Miklóssy Gábor műve a Bukarestben most megnyílt Állami Képzőművészeti Kiállításon méltó sikert aratott. Ez alkalommal a művész beszámol arról, hogyan jutott el a kép megfestéséig.

Amikor az Utunk munkatársa megkérdezte: hogyan készítettem el Grivica 1933 című kompozicióimat, úgy látszott; erre nagyon egyszerű felelni. Elmondom az egyes munkafázisokat a kezdettől a befejezésig. Ekkor azonban felmerült bennem a kérdés, hogy a kompozició megfestése vajjon akkor kezdődött-e el, amikor az Állam a képet megrendelte? Kétségtelen, hogy a megvalósításnak ez volt a legfontosabb elindítója. Mégis szükségesnek tartom, ha csak dióhéjban is, azokat a lényeges előzményeket összefoglalni, melyek e munkám létrehozását döntően befolyásolták.

Vissza kell tekintenem főiskolai éveimre. Abban az időben növendéktársaim jórésze olcsó sikert remélve, tanárait utánozta, vagy a kozmopolita polgárság ízléséhez alkalmazkodva a modern nyugati festészetet figyelte és a divatos külföldi műveket majmolta. Jórészük így a nyugati dekadens irányzatok imádójává vált. Sok tehetség fecsérelte el idejét ahelyett, hogy alapos felkészültséget szerzett volna. Sokat vitatkoztunk kollegáimmal, kik elavultnak minősítették törekvéseimet, melyek kiindulópontja Velazquez, Rembrandt, Delacroix pikturájának megbecsülése volt. Éreztem, hogy az impresszionizmus megakadályozza azt, hogy a festészet az életet összefüggésében, teljességében, emberien ábrázolja.

Már ebben az időben az volt a vágyam, hogy nagy kompozíciókat készítsek, élő, cselekvő embereket szerepeltessek, olyan képeket akartam festeni, amelyekben az ember főszereplő és semmiképpn sem egy kellemes színfoltba belenyomorított csendéleti elem. E cél érdekében igen sok fejet, portrét, aktot s még több kompoziciót festettem. A korunkbeli életen kívül a történelmi témák érdekeltek. Visszaemlékezve erre az időre, nem mulaszthatom el, hogy sok hálával ne gondoljak mesteremre, Rudnay Gyulára, akinek keze alatt hét évet töltöttem el s aki sokban hozzásegített, hogy nem tértem le erről az egészséges útról.

Mégis a budapesti évek tematikailag a botladozások évei voltak. Festettem ugyan kompozíciókat, sok történelmi képet, egyes kompozicióimban társadalmi ellentétek is megjelentek. A tárgyukat nem gondoltam át tudatosan, elvszerűen. A képeknél a fő mozgató erő az elmult kor átálmodása volt. Ez pedig nem elég. A művésznek ismernie kell azokat a hajtóerőket, amelyek az ábrázolt korszakot meghatározzák, előbbre viszik és azokat kell kihangsúlyoznia.

A legfőbb termékenyítő elem maga az élet, a valóság minden szépségével. A felszabadulás után végzett munkák során jutottam el odáig, hogy a történelmi események átálmodása helyett a mai életünkből fakadó ideológiai tisztázódás alapján konkrét történelmi szemléletből kiindulva vizsgáljam az eseményeket. Ebben az átalakulásban felbecsülhetetlen értékű segítséget kaptam a szovjet festészettől. Ez az új látásmód segített ahhoz, hogy törekvéseimet a Grivica 1933 című kompoziciómban összegezzem. Amikor a feladatot rám bízták, tisztában voltam a téma összes nehézségeivel. A szűk értelemben vett téma a következő: egy ködös, februári hajnalon sortüzet adnak az üzemek udvarán álló munkásokra. Az alábbiakból fog kitünni, hogy miképen sűrüsödött, gazdagodott az első vizió azzá, amivé végső fokon kiérlelődött.

Tájékozódás céljából először idevágó brosurákat, regényt olvastam el. Amikor az olvasottak nyomán a kompozició csírái kezdtek formát ölteni bennem, rajzokat és kisebb színvázlatokat készítettem.

Az élmények gyorsabb ütemű elmélyítése akkor következett be, amikor több ízben tölthettem egy-egy napot a vérfürdő helyszínén.

Az udvaron álló, akkor még csenevész fácskák ma már hatalmas fákká nőttek; ahol annakidején négyszázötven munkás vérét itta be a föld, ma szépen gondozott virágágyak vannak. A műhelyekben, ahol egykor az elnyomás a véres sztrájkot provokálta, most szép, új egyenruhákban járnak a dolgozók. Csak az adminisztrációs épület áll ugyanúgy a maga vörösviolás színében, rendíthetetlen sivárságban, mint a hősi idők tanuja.

Miközben a helyszíni adottságokat tanulmányoztam, hogy lehetőleg ne térjek el a történelmi valóságtól, be-belátogattam az egyes műhelyekbe, ahol nagyon sok, még élő szemtanuval beszélgettem. Kérésemre a helyszínen részletesen elbeszéltek mindent. Ahogy elmesélték, szinte méterről méterre leírták a homokdombot, amelynek tetején álldogáltak a februári éjjelen, didergő tagjaikat melengetve a karbidhordókból készített kis melegítőkkel, a katonaság felvonulását, a gépfegyverek, puskák ropogását, mindez döbbenetes erejű valósággá teljesedett ki bennem. Eltünt előlem a napfény, a zöld levelek, a fákat vastag zuzmara lepte be, magam előtt láttam a csikorgó hajnalon a sápadt, borostás arcokat, égő szemeket, az egyetlen rendíthetetlen akarat által összekovácsolt hatezer embert.

A kép már kiérlelődött, de hátra volt a megfestés. Újra vázlatok készültek, mostmár nagyobb 140x100 méretekben. Az élmények hatására a kép már nem a szűk értelemben vett témaként jelentkezett bennem. Megláttam az esemény nagy összefüggéseit és hősi arculatát. A grivicai munkások már nem azok az emberek voltak, akik csak megvetették a halált, hanem olyanokká váltak, akik tudják, hogy miért áldozzák életüket. Már tudtam, hogy egy szervezett, törhetetlen akaratot dominánsan fogok megláttatni a vér, a haldoklók kisérő szólamai fölött. A nagyobb vázlatok figuráinak csoportosításánál ez a vezérszólam érdekelt elsősorban. Igyekeztem, hogy képem ne egy festékkel leírt novella legyen, hanem a téma eszmeiségének rangján festői eszközökkel képpé érlelt hősi éposz váljék belőle.

Az első nagy vászon (400x270) nem bizonyult megfelelőnek. A figurák nagyságát, hatóerejét mérlegelve hozzá se fogtam. Egy új vászon (450x330) elképzelésemhez megfelelőnek bizonyult. Sokan azt hiszik, hogy kis vázlatokat tetszés szerinti méretre felnagyíthatnak. Nagy tévedés! Minden méretnek megvan a maga törvényszerűsége. A témát minden méréthez újra kell komponálni. Miközben a vázlatokon kialakult felhasználható eredményeket a fantázia segítségével — a nagy, üres vászon előtt ülve — próbáltam arra kivetíteni, néha már megfestettnek éreztem a képet. Közben készítettem a tanulmányfejeket, ruhatanulmányokat. Egy-egy típus több karakter sűrítéséből született. Amikor a figurák a nagy vászonra kerültek, az előzőleg készített tanulmányfejeken szinte megtanult realitások, egy újrateremtő izgalom hatása alatt a fantázia tisztító rostáin újra átalakulva kovácsolódtak eggyé, az egész alkotóelemeivé.

Ez a módszer, amelyet képem festésénél használtam, a festészet összes elemeit a tudatos alkotó akaratnak rendeli alá, nem egy pillanatnyi víziónak, első benyomásnak — ez a módszer a nagy festészet módszere. Ez a módszer ellentétben áll régebbi pikturámmal, amely kvalitásai ellenére sem szolgáltathatott kellő alapot új művemhez, mert abban az élet igazságát sokszor háttérbe szorította — az ideológiai ismeretek hiányában — a látszati valóság. Az igazi alkotó munkáját az jellemzi, hogy a témák nem csak embereket mozgató ürügyként szerepelnek, hanem a művész eszmei hitvallása és a kifejezési eszközök jellege egységes.

A renesszansz idején azért születtek időtálló művek, mert az eszmei tartalom és a formai kifejezés egységben volt. Ezt kell ma újabb, még magasabb síkon a szocialista-realizmusnak kifejlesztenie. A szocialista-realizmus tehát nemcsak módszer, de művészi hitvallás is, éltető, megtermékenyítő hitvallás.

Az a tény, hogy most mind erőteljesebben efelé a nagy festészet felé haladunk, bizonyítéka annak, hogy egy képzőművészetileg is nagy jelentőségű korszak küszöbén állunk. Különös öröm számomra, hogy ennél az elindulásnál az emberi és művészi megbecsülés folytán megszülethetett munkám gyümölcse és igyekszem a jövőben még jobb és jelentősebb alkotásokat létrehozni. Ma, mikor megvan a lehetősége annak, hogy folytonos munkában valóban jelentőset alkossunk, akkor azt hiszem, hogy az összes kollegáimmal együtt csak egyet akarhatunk, azt, hogy békében alkothassunk minél jobbat, minél nagyobbat az emberiség javára.

ALMUNK FEJLŐDÉSÉÉRT

Színházaink iro

SEPSISZENTGYÖRGY

yait megadó nyelvtan lehető-

– a különböző emberi tevékeny- — *változatai* vannak, s ezek a *ében* alkotják a teljes nyelvet. ı eltérő típusúak s fontosságuk n különböznek egymástól. Ilyen a nyelvjárások, a mesterség- lvek, az irodalmi nyelv stb. dalmunk feladatainak távlatából énveges megállapítnunk, hogy a elvű dolgozóinak magyar nyelv- et, mint hogy tudják a magyar ozatát, egy-egy olyan változatát, r az osztálytársadalom elnyomó i tevékenységek szűk területére árólag a termelő tevékenységre), tte nyelvi szükségleteiket. Ám a r megdöntésének következtében tevékenységének köre rendkívüli olyan új nyelvi szükségleteik rábbi nyelvtudásuk nem elégít-

nények nem teszik szükségessé szükségessé teszik, hogy a dol- a korábbi történelmi fejlődés dag szókészlettel és hajlékony *irodalmi nyelvet,* éppen úgy, ették és nem semmisítették meg bi fejlődés rendjén létrejött

tt irodalmi nyelv az a változata emberek ideológiai (jogi, filo- b.) és tudományos tevékenysé- Mindenek között ez a leggaz- a továbbiakban irodalmi nyel- telemben vett irodalmi nyelvet vagy össznépi nyelvhez való fogalmazza meg Vinográdov „A nemzet kialakulásának során — mondja — az iro- adalmi hivatását és szoros kap- eti nyelvvel. Ebben a korszak- egybeolvad a nemzeti nyelvvel, rként megkülönböztethető ma- kifejező eszközeinek kidolgo- stílusszerkezete következtében." *zovjet nyelvészet új útra lép.* évf. 6. sz. 956. l.)

azokat, akik abból a tényből, almakban osztályok vannak, a „osztály"-nyelvek és „osztály"- keztetnek. A nemzeti irodalmi s szolgálta is a burzsoá kul- lehetett és volt is szerepe az ágnézetét kifejező költőknek, ből azonban nem következik, ly osztályjellegű. Kétségtelen, nakban az irodalmi nyelv, y ideológiáját segíti kifejeződni, rdekeit szolgálta. Ezt azonban int hogy a szóbanforgó osztály *minden* osztálya számára hozzá- ezett terjeszteni, illetve terjesz- ától értetődő, hogy az uralkodó gáló irodalmi nyelv annál job- , minél közérthetőbb volt. „A mondja Sztálin — két különböző

'tünk el kielégítő eredményt. Csak most jutottunk el odáig, hogy legközelebbi műsortervezetünkben, nyitódarabként, két hazai szerző olyan mai tárgyú, eredeti drámai műve szerepel, amely színházunk segítségével formálódott. Rövidebb lélekzetű darabok, jelenetek, egyfelvonásosok és hangjátékok tekintetében eredményesebbek voltunk. Faluműsoraink anyagának jelentős részét alkotják olyan jelenetek és egyfelvonásosok, amelyek színházunk és az írók kapcsolatának eredményeként jöttek létre. Hasonló a helyzet a rádióhangjátékok tekintetében is.

Színházunknál jelenleg két olyan, teljes estét betöltő eredeti színdarab lektorizálása van folyamatban, amelyek kollektivánk véleménye szerint, színpadképesekké tehetők. Három egyfelvonásos, falumunkára alkalmas, eredeti darab javításán most dolgozunk.

Az újabban beküldött darabokat — általában — teljes időszerűségre és drámaiságra való törekvés jellemzi. Ebből a jelenségből drámaíróink fejlődésére következtethetünk és arra, hogy alaposabban mélyülnek el a szovjet dramaturgia és a szocialista realista irodalom elméletének tanulmányozásában. E jelenség azt a feladatot rója ránk, hogy fokozottabb mértékben tá mogassuk íróinkat.

A beküldött, lektorizált és megbeszélt, teljes estét betöltő darabok számához viszonyítva, a színpadra érett darabok száma igen csekély. Ennek oka a szerzőkben és a színházban egyaránt keresendő. Az előadhatatlan darabok szerzői három csoportba oszthatók. Az elsőbe azok az írók tartoznak, akik, bár megfelelő írói készséggel rendelkeznek és van színpadi érzékük is, még nem tudják levetkezni a polgári dramaturgiai hatásokat és ezért a közönség számára nincs mondanivalójuk, vagy ha van, nem tudják mondanivalójukat a mai színjátszás magas igényeinek megfelelő formába önteni. A második csoportba tartoznak azok az írói készséggel, színpadi érzékkel rendelkező írók, akik úgy akarnak a szocialista realista színjátszás igényeinek eleget tenni, hogy kiválaszlva az ideológiai mondanivalót, kiagyalják hozzá a cselekményt és a színpadi figurákat, ahelyett, hogy a való életet ábrázolva, az egyes szereplők fejlődésével, sorsával fejeznék ki a mondanivalót. Így aztán a darab elvértelenedik, az egyes szereplők fejlődése megáll és a darab elveszti valószerűségét. A harmadik csoportba azok tartoznak, akik teljesen félreismerték a színjátszás lényegét és azt gondolják: ha színpadi figurákkal aktuális kérdéseket tárgyaltatnak meg, máris mai drámát írtak. E három csoporton kívül ott vannak a kezdő írók, akik az útkeresés időszakát élik.

A színház hibája, hogy az első és második csoportba tartozó íróknak nem sikerült mindig olyan mértékű segítséget nyújtania, hogy azok megszabadulhassanak felsorolt hibáiktól s a szovjet színpadi művek példájához igazodva, érett munkákat alkossanak. A kezdő írókkal való foglalkozás gyakran ütközik nehézségekbe. A levelezés útján adott segítség — fejlődésüknek ezen a fokán — nem elegendő: szükség van arra is, hogy a mesterségbeli tudás elsajátítása érdekében közelebbről ismerhessék meg a színházak munkáját, a színpad életének belső törvényeit.

A színház irodalmi titkársága nem fordított elég időt az írókkal való kapcsolatok állandó ápolására. Ennek oka abban keresendő, hogy az irodalmi titkárság létszáma minimális, az adminisztratív, dokumentációs és propaganda munka csaknem minden idejét leköti. Az irodalmi titkárságnak új munkatársakra van szüksége.

A Művészeti Bizottság lektor-kollektívája eredményes segítséget nyújtott színházunknak. A lektorbizottság kritikájának köszönhető, hogy Kovács Dezső és Kiss László: Farkasok a havason című drámája előadhatóvá vált. Ahhoz azonban, hogy a Művészeti Bizottság segítségnyújtása folyamatosabbá és így hatásában eredményesebbé válhassék, szükség volna a Bizottság keretében egy állandó jellegű, magyarnyelvű drámabíráló kollektívát létesíteni. Így elkerülhető volna, hogy egyes esetekben az eredeti művek hevenyészett, vagy egyébként gondos, de az eredeti szöveg stílusát mégsem elég híven tükröző fordításban kerüljenek lektorbizottság elé s ennek alapján olyan bírálatok szülessenek, amelyek, a színpadi mű továbbfejlesztését nem segítik kellő mértékben elő.

A felsorolt hiányosságok kiküszöbölése önmagában nem oldhatja meg az új színpadi művek születésének kérdését. Ritka az az író, aki pályafutásának első szakaszában olyan mértékben képes magáévá tenni a drámaalkotás törvényeit, vagy rendelkezik annyi élettapasztalattal és mesterségbeli tudással, hogy a színpadi jellemek fejlesztésével, a konfliktus valószerű kibontásával a dráma pontosan meghatározott keretei között hitelesen tudná ábrázolni az életet. Ezért csak kivételes esetekben számíthatunk arra, hogy kezdő írók érett, tartalom és forma szempontjából jól összehangolt, művészileg kialakult színpadi művekkel gazdagíthassák színházaink műsorát. Elsősorban tehát kiforrott íróinkra hárul az új színdarabok megalkotásának feladata. Sajnos azonban, egyes írók részéről bizonyos idegenkedés mutatkozik ettől a műfajtól. Ennek az idegenkedésnek az okát nem ismerjük és nem értjük. Szervezetten működő, központi drámabíráló bizottság hiánya csökkentheti ugyan az írók lendületét, de nem menti elzárkózásukat. Legyőzve nehézségeiket, egyéb igen jelentős irodalmi tevékenységük mellett hozzá kellene járulniok annak a műfajnak fellendítéséhez, amely az író és a közönség között a legközvetlenebb kapcsolatot biztosítja s így különösen alkalmas arra, hogy az író a maga mondanivalóival hozzájáruljon a dolgozók széles rétegeinek felvilágosításához, neveléséhez, mozgósításához .

silány minőségű szóbeli és írásbeli mintá A kultúrforradalom nyelvművelő feladat nem egyéb, mint ennek a szükségszerű inkább csak spontánul megnyilatkozó és szülöttet is világra hozó folyamatnak a t tása. Ez — a gyakorlati feladat.

3. De ez a dolognak csak egyik rés A nemzeti nyelvek fejlődése nem hogy a dolgozók — megdöntve az oszt — birtokukba veszik a már meglévő irodalmi kincsvet. Emellett az előttünk álló történelmi szakaszban a nemzeti nyelveket a szocializmust építő vagy szocialista nemzetek továbbfejlesztik. „Hiba volna azt hinni — írta Sztálin 1929-ben, — hogy a proletariátus világdiktatúrájának első szakasza a nemzetek és a nemzeti nyelvek elhalásának, az egyetlen közös nyelv kialakulásának kezdetét jelentené. Ellenkezőleg, az első szakasz, melynek folyamán végleg felszámolják majd a nemzeti elnyomást, az azelőtt elnyomott nemzetek és nemzeti nyelvek *fejlődésének* és virágzásának szakasza ..." (I. V. Sztálin Művei XI. k. 379. l.).

Ami közelebbről a RNK magyar nemzeti kisebbségét illeti, *fejlődésről* beszélt Gheorghe Gheorghiu-Dej elvtárs is 1946-ban a R.K.P. Központi Bizottságának kibővített ülésén, kijelentve, hogy „az erdélyi magyar lakosság teljes jogot nyert arra, hogy használhassa anyanyelvét az iskolákban, közigazgatásban és a bíróságok előtt, hogy államilag elismert és fenntartott elemi- és középiskolái, valamint egyetemei legyenek; hogy színházakkal, könyvtárakkal és kultúrintézményekkel rendelkezzék; ... hogy nemzeti kultúrája és hagyományai *fejlődése* érdekében szervezkedhessék." (Gh. Gheorghiu-Dej: *A Román Kommunista Párt álláspontja a sovinista és revizionista áramlatokkal kapcsolatosan.* R.K.P. kiadása 1946, 7. l.).

Nemzeti nyelvünk továbbfejlődésének, gazdagodásának és tökéletesedésének történelmileg esedékes folyamata szintén feladatokat ró szakembereinkre, még pedig nem csupán gyakorlati, hanem elméleti feladatokat. Nyelvészeinknek fel kell fegyverezniök magukat a marxista-leninista kutatási módszerrel, el kell sajátítaniok Sztálin nyelvtudományi tanításait s azok segítségével ki kell deríteniök — pontosabban, mint a burzsoá nyelvtudomány tette — a magyar nyelv belső fejlődéstörvényeit, mert csak ezeknek alapos ismerete alkothatja azt a szilárd talajt, melyen állva a szükségleteknek megfelelően irányíthatják nyelvünk továbbfejlődésének folyamatát.

4. A továbbiakban csupán közvetlen gyakorlati feladataink jellegéről ejtek még néhány szót. Mint mondtam, a RNK magyar anyanyelvű dolgozói már neki is láttak a magyar irodalmi nyelv birtokbavételének s a kultúrforradalom nyelvművelő feladata éppen ennek a spontán folyamatnak a tudatos és tudományos irányítása. Meg kell állapítanunk, hogy ezen a téren a sztálini nyelvészeti tanulmányok megjelenése óta eltelt két év alatt sem jutottunk túl az ötletszerű, kapkodó kezdeményezéseken. Hol a hiba?

Rosszul mértük fel a helyzetet; a lényegest összetévesztettük a lényegtelennel. A felszabadulás óta eltelt évek nagy nyelvtörténeti ténye az, hogy a RNK magyar dolgozói bővítették, gazdagították korábbi szegényesebb szó- és kifejezéskészletüket, megkezdték a magyar irodalmi nyelv elsajátítását. Ezt a lényeges nyelvtényt elfedte előlünk az a másodlagos fontosságú nyelvtény, hogy szó- és kifejezéskészletük gazdagítása közben — irányítás híján — több-kevesebb hibát követtek s követnek el. Ezeknek a hibáknak a bűvöletkezett az is).

A nyelvvédő cikk lényeges al gyarságú mondatok, melyeket a szerző írásaiból gyűjt össze, s tése. Az ilyen cikkek haszna é tlen, de tudnunk kell, hogy korlátozott. Hasonlóak az orv tüneti kezeléshez.

A nyelvvédő cikk a polgári nak volt jellegzetes műfaja é irodalmi nyelvet már ismerő írók, tollforgató értelmiségiek nyelvművelő mozgalom nem t hetett ki arra, hogy gondjába rétegeinek nyelvkultúráját, nem dolhatott arra, hogy ezeket h az irodalmi nyelv megtanulás művelő mozgalom föltételezte – — hogy azok a rétegek, me *ismerik* az irodalmi nyelvet. tettel, fölösleges is volt tekinte *matra,* melynek révén ezek a — nemcsak iskolázott, hanem éppe is rendelkező — értelmiségi nyelv birtokába jutottak. Ennel nyítására nem is gondolt, ezt végbementet egyszerűen tud helyesbítő, hibaigazító, nyesege kozott. Fölösleges is lett volna kednie.

A mi nyelvművelő feladatunk magának annak a roppant fo ellenőrzése, irányítása, melyne tam, a dolgozók találkozása Van szükség itt helyesbítésre mi központi kérdésünk azonba ez vagy az a dolgozó rosszul helyesen mondani, hanem az, gozó rosszul mondott, *honnan*

A mi központi feladatunk az ellenőrzése és irányítása, ahon gozóink nyelvtudásukat merítik nyelvet tanulják. Ennél kisel hetünk magunk elé, mert nyelv sem megyünk semmire, ha ezel gezett a vize.

5. A dolgozók természetese jutnak az irodalmi n folyamat évekre, sőt évtizedekr kell különböztetnünk két old

Egyik oldala a kultúrforrad került munkás- és parasztgyer

Másik oldala az iskolai taní ban elzárt felnőtt dolgozók n

Ma összehasonlíthatatlanul lába, mint korábban. Nyelvmű adata nyomon kísérni az okta Tévedés volna azt gondolni, a magyar nyelvórákon tanulj

A sepsiszentgyörgyi Állami Ma gyar Színház műsorterve sok tekin tetben fogyatékos volt. Ezért termé szetesen elsősorban a színház igazga tósága és irodalmi titkársága a felel lős. De a minisztertanács mellett mű ködő Művészeti Bizottság sem tet meg mindent azért, hogy a színhá műsora minél több időszerű kérdés átfogjon. A Művészeti Bizottság ebben az évben már március 15-én be kérte az 1952/53-as évad műsortervé azzal a szándékkal, hogy azt legké sőbb május 1-ig a színházak vezetősségével megtárgyalja és a végleges műsortervet összeállítja. Ez még mai napig sem történt meg.

A sepsiszentgyörgyi színház ner tudott még bemutatni olyan darabo amely a nemzeti kérdés köréből me ríténé témáját és így segítségére len ne a tartomány dolgozóinak a sov nizmus elleni harcban. A színház ve zetősége több írótól kért ilyen da rabot. Választ nem kapott. A színhá székhelyén csak egy kis létszámú é nagyrészt kezdő fiatalokból álló irodalmi kör van. Ezektől ma még ner várhatunk előadható műveket. Minc ezek ellenére a színház irodalmi ti kársága az elmult két évben még darabot lektorizált és küldött el Művészeti Bizottsághoz szakért bírálat és döntés végett. A Művésze Bizottság eddig csak egyetle darabra adott választ. A többi író kat s a színház irodalmi titkárságát Művészeti Bizottság válaszra sen méltatta és bírálatával őket nem segí tette.

Most az irodalmi titkárság *Sombo* Sándor tanár munkáját segíti el aki *Mikszáth* Kálmán *A körtvélyes csíny* című regényét akarja dramati zálni.

Azok a darabok, amiket színházunk hoz benyújtottak, rendszerint ner elégítik ki a mai dramaturgia igényeit Például Jody Károly színész, akine operettjeit régen játszották, megpró bálta a munkásosztály harcát ábrá zolni. Jody Károly ismeri a színpad technikát, de darabjai hatásvadászók formalisták. Művei nem a valóságo ábrázolják, távol állnak a munkás osztály reális életétől.

Általános hibája a beküldött dara bok szerzőinek az, hogy bár igyekez nek ábrázolni új életünket, ideológia ismereteik és valóságismeretük héza gossága miatt nem tudják helyeser megoldani a kérdéseket. Szembetűnőbb hibájuk, hogy a munkásosztály pártjá nak képviselőit nem élő emberekként hanem kiagyalt, elvont, különleges lényekként ábrázolják.

Az irodalmi titkárság munkáját az írók serkentése és segítése terén gá tolja az, hogy az irodalmi titkárság csak egy referensből és egy gépíróból áll. Idejüket kimutatások készítése, dokumentációs anyagok megszerzése és szerepek kigépelése, tehát admi-

ČOVIĆ, Jelena

Gajdos Tibor: Képzőművészeti élet Szabadkán a II. világháború között. A szerző kiadása, Szabadka, 1977.

JELENA ČOVIĆ festőművésznő, Szabadkán született 1879. július 13-án. Apja városi hivatalnok volt és az akkori felfogásokkal összhangban ellenezte, hogy leánygyermeke, a középiskola elvégzése után művészi pályára lépjen. Čović Jelena azonban elsőként szakított a kisvárosi hagyományokkal és a biztos megélhetést nyújtó férjhezmenés helyett kiküzdötte, hogy Szabadka első festőművésznőjévé képezze magát.

Tanulmányait 1900-ban a soproni festőiskolában, Brandi Gusztáv tanítványaként kezdte és már egy év után megrendezte Szabadkán első önálló kiállítását. A kritika és a város vezetői kedvezően értékelték munkáit és 600 korona évi ösztöndíjat szavaznak meg a fiatal művésznövendéknek.

Kétévi soproni tanulás után 1902-ben a budapesti szépművészeti akadémiai növendéke, de már 1903-ban Münchenben Paul Nauen és a kiváló szlovén mester, Anton Ažbe tanítványa lesz.

Müncheni tanulmányai után visszatér Szabadkára, ahol középiskolákban vállal rajztanári állást. Ugyanakkor magánórákat ad fiatal tehetségeknek. Számos képet fest, megrendeléseket kap magánszemélyektől és az egyháztól. Vermes Gabriella műpártoló anyagi támogatása segítségével számos külföldi tanulmányutat tesz, szorgalmasan látogatja Bécs, Berlin és Párizs nagy képtárait, melyekben nagy mesterek képeit másolja. Ezeket a másolatokat sorra megvásárolják a múzeumok.

1914-ben hosszabb párizsi tanulmányútra készült, de a háború kitörése megakadályozta szándékában és megmarad a szabadkai rajztanári állásában. Ezek után fejlődése megtorpan, és annak ellenére, hogy hatvanéves koráig, jobb kezének megbénulásáig állandóan fest, művészete nem érte el azt a színvonalat, melyet fiatalkori tehetsége és lendülete ígért.

Két szabadkai önálló és együttes kiállításán kívül, Münchenben, Sopronban és Szegeden is bemutatkozott.

Képeinek számát mintegy kétezerre becsülik; ezek olajképmásokból, cëruzarajzokból, pasztell tájképekből és különböző technikával készült másolatokból tevődnek össze és a szabadkai Városi Múzeum galériájában,

Csóvich Ilona

Jestő Szabadka

íród

Katalogus a Vajdasági Független Képrőművészeti Társulatnak 1926-ban a Népkörben rendezett második kiállításáról [Szabadka, 1926]

18152 — Szepes nyomda. Telefon: 13-1-64

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1935. MÁRCIUS 30-TÓL ÁPRILIS 14-IG.

Dr Csóvich Ilona

festő

Kabadka

(Vajdasági Független Képzőművészeti Társulat II. kiáll.)

1926. nyújt. kiállítás Rabadka. / Jézus angyalokkal (másolat Rubens után), Csendélet, Tájkép (pasztell), Mithologiai kép, Őszi tájkép, Tájkép (pasztell), Palicsi részlet I., Szabadkai tájkép, Csendélet, Madonna Jézussal, Szabadkai részlet I–II., Akt (pasztell), Palicsi részlet II., Mária Jézussal, Akt, Nő koponyával, Mária, Jézus és Szent János, Önarckép, Sándor szerb király és Mária királyné, Léda, Palicsi tájkép, Modern tájkép.

Csovics Jelena

festő kell. kiáll.
Szabadka 1926.

vöd
ez

Bácsmegyei Napló

1926. dec. 16. (Csovics Jelena és Csincsák Elemér képkiállítása)

HIRLAPBIZOMÁNYOSOK
ZOMBOR

TELEFON: 116.

44 IV. 14 20
F

30 f
MAGYAR KIR. POSTA

T

Európa Lapterjesztő vállalat

Budapest

Visegrádi ut 36

Magyarországon, Németországban, Franciaországban és Európán kívüli kontinenseken, valamint helyi magángyűjteményekben találhatók.

1951 októberében, szülővárosában hunyt el.

Irodalom: A bácskai művészek kiállításának katalógusa, 1932. — Dr. J. Milekić: Slikarstvo u oslobođenoj Subotici; Književni sever 1933 nov. — Blaško Vojnić H.: Pedesetogodišnjica prve izložbe slika i crteža Jelene Čović; Hrvatska riječ, 1951, 40. — Izložba subotičkih bunjevačkih slikara 1927 (Katalógus).

magirva

Gób Ádám

ötrös

C.

Lendvey-Enterány

336. C.

Nürnberg V. 97.

MDK

Csöglei Tóth Lajos

nyomdavezető

1832–1842 ig vezette a debreceni nyomdát

Fürtinger Károly: Hazánk könyvnyomdái

Grafikai Szemle 1893 évf. 37. 39l.

Csöglei Tóth Mihály, tipografus.

A második miskolci nyomdász. Szigethy Mihály leányának nyomdáját a város 19134 frt. 54.kr-ra értékelte fel. A két nyomda közötti kontinuitás a Szigethy-féle betűanyag felkövérje és Csöglei első itteni kiadványainak betűvizsgálata alapján megállapítható. 165.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Az első miskolci nyomda betükészlte 160.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, I. 1957. Miskolc

CSŐKE ERZSÉBET

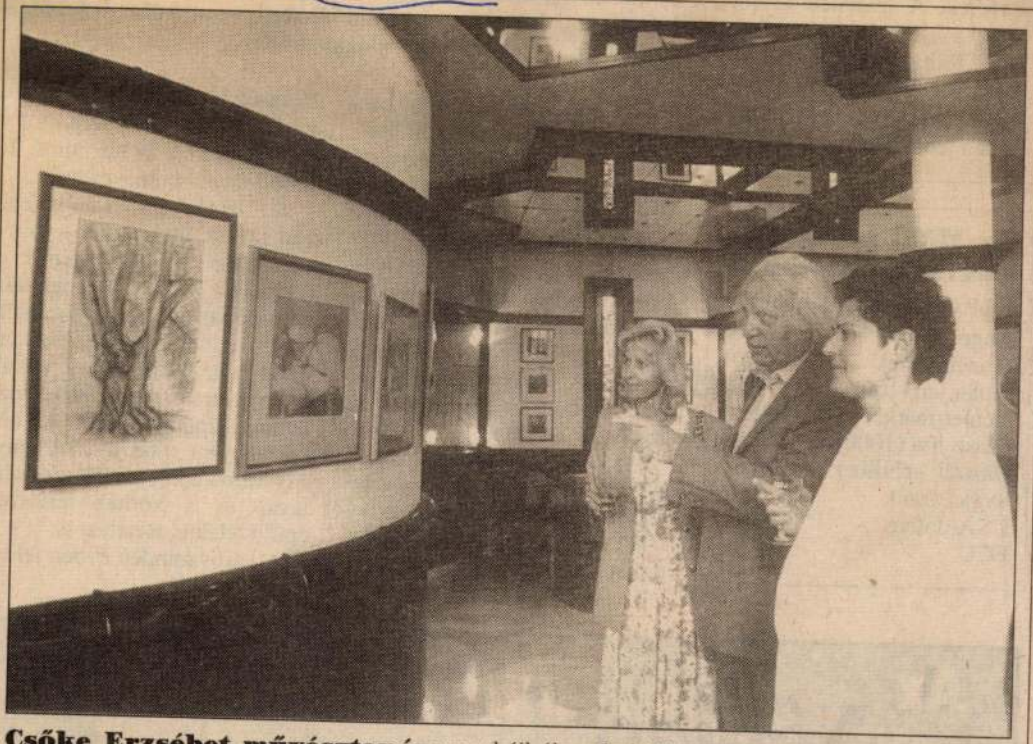

Csőke Erzsébet művésztanár munkáiból nyílt kiállítás tegnap a szolnoki Hozam Klubban. Az érdeklődők október 3-áig nézhetik meg a tárlatot, a klubfoglalkozások idejének kivételével.

FOTÓ: MÉSZÁROS JÁNOS

'97. szept. 23. NÉPLAP

hami, amelyeket I. vagy II. osztályú termőhelyeken szedtek. A leszedett szőlőt még a szüret napján kötelező fölhasználni, a palackozást pedig leghamarabb a szüretet követő év márciusában lehet elkezdeni.

Az MNB hivatalos devizaárfolyamai

(1 egységre, forintban)

Angol font	314,69
Francia frank	32,70
Japán jen (100)	159,70
Német márka	109,80
Olasz líra (1000)	112,58
Osztrák schilling	15,61
Svájci frank	133,62
USA-dollár	196,14
ECU	215,42

Karcag város első félévi költségvetése kiegyensúlyozott volt, takarékos gazdálkodásnak köszönhetően valamennyi tervezett beruházás, felújítás megkezdődhetett – mondta érdeklődésünkre *dr. Fazekas Sándor* polgármester.

A legjelentősebb idei beruházás a 270 millió forintos szilárdhulladék–lerakó építése. A területfejlesztési tanácstól (tft.) kapott 11,5 millió forintos támogatás a Györffy István Nagykun Múzeum felújításához, s a Kun Emlékhelynél pihenőhely kialakításához nyújtott segítséget. Ezzel szemben a szennyvíztelep rekonstrukciójához nem kaptak támogatást, így az az el sem kezdődik.

Az első félévben a város pénztárcáját 13 millió forint telek értékesítésből származó bevétel is növelte, mely ingatlanokat az APV Rt. vett meg. Szükség is volt minden fillérre, miután csak a sportcsarnok parkettacseréje több mint 10 millió forintot emésztett fel.

A közmunkaprogram keretében tavasz óta végzik a város belvízelvezető-rendszerének a felújítását, s most a programot egy hónappal meghosszabbítják – tudtuk meg dr. Fazekas Sándortól, aki szerint a munkák a tervezettnek megfelelően alakulnak, éppúgy, mint az önkormányzat által a Széchenyi sugárúton építtetett 10 szociális lakás és a kórház területén épülő 6 lakás esetében is.

A város minden évben jelen-

Az ÚJ Néplap
Jász-Nagykun-Szolnok megyei napilap
a hirdetését hatékony célba juttat

Gábor D és ifj. Nagy Ferenc
Csökölyi és Bisse leírása.
A Falu Könyvtára. 16 sz.

Csökölyi

Csökölyi rk. templom

(Somogy vm.)

Szt Adalbert (v. Szent Márton) tiszteletére 1757-60. épittette Biró Márton püspök.

Pehm 459. l.

Csökölyi ref. templom

Képe repr.

Monumagyarország IV

189. l.

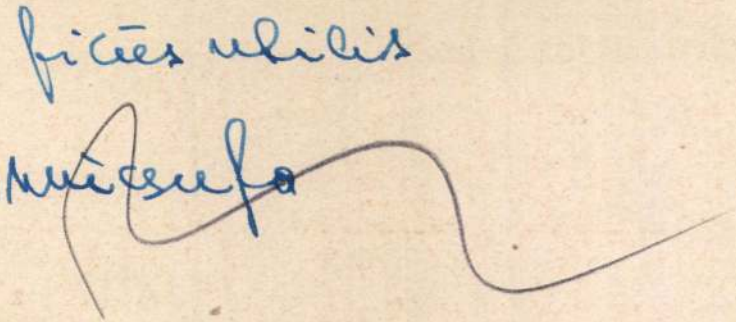

Csóka József

A hagyományos és népszerű Ezüstgerely művészeti pályázatot ismét kiírta az OTSH. — Az első ezüstgerely-díjas voltak: Bánhalmi János, Csóka József, Karpáti Károly.

L. Vincze György: Rangot adó Ezüstgerely. Képes Sport, 1974. május 21. 4. old.

M.D.K.

Csöki Ferenc

A Pécsi Képzőművészeti Szabadliceum zárókiállitásán mint az intézet növendéke szerepelt.

Tájkép, pasztell
Tanulmányfej, szénrajz

Képzőművészeti élet a felszabdulás után 326.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Csöbönyei József

Méltatói

(j) A piktúra határai

Dalgozó Lapja, Tatabánya 1970. júl. 27.

Csömör István festő

Kiállit a Vitézi Rend képző- és iparmüvész tagjainak müveiből rendezett kiállitáson a Technológia termeiben.

Ujság 1935.V.12.

Csörnöki ág. ev. templom

(Pest vm.)

Emlitve

Chobotvác 214. l.

Csömöri rk. templom

(Pest vm)

Grassalkovich 1771–73-ig épittette. Többször megnyi-tottak –

1792-töl plébánia-templom

Chobotvác 214. l.

Csömöri vizmai

Lukács – kastély

(Pest vm)

Bar. Bpestbalp

59. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

vitéz Csömöry István

Szerepel a hűcsarnok téli tárlatán

Magyarság 1938 II. 6.

Csömöry István

MUK

Felvidéki táj

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Csömöry István MDK

Ďassz fiu, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Csömöry István MDK

Jassz fiu, olf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

MDK

vitéz Csömöry István,

Felvidéki táj.
Kenesei yachtok. 29.1.

Műtárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyűjt. Kiáll. Lp. Műcsarnok. Ant. 17.1. és 29.1.

MDK

Csömöry István

Vásár, of.

Salátát áruló kofa, of.

M.rajztanárok o.egyes. kiáll. N.Szal. 1922. máj.

9. 1.

MDK

Csömöry István

Teásedények, of.

Hüvösvölgyi erdőszélen, of.

A városligeti tó partján, of.

M.rajztanárok o.egyes. kiáll. N.Szal. 1922. máj.

9. 1.

Csömöry István MDK

Kenesei jachtok

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

Сборку Ларина

Каверзей Яковлевой

Мозаичное 1958 Тбилиси

Csömöry Zoltán

Csömöry István.

1921 Tavaszi tárlat.

Jasszfiu,olajf,

Nemzeti Szalon

1922 Rajztanárok Egyesületének kiáll.

Teásedények,olajf, Szalon
Hüvősvölgyi erdőrészlet,olajf,

A városligeti tópartján,olaj ,
Vásár,olajf,
Salátát áruló Kofa.olajf,

Csömory István vitéz

festő

Felsőmagyarországi Futók

Népkiáll. 1918 (kassa)

Pipáró rokkant, of

Piroskendős lány, part

Hernádtihany, of.

~~Műcs. Kiáll, 1931 tól~~

Pihenő, szeur.

~~Pipics 111~~

Női arckép I-II, c. r.

~~1214~~ Tamilmágfej

leányarckép

Serini denselben tapfer de
dabey aufopferte. Aber d
Haende, indem er sich no
geben muste." Ezt lövet a
alte Stadt" Lepkenel v „D.a

Rézmetszet, mérete

adt"(A) mellett balra a „die neüe Stadt"(B)
(C) és a „das innere Schloss"(D) van, melyeket
várost kőfalak védik s vizek veszik körül. A
ttérben hid vezet a várféle. Feliratai

h"

Kilian exc. Aug. V."

Nieder Ungarn zwischen 2 Wassern, so
aw fallen, und wird durch den Flus
seiner Ergiessung sehr viel Pfüzē
Insul gestaltet. Wie dañ das Wort Sigeth
rach eine Insul heisset. Dieser zů einer
wolgelegene Ort bestehet aůs einer doppel-
relten Schloß. Die Stadt wird abgetheilt
neüe, deren jede auf einer besonderē In-
loss in der Ebne Ostwärts der Stadt. A.
ti kam die Geisel der Ungarischen Staedte
ůnd belagerte es, zeitwaehrender Belagerung
seines Alters an einem Bauchfl. gestorben
Türcken diesen Ort, obschō Graff Niclas

Csömöry István

rajztanár

1938-tól a Rajz-
tanárok Egyesüle-
tének pénztárosa

Rajzoktatás

1938. 4-6. sz.

46. cs. kv.

Ll.

magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya. Bp. 1875—1876., 185. l. — Dankó 118—120. lap. (Képe XV. tábla.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ., XIV., 1880., 272., 286—287. l. — A kehely. Egyházművészeti Lap, I. 1880., 115—116. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 350. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue l'art chrétien. XIV., 1881., 164. l., XV., 1881., 207. l. — Czobor: Mathias Literatus kelyhe. Egyházművészeti Lap. V., 1884., 5—13. l. — Tört. Főcsoport 1578. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történeti kiállításon. Bp. 1898., 57. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 285. l. — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n. 154. l. (Kép.) — Gerevich PA, 188. l. (Képe 193. l.) — Lepold: Adatok 25. l. Mihalik, Alessandro: Il calice ungherese della cattedrale di Monza. Róma, 1929., 6. l. (Képe 5. tábla.) — Lepold—Lippay 37. l. — Lepold Katalógus, 26. sz.

FILIGRÁNOS KEHELY,

aranyozott ezüst, fehérezüst részletekkel. Gót-stílű. Talpperemén alul: Joan. Card. Simor acquisivit et restauratum dd. Basilicae Strigon. 1890. — Mag. 20·8 cm. — Magyar munka 1480 körül. Paténája római, 1820 körül.
A pobedényi Szent Mihály-templomból vásárolta Simor prímás, 1890.

Gerevich PA, 188. l. — Lepold Katalógus 28. sz.

tovább ~~Bajor Ágost~~

Csömöry István

Darvassy István

Oláh József

rajztanár festő

1937. dec. reát

vettek a Vitézi Rend

kiállitásán

Rajzokfatás

1937. 9-10. n

159. l

1928 A-G-cu

A NEMZETI SZALON 393. KIÁLLITÁSA

A

BALATONI TÁRSASÁG

III-IK KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

Csömöry István

1912/13 – 1913/14, 1917/18

Ferkéjaámfőiskúk

74. l

futó oszlopsorral), *pseudoperipteros* (a falakon körülfutó pillérsorral, *dipteros* (körülfutó kettős oszlopsorral) és *pseudodipteros* (a dipteros külső oszlopsorának helyén körülfutó egyetlen oszlopsorral). A hosszúkás négyszögalaprajzú templomokon kívül vannak köralaprajzúak is, de ezek jóval ritkábbak. A legrégibb nagy kőtemplomok, Peloponnesos és Szicilia dor templomépítészetének emlékei a Kisázsia ión templomai a legfejlettebb elrendezést, a peripteros-típust mutatják; ennél talán csak a templom in antis régibb, míg a többi típus időrendben a peripterost követte.

A templomok architektúrája nem volt egységes. Már a legrégibb időktől kétféle architektonikus szisztéma fejlődött: Peloponnesosban és Szicíliában a dór, Kisázsia partjain az ión. Az előbbinek formanyelve szigorúbb több könnyedséget és lendületet mu és kötöttebb, az utóbbié valamivel tat. A dór templomépítés őskorának legfőbb emléke az olympiai Heraion, hexastyl peripteros templom, amely pompásan világítja meg a dór oszlop fejlődését. A Heraion oszlopai eredetileg fából voltak s az idők folyamán fokozatosan cserélték ki őket kőoszlopokra, amelyek ily módon a különböző korok ízlésének megfelelő arányokat s fejezet-formákat mutatnak. A VII. század végéről való korinthusi Apolló-templom már a teljesen kifejlődött dór rendszer formáiban épült s magasztosan és komoly fenséggel jelennek meg ugyanez időben Szicilia és Dél-Itália, a hajdani Graecia Magna dór templomai: Selinus középső vártemploma, az archaikus metopáiról híres C-templom, amely három helyiségre van osztva, s elől kettős oszlopsora van, a D-vártemplom, elől pronaosszal. Paestum (Poseidonia) leg-

Csömöry István, vitér
festő Mücsarnok
1931. tav. tárl. - 303.

Jassz fiú, of

1938 Téli
Kenesei yachtok
Felvidéki táj

1941 nov
Feleségem

Csömöry István

1921. jún.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Jassz fin. olejf. 4000.–

Virtus V. 258.

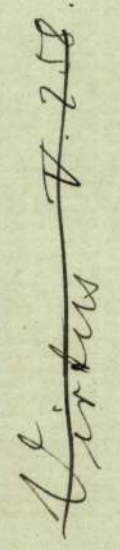

Csömöry István

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

Teásedenjek, olaj. 10000.–

Hűvösvölgyi erdőszélen, olaj. 10000.–

A városligeti tó partján, olaj. 5000.–

Vásár, olaj. 4000.–

Salatát áruló kofa, olaj. 4000.–

Wosinszky Mór: Az őskor mésbetétes díszítésű agyagművessége V. 37—39.

Végül támpontokat ad a tanmenet megítéléséhez, hogy annak készítője, tervezője és rajzolója ismeri-e a tantervet, érvényre juttatja-e az iskolalátogatások tanulságait, jól rajzol-e, ötletes-e, van-e ízlése, magyar zamatú-e a feladatsora?

A feladatsorok készítésének e sokrétű munkájában nem lehet tehát *csak tantervet* szem előtt tartani, és nem lehet valamely előljárónak a készítőre rárótt gátlásait figyelembe venni, — viszont nem lehet ú. n. csúcsteljesítményekre való törekvés sem. A feladatsorok csak a lobogó, szabad szellem és az alapos művészi nevelés alkotásai lehetnek. Később ugyis kiderül, hogyan valósíthatja meg a jelölt elgondolását. A feladatsorok azért sem lehetnek speciálisak, pl. ipari, vagy más szempontból készülők, mert a Főiskola általános művészeti és pedagógiai ismereteket nyujt. Majd az illető iskola tanítási terve, utasításai, a helyi adottságok, a szertár, a szakfelügyelet és a tanár lelki rugalmassága és fejlődése fogják a fiatalok tanmenetét fejleszteni vagy befejezni. Hisz a tanterv is változik, tehát nem helyes túlságosan megkötni a jelöltet a feladatsor készítésénél, hiszen őt akarásra, merésre, fejlődésre neveljük.

Nem kívánjuk a jelöltektől a tanulórajz nagyságában a tanmenetek elkészítését, egyrészt, mert ez 200—300 tanulórajz készítésének nagy munkáját és költségeit vonná maga után, másrészt akkor a különböző iskolatípusokra elkészített tanmenetek áttekinthetősége szenvedne. A jelen kis formában készített tanmenetek könnyebben áttekinthetők és kevesebb munkát is adnak. — A párisi rajzoktatási kongresszusra kiküldött szemelvények is ilyen kisméretű, kartonlapra felragasztott rajzokból állottak és áttekinthetőségükkel is hatottak.

A tanárjelöltek szinte féltékenyek munkájukra. Ötleteiket, tervezéseiket egymás elől rejtik. Tehát maguk is — bizonyos irányítás mellett — egyéni tanmenetre törekszenek. A Főiskola a jelöltek tulajdonának tekinti a feladatsorokat, azokat lemásolásra vagy „kölcsön" soha nem adja. A sikerültebbek közül megvásárol néhanyat, hogy bemutatásra alkalmas anyag álljon rendelkezésére.

Előadó ezután sorba megnevezve, részletesen mutatja be a különböző iskolatípusok feladatsorait, kezdve az elemiiskolai tanmeneteknél (tanítóképzőnél) —, folytatva a polgári fiú- és leány-, néhány iparostanonciskolai, majd tanítóképző intézeti, a régebbi és újabb középiskolai rajztanítási feladatsorokat. Ez utóbbiaknál hangsúlyozottan kitér az előadó a műalkotás szemléltetés időszerű kérdésére, a szemléltetésre, az ezt alátámasztó magyarázó rajzokra. (Az összes feladatsor rajzocskák mind kis méretben, pontos, vonalas és színes kivitelben, ízléses csoportosításban, esetleg füzet alakjában a terem összes asztalaira voltak kirakva. Szinte kevés is volt az idő a munkák megtekintésére, melyek általános összbenyomása jó hatással volt a szemlélőre.)

Az előadó e bemutatás után arra a kérdésre válaszol, hogy *hogyan készül el ez a sok bemutatott feladatsor?*

Az elkészítéshez a jelölteknek két évi idő áll rendelkezésükre, mely alatt a következő tanulmányi lehetőségek támogatják a jelölteket.

Előadások során ismerik meg a tanterveket, utasításokat és rendtartást. — *Bemutatások* vannak táblák és eredeti tanulórajzokon. — *Iskolalátogatások.* Elemi, polgári, középiskolai, végül tanítóképző látogatása keretében van módjuk látni, hogy hogyan készül a tanulórajz. *Megismerik a vezető tanárok* rajzi tanmenetét és tanterv értelmezését. — *Anyaggyűjtés* folyik az órákon. — A birálatot, selejtezést a jelöltek jelenlétében a rajztanítás módszerének tanára végzi. A jelöltek a Főiskolán általában kevés tanmenetet látnak azért is, hogy ne befolyásolják egymást. — Szakvizsgájuk előtt készen mutatják be a feladatsorokat, melyeket a szaktanár rövid bírálat és osztályozás után mutat be a *Rajztanárvizsgáló Bizottságnak.*

Előadó még a bírálat szempontjait sorolja fel. Ezek: ízlés — külalak, összeállítás, részletezés. — *Magyar zamat* — minden lehetőleg hazai legyen. — *Tan-*

tervértelmezés — nem avult-e, nem túlzottan szabados-e. — *Tanítói ötletek* — *Fokozatosság.* — *Kivihetőség.* — *Gyakorlatnemek.* — *Műalkotás-szemléltetés.* — *Alsó-felső tagozat.* — *Önálló, egyéni-e a feladatsor?* E sok szempontból való megvizsgálás ellenére marad még hiány, bármennyire nagy is a végzett munka és ha sok szeretet van is benne.

Az előadó következőkkel fejezi be mondanivalóit. Sokat látott magyar, német, holland, angol, francia iskolákat. Szereti és tiszteli a szabadságot, a tanár egyéniségét. A rajzszakos tanár szerinte, iskolájában a *magister elegantiae;* a művészi ízlés képviselője. Az ifjú magyar nemzedék *ötletes, jóízlésű, módszer és ethika* terén kiművelt. *Nincs mód mindezeknek teljes bemutatására.* Ezért előadása is hiányos talán. De a jövő igazolni fogja azt, amit csinálnak: *a most bemutatott szép rajzi feladatsorokat.*

Hozzászólások: *Grabowieczky Leon alelnök:* Az elhangzott előadásból és a bemutatott újabb rajzi feladatokból azt a benyomást látja, hogy Baranski tanár úr ismét igen értékes tanulságokkal gazdagította a válaszmányt. Örömmel üdvözli és hálásan köszöni a választmány nevében. Tartsa meg Isten kíváló munkásságának lendületét, hogy tovább is mentől több eredményt tudjon elérni.

Szabad Ferenc: A bemutatott tanmenetek elbírálásánál nagyobb nyomatékkal kellene figyelembe venni, hogy az alkalmas lehet-e az utasításokban előírt célkitűzések megvalósításához. A tanmenet példái úgy vannak-e megválasztva, hogy azoknak végigtanítása, illetőleg rajzolása eljuttatja-e a tanulót a tanmenet végén szereplő — rendesen már fejlettebb, sőt határozott rajztudást igénylő — feladatok megoldani tudásához. Érvényesül-e a feladatok egymásutánjában az a kellő fokozatosság, ami nélkül a tanmenet nem felelhet meg céljának, mert a gyakorlatban — mint számos eset mutatja — hasznavehetetlen. Például, ha elhanyagoljuk a nagytérformák rajzolását — mint a kitett tanmenetek némelyikén is látható —, hogyan tudjuk a térbenlátást megtanítani, a természet utáni rajzolást bevezetni és ennek alapját megadni. Helyes, hogy a tanmenet kiállításának csinosságára súlyt helyezünk, de ezt megkövetelhetjük a fentemlített szempontok betartása mellett is.

vitéz Csömöry István: Örömmel regisztrál. A jelöltek szabadságot, ideális alapot kapnak. Csodálattal adózunk ezért. A feladatsorokban nem látja az élet, az oktatás technikai nehézségeinek, tekintetbevételét. Feltünő volna a különbség, ha a húsz év óta küszködő tanárok bemutatnák a sivár valóságot. A lehiggadáshoz legalább 10 év kell. Kivánatos volna a bemutatott magas követelmények mellett a minimális célkitűzöttség, a megtaníthatóság megállapítása. A rajzszertár szükségleteinek megállapításánál ez is fontos szempont.

Kubinyi Bertalan: Figyelemre méltónak tartja a bemutatott feladatsorokban lévő újszerű ötleteket, de sajnos ezek a lehetőségeket sokszor messze túlhaladják. A fiatalság fantáziájának szárnyát mégsem nyirná meg. Had repüljenek. Fél, hogy ilyen igényekkel sok csalódás éri majd a kikerülő fiatalságot — sok küzdelem az elérhető eredményig — amíg a gyakorlati élet igényéig eljutnak. A feladatsorok jórészt keresztülvihetetlenek. Sok a túlméretezett feladat. A tanulmányi egységeket jobban ki kellene emelni. Mégis elismeréssel és őszintén gratulál a nagy munkához. Nagy lelkesedés, ambició és igyekezet van bennük, ami kétségtelenül a vezető tanár rátermettségének eredménye. A műalkotás ismertetéséhez készült vázlatok meglepő készültségre vallanak. Bár sajnálkoznia kell, hogy ez a tárgykör a rajz rovására megy, ilyen felkészültséggel nyugodtan adhatjuk a rajztanár kezébe.

Bán Tibor: A legnagyobb elismeréssel adózik Baranszky professzor lelkes munkálkodásának. Jóleső érzéssel szemlélte a bemutatott munkákat, a nagy gonddal, sok szeretettel készült és finom ízléssel összeállított feladat-sorokat. Némelyik közülük valóságos műremek. (Moullion, Kákonyi stb. rajzai.)

Ecikk folytatását – ha kell, lásd a komplett példanyban

ság van jelen. Azért ezen előadások anyaga úgy válogatandó össze, hogy általa a művésznövendék az alkotó munkához ösztönzést, a rajztanár és tanárnő, valamint rajztanító és tanítónőjelöltek nevelő-tanító munkásságukhoz tételes tudást nyerjenek. Egy és ugyanazon előadás keretében e kettős cél elérhető, ha megfelelő módszert alkalmazunk és a szükséges eszközök rendelkezésre állanak.

Először is célravezető módszer kell. Milyen legyen a főiskolai művészettörténeti oktatás módszere? E kérdéssel a legfontosabb pontot érintettük. E tekintetben észrevételeinket röviden így fogalmazzuk meg:

Ha az egyes művészi korszakok és stílusok szellemének kidomborítására és nem pusztán történeti adatok száraz felsorolására — ha a nagy mesterek egyéniségeinek megértetésére és nem pusztán életrajzi adatok közlésére, ha a nagy művészi alkotások művészi tartalmának és jelentőségének megvilágítására és nem pusztán azok irodalmi és egyéb vonatkozásaira helyezzük a fősúlyt — így lesz munkánk célravezető. Igy lesz a művészettörténet a művésznövendékeknek alkotásra ihlető, a rajztanárjelölteknek tételes tudást is nyujtó élmény. Igy remélhetjük, hogy a mult és jelen nagy magyar mesterei után a fiatal művésznemzedékből meg lesz az utánpótlás. Igy bizton számíthatunk arra, hogy rajztanár és tanítójelöltjeink is meg fogják állni a helyüket. Ez annyival inkább fontos, mert hála a legfőbb hivatalos tényezők bölcsességének és jóakaratának — teljesedésbe mentek azok a kivánalmak, melyeknek már kíváló elődöm, dr. Hekler Antal egyetemi ny. r. tanár 1914-ben ekként adott kifejezést:

„Természetes és indokolásra alig szoruló követelmény, hogy a művészi formák szemléletére ugyanazok a rajztanárok neveljék az ifjúságot, akik az elemi formák meglátásának is tanítómesterei voltak." Majd tovább: „Ha a művészettörténeti tanítást a középiskolákban rendszeresen a rajztanárokra bízzuk, akkor, miután a művészi fejlődés a nagy történeti átalakulásokkal és művelődési áramlatokkal összefügg, kívánatosnak látszik, a rajztanárok és rajztanítók általános elméleti képzettségének bizonyos fokozása."

Azóta ezek a kívánalmak — ismétlem — teljesedésbe mentek. Ugyanis 1924 óta a középiskolai rajztanítás anyagában ott szerepel a kötelező műalkotás szemléltetése. Majd 1930. óta a rajztanárok képesítést nyernek művészettörténet tanítására. Éppen ezekre való tekintettel már az elmult évben bevezettük a szemináriumi gyakorlatokat és a gyakorlati tanítások közé már több évvel ezelőtt a műalkotások szemléltetését.

Szükséges továbbá, hogy megfelelő segédeszközök elegendőképen rendelkezésre álljanak. E tekintetben nagyon fontosak a szemléltetési eszközök. Nagy örömmel és hálával jelentem be itt azt az örvendetes tényt, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium kitüntető áldozatkészsége révén az Orsz. M. K. Képzőművészeti Főiskola hazai viszonylatban a legelsőrangú vetítőgéphez jutott, mely az egyszínű lemezes vetítés mellett módot ad az önálló vagy könyvekbe helyezett nemcsak egyszínű, de színes képek vetítésére és ezzel a művészettörténeti oktatás tágabbkörű, erőteljesebb művelésére.

Nagyjelentőségüek még a szemléltetés kérdésében a képtárak és múzeumok rendszeres látogatása, melynek bevezetésére ugyancsak a mult félévben megtettük az első lépéseket.

Hátra van még programmunknak egy igen fontos pontja, melyet röviden e szavakban foglalhatunk össze: a mult és a tekintély tisztelete. Ezek nélkül nincs nemzeti és állami élet, nincs tudomány, nincs kultúra, de nincs művészet sem. A művészeti nevelésben csak úgy, mint bármely más nevelőmunkában az elődök, a mult tisztelete az, amely szilárd alapot ad és az ifjú nemzedék fejlődésének biztos utat mutat. A művészettörténet pedig, éppen természeténél fogva, van hivatva a nagymesterek, elődök megismertetése révén a mult tiszteletére nevelni.

Sokszor hallottuk azt mondani, hogy a magyar mindig 50 esztendővel kullog utána más nemzetek kultúrájának. Lehet, hogy vannak kultúrterületeink, ahol tényleg így áll a dolog. Viszont az is bizonyos, hogy vannak közintézményeink, ahol ennek pont az ellenkezője az igaz. Ilyen intézmény a mi Képzőművészeti Főiskolánk. Könnyen mondhatná bárki, hogy a túlzott nemzeti önhittség beszél belőlem. De nem így van a dolog. Amit most mondottam, arról mindenki meggyőződhetett a tavalyi párisi világkiállítás alkalmával tartott nemzetközi rajzoktatási és iparművészeti kongresszuson, ahol — mikor a nagykultúrájú német nemzet fiai jöttek tanárképzési reformjavaslataikkal — felállt Baranski E. László m. tisztelt tanártársam és a Bizottság, illetve a Főiskola képviseletében kijelentette, hogy mindazon reformok nálunk 50 éve már megvannak. Ezek után önhittség nélkül csakugyan mondhatjuk, hogy az Orsz. Képz. Főiskola szervezete és oktatásának eredménye tekintetében egyike a legjobb ilyen intézményeknek a kontinensen.

Szent meggyőződésem, hogy a m. tisztelt tanári kar egybehangzó munkássága és kölcsönös támogatása, valamint a hallgatóság megértő szeretete, melyet magam számára itt is szeretettel kérek — Főiskolánkat nemcsak megtartja ezen a magas fokon, de még magasabbra is emeli. Adja Isten, hogy úgy legyen.

ÚJABB RAJZI FELADATSOROK.

Baranski E. László képzőművészeti főiskolai tanár előadása és a hozzászólások az Egyesület 1938. november 16-iki választmányi ülésén.[1]

Baranski E. László tanulságos és élvezetes előadásának kezdetén kijelenti, hogy igyekszik röviden tárgyalni a kérdést, szívesen ad felvilágosítást és előadása végén szívesen veszi az észrevételeket. Sajnálja, hogy nem áll több hely rendelkezésére, hogy a fiatal tanárjelöltek munkáit teljes egészükben bemutathatná s így csak a terem asztalaira helyezett elég sok, de a kérdés megvilágításához mégis kevés bemutatott anyaggal kell megelégednie.

A Főiskola rajztanárjelöltje egy irott művésztörténeti értekezést és egy rajzolt feladatsort ad be az V. (azelőtt a IV. év) végén.

Ma erről a rajzolt feladatsorról (tanmenet), vagy „rajzolt értekezésről" lesz szó. A rajzi feladatsor a hallgató egyéni munkája. Programm arról, hogy főiskolai tanulmánya alapján mit szeretne tanítani. Ezért a tanmenetek mind különbözők, egyéni elgondolásúak. Ő mint vezető tanár, mindig amellett foglalt állást, hogy minden tanmenetet a szerzői jog véd. Ezért a tanár tanmenetét még az iskolák sem foglalhatják le. A rajzszakos tanár szellemi munkáját megvédjük attól, hogy azt idegenek elsajátíthassák. A tanárjelöltek tanmeneteit a vezető tanár osztályozza és ekkor több szempontot vesz figyelembe.

A tanárjelölt munkájában ugyanis benne van a tervező egyén multja (a középiskola hatása), a jelene (a Főiskola hatása), jövője (felkészültsége és egyéni jelleme).

E szerint befolyása van a tanmenet kialakulására: annak a rajztudásnak és módszeres eljárásnak, melyet a főiskolai hallgató valamely középiskolából és tájról hozott magával, annak az óriási munkának, amelyet a jelölt a Főiskolán végzett; a sokféle művészeti tanulmány hatásának, melynek eredője: az ízlés, stb. megnyilatkozása; világos nyomot hagy a rajzolt tanmeneten az egyén habitusa, a lelki különbözőség, a hevülő, lobogó, késlekedő, sőt patópáli természet, a becsületes munkás, aki azonban repülni nem tud, stb.

[1] Az itt közölt szövegrészek azonosak a választmányi ülés jegyzőkönyvében lévő és az illető felszólalók által jóváhagyott szövegrészekkel (közli a főtitkár).

Csömöry István

cikke

lásd

Rajzoktatás

1939. 25. l.

Edward Cucuel. — *La coppa di champagne.*

Csömöry István

1940-ben 3 évre pénz-
tárossá választotta
a Rajztanárok Egye-
sülete.

Rajzoktatás
1939. évf. 1.

MŰEM[illegible] [illegible]TTSÁGA
59 [illegible] 1928. [illegible]
Érk.: 1928. év február Kó 17. n.

Csömöry István

l.

Rajzoktatás

1940. I. 7. l.

(1. n.)

NÁDAI PÁL
BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 121

10

Igen tisztelt Tanár Úr!

A Műemlékek Országos Bizottságának hozzám intézett átiratára válaszolva van szerencsém értesíteni, hogy könyvem kiadójánál Biró Miklós úrnál eljártam, hogy újonnan megjelent „Az iparművészet Magyarországon" című munkámnak egy példányát szívességből nagybecsű Bizottságuk könyvtárának engedje át. Más e tárgykörbe tartozó dol-

< Csömöry István >

cikke

( ) A tantárgyak összekapcsolása és a nemléltetés. Rajzoktatás 1940. I. 2. szám-

hozom, kérem, hogy a fentiek ér
tatást közvetetlenül a szövetsé

Budapest, 1921.

A miniszter h

államtit

A Müemlékek Orsz. Bizottságának,

B

< Csömöry István >

címre

< > A magyar művészettörténet oktatófilmje.

Rajzokat tár

1941. 9.12.

MŰEGYETEM ORSZ. KÖZGYTSÁGA
168/1929.

(Csömöry István)

cikke

( ) A műalkotás első órái. I. Rajzoktatás. 1941. II. cf. 10, n. 83, 84. l.

zettsége mellett fizesse ki s tárcám

iadáskép számolja el.

A m. kir. vallás- és közo

43.352-1922. szám.

III/a.

A Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Folyó évi március hó 30-iki végrehajtó bizottsági üléséből 77. sz. a. kelt felterjesztésére tudomás és további eljárás végett másolatban kiadom.

Budapest, 1922. május hó 10.

Vass

Csömöry István

l.

Rajzoktatás

1943. IV. évf. 7-11

56 l.

Kuno, vallás- és közoktatásügyi
m. kir. miniszter úrnak

Budapest.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

A Műemlékek Országos Bizottsága és Budapest Székes főváros kiadásában megjelenik a „Budapest műemlékei" című könyv. A mű szerkesztését Bizottságunk megbízásából dr. Lechner Jenő, műépítész, kormányfőtanácsos, műegyetemi rk. tanár úr végezte. Ennek alapján van szerencsém Excellenciádnak azon tisztelettel jes javaslatot tenni, hogy dr. Lechner Jenő úr részére szerkesztői tiszteletdíj gyanánt 6 millió korona utalványozni méltóztassék.

E mű előkészítő munkálataiban Bizottságunk titkára, dr. Schneller Vilmos sokat fáradozott és

Csömöry István

Új Magyarság 1940
márc. 19.

— **Rajztanárok gyűlése.** Az országos rajztanár egyesület választmányi ülést tartott, amelyen Zombory-Moldován Béla elnök beszámolt arról, hogy a Kormányzó Urunk huszéves országlása alkalmával átnyujtandó diszoklevelet Szathmáry István és Jantschi Béla tervei alapján az iparrajziskola elkészitette s azt az elnökség eljuttatta a kormányzóhoz. Vitéz Csömöry István a rajzoktatás korszerű problémáiról beszélt és arról, miként lehetne a gimnáziumokban rendszeresitett művészeti nevelés alapján a művészetek iránti komolyabb érdeklődést felkelteni. Ennek elérésére szükséges az is, hogy az iskolák megfelelő szemléltető anyaggal legyenek ellátva és a rajzoktatás esztétikai nevelő értékét az eddiginél jobban felkarolják.

Csömory István
vitéz
rajztanár

Est. 1928

Csömör István pedagógus-festő

a Magyar Rajzpedagógus Szövetség Székely Bertalan Művészcsoportja dec.-ben gyűjteményes kiállítást rendezett nyolc pedagógus-festőművész műveiből, Angyalföldön. A művész művei szerepeltek a kiállításon.

(Kopré): Nyolcan Angyalföldön.
Pedagógusok Lapja, 1946. jan. 15.

mDK

Csömöz József,

71166. /VI., Hungária-körut 67./ u.o.
tészer.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

Váll.Közl. 1908.ápr.1. 8.1.

Csöndör György

Meinke – Gundlach: Rádiótechni-
kai kézikönyv kötését és borítóját
tervezte

I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1961, 25 oldal.

M. DK.

Csöndör György
grafikus

boritói; Szeniczei: Csigalajtómüvek, Bencze-Rév-Vadas: Müvészfotok, dr. Bayer István: Gyogyszerek és Gyogyszergyártás, Heinrich-Blaschke: Motorvédelem c. könyvekhez (müszaki)

÷ Az 1957 évi könyvmüvészeti versenyen magyar Grafika 1957 1-sö évf. 9-10 sz 35-36 l

MNK

Csöndör György

tipografus

Higgadt modern, sohasem konzervatív. Munkáiból Ábrák: Reklámlap, prospektus, meghívó, műsor stb. 401–402 lapon

Szántó: A tipográfia magyar mesterei. Magyar Grafika 1959, 3 évf 6. sz 400–402 l

Csöndör György

Meinke-Gundlach: Rádiótechnikai kézikönyv c. könyv kötésterve.

Reprodukció.

A szép magyar könyv, 1961

Sender Leipzig

Meinke - Grundbesitz. Radio-Verbindung
Leipzig c. Meiner Beteiligung

Reproduziert.

O. Nr. unverändert Meiner, 1961

CSÖNGE

Dózsa György u.17.

Csíffordi Tóth József kuriája

VÉRTES Ernő: Napórák a történelmi Vas megyében. = Vasi Szemle, 47, 1993, 4.

574. p.

az 1810-1815 között épült kuriával egy időben készülhetett - romos állapotban van

lurch Nebbien..." Kiadatlan naplók: J 25/129. p. (1843. máj. 2.) FSZEK B 0910/55/5.

59 Nebbien életéről lásd *Nehring, Dorothea:* Einleitung. In: Nebbien i. m. (1816) III—XXV., és *uő:* Christian Heinrich Nebbien und der Városliget in Pest. Agrártörténeti Szemle 25 (1983). suppl. 27—44.

60 Korábban belgának vagy franciának hitték.

61 Nebbien Brunszvik Józsefhez címzett leveleinek eredetijét Pozsonyban őrzik. Másolatát lásd MOL Mikrofilmtár C 1602.

62 Művei jegyzékét *Dorothea Nehring* közli. In: *Nebbien* i. m. 1816) XXVI—XXVII.

63 Instrumentum resignatorium ... (1811) MOL P 68 Fasc. . (1811/Iratok).

A Vitézi Rend
Képző- és Iparművész Vitézeinek
KIÁLLITÁSA

1935 évi május hó 12—26-ig.

Nyereményhuzás: május hó 26-án 10 órakor

Ára 10 fillér.

Felelős Kiadó: vitéz Fehér Xavér Ferenc.

SZOBRÁSZMŰVÉSZEK:

vitéz BIHARY ISTVÁN:

1.	121. Oravetz Béla főmérnök képmása	nem eladó	
2.	122. Dédi	nem eladó	
3.	123. Bea	nem eladó	

vitéz NESZTHYNÉ HAICH ERZSÉBET:

4.	103. Kétségbeesés	eladó P	2.400
5.	104. Ildikó	nem eladó	
6.	105. Lévay Pálné	nem eladó	
7.	106. Taufer Vilmos	nem eladó	
8.	107. Rozálka	eladó P	240
9.	108. Páter Fényi Gyula S. J. arcképe és plaketje	nem eladó	
10.	110. Női akt	eladó P	144
11.	111. Neogrády Antal arcképe	nem eladó	
12.	112. 2 plaket	nem eladó	

vitéz SZÉKELY KÁROLY:

13.	141. vitéz Igmándi Hegyessy Géza ezr. mellszobra,	nem eladó	
14.	142. Pallavicini Sándor őrgróf mellszobra	nem eladó	
15.	143. Feleségem mellszobra	nem eladó	
16.	144. Hunyadi Mátyás	nem eladó	
17.	145. Székely kaszás	eladó P	960
18.	146. Női torzó bronzba öntve	eladó P	420
19.	147. vitéz K. H. Sz.-né urnő mellszobra	nem eladó	

vitéz SZABADOS BÉLA:

20.	238. Táncosnő	eladó P	360
21.	237. Alic0	eladó „	300
22.	236. Kluber Mária képmása	nem eladó	
23.	172. Dr. Traeger Ernő arcmása	eladó P	120
24.	173. Virradat	eladó „	3360
25.	174. Zsuzsanna kőbe vagy fába faragva	eladó „	600
26.	175. Merengő	eladó „	180

vitéz TÉCSY LÁSZLÓ:

27.	160. A Kormányzó	eladó P	96
28.	161. P. Gulácsy Iréne	nem eladó	
29.	162. Orosz templom	eladó P	48

FESTŐMŰVÉSZEK:

vitéz BAJOR ÁGOST:

30.	22.	Meditáció	eladó P	600
31.	23.	Mandarin	eladó P	600
32.	24.	Péterke	nem eladó	
33.	25.	Istvánka	nem eladó	
34.	26.	Zsóka	nem eladó	
35.	27.	Képmás	nem eladó	
36.	28	K. Miklóska	nem eladó	
37.	29.	Sziciliából	eladó P	480
38.	30.	A Duna Kisoroszinál	eladó P	420
39.	31.	Val Stizzone	eladó P	48
40	32.	Házak az olasz frontról	eladó P	48
41.	33.	Taorminából	eladó P	144
42.	34.	Capri	eladó „	144
43.	35.	Egy sziciliai faluból	eladó „	144
44.	36.	Délutáni pihenő a Mte Pert ccán	eladó „	60
45.	60.	Városkapu Taorminában	eladó „	180
46.	61.	Tábori mise Romániában	eladó „	60
47.	62.	Háborus vázlat könyvlapok	eladó „	96

vitéz BIHARY ISTVÁN.

48.	37.	vitéz Oszlányi József őrnagy arcképe	nem eladó	
49.	38.	vitéz Fehér Xavér Ferenc arcképe	nem eladó	
50.	40.	Önarckép	nem eladó	
51.	41.	Baba	nem eladó	
52.	42.	Szalon részlet	eladó P	144
53.	45.	Babus	nem eladó	
54.	46.	Fáni	eladó P	96

vitéz CSICSERI RÓNAY ISTVÁN:

55.	198.	Zichy Mihály arcképe	nem eladó	

vitéz CSÖMÖRY ISTVAN:

56.	167.	Vajdahunyad	eladó P	144
57.	168.	Feleségem arcképe	nem eladó	
58.	169.	Őszi virágok	eladó P	144
59.		Tájkép		
60.		Hajnali		

vitéz DARVASSY ISTVÁN

61.	47.	Tehenek	eladó P	720
62.	48.	Anyóka	eladó „	240
63.	49.	Hazatérő halászok	eladó „	360
64.	50.	Tiszai halászok	eladó „	300
65.	51.	Pásztorleány	eladó „	300
66.	52.	Öregek	eladó „	240
67.	53.	Alföldi tanya	eladó „	180
68.	54.	Gránát dombok	nem eladó	
69.	63.	Hálóvető	eladó „	180

vitéz ERDŐS JÁNOS:

70.	67.	Pincesor	eladó	P	72
71.	68.	Szekszárdi tájkép	eladó	„	60
72.	69.	Aquarell	eladó	„	60
73.	70.	Út	eladó	„	72

vitéz FEKETEHÁZY GYULA:

74.	77.	Orgonák	eladó	P	360
75.	79.	Vén bohém	eladó	„	360
76.	80.	Sárközi leány	eladó	„	240
77.	245.	A koldus	eladó	„	1.200
78.	246.	Női arckép	nem eladó		
79.	247.	Gyermek arckép	nem eladó		
80.	248.	Női arckép	nem eladó		
81.	249.	Krisztus	eladó	P	840

Dr. vitéz JUHÁSZ JENŐ:

82.	207.	Keresztrakás	eladó	P	480

Dr. vitéz JUHÁSZNÉ, RÁTH OLGA:

83.	208.	Tarka virág bokréta	eladó	P	240
84.	210	Behavazott kert	eladó	„	192

vitéz KEMÉNY SIMON:

85.	85.	Kötött léggömb	eladó	P	72
86.	86.	Az ismeretlen temetése	eladó	„	54
87.	87.	Nyugalmasabb vidékek felé	eladó	„	36
88.	88	Fásduna	eladó	„	36
89.	89.	Brenta felső folyása	eladó	„	48

vitéz KIRÁLYNÉ LADÁNYI LIA:

90.	90.	Dáliák	nem eladó		

vitéz KISS PÁL:

91.	187.	A Bodrog télen	eladó	P	100
92.	189.	Tavaszi felhők	eladó	„	100
93.	190.	Téli hangulat	eladó	„	100

vitéz KOMÁRNOKY GYULA:

94.	94.	Hegyoldal télen	eladó	P	300
95.	97.	Szappanvirágok	eladó	„	960
96.	101.	Tél Budán	eladó	„	1.200

vitéz LEIDENFROST PÁL:

97.	182.	Őszi rózsák	eladó	P	216
98.	183.	Téli napsütés	eladó	„	180
99.	184.	Késő őszi hangulat	eladó	„	180
100.	185.	Visegrádi hegyek között	eladó	„	540
101.	142.	Tél a hegytetőn	eladó	„	180
102.	240.	Tabáni részlet	eladó	„	180
103.	241.	Kis fenyves Visegrádnál	eladó	„	180
104.	243.	Tavaszi táj	eladó	„	180

vitéz NEMES IMRE:

105.	221.	Dr. Bárány Tiborné és fia János arcképe	nem eladó		
106.	222.	Tanulmányfej László János tanár	nem eladó		
107.	223.	Tanulmányfej Csöregh László tanár	nem eladó		
108.	225.	Tanulmányfej Oláh Károly tanár	nem eladó		

vitéz PATAKY FERENC:

109.	1.	Aratás	eladó	P	360
110.	5.	Barátok	eladó	„	300
111.	6.	Golgota	eladó	„	84
112.	7.	Szegény ebéd	eladó	„	84
113.	8.	Körmenet	eladó	„	84
114.	9.	Naplemente a Dunán	eladó	„	84
115.	10.	Kilátás a Hármashatárhegyről	eladó	„	96
116.	11.	Csónak a Dunán	eladó	„	60
117.	12.	Makkos Mária	eladó	„	85
118.	13.	Anya és gyermeke	eladó	„	108
119.	14.	Mosónő	eladó	„	144
120.	17.	Ujpesti kikötő	eladó	„	60
121.	20.	Hajójavitók a Dunán	eladó	„	78
122.	21.	Öreg koldus	eladó	„	90
123.	120.	vitéz Igmándy Hegyessy Géza testőr ezredes	nem eladó		

vitéz PÉTERFY LAJOS:

124.	125.	Balatoni falu	eladó	P	720
125.	126.	Utcarészlet Alsóörsön	eladó	„	288
126.	127.	Hegyen épült falu	eladó	„	240
127.	128.	Kilátás a Balatonra	eladó	„	120
128.	129.	Alsóörs	eladó	„	144
129.	130.	Régi ház Alsóörsön	eladó	„	192
130.	131.	Hegyoldal házakkal	eladó	„	132
131.	132.	Szénakazlak	eladó	„	156
132.	133.	Délutáni napsütés	eladó	„	180
133.	134.	Régi magyar falu	eladó	„	168

vitéz OLÁH JÓZSEF:

134.	113.	Tél	eladó	P	96
135.	114.	Szegény asszony háza	eladó	„	48
136.	115.	Buzakeresztek	eladó	„	48
137.	116.	Szeptember	eladó	„	48
138.	117.	Nyári dé'előtt	eladó	„	36

vitéz SOMOSS ISTVÁN:

139.	260.	Assisi Chiesa S. Ruffino	eladó	P	48
140.	261.	Pulykatanya	eladó	„	58
141.	262.	Idill	eladó	„	29
142.	191.	Piac Kismartonban	eladó	„	96
143.	192.	Nagyanyó mesél	eladó	„	72
144.	193.	Belényesi román asszonyok	eladó	„	96
145.	194.	Körtánc	eladó	„	60
146.	195.	Hólapátolók a Bécsi Collégium Hungáricum előtt	eladó	„	60

vitéz SZEREDA BÉLA:

147 135. Téli hangulat ... eladó P 72
148. 136. Csendélet ... eladó „ 180
149. 137. Kertek alatt ... eladó „ 144
150. 138. Virágcsendélet ... eladó „ 240

vitéz TÉCSI LÁSZLÓ

151. 163. Karikaturák orosz fogságból ... nem eladó

vitéz VASSANYI BÉLA:

152. 196. Budai udvari részlet ... nem eladó
153. 197. Budai udvari részlet ... nem eladó

MŰÉPITÉSZEK.

vitéz BÉNE ANTAL:

155. 220. Póstás üdülőház Balaton-Almádiban nem eladó

vitéz IRSY LÁSZLÓ:

156. 265. Bérházak a Hunyadi János uton ... nem eladó
157. 266. Kereskedelmi miniszterium tisztviselőinek üdülőháza Balatonon ... nem eladó
158. 267. Villa bejárata ... nem eladó
159. 268. Katholikus tanáregyesület Székháza — nem eladó

vitéz KATONA MIHÁLY

160. 270. Jókai siremlék dijnyertes pályamü ...
161. 271. Balatoni 6 szobás villaterv ...
162. 272. Családi lakóház Kispest, Nagy Sándor-u. 101.
163. 173. Csimár bérház IX. ker., Vaskapu-u. 22.
164. 274. Pasaréti családi lakóház terve ...
165. 275. Polgármesteri lak Kispesten ...
166. 231. Egy és kétszobás lakások tervrajza 6 drb.

IPARMŰVÉSZEK.

vitéz BAJOR ÁGOSTNÉ:

167. 55. Goblein párna ... eladó P 60
168. 57. Szüreti menet ... eladó „ 60
169. 58. Applikációs párna ... eladó „ 24
170. 59. Fifi I. és Fifi II. ... eladó „ 12

vitéz BAKÓ ISTVÁN:

171. 235. Barackmagvak ... eladó

vitéz ERDŐS JÁNOS:

172. 71. Intarziás kazetta ... eladó P 24
173. 72. Intarziás kazetta ... eladó „ 24
174. 73. Esztergályozott festett famunkák ... eladó

vitéz FEHÉR XAVÉR FERENC:

175.	255. Kerek párna	megrendelhető		
176.	256. Szekfűs párna	megrendelhető		
177.	257. Fehér párna	megrendelhető		
178.	258. Szines párna	megrendelhető		
179.	259. Hosszukás párna	eladó	P	50
180.	264. Kék párna	megrendelhető		
181.	269. Barna párna	megrendelhető		

vitéz NESTHYNÉ HAICH ERZSÉBET:

182.	109. Csipketeritő	nem eladó		

vitéz OLÁH JÓZSEFNÉ:

183.	118. Endrédy „Orsós" csipkék eladó P 15.—, 7.50, 6.—, 4.—, 4.—			
184.	119. Endrédy „Orsós" csipkék eladó P 30.—, 6.—, 10.—, 6.—			

vitéz TÉCSY LÁSZLÓNÉ:

185.	149. Rátétes asztalteritő	eladó	P	48
186.	150. Rátétes párna	eladó	„	5
187.	151. Rátétes párna	eladó	„	5
188.	152. Rátétes párna	eladó	„	5
189.	153. Rátétes párna	eladó	„	5
190.	154. Rátétes párna	eladó	„	5
191.	155. Rátétes párna	eladó	„	5
192.	156. Rátétes párna	eladó	„	5
193.	157. Rátétes párna	eladó	„	5
194.	158. Rátétes párna	eladó	„	5
195.	159. Rátétes párna	eladó	„	5

TÓTHY ZOLTÁN várományos jelölt:

196.	250. Karácsonyfa diszek	eladó	P	—.36

vitéz BERNÁTSKYNÉ HAITCH LUCI:

197.	180. Gyufaláng	nem eladó		
198.	179. Feliratok	nem eladó		
199.	178. Bronz kutyák, cigarettaoltó, bronz	eladó	P	7.20
200.	176. Asztalkendő karikák	eladó	„	2.50

írásával májusban, — visszakerült pótlásra másodszor és véglegesen beadott 275—1938. szept. 1-én. A Függelék aláírva, a belügyminiszteri záradékkal visszaérkezett (L.: 117—1937. ikt. szám alatt) március 24-én.

A IX. v. ülés ennek alapján megállapította, hogy az ez évi közgyűlési választás még a régi alapszabály szerint történik, de már minden további választás csak az alapszabályok új Függeléke szerint történhetik. A választmány ilyen értelemben vitte a „Függeléket" az 1939. márc. 31. közgyűlés elé, kihirdetés céljából.

A „Függelék" tartalmazza: A) Védnökök és tiszteleti elnök választhatása. — B) A közgyűlés mentesítése a választás technikai része alól. — C) A katonatiszti személyek stb. tagságára vonatkozó rész. — fejezeteket.

E) Pénztárosi jelentések. Egyesület vizsgálat. Zárszámadás. A pénztárosi jelentéseket jórészt az igazgatótanácsi üléseken kellett letárgyalni, de ez sem volt ez évben rendszeres s így a vezetőség nem lehetett havonként tájékozva a pénztár állapotáról, melyet voltaképen a postatakarékpénztár kezel és a pénztárosnak csak a postatakarék adatainak bejegyzése és a havi kimutatás összeállítása a feladata. Ez az összeállítás akkor helyes, ha a minden hónap utolsó napján lezárt pénztárról kimutatja az egész évi összbevételt, összkiadást, s azonkívül az utolsó hónap bevételét és kiadását. (Tájékozásul l. a VIII. v. ü. jelentését.)

A *21. ülésen* Gergely J. ellenőr bejelenti, hogy a pénztár kezelését megvizsgálta 1938. decemberében. A főtitkár a pénztárost több esetben szóbeli és sok szor gyakorlati (támogató) és sok levélbeli (köztük 52 hivatalos) utasítással látta el.

A 28. és VII. üléseken a főtitkár bejelentette, hogy a *VI. ker. Előljáróság hivatalos egyesület vizsgálatát* 1938. dec.-ben végezte el. Ez az elnök, vagy a főtitkár és pénztáros jelenlétében a közgyűlési jkv., a Rajzoktatás bemutatásából, a pénztárnapló, törzskönyv s a zárszámadás és mellékleteinek felülvizsgálatából áll. — Mivel a bejelentéshez hozzászóló pénztáros négyszemközötti pénztárátadást (adminisztrációs hibát), stb. emlegetett s ez félremagyarázásra adott alkalmat, a tényállást itt kell felsorloni. Az elnök képviseletében a felelősséget viselő főtitkár a vizsgálatot előzően, a pénztáros bevonásával, az összes adatokat átvizsgálta és egyben dec. 20-iki zárlattal a zárszámadást is elkészítette. Ezzel elérte, hogy: 1. a hiv. vizsgálat rendet állapított meg, 2. a kellő tájékoztatást megkapott pénztárosnak csak dec. 31-ig befutó adatok zárszámadásához csatolása, beiktatása volt a dolga. A főtitkár így is a pénztáros rendelkezésére állott és mégis a számvizsgáló bizottság jan. 11-iki ülésére a zárszámadás nem készült el, s a bizottságot újra kellett fárasztani. Kérdés, hogy hol van itt a pénztárátadásnak, a felvilágosítások elmaradásának (adminisztrációnak) a hibája?

A tagdíj fizetési felhívásokat (a közgyűlési meghívóval együtt) az elnökség mindig dec. elején küldte szét. A főtitkár 1938. dec. elején a zárszámadás készítése alkalmából jelen volt ügyv. alelnöknek jelentette, hogy ezeket az iratokat ez évre is elkészítette, a nyomda is kiszedte már, csak a választmányt kell összehivni, hogy szétküldhetők s a közgyűlés megtartható legyen. Az alelnök azt válaszolta: „kár volt sietni vele" — s így a személyes ügyek miatt ezek is elkésve, március közepén küldettek szét. A pénztáros külön fizetési felhivást is küldött szét az új tisztikar megválasztását propagáló egyéni megjegyzése kiséretében. (L. 158—1939.) E késői felhívásokra alig érkezett be tagdíj, és a késés folytán 33 taggal kevesebben váltották ki arcképes igazolványukat. — A február hó végéig szokásos 1200 P helyett, csak 572 P folyt be, de a szokásos emelkedéssel is s a kiadásokkal június végén ez is 499 P-re csökkent. Ez pedig a Rajzoktatásra nem elegendő. Tehát vagy adományra lesz szükség, vagy a lap nem jelenhetik meg. Kérdés, hogy hol van itt a hiba?

E helyen is felkérjük a tagokat, küldjék be hátrálékaikat, hogy a Rajzoktatást megjelentethessük. Kerüljük a személyes ügyeket, mert azok az egyesület anyagi romlására vezetnek.

F) A Rajzoktatás ügye. A szerkesztőjének és kiadójának kérdése. Sajtókamara ügyek. A *10. ülésen* (1938. jún.) Holló közli, hogy a Rajzokt.-ból *. f. kiadásáról kell gondoskodni, ami a sok rendkívüli kiadás folytán, az úgyis nehéz anyagi helyzetben, a kérdés elintézését nehézzé teszi, annál is inkább, mert a cikkek nagyrésze ki van szedve. — Határozat: egy-egy példányt 250 pengőért kell kinyomatni. A *11. ülésen* v. Csömöry I. szerkesztőbizottság kiküldését kívánja. A főtitkár nem ellenzi a gondolatot, de most, midőn a cikkek ki vannak szedve és gyors munkára van szükség, minden bizottsági munka csak akadály volna.

A főtitkár a *6. sz.* jegyzőkönyv felülbírálását sürgeti, mert enélkül nem tudja kinyomatni, a Rajzoktatást, amely már 4 hónapja kiszedve áll, de a személyes ügy akadályozása miatt nem lehet a korrektúrát elkészíteni. — A Rajzoktatás 1938. júliusában készült el és kiadásainak fedezésére adományt kellett igénybe venni. A Rajzoktatás 1939. évi számai ismét késnek, s most is pénzhiány az oka (L.: az E) p-t) a szükséges kifizetések után kb. 490 pengő áll 4 szám rendelkezésére s így csak összevont számokat adhatunk, valószínűleg ismét adományokkal kell a hiányzó összeget kiegészíteni.

A *15. ülésen* a főtitkár ismerteti, hogy a Rajzoktatás a *sajtótörvény alapján* csak akkor maradhat időszaki lap, ha havonként jelenik meg. A főtitkár bemutatott számításai szerint, ha a szükséges pénzösszeg rendlekezésre áll, mindegy, ha évenként 4 füzetet adunk ki, vagy havonként 1—1 füzetet. Az igazgatótanács az időszaki jelleg mellett döntött és utasította a főtitkárt a lépések megtételére.

A szükséges nyomatványok kitöltése során a Rajzoktatás tartalmi jellegét is pontosan meg kellett állapítani. A határozatszerint: Tudományos-, művészeti- és rajzoktatásügyi szaklap és az Egyesület közlönye.

A *16. ülésen* a főtitkár közli, hogy a sajtókam. törvény szerint kik jelentendők be kamarai tagokul. A hosszabb vita után hozott határozat alapján bejelentendő Mátrai V. szerkesztő, Holló K. a hivatalos rész szerkesztője, mint munkatárs és vitéz Csömöry I. pénztáros, mint a lap kiadója. A nevezettek szerezzék meg okmányaikat, a szerkesztő ez irányú kész kiadásait, 50 pengőt, az Egyesület fizeti. Ezen az ülésen, valamint a *17. ülésen* újból hosszú vita indult a tartalmi jellegről. Határozat: a Rajzoktatásnak tovább is lesz: I. *Hivatalos része,* mely a jkv. alapján rövidre összefoglalt közlemény. Ez közli felolvasások rövid kivonatát is, a hozzákapcsolt felszólalások lényegét, melyhez akkor, midőn külön cikkben jelenik meg, a felszólalások is csatolandók, vagy erre vonatkozó kellő utalás ad tájékoztatást. A II. résznél marad a *15. ülés* határozata.

G) A vezetőség, tisztikar, választmányi tagok kötelező bejelentése. A Belügyminisztériumnak 1937-ben az egyesületek ellenőrzésére kiadott rendelete folytán Egyesületünknek is be kellett jelenteni a vezetőség — értve ez alatt — a tisztikar, igazgatótanács és választmány tagjainak névsorát és személyi adatait. Ezt a bejelentést még 1938. május havában Nádler R. aláírásával beküldtük az illetékes főkapitányságnak. Először csak a tisztviselőkre vonatkozólag kérték s midőn ez megtörtént, a többi fentemlített vezetőségi tagokra nézve is. A sok utánjárás megelőzésére, a személyi adatokra vonatkozó rovatokat tartalmazó kérdő lev. lapokat, (amelyek egyben az egyesület kartotékjaivá váltak), küldtük ki rövid határidővel úgy, hogy a vezetőség tagjaira vonatkozó jelentés június 4-én beterjeszthető volt. (E felterjesztés aláírása volt Nádler elnök úr utolsó írásbeli tényekedése.) — A beadással egyidejűleg megállapíttattak a következők: A jövőben minden közgyűlésre írásban kell engedélyt kérni, a vezetőségi tagokra vonatkozó választási névjegyzék melléklésével. A választás után a megválasztottakat újabb iratban kell bejelenteni. — Az egyesületeknek rendes időben kell megtartani az

Rajzoktatás - 1938. 7-10-n.

Tűzzománc az Aranyban

Szeged egyik legfiatalabb oktatási intézménye az Arany János Általános Iskola a Rókus városrészben, máris rangot vívott ki magának. És nem csak a pedagógiai munkában, hanem a közművelődésben is. Arany Galéria nevet viselő aulájában Csősz Géza fiatal alkotóművész tűzzománc képei kerültek a nézők elé.

Bevezetőben *Zádory Édua*, a Szegedi Konzervatórium elsőéves hegedű szakos főiskolai hallgatója és *Várnagyné Szőnye Katalin* zongoratanárnő Händel F-dúr szonátájának két tételét szólaltatták meg professzionista biztonsággal és mély átéléssel. A zeneszám után *Györki Edina*, az Ifjúsági Televízió munkatársa mutatta be a kiállító művészt, a tűzzománckészítés technikáját. *Csősz Géza* 1968-ban született Szabadszálláson. Eredetileg más műfajban bontogatta a szárnyait, de a szintén művészpályán lévő bátyja hatására kedvet kapott ehhez a meglehetősen ritka és bonyolult technikához. A szakmai fogások terén a legtöbbet a Svájcban élő *Bácsay Péter* képzőművész segített neki.

Kiállításai 1993 és 1995 között főleg Szegeden, Kiskunhalason és svájci városokban (Bern, Lausanne, Sion) voltak. Ugyanezeken a helyeken tartott kurzusokat a tűzzománc készítéséről. Maga a műfaj a távoli középkorba nyúlik vissza, drága voltánál fogva azonban csak királyi ékszereken, illetve székesegyházak kegytárgyain jelenhetett meg. Ma már gyakrabban, főleg amuletteken találkozni vele. Mély és izzó színeinél fogva különleges hatást gyakorol a nézőre. Csősz Géza kiállításának képei tematikájukat tekintve igen széles skálán mozognak: csendélet, alföldi tájkép, archaikus jelkép, egyházművészeti tárgyú ábrázolás egyaránt fogadja a nézőt, s a vizuális gyönyörködtetés mellett nem ritkán figyelmet érdemlő gondolati tartalmat is hordoznak.

A kiállítást jó szívvel ajánljuk a művészetkedvelők figyelmébe. Megtekinthető október 27-ig a rókusi víztoronnyal szemben lévő iskolában annak nyitvatartási ideje alatt. A belépés díjtalan.

F. B.

CSŐSZ Géza tűzzománcm.
Reggeli Dél.Ság 1995. okt. 2.

az apátfalvi gyökereket tovább öröklő unokákat a deres hajú, a munkában tisztességgel megöregedő jó 'pátfalviak lelkesen fogadták.

S volt miről beszélni, a tavalyi búcsú óta sok minden történt. Szóba került az is, hogy kivel mi történt, fel-

marha- és birkapörköltökre, túrós rétesekre, hatalmas vendégségekre: ha ünnep is volt, mintha szomorú ünnep lett volna, bár talán csak az őszök keserű fájdalma miatt. Meg lehetett kóstolni a mustot, lehetett

Falunap volt Újszentiványon

Jövőre: Szent Iván napján

Újszentiván szombaton tartotta a falunapját, azaz szeptember harmincadikán. Miért épp akkor? – A második világháború előtt főként németek lakta település volt Újszentiván, ám nagy részüket kitelepítették. Tavaly aztán a Németországban élő volt újszentivániak közül egy busznyian visszajöttek, megemlékezni a szomorú dátumra, október elsejére. Ekkor volt az első falunapunk, az idei a második – tájékoztatott dr. Talpai János polgármester a falunap alkalmából. Hozzátette egyszersmind: a jövő évtől kezdve június huszonnegyedikén,

től a szövésig, fonásig minden vala. Okvetlen megemlítendő még a szintén egész napos veteránautó bemutató – magát a falunapot pedig este hatkor kezdődő, estébe hajló s nyúló diszkó zárta.

Most pediglen nézzük mindezt részletesen! A jó ebédről már volt szó,

CSÖNGEI FERENC, szedő és KŐMÜVES JÓZSEF, gépmester

A huszas években általuk tervezett és a Győri Nyomdában kivitelezett Szentbenedekrendi Apátság számára készült szükségpénz öt, tiz, húsz, ötven, száz, ezer pengős címletekben. Egy 1000 pengősnek a képe. Fekete repr. 80. old.

AMBRUS BÉLA: Egy apátsági szükségpénz 79. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY? LXIV-LXV, évf. 1965-1966. AKAD, N-omda. 1966.

CSÖNGEI FERENC, szedő

A Szentbenedekrendi Apátság szükségpénzeit ő és KŐMŰVES JÓZSEF gépmester tervezték. Ők kivitelezték a győri 1919-es papirszükségpénzeket is. Saját elképzeléseik szerint, a győri nyomda lehetőségeim szerint készítették, magasnyomó technikával. Alapnyomás gyorssajtóval, 1 íven négy példány. Aydisz és szöveg a tégelysajtón, utólag számozva. Igy sokat nem lehet nyomni. 81.old. A huszas évek elejéről.

AMBRUS BÉLA: Egy apátsági szükségpénz 79.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXIV-LXV. 1965-1966.
Akad. Kiadó, Bpest. 1966.

CSÖNGEI FERENC, szedő és KŐMŰVES JÓZSEF, gépmester

A Szentbenedekrendi Apátság pénzeit ők tervezték. A szükségpénzek fehér papiron. Elő-és hátlap narancssárga alapnyomású, zöld, zöldeskék felülnyomatú, eklektikus stílusú, fekete számozású 110+91 mm. Szöveg: "Ezen bankjegy a szentbenedekrendi hivatalok között ÖT/TIZ, HUSZ, ÖTVEN, SZÁZ, EZER/PENGŐT ÉR." Jobról lent: Győri Hirlap nyomdája és anyomdatermék száma. A huszas évek elejéről. 81.old.

AMBRUS BÉLA: Egy apátsági szükségpénz 79.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXIV-LXV. 1965-1966. Akad. Kiadó, Bpest. 1966.

MOK

Csönge y Ferenc
festőművész (Győr)

munkái: ábrák.

÷ Bibliográfia

Grafikai Szemle 1914 évf 4 sz 88-89

Csöre E.

1. Raith Tivadar: Szerelem, Harc, Hit

Csöre E. fametszeteivel

	Alapár
Ocean-antiqua papiron füzve . . .	8.—
Meritett papiron füzve	10.—
Papirkötésben, meritett papiron . .	12.—
Félvászonkötésben, meritett papiron	15.—
Vászonkötésben, „ „	18.—
Félbőrkötésben, „ „	26.—
Diszes bőrkötésben „ „	30.—

5. Rilke, Rainer Maria: Ének Rilke Kristóf kornét szerelméről és haláláról

Csöre E. könyvdiszeivel
Raith Tivadar forditása

Antiqua papiron, füzve	2.50
„ „ kötve	5.50
Meritett papiron, füzve	4.50
„ „ kötve, batik papirk.	9.—

Hirdetés a Magyar Irásból 1926. évf.

Csöre Erzsébet

grafikus, szül. 1896. Deák Ebnernél Tanult, Fametszetekkel illusztrálta Raith Tivadar több verseskönyvét. Expresszionista fametszetei kifejezésteljesek s ügyesen alkalmazkodnak az anyag követelményeihez –

Olajképeket is fest.

Ebb Lex. II. kiadás

[illegible]

1014. Fried. Brentel (Brendle)
Sz. 1590-ben +. 1651-

Jézus Márthával és

A Bethániában lakó
és hátul lakószoba látszik
lal helyet négy tanitványá
ria ül és hallgatja szavai
~~ben főzőkanállal~~ és az Udvöz
ram, nem gondolsz-e vele,
gálni? A konyhában
egy edényt visz a kosárban
asztal felé, mig jobbról a
gat és kettő szárnyasokat
hatok, és a kerek akasztón sz
az aranykereten balra: F. B

Pergamen, mér. 14.4:9.
Imre ajándéka - 1875. átv.
~~Kifüggesztésére vonatk~~

163

L lévő aprónyok körül

L 1875. aug. hó 6-án.

CSÖRE ERZSÉBET szül 1896 márc. 21. Deák Ébner Lajosnál tanult. Könyvillusztrációi a Magyar Írás c. folyóiratban jelentek meg.

Csöre Erzsébet

MDK

Csöre Erzsébet, 1896--

Az Ujság

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

Csöre Erzsébet /1896-/

Az Újság 1926., 94x62.5 OSZK 41

Magyar Plakat-Történeti Kiállitas.
1960.Műcsarnok. Kat. 18.1.

Csöre Erzsébet /1896- /

MDK

"Az Ujság" 1926.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
18.1.

Csöre Erzsébet MDK

Az Ujság, 1926

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

M.D.K.

Csőre E. (?)

nevét emliti a szerző, Kmetty-
vel és Walleshausen Zsigmonddal együtt.
a „Magyar Irás" c. 20-as években indult
haladó szellemű lap táborába tartozó
művészet körött.

Szabolcsi Miklós: Fiatal életek indulója,
József Attila pályakezdése,

Bp.1963. Irodalomtörténeti Könyvtár II. 559. old.

(634 o. + 47 tk. t.)

Csöre Erzsébet

CSÖRE *Erzsébet*, grafikus, * 1896. Deák-Ébnernél tanult. Fametszetekkel illusztrálta Raith Tivadar több verseskönyvét. Expresszionista fametszetei kifejezésteljesek s ügyesen alkalmazkodnak az anyag követelményeihez. Olajképeket is fest.

K. Gy. I. 2244

Sorszám	A művész neve s a mű tárgya	neme szerint	anyaga	m
1	*Bertrand (N.):* Louis XVIII.	rézm.	papir.	
2	*Duncan (E.):* Launcelot	sz. mezzot.	papir.	
3	*François (A.):* Marie Antoinette elfogatása	rézm.	papir.	
4	*Harris (J.):* Blue Bonnet	sz. mezzot.	papir.	
	Going to a fair	mezzot.	papir.	
5	*Hunt (Ch.)* Bee's Wing	sz. mezzot.	papir.	
6	*Hunt (G.):* Our Nell	sz. mezzot.	papir.	

Ö Csöreges (Chioreghes)

alias Lötvös István

ötvös

L. Kendrey - Kentiványi

336. l.

Németek V. 97.

Csöreges (Chioreghes) alias Eötvös István, ötvös. A XVII. század elején Debreczenben dolgozott.

Zoltai Lajos: Adatok a debreczeni régi polgárok háztartásához. *Történelmi Tár.* 1903. 273. l.

Szám	Á 4 4 é 4 e 4			
	az új lelt.	O. K.	T. K.	t. és ú. dep

Csönegh Éva

Emlitve

Csanyi János: Képek Ötvi Sándor
Csepel, Tp. 1970. Sep. 25.

Csörgh Éva

grafikákkal

szerepel a Csepel galériában

Gyárfás Endre: Csepeli
képzőművészek tavaszi tárlata

Csepel 1971 III. 12

Csőregh Éva

A Csepeli Galériában megnyílt a Csepeli képzőművészek közös kiállítása, melyen a művésznő tájképei szerepelt.

Akácz László: A Csepeli Képzőművészek tavaszi kiállítása.
Tükör, Budapest, 1947. március 20.

Csöregh Éva

Konstruktiv tájképekkel szere-
pelt a tárlaton.

Akácz László: A „Csepeli Képzőművészek"...
Tiékor, 1977. március 20 – 41 lap.

1.

Csöregh Éva:

Olthatatlan vággyal keresi a művének egységét. Soproni ihletésű festményei a gótika extatikus ~~idézik~~ világát idézik a ma emberének. Rusztikus boltozatok, finom csúcsívek válnak szemünk láttára konstruktív értelmezésű szerkezetekké, majd szimbólumokká. Erőssége éppen a szimbólium teremtés, amely a hangulat varázsából kiindulva, a konkrét lényeglátásig hatol, majd ezt a lényeg summázásával jelképpé sűríti.

Dr. Domonkos Imre: Csöregh Éva kiállítása a Csepel Galériában

Rajztanítás 1971/6

32. old

Csöregh Éva
valódi költőiséggel telitett alkotás
Szent Mihály temetője a fővárosi
pedagógus képzőművészek tárlatán

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra

Magyar Hirlap 1972/303 6old

Csöregh Éva:

Egy fatörzs, egy ódon butor, vagy egy ácsolt épületszerkezet háttán is dús emberi tartalmakat fejt ki, varázsol elő. Ezzel az alkotói módszerével az antropomorfizálás utján a jelenségek mélyére hatol. Alapvető alkotói törekvése alkotói tudatra ébrentéssel hozzájárulni társadalmunk emberének humánus tartalmakkal, érzelmi élményekkel való gazdagításához.

Dr. Domonkos Imre: Csöregh Éva kiállítása a Csepel galériában

Rajztanítás 1971/6

CSÖREGH Éva Keramikus SZKK.

DR. CSÖLLE ISTVÁN (Nagymánya, 1941. júl. 20.) — mezőgazdasági mérnök, növényvédelmi szakmérnök

T:1955—1959 Bethlen Gábor Gimn. Hódmezővásárhely, 1959—1963 Agrártudományi Egyetem, Gödöllő. Mh:1963—1966 Állami Gazdaság, Hódmezővásárhely (beosztott mérnök), 1966—1969 Növényvédő Állomás, Hódmezővásárhely (üzemgazdász), 1969—1972 Puskin Tsz, Szegvár (növényvédelmi szakmérnök), 1972- Árpád Tsz, Szentes (agrokémiai főágazatvez.) M: Primőrök védelmében (1981). Írásai jelentek meg a Kertészet és Szőlészet, a Növényvédelem és a Kertgazdaság c. szakfolyóiratokban. K: Kiváló Munkáért (1981), „Környezetkímélő növényvédelem" c. pályázaton I. díj (1985), III. díj (1986). C: 6800 Hódmezővásárhely, Sallai u. 26. Tel: 06-62-42617

DR. CSŐREGH ÉVA (Szentes, 1932. febr. 23.) — iparművész, tudományos kutató

T: 1942—1944 Szilády Áron Gimn., Kiskunhalas, 1945—1950 Horváth M. Gimn., Szentes, 1950—1955 Magyar Iparművészeti Főisk. Bp.Mh: 1955—1960 Országos Néprajzi Múzeum (restaurátor), 1960—1973 Csillagtelepi Gimn., Bp. (tanár), 1973—1980 MTA Pedagógiai Kutatócsoport (tudományos mtárs), 1980—1981 uo. (tudományos főmtárs), 1981- Képzőművészeti Főisk. (tudományos főmtárs). Et: 1980—1986 a Magyar Pedagógiai Társaság Vizuális Művészeti Szakosztály társelnöke, 1985- a Magyar Rajztanárok Országos Egyesülete főtitkára. Fm: lakótelepi iskolák pedagógiai-szociológiai kutatása, vizuális nevelési kutatások, szürrealista festészet, önálló kiállítások (1971, 1978, 1981), csoportos kiállítások (1966-tól). M: A nevelésszociológia műhelyéből (1971), Szempontok a lakótelepi iskolák szociológiai vizsgálatához (1973), Lakótelepi gyerekek (1978), Lakótelepi iskolások (1978), A nevelés feltételrendszere a lakótelepi általános iskolások életkörülményeiben (kan-

CSORBA GYÖRGY (Földeák, 1923. ápr. 9.) — kereskedő, ny. tanácselnök

T: 1936—1938 Gazdasági Népisk., Makó, 1942—1944 Kereskedő Tanoncisk., Makó, 1952 Kiskereskedelmi Szakisk., Szeged, 1954—1957 Kereskedelmi Akadémia, Bp., 1957—1960 ML Esti Egyetem, 1961—1964 MSZMP Főisk., Bp., Mh: 1941—1944 magánkereskedőnél kifutó, majd tanonc, Makó, 1944—1948 levente munkaszolgálatos, hadifogoly, Szovjetunió, 1948—1950 magánkereskedőnél segéd, Makó, 1950—1952 CsM-i népbolt, Makó, Hódmezővásárhely (árudavez., ellenőr), 1952—1953 CsM-i Kereskedelmi Iroda, Hódmezővásárhely (előadó), 1953—1960 Szentes és Csongrád Környéki Kiskereskedelmi Váll., Szentes (igazgató), 1960—1962 CsM-i Kiskereskedelmi Váll., (igazgató), 1962—1971 Szentes Járási Tanács (elnök), 1971—1983 Szentes Városi Tanács (elnök).Et:1949—1952 KPVDSZ Makói Szervezetének vezetőségi tagja, 1953—1954, 1962—1971 Szentes Járási Tanács tagja, vb-tag, 1954—1962, 1971- Szentes Városi Tanács tagja, 1983-ig vb-tag, 1954—1962 MDP, majd MSZMP Szentes Városi Biz. tagja, 1962—1970 MSZMP Szentes Járási Biz. tagja, vb-tag, 1971—1985 MSZMP Szentes Városi Biz. tagja, 1983-ig vb-tag, 1957—1962 munkásőr. K: Belkereskedelem Kiváló Dolgozója (1953, 1962), Munkásőr Emlékérem (1964), Munka Érdemrend bronz, ezüst, arany fokozat (1965, 1970, 1983), Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozat (1968), Szentes Város Fejlesztéséért (1969), Felszabadulási Jubileumi Emlékérem (1970), Árvízvédelemért (1970), MHSZ Kiváló Munkáért (1971), Honvédelmi Érdemérem (1972), Testnevelés és Sport Fejlesztéséért (1972), 10 éves Államigazgatási Munkáért (1972), 20 éves Tanácsi Munkáért (1974), Szentes Városért (1983). C: 6600 Szentes, Ifjúsági sétány 11. Tel: 528

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csőregh Éva

CSEPEL
1971 MÁJ 28

102

Soproni képek

CSŐREGH ÉVA KIÁLLÍTÁSÁN

Csőregh Éva kétszer kezdte képzőművészeti pályáját. Elsőízben akkor, amikor elvégezte a főiskolát, megtanulta a művészet mesterségbeli tudnivalóit. Rajztanárként alkalmazta a tanultakat, megőrizve, sőt, fejlesztve látásmódját. Másodízben tavaly nyáron gyűrközött neki a művészi alkotómunkának. Sopronban nyaralt éppen. A város szépsége, a középkori és a reneszánsz épületek formagazdagsága, az Ikva-part, az utcák, közök, átjárók hangulata megragadta és arra ösztönözte, hogy kifejezze benyomásait.

Az azóta eltelt esztendő termését láthatjuk a Csepel Galériában. Csőregh Éva már a csepeli képzőművészek tárlatán is szerepelt két képpel.

Önálló kiállításán azonnal szembetűnt, hogy a festő „érti a szakmáját". Ismeri és jól tudja alkalmazni a formák arányait, a színek értékét, másszóval tud komponálni. Sopron épületeit szemlélve különösen a nyugalmas széles román és az óvatosan, „nyárspolgáriasan" felfelé törő gótikus boltívek kötötték le figyelmét. *„Többszólamúság"* című festményén a több irányba ívelő gótikus vonalak — a színes üvegablakok tört fényei között — egy pontban futnak össze, egy gondolatot fejeznek ki, akárcsak egy kórusmű különböző szólamai. A *„Cézár pince"* szép szőlőhegyek körvonalaira emlékeztető boltozatait, alkovjait ellenpontozza az emberi munkát jelképező szőlőprés.

Egyes képein a gótikus templombelső előterében barokk rácsozattal érzékelteti a korok és stílusok együttélését, illetve ami evvel jár: „vitáját". Az ilyen megoldásokról eszünkbe jut a televízió „áttűnés" technikája — az amikor egy halvány képre rávetülnek a következő kép erősödő kontúrjai.

A szép vonalak és színek itt vannak körülöttünk, csak észre kell vennünk őket. A nagyanya szekrényének teteje, a hajnali háztetők, lejáratok és falevelek mind-mind témául ajánlkoznak.

Csőregh Éva főként pasztellel, temperával, filctollal, ritkábban olajfestékkel dolgozik. Mint mondtam, mesterségbeli tudása biztos, már-már fölényes. Amiben előrelépést várunk tőle, az inkább a tartalom, pontosabban az érzelmi gazdagság, — az a sugárzás, amely bennünk, nézőkben is érzelmeket ébreszt.

Gyárfás Endre

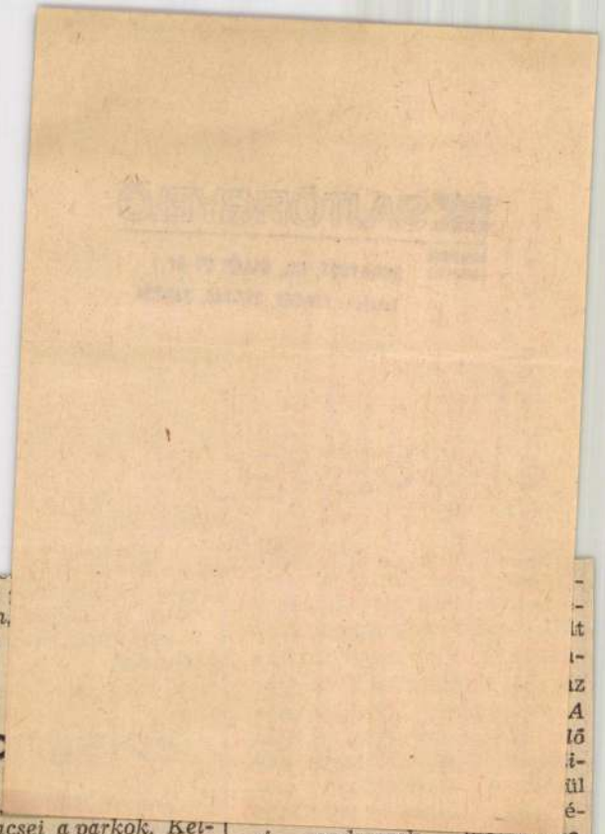

többiek
óvatosan,
vissza a

Ro

Épülő,
nagy kincsei a parkok. Kellemes pihenőhelyek nyugdíjasoknak, sakkpartik, ulticsaták zajlanak a padokon, kismamák ülnek gyerekkocsi mellett, könyvvel, kézimunkával, gyerekek szaladgálnak, játszanak az árnyas fák alatt, fiatalok randevúznak itt, s estefelé sokan pihennek meg egy-egy percre az egésznapi fárasztó munka után.

Mennyi örömet adhat egy-egy ilyen kis zöld terület a város közepén! Szinte kiszakítva a nagyvárosi forgalomból, s bár az autók zaja elhallik a fák alá, mégis egy-egy apró kis paradicsom mindegyik. Mennyi örömet, nyugalmas percet adhat a kerület valamennyi lakójának, és mégis...

Néhol letörve egy-egy bokor, még zöldellő faág, s kamaszfiúk cipőjének nyomát is őrzi a zöld gyep, a földre simuló fűszálak! Mert szenvedélyes, zajos futballcsaták színhelye is a park, s törött padok, megtépázott bokrok őrzik a felelőtlenség nyomait.

S hiába a sokszor jelentős kártérítés, kevesen riadnak vissza újabb és újabb ágtöréstől, zajongástól, rongálástól, virágtépéstől...

Csillagtelepen, a Béke téren, a toronyházak között még mindig kevés a park, az árnyas pihenőhely Csepelen. S ami van, azt igen nagy költséggel lehet ápolni, locsolni, beültetni fűvel, virággal... A szabálysértések bírságai pedig aligha fedezik a károkat, amelyeket a parkrongálók okoznak.

S a békésen pihenők nyugalmának megzavarása, a kerület szépségének csorbítása nem is mérhető forintban. Mindannyiunké, a kerület valamennyi lakójáé az a néhány zöld terület. Szépségüknek, épségüknek megóvására is valamennyiünknek figyelnünk kell.

(kozma)

si rendszerek kialakítása, amely a dolgozók számára érthető, áttekinthető.

— Ezek tehát a IV, ötéves terv bér- és jövede-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csöregh Éva

CSEPEL

1971 MÁJ 7

dig az egész órában és félórai időpontban.

1021

— *CSÖREGH ÉVA grafikusművész kiállítása május 11-én nyílik meg a Csepel Galériában. A kiállított műveket május 23-ig tekinthetik meg az érdeklődők.*

FILMJEGYZET

Ionesco – felmelegítve

Körülbelül egy évtizede történt. Minden készen állott a híres darab, *Az orrszarvú* filmváltozatának magyarországi bemutatója előtt – kópiák, reklámok, előzetesek, ajánlások, ami szükséges –, aztán hirtelen értesítés érkezett felülről: a premier elmarad. Mit, miért, minek, miképpen: nem nagyon magyarázgatták akkoriban – a puha diktatúra utolsó esztendeit taposbeszélve a legújabb Steven Spielberg-varázslatról, a *Hook*-ról. *Az orrszarvú* feltámasztását több körülmény indokolhatná. Például az, hogy a film jó. A megformálás nyelve különleges. Az értelmezés eredeti. Abszurditása tartalmas. Mondanivalója különleges. És így tovább, a végtelenségig. Ezzel szemben sajnálattal kell megállapítanunk, hogy az adaptáció vértelen. Tom

Aki nem akar orrszarvúvá válni: Stanley, a könyvelő (Gene Wilder)

tuk –, ebben az esetben azonban még a beavatatlanok is tudták a döntés okát. Eugene Ionesco, akit a kultúra hatalmasságai felváltva rakosgattak a „tűrt" és „tiltott" kategóriába, rossz fát tett a tűzre. Elhajolt. Rosszul nyilatkozott. Kinyújtotta a nyelvét a szocializmusra. Meg kellett büntetni rebelliskedéséért (mint ahogy Andrzej Wajdát is sarokba állították egyik interjújának tiszteletlen mondatai miatt, ergo alkotásait kiirtották a moziprogramból). Az adminisztratív intézkedésnek természetesen semmi köze sem volt az indexre helyezett mű színvonalához. Éppen ebben rejlett a csavaros ionescói logikát követő mechanizmus lényege: ártatlan – ártalmatlan – műveket fosztottak meg a nyilvánosságtól a szellemi offenzívának alkalmazott éberség jegyében.

A forgalmazó vállalat 1992-ben elérkezettnek látta az időt ahhoz, hogy a közben szalonképessé vált író elsüllyesztett filmjét rehabilitálja. Igen ám, csakhogy *Az orrszarvú* egy híján húszéves, s versenyeznie kell Dusan Makavejev nagyjából hasonló ívású *Sweet Movie*-jával, Eric Rohmer éppen soros lélektani mestermunkájával, nem is O'Horgan rendező – akinek a nevét a világ föllelhető lexikonjaiban hiába keresnénk – bámulatos fantáziátlansággal kopírozta át a szöveget és a szituációkat sápadt filmverziójába. A kisvárosi rinocéroszvízió – a meghökkentő átváltozások döbbenetes járványa – nála attrakcióvá változott. A bizarr helyzet porcelánboltjában elefánt – orrszarvú – taposott a drámai alaphelyzetre. Üresen konganak a mondatok. Tét még csak lenne, de nincs feszültség. Annak ellenére, hogy a tehetséges színészek – Zero Mostel, Gene Wilder, Karen Black: világnagyság valamennyi – mindent elkövetnek annak érdekében, hogy legalább a teatrális hitelesség megteremtődjék. Hiába. A leckefelmondás olvasópróbák hangulatát idézi. Ionescót nem lehet megerőszakolni. Rávasz fickó, kemény szerző: nem hagyja magát. Ellenállt, akárcsak a hajdani hős város, az egykori Leningrád, amikor felkészületlen komédiások akarták „bevenni".

Van egy ötletem. *Az orrszarvút* megint be kellene tiltani, hogy végre figyelmet és elismerést keltsen. (Forgalmazza a MOKÉP)

Veress József

Nagyra nőtt Századvég

(Munkatársunktól)

Folyóirat, könyvklub és politikai iskola a Századvég. No és egy 42 négyzetméteres garzonban működő kiadó, amelyik éppen „nagykiadóvá" válik a társadalomtudományi és a szépirodalmi könyvek piacán. Ezen a szűkös helyen beszélgettünk Gyurgyák János felelős szerkesztővel.

– *Mondja, hogyan és miből lehet ma társadalomtudományi munkákat és szépirodalmi műveket, úgymond értékes könyveket kiadni?*

– Azt hiszem, hogy az 1992-es év ugyanolyan jelentős a Századvég Kiadó életében, mint mondjuk a folyóirat megalapításának esztendeje – 1984. Az 1988 óta könyvkiadóként is működő Századvég idén – köteteik számát tekintve – a nagykiadók sorába lépett. A korábbi, évi 10–15 címmel szemben, most 50 szerepel a kiadási tervünkben. Ennek előzménye, ha úgy tetszik előfeltétele volt, hogy a műkedvelőkből professzionális gárdát szerveztünk. Jelenleg tízen dolgoznak nálunk főállásban: műszaki szerkesztők, korrektorok és szerkesztők. De technikai szempontból is nyugati értelemben vett modern kiadó lettünk – saját fényszedőrendszerünk van. A terjesztés érdekében pedig létrehoztunk egy könyvklubot, amely más kiadók – mint például az Akadémiai, az Atlantisz, a Cserépfalvi vagy az Európa – hasonló tárgyú kiadványait is felveszi a listájára és a klubtagoknak 10-20 százalékos kedvezményt biztosít.

– *Ugye, nem azt akarja mondani, hogy nyereséges a kiadó?*

– Erről még nincs szó, de finanszírozni tudjuk a veszteségeinket.

– *Miből?*

– A könyvek bevétele és a fényszedő részleg bérmunkája körülbelül kétharmadát fedezi a kiadásainknak, míg a fennmaradó részt a Soros és más alapítványból fizetjük.

– *Azt beszélik, most tárgyalnak az önkormányzattal egy kulturális központ létrehozásáról.*

– Valóban, a fővárosi önkormányzattól szeretnénk helyiséget kapni egy olyan két-háromszáz négyzetméteres, kulturális centrumhoz, ahol együtt lenne könyvkiadó, könyvesbolt és könyvklub. Lenne benne tanácskozóterem, s persze napilapokkal, folyóiratokkal ellátott kávézó is.

– *Mi maradt a régi, „kiskiadós" álmokból a „nagy kiadóvá" válást követően.*

– Eredetileg azt képzeltük, hogy csak és kizárólag értékes könyveket adunk ki, megpróbálunk felülemelkedni a hagyományos, népi-urbánus típusú ellentéteken és harcot indítunk a tabutémák ellen. A tabuk közben megdőltek, de az első két célkitűzés ma is érvényes. Vagyis nem történt profilváltás, bár némi hangsúlyeltolódásról azért beszélhetünk. Nagyobb súllyal szerepelnek terveink között az alapvető társadalomtudományi munkák: kézikönyvek, monográfiák. Ezek közül említeném a Konzervativizmus és az Alkotmánytan című köteteket. Másfelől, sokat javult a minőség is, az új könyveinket már jó papíron, az Oxford University Press színvonalán adjuk ki.

– *Azért a szépirodalom megjelenése több, mint hangsúlyeltolódás.*

– Ez egyértelmű profilbővítés. *Domokos Mátyás*, a Szépirodalmi Könyvkiadó nyugalmazott szerkesztője lett az irodalmi vezetőnk. Az ő segítségével elsősorban a magyar irodalom értékes műveit szeretnénk eljuttatni az olvasókhoz. Mégpedig úgy, hogy ne csak egy alkalommal, hanem folyamatosan kaphatók legyenek a boltokban. A tükörben című sorozatban például írók vallanak pályatársaikról. Kiadjuk *Kormos István* és *Kányádi Sándor* értékes gyermekkönyveit. Emellett életműszerződést ajánlottunk több mai magyar írónak.

– *Többször említette az „értékes" jelzőt. Mit ért ezen?*

– Gondolom, a szépirodalom kapcsán ez kiderült. A magam területén, az elmúlt évtized jelentősebb társadalomtudományi munkáit és a régi klasszikus műveket értek ezalatt.

Most jön!

Szép Ernő: Kis panasz
Kenedi János: A halál és a leányka (esszék)
Mándy Iván: Tépett füzetlapok
Vajda Mihály: Útban a posztmodern felé
A moszkvai magyar követség jelentései (1939–1944)
Alkotmánytan
Oroszország és Európa (Válogatás szlavofil gondolkodók írásaiból)

Könyvheti ajánlat

Pilinszky János összes művei (versek)
Gonda László: A magyarországi zsidóság története
Komoróczy Géza: Bezárkózás a nemzeti hagyományba (Válogatott tanulmányok)
Csepeli György: Nemzet által homályosan
Szemle – 1956
Hanák Péter: Polgári lakáskultúra és életmód a dualizmuskori Magyarországon
Hajnal István: Technika, társadalom, művelődéstörténet
Szűcs Jenő: Az utolsó Árpádok
Mészöly Miklós: Bolond utazás
Kormos István: Mese Vackorról, egy pisze kölyökmackóról
Sajó László: A kavics helye
Zimándi Pius: 1956-os napló

Flamand művészek

Először mutatkozik be Magyarországon a belgiumi genti művésztelep alkotócsoportja – egyszerre három helyszínen. A Képzőművészeti Főiskolán szerdán nyitotta meg kiállításukat Csőregh Éva festőművész, a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének főtitkára, csütörtök délután pedig a Margitszigeti Víztorony Kilátó Galériájában öt, a Thermal Hotel Aquincum Galériájában pedig hét órai kezdettel nyitotta meg tárlatukat Bálványos Huba grafikusművész, főiskolai tanár. A tizennégy flamand művész – akik egyben pedagógusok is – bemutatkozása lényegében a móri művésztelep tavalyi belgiumi kiállításának viszonzása.

Martine Baeyens „Kakas" című fémszobra

Hálócsapda

Azok a televíziónézők, akik nem aludtak el a születésnapi Antall-interjú közben, nem kellett másnap korán kelniük, továbbá még a Juventus–Torino meccs sem hozta izgalomba őket, nos ők láthatták kedden este 11-kor a kettesen a Hat bagatell című dokumentumfilm-összeállítást.

1989-ben, a Horizont moziban láttam először a kisfilmeket. A művek értéke a hatalom cinizmusának és a szocialista szociális hálónak a bemutatása volt. Feledhetetlen a munkásszállás gondnoknője, Sárika, aki néhány percig, hatóságként eljárva, atyaúristennek érezte magát. A legmegrázóbb képsorokat Fehér György Öregekjében láttam. A szocializmus szimbóluma lehetne az a nyugdíjasokat vezető elvtárs, aki hosszan regél arról, milyen komoly feladat öt tojással úgy gazdálkodni, hogy a „levesnek is legyen valami íze tőle", de „öregjeink vetélkedőjére is maradjon".

Mi változott az utóbbi években? A film utáni beszélgetésen, mely igen kedvező időpontban, hajnali negyed egykor kezdődött, erről szóltak az alkotók. Az emberek helyzete ismert, földszintes álmaik (20 éve: Komár-moped) tárgya ugyan megváltozott, de más nem. A szo-ciális hálón egyre nagyobbak a lyukak. Milyen volt a magyar rendszerváltás? Régebben betiltották ezeket a filmeket, most láthatták azok, akik (ki)ismerték az elmúlt és a jelenlegi rendszert is. Akikről, akiknek szóltak ezek az etűdök, azok vagy aludtak vagy nézték a focit. Elégedettek lehetnek új uraink.

Új és régi vezetőink közös tulajdonsága, hogy nevelni, okítani szeretik a nemzetet. Az ő értékelésük szerint kevés volt, illetve ma is kevés az eminens. S nagyjából ugyanazok.

Mi meg itt vagyunk, úgy kilencmillióan.

Neveletlenül.

Szalay György

Programpiac vagy privatizáció?

Zsolnai nem mond le kuratóriumi elnöki tisztéről

Az Országos Közoktatási Intézet Iskolafejlesztési Központjának kollektívája nyílt levelet juttatott el a művelődési tárcához és több napilaphoz, szakmai orgánumhoz tiltakozásul amiatt, hogy az OKI főigazgatója, Zsolnai József 200 millió forintos pályázatot hirdetett meg, amely saját pedagógiai programjára épül.

A levél szerint a szakma az *Iskolakultúra* márciusi számában megjelent pályázati kiírásból értesült hivatalosan arról, hogy a minisztérium a pedagógusok és közösségeik számára eddigi egyetlen pályázati alapján (a Közoktatás-fejlesztési alapon) túl egy másik pályázati alappal is rendelkezik. A levélírók elismerően szólnak a bővülő lehetőségekről, hogy a tárca ösztönözni kívánja a helyi kezdeményezéseket, azt, hogy pályázati úton, szektorsemleges módon alakuljon ki az iskolai szabadsághoz, pedagógusi önállósághoz nélkülözhetetlen programpiac. Ennek azonban véleményük szerint ellentmond, hogy a közoktatás-fejlesztés segítésére megszavazott 405 milliós költségvetési keretnek a felét, 200 milliót a *Pedagógus szakma megújítása* elnevezésű pályázati alap kapta meg (a másik fele, a 205 millió a Közoktatás-fejlesztési alapnak jutott – a szerk.), amely Zsolnai Józsefnek a magyar közoktatás fejlesztésére kidolgozott koncepciójára épül. Arra a dolgozatra, amelyet eddig csupán egyetlen szakmai fórum vitatott meg (az MTA Pedagógiai Bizottsága), s el is vetett. A pályázati kiírásnak mégis ez a vitatott mű az alapja, a meghirdetett témák jelentős része pedig a törökbálinti kísérlethez kapcsolódik. A kollektíva megengedhetetlennek tartja, hogy ilyen jelentős pénzzel egyetlen szellemi alapot támogasson a tárca. Ez véleményük szerint akadályozza a programpiac kialakulását, eleve kirekeszti s így hátrányba hozza azokat az intézményeket, pedagógusokat, kutatókat, akiknek más pedagógiai elképzeléseik vannak. Hiszen a pénz elosztásáról döntő kuratórium elnöke is Zsolnai József. Így félő, hogy pedagógiai programpiac kialakulása helyett közpénzek privatizációja kap zöld utat.

Hogy e vádak mennyiben igazak s mennyiben nem, arról az érintetteket kérdeztük.

Mihály Ottó, az OKI Iskolafejlesztési Központjának igazgatója szerint – aki munkatársai megbízásából a levelet aláírta –, azért fordultak a nyilvánossághoz, mert a pályázati kiírás tartalmi és szakmai követelményei, a célösszeg elosztásának módja mind szakmailag, mind etikailag abszurd helyzetet teremt, amely a minisztériumot és a szakmát egyaránt kompromittálja. Segíteni ezen úgy lehetne, ha nem egyetlen ember szakmai munkáját tekintenék a pályázati kiírás alapjának. A projekt európai normák szerinti működtetésében szívesen segítenének, hiszen a cél az, hogy bármilyen sikeresnek ígérkező innováció, kezdeményezés egyenlő eséllyel indulhasson.

A nyílt levél állításait az OKI pályázati programirodájának két munkatársa, *Heffner Anna* és *Orosz Zsuzsa* utasította vissza. „E projekt nem az OKI projektje, hanem az MKM egyik alprogramja. Kidolgozója Zsolnai József, aki a projektfeladatokat *A magyar közoktatás minőségi megújításának szakmai programja* szellemében határozta meg. A kidolgozás során folyamatosan egyeztette az alprogramot a közoktatásért felelős helyettes államtitkárral, illetve annak megbízottjával... Zsolnai Józsefnek e munka elvégzése nem magánvállalkozása volt, hanem a művelődési és közoktatási minisztertől kapott megbízatása" - írják válaszlevelükben. Ezt *Dobos Krisztina* helyettes közoktatási államtitkár is megerősítette, hozzátéve, hogy a 405 millió elosztásáért ő a felelős. S a kuratórium összetétele a biztosíték arra, hogy egyenlő eséllyel pályázhat minden alkotó pedagógus és közösség az egyik és a másik pénzalapra is.

Zsolnai József határozottan állítja, hogy mivel a kuratórium huszonhárom tagja között mindenféle pártállású és a legkülönbözőbb helyeken dolgozó szakemberek találhatók, szigorúan ellenőrzött keretek között folyik majd a pályázatok elbírálása. Éppen ezért nem tartja összeférhetetlennek azt, hogy ő a kuratórium elnöke – nincs is szándékában lemondani e tisztségről. Már csak azért sem, mert őt a minisztérium nevezte ki erre a feladatra. Szerencsére – tette hozzá – számos pedagógus fejében meg sem fordul az a képtelenség, hogy csak hátrányos helyzetben pályázhat. Ugyanis máris nagy számban érkeznek a pályamunkák az intézetbe.

*

Mindehhez az újságíró – egyetértve a politikai államtitkár, Kálmán Attila megállapításával – csupán annyit fűzhet: valóban örülni kell minden egyes forintnak, amihez a közoktatás hozzájuthat. Ám ismerve a szakma és a közvélemény megosztottságát Zsolnai József programjával és személyével kapcsolatban – akit egyszemélyben a közoktatás istenéként és ördögeként tartanak számon –, a tárcának még a látszatát is kerülnie kellett volna, hogy a pályázati kiírás kizárólag az ő munkájára épüljön, miként kuratóriumi elnöki tisztsége is óhatatlanul gyanúra, nem kívánatos következtetésekre ad alkalmat. Tény: Zsolnai már letett valamit a közoktatás asztalára. De programja a tervezett alternatív közoktatás-fejlesztési programkínálatnak csupán egyike lehet. A kétszázmillió azonban ehhez aránytalanul sok – akkor is, ha az ő szellemi bázisát nem saját maga, hanem (pályázattal) mások fejlesztik tovább. És ha tudjuk, hogy minden másféle pedagógiai kezdeményezésre együtt ugyanennyi (205 millió) áll rendelkezésre.

Gyarmati Szabó Éva

Megjelent

KRITIKA

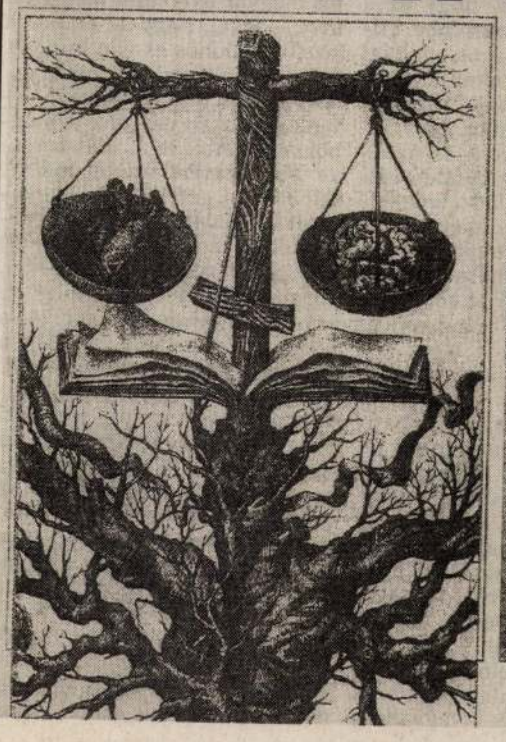

Hegedüs András tanulmánya

Interjú Fodor Gáborral

Eőrsi István: Idő m Gombrowiczcsal

Demszky Gábor: És a város eközben nem omlott össze

Médiatörvény – egy nehéz szülés

Elek István és Molnár Péter a sajtószabadságról

Berend T. Iván: A hidegháború születése

Bőr a csont fölött

Ára: 47 Ft

Az egyház nem hallgat,

hangosan és közérthetően beszél, de amit mond, nem juthat el céljához, mert nem kap közéleti szószéket. Előle a sajtó és a média (rádió, televízió) zárva van. Ennek a kóros és káros mellőzésnek az az oka, hogy a hazai közfelfogás kleriko-sztálinista szellemi fertőzöttsége akadályozza annak a valóságnak a felismerését, hogy „az" egyház sok millió hívő ember, az őket pásztoroló lelkészség, papság, meg az apácák, a diakonisszák, a diakónusok és a szerzetesek. A hazai közvélemény gondolkodásában az egyház a *vezetőség* (püspökök, érsekek, esperesek, gondnokok és főgondnokok), s amit tesznek vagy nem tesznek ezek, azt az egyház teszi vagy nem teszi. Pedig ez a vezetőség az egyház ezrelékét is csak tört számban jelenti. Minőségileg még aránytalanabb a helyzet: néhány példaadó (mint nálunk báró Apor Vilmos mártír győri püspök) mellett a többségről elmondható, hogy jó ha nem árt és nem akadályozza „alattvalói" hűséges szolgálatát. Azok aránya se kicsi, akik közvetlenül vagy közvetve ártanak. Mégis az a tévtudat az általános, hogy ők az egyház. Ezért ők jutnak a közéleti szószékhez, az ő beszédük és hallgatásuk a mérvadó.

Az egyház – az igazi – beszél, de senki se hallhatja. De hát miért nem beszél a társadalom égető kérdéseiről (tolmácsolva Isten Igéjét) ez a magyar aligegyház, vagyis a mai egyházi vezetőség? Nem beszél Magyarországon, mert nem beszélhet, jóllehet várva várja a közéleti szószék. Némaságának két alapvető oka van. Az *egyik* közismert. Az egyházi vezetőségekre az a közmondásos kifejezés a jellemző, hogy „rajta van a lopott nadrág". Ezen az se változtat, hogy fogadott és fogadatlan prókátorok ágálnak érdekükben. De még az sem, hogy kiügyeskedtek bizonyos „tisztújítást". Hiszen ennek a tisztújításnak végrehajtói ők voltak és az ő embereik. Semmiféle érzelgősség se fedheti el, hogy – például – a római katolikus püspökök (esperesek stb-k) alkupüspökök. A Vatikán kiegyezett a pártállammal: tíz közül öt Vatikán-hű, öt meg párthű püspök legyen. Aztán hogy később az egyik öt mivé lett a másik öttel szemben, csak a Szívek Ismerője mondhatja meg. A protestánsoknál nem volt szükség alkura: eleve beszervezett garnitúrából választotta ki a káderes a „legmegfelelőbbet".

Létrejött a Magyar Köztársaság, és többek között én is kértem írásban az új miniszterelnököt, hogy jelentse ki: nem akar az egyházak belügyeibe beavatkozni, de mivel az előző kormány világossá tette, hogy az egyházi vezető pozíciókba az akkori állam helyeztette a maga embereit, fontos érdek, hogy a közös ügyeket már olyan egyháziakkal lehessen megtárgyalni, akik – a régi jogászok fogásaitól mentesen – az egyházi akarat képviselői. A miniszterelnök – átlátszó kifogással – megtagadta ezt. Akkor úgy véltem, hogy az MDF nem érdekelt az egyházi élet megtisztulásában. Ma már tudom, hogy a koalíciós pártok érdekeltek abban, hogy ez a tisztulás *ne menjen végbe*. Hiszen az ilyen zavaros egyházi vezetőség nem kockáztathatja meg azt a prófétai fellépést, amely egyértelműen elítéli – mégpedig *konkréten és nevesítve* a rasszizmus minden változatát. A megsértődő érdekeltek hamar „visszalőhetnek" és (eddigi álláspontjukat megváltoztatva) követelhetnék, hogy a III/III-as vizsgálat terjedjen ki (mégpedig nyilvánosan) az egyházi vezetőkre is. Ezért kell némának maradnia az aligegyházat jelentő mai egyházi vezetőségnek (annak a néhány feddhetetlennek is, akiket lebénít a többség és a rosszul értelmezett szolidaritás).

A mai egyházi vezetőségek hallgatásának *másik* oka, hogy álmodók. Azt álmodják, hogy hazánkban az egyháziságot úgy lehet képviselni, mintha folytatása volna annak, ami 40 vagy 70 évvel ezelőtt volt. Ami 1988 óta egyházilag nyilvánosan történt, ennek a vágyálmos álomkórnak a terméke. Az egyházias álomkórság egyik bázise leme a tömegek és a tömegekre építés szándéka. Hogyan szállhatna szembe az egyházi vezetőség a – hovatovább – tömeghangulattá terebélyesedő és reneszánszát élő rasszizmussal, amikor esetleg elvesztheti ezzel a fajvédők rokonszenvét??? No és a tőlük kül- és belföldről származó anyagi támogatást. Legjobb hallgatni, mert így mindenki „egyházhű" marad. Lehet, hogy a mai vezetésnek az egyházban vannak

SZENT
BIBLIA
AZ AZ
ISTENNECÕESWY
TESTAMENTVMANAC
PROPHETA'C ES APOSTOLOC
MAGYAR NYELVRE FORDITTA.
VISOLBAN.

A magyar fordításirodalom klasszikusa, Károli Gáspár Bibliája 1590-ből

olyan tagjai, akik szívük mélyén elítélik a rasszizmus minden fajtáját, de hallgatniok kell. Bár Babits jó egyháztolmács volt, amikor a világ erkölcsi axiómájává tette, hogy „vétkesek közt cinkos, aki néma".

Ezek után evidens a kérdés: ha az egyház, amely nem hallgat, hanem beszél, mit mondana, ha közéleti szószéket kapna? E cikk szerzője olyan mértékben egyházszószóló, amennyire mondandójának a tartalma azonos a Szentírásával (így egyházszószóló bármely egyháztag). A megszólalás apropója az a parlamenti – ezt megelőző társadalmi és jogászi – vita, amely a szabad véleménynyilvánítás, véleményközlés és véleményterjesztés igényét helyezte előtérbe. Mégpedig azért, hogy a rasszizmust, antiszemitizmust, fajgyűlöletet terjesztő, keltő lapokat a Parlamentben is lehessen árusítani (s persze az egész országban). Elvégre a véleménynyilvánítás személyiségi jog, amelyet a magyar alkotmány biztosít... Ezúttal mellőzöm a kesergést amiatt, hogy hazánkban a magyar kezdeményezésre és magyar csendőrök által végrehajtott 1941-es (!) észak-magyarországi zsidódeportálás, az újvidéki vérengzés és Auschwitz után ilyesmi kérdés lehet, csupán abból indulok ki, hogy Isten előtt nincs személyválogatás. Senki sem tehet arról, hogy melyik család, nép fiának született; arról sem, hogy az apja kovács vagy orvos, közrendű vagy arisztokrata. Ki-ki a saját tetteiért felelős, s ha vét, vétése miatt és vétése arányában ítéltessék el – függetlenül attól, hogy milyen származású.

Sajnos a bibliafordítók nem eléggé élnek azzal a megkülönböztetéssel, amit a mi csodálatos magyar nyelvünk tesz lehetővé – azzal, hogy az emberek közt van bűnös és van bűnöző. Az előbbiekhez tartozunk valamennyien, akik időnként vétünk, de aztán magunk is megborzadva ettől és új utat keresve bocsánatért esedezünk. A bűnöző (1) gátlástalan és gyakorító elkövető, (2) embergyűlöletében megátalkodott és (3) erényként azonosul bűnével, örömét leli benne, sőt: megveti azt, aki egyenes úton jár, (4) a humanitást utálja. Az ilyen számára nincs bűnbocsánat. Vagyis: az emberi gondolkodásnak, mely mindig indulati töltetű, van higiéniája, s ha az ember azonosul gondolkodása szennyével, gondolkodásának terméke nem vélemény. A véleményem és mások véleménye lehet ellentétes, téves, idegen, bizarr, meghökkentő, mégis van helye a Nap alatt: ez a véleményszabadság. A bűnöző, az előítélettel terhelt embergyűlölő (még ha saját fajtájának a patetikus szeretetével indokolja is ezt) nem véleményt mond, hanem a gondolkodás indulati kloákáját produkálja.

Weimar óta se okultak a demokrácia hívei a véleményfogalom tévértelmezése visszaéléseiből. Azóta se tisztázódott bölcseleti és jogi módon a különbség a vélemény és a paranoiás indulatiságtól motivált gondolati végtermék között. A hitlerista, sztálinista, ceausescuista, szálasista, tisoista, populista izgatók szép nevet adnak céljuknak (nemzeti szocializmus, fascismo, nemzetállam, „a nép felemelése", fajtisztaság). Hogy magyar szempontból is milyen súlyú ügy ez, mutatja egyrészt, hogy Bibó István is behatóan foglalkozott vele, másrészt, hogy Ceausescu tulajdonképpen nem kevesebbet akart tenni az erdélyi magyarsággal, mint Hitler a zsidókkal, lengyelekkel, cigányokkal. Ceausescu nem rendelkezett gáztelepekkel, a politikai nemzetköziség se tette számára lehetővé a gyors néppusztítást, de csak a tempó különbözött Hitlerétől, nem a cél. A végtermékes magyar nézetek képviselőinek a trükkje, hogy a népmentő szerepét játsszák, ezt a feladatot kisajátítják maguknak, hogy mindenki mást, aki nem „elvtársuk", megbízhatatlan népárulónak tüntethessenek fel. *Summázva:* az egyház mindenkit arra kér, hogy maximális *türelmet* tanúsítson minden (az övével nem egyező) vélemény iránt, – a szeretet törvénye kívánja ezt. De éppen a szeretet törvénye követeli meg, hogy minden gyilkos töltetű megnyilvánulást utasítsunk el; minden nézetet, amely nem a produktuma vagy a vétése, a személyiség sajátossága, hanem a származása alapján ítél elevenek és holtak felett. A tiltás és nem a szabadság a megfelelő demokratikus reagálás, a humánus felelet az ilyen előítéletre.

Éliás József
református lelkész

SZOCIÁLDEMOKRATA MÚLT ÉS JÖVŐ

Vád és valóság

Manapság sokkal többet szerepelnek a botrány- és viccrovatokban a szociáldemokrata csoportok mint a politikai eseményekről szóló híranyagokban. Ennek több magyarázata lehet. Az egyik az 1948-ban a Magyar Szociáldemokrata Párt és Magyar Kommunista Párt között létrejött fúzió önkényes értékelése. Több nyilatkozó úgy minősíti azt az eseményt, hogy az egyesülésben szerepet játszó párttagok „eladták" az SZDP-t a kommunistáknak.

Centrum, jobb, bal

A fúzió politikai következményei alapján nem vitás, hogy az új hatalom szociáldemokrataellenes volt. Ennek a ténynek a hatása még ma is érvényesül, többek között az MSZDP nevével fellépő különböző csoportosulások jelentkezéseiben is.

A hazai szociáldemokrata mozgalom jelentkezésétől 1948-ig mindig a haladás érdekében végezte áldozatokat is követelő munkáját. A párt tagjai – munkások, értelmiségiek, parasztok) abban mindig egyek voltak, hogy a válságokkal terhes, népeket megnyomorító társadalmi rendszert jobbnak kell felváltania. Ezen az egységen belül számos különbözőség, sőt ellentét is jellemezte a legtöbb szociáldemokrata párt munkáját 1917 előtt is. A mindenkori centrum mellett megtalálható volt a jobb- és a baloldal. Marxistának, revizionistának, trade-unionistának, anarchistának, bernsteinistának nevezték a különböző irányzatokat. A sokféleség a párt akcióegységét lényegesen nem befolyásolta. Ez az állapot az I. világháború kitöréséig tartott. Akkor a háború jellegének, a forradalmi helyzet időszerűségének megítélésében több pártban egészen a szakadásig ható éles ellentétek jelentkeztek. 1917 októberét követően azután több országban *a pártokon belüli ellentétpártok közötti nyílt ellentétbe ment át.* Kettészakadt a nemzetközi munkásmozgalom. Az olaszországi, a németországi és a spanyolországi tapasztalatok megmutatták: a fasizmus, a reakció nem tett különbséget szociáldemokraták és kommunisták között.

Magyarországon 1941. június 23-án, az SZDP elnöki-titkári értekezlete a Szovjetunió iránti szolidaritását nyilvánította ki. A Népszava 1941-es karácsonyi száma, a Történelmi Emlékbizottság, illetve a Törzsökös Magyarok aktivizálódása, majd a sztálingrádi csata következtében erősödött az antifasiszta összefogás.

A fasizmus ellen

1944. március 19-e, Magyarországnak a német megszállása után az SZDP számos ismert vezetőjét lefogták, a pártot betiltották, a Népszava megjelenését lehetetlenné tették. Szociáldemokrata meggyőződésükért többen életüket adták, sokan börtönbe kerültek. Az MSZDP nevében ma nyilatkozók, vádaskodók láthatóan nem ismerik e kor történetét, a párt szerepét. Az SZDP volt az egyik szervezője a Magyar Frontnak, majd a katonai és politikai erőket jobban összefogó Magyar Függetlenségi Frontnak, amelyben szerepet vállalt még a Béke Párt, a Független Kisgazda Párt, a legitimista Kettős Kereszt Mozgalom, a Nemzeti Parasztpárt, és más csoportok. A szociáldemokraták eredményes munkájának elismerése volt, hogy az MFF elnökévé az MSZDP főtitkárát választották. Ezekben a hónapokban vetette fel Kádár János és Donáth Ferenc a két párt egyesülésének a gondolatát. A válasz Szakasits Árpád nevében elutasító volt. A kommunistákat tömörítő Béke Párt ezt tudomásul vette. Mégis 1944. novemberében akkor már MKP néven, Rajk László és Donáth Ferenc ismét felvetette az egyesülést. A reagálás erre a szakszervezeti funkcionáriusok, Kabók, Gyürey részéről elutasító, az SZDP vezetősége részéről halogató volt.

Az 1944 októbere több lényeges kérdésben keserű tapasztalatokkal járt. Az MFF az antifasiszta erők nevében Szakasits és Tildy kötött megállapodást Horthy kormányzóval. A megállapodás durva megszegésével Horthy több tízezer magyart juttatott a Gestapo markába, a halálba. A nyilasok a Számonkérő Szék és a volksbundisták terrorlegényei pusztítottak; sok százezer polgárt, köztük tízezernyi diákot és fiatalkorút hurcoltak Németországba.

A háború után a romokban heverő, kirabolt, újabb katonai megszállással, jóvátétel fizetésével terhelt ország előtt leküzdhetetlennek tűnő feladat állt. E feladat motorja a munkásegység volt. Kétségtelen, hogy e munka közben az MKP részéről bizonyos mérvű SZDP-ellenes gyakorlat érvényesült, amiből a jövőre vonatkozóan tanulságokat lehetett és kellett volna akkor levonni.

A szociáldemokrata párt vezetőinek többsége azonban 1945-ben és azt követően a két munkáspárt feltétlen együttműködését képviselte. Ezt bizonyította az úgynevezett Szakasits–Bán vonal egyértelmű elfogadása. A párttagok soraiban azonban sokan voltak, akik ellenezték a szoros együttműködést az MKP-vel. Élesebben akkor jelentkezett a párton belüli ellentét, amikor az MKP napirendre tűzte az egyesülést. Az 1947-es kongresszus által megválasztott vezetőség több tagja ellenezte a fúziót, de egyikük sem gondolt arra, hogy kilép a pártból, vagy pártszakadást idéz elő, azonban az egyesített pártnak nem kívántak a tagjai lenni.

Mindenütt egyesülés

A pártegyesítést létrehozó erők felismerése azoknak is nehéz, akik a történéseknek aktív vagy passzív részvevői voltak. Különböző nemzetközi tényezők mellett a fentebb vázlatosan ismertetett politikai események, az átélt tapasztalatok, az elvi és emberi jóhiszeműség, a szociáldemokrata erkölcs és még több tényező is szerepet játszott. A legfőbb mozgatóerő az 1948-as év első felében több országra kiterjedő egyesülési folyamat volt. Kisebb-nagyobb eltéréssel, de azonos konzekvenciával az történt Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Lengyelországban, Romániában, Bulgáriában – mint Magyarországon. Amikor tehát azt állítják egyesek, hogy az MSZDP vezetői „eladták a pártot", és a fúzió csupán ennek eredménye, akkor tájékozatlanságuknak adják tanújelét. Arról is elfeledkeznek vagy azt sem tudják, hogy az egyesülést *megszavazó* vezetőségi tagok közül 1949–50-ben ketten az ÁVH kezében, még ítélet előtt meghaltak. További kettőt halálra, többeket életfogytiglanra, kedvezőbb esetben 3–15 évi börtönbüntetésre ítéltek. A Magyar Dolgozók Pártja kommunista vezetői elejét akarták venni, hogy az egyesült pártban a szociáldemokraták magatartásukkal, példájukkal befolyáshoz jussanak. El akarták távolítani azokat, akik akadályt jelenthettek volna a brutális diktatúra terjesztésének útjában.

A szociáldemokrácia elvi és társadalmi jelentősége, politikai megbecsülése – minden múltbeli és jelenlegi zavaró körülmény ellenére – széles körű. A szociáldemokráciának komoly feladata van az ország előtt álló feladatok megoldásában.

Schiffer Pál
(A szerző a szólciáldemokrata mozgalom ismert alakja)

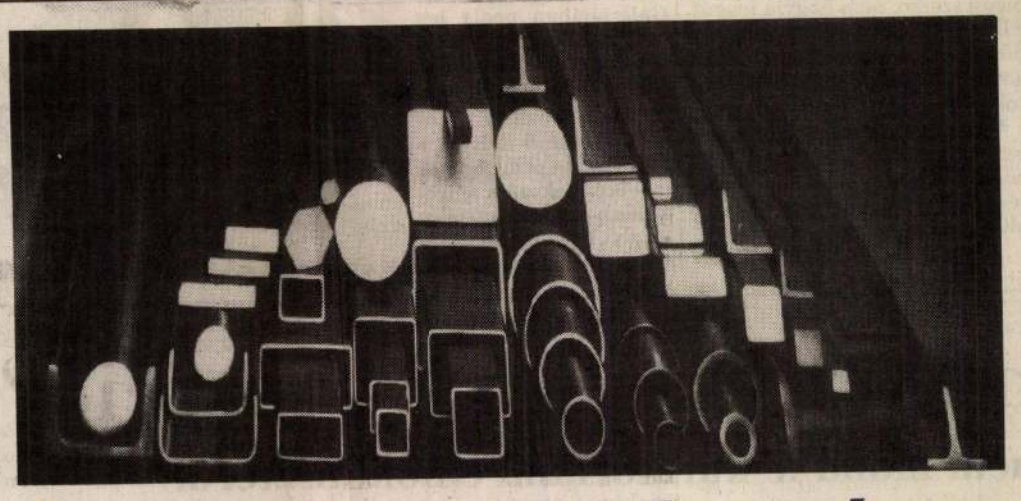

A FERROGLOBUS ÚGY VÉLI, HOGY NEM ELÉG 20 000 FÉLE VAS- ÉS ACÉLÁRUT KÍNÁLNI...

Csak az igény szerinti szolgáltatások és kereskedelmi feltételek tesznek egy vállalatot igazán nélkülözhetetlenné.

A **FERROGLOBUS** Vas- és Acél TEK Vállalat **70 éve** jelentős szereplője a magyar gazdaságnak.

A teljes vaskohászati termékválasztékkal működő, a kis-, közép- és nagyvállalatokat egyaránt kiszolgáló nagyvállalat ma Európa egyik legnagyobb vaskohászati raktárbázisát működteti.

A **FERROGLOBUS** teljes áruforgalmát és kiegészítő tevékenységeit összesen 14 telep végzi 230 000 m^2 tárolókapacitással. Ehhez csatlakozik minden megyében egy-egy viszonteladói telep, így ez a hatalmas termékválaszték az ország minden pontján közel van a felhasználókhoz.

A FERROGLOBUS életében a 70. születésnap szinte egybeesik a gyors és mélyreható piaci változásokkal.

A **FERROGLOBUS** azért tudott megfelelni az új követelményeknek, mert stratégiájában mindig is jelen voltak a rugalmasság elemei.

A vaskohászati termékek értékesítéséhez kapcsolódó szolgáltatások körét több évtizede folyamatosan bővíti.

A termelési programokhoz kapcsolódó biztonságos anyagellátást a **FERROGLOBUS** számítógépközpontja segíti. A váratlanul felmerülő anyagszükségletet azonnal, raktárról elégíti ki a vállalat.

Erre a nagykereskedelmi vállalatra számíthatnak azok is, akik kis tételben, alkalmanként igényelnek vas- és acéltermékeket.

A **FERROGLOBUS** kiskereskedelmi telepein a lakosság igényeit elégíti ki. A vevőszolgálati rendszer bármely megrendelőnek segítségére lehet abban, hogy megtalálja a neki megfelelő terméket, bárhol is legyen az ország területén.

A **FERROGLOBUS** sikerének alapja a következő hetven évben is a megrendelői igények gondos kezelése és teljesítése.

FERROGLOBUS

FERROGLOBUS a kemény árucikkek rugalmas kereskedőháza

M.D.K.

Csörge Ferenc

Pécsi művész, ex libriseket készitett. 309.o.

Romváry Ferenc: Az ex libris története Pécsett. 309.o

A Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1965, Pécs, 1966

M.D.K.

Georgia Ferenc

Fécsi művész, ex libriseket készített. 300.o.

Komvárv Ferenc: az ex libris története Fécsett. 300.o

A Vanus Pannonius Más Avkonyve, 1930, Fécs, 1966

M.D.K.

Dr. Csörgeő Tibor

"Kiállitó müvész"-ennyit jelez a lap, s "Angelo fotoakadémiájának tanári kara" cimmel a felsorolt müvészek között szerepel.

Szinház, Bp. 1945. aug. 22-28. I. év 2. sz. 2. lap

MDK

Csörgey Éva

Grafikai és fényképkiáll. Uj Magyarság 1935. aug. 4.X 21.1.

CSÖRGEI GÁBOR

ld. Szamosi-Horváth Tamás

Pózer Magdolna: Pedagógus képzőművészek munkái
Vizivárosi Pincegaléria

UJ TÜKÖR 1980. XVII/ 1. sz. 3.o.

megirva

Csörgei (Csighlei)

István

ötvös

2.

Kendrey-Kentiványi

336. l.

Nagyszombat h. n. V. 98.

Csörgey Éva

1932/33

Tertépzőmfőiskérk

74. l.

kövei fölött az attikai szellem nemes derüje s a mítosz fensége lebegett. Ikitnos és Kallikrates megépítik a Parthenont; a pentelikoni márvány nemes hatását polychromiával fokozzák s művüket Pheidias koronázza meg, aki Athena Parthenos szentélyét a templomok templomává avatja. Megépülnek Mnesikles nagyszabású Propyleái, a nemes monumentalitású Theseion, egykor alkalmasint Hephaistos temploma, s az ión építészet gyöngye, Athena Nike bájos temploma, homlokán a plataeaei győzelmes ütközet jeleneteivel.

Az V. század utolsó negyede ismét vérbefulladt. A peloponnesosi háború kora ez, amelynek során elbukott Athén és elvesztek Szicília és Graecia Magna virágzó városai. A görög művészet lángja azonban még fennen lobogott. Bassae sziklás magaslatán megépül Apolló szentélye, Iktinos műve, céllájában oldalfülkékkel és ión háromnegyedoszlopokkal, s megjelenik benne a proto-korintusi oszlop. Athénben a nemes architekturájú Erechtheiont építik fel s Xanthosban az ión művészet egyik legszebb alkotását, a Nereida-emlékei, a görög építészet utolsó klasszikus műveit.

A IV. században a Peloponnesosban még élénk volt az építési tevékenység. Ebből az időszakból való Asklepios epidaurosi szentélye, amelynek különösen kör-peripteros *tholos*-a (az ifjabb Polykleitos műve) érdekes, Athena Alea tegeai temploma, Skopas alkotása, amely a Peloponnesos legszebb templomának hírében állott, s a korszak végéről a finom és artisztikus athéni Lysikrates-emlék, a korinthusi rendszer egyik legszebb példája. Kisázsia sem maradt tétlen; a század derekán pompásabb alakban születik újra a herostratosi őrület áldozata, az ephesosi Artemision a mo-

Csörgei Éva II. e.

Ferképzomfoiskávk

1933-34. 44. l.

		Kikiáltási ár pengőben
1110.	EMLÉKÉREM, német. Ezüst. 75 gr, 4 drb	20
1111.	EMLÉKÉREM, 7 különböző darab. Ezüst. Köztük vitézségi érem, 1797-ből (ritka!) és Luther-emlék, 1717. 183 gr	35
1112.	IV. KÁROLY KORONÁZÁSI EMLÉKPLAKETT. Fehérfém. — Olasz autó-plakett. Bronz. 2 drb	6
1113.	KÜLÖNBÖZŐ ÉRMEK, bronz és vas. 5 drb	2
1114.	RÓMAI EZÜSTDÉNÁR. 6 drb és egy bronz	10
1115.	EMLÉKÉREM, ezüst. Wiener Regattaverein, 1902. . .	6
1116.	FRANCIA EMLÉKÉREM ÉS PLAKETT, Dupuis és Mouchon-tól, Ezüst, 2 drb.	10
1117.	MIKSA-JÓZSEF BAJOR KIRÁLY EZÜSTTALLÉRJA 1815-ből	5
1118.	SPORTEMLÉKÉREM, ezüst, 155 gr, 5 drb	20
1119.	GÖRÖG DRACHMA ÉS EGY RÓMAI CONSULARIS DÉNAR. Ezüst, 2 drb	5
1120.	EMLÉKÉREM FERENC JÓZSEF KORONÁZÁSÁRA, 1867. A Kleebergtől. Ón	5
1121.	EMLÉKÉREM, ezüst. 3 drb	8
1122.	RÓMAI EZÜSTDÉNÁROK, 5 drb	5
1123.	RÓMAI EZÜSTDÉNÁROK, 5 drb	5
1124.	MAGYAR EMLÉKÉRMEK, különféle fémekből, 6 drb. (Köztük: Kazinczy Ferenc, 1859. — Honvédemlék, 1867 és Országház megnyitása, 1865)	10
1125.	FERENC JÓZSEF EMLÉKÉRMEK, különféle fémekből. 4 drb	5

megvan

Csörgey Titus

CSÖRGEY 1. *Titus*. illusztrátor, Nezsider 1875 aug. 12. Pozsonyban, Sopronban és Budapesten végezte tanulmányait. 1922-től a Madártani Intézet igazgatója. Az ornitológiával való foglalkozás közben a Thorburn-féle illusztrációk hatása alatt kezdett a rajzoláshoz s egy évvel később már természet után dolgozott. 1902-től kezdve számos ornitológiai cikket és művet illusztrált.

E. G. I. 774 l

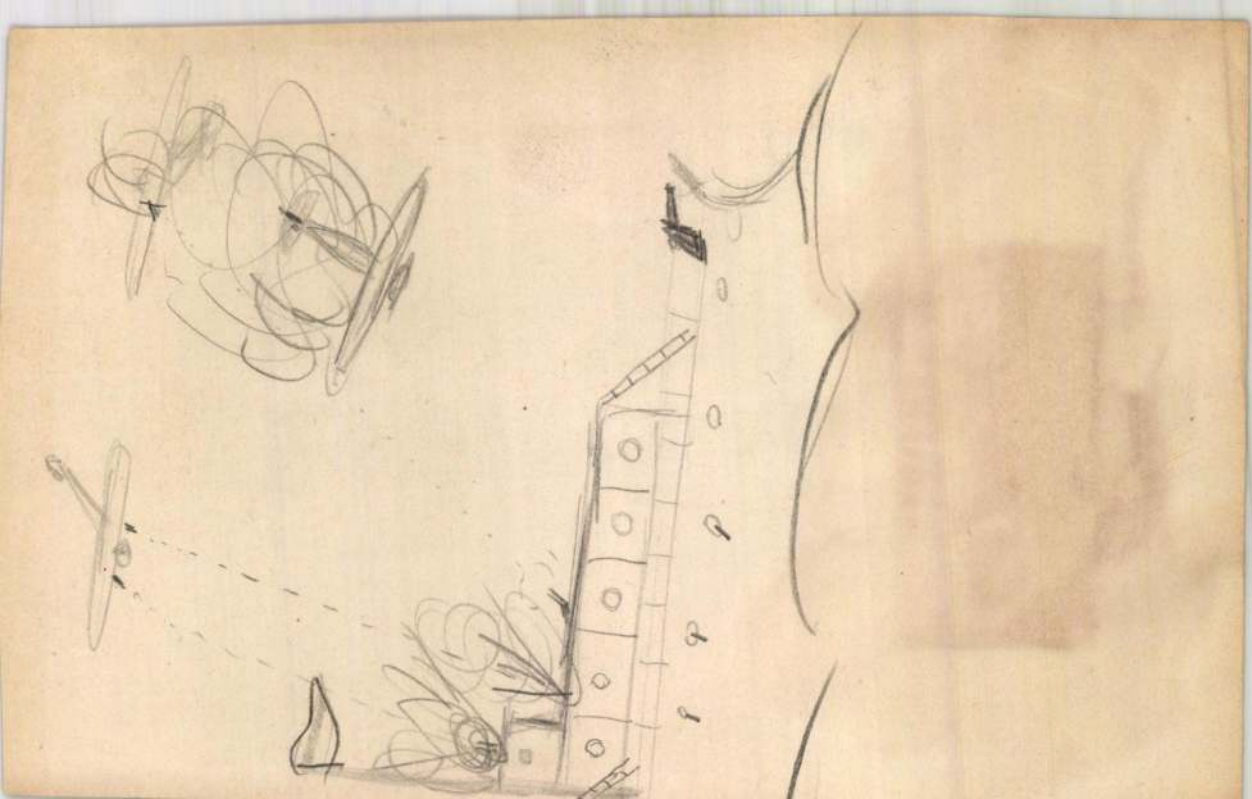

Csörgey Titus, illusztrátor. Középiskoláit Sopronban végezte, az egyetemet pedig Budapesten látogatta. Az ornithologiával való foglalkozás közben a Dresser művében fog-

gya	átvételek					Száma	
	felaj.	átadó	1875	1877	1891	1846-1851	
	jegyzék szám alatt					terem	sor

Görgey Titusz

laid

= Kaán Károly =

Természetvédelem és a természeti emlékek. Bp. 1931.

32, 33. l.

Európa" Könyv-, Lapterjesztő és
Könyvkiadó Vállalatnak,

Budapest
V. Visegrádi-utca 3

Csörgey Titusz

l.

Lambrecht H.O. 1920

~~3~~, ~~18~~, ~~56~~, ~~67~~, ~~88~~,
(~~164~~, ~~182~~), (~~402~~) (1217)

A madarak hasznáról
164. és káráról. Bp. 1901.
Cs. 100 illustrációjával.

Magyar tani törcdékek
182. Petényi J. Salamon mű-
vétez bevezető. Bp. 1904.

402 Utmutató a mesterséges
jeszekadvak alkalma-
zásához. Bp. 1907.

Csörgey Titus

1.

Lex Magyarás

36. a. l.

Csörgey Titusz

arch. rep.

Lex magyarság

86. tábl.

5./ Müemlék alatt erúttal Magyarország ~~1914.~~ 1920
. területén álló, vagy őrzött, magyar
.földi mesterek hazai ingó és ingatlan
ásait értjük, tehát épületeket, fest-
ket, szobrokat és iparmüvészeti tárgya-
kivéve a népmüvészeti termékeket, ér-
és nyomtatott könyveket) Szent István
ól kezdve körülbelül 1850-ig, a klasz-
mus végéig. Az előző korszakok együt-
sszefoglalások alapján látnak majd nap-
t.

6./ A munkában részt vállalók három
alatt ötven kötet (nem mü) ilymódon va-
dolgozására kötelezik magukat, a továb-
folyamán, hasonló határidővel összesen
jebb 200 kötetre. A számitások szerint

Csörgey Titus

Lajd

Révai XX. 117. l.

.....év .....korona .....sz.

Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat

Budapest, IX., Üllői-út 33—37. Telefonszám: 6—78.

Pót-tagsági jegy

.....

rendes tag számára

....

pénztárnok ellenőr

Székesfővárosi házinyomda 1923

Csörgey Titusz

zoologus, illusztrátor
szül. Nezsider 1875 aug. 12.
Középiskolát Pozsonyban és Sop-
ronban, az egyetemet Budapesten
végezte. Leb.
1922 óta a M. Kir. Madár-
tani Intézet igazgatója.

Részletes életrajza a
Révai Lexikon. XX. köte-
tében 117. l.
és L. Szinnyei Magyar
Írók.

Csörgei Gábor

pedagógus, képzőművek

Kiállítás a Vízivárosi Pincegalériában
„Ikarusi Zsidetés" c. képpel jelentkezett.

Pózer Magdolna
ám

Új Tiszi
1980 jan. 6

Ekkor berzengésre fogja a pulykakakas, kereket vág a farkával s oda lublubol a jérczének:

Kúdúlással is eltartalak!

Megbúg a ducz ülőfáján a fésűs galamb; a nép szerint azt mondja:

Van borunk!
Van borunk!

Erre a kút melletti fertő pocsolyájából odakiált a torkos kacsa:

Csak csapra!
Csak csapra!

A galamb brukkolása megfelel a csöndes örömnek, a melyet a gazda érez, mikor pinczéje rendben van; a kacsa hápogása megfelel a mohóságnak, melynek nem az okos gazdálkodáson, hanem a prédaságon jár az esze. A magyar ember eleven esze kétféle embert tükröztet a két különböző madár természetében és szavában; a takarékosat és a prédát.

És mikor a tél a kis barátczinegét az erdőből a gyümölcsösbe szorítja, a kis madár ernyedetlen szorgalommal keresgéli eledelét ott, az ágak hónaljában, a kéreg repedésében: csupa alvó bogárság az, mely fának, virágnak, gyümölcsnek kártékony ellensége. Ekkor a kis czinege keresgélés közben így szól:

Nincs, nincs, itt sincs!

A mikor pedig mégis csak talál valami iczipiczi alvó hernyócskát, petét vagy mást, ekkor ezt mondja:

Kicsit ér, kicsit ér!

Jó későre, mikor már kitavaszodott, az erdő és a kert fái kilombosodtak, megjön távoli téli tanyájáról az aranysárga, feketével vegyes szinű málinkó, néhol sárgarigó is a neve. Nagyon szépen szól, akár a furulya méla hangja. És hát mit mond? A fiúnak, a ki fészkét kerűlgeti, azt mondogatja:

Kell-e dió fiú?

A fiú azt mondja: kell hát és követi a madarat, ki messzire elcsalja a fészek tájáról, aztán ott hagyja.

Beléavatkozik ez a gyönyörű madár a falu előljárósága, de még a szolgabiróság dolgába is! Néha azt mondogatja:

Szolgabiró!

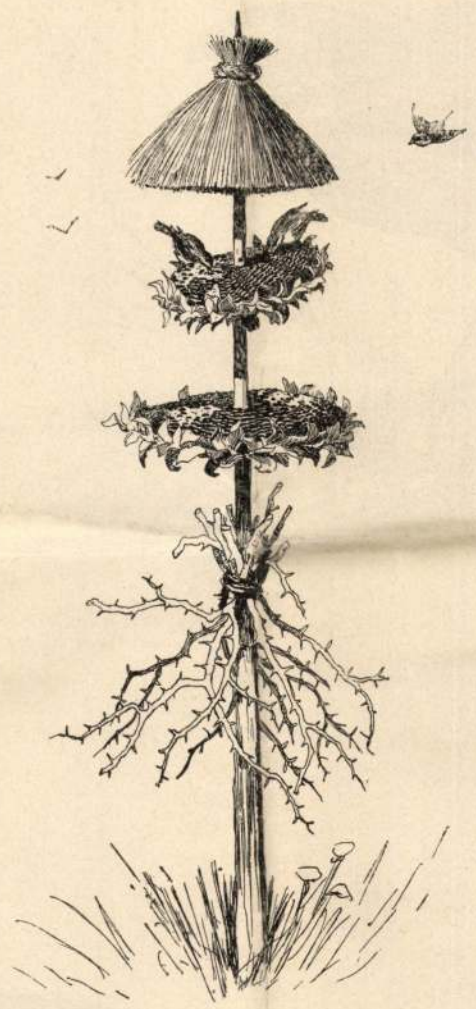

Madáretető.

Nagynéha azt is, hogy:

Jó a biró!

De bizony nem egyszer azt is — tisztesség ne essék! — hogy:

Hunczut a biró!

A könyvből bemutatott képek itt bővebb magyarázatra nem szorúlnak, csak épen a «madáretető»-re nézve említünk meg annyit, hogy az egész egy hosszú karóból vagy rúdból áll, melyre a gondos gazda két napraforgó tányért húz, a mi terített asztal az apró madaraknak. Felül egy kis szalmafedő van, hogy védve legyen a lakoma, alul pedig tüskés galyakat kötnek, hogy az álnok macska oda ne lopózhassék. Mikor aztán a természetes tányérból kicsipegetik az apró énekesek a szemeket, akkor a gondos gazda teleönti a tányérokat olvasztott faggyúval és sűrűn tele szórja kendermaggal. Ezen aztán megint ellakmározhatnak a madárkák egy darabig.

S ha még egy kis ocsúval, aljakölessel s más ilyesmivel megvendégeljük apró barátainkat télen át, midőn hó takar mindent, egészségben megérik kis dalosaink a tavaszt, megkezdik hasznos munkájukat s kedves énekükkel megvidámítják szivünket.

IDŐJÓSLÓ ÁLLATOK.

Gyakran következtetnek az állatok magaviseletéből az időjárás változására. Némely állat, mint például a leveli béka, meg épen általánosan kedvelt időjós, nem egy helyen tartogatják üveg alatt és vigyázzák, fölmászik-e a létráján, vagy nem, mert attól függ, lesz-e eső? Kérdés, hogy mind ennek van-e egyáltalán valami alapja, vagy pedig a közhit babonaszerű tévedései.

Hogy rövid időre, 12—24 órára előre lehet következtetni némely állatok viselkedéséből az időjárásra, az kétségtelen. Különösen áll ez a madarakra. Ezeknek ugyanis tudvalevőleg belül üresek a csontjaik s ha a levegő gőztartalma, hőmérséke vagy sűrűsége változik, akkor a csontok üregeiben levő levegő útján megérzi ezt a madár is. Ha a levegő megnedvesedik, akkor a madár tollai is átnyirkosodnak, a mi kellemetlen érzést kelt benne. Ezért van, hogy ha nedves a levegő, a madarak kelletlenül, felborzolt tollakkal gunnyasztanak a faágakon. Csakhogy a nedves levegőből nem lesz mindig eső; csak akkor, ha kellő fokra lehűl. A madarak rosz kedvéből tehát csak arra lehet következtetni, hogy a levegő megnedvesedett s így valószínű, de nem bizonyos, hogy eső lesz néhány óra mulva. A pók, a méh és a szúnyog is időjósnak tekinthető ily értelemben, mert mint a levegőben élő állatok, ezek is igen érzé-

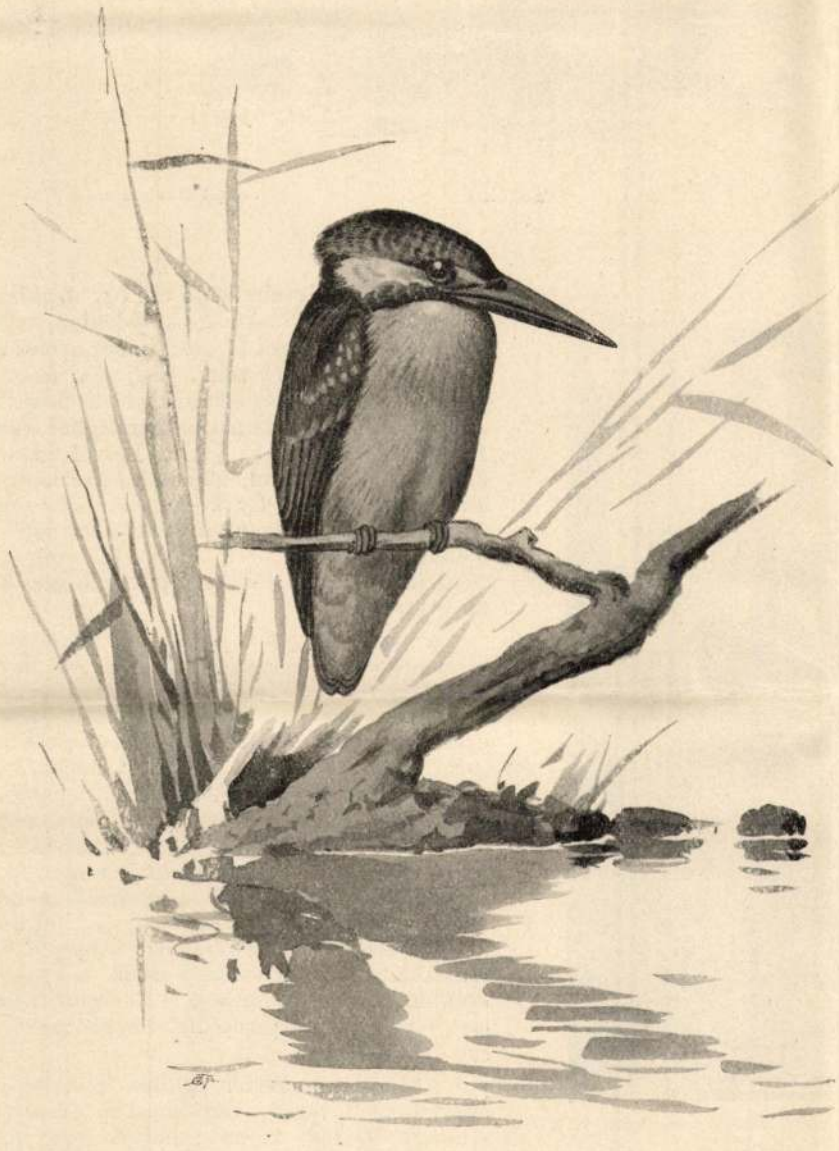

Jégmadár.

Függő-czinege és a fészke.

HERMAN OTTÓNAK A MADARAKRÓL ÍRT ÚJ KÖNYVÉBŐL. — Csörgei Titusz rajzai.

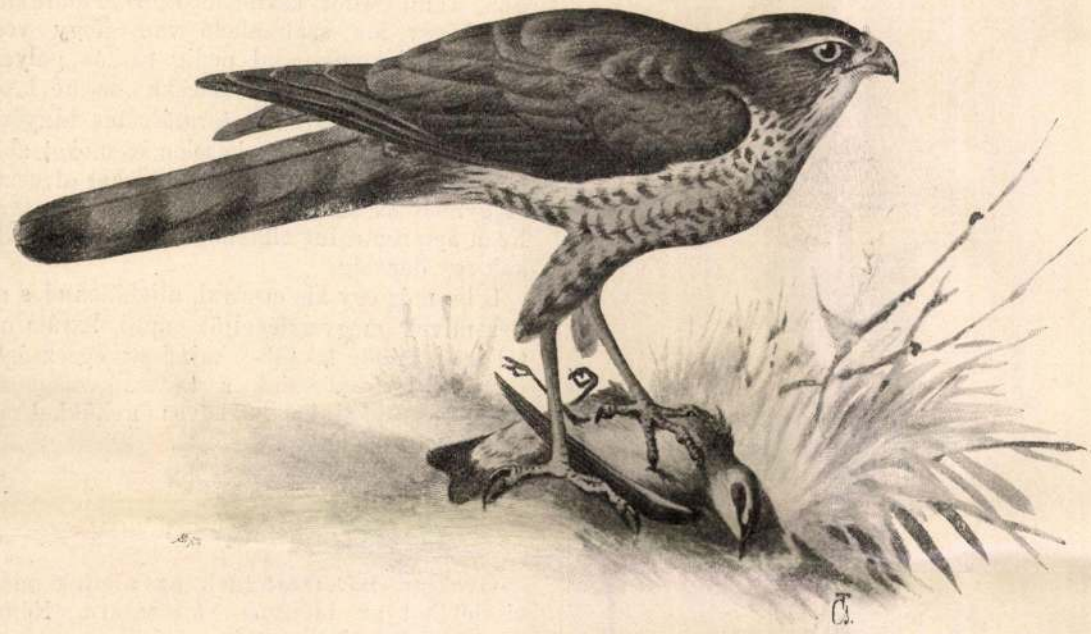

Karvaly. Csörgei Titusz rajza.

kenyek a levegő nedvessége és nyomása iránt. A pók hálója összehúzódik vagy kitágúl a levegő vizgőztartalma szerint. A szúnyognak a nedvesség fokozza az életerejét, ezért van, hogy meleg, nedves időben van a legtöbb szúnyog s ilyenkor csípnek legmérgesebben, mert a fokozott életerővel fokozott étvágy is jár. A zöldbékáról ellenben már régen bebizonyították, hogy a tudománya mit sem ér s a létrán felalá mászkálása semmi kapcsolatban sincs az időjárással. Esőt szoktak jósolni abból is, hogy a halak föl-fölszökkennek a vizből. Ennek a magyarázata az, hogy ha meleg és nedves a levegő, megmelegszik a víz is, a mi a halaknak kellemetlen s ezért ugrálnak föl. Látni ezt a szobában tartott aranyhalaknál is, ha nagyon megmelegedett a vizük.

Rövid idővel előre tehát csakugyan megérzik az állatok az időjárás változását, ha nem tökéletes biztossággal is. Az azonban már a mesék birodalmába tartozik, hogy viselkedésükből az egész évszakra nézve következtetést lehetne vonni. Ha a madarak őszszel korán elköltöznek, ennek nem az az oka, hogy korai, erős tél lesz, hanem az, hogy ezen évben hamarabb elfogyott a táplálékukul szolgáló mag, vagy rovar. Ha valamely évben korán jönnek vissza, az is azt jelenti, hogy téli tartózkodási helyükön kedvezőtlenek lettek rájuk nézve az állapotok, s nem az, hogy korai meleget várnak.

Az állatok egy része tehát csakugyan érzékenyebb a levegő változásai iránt, mint az ember s rövid időre, egynéhány órára még csak lehet annyira, a mennyire következtetni időváltozásra viselkedésükből, de már hosszabb időre nem tekinthetők prófétáknak.

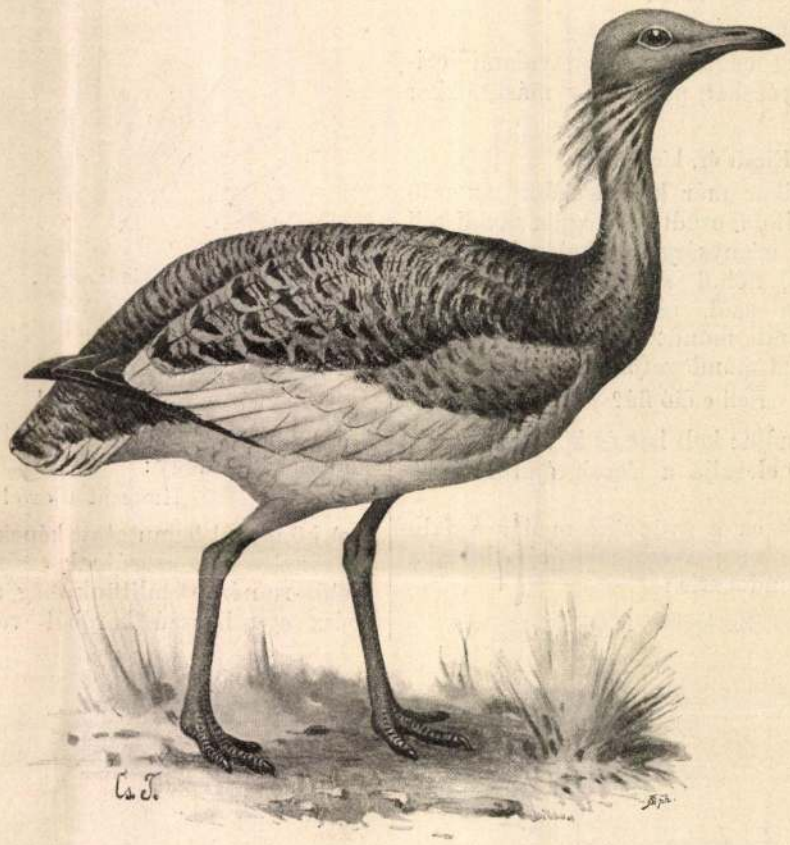

Túzok. Csörgei Titusz rajza.

Koszkol Jenő festménye.

A szántovető és a madár.

HERMAN OTTÓNAK A MADARAKRÓL ÍRT ÚJ KÖNYVÉBŐL.

EGYVELEG.

* **A Capri-szigeti kék barlangnak** párja akadt. *Minnesota* amerikai államban fedezték fel a tengerparton. A mészkőbarlangból a kilátás a víz szinét pompás változatokban mutatja zöld és kék alakulásokban s úszáskor a testet ezüstös fény veszi körül a vízben.

* **Drága karácsonyfa.** Clements new-yorki milliomos, a ki Klondykeban gazdagodva meg, karácsony estéjén olyan fát állított fel, melynek minden ágán aranytömbök voltak diók és almák helyett s a fa alján arany 20 dolláros darabokból álló tekercs. A fa értékét 300,000 koronánál többre becsülték.

* **Ezerhétszáz nagyobb vendégfogadót** számláltak össze közelebb Svájczban, s ezek évi jövedelmét 100 millió koronánál többre becsülik, a mi főkép a nyári turisták erszényéből kerül ki.

* **Drága prém.** Párisban nem rég adtak el árverésen egy 120 centiméter hosszú és 20 centiméter széles szibériai feketeróka-prémet 15,000 koronáért. Teljes elkészítése is nagy összegbe fog kerülni.

* **Kiváló nyelvtehetsége** van egy *Arghiri Stellio* nevű krétai gyermeknek, ki jelenleg az enfieldi iskolában tanúl. Csak 11 éves és már nyolcz nyelven tud folyékonyan beszélni. Teljesen árva; atyja Krétában egy felkelés alkalmával halt meg s a gyermek csakhamar Benghariba került, hol franczia és később olasz iskolába jutott. Beszél anyanyelvén kívül törökül, oroszul, németül, francziául, olaszul, arabul és angolul. Ily korán talán még senki sem beszélt ennyi nyelven. A híres Pico delle Mirandoláról jegyezték fel, hogy 18 éves korában 20 nyelven beszélt, Crichton pedig 16 éves korában tíz nyelvet tudott.

* **A kancsalságot** a gyermekeknél nagyobbrészt idegességből eredő rosz szokás idézi elő; de hibásak lehetnek ebben a szülők s a gyermek környezői is. Különösen óvakodni kell, hogy a 3—4 hónapos gyermeknél, ki ekkor kezd figyelmesebben nézegetni, soha se álljanak a feje felett, hanem lehetőleg szemben, vagy lábainál, hogy a szem a helyes irányt megszokhassa. Elősegíti a kancsal nézést az is, hogy a kis gyermeknek nagy haja homlokát részben befedi, később pedig, hogy az irásnál a papirt és rajztáblát ferdén tartják a gyermek szeme előtt, vagy nem ügyelnek arra, hogy az olvasókönyv 25—30 centiméter távolságban legyen a szemtől. Az iskolában a keresztezett irkák, a bonyolúltabb kézimunkák s más effélék is elősegítik a bajt, melyet, ha egyszer megerősödik, nagyon nehéz alaposan gyógyítani.

* **A leghatalmasabb orgona** jelenleg Sidney ausztráliai főváros városházában van. Értéke mintegy 400,000 korona; három évig dolgoztak rajta. Van e nagyszerű hangszerben öt mamale és 146 regiszter. A fújtatót nyolcz lóerejű gőzgép hajtja.

Ekkor berzengésre fogja a pulykakakas, kereket vág a farkával s oda lublubol a jérczének:

Kúdúlással is eltartalak!

Megbúg a ducz ülőfáján a fésűs galamb; a nép szerint azt mondja:

Van borunk!
Van borunk!

Erre a kút melletti fertő pocsolyájából odakiált a torkos kacsa:

Csak csapra!
Csak csapra!

A galamb brukkolása megfelel a csöndes örömnek, a melyet a gazda érez, mikor pinczéje rendben van; a kacsa hápogása megfelel a mohóságnak, melynek nem az okos gazdálkodáson, hanem a prédaságon jár az esze. A magyar ember eleven esze kétféle embert tükröztet a két különböző madár természetében és szavában; a takarékosat és a prédát.

És mikor a tél a kis barátczinegét az erdőből a gyümölcsösbe szorítja, a kis madár ernyedetlen szorgalommal keresgéli eledelét ott, az ágak hónaljában, a kéreg repedésében: csupa alvó bogárság az, mely fának, virágnak, gyümölcsnek kártékony ellensége. Ekkor a kis czinege keresgélés közben így szól:

Nincs, nincs, itt sincs!

A mikor pedig mégis csak talál valami iczipiczi alvó hernyócskát, petét vagy mást, ekkor ezt mondja:

Kicsit ér, kicsit ér!

Jó későre, mikor már kitavaszodott, az erdő és a kert fái kilombosodtak, megjön távoli téli tanyájáról az aranysárga, feketével vegyes szinű málinkó, néhol sárgarigó is a neve. Nagyon szépen szól, akár a furulya méla hangja. És hát mit mond? A fiúnak, a ki fészkét kerülgeti, azt mondogatja:

Kell-e dió fiú?

A fiú azt mondja: kell hát és követi a madarat, ki messzire elcsalja a fészek tájáról, aztán ott hagyja.

Beléavatkozik ez a gyönyörű madár a falu elöljárósága, de még a szolgabiróság dolgába is! Néha azt mondogatja:

Szolgabiró!

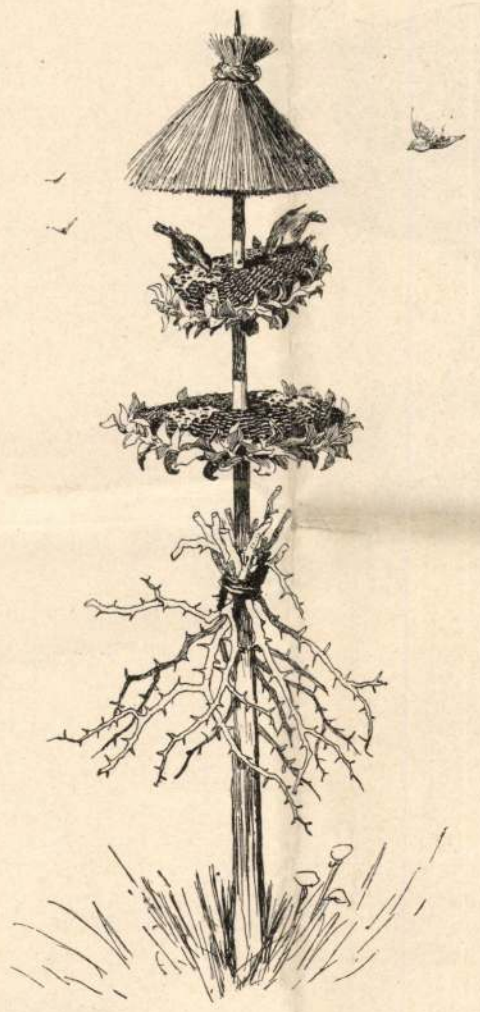

Madáretető.

Nagynéha azt is, hogy:

Jó a biró!

De bizony nem egyszer azt is — tisztesség ne essék! — hogy:

Hunczut a biró!

A könyvből bemutatott képek itt bővebb magyarázatra nem szorúlnak, csak épen a «madáretető»-re nézve említünk meg annyit, hogy az egész egy hosszú karóból vagy rúdból áll, melyre a gondos gazda két napraforgó tányért húz, a mi terített asztal az apró madaraknak. Felül egy kis szalmafedő van, hogy védve legyen a lakoma, alul pedig tüskés galyakat kötnek, hogy az álnok macska oda ne lopózhassék. Mikor aztán a természetes tányérból kicsipegetik az apró énekesek a szemeket, akkor a gondos gazda teleönti a tányérokat olvasztott faggyúval és sűrűn tele szórja kendermaggal. Ezen aztán megint ellakmározhatnak a madárkák egy darabig.

S ha még egy kis ocsúval, aljakölessel s más ilyesmivel megvendégeljük apró barátainkat télen át, midőn hó takar mindent, egészségben megérik kis dalosaink a tavaszt, megkezdik hasznos munkájukat s kedves énekükkel megvidámítják szivünket.

IDŐJÓSLÓ ÁLLATOK.

Gyakran következtetnek az állatok magaviseletéből az időjárás változására. Némely állat, mint például a leveli béka, meg épen általánosan kedvelt időjós, nem egy helyen tartogatják üveg alatt és vigyázzák, fölmászik-e a létráján, vagy nem, mert attól függ, lesz-e eső? Kérdés, hogy mind ennek van-e egyáltalán valami alapja, vagy pedig a közhit babonaszerű tévedései.

Hogy rövid időre, 12—24 órára előre lehet következtetni némely állatok viselkedéséből az időjárásra, az kétségtelen. Különösen áll ez a madarakra. Ezeknek ugyanis tudvalevőleg belül üresek a csontjaik s ha a levegő gőztartalma, hőmérséke vagy sűrűsége változik, akkor a csontok üregeiben levő levegő útján megérzi ezt a madár is. Ha a levegő megnedvesedik, akkor a madár tollai is átnyirkosodnak, a mi kellemetlen érzést kelt benne. Ezért van, hogy ha nedves a levegő, a madarak kelletlenül, felborzolt tollakkal gunnyasztanak a faágakon. Csakhogy a nedves levegőből nem lesz mindig eső; csak akkor, ha kellő fokra lehűl. A madarak rosz kedvéből tehát csak arra lehet következtetni, hogy a levegő megnedvesedett s így valószínű, de nem bizonyos, hogy eső lesz néhány óra mulva. A pók, a méh és a szúnyog is időjósnak tekinthető ily értelemben, mert mint a levegőben élő állatok, ezek is igen érzé-

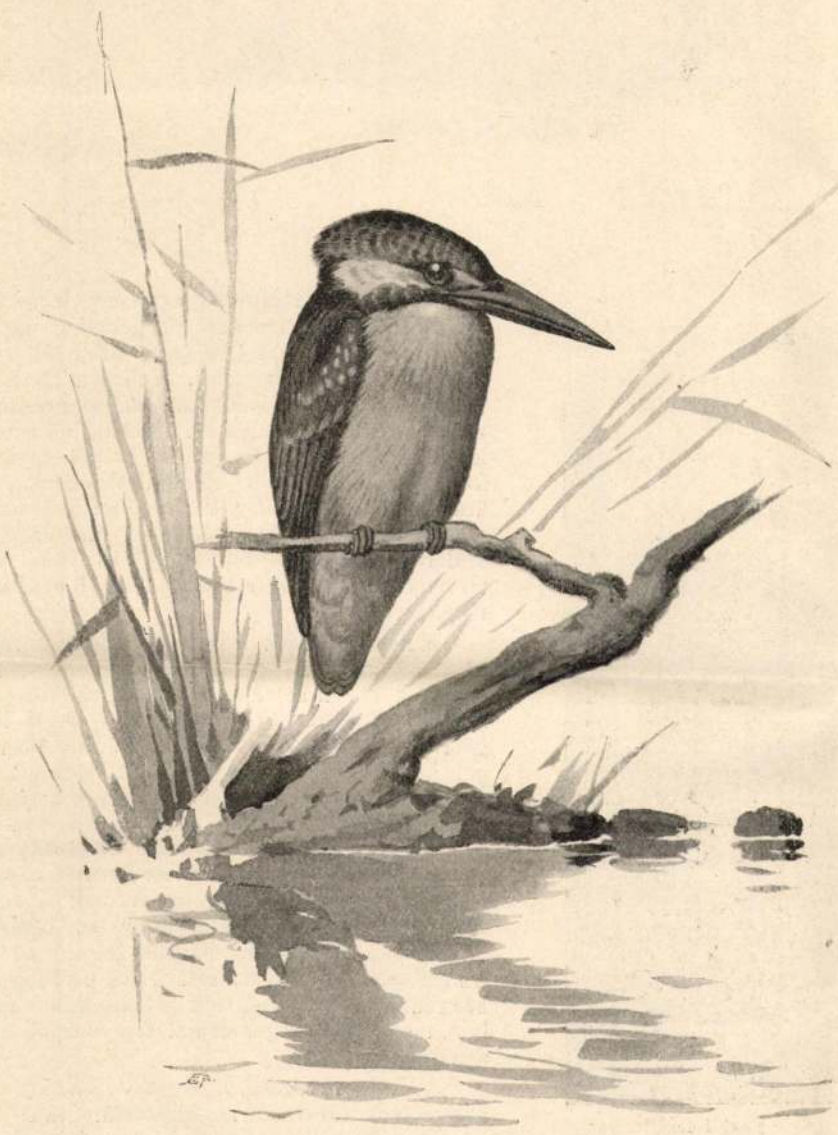

Jégmadár.

Függő-czinege és a fészke.

HERMAN OTTÓNAK A MADARAKRÓL ÍRT ÚJ KÖNYVÉBŐL. — Csörgei Titusz rajzai.

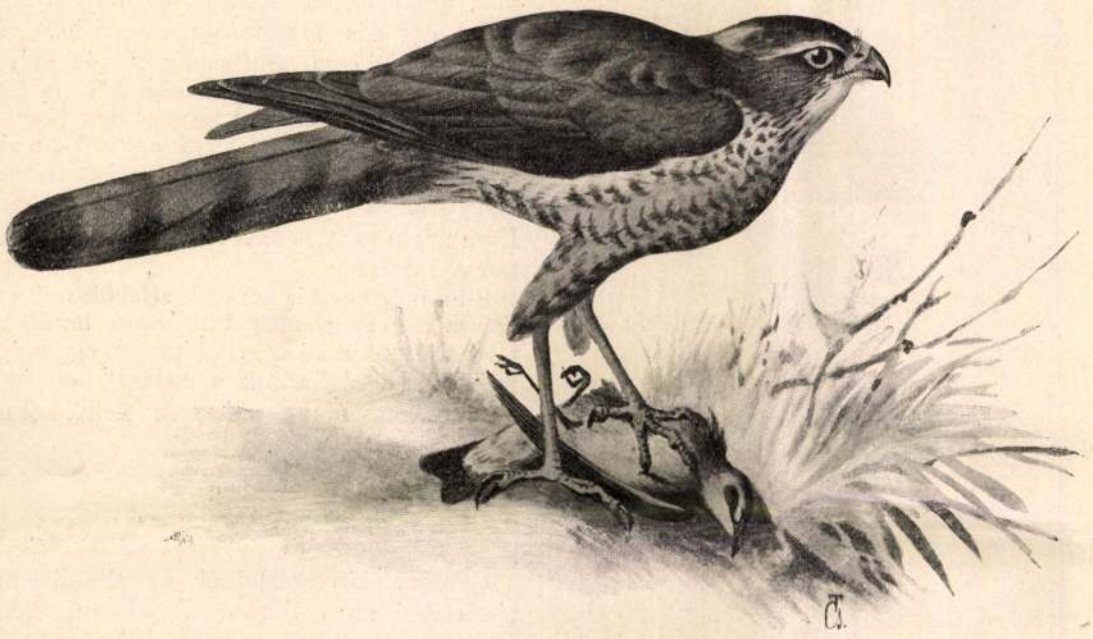

Karvaly. Csörgei Titusz rajza.

kenyek a levegő nedvessége és nyomása iránt. A pók hálója összehúzódik vagy kitágúl a levegő vizgőztartalma szerint. A szúnyognak a nedvesség fokozza az életerejét, ezért van, hogy meleg, nedves időben van a legtöbb szúnyog s ilyenkor csípnek legmérgesebben, mert a fokozott életerővel fokozott étvágy is jár. A zöldbékáról ellenben már régen bebizonyították, hogy a tudománya mit sem ér s a létrán felalá mászkálása semmi kapcsolatban sincs az időjárással. Esőt szoktak jósolni abból is, hogy a halak föl-fölszökkennek a vizből. Ennek a magyarázata az, hogy ha meleg és nedves a levegő, megmelegszik a víz is, a mi a halaknak kellemetlen s ezért ugrálnak föl. Látni ezt a szobában tartott aranyhalaknál is, ha nagyon megmelegedett a vizük.

Rövid idővel előre tehát csakugyan megérzik az állatok az időjárás változását, ha nem tökéletes biztossággal is. Az azonban már a mesék birodalmába tartozik, hogy viselkedésükből az egész évszakra nézve következtetést lehetne vonni. Ha a madarak őszszel korán elköltöznek, ennek nem az az oka, hogy korai, erős tél lesz, hanem az, hogy ezen évben hamarabb elfogyott a táplálékukul szolgáló mag, vagy rovar. Ha valamely évben korán jönnek vissza, az is azt jelenti, hogy téli tartózkodási helyükön kedvezőtlenek lettek rájuk nézve az állapotok, s nem az, hogy korai meleget várnak.

Az állatok egy része tehát csakugyan érzékenyebb a levegő változásai iránt, mint az ember s rövid időre, egynéhány órára még csak lehet annyira, a mennyire következtetni időváltozásra viselkedésükből, de már hosszabb időre nem tekinthetők prófétáknak.

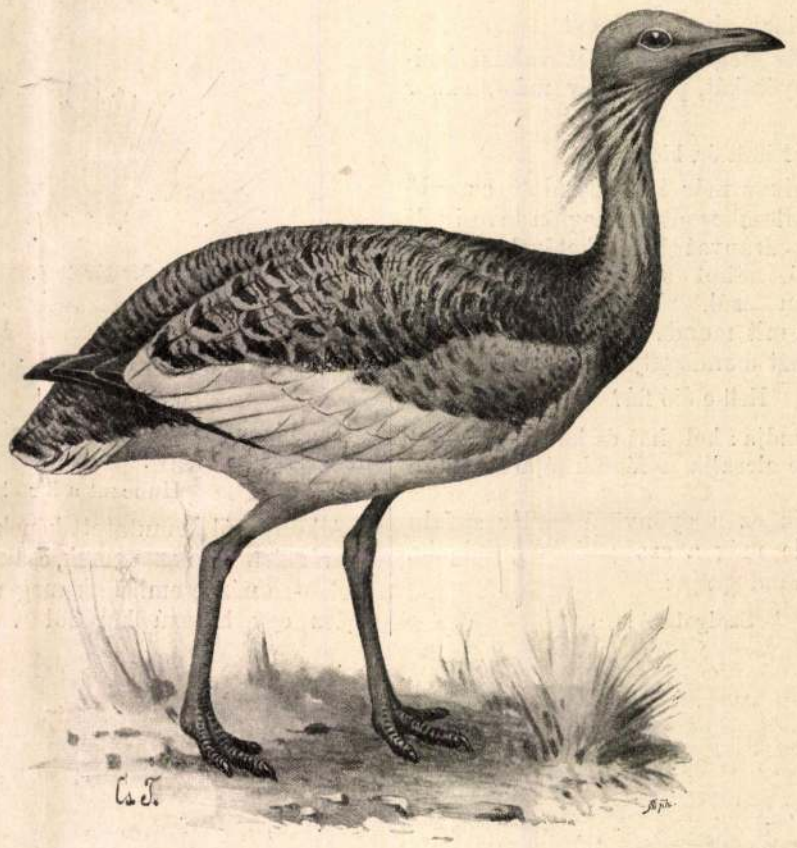

Túzok. Csörgei Titusz rajza.

Koszkol Jenő festménye.

A szántovető és a madár.

HERMAN OTTÓNAK A MADARAKRÓL ÍRT ÚJ KÖNYVÉBŐL.

EGYVELEG.

* **A Capri-szigeti kék barlangnak** párja akadt. *Minnesota* amerikai államban fedezték fel a tengerparton. A mészkőbarlangból a kilátás a víz szinét pompás változatokban mutatja zöld és kék alakulásokban s úszáskor a testet ezüstös fény veszi körül a vízben.

* **Drága karácsonyfa.** Clements new-yorki milliomos, a ki Klondykeban gazdagodva meg, karácsony estéjén olyan fát állított fel, melynek minden ágán aranytömbök voltak diók és almák helyett s a fa alján arany 20 dolláros darabokból álló tekercs. A fa értékét 300,000 koronánál többre becsülték.

* **Ezerhétszáz nagyobb vendégfogadót** számláltak össze közelebb Svájczban, s ezek évi jövedelmét 100 millió koronánál többre becsülik, a mi főkép a nyári turisták erszényéből kerül ki.

* **Drága prém.** Párisban nem rég adtak el árverésen egy 120 centiméter hosszú és 20 centiméter széles szibériai feketeróka-prémet 15,000 koronáért. Teljes elkészítése is nagy összegbe fog kerülni.

* **Kiváló nyelvtehetsége** van egy *Arghiri Stellio* nevű krétai gyermeknek, ki jelenleg az enfieldi iskolában tanúl. Csak 11 éves és már nyolcz nyelven tud folyékonyan beszélni. Teljesen árva; atyja Krétában egy felkelés alkalmával halt meg s a gyermek csakhamar Benghariba került, hol franczia és később olasz iskolába jutott. Beszél anyanyelvén kívül törökül, oroszul, németül, francziául, olaszul, arabul és angolul. Ily korán talán még senki sem beszélt ennyi nyelven. A híres Pico delle Mirandoláról jegyezték fel, hogy 18 éves korában 20 nyelven beszélt, Crichton pedig 16 éves korában tíz nyelvet tudott.

* **A kancsalságot** a gyermekeknél nagyobbrészt idegességből eredő rosz szokás idézi elő; de hibásak lehetnek ebben a szülők s a gyermek környezői is. Különösen óvakodni kell, hogy a 3—4 hónapos gyermeknél, ki ekkor kezd figyelmesebben nézegetni, soha se álljanak a feje felett, hanem lehetőleg szemben, vagy lábainál, hogy a szem a helyes irányt megszokhassa. Elősegíti a kancsal nézést az is, hogy a kis gyermeknek nagy haja homlokát részben befedi, később pedig, hogy az irásnál a papirt és rajztáblát ferdén tartják a gyermek szeme előtt, vagy nem ügyelnek arra, hogy az olvasókönyv 25—30 centiméter távolságban legyen a szemtől. Az iskolában a keresztezett irkák, a bonyolúltabb kézimunkák s más effélék is elősegítik a bajt, melyet, ha egyszer megerősödik, nagyon nehéz alaposan gyógyítani.

* **A leghatalmasabb orgona** jelenleg Sidney ausztráliai főváros városházában van. Értéke mintegy 400,000 korona; három évig dolgoztak rajta. Van e nagyszerű hangszerben öt mamale és 146 regiszter. A fújtatót nyolcz lóerejű gőzgép hajtja.

köszöntőre báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter válaszolt, köszönetet mondott báró Hornig püspöknek a zászlószenteléskor mondott beszédért, majd a közös hadügyminiszter rokonszenves szavaiért nyilvánított köszönetet. A hadsereg üdvére ürítette poharát. *Frigyes* főherczeg pedig magyar nyelven a honvédséget éltette, kívánva tovább fejlődését. Végül József főherczegre ürítette a poharat. *József Ágost* főherczeg is mondott még beszédet, szintén magyarul.

*

Az ünnepélyeket a bál fejezte be a Ludovika Akadémia termeiben. Az egész környéket kivilágították.

Legelőször jött *Klotild* főherczegnő, ki a bálanya tisztét vállalta magára. Tiz órakor pedig megérkezett a *király* is főhadsegédével és egyenesen a tánczterembe ment. A királylyal együtt jöttek *József, Frigyes* és *Károly Ferdinánd* főherczegek, továbbá a miniszterelnök és a kabinet tagjai. Alighogy Ő Felsége belépett a tánczterembe, jelt adott a táncz megkezdésére. A király és József főherczeg a növendékek közül is többet megszólítottak. Ő Felsége másfél órát töltött a bálban. Az udvar eltávozása után vidám lakoma kezdődött. A mulatság virradatig tartott. A tánczrend, melyet Morzsányi díszműárus készített, a fölszentelt zászló kicsinyített mása volt.

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA NAGYGYŰLÉSE.

Május 7-ikén kezdődött a Tud. Akadémia nagygyűlése, és 12-ikén ér véget a dísz-üléssel. A nagygyűlés többi ülései zártkörűek.

Az osztályok értekezlete. Az Akadémia három osztálya május 7-ikén tartotta külön-külön tanácskozásait, s megállapította a nagygyűlés elé terjesztendőket. Az osztályok megállapodásai rendesen magukban foglalják már a nagygyűlés határozatait. Mind a három ülésben nagy élénkség uralkodott.

Az I. osztályon volt az idén a sor, hogy a nagyjutalom és a Marczibányi mellék-jutalom sorsa fölött döntsön. *A nagy-jutalomra* az osztály *Beöthy* Zsolt jelentése alapján *Jókai Mór összes műveit*, a *Marczibányi*-jutalomra *Szász* Károly Dante fordításának befejező kötetét, a «Paradicsom»-ot ajánlja. A *Sámuel-díjat* Kallós Zsigmond «A tagadás nyelvünkben» című a Magyar Nyelvőrben megjelent dolgozatának itélte oda. A *Bulyovszky-díjat* (hazafias ódák) nem adták ki. Új pályakérdéseket is tűztek ki. Az osztály egyik főintézkedése volt, hogy az osztály-elnökségről lemondott *Szász* Károly helyét betöltse. Osztályelnökké *Heinrich* Gusztávot választották. Az *új tagok* ajánlásában pedig azt határozták, hogy az osztály rendes tagokat nem ajánl, ellenben levelező tagokul *Katona* Lajost és *Kozma* Andort jelöli.

A II. osztály a következő pályakérdések fölött döntött. A *Deák Ferencz életrajzára* kitűzött pályázatra csak egy pályamű érkezett. A pályázót új

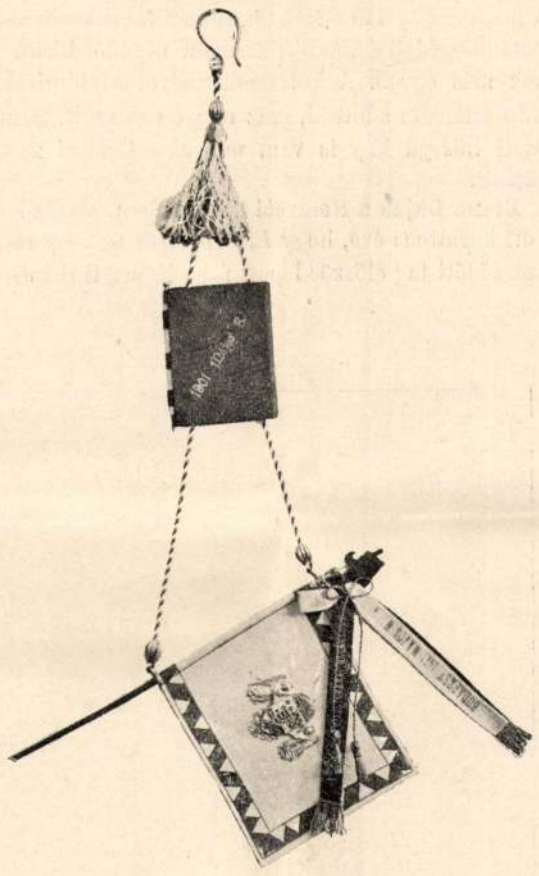

A Ludovika akadémiai díszbáljának tánczrendje.

pálya-terv kidolgozására szólították fel, határidőül kitűzve 1902. szeptember 30-át. A *Dóra-jutalomra* beérkezett négy mű közül a IV. számú pályamű nyerte el a díjat. Az *Ullmann-jutalmat* (A járadékbirtokrendszer) nem adják ki, de mindkét pályázót megdicsérték. A második mű megfelelt volna, de időközben nyomtatásban megjelent. Az *Ipolyi-jutalomból* megbízták *Békefy* Remiget «Magyarország művelődéstörténete az Árpádok alatt» című munka megírásával. *Új pályakérdésekül* kitűzték a következő jutalmakat: A *Gorove-jutalomra:* Adassék elő az Árpádkori királyok udvartartásának története. A *Vigyázó-jutalomra:* Adassék elő a magyar hadi történet valamely nevezetesebb eseménye. A *pesti magyar kereskedelmi bank* alapítványából: Oly legjobb munkára, mely a közgazdasági életre vagy a pénzügyi gazdálkodásra gyakorlati fontossággal biró valamely kérdést tudományos készültséggel tárgyal. A pesti *magyar általános biztosító társaság* alapítványára: Oknyomozó tanúlmány a földhitelről. Osztályelnöknek megválasztották ismét *Pauler* Gyulát. Az osztály ajánlja: rendes tagnak *Földes* Béla lev. tagot, levelező tagoknak: *Mariska* Vilmost, *Zsögöd* Benőt, *Balogh* Jenőt, *Nagy* Gézát és *Kollányi* Ferenczet.

A *III. osztály* a következő pályakérdések fölött döntött: *Fáy-pályázat:* «Vizi útaink jövőjéről». Egy pályamű érkezett, mely népszerű munka ugyan, de nem felel meg a pályázati föltételeknek. A díjat nem adják ki. Új pályakérdésekűl kitűzték a következő díjakat: 1) *Tomory-alapítvány*, — mathematikai kérdés 2000 korona. 2) *Lévay-alapítvány*, nyílt pályázat a mezőgazdaságból — 1000 korona. 3) *Lukács-alap* — a chemia köréből; nyílt pályázat. A tagsági helyekre az osztály a következőket ajánlja megválasztásra: rendes tagúl *Lóczy* Lajost, levelező tagokul *Beke* Manót, *Schlesinger* Lajost és *Istvánffi* Gyulát. Végül egyhangúlag *Thán* Károlyt választották meg ismét osztályelnökűl.

Május 9-én az Akadémia *igazgató-tanácsa* tartott ülést báró Eötvös Loránd elnöklete alatt. Néhai Szlávy József helyére *Schlauch* Lőrincz nagyváradi bíbornok püspököt választották meg igazgatósági tagnak. Bejelentették a gyűlésen, hogy *Fehér* Ipoly pannonhalmi apát tiszteletbeli tag 5000 forintos alapítványt tett. Az I. osztály indítványára elhatározta az igazgatóság, hogy segélyezni fogja id. *Ábrányi* Kornélnak Liszt Ferencz magyarországi tevékenységéről szóló készülőben levő művét. A pénztári jelentések és számadások voltak még az ülés tárgyai.

Az új tagok megválasztása a május 10-iki ülésre tűzetett ki.

A nagygyűlés. Május 8-án délután kezdődött a tulajdonképeni nagygyűlés, melyen az osztályok együtt tanácskoztak, báró *Eötvös* Loránd elnöklete mellett.

Fölolvasták *Duka* Tivadar tiszteletbeli tag üdvözlő levelét Londonból, azután *Szily* Kálmán főtitkár terjesztette elő a vasárnapi közülés programját, mely a következő: 1. Elnöki megnyitó beszéd, *Eötvös* Loránd báró elnöktől. 2. Jelentés az Akadémia 1900. évi munkásságáról, *Szily* Kálmán főtitkártól. 3. Széchenyi mint nemzetfejlesztő politikus, *Gaál* Jenő l. tagtól. 4. A szökevények, *Mikszáth* Kálmán levelező tagtól. — Az osztályok jelentései következtek ezután a jutalmakról. A II. osztálynál hirdetett Dóra-jutalmat «*A közraktárak*» című pályamű nyerte, szerzője *Szántó* Menyhért földmívelési miniszteri titkár. Az *Ullmann*-jutalomra beérkezett két közgazdasági mű közül az egyik, a melynek csupán azért nem adhatták ki a díjat, mert már megjelent a sajtóban, *Fellner* Frigyes dr. műve, a másik *Milhoffer* Sándoré. A III. osztályban a Rózsay-jutalmat *Tangl* Károly dr.-nak adták. A II. osztály indítányára elhatározták végül, hogy *Brassay* Sámuel arczképét a képes teremben felfüggesztik. Thanhoffer Lajos inditványára pedig elhatározták, hogy *Mihálkovics* Géza arczképét is megfestetik a terem számára.

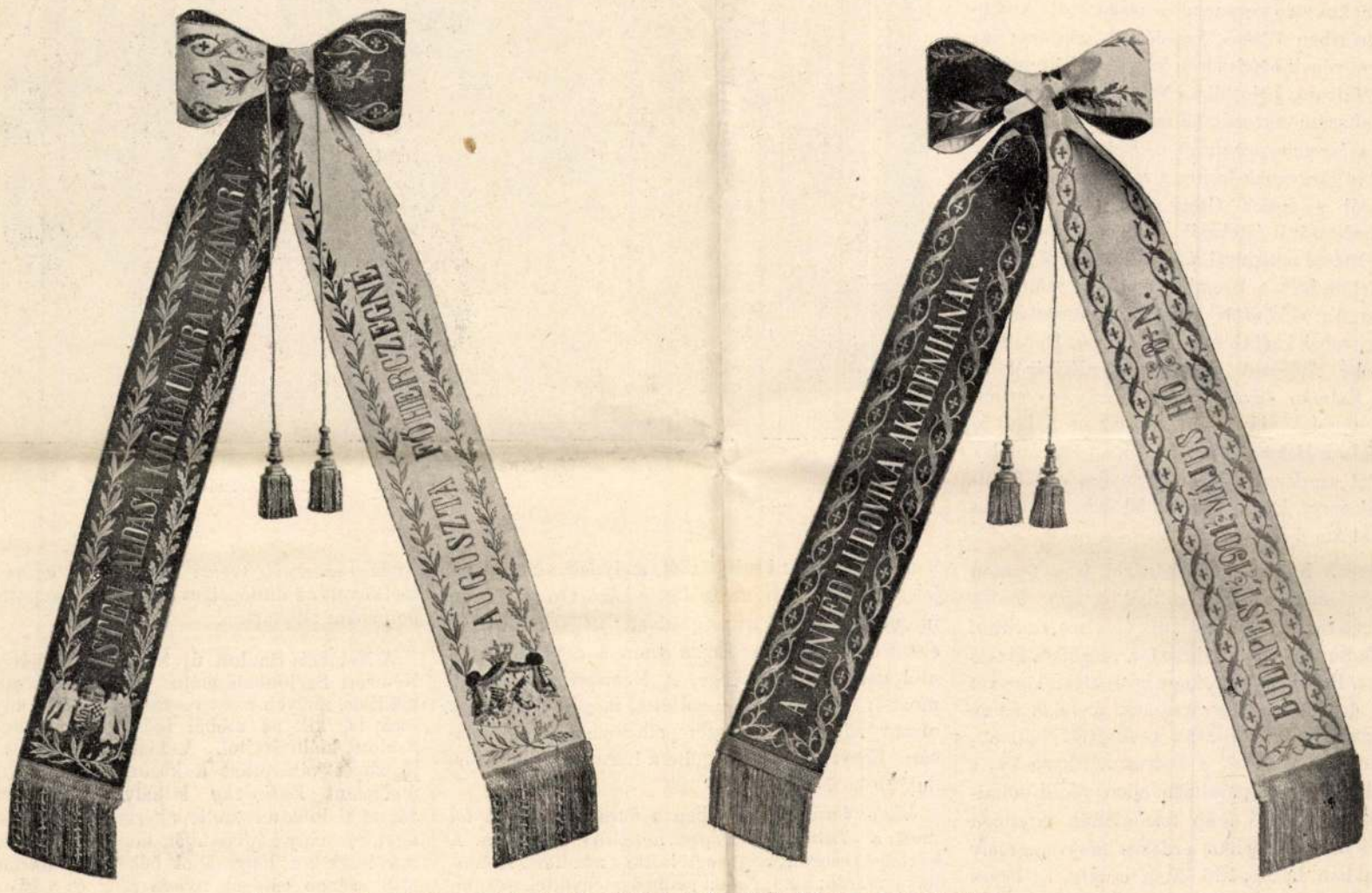

A LUDOVIKA AKADÉMIA ZÁSZLÓJÁNAK SZALAGJA.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Miklós Elemér: «*Rózsás szalmakalap*». Első verskötete ez egy tehetséges fiatal költőnek, kinek nevével már lapunkban is találkozott az olvasó. A fiatalság üde hangjai csengenek ki belőle. Egy-két hosszabb lélekzetű költeményen kívül csupa apró kis dal van a könyvecskében, egy ifjú szív gyöngéd érzelmeinek visszhangjai. A szerelem és a vallásos hit a dalok tárgyai, ezekről énekel a költő egyszerű, közvetlen hangon. Itt-ott még egyenetlenséget, kezdetlegességet találunk költészetében, — még csak most tanúl röpűlni s nem mindig oda jut el, a hova indúlt. Költeményeit azonban kedvessé teszi az, hogy mögöttük mindig ott látjuk a költő rokonszenves egyéniségét s egy-egy fordulatában, ötletében a költői tehetség fölcsillanását. Egy-két költeményében, mint pl. a «Magdolna» című, melyet lapunk is közölt, tehetsége már teljes sikerrel érvényesűl. A forma iránt is van érzéke; többnyire dallamosak, jól csendűlnek dalai. Mutatványúl a kis kötet csinos előhangját közöljük:

Soha sem repűltem szédítő magasban,
Nem vágytam a hegyre, a völgyben maradtam.
A völgyben maradtam teljes életemben,
Patak partján nyíló nefelejtset szedtem.

Hogyha itt-ott egy-egy kis virágra leltem,
Tiszta illatától megittasúlt lelkem;
Megittasúlt lelkem, égtem égi tűzben....
... Kicsiny virágimat koszorúba fűztem!...

Vándortarisznyámat már szögre akasztva,
Hjába vágyom arra az első tavaszra!
De míg szemem hervadt koszorúmra téved
Átálmodom újra sok édes emléket!

Átálmodom újra, lelkemen keresztűl
Sok rég hallott dallam újólag átrezdűl;
Újra érzem üdvét a virágnak, dalnak
S súgom: Boldog, kinek emlékei vannak!

A Budapesti Szemle májusi számának első czikke *Kropf* Lajostól való, a ki az éjszak-amerikai Egyesűlt-Államoknak a magyar szabadságharcz eseményeivel szemben tanusított magatartását rajzolja. A kiválóan érdekes közleményből mai számunkban nagyobb részletet közlünk. A második czikkben *Kúnos* Ignácz a *török irodalom fénykoráról* ír, a XV. és XVI. századi török irodalomról, jellemezve az akkor divott műfajokat s a kor nevezetesebb íróit. *Czimer* Károly bírálatának második közleménye következik ezután, mely Szeged városának nemrég megjelent monografiájáról szól, e nagy tere-edelmű munka egyes részei ellen több kifogást hozva föl. Egy *névtelen* író az éjszak-amerikai Egyesűlt-Államokra való visszaemlékezéseit közli. A szépirodalmi részben *Vértesi* Arnold «A *szerencse* fia» című regényének befejezésén kívül két költeményt találunk, *Hatvany* Lajostól a «*Nagyanyám*» címűt, melyet mai számunkban talál az olvasó, és *Hegedüs* Istvántól «*Carmen saeculare*»-t. *Heinrich* Gusztáv a Bánk-Bán tárgyának franczia regénynyé való feldolgozásáról s ennek Csery Pétertől származó magyar fordításáról értekezik. *Méhely* Lajos pedig *Herman* Ottóval polemizál, a ki Magyarország denevéreiről írt művét a Szemle legutóbbi számában megbirálta. Az «*Értesítő*» rovatban ismertetéseket találunk, egyebek közt Goethe Herman és Dorottyájának Lehr Alberttől készített fordításáról és *Mikszáth* Kálmán «Szent Péter esernyője» czimű művének angol kiadásáról. A füzetet megjelent új könyvek felsorolása zárja be. A «Budapesti Szemle» *Gyulai* Pál szerkesztésében havonként egy füzetben jelenik meg. Előfizetési ára fél évre 12 korona. Egyes füzet ára 2 korona.

A madarak hasznáról és káráról. Irta *Herman* Ottó. Mezőgazdasági szempontból is igen fontos dolog levén a rovarral élő madarak védelme, *Darányi* Ignácz, földmivelésügyi miniszter, megbízta kiváló tudósunkat, Herman Ottót, hogy írjon olyan könyvet a magyar gazda-közönség számára, melyből az ne csak megismerje a madarak rendkívüli hasznát, hanem még is szeresse e kedves szárnyasokat s igyekezzék azokat a pusztulás ellen védni, oltalmazni. Herman Ottó szép feladatának kitünően megfelelt s most megjelent érdekes könyve, a mely irodalmunkban hézagpótló. Nem csupán az egyes madarak leirása foglaltatik eme könyvben, hanem kedvesen el van mondva benne: hogy gondolkozik a magyar nép a madár felől, mikép foglalkozik azzal példabeszédeiben, szójátékaiban, mondókáiban, és sok más egyéb. A kötetben, melyet a földmívelési miniszterium adott ki, száz nagyon sikerült, természeti hűségű kép is van, melyeket *Csörgei* Titusz rajzolt.

Blaha Lujza a Nemzeti Szinházban. Május 7-én volt harmincz éve, hogy *Blaha* Lujza asszony mint szerződött tag először lépett föl a Nemzeti Szinházban. A debreczeni szinházból, melynek akkor igen jeles társulata volt, szerződtette báró Orczy Bódog intendáns, hogy a megkedvelt népszinművekbe életet öntsön. Blaha Lujza azóta a népszinműnek utól nem ért kitünősége. A Nemzeti Szinház ép most örökös tagúl szerződtette, megengedve, hogy mint vendég tovább is szerepelhessen a Népszinházban. Egyszersmind megülte a harminczadik évfordulót e hó 7-ikén.

Blaha Lujza ugyanabban a darabban lépett föl most, a «*Tündérlak Magyarhonban*» címűben. A közönség szorongásig megtöltötte a nézőtért. A szinház udvarán, a szinpadon pedig összegyűltek az intézet összes tagjai. A szinpadot átalakították virágoskertté, s az előadás előtt itt ment végbe a meleg, szíves üdvözlet. Az öltözőből vezették a művésznőt a szinpadon összegyűltek közé, hol *Beöthy* László igazgató köszöntötte szép szavakkal az intézet nevében, *Szigeti* Imre pedig a szinház tagjai részéről. A mikor aztán az előadás megkezdődött, s Blaha Lujza megjelent a szinpadon, a közönség vette át az üdvözlést. Dalai ép úgy csengtek, játéka épen olyan eleven volt ebben a mókázó szerepben, mely csupa naivság és pajkosság, mint mikor először játszotta. A harmincz év előtti előadásból már senki sem volt a szinpadon. De *Rózsahegyi* jól betöltötte Tamás egykori szerepét, Gyuri huszárt. Az egész előadás méltó volt az ünnepélyes estéhez, s a kopottas darabon sokat eltakart.

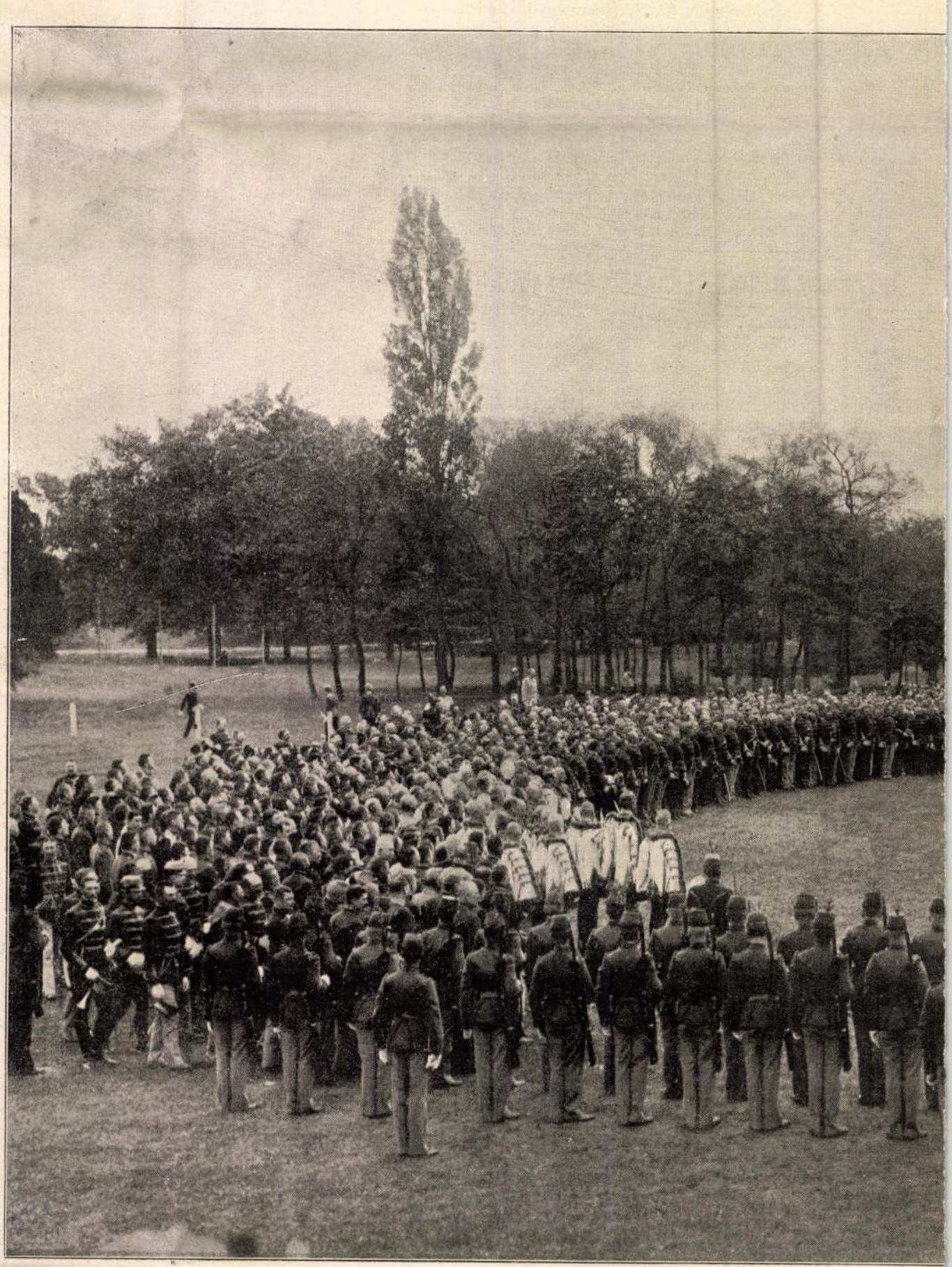

ZÁSZLÓSZENTELÉS A LUDOVIKA AKADÉMIÁ

A Nemzeti Szalon új tárlata. Az újjászervezett Nemzeti Szalonban május 4-ikén nyilt meg az új kiállítás, melyen részt vesznek számosan oly művészek is, kik az utóbbi időben visszavonultak a Szalon kiállításaitól. A kiállítás érdekes és sok jó képet vásárolhat a közönség. A megnyitáson megjelent *Zsilinszky* Mihály államtitkárt *Vészi* József alelnök üdvözölte s kérte, mint a közoktatásügyi kormány képviselőjét, hogy a kiállítást, mint a művészek közt helyreállott békének és harmóniának első zsenge zálogát nyissa meg és vegye jóakaró pártfogásába. *Zsilinszky* államtitkár azt felelte, meg

az örvényben vergődőnek lenyújtja segélykép a kezét . . .

Az élet viharától megpróbált rongyos alakokra a magyar dal akkordjánál, melyet csillogó szemmel hallgattak, mintha hirtelen kisütött volna a nap . . .

*

A ki az orosz városokban jár, nehány kivételt (Pétervárt, Varsót, Kievet, Agyesszát, Moszkvát) leszámítva, csalódás lesz a része. A városok rendszerint egy-egy *kremlin* (vár) körül épülnek halmokra s ezért utczáik rendetlenek, hol le, hol fel haladnak a helyi topográfia szerint. Maguk a zöldrozsdás tetejű épületek, melyek a távolból szines panorámát adnak, a közelben nem tesznek külömb hatást, mint egy kórista olcsó czafrangjai, melyekről esti világítás mellett elhiszszük, hogy hermelin és bíbor.

Némelyik városban létezik már egy-két körút is, de alaposan csalódnék, a ki azt gondolná, hogy ott van a város legszebb része. Ezek a körutak még rendetlenek, nincsenek kiépítve modern házakkal és hogy milyen elhagyatottak, annak illusztrálására elég lesz talán, ha felemlítem, hogy a moszkvai belső bulevárdon, melyen nemrég a barrikádokat építették, éjszaka veszedelmes a járás-kelés, sőt a közbiztonság nappal is oly gyönge lábon áll, hogy az ott közlekedő lóvonatú kocsikra is lépten-nyomon felszáll egy-egy *gorodavoj* (rendőr), hogy a publikumot a rémesen elszaporodott erőszakos csavargóktól megoltalmazza.

Ha ilyen a város, képzelni lehet, hogy milyen a falu! Az orosz helység rendszerint két sor össze-vissza épített faházból áll, közbül félméternyi mély sárral, melynek «utcza» a neve. Kerítésnek tővel-hegygyel összeépített házak közt híre-vamva sincs. Itt vagy nem félnek a tolvajoktól, vagy — a mi valószinűbb, — nincs mit lopni. A gerendákból rótt házak egyik oldalához nyitott szin van rendszerint odaragasztva a durva földmívelési eszközök elraktározására. Faekék, boronák, cséplőrudak hevernek itt. A földmívelés hóolvadáskor, áprilisban kezdődik. Miután a földet 5—6 centiméter mélyen felhorzsolták és bevetették, a gabona rendkívül gyorsan zöldül ki. Szent György napján zöld már a rét is, melyre kihajtják az állatokat legelni, miután az elkényszeredett párák oldalát a pap már meglocsolta szentelt vizzel . . . A földjavítás és az ugar megmunkálása Péter-Pálig tart, a mikor a kaszálás kezdetét veheti. Szent Illés napjától augusztus végéig tart a munka dandárja. Az orosz paraszt akkor arat, magot tisztáz és elveti az őszit a következő évre.

Szeptember végére aztán minden munka véget ér és októberben már az *arató-ünnepek* következnek. Az ünnepet nagy sütés-főzés előzi meg, sörnek és pálinkának beszerzése. Ünnep első napja istentisztelettel kezdődik. Délben már vidám, vendégszerető lakomáktól hangosak a parasztházak s estére széltében-hosszában részeg emberek hevernek az utczán, olyanok, a kik már delejtűvel se találnának haza többé. Némelyek örökös barátságot esküsznek egymásnak az útszéli árkokban, mások tétova taglejtésekkel, akadozó hangon beszédet tartanak valamely képzelt gyülekezetnek s végül önelégülten eldőlnek a sárban . . . A milyen kedélyes a mulató franczia vagy magyar, s a milyen karrikatura a becsipett sörházi német, oly szomorú látvány a mámorba fulladó orosz paraszt . . . Ez a mámor 500 millió rubelt (az évi budgetnek majdnem felét) jövedelmez az államnak a szeszmonopólium révén. Ebből az 56 %-os pokoli italból itt áll egy kevés az asztalomon, eredeti császári-sasos dugaszolásban és minden nap eszembe jut róla, hogy amaz ötszáz millió rubelnél átkosabb félmilliárd nem folyik és nem folyhatik be állami kasszába. Maga a parasztság is vádolja érte az államot.

— Ha nem volna oly könnyű pálinkához jutni, — mondogatják szomorúan, — nem innánk. Az állam tönkre tesz bennünket . . .

Földmíveléssel nem minden orosz foglalkozik, mert egész országnyi területek lakossága nem juthat földhöz az egy kézbe összpontosított óriási birtokok miatt és így kénytelen más megélhetési módot keresni. A jaroszlawi tartomány látja el pinczérekkel a nagy városokat, a pompás modern hôtelekben kazimoffi tatárok vannak alkalmazva, a kiknek hűsége és becsületessége minden kisértést kiáll. Kostroma tartomány bognárairól, fazekasairól, vándorszabóiról és szűcseiről hires, Vladimirban viszont az ikonokat festik. Nizsnij tengelyeket, Pavlovó késeket s Novgorod határán 200 falu csak vasszögeket gyárt.

Oroszország éjszaki mostoha vidékein vadász és halász a lakosság főrésze. A fa óriási területeken nő itt, de nincs folyó vagy patak, melyen el lehetne szállítani. Az itt lakó parasztok fölgyalogolnak a messzi éjszakra a tavakhoz, vagy a tengeren a Spitzbergákig és halászva megkeresnek egy idény alatt száz rubelt is. Kevés azonban köztük a takarékos és gyakori eset, hogy egész keresményüket teára-rumra eltékozolva, nyomasztó gondok közt húzzák ki családjukkal a telet.

A közép orosz steppéktől délkeletre az alsó Volgánál a kirgizek tengersík földje terül el. Igazi «puszta» ez, a melynek végtelenségét földhullám meg nem szakítja. Egy tenyérnyi művelés, kő, vagy bokor mértföldeken át nem akad rajta. Ilyen vidéken utazni nem mulatságos, de nem is oly unalmas, mint az ember látatlanban gondolná. Reggelenkint a délibáb enyeleg velünk, aztán egyéb látnivaló is akad, a mi az utas bágyadt kedélyére szórakoztatólag hat. Néhány lovas, majd tevék hosszú sora látszik a távolban, amott pedig pusztai keselyűk szálldosnak egy-egy elhullott ló teteme fölött . . .

A mi a természeti szépségeket illeti, Oroszország ezekben nem valami gazdag. Az oroszok ugyan nagyra vannak Krimeával, a hol többek közt a czár is, gróf Tolsztoj is nyaralni szoktak (Livádia, Jalta), továbbá a volgamenti Zsigaligori dombsorral, a hol meg a szédítően gazdag tatár kereskedőknek van számtalan rezidenczijája. Nagy mulasztásnak rójják föl, ha az idegen e hét helyet meg nem nézi, de mind a kettőben festői pontok mellett oly sok a közönséges részlet, hogy az utóbbiakat nem ellensúlyozzák az előbbiek.

Tájképi szépségeket e két helyen kivül hiába keresnénk Oroszországban, sőt a középső orosz róna még azt az igénytelen tetszetősséget is nélkülözi, melyet az ember tevékenysége a legsivárabb vidéknek is kölcsönözni tud. Itt megyényi területek vannak olyan elhagyatottságban, a mely szinte nyomasztó az ember kedélyére. Csak gyér füvet, meredek falú vizmosásokat lát az ember néhány bokorral, de embert vagy állatot csak nagy ritkán. Mikor Kurszk és Artakovó közt kecskenyájat és disznócsordát pillantottam meg, az oly szokatlan volt, hogy följegyeztem jegyzőkönyvembe.

Annak, hogy oly sok a míveletlen föld s az emberi iparkodás és kereső munka nyomát belső Oroszországban oly ritkán lehet látni, három oka van. Az egyik az ország gyér lakossága, a második a muzsik dologkerülése, a ki csak a legszükségesebbeket keresi meg, mert tapasztalásból tudja, hogy feleslegét a sztároszta (falu véne), a nacsalnik (szolgabiró) és a mindenfajta csinóvnikok (közigazgatási hivatalnokok; valóságos banda) kizsarolják tőle s ráadásul még folyvást sakkban tartják, hogy hallgasson . . . A harmadik és legfőbb ok a nagybirtokosok kegyetlen szivtelensége. Ezek az emberek, a kiknek a Gondviselés 400—500 ezer

PAJZSOS CZANKÓK. — Csörgey Titus rajza.

nek hosszú merev tollakból fejlődő kakasgallérja s puhatollú kontya a fekete, fehér és vörös színek legváltozatosabb mintáiban diszlik s még csillogó zománczszinekben is ragyog. S a mi e faj egyik fő nevezetessége, százak közt sem található két teljesen egyforma szinezetű és rajzolatú hím.

Alakjánál csak párzási táncza meglepőbb. A mocsár bizonyos pontjain időnként egybegyűlve, valóságos bajvivásokat rendeznek a párzó hímek. Kettesével szembe állva, fejüket kakasmódra előreszegzik, kontyukat legyezőszerűen kiterjesztik s felborzolt gallérjukat fenyegetőleg rázogatják. Majd összerohanva, csőrükkel szurkálják egymást. Egy-egy toll kiszakad a viadalban, de vér nem folyik. A lágy szalonkacsőr szúrását felfogja a merev tollgallér, a homlokot és szemet meg a duzzadt szemölcsök tömege védi. A vesztes fél pár lépéssel odébb áll, hátat fordit a küzdőtérnek, de lekonyított fejét még sokáig rázogatja, mialatt a győztes új ellenféllel méri össze ártatlan fegyverét.

Tavasz múltával a hímek izgalma is lohad. Dísztollaik megkopnak, a nyári nagyvedlés idején elhullanak s helyükbe csak rövid, szürkésbarnás tollak nőnek. A díszes, galléros vitézek egyik irány tulajdonképen visszafejlődés, mert itt a szinház a czirkuszhoz közeledik, a mikor hatásait a czirkuszi hatások közt keresi s eszközeiben épen nem válogatós. Hogy eszközei ilyenek lettek, annak egyik oka a nagy tömegben keresendő, mely minden este megtölti a szinházakat, türelmetlenül keresi az újat, és nem idegenkedik a rikító, inkább alsóbbrendű mulatóhelyek műsorába tartozó mutatványoktól. Az a tömeg, mely egész nap kenyérkereső munkát végez, a szinházban a könnyű szórakozást keresi, főleg mulatni jár oda, és nem okulni, gondolkodni azokon az eszméken, társadalmi problémákon, melyek egy drámai mű keretében megszólalnak.

A görög kor tragédiáival a szinpad kizárólag magasabbrendű czélokra szolgált. Corneille és Racine tragédiáit válogatott közönségnek játszották a szinészek: ma a tömegnek játszanak, és itt a tömeg alatt mindenkit kell érteni, a ki beül a szinházba és megtölti a karzatokat, vagy a földszinti zsöllék sorait. Ennél a tömegnél aztán a legnagyobb rokonszenvet és népszerűséget azok a műfajok nyerik, melyek leginkább megfelelnek az izlésének s ez érdekből legtöbbet engednek a műfaj szigorú stilusából. Ilyen a bohózat, mely mindzál, csak tapsol és mulat, és mindent elfogad, a mi mulattatja vagy megnevetteti. Drámairodalmuk is kevésbbé irodalom, mert tárgyai nem az amerikai eleven életből kerülnek ki. A szinpadi hatás a fődolog, az, a mi a szinpadi ügyelő, a gépmester, a rendező munkája. S a kik a szinpadnak dolgoznak, jobbára idegrázó, érdekfeszítő történeteket irnak meg, a milyenek nálunk már csak a ponyvairodalomban virágzanak. Amerika az üzlet hazája, s a magasabbrendű szellemi táplálékot Európától kéri kölcsön. Híres európai művészek, virtuózok nem hiába keresik föl minden esztendőben a dollárok hazáját: Amerika bőségesen fizet.

Egyébként ha a szinpad eltávolodik igazi hivatásától, mely kulturális hivatás, ebből csak azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a szinházak nagy része nem szolgál komoly művészi czélokra. De azért fölösleges megkongatni a lélekharangot, mert mindig lesz olyan művelt, bár kisebb közönség, mely nem tekinti a szinházat csupán mulatóhelylnek. S ennek a közönségnek nélkülözhetetlen az a szinpad, melyről az irodalom szól hozzá.

Vas. Ujs 1906. 240. l.

Czörgey Titusz

Vas. Ujs. 1904. 244. l.

(Madártani tőre-
dékek Petényi J. Sa-
lamon irataiból.)

Karcsa

195 l (kép 198)

lalt madárképek és különösen a Thorburn-félék hatása alatt kezdett a rajzoláshoz, s egy évvel később már önállóan, a természet után dolgozott. Első művei (1902) »Madártani töredékek Petényi J. Salamon irataiból« című, a M. Ornithologiai Központ kiadásában megjelent munkában láttak napvilágot.

Herman Ottó: Petényi J. Salamon és a magyar madárvilág. *Természettudományi Közlöny.* 1904. XXXVI. k. 414. füzet. 133. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1906. 240. l.

Csörgey Titus, ornitologus, illusztrátor; sz. 1875 aug. 12. Nezsideren. Középiskolái t Pozsonyban és Sopronban, az egyetemet Bpesten végezte. 1895. lépett a Madártani Intézet volgálatába. A madártannal való foglalkozás közben a Dresser művében lévő madárképek s főleg a Thorburn-félék hatása alatt kezdett rajzolni s egy évvel utóbb már önállóan, természet után dolgozott. A madártani irodalom terén mint iró és rajzoló egyaránt eredményesen működött. Herman Ottóval közösen szerkesztette a M. Ornithologiai Központ folyóiratát, az Aquilát, melyben számos tanulmánya és rajza jelent meg. Herman O.: A madarak haszmáról és

Illusztrációi ~~Madárképei~~ utk. viszonylatban is k. valóak.

Madárról (Bp. 1901) c. könyvé részére szár rajzot készített. Cs. önállóan megjelent munkái: Madártani törekvések Petényi J. J. írataiból, (Bp. 1904), Útmutató a mesterséges fészekodvak alkalmazásához (Bp. 1907) és Madárvédelem (Bp. 1936) a kertben T 1922-től a Madártani Intézet igazgatója, utóbb kísérletügyi főigazgató volt.

saját illusztrációival

módosított 7 kiadása

T

< Görgey Titusdr >

ny. m. kir. kísérletügyi
főrgazgató
könyve

< > Madárvédelem
a Erdben. Bp. 1936.
7 ik módosított
kiadás

Részben fenti
illusztrációival

Könyvtáramban

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

(Csörgey Titus)

cikke

Herman Ottó.

Vadászlap. 1915.

15. sz. (Nekrolog).

A m. kir. vallás- és közokt
ügyszám alatt a keb. számv.
deletének másolata:

1931/32. évi kezelés. Művé
lyegilleték: 6 P /:0·5 %:/

Utaslj
helyreállitására vonatkozó
tásáért M ö l l e r I s t
/:Budapest, I. Krisztina-kö
pengőt a 127.690. számu cse
ber hó 6-án. dr. Ernszt Sá

Csörgey Titus

u. 1797

Vas. Ujs.

1906. 240. l.

vegyes

I. 6

1 köt. 4r

Réthy

László dr.

Corpus nummorum Hungariae.

Magyar egyetemes éremtár.

I. Árpádkori királyok kora.

A M. Tud. Akadémia archaeol. bizottsága megbízásából

írta —

közoktatásügyi Miniszterium.

A m. kir. vallás- és közoktatás

ügyszám alatt a keb. számv. VII.

deletének másolata:

Utasitom a sz

M.O.

. . . . . .

részére /:lakik: Budapest, X.ker

1930. IX-9. Budapest-Visegrád és vi

. . . . . .

utazása alkalmával felmerült uti

Csörgey Titus

illusztrátor

L.

Kendrey-Kentiványi

336. l.

Arany János:

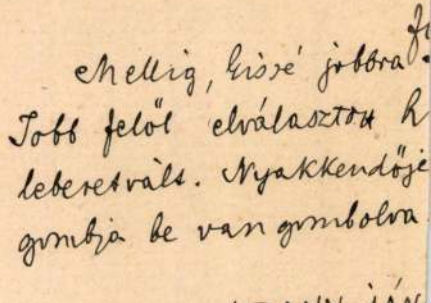

Mellig, kissé jobbra f
Jobb felől elválasztott h
leberetvált. Nyakkendője
gombja be van gombolva

„ARANY JÁN

Fametszet, méretei a keret

897.

Magyar írók arcképei x
pag. 153. № XXXVIII.

Csörgey

rajzoló

l.

Fragor Vácvára

12. l 127. l.

Csikász - féle bronzszobor vételára

X. 74.

1021/1969 31

MEGEMLÉKEZÉSEK

Csörgey Titusz

Emlékezés Dr. Csörgey Tituszra

Dr. h. c. Csörgey Titusz ornitológus (1875—1961) élete és madártani munkássága ma is ismert, sőt elismert a madártan szakembereinek körében[1]. Ugyanakkor Csörgeyt, a művészt a művészettörténeti szakirodalom csak lexikálisan tartja számon[2], művészi munkásságát nem foglalták még össze. Sopron és a Fertő indította szakmai és művészi pályáján, a Soproni Szemlében körvonalazzuk tehát művészi egyéniségének kialakulását és munkás életének ilyen vonatkozású eredményeit.

Csörgey Titusz Nezsideren született 1875. augusztus 12-én. Középiskolai tanulmányait Pozsonyban kezdte, majd a soproni bencéseknél folytatta és fejezte be. Soproni iskolai évei szabták meg életútját. Osztályfőnöke, Fászl István képzett ornitológus, kinek keze alól került ki korábban Chernel István, a magyar madártan egyik úttörő művelője.

Csörgey mint soproni diák szabadideje javát a Fertőn tölti, melynek sokrétű és gazdag természeti világába tanára vezetésével igyekezett behatolni. Fászl hatására fordult érdeklődési köre a madártan irányába és élete végéig szerelmese is maradt annak.

Fászl megbízásából madarakat gyűjt és preparál a gimnázium szertára számára. Ez a munka alapvető Csörgey művészi felfogásának alakulásában. „Az volt a módszere, hogy a frissen lőtt madárról azon melegében a helyszínen vázlatot készített a test természetes hajlatairól, tollazat elrendeződéséről. E rajzok alapján készítette aztán élethűségükben tökéletes preparátumait. Elsősorban az élő madarakat rajzolta kirándulásain. Távcsövön figyeli a madarak mozgását, testtartását s az elkapott, jellemző mozdulatokat a mindig magával hordott vázlatkönyvében rögzíti" — mondja egyik életrajzírója[3]. A madárábrázolás ekkor segédeszköz még számára, a pontos természetmegfigyelés is csak a preparátori munka segítőtársa csupán.

Életének e korai szakaszából származó rajzait nem ismerjük még. Lehet, hogy maga sem tartotta lényegesnek ezeket, lehet, hogy alkotásai zömével együtt a második világháború vihara söpörte el ezeket is.[4]

Csörgey 1894-ben érettségizett a bencés gimnáziumban.[5] Érettségi után a budapesti tudományegyetemre irattkozott be. Ebből az időből pár növénytani mikroszkópi metszetrajzát ismerjük.[6] E rajzok természetesen nem művészi igénnyel készültek, csupán a műszer segítségével látottakat kívánják pontosan rögzíteni. Meglepő azonban a ceruzarajzok tiszta vonalvezetése és a képek rendkívüli arányérzéke.

1 Petrik G., Magyar könyvészet 1901—1910 I, Bp. 1917, 177. — Gulyás P., Magyar írók élete és munkái IV, Bp. 1942, 1143—1145. — Vönöczky Schenk J., Ötven év. Aquila 50 (1943) 15—59. — Keve A., Csörgey Titus és Breuer György emlékezete. Állattani Közlemények 50 (1963) 1—5. — Vertse A., Dr. h. c. Csörgey Titusz. Aquila 69—70 (1962—63) 15—19.

2 Szendrei J., Szentiványi B., Magyar művészek lexikona I, Bp. 1915, 336—337. — Gutenberg nagy lexikon 8, Bp. 1935, 426. — Éber L., Művészeti lexikon I, Bp. 1935, 224. — Révai kétkötetes lexikona I, Bp. 1947, 290. — Magyar életrajzi lexikon I, Bp. 1967, 324.

3 Vertse A., i. h., 16.

4 Keve A., i. h., 3.

5 Érettségi csoportképe a Balatoni Múzeum tulajdonában.

szolgálatomat. Isten tartsa jó egészségben."[10]

Datum Vienna Ausriacae 24 Febr, 1644.

Kegyelmednek jó akaró Sógora szolgál:

Keörbey György. s. k.

E levél bőséges adatai — külön kommentár nélkül is — illusztrálják azt, hogy Rákóczy felkelése már csírájában is minő riadalmat keltett ellenségeiben. A későbbiekben mind jobban aggasztóvá vált a bécsi kormányra és szükséges volt mindenáron békét kötni. Rákóczy is hajlandó volt a békére, melyet Linzben meg is kötöttek 1645-ben. Ez a híres linzi békekötés, mely ismét megerősítette a magyar szabad vallásgyakorlatot, Rákóczynak pedig jelentékeny előnyöket biztosított.

Hetyéssy István

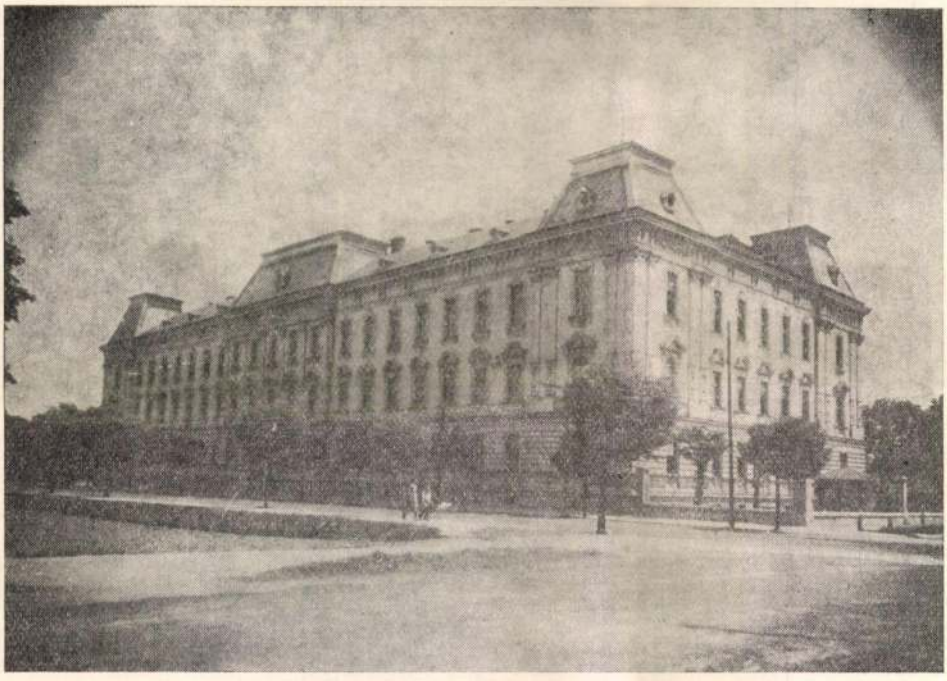

A GYSEV üzletigazgatóság a bombázások előtt

Forrásmunkák:

Hóman Bálint és Szekfű Gyula: Magyar Történet. IV. köt. Bpest. 1935.
Szalay–Baróti: A magyar nemzet története. Millenniumi kiad. Bpest.

10 Az itt szó szerint közölt levél az Orsz. lt. Bezerédj családi levéltárban található. E levél címzettje az a Bezerédy György, akit gróf Nádasdy Pál Hegykőn 1627. dec. 18-án kelt levelében megdicsért azon szándékáért, hogy az igaz hitre át akar térni, és egyben meghívta magához a karácsonyi ünnepekre, majd így folytatta levelét: „Fáradozz is és jól és jól megértsed Bertalan uramtul az mi igaz vallásunkat, hogy a hizelkedőktül megh ne csalatkozzál." (Bezerédj cs. lt. B. VII. oszt. Nr. 8.) Tényleg áttért-e akkor, avagy sem, nem tudható, de az kétségtelen, hogy a Sopron megyei protestánsok alispánná történt megválasztását ellenezték, mert már a rekatolizált gr. Nádasdy Ferencnek volt előzőleg a bizalmas főembere.

Egyetemi tanulmányait a második év végén abbahagyja. 1895 novemberében Fászl István ajánlására a Magyar Ornitológiai Központban, Herman Ottó intézetében kap gyakornoki állást.[7] Az Ornitológiai Központban nemcsak szakmai, művészi egyénisége is fejlődhetett. A madártannal való foglalkozás közben Dresser és Thornburn madárillusztrációi ragadták meg figyelmét, és ezek hatására ébred fel benne a művészi alkotás vágya.[8] A központ kiadványait Nécsey István festőművész[9] illusztrálta akkor. Nécseytől a képalkotás mesterségbeli fogásai terén tanul.

1. kép. Csörgey: Fertői nádtanulmány

Első ismert alkotása egy 1896-ban festett fertői nádtanulmány[10] (*1. kép*). Egy 1898-ban készült fonyódi akvarellje víz-szaggatta partszegélybe kapaszkodó, kimosott gyökerű fákat ábrázol, nádas háttérrel.[11] Előző képén csak évszám van, e képét már szig-

7 Herman O., Petényi J. Salamon és a magyar madárvilág. Természettudományi Közlöny 36 (1904) 133. — Vönöczky Schenk J., i. h., 23.

8 Herman O., i. h., 133. — Szendrei J., Szentiványi B., i. h., 337.

9 Zádor A., Genthon I., Művészeti lexikon III, Bp. 1967, 461.

10 Dr. Sági Károly tulajdonában.

11 Balatoni Múzeum tulajdonában.

nálta: Cs. T. 1898, Fonyód. Több, e korból származó grafitrajzát is ismerjük,[12] melyek ágrészeket, madarakat ábrázolnak. A tiszta, biztos vonalvezetésre, helyes arányra, természetes tartásra törekvő gyakorlatok ezek. A képfelületek általában kidolgozatlanok, csak egyes részleteket old meg. Látszik, hogy ismerkedik a természet ábrázolásának lehetőségeivel, rajzeszközökkel. Még nem érzi elég erősnek magát, hogy a nyilvánosságra lépjen munkáival. Jellemző, hogy első madártani szakcikkeit, melyek e korban készültek, Nécsey István illusztrálta még.[13]

1899-ben jelent meg Chernel István híres madaras-könyve,[14] melynek képanyagát zömmel Nécsey festette, az utolsó képek azonban már Háry Gyula festőművész[15] kezéből kerültek ki. Nécsey művészi elképzeléseit nem tudta alárendelni Chernel ornitológiai kívánalmainak, elhidegülnek egymástól és szakít Herman Ottóval is.[16] Az Ornitológiai Központnak új madárillusztrátort kellett keresnie. Az új művész már Csörgey Titusz.

1901-ben jelent meg Herman Ottó népszerűsítő madártani munkája,[17] melynek előszavában olvashatjuk: „A madárképeket egy derék magyar ifju, Csörgey Titusz, mellettem készitette. Benne elevenen lüktet a természet iránti szeretet és ezt képeiben is ki tudta mondani."

Igaza van Herman Ottónak! Csörgey képein a madár él, érez, a néző a toll melegét, a természet közelségét is kapja velük. „Képeinek varázsa emelte Herman Ottó: A madarak hasznáról és káráról c. kis-madaras könyv hatását olyan magas fokra, amely a mai napig páratlan a magyar népszerűsítő tudományos könyvsikerek között. A nagy sikernek már csak betetőzése volt a német és angol nyelvű kiadás" — írja Vertse Albert.[18] 84 fehér-fekete Csörgey kép illusztrálja a kötetet. Csörgey Cs és T összevonásból alkotott monogrammal szignálta ezt a sorozatot, melyből, sajnos, egy eredeti példányt sem ismerünk, így csupán Herman könyvének képei alapján állapíthatjuk meg, hogy a klisék tűecsettel festett akvarellek alapján készültek.

Csörgey nevét országosan ismertté tette Herman könyve. „Ő azonban végtelenül szerény, soha sincs tudatában, hogy milyen mester és mindig másoknak tulajdonítja a tehetséget" — írja Keve András[19] és hozzáteszi: „Csörgeynek elsődleges célja az volt, hogy a madarakat úgy ábrázolja, ahogy a természetben, elsősorban a Fertőn megleste mozgásukat. Ábrái tanító célzatúak."

Csörgey a madártan tudományának rendelte alá művészetét és alkotásait a szakszöveg kiegészítésének tekinti csupán. Képeinek művészi értéket nem tulajdonít, klisézés után az eredeti darabokat szívesen ajándékozza rokonnak, barátnak.[20] Szívesen látja azt is, ha képeit mások használják fel a madártani ismeretek terjesztéséhez. Herman könyvének eredeti képeit Kerekes Lajos kapta meg kertészeti szaklapjában megjelenő cikkek illusztrálásához.[21]

Csörgey Tituszt 1901-ben katonai szolgálatra hívták be Sopronba. A katonaságtól betegen szerelt le. Egészsége helyreállítása érdekében Herman Ottó kieszközli, hogy öt hónapot töltsön Spalatoban, a madárvonulást tanulmányozva.[22] Az Aquilaban megjelent cikkei bizonyítják,[23] hogy a dalmáciai tanulmányutat nem tekintette pihenés-

12 Balatoni Múzeum tulajdonában.

13 Csörgey T., Aquila 3 (1896) 161–187.; 4 (1897) 135–139.; 5 (1898) 213–226.

14 Chernel I. Magyarország madarai különös tekintettel gazdasági jelentőségökre I–III, Bp. 1899.

15 Zádor A., Genthon I., i. h. II, 349.

16 Herman O., Nécsey István. Aquia 9 (1902) 245–254.

17 Herman O., A madarak hasznáról és káráról. Bp. 1901.

18 Vertse A., i. h., 15.

19 Keve A., i. h., 3.

20 Keve A., u. o.

21 Dr. Keve András szíves szóbeli közlése alapján.

22 Vertse A., i. h., 17.

23 Csörgey T., Sapalto téli madárvilága. Aquila 9, 1902. 155–158.; Öt hónap Sapaltoban. Aquila 10, 1903, 66–103.

nek. Rajzolt és festett is ott. Egy grafit tájképét[24] és egy akvarelljét[25] (*2. kép*) ismerjük ebből az időszakból. Az akvarell a dalmát táj hangulatát, az Adria levegőjét is sugározza a pompásan megfigyelt kövirigó mellett. Több tehát, mint egyszerű madárillusztráció.

1903-tól a Magyar Ornitológiai Központ tudományos folyóiratának, az Aquilanak címlapját Csörgey-akvarell díszíti. A fenyves háttérrel ábrázolt, sziklán ülő kőszáli sas azóta szimbóluma e folyóiratnak. 1903-ban Herman cikkét illusztrálja, két tarvarjúról festett képpel.[26] A cikkben írja Herman: „A művész, Csörgey Titusz". Ismételten írásban szögezte le tehát, hogy Csörgeyt többnek tartotta, mint egyszerű madárillusztrátornak.

1904-ben jelent meg Csörgey vaskos könyve: Madártani töredékek Petényi J. Salamon irataiból címmel. A könyv első, elkészült fejezetei korábban Nécsey illusztrációkkal jelentek meg az Aquilaban. Az új kötetet Csörgey képei díszítik már, 18 fehér-fekete és 4 színes nyomattal. A fehér-fekete illusztrációk közül a kékvércse pár[27] ismert eredetiben is. Ennek alapján látjuk, hogy a fehér-fekete nyomatok grafittal halványan előrajzolt képfelület akvarell megoldásából születtek meg. A sötétebb árnyaltú kontúrvonalakat, de minden részletet, szemet, tollat, pikkelyt borotvaéles, biztos vonalakkal húzott meg, a felületeket árnyékoltan töltötte aztán ki. A könyv színes ábráinak sorából a szakállas cinkék eredetije maradt ránk.[28] Csörgey maga mondja erről a képéről[29]: „a hólé-tócsából ivó cinegepár, 1900 telén látott jelenet emléke."

Fertői emlék tehát, hisz képeivel együtt égtek el, így fertői emlékeit csak a megmenekült töredékek alapján idézheti[30]: „1900. augusztus 10. Déli Fertőpart. Egyetlen napom, melyet rövid szünidőmből egy évi vágyakozásom kielégítésére, álmodozásom megvalósítására fordíthatok. Rövid délutáni kirándulás volt az egész, de elég arra, hogy feledhetetlen emlékekkel szolgáljon. Csaknem egy óra hosszat tartott a begázozolás a kaszálókon, nádasokon, és mellig érő, széltől összekuszált sásmezően keresztül. Szinte tántorogtam, mire a domboldalból kinézett vízfoltra bejutottam. Pár perc alatt felismertem a madárjárás útját: két, sással tarkított víztükör összekötő erét. Ide ültem, innét néztem az elém tárult, párját ritkító jelenetet. A tükörsimán elterülő rónavíz fölött százával nyüzsgött a cankó, seregesen a sárszalonka, bibic és dankasirály és a sok panaszkodó, újongó, pörölő hangba a szélkiáltó flótázó szava is beleszólt."

1906-ból ránkmaradt vázlatkönyvének[31] a Fertő madárélete az alapmotívuma. Mesterien kezelt ceruzavonásai nyomán az a kép tárul elénk, amit leír. Hasonló ehhez egy szignálatlan akvarell váziata is,[32] melyen az őszi Fertő sárguló nádja és a tőkésrécék adják a témát.

Közben Csörgey Titusz tudományos munkássága az Ornitológiai Központ átszervezésével a gyakorlati madárvédelem terére tolódik át. 1906-ban jelent meg Útmutató a mesterséges fészekodvak alkalmazásához című könyve, amiben 21 képet közöl. A könyv rövidesen új kiadást ért meg, majd 1910-ben németül jelent meg. 1913-ban Madárvédelem a kertben címmel folytatódik a könyv élete, tíz további kiadással.

1908-ban Csörgey színes madárképeivel jelent meg Snouckaert van Schauburg könyve Hollandia madarairól.[33] Világosan bizonyítja ez, hogy a külföld is a legjobb illusztrátorok közé sorolja már Csörgeyt. A holland könyv illusztrációs anyagából a

24 Balatoni Múzeum tulajdonában.
25 Madártani Intézet tulajdonában.
26 Herman O., A tarvarjú emléke Magyarországon. Aquila 10, 1903, 47.
27 Balatoni Múzeum tulajdonában.
28 Dr. Zábrák Jenőné tulajdonában.
29 Csörgey T., Széljegyzetek Rudolf Zimmermann „Beiträge zur Kenntniss der Volgelwelt des Neusiedler Seegebietes című művéhez. Aquila 55–58, 1948–51, 161.
30 Csörgey T., i. h., 161.
31 Balatoni Múzeum tulajdonában.
32 Dr. Sági Károly tulajdonában.
33 Snouckaert van Schamburg, Avifauna Neerlandica. (Leendwarden, 1908.)

tőkésréce grafit megoldású alaprajzát[34] ismerjük. A kékvércse pár akvarell variációja maradt ránk.[35] Világosan mutatja ez a kép (*3. kép*), hogy a művész szigorú kritikusa önmagának és csak olyan képet adott ki kezéből, ami felfogásának megfelelt. A kritika alapja nem az esztétika, hanem a madártani ismeretanyag követelménye. A bemutatott variáció mint kép feltétlenül jobb, kompozíciója zártabb és kiegyensúlyozottabb, mint a Snouckaert van Schauburg könyvébe került illusztrációé.

Az Ornitológiai Központ 1911-ben, a madárvédelem népszerűsítése érdekében megkezdte Csörgey színes madárnépeinek levelezőlap alakjában történő terjesztését. 1912-ben újabb, 32 darabbal bővült ez a sorozat.[36]

1912 egyébként művészi pályájának végét is jelenti. Ifjúkori vadászatai során gyakran áthűlt, egy szilveszteri vadászat alkalmával a Fertő jege is beszakadt alatta. Ujjait reumás betegség támadta meg és többé nem vehetett ceruzát, ecsetet kezébe.[37]

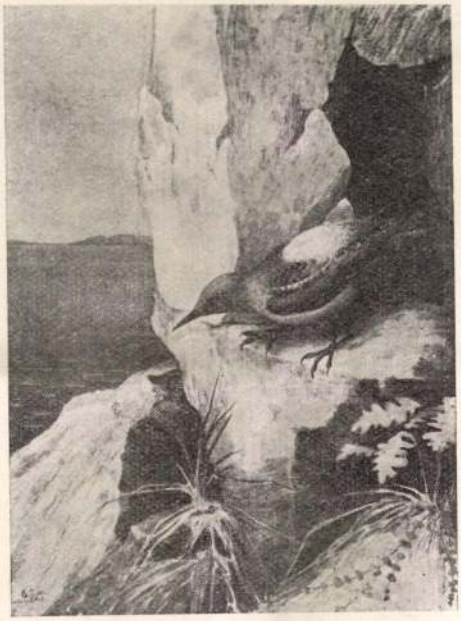

2. kép. Csörgey: Kövi rigó

Utolsó rajzát tudásunk szerint 1912-ben készítette. E képen a kor szecessiós ízlésében megoldott, fiókáit etető sárgarigót látunk,[38] korábbi képeihez viszonyítva durvább vonalakkal megrajzolva.

Csörgey 1912-ben megjelent cikkét Vezényi Elemér illusztrálja már.[39] Vezényihez meleg barátság fűzi, tanítványának tekinti és művészi munkájának folytatóját látja benne.[40]

34 Szőke József tulajdonában.
35 Madártani Intézet tulajdonában.
36 Aquila 19 1912/374.
37 Keve A., i. h., 3.
38 Dr. Sági Károly tulajdonában.
39 Csörgey T., Gyakorlati madárvédelmünk 1911–12-ben. Aquila 19, 1912, 373–398.
40 Vönöczky Schenk J., i. h., 23.

Csörgeyt ekkor világviszonylatban ismerték már mint tudóst és mint madárillusztrátort egyaránt. Chernel István is vele akarta illusztráltatni madaras-könyvének új kiadását, Csörgey azonban betegsége miatt nem kapcsolódhatott már be a munkába.[41] 1923-ban a holland madárvédő egyesület évkönyve számára korábbi rajzait tudja csak adni, 1932-ben B. Duvalnak is régebbi rajzainak kliséit adja át.[42] A Duvalnak küldött klisék közül a barátposzáta pár színes akvarell képe ismert.[43]

Csörgey, a tudós minden elismerést megkap, amit megkaphat. 1922-ben, Chernel halála után igazgatónak nevezték ki, hazai és külföldi tudományos egyesületek tiszteletbeli tagja lett, majd 1934-ben a legmagasabb kitüntetés éri, a debreceni egyetem díszdoktora lesz.[44] 1935-ben mint kísérletügyi főigazgató ment nyugdíjba.

A Balaton mellé, Ábrahámhegyre költözik ekkor, honnét kis házának ablakából a Fertő nádrengetegéhez hasonló képet lát. Horgászgat, figyeli a madarak életét és

3. kép. Csörgey: Kékvércse pár

néha még ír is.[45] 1961-ben, rövid betegség után halt meg a tapolcai kórházban. Az ottani temetőben temették el.

Ábrahámhegyi házában a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság halála után emlékmúzeumot rendezett be. A keszthelyi Balatoni Múzeum 1967 őszén, a Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság hazánkban ülésező kongresszusa tiszteletére emlékkiállításban mutatta be Csörgey Titusz szakmai és művészi munkájának anyagát.

Sági Károly Jenő

41 Vertse A., i. h., 15.
42 Keve A., i. h., 2.
43 Dr. Zábrák Jenőné tulajdonában.
44 Keve A., i. h., 2. — Vertse A., i. h., 18.
45 Csörgey T., Vönöczky Schenk Jakab. Aquila 51–54, 1944–47, 42–44.; Der Falke 2 (Leipzig, 1955) 206–209.; Széljegyzetek Rudolf Zimmermann stb. Aquila 55–58, 1948–51, 159–162.

Jelentés a Központi Bányásza
1967—1968. évi munkájár

Dr. Faller Jenő múzeumigazgató 1966. december 23-án tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halála után a múzeum vezetését 1967. január 5-től Dr. Domonkos Ottó, a Sopron városi múzeum igazgatója látta el másodállásban. A közvetlen feladat a függőben lévő ügyek befejezése, a múzeum kiterjedt kapcsolatainak fenntartása és zavartalan üzemelésének biztosítása volt. A korábbi külföldi kapcsolatok a bochumi, freibergi és selmecbányai bányászati múzeumokkal levelezés, illetve személyes kapcsolat révén továbbra is fennállnak.

Az 1967-es esztendő fő feladata volt a múzeum épületének teljes felújítása, a KBM 10 éves jubileuma alkalmára. Ezzel kapcsolatban a múzeum összes helyiségeiben le kellett bontani a kiállításokat, hogy a parkettázásokat, szigetelési munkákat elvégezhessük. A felújítással egyidőben két raktárhelyiséget alakítottunk ki, a könyvtár és a múzeális anyag szakszerű elhelyezésére. A felújítási munkák idejére, április 16-tól október 1-ig a múzeum zárva volt.

1967. július elsejével a Bányászati Kutató Intézet a KBM vezetését Dr. Vendel Miklós akadémikusra, a BKI Petrográfiai Osztálya vezetőjére bízta, de a muzeológusi teendők ellátását továbbra is Dr. Domonkos Ottó végezte.

A KBM fennállásának 10. évfordulóját a BKI keretén belül 1967. október 20-án ünnepeltük meg a múzeum épületében. Ez alkalomból a Kutató Intézet igazgatója, Dr. Martos Ferenc szólt a múzeum létrejöttéről, feladatáról. Dr. Vendel Miklós tartott megemlékező beszédet, illetve előadást a múzeum munkájáról és méltatta Dr. Faller Jenő érdemeit a KBM létrehozása és fejlesztése terén. Ez, a múzeum történetét röviden összefoglaló előadás, a Bányászati Lapok hasábjain megjelent az ünnepségről adott tájékoztatóval együtt (101. évf. (1968). 58—63.).

A jubileum idejére újból visszaállítottuk a Múzeum állandó kiállítását, illetve az olajbányászat történetét bemutató két kisebb helyiség teljes felújítást nyert. A géptermekben elhelyezett szerszámok és gépek, valamint az összes modellek tisztításra és javításra kerültek. A kialakított új raktárhelyiségekben csoportosítottuk a ki nem állított anyagot.

A múzeum anyagának gyarapodásában kiemelkedő értékű együttesként említjük Schmidt Lajos hagyatékát, melyet Pollner Jenő ny. bányamérnök ajándékozott a KBM-nek. Az iratanyag a MÁK bányáira vonatkozóan nyújt rendkívül értékes történeti anyagot. Ugyancsak ajándékozás révén jutottunk az egykori pécsi bányászati és mélyfúrási szakiskola teljes jegyzetanyagához, valamint 1968-ban a volt vájár, Kaszab Sándor személyes iratainak megszerzése tette teljessé ezt az együttest. Az ajándékozó ifj. Kaszab Sándor, oroszlányi bányász. Hoffmann Jenő volt erdélyi, il-

CSŐRGEY TITUSZ

Magyar vadászirodalom

képeskönyve

f
f

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,~~1875~~ 1875-1961

1912-ben télen a Fertőn beszakadt alatta a jég,ujjait reumás betegség támadta meg és többé nem tudott rajzolni.Utolsó rajzát 1912-ben készitette.E képen a kor szecessziós izlésében megoldott,fiókáit etető sárgarigót látunk.korabbi képeihez képest durvább vonalakkal megrajzolva. /Dr.Sági Karoly tul./. 276.old. 38.jegyz

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytör.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Ábrahámhegyi házában a Veszprémi Múzeum Igazgatósága emlékmúzeumot rendezett be.A keszthelyi Balatoni Múz. 1967 őszén,a Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság hazánkban ülésező kongresszusa tiszteletére emlékkiállitásban mutatta be Csörgey szakmai és müvészi munkájának anyagat. 277.old

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Tituasz,ornitológus,festő,1875-1961

A Fertőn az élő madarakat rajzolta.Tavcsövén figyelte mozgasukat,testtartasukat,az elkapott,jellemző mozdulatokat vázlatkönyvében rögzitette..Ez még csak segédeszköz számára,a pontos természetmegfigyelés is csak a preparátori munka segitőeszköze csupán. 272.old

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Tituesz,ornitológus,festő,1875-1961

Mint soproni diák szabadidejét a Fertőn töltötte és Fészl István tanára vezetésével igyekezett belehatolni annak természeti világába.Élete végéig ennek szentelte munkásságát. 272.old

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr,Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Egy 1898-ban készült fonyódi akvarellje viz-szaggatta partszegélybe kapaszkodó,kimosott gyökerü fákat ábrázol ,nádas háttérrel.E képét már szignálta:Cs.T.1898.Fonyód A kép a Balatoni Múzeum tulajdonában van.27?.old.11.jeg

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titus

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1903-ban Herman cikkét illusztrálja,két tarvarjuról festett képpel.Hermanx irta:"A művész Csörgey Titusz". Leszögezve,hogy többnek tartotta,mint egyszerü madárillusztratort. 275.old.26,jegyz

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1903-tól a Magy.Ornitológiai Központ tud.folyóiratának címlapját Csörgey-akvarell disziti.A fenyves háttérrel ábrázolt,sziklán ülő köszali sas azóta szimbóluma az Aquilana folyóiratnak. 275.old

Sági Karoly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

A század végéről több grafitrajzát ismerjük,melyek
ágrészeket,madarakat ábrázolnak.Biztos vonalvezetés,h
helyes arányok.A képfelületek általában kidolgozatlanak,
lanok,csak egyes részleteket old meg.Ismerkedik az ábrá-
zolás lehetőségeivel,a rajzeszközökkel.Még nem érzi
elég erősnek,hogy a nyilvánossag elé lépjen.Első madár
t ni cikkeit még Nécsey Istvan illusztralta.274.old.
E képek a Balaton Múz-hmm.ban.Jegyz 12.és 13.

Sági Karoly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.23.évf.1969.
Sopron

M.D.K.

Csörgey Zoltán

"A csikós" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Képes Családi Lapok. Bp. 1883. márc. 18.
25. sz. 393. lap

Csörgey Zoltán

"A civis" c. képének repr.ját bemutatja a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1899. május 7.
XXI. évf. 19. sz. 297. lap

M.D.K.

Csörgey Zoltán

"Bucsuzó csángók" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. juni. 10.
37. sz. 581. lap

Csörgey Zoltán

„Csárdai jelenet" c. rajzának repr.-ját bemutatja a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. márc. 19.
XV. évf. 12. sz. 181. lap

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Egyetemi tanúlmányait a második év végén abbahagyta. Fászl István tanárának ajánlasára a Magy.Ornitológiai Központban Herman Ottó intézetében kapott gyakornoki állást.Itt nem csak szakmai,de müvészi egyénisége is kifejlődhetett.Dresser és Thornburn madarillusztráció inak hatására felébredt benne a müvészi alkotás vagya.
~~xxx~~ 273.old

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.o

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.23.évf.1969.
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1901-ben jelent meg Herman Ottó madártani könyve.Előszavában irja:"A madárképeket egy derék magyar ifjú Csörgey Titusz Mellettem készitette.Benne elevenen lüktet a természet iránti szeretet és és ezt képeiben ki is tudja mondani.".274.old. 17.jegyz

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Titusra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Sopronban Fászl Istvánnak,tanárának megbizásából madarakat gyüjt és preparált az iskola számara.E munka a alapvető müvészi felfogásának alakulásában.A frissen lőtt madárról a helyszinen vázlatot készitett a test természetes hajlatairól,a tollazat elrendezéséről.E rajzok alapján készitette élethüségükben tökéletes preparátumait. 272.old

Sági Karoly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

A Magy.Ornitológiai Központban,mint gyakornok működött Herman Ottó intézetében.A központ kiadványait Nécsey István festőművész illusztrálta.Nécseytől a képalkotás mesterségbeli fogasai terén sokat tanult.
273.old

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1894-ben érettségizett a soproni bencés gimn-ban.Majd a bpesti tud-egyetemre iratkozott.Innen néhány növénytani mikroszkópi metszetrajzát ismerjük.Nem művészi igényüek,de meglepő a ceruzarajzok tiszta vonalvezetése, a képek rendkivüli aranyérzéke. 272.old

Sági Károly Jemő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1904-ben megjelent könyvének későbbi fejezeteit ő illusztralta.18 fekete-fehér és 4 szines képpel.Az előbbiekből a kékvércse par eredetiben is ismert./Balatoni Múz.tul./.Ebből látjuk,hogy e nyomatok grafittal halványan előrajzolt képfelület akvarell megoldásából születtek meg.A szinesekből a szakállas cinkék eredetije maradt ránk/Dr.Zábrák Jenőné tul./.A hóbé-tócsából ivó cinegepár 1900 telén látott jelenet emléke. 275.old

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő

1904-ben jelent meg vaskos könyve:Madártani töredékek stb.Első fejezeteit korabban Nécsey István illusztrálta az A uilában,de az új kötetet már az ő képei diszitik18 fekete-fehér és 4 szines nyomattal. 275.old

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1906-ban megjelent Utmutató a mesterséges fészekovak alkalmzásához c.könyvében 21 képe van.1910-ben németül is kiadták és még tiz kiadást ért meg.
275.old

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1911-ben a az Ornitológiai Központ a madárvédelem népszerüsitése érdekében megkezdte Csörgey szines madárképeinek levelezőlapon való terjesztését.-1912-ben újabb 32 darabbal bővült ez a sorozat. 276.old. 36.jeg

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey-Titusz,ornitológus,fest festő,1875-1961

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1912-ben megjelent cikkét már nem ő,hanem Vezényi Elemér illusztrálta.Vezényihez meleg barátság füzte,tanitványának tekintette és művészi munkálának folytatojat látta benne. 276.old. 40.jegyz

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Nyugdijba vonulása után,1925.a Balaton melletti Ábrahámhegyre költözött.Még irt cikkeket.1961-ben rövid betegség után a tapolcai kórhazban halt meg.Ott is van eltemetve. 277.old.45.jegyz

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Tituszfornitológus,festő,1875-1961

A madártan tudományának rendelte alá művészetét.Alkotásait a szakszöveg kiegészitésének tekintette.Képeinek művészi értéket nem tulajdonit,klisézés után az eredeti darabokat szivesen elajándékozta,sőt szivesen látta, ha képeit mások is felhasználják munkáikban. ł 274.old

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Csörgey nevét híressé tette Herman Ottó könyvének kéneí.Keve András irja:"Csörgeynek elsődleges célja az volt ,hogy a madarakat úgy ábrazolja,ahogy a természetben,elsősorban a Fertőn megleste mozgásukat.Ábrái tanitó célzatuak"..274.old.19.jegyz

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.~~Nyár~~.1969
Sopron

Dr.Csörgey Tituz,ornitológus,festő,1875-1961

1908-ban szines állatképeivel jelent meg Snouckaert van Schauburg könyve Hollandia madarairól.A külföld is a legjobb illusztrátorok közé sorolta őt.Ennek anyagából a tőkésréce grafit megoldású alaprajzát ismerjük. /Szőke József tulajdona/. 275.old. 34.jegyz

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.o.

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.Nyár.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1908-ban szines madárképeivel jelent meg Snouckaet van Schauburg könyve Hollandia madarairól.A kékvércse pár akvarell variációja maradt reánk./Madártani Int.tul./. 53.kép./.A kép jobb,mint a könyvbe került illusztráció. 276.old. 35.jegyz

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.~~xxx~~.1969
Sopron

Dr.Csörgey Tituszr,ornitológus,festő,1875-1961

1901-ben katona.Betegen leszerel.Herman Ottó kieszközli,hogy öt hónapot Spalazóban töltsön,a madárvonulást tanulmányozva.Cikkei mutatják,hogy ez nem pihenés volt, hanem szorgos munka.Rajzolt,festett.Egy grafit tájképét és egy akvarelljét ismerjük ebből az időszakból.Utóbbi a dalmát tengerpart ,a tenger levegőjét sugározza a pompásan megfigyelt kövirigó mellett.Több.mint egyszerű madárillusztráció./2.kép/.Elöbbi Balatoni Múzban, Utóbbi Madártani Int. 275.old.24-25-jegyz

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Conti,stukkómester

1697-ben a büki Felsőbüki-Szapáry kastély építésében résztvevő soproni mesterek,Mongay Péter és Schneider Jakab kőművesek,valamint Müller Bálint és Unger János kőfaragók feljelentik a soproni tanácsnál Contit,akit a büki kastélyban szidalmazta. 172.old

X Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez s a művészet egyéb ágaihoz III.Az ifj.Dorfmeister Építészet,kőfaragók,szobrászok 168.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Képein a madár él,érez,a toll melegét,a természet közelségét kapjuk azokon.Herman Ottó 1901-ben megjelent könyvének ezek a képek emeltek varázsát.Német és angol nyelven is megjelent a könyv az ő illusztrációival. Ezekben 84 fehér-fekete kép illusztrálja ezeket.Cs.és T.összevonásából szignálta ezeket.Ezekből egy eredeti példányt sem ismerünk.De a klisék tüecsettel festett akvarellek alapján készültek. 274.old

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.o.

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.23.évf.1969.
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1922-ben Chernel halála után igazgatója lesz az Ornitológiai Intézetnek.Hazai és külföldi tud.egyesületek tiszteletbeli tagja.1934-ben adebreceni egyetem díszdoktora.1935-ben,mint kisérletügyi főigazgató mentn-ugdijba. 277.old. 44.jegyz

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1927-ban a holland madárvédő egyesület számára is csak korábbi rajzait tudta küldeni.B.Duvalnak is csak régebbi rajzainak klisét adta át.Ezekből a barátposzáta pár színes akvarell képe ismeretes./Dr.Zabrak Jenőné tul./.277.old. 42.43.jegyz

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Világszerte ismerték,mint tudóst és mint madárillusztrátort.Chernel István is vele akarta illusztráltatni madaras könyvének új kiadását,de Csörgey betegsége miatt erre már nem vállalkozhatott.Reumás kezével többé nem tudott rajzolni. 277.old.41.jegyz

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Polyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Nemesideren született 1875.aug.12.Középiskoláit Pozsony
ban kezdte,majd Sopronban a bécséseknél folytatta.
Osztály-főnöke Fáczl István ornitológus,kinek keze alól
került ki Chernel István a magy.madártam egyik úttörő-
je terelte érdeklődését a tárgy felé. 272.old

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.o

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Dr.H.C.Csörgey ornitológus madártani munkássága elismert szakkörökben,de ,mint művészt a művtört.szakirodalom csak lexikálisan tartja számon,munkásságat még nem foglalták össze,ami Sopronban,a Fertőnél indult el. 272.old

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.o

Soproni Szemle.Helytört.Polyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Életének korai szakaszából való rajzait nem ismerjük. Lehet,hogy alkotásainak zömével együtt ezek is elvesztek a második világháborúban. 272.old

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

Első ismert alkotása egy 1896-ban festett fertői nádtanulmány/1.kép/.Dr.Ságri Károly tulajdona.Ezen a képén csak évszám van,még nem szignálta. 273.old

Ságri Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1899-ben jelent meg Chernel Istvan hires madaras-könyve A képek zömét Nécsey Istvan festette,az utolsókat már Háry Gyula festőművész.Nécsey művészi elképzeléseit nem tudta alárendelni Chernel ornitológiai kivánalmainak, elhidegülnek,otthagyja az intézetet és az uj művész már Csörgeyx lett. 274.old14-16.jegyzetek

Ságí Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

L.kép.Csörgey:Fertői nádtanulmany. Fekete repr. 273.old

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.o

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

2.kép. Csörgey:Kövi rigó.Fekete repr. 276.old.

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

3.kép.Csörgey:Kékvércse pár. Fekete repr. 277.old

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.ol

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Dr.Csörgey Titusz,ornitológus,festő,1875-1961

1906-ból ránkmaradt vázlatkönyvének a Fertő madárélete az alapmotivuma.Az a kép tárul elénk,amit leir.A könyv a Balatoni M[illegible]z.tul.Hasonló ehhez egy szignálatlan akvarell vázlata i[illegible]/Dr.Sági Károly tul./,melyen az őszi Fertő sárguló nádja és a tőkés récék adják a témát.
275.old.31.és 32.jegyz

Sági Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Csörgey Titusz, festő MDk

Az Abrahám-hegyen a magyar madárvédelem történetét bemutató állandó múzeum nyílik. Itt helyezik el a világhírű magyar madárfestő, Csörgey Titusz sok alkotását is.

—: Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 16.

Kassa

Csörgey ötvös István 1672

Arch.Közl.1899. 294, XXI.

Csörgey Zoltán, rajzoló. 1887—88-ig a budapesti mintarajziskolában tanult, de már előbb is számos rajzot készített a magyar képes lapok (Magyarország és a Nagyvilág, Képes Családi Lapok stb.) számára. Nehány eredeti rajza a Tört. Képcsarnok grafikai gyűjteményében van.

Képes Családi Lapok. 1884. 613. l. — *Magyarország és a Nagyvilág.* 1884. 260. l. (képekkel). — *Mintarajziskolai értesítő.*

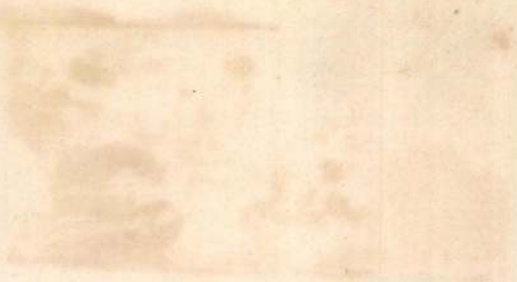

Csörgey Zoltán

Kiment Török-
országba, áttért
a mohamedán
hitre, felvette az
Achmed nevet.
Később hazatért
és nagy nyomorba
jutott, végül a
szegény házban halt meg

3./ Budavár rajza

4./ Péterváradi vár alaprajza

A főgimnázium igazgatósága kés
delkezésre bocsátani.

Budapest, 1916. augusztus 26.

Csörgey Zoltán

Szül. Bpesten 1850.

1867/88 II. vendéglát.

Turócszentmártoni Tót Múzeum

V. 191

Csörgey Zoltán

1884/85 I. - vendéglak.

1887/88 I. - festészeti tanár

Hessisches Landes-Schulmuseum

IV. 171

Csörgey Zoltán

szül. Budapesten 1850
jul. 27. 1 gim. kiskes fe-
hérvárott –

1883/84. I. Lőtz-féle festé-
szeti osztály

1883/84. II. u. o

Hallstatti östemető II. 142

Csörgey Z. Achmed

1887/88

Fertéprőmfőiskérk

1932-33 74. l.

tészetben s az ebből keletkezett stílusokban éltek tovább. Igaz ugyan, hogy a középkor folyamán, különösen a gótika századaiban, csaknem teljesen feledésbe merültek hagyományai, s a renaissance is Róma és nem Hellas építészetéhez nyúlt vissza, de amikor a XVIII. században feltárták a Nápoly-környéki hellenisztikus városokat, a neoklassziczista építészetben új erővel támadt fel a tiszta hellenizmus szelleme, amely túlélte a XIX. század romantikus korszakát s modern építési kultúránkon is maradandó nyomokat hagyott. — Irodalom: *Böttticher*, Tektonik d. Hellenen (Potsdam, 1884); *Durm*, Die Baukunst d. Griechen (3. kiad. Leipzig, 1910); *Noack*, Die Baukunst d. Altertums (Berlin); *Anderson-Spiers*, The architecture of Greece and Rome (London, 1902); *Laloux*, L'architecture grecque (Paris); *Perrot-Chipiez*, Hist. de l'art d. l'antiquité VII. (Paris, 1898). *Barát.*

II. Szobrászat. Európa egész nyugati kultúrájának alapfeltétele kifejeződik abban a különbségben, mely a görög művészetet szembeállítja a keleti szellem termékeivel. Nincs végleg eldöntve, vajjon a görög szobrászat keletkezésekor egyiptomi hatás alatt állott-e, de tény, hogy lényegbeli különbség van köztük. A keleti, főleg az egyiptomi művészet az ábrázoltnak úgyszólván csak szimbólumát adta. Az ábrázolás *értelme* volt a fontos. Csak annyira szorítkozott, amennyi a személy, cselekmény vagy mozdulat felismeréséhez szükséges volt. Relativ *naturalizmusról* ott beszélünk, ahol értelmileg fontos részleteket emelt ki a művész. A görög művész másképen áll az ábrázolandóval szemben, őt elsősorban a forma, a mozgás, az élet ér-

Csörgey

CS. 2. *Zoltán Achmed*, festő és illusztrátor, * Budapest 1850 júl. 27. A mintarajziskolában Lotz osztályán tanult, azután két évtizedig számos illusztrációt készített fővárosi képes lapok és népies kiadványok részére. Utóbb Üszkübben vállalt rajztanítói állást. A balkáni háború idején Konstantinápolyba menekült, honnan a mohamedán hitre tért Cs. Budapestre jött s 1924 körül szegényházi ápolt volt.

E G I 224 l

1429.

1654-ben.

ldal.

yos ~~hal~~ ~~[illegible]~~ ~~le~~ elöterben bárányok és
Körülök egy kecske balra és egy kos jobbra
bbi ~~pedig~~ a földre heveredett. A háttérben
körül, pihenő és legelő nyáj, szemezgető szárnyas
or köri le figyelmünket, kik kecskéket terel-
ő ház felé, melyhez kőhid csatlako-
imen a kerítésre ruhás ~~[illegible]~~ kitereget-
rvasmarhák haladnak át. Alól balra
„Paulus Potter f. 1647."

huzra, méretei 90:74 cm.

zy gyűjteményből.

Csörgei Zoltán Ahmed

65 éves festő és rajztanár, áttért a mohamedán vallásra sa balkáni háborn idejen Üszkübben volt hivatalnok. Üszkub elfoglalása után Konstantinápolyba menekült, azonban itt nem tudta magát fentartani. Nemrégiben Budapestre jött s Madách u. 28. sz alatt Szabó József napszámosnál bérelt lakást. 1915 jan. 1. lakbérfizetés miatt önzeveszett lakásadójával. Csörgeit Szabóak tettleg bántalmazták, mire Csörgei rálőtt Szabóra, aki sulyosan megsebesült. Csörgeit letartóztatták.

Az Újság 1915 jan. 2.
(Revolvermerénylet). U. 2144

BUDAPEST
933 MÁR. 13 -8
Bb 62 Bb

Csörgey Zoltán (Ahmed) festő és rajzoló; sz. 1850 júl. 27. Bpesten. Mint rajzoló autodidakta, akit az 1870-as évek ~~elején~~ fővárosi képes lapok ~~[illegible]~~ foglalkoztattak, 1883-88 a bpesti mintarajziskolában Lotz Károlynál tanult festeni. Utóbb Úszkübben vállalt állást s áttért a mohamedán hitre. A balkáni háboru idején Konstantinápolyba menekült, de ~~nem tudott~~ megelhetését nem tudta biztosítani. 1914. visszajött Bpestre s 1915. néhány szinvázlatát állította ki a Nemzeti Szalonban. Nagy nyomorban élt s az 1920-as (!) évében a szegényházban hunyt el. Néhány műve a M. Tőst. képcsarnok gróf gyűjteménye ben van.

Csörgey Zoltán

~~Arundel~~ Society, London I. 130.

Görgei Toltan
Achmed

U.
2144

1906. IX. 5.

Az orsz. Tanácsnak. Bartalos Gyula Érelme művének a népkönyvtárakba való beszerzését illetőleg áttétetik. (750/1906.)

Csörgey Zoltán

1924-ben 72 éves

Üszkübben rajztanár
volt. Részt vett a török
forradalmi harczokban
s évtizedekig Törökországban
élt. Jelenleg Bpesten a
nagyházban ~~él~~ van.

Sárréti Dárócz J.

Körlisc

1924
72
1852

Csörgey Zoltán

Budapest. T. 4689.

Szemben a VIII. kerület József utczai gróf Batthyány Elemér féle vadászkastély módra épült házat szemlélhetjük, a mely előtt egy magyar öltözetet viselő férfi élénkiti az utat. Jelzése az ablak közelében JÓSEF ucza 4.
alól jobbra: Csörgey Zoltán rajzol. 1882.

Tollrajz, mér. a vk. 28.6: 37.3 cm.

Családfa. Gúnylap. T. 1197. II.

A SZT. LÖRINCZ LOVAGJAINAK NEMESI TÁBLÁZATA(-n) Dániel Ernőné, Dániel Ernő, Jókai Mór, ifj. Cséry Lajos és Vérei József költött czimerei körül Acsádi Ignácz, ifj. Ábrányi Kornél, Ágai Adolf, Liszka Béla, Dr. Wargha László, Szilágyi Sándor, Toth Lörincz, Gerlóczy Károly, Salamon Ferencz, Ráth Károly, Emich Gusztáv, Urvári Lajos, Keleti Károly, Beöthy Zsolt, Gyulai Pál, Kelemeny Gábor, Kauser József, B. Jósika János, Lendvay Sándor, Molnár Antal, Molnár János, Tormay Béla, Dr. Szabó Alajos, Sigray Pál, Adorján Sándor, Relle Iván, Hegedüs Sándor, Fenyvesi Adolf, Halász Sándor, Günther Antal, B. Kaas Ivor, Láng Lajos, Frecskay János, Visi Imre, Heltay Ferencz, Nagy Miklós, Dr. Reich Armin, Ghyczey Samu, Hoffmann Alfred, Deutsch Jakab, Földi Géza, Királyi Pál, Fekete Lajos, Keszler József, Kármán Mór, Beksics Gusztáv, Péchy Imre, Szász Károly, Vérei Kálmán, Vadnai Károly, B. Jósika Kálmán és Fekete Ignácz gúnyczimerei láthatók mindegyik alatt a megnevezettnek személyére vonatkozó verssel. Jelzése

alól balra: Phototypie KLÖSZ GYÖRGY Budapest.

jobbra: Csörgey Zoltán.

Fényképnyomat, mér. a papirosnak 46.8: 60.7 cm.

Buda-Pest:

A VIII. kerületrészlete.

~~E lapon~~ Gróf Batthyányi Elemérnek vadászkastély módjára épült József utcza 4-diki számú házát ábrázolja ~~szemlelhetjük~~, melynek tornyán, a légszesz lámpa alatt, czímer van. Az úton, a kapú irányában, magyar ruhába öltözött férfi áll. Felirata a sarkon jobbra:

„JOZSEF ucza 4" Zoltán

s alól jobbra: „Csörgey ~~István~~ rajzol. 1882."

Tollrajz, méretei a vonalkeretnek 28.6 : 37.3 c/m.
Rajzolta: Csörgey István.

Ltsza 4689.

— Nem lehet, édes. Teljesen lehetetlen. Endre most Algirban van, s Jenő nem tágít az oldala mellől.

Az öreg megint morogta magában:

— Bizony, nem tágít az oldala mellől...

Mondja erre az asszony:

— Jól van, ha nem jöhetnek, legalább küldjék el az arcképüket. Ezt csak elvárhatja egy anya a fiaitól...

— Hogyne, édesem. Teljesen igazad van. Írok a fiúknak...

S nyomban rohant az öreg, keresni egy piktort. Vitte nekik a fiúk arcképét. A régit. Hogy ezután fesse meg, milyenek lesznek tíz évvel később. Mire szakálluk nő, megemberesedik az arcuk, megvastagodik a bajuszuk.

A képpel egy orfeumos embert küldött Algirba. Hogy ott utánozza a maszkokat, híven, hajszálnyi pontossággal. Úgy fotografáltassa magát.

Denikve Flóra asszony megkapta a képeket s Flóra asszony ismét nyugodt lett és boldog...

*

Huszonöt évig folyt így a kegyes csalás. Huszonöt teljes évig. Az öreg Ferdinánd, a vékony, cingár, akibe csak hálni járt a lélek, birta huszonöt nehéz esztendeig. S megvolt az a nagy megnyugvása és elégtétele, hogy Flóra asszony, mikor hetvennégy esztendős korában a halállal vivódott, ezek voltak utolsó szavai:

— A rossz fiúk! Most se jönnek el. De ugy-e, a temetésen már ott lesznek?...

— Bizonyosan ott lesznek édes, — zokogta az öreg vékony Ferdinánd.

S ez nem is volt hazugság. A családi kriptában már várta a két fiu az anyját...

*

Csak azt akarom még elmondani két-három szóval, hogy a hazugság és csalás, — bármilyen kegyes legyen a szándéka, — nem maradhat büntetlenül. A hazugság visszaesik a hazudozóra.

A napokban találkoztam az öreg Ferdinánd apóval az utcán. Most is olyan czingár, vékony, szánalmas alak, mint volt mindig! Csak hálni jár bele a lélek...

Megszólítottam:

— Hogy vagyunk, édes Ferdinánd bátyám?...

— Jól, öcsém. Most már nagyon jól. Tegnap kaptam levelet Jenőtől. Azt írja, hogy Endre már egészen jól van. Erős, mint egy vasgyuró. Mindaketten frissek és vidámak. A jövő héten hazajönnek. Ugy-e akkor lesz szerencsém? Szeretnék valami nagy lakomát adni a fiaim tiszteletére. Nagyon lekötelez, ha egypár régi barátjukat is meghivja...

Szomoruan mentem haza. Szegény, becsületes öreg. Huszonöt évig hazudozott és csalt. Kegyes szándékokkal. S most, amikor már nem kell csalni senkit, nem kell hazudni senkinek, — most magát csalja, magának hazudik... Szegény Ferdinánd apó...

Ősz

Tele volt az almafa virággal,
Körülöttük tavasz és madárdal.
Belefogott szivem is egy dalba:
Boldogságunk volt abba foglalva.

A nótámnak elkacagtad végét,
Elkacagtad két szív üdvösségét.
Csonka maradt tavaszunk nótája:
Oh, minek is kacagtál úgy rája!

SÁROSI ÁRPÁD

A nő és a sport

Az az angol úrhölgy, aki az utazási szezón folyamán sorra nézi az összes európai képtárak csodáit és csodabogarait, bizonyára nem sejti, hogy ezen a tömérdek képen egy olyan fejlődési út pécézhető ki, amelynek legutolsó állomása éppen ő maga. Ez a fejlődési út az a hússzínü fonal, mely a világ képzőművészetén minden metafizikai értelem nélkül, valóban végigvonul: a női szervezet fejlődéstörténete. Nem beszélek most a meztelenségről a művészetben, nem mondom el mellette milliómodikszor az ismert védőbeszédet, csak jelzem, hogy már azért is óriás előny az emberiségre nézve az ecset évezredes ruha-iszonya, mivel immár az ecset működése nyomán a női test fejlődését kiolvashatjuk. Hogy mi mindent magyaráz meg ez, azt nem kell fejtegetni, hisz tudvalevő, hogy a ruházkodás, fegyverkezés, a lakás fejlődése óriás kulturtörténeti adattár, mennyivel inkább ez magának a nehezebben változó, de változásaiban sokkal fontosabb élőszervezetnek a fejlődése. S a képtárakban végigszemlélhetjük ezt a fejlődést; ha pedig a szemlélő a tipikus világjáró, modern angol nő, akkor egyszerre arra eszmélhet, hogy a női test legújabbi fejlődését ő maga képviseli, hogy a női test legújabb fejlődési tipusa az ő világjáró, edzett, félig férfias szervezete.

Most már el is ejthetem az angolságot, a világjárási mániát s a többi sajátságot, melyeket csak a bekezdés novellisztikus hatása érdekében szerepeltettem. A női test legújabb fejlődését legjobban és kimerítően két tényező ráhatása magyarázza meg: a munka és a sport. Hagyom most a munkát, amely különben is amennyiben új, annyiban szellemi, a nők testi, napszámos munkája évezredes dolog lévén, és csak a sportszülte testi megújulásról írok. Az alsóbb, nem földmüvelő néposztályokban, iparosok, kereskedők közt szép, sőt egészséges testről úgy férfiunál, mint nőnél csak ritkán lehet szó. Ott pedig, ahol a szervezet nem él állandóan a durva testi munka nyomorító jármában, a női test modern idomulása tisztán a sportnak köszönhető.

S ez az átidomulás valóban megújhodásnak nevezhető. Ha a történelmi festészet tanuságait vesszük, látjuk, hogy az emberiség legnagyobb kincsével, a női szervezettel majdnem mindenha visszaélt. Azt lehet mondani, hogy a női test fejlődése mindeddig a rabszolga és a baba tipusainak váltakozása. A barbár, müveletlen ember barmának tekintette a nőt, tehát megdolgoztatta, nyomorékká tette; a fejlődött, emelkedett izlésü pedig műtárgygyá, kipiperézett bálványnyá avatta. E két szomoru véglet gyakran váltakozott a történelemben: a keleti luxus-népek, a többnejüséget üző nemzetek világát megelevenítő képeken számtalanszor látjuk egymás mellett a nőt mint igás-állatot s a nőt mint dísz-állatot. De egész máig, a középkoron, az újkor francia világán keresztül egész a mult század közepéig állandó törvény a női testre nézve a nyomorékság eme két véglete. Csak egy kivétel van: a görög világ. Az antik Hellász nemcsak a fiait, hanem a leányait is megtornásztatta: a hires szépségek az Aspáziák és a Laiszok fiatal korukban női tornaversenyeken díjakat nyertek. Így támadhatott aztán az a csodás, egészséges, ép női szépség, mely kifogyhatatlan modell-tárul szolgálván a görög művészeknek, lehetővé tette, hogy az Olimp istennőinek méltó formákat adhassanak; bár ha a többi korok művészetét nézzük, igazán szép női szervezetet nem találunk: hogy az egyiptomi, asszir és perzsa nők, még a legszebbek is, vagy talán épp ezek, nyomorékok voltak, útszéli igazság. Az önállóan itélkező, természettudomány nélkül kispekulált esztetikák hatásától független szemlélő azonban azzal is tisztában van, hogy az egész középkori vallásos festészet, a prerafaelista festészet, sőt a Rubens női is egyszerűen csunyák. Ugyanez áll a

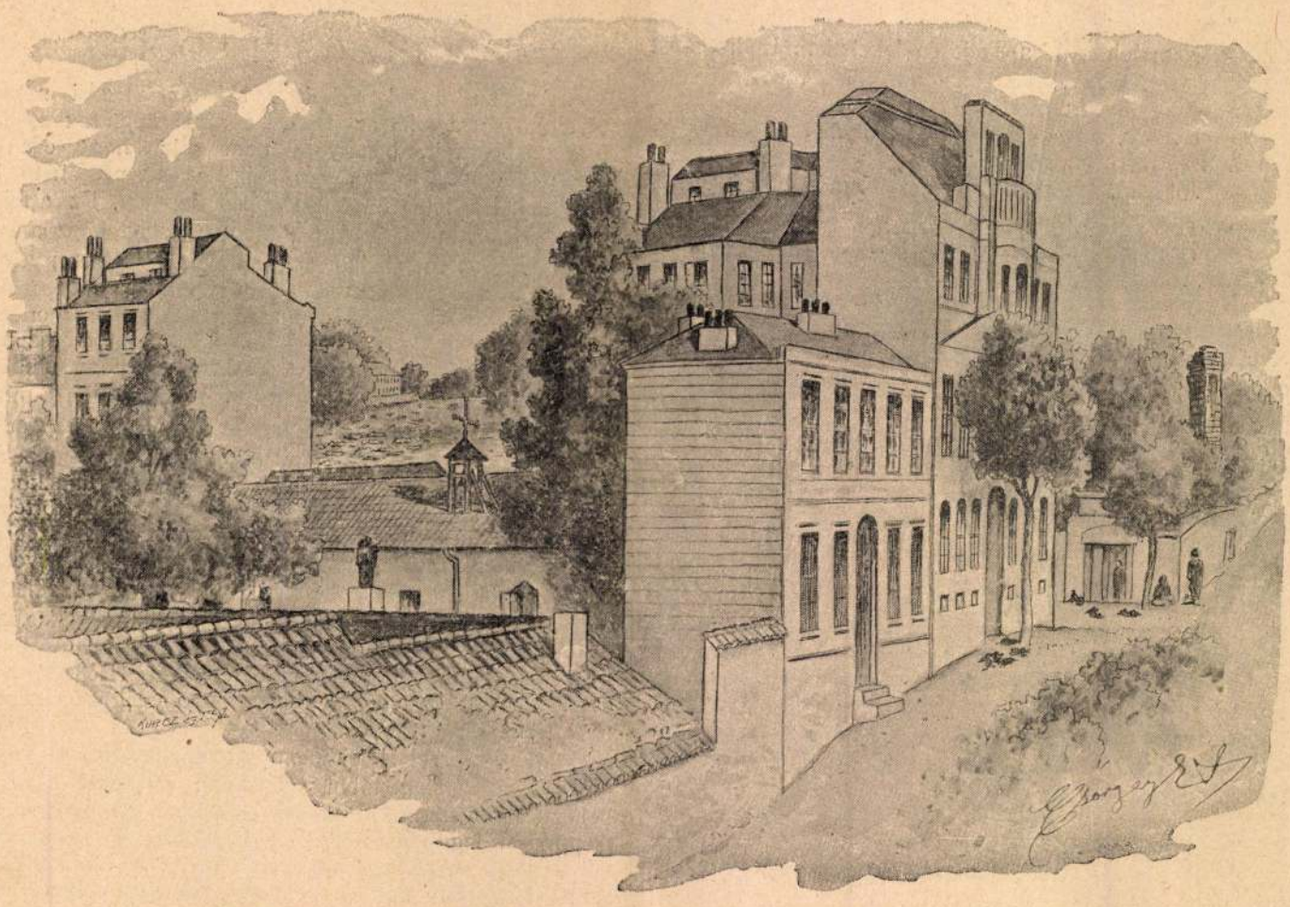

A minoriták temploma Konstantinápolyban, ahol II. Rákóczy Ferenc hamvai pihennek

Az Uj Idők számára rajzolta Csörgey Zoltán Konstantinápolyban

renezánsz női test-özönére, melynek azonban nagy előnye, hogy teremtői folyton a görög mintákra kacsintgattak vissza. Hogy Murillo, Velasques, Watteau, Fregonard agyonfűzött női testei rútak, azt megint nem kell magyarázni. Végül pedig fölösleg hosszasan bizonyítgatni a mai domináló női tipus nyomorékságát: a még mindig mintaképként imádott és utánzott párisi nő lelkileg nem oly nyomorék, mint amily nyomorék testileg.

A modern sportnak tehát van mit javítania. Természetesen a férfitesteken is, itt azonban regeneráló munkája nem talál oly évezredeken át elhanyagolt, sőt szándékosan tönkretett területet. A férfi mindig harcolt, verekedett és tornászott: a nő csak dolgozott vagy piperéskedett. Azok a női sportok, melyeket már régóta űz a szebbik nem, csupa ilyen tetszelgő célzatuak s épp ezért nem nevezhetők a mai értelemben sportnak. A keleti népek táncoló bajadérjai, a francia újkori kultura dísztáncai minden mozdulatukban alá voltak rendelve koruk sajátos szépségeszményének, tehát egy nagyon is nem szép tipusnak, mely akkor uralkodott. A lovaglás pedig, amit szintén ősidők óta űznek a nők, szintén nem nevezhető a mai értelemben sportnak.

A mai női testedzés nagy jelentősége és reformértéke az, hogy a testnek nem csupán nőies szépségeit igyekszik érvényre juttatni és kifejleszteni, hanem általában az egész testet. A nő átka, elnyomorékosodásának magyarázata éppen az volt, hogy öltözködésében, járáskelésében, piperéjében stb. mindent föláldozott a nőiesség, a testi szépség minél feltünőbb érvényesülésének. A modern füző létjoga és célja is csak az.

A sport ellenben az egész szervezet minél szebb, minél tökéletesebb és minél egészségesebb kifejlesztésére törekszik. Természetesen nem egyfajta, tulzott és nőnek különben sem alkalmas fajtájáról van szó. Evező-sampionságra például nem kell föltétlenül törekedni a modern nőnek, bár Amerikában már ez is van. A football szintén maradhat férfimulatságnak. Azok a sportfajták azonban, melyek nem egy szerv tulságos kifejlődésére, tehát tulajdonképpen nyomorékságra vezetnek, épp úgy áldássá válhatnak a nőre, mint a férfira nézve. Vívni, úszni, lovagolni, lawn-tenniszezni, tornázni stb. tehát lehet a nőnek is. Mindez az egész szervezetet harmonikusan fejleszti, anélkül, hogy a női szépségnek, a test sajátos női szükségleteinek ártana.

Nem is véletlen az, hogy a női sport, eme szabadabb alakulása összeesik a női lélek emancipációjával. A sportoló nő egyszerüen körülbelül ezt mondja a világ, főleg a férfivilág szemébe: — Én nem akarok tovább is baba maradni, akinek egyetlen föladata, hogy tessék. Nem akarom magam gyermekkoromtól kezdve a cirkuszi törpékhez, a kígyóemberekhez hasonlólag elnyomorítani és visszafejleszteni, csupán azért, hogy a testem minden mozdulata kiáltóan nőies legyen. — Hogy ez erkölcsi szempontból nem válik a nőnek nagyon hasznára, arról most nem beszélek; elég, ha fölhozom, hogy a testet tönkreteszi.

Tudom, hogy a férfi, a nőiesség idomítója, kezdetben el fogja átkozni ezt a törekvést. Tényleg borzasztó gondolat is pipere és kendőzés helyett sporttal és testedzéssel foglalkozni! A gyöngébb nőkkel együtt azt fogja hirdetni, hogy aki nem az ő fazonja szerint nő, az nem is nő. Ha azonban az idők folytán annyi fajta nőnél, annyi fajta öltözködéssel és piperével meg tudtak barátkozni, bele fognak nyugodni abba is, hogy a nő nemcsak szép, de erős és egészséges akar lenni. Mert ha természeti törvény is, hogy a nő a gyöngébb nem, még nem okvetlenül szükséges, hogy annyira gyönge legyen, hogy női hivatásának meg se felelhessen.

Szász Zoltán

Uj Idők 1901. VII. 38 27.

zatos előrehaladás után 1922-ben igazgatóvá nevezték ki. A szakirodalom terén mint iró és mint illusztrátor jelentékeny tevékenységet fejt ki. Rendszertani, ökológiai, gazdasági madártani és gyakorlati madárvédelmi tanulmányait tulnyomó részben az Aquila cimü folyóirat közölte. Mint külön kiadványok jelentek meg Madártani töredékek Petényi I. Salamon irataiból, Utmutató a mesterséges fészekodvak alkalmazásához, Madárvédelem a kertben cimü munkái. Mint illusztrátor az Aquilát, Petényi hagyatékát, Hermann Ottó A madarak hasznáról és káráról cimü művét, valamint saját madárvédelmi kiadványait látta el fekete és szines ábrákkal.

Csucs János dr., Csongrád vármegye volt főispánja. Született Szentesen, 1870-ben. Középiskoláit Szentesen és Debrecenben végezte, majd a budapesti tudományegyetem jogi szakát látogatta és itt avatták doktorrá. Tanulmányainak befejezése után rövid ideig mint ügyvédjelölt Szentesen folytatott gyakorlatot s ezután közigazgatási szolgálatba lépett. Fokozatosan előrehaladva, már 1908-ban elérte a főszolgabirói rangot. 1910-ben Csongrád vármegye közönsége egyhangulag főjegyzőjévé választotta. Ebben a minőségében, kivéve a Károlyi-kormány és a tanácsköztársaság idejét, 1922-ig müködött. 1922-től 1924-ig a vármegye főispáni méltóságát töltötte be. A kommunista uralam alatt Návayval együtt, mint tuszt Budapestre hurcolták és csak a véletlennek köszönhette megmenekülését. A rend helyreálltával ismét vármegyéje szolgálatába lépett. Szentes város társadalmi és kulturális életében vezetőszerepet vitt.

Csury Aladár, ny. postatakarékpénztári számvevőségi főtanácsos. Született Csáktornyán, 1872-ben. Középiskoláit Pécsett és Székesfehérváron végezte és ezután államszámviteli államvizsgát tett. Hivatali pályáját 1894-ben az Ipolysági Takarékpénztárnál kezdte meg, ahonnan 1897-ben a magy. kir. zálogházhoz került, itt teljesitett szolgálatot 30 éven át. 1902-ben főtisztté nevezték ki és mint ilyen az intézet összes osztályain müködött. Munkájának elismeréséül 1907-ben felügyelővé nevezték ki, s mint ilyen az intézet összes pénztárainál szolgálatot teljesitett, majd később a magy. kir. zálogházak központi számvevőségénél mükö-

Csörgey Titus. A m. kir. Madártani Intézet [illegible] született, 1875-ben. Középiskolai tanulmányait Sopronban, míg egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. 1895-ben lépett a m. kir. Madártani Intézet szolgálatába, ahol foko- [illegible] dött. A[illegible] elését a m. kir. Posta[illegible] központba osz[illegible] fiókzálog- [illegible] ámtaná- [illegible] Hold- [illegible] nél, [illegible] tt m[illegible] 193[illegible] saját [illegible]

Csürös [illegible] közmüvelő[illegible] ken, 1878-ban [illegible] a háromszéki [illegible]

pa[illegible] kat[illegible] 1895-b[illegible] nyel itt [illegible] után a [illegible] mányegyeten[illegible] eti karán magya[illegible] latin nyelvi, valamint [illegible] odalmi előadásokat hallgatott. Mint harmadéves bölcsészethallgató „Magyar irodalmi és köznyelv" cimü munkájával egyetemi pályadijat nyert. A következő évben a Tudományos Akadémia könyvjutalmával tüntették ki. Tanulmányainak elvégeztével megszerezte summa cum laude a bölcsészettudori oklevelet. 1899-ben a debreceni ref. kollegium a ref. főgimnázium helyettes tanárának hivta meg, ahol kétévi müködés után rendes tanárrá választották. Mint a magyar és latin nyelv tanára 1914 végéig müködött. Az Országos Református Tanár Egyesület igazgatóságának és az Országos Középiskolai Tanár Egyesület központi választmányának tagjaként, valamint mint a debreceni kerületi tanári kör titkára résztvett az országos tanügyi mozgalmakban is. Közben számos irodalomtörténeti, tanügyi és müvelődéstörténeti tanulmánya és értekezése jelent meg részben önállóan, részben folyóiratokban és a kollegiumi könyvtár kéziratai anyagának felhasználásával Debrecen történetének különböző korszakait behatóan tanulmányozta. A nyári szünidőkben külföldi tanulmányutjai során Olaszországban, Ausztriában, Német- és Franciaországban, Svájcban a kulturintézményeket és muzeumokat látogatta. A debreceni Csokonay Körben, a tanári körben és a Szabadiskolában többrendbeli előadást tartott különböző tárgykörből. 1915 óta Debrecen város közmüvelődési tanácsnoka. A világháboru alatt a háboru áldozatainak segélyezési ügyeit intézte és ezért a munkájáért a Vöröskereszt érdemkeresztjét kapta meg. A háborus években szervezte át a városi levéltárat is. Mint uj intézményeket megszervezte a közmüvelődési könyvtárat és a városi képtárt. A háboru utáni ujjáépitő munka idején kezdeményező és szervező munkát végzett a ta-

nyai iskolák fejlesztése, az iparostanonciskola és nőipariskola ujjáépitése, az Iparmüvészeti Iskola, a Déry Muzeum, a Népház és számos más közmüvelődési, valamint népjóléti intézmény létesitése körül. Mint a muzeumi, népjóléti, egészségügyi bizottságok elnöke, a községi iskolaszék, elemi iskolai gondnokság ügyvezető alelnöke, számos társadalmi egyesület vezetőségének tagja, élénken résztvesz Debrecen közmüvelődési és népjóléti feladatainak megoldásában.

Czaller Ambrus, ny. áll. ezredes. Született Böhönyén (Somogy m.), 1868-ban. Középiskolai tanulmányait Kaposváron végezte, majd bevonult a cs. és kir. 48. gyalogezredhez önkéntesi évének leszolgálására. A tartalékos tiszti vizsga letétele után tart. hadnaggyá nevezték ki, majd ténylegesitette magát. 1892-ben a 86. gyalogezredhez helyezték át, ahol 1907-ig teljesitett szolgálatot, közben 1896-ban főhadnaggyá lépett elő. 1907-ben lett százados a 83. gyalogezredben. 1909-ben került Szombathelyre mint hadkiegészitő előadó és itt müködött 1913-ig, majd a 83. gyalogezred századparancsnoka lett s mint ilyen ment ki 1914-ben az orosz harctérre. A Lublin körüli harcokban megsebesült. 1915-ben lépett elő őrnaggyá és mint a 83. gyalogezred XV. menetszázlóalj-parancsnoka ment ujból az orosz harctérre, ahol végigküzdötte a Bruszilow-offenzivát. 1916-ban hazajött a nagyszebeni hadkiegészitő parancsnoksághoz, innen 1917 augusztusban már mint alezredes ismét az orosz harctérre rendelték, ahonnan 1917 októberben átment ezredével együtt az olasz hadszintérre, ahol résztvett a Caporetto áttörései utáni előrenyomulásokban. A piavei ütközetben, 1918 juniusban ismét megsebesült. A piavei ütközet után felettes parancsnoksága felterjesztette a Lipót-rendre, a magas kitüntetést csak fogságbaesése és az időközben bekövetkezett összeomlás miatt nem kapta meg. 1919 december hóban tért vissza olasz fogságból. Mint a szombathelyi kerület parancsnokságához beosztott törzstiszt a határforgalmi kat. felügyelő szombathelyi kirendeltségének vezetésével bizták meg, majd ennek megszüntével mint határ-csendőrszázlóalj parancsnoka müködött. 1920-ban nevezték ki 1919 november 1-iki ranggal ezredessé és 1922 november 1-én vonult nyugállományba. A királyhidai lövőiskolának 1909-ben kiirt az uj lőutasitásra vonatkozó pályázatán két munkával vett részt; az egyik I. dijat nyert (egy másik müvel megosztva). A másik pályamüvet a II. dijjal jutalmazták. Katonai kitüntetései: III. o. katonai érdemkereszt, Károly csapatkereszt, sebesülési érem, a 25 éves szolgálati jelvény és jubileumi emlékérem. Az összeomlás miatt elmaradt kitüntetése pótlására 1931 juniusban kormányzói dicsérő elismerésben részesült és megengedtetett neki, hogy a magyar bronz érdemérmet a piros-fehér keskenyszegélyü sötétzöld szalagon feltüzött, hadiékitményes és kardos Lipót-rend lovagkeresztjét kisebbitett alakjával viselhesse. Ezen kitüntetése alapján vitézzé avatását kérelmezte. Nyugalomba vonulása óta élénken résztvesz Szombathely kulturális és társadalmi életében.

Czebe Jenő dr., székesfővárosi tanácsi főjegyző. Született Mezőturon, 1880-ban. Középiskoláit szülővárosában, egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen végezte, ahol 1903-ban doktori diplomát szerzett. Tanulmányainak befejezése után egy ideig mint ügyvédjelölt müködött, majd 1910-ben a székesfőváros szolgálatába lépett. 1916-ban segédfogalmazó, majd 1918-ban fogalmazó, majd 1920-ban tanácsjegyző lett. 20 év óta megszakitás nélkül az illetőségi és katonai ügyosztályban müködik, jelenleg mint az ügyosztály helyettes vezetője. A világháboru kitörésekor bevonult és a 19-ik népfelkelő gyalogezred kebelében teljesitett mint tiszt katonai szolgálatot a világháboru befejezéséig. Érdemei elismeréséül legfelsőbb dicsérő elismerésben és több más kitüntetésben részesült. A háboru befejezése után elfoglalta régi pozicióját a fővárosnál. Közjogi vonatkozásu cikkei és értekezései a Városi Szemle cimü szaklapban jelentek meg. Jelentősebb munkái: Az állampolgárságra vonatkozó rendelkezések az elszakitott területen. Most jelent meg egy nagyobb tanulmánya a községi illetőségi kérdésről, a magyar községi illetőségi jog cimmel s egy könyve: Utmutató honositási és illetőségi ügyekben. Sajtó alatt van Magyar állampolgárság jogszabálya cimü nagyobb tanulmánya. Ezenkivül több szaklapban és folyóiratban jelentek meg cikkei és értekezései. A Keresztény Szocialista Párt I. kerületi körének alelnöke, a FANSz-nak alapitó tagja, a ref. egyház I. kerületi presbytere, az Országos Rákóczi Szövetség s a Bethlen Gábor Szövetség I. ker. szervezetének és a Magyarországi Turán Szövetségnek társelnöke. Több társadalmi egyesület választmányi tagja.

Czeglédy Béla *vitéz*, kamarai igazgató. Született Hajduszoboszlón, 1893 december 25-én. Középiskoláit a debreceni református kollégiumban, egyetemi tanulmányait a budapesti

tanak elő. Az indításkor a szállítóhüvelyt az adókészüléknél a szállítócsőbe helyezik. A rendszernek megfelelően a hüvely a szívó, illetve a nyomólég hatására a szállítócsövön át eljut a fogadókészülékbe, ahol önműködően kiesik a csőből. Szükség esetén fény, vagy hangjel jelzi a küldemény megérkezését.

Az 1. ábra szívólevegővel dolgozó két állomásos csőposta vázlata. Többállomásos hálózat lehet: 1. központos hálózat. A feladó a hüvelyen feltünteti a rendeltetési állomást és a hüvelyt a központba továbbítja. Itt a küldeményt átrakják a megfelelő csőbe és így juttatják el a címzetthez. 2. A körforgalom elvén épült hálózatoknál az állomások egymásután sorba vannak iktatva. A címzett jelét beállítják a hüvelyen és ez önműködően nyitja a rendeltetési állomás váltóját. Átmenő forgalom esetén a váltónál (2. ábra) az *a* csőben érkező hüvely *b*-ben megy tovább a következő állomás felé. Ha a küldeménynek ott kell maradni, a váltó *v* része átfordul és az *a*-ban érkező hüvelyt *c*-be irányítja a fogadókészülék felé.

Adó- és fogadókészülék keresztmetszete a 3. ábra. Az *a* csőben érkezik a küldemény. A szívó- vagy nyomólevegő hatására *b* részen át jut a *c* kamrába, míg a levegő *d*-n áthalad. Minthogy e szakaszban a levegő alacsony nyomású, a saját súlyánál fogva leeső hüvely *f* szelepet kilöki és *e*-be jut. Itt *i* emelőkart működésbe hozva nyitja *k* szelepet; *k* szelep most levegőt enged *l*-en át az *m* és *e* csőszakaszokba és az *n* kamrába; *o* szelep tehermentesül, a lefelé eső hüvely *p* vezetéken át beesik a tartályba; *k* szelep nyitásakor a betóduló levegő nyomást gyakorol alulról *f*-re és zárja a csőhálózatot.

Rendeltetésük és méreteik szerint megkülönböztetünk házi és városi csőposta hálózatokat. Házi berendezéseknél a szállítási sebesség másodpercenként 3—10 m. Városi hálózatoknál a szállítási sebesség másodpercenként 10—20 m. Amerikában vannak 500 mm csőátmérőjű csőposták is. Az egyik New York-i levélszállításra berendezett kettősvezetékű csőposta hossza 27 mérföld, 25 állomással. A csövek befogadóképessége 500 levél. A hálózatot tíz szivattyú szolgálja ki. *(Tábla 415., 418. old.)* KOROSSY-KHAYLL I.

Csőr (lat. *rostrum*), a madarak szarunemű hüvellyel borított állkapcsainak közös neve. Alakja nagyrészt a madár táplálékától függ és igen változatos. A ragadozó madarak csőre horgosan hajlott, a kacsáké, bukóké, flamingóké stb. fűrészes szélű, a ludak csőrének felső kávája vége megvastagodott és ú. n. körmöt alkot. A madarakon kívül csőre van még a csőrös emlősöknek (Monotremata) és a teknősöknek is; továbbá hasonló képződményeket találunk a tintahalaknál. A «csőrös» rovarok csőre nem egyéb, mint a szúrósörtéket rejtő és az alsóajakból létrejött cső. A rákok ú. n. homlokcsőrét vagy homloktüskéjét is csőrnek hívják. *(Tábla II. köt. 623. old.)* VASVÁRI M.

Csőre, lásd: *Állövet.*

Csörgey *Titus*, a legkiválóbb magyar ornitológusok egyike, szül. 1875 aug. 12-én Nezsideren. Egész működése a Madártani Intézet alapítási és fejlesztési munkálatainak szolgálatában folyt le. 1922 óta az intézet igazgatója. Munkái közül Petényi S. J. hátrahagyott iratainak földolgozása említendő. Sok irányú tudományos működése mellett — főleg a vetési varjú gazdasági jelentőségének megállapítása — elévülhetetlen érdeme, hogy már az 1900-as évek elején megalapította a magyar gyakorlati madárvédelmet *Utmutató a mesterséges fészekodvak alkalmazásához* című úttörő művével. A hazai madárvédelem mellett jelentékeny tevékenységet fejtett ki a nemzetközi madárvédelem terén abban az irányban, hogy a magyar vonuló madarak a téli szállásaikban is védelemre találjanak. Legjobb madárfestőnk, kinek kiváló biológiai érzékkel megrajzolt madárképeit nemzetközi viszonylatban is elsőrangúaknak tekintik. E lexikonnak is munkatársa. SCHENK J.

Csörgő kacsa, lásd: *Böjti réce.*

Csörgőkígyó *(Crotalus* L.), a *Vipera-félék* családjában a csörgőkígyóformák alcsaládjába tartozó kígyónemzetség. Jellemző rá a farka

Félelmetes csörgőkígyó (Crotalus horridus)

végén lévő csörgőkészülék, amelyet a felnőtt állaton 15—18, szarunemű anyagból álló, üres, egymáshoz képest elmozdítható kúp alkot. A készülék, mint látszik, azt a célt szolgálja, hogy a különféle ivarok egymásra találását megkönnyítse. Amerikában mintegy 15 faja él. A félelmetes csörgőkígyó *(Crotalus horridus* L.) 1½ m-nél hosszabbra is megnő. Színe

Gutenberg Lex. VIII. K.

változékony, felül sötét szürkésbarna, szabálytalan, fekete harántszalagokkal, alul sárgásfehér, feketén pontozott. Északamerika keleti felét lakja a 46. É szél. fokig. Nem ingerelve állítólag sohasem támad. Apróbb emlősállatokból él, harapása nagyon veszélyes. *(Tábla II. köt. 623. old.)* SOÓS L.

Csörgősapka, a középkori udvari bolondok csörgőkkel ellátott sapkája. Tulajdonképpen a XIII. századbeli feltünést hajhászó, csörgősjelmez maradványa, amelynél előbb külön, csörgőkkel díszített vállövet hordtak, később a ruhaövet, a nyakkivágást, az ujjakat, a cipőket varrták ki csengetyűkkel. A csörgősapka legtöbbször tarka szövetből készült és szamárfülekkel vagy kakastaréjjal díszítették.

Csőrlő, lásd: *Bakemelő.*

Csörnyeföld, kisközség Zala vm. letenyei j.-aban, (1920) 970 lak. U. p. Felsőszemenye, u. t. Letenye.

Csőrös állatok, lásd: *Csőrös emlősök.*

Csőrös cetek *(Ziphiinae)*, a Fizéter-félék családjába tartozó tengeri emlősök (cetek). Fejük megduzzadt, amelyen azonban még jól felismerhető a delfincsőr; az alsó állkapocsban csak két, többé-kevésbé visszafejlődött fog van. Legismertebb a *kacsacsőrű cet* (Hyperodon ampullatus Forst.). ÉHIK GY.

Csőrös emlősök *(Monotremata)*, tojásrakó, kloákás emlősök, kikelt kicsinyeiket tejszerű mirigyváladékkal táplálják. A letojt tojást erszényükbe dugják. Emlőjük nincs. A tejszerű váladékot termelő csöves mirigyek egy mirigymezőbe szájadzanak. A tojásból kikelt állat mintegy másfél cm hosszú, amely csak akkor hagyja el anyja erszényét, ha 8—9 cm hosszúra nőtt. Csak tejfoguk van, mely néhány nap mulva kihull. Arcorruk csőrszerűen szaruanyaggal borított. Önállóan fejlett hollóorrcsontjuk (coraxoideum) és külön erszénycsontjuk van. A jobb és baloldali petevezetékek különválva vezetnek a kloákába. A herék állandóan a testüregben elrejtettek. Testhőmérsékletük 7—8° között ingadozó. Hátsó lábukon sarkantyú van. Külsőleg apró termetű, tömzsi testü állatok, igen rövid, kifelé álló, karmos végtagokkal, kis szemmel és rövid farkkal. A fülkagyló teljesen hiányzik. Ausztrália, Tasmánia és Ujguinea lakói. Két családba a *hangyászsünök* (Echidnidae) és a *kacsacsőrűek* (Ornithorhynchidae) családjába soroljuk. A hangyászsün csőre keskeny, csőalakú; nyelve féregalakú, szájnyílása igen kicsi. A kacsacsőrű emlős csőre, minthogy rovarokkal, kagylókkal, csigákkal él, erősen kiszélesedett; nyelve széles, szájnyílása nagy. A kacsacsőrű emlős bundája rövid és tömött. A hangyászsünök testét többé-kevésbé tüskékkel kevert szőrzet fedi. *(Tábla IV. köt. 546. o. és színes kép VIII. k. 434. o.)* ÉHIK GY.

Csörötnek, kisközség Vas vm. szentgotthárd-muraszombati j.-ában, (1920) 1042 lak. U. p. Szentgotthárd, u. t. Rátót.

Csősaru *(chaussure à la poulaine, Schnabelschuh)*, a középkor két utolsó századában divatos lábbeli, hegyes, hosszú, gyakran felkunkorodó orral. A rendszerint szövetből, ritkábban puha bőrből készült, hajlóstalpú cipő orra a XIV. század közepén kezdett hosszabbodni. Félszázad alatt ez a viselet a legnagyobb szertelenségbe csapott át, az orr félméternyire is kinyúlt, ami a járást szinte lehetetlenné tette. Ezért a cipő orrát felkunkorítva felkötötték, vagy fatalpat hordtak alatta. E nevetséges divatban a burgundi udvar járt elől. Egy század mulva a szokás kezdett alábbhagyni; a XV. sz. derekától kezdve már a hatóságok tilalmazták és csak a nyeglék hordták. E század végén a divat a tompa, kiszélesedő orrú cipőkkel az ellenkező végletbe esett. A csősaru a páncélnál is alkalmazást talált, ami azt eredményezte, hogy a lóról leszállott lovag lépni sem tudott, amig csősaruit le nem csatolták. VARJÚ E.

1. Csősaru a XIV. sz. közepéről. 2. csősaru felkötött orral, 3. csősaru gombbal és fatalppal, 4. csősaruhoz való fatalp, 5. páncél csősaru a XV. sz. közepéről

Csősugarak. Ha két elektróddal ellátott, evakuált üvegcsőben elektromos kisülést létesítünk, a katódból egyenesvonalban negatív elektromos töltésű részecskék repülnek ki: katódsugár áll elő. Ha a katódon nyilást készítünk, azon át újfajta sugarak, a *csősugarak* haladnak a katódsugárral ellenkező irányban, s levegőben gyengén sárgás, hidrogénben halvány rózsaszínben látszanak. E sugarak az üveg falán, cinkszulfidon foszforeszkálást idéznek elő, az őket elnyelő testnek pozitív töltést

Csörgő Attila

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület

Stúdió Galéria

Csörgő Attila

1996. április 16 - május 4.

megnyitó: április 16. kedd 18 óra

nyitva: hétfő - szombat 14 - 18 óra

1053 Budapest, V., Képíró u. 6. Tel: 267 2033 Fax: 342 5380 e-mail: studiog@dial.isys.hu

BARTÓK 32 GALÉRIA

A LIGET GALÉRIÁBAN*

CSÖRGŐ ATTILA / GÖMB-ÖVENY

megnyitja Zvickl András művészettörténész

Szent István Király Múzeum
8000 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
szeretettel meghívja Önt

CSÖRGŐ ATTILA

kiállítására.

Megnyitó: 2007. március 10-én,
szombaton 17 órakor
Megnyitja: MÉLYI JÓZSEF,
művészettörténész

MTA Művészettörténeti Kut.
Intézet
Timár Árpád
művészettörténész
Budapest
Úri u. 49.
1014

CSÓK ISTVÁN KÉPTÁR (Szfvár, Bartók Béla tér 1.) | A kiállítás 2007. május 1-jéig látogatható hétköznap 10-19 óráig, hétvégén 10-18 óráig. (Minden hónap első hétfője szünnap.) | Felelős kiadó: dr. FÜLÖP GYULA, megyei múzeumigazgató
A Möbius-tér című projekt támogatója Domaine de Kerguéhennec, Bignan (F).

nka

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

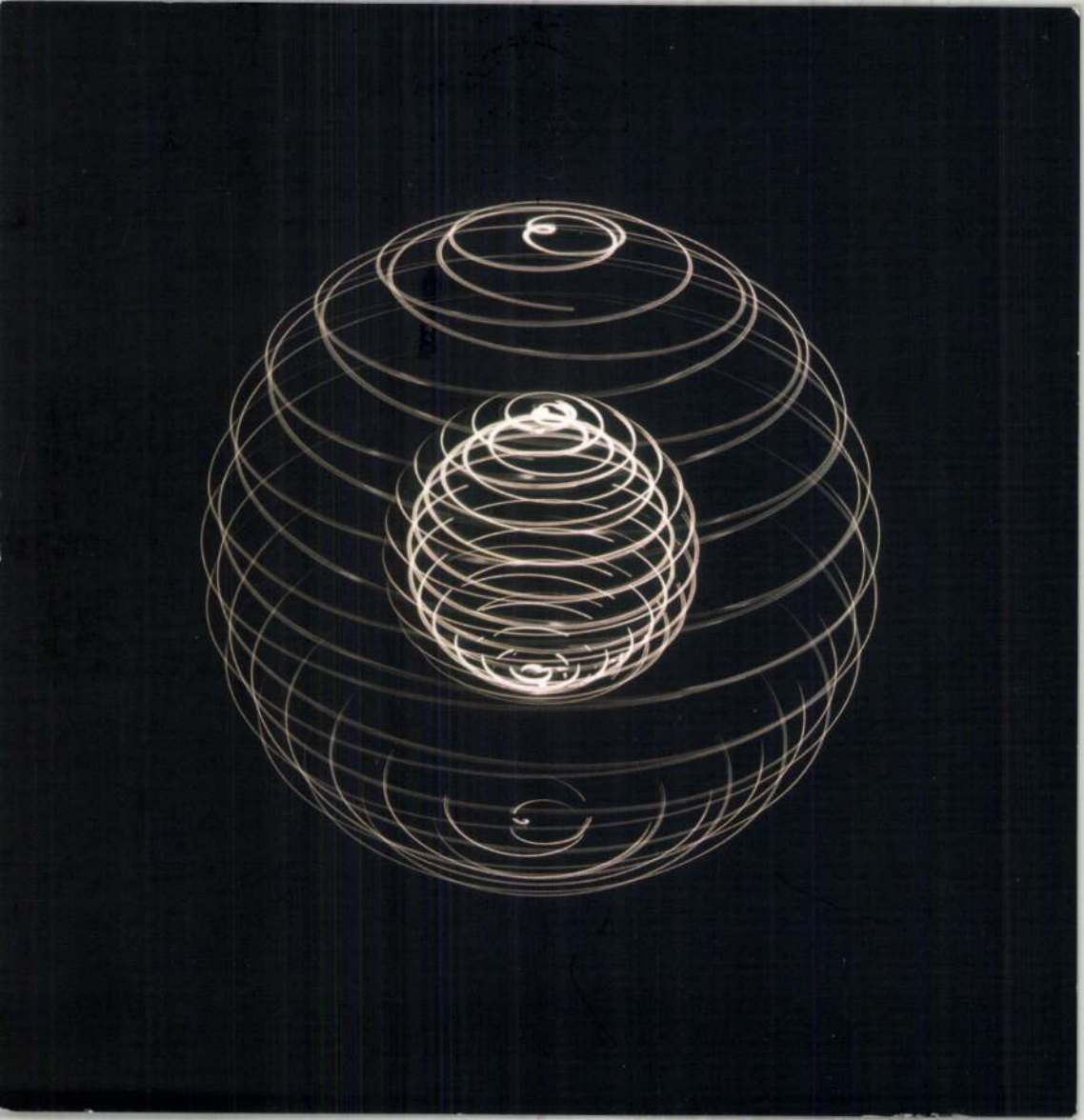

CSŌRGŐ ATTILA

• Új művészet

1999/ jún

15.0.

1368

CSÖRGŐ ATTILA

ÚJ MŰVÉSZET

1999 / JÚN

6.0.

aptam vissza még mindig a kottámat.
etteket átirja s küldi rá 2 hétre,
ét se tudom. Vagy a világ van tele
nekem kellett volna a teremtés
.
la is tett ajánlatot. Állandóan
avármegyének. Ipari kiállitáson
knál olcsóbban elkésziti s haladékot
trálékok befizetésére. Részletes
ot látja. /Nem tudom Ortutaytól

etszik, mert helyből javithatnék,
d te is a szemedet /képek, rajzok/,

CSÖRGŐ ATTILA

Beszélgetés Csörgő Attilával, a 8. isztambuli biennále résztvevőjével

Félgömbök a kupolák alatt

– Szeptember közepén nyílt meg és november közepéig tart a 8. isztambuli biennále, amelynek te voltál az egyetlen magyar meghívottja. A kiállítás nem a nemzeti reprezentáció elve alapján szerveződik, hanem egy megbízott kurátor koncepcióját tükrözi. Hogyan kerültél kapcsolatba Dan Cameronnal, a 2003-as biennále kurátorával, és milyen formában dolgoztatok együtt az előkészületek során?

– Tavaly nyáron ismerkedtem meg vele Budapesten. A C3 koordinációs segítségével találkozott magyar művészekkel, s többek közt a garázsműhelyemet is meglátogatta. Jó pár hónap múlva pedig meghívott a biennáléra. Elmondta, melyik munkáimat látná szívesen a kiállításon, illetve felajánlotta, hogy készítsek valami újat. Ennyi volt az együttműködés.

– És tudtál erre az alkalomra új munkát csinálni? Milyen forrásokból fedezted a részvétel költségeit, mit álltak a meghívóid és mit kellett saját zsebből fizetned? Van-e gazdája egy ilyen esetnek, amikor nem nemzeti reprezentációról van szó, és nem lehet egy évvel előre tudni a részvétel lehetőségéről, hogy az NKA-hoz pályázhasson az ember?

– Ez nagyon nehéz ügy volt. Az isztambuli pénzügyesek a félreértéseket elkerülendő azzal nyitottak, hogy nem fizetnek semmit, mert szegények, és nincs pénz. Így kell rangos biennálét szervezni. Ilyen kezdet után persze az is öröm volt, hogy végül a szállásköltséget átvállalták és adtak némi napidíjat. Az összes többi költségre hazai forrást kellett találnom. Az NKA rugalmatlan pályáztatási rendszere nem jöhetett szóba, mivel a kellő időpontban még nem volt meg a hivatalos meghívólevelem. Végül a minisztériumtól kaptam pénzt, a kértnél sokkal kevesebbet – 500 ezer forintot – és jóval később a kelleténél. Ez döntően szállításra, utazásra ment el. A C3 nyújtott számomra rengeteg szervezési segítséget. Úgy tűnik, hogy egy ilyen „váratlan" helyzetnek bizony nincs gazdája. Inkább nyűg, mert a szolgálati útba nem illik bele. Persze elég csak arra gondolni, hogy a nemzeti reprezentációt jelentő velencei biennále esetében sem mennek flottul a dolgok, pedig azt – hacsak nincs világháború – kétévente holtbiztosan megrendezik, vagyis kalkulálható feladat (lenne). Mivel azokon a fontos nemzetközi biennálékon, amelyek közé az isztambuli is tartozik, hol részt vesznek magyarok, hol nem, a megrendezésüket meg pláne nem az NKA pályáztatási rendszeréhez igazítják, hazai részről a finanszírozásukra is csekély figyelmet fordítanak. Kezdetben a biennáléra új munkát terveztem. Ez azonban csak terv maradt. Az el nem készült új műnek ugyanaz lett volna az alapgondolata, mint a két évvel ezelőtti Fél-térnek: saját tervezésű, szokatlan működési elvű fényképezőgép segítségével megjeleníteni a teret. A feladat eléggé összetett, így nagyon könnyű tévedni. Valahol elkalkuláltam magam, s a hiba komolyabb volt annál, hogy csak úgy, hipp-hopp ki lehetett volna javítani. Már nem maradt időm a korrigálásra. Mindez megoldható lett volna, ha korábban el tudom kezdeni a munkát. Ezek után az említett Fél-tér ment a kiállításra. Végül ezzel is megbarátkoztam, amikor a városba érkezve mindenütt kupolákat láttam. Kupola alakú fényképeknek a lehető legjobb helyszín. A Fél-tér fényképezőgépe egy félgömb felületére fényképezi le spirális mozgással a felső félteret. A kép így maga is térbeli forma lesz. A fekete-fehér, pozitívra hívott kupolaszerű képet világítóasztalon helyezem el. A mű többször is látható volt hazai kiállításokon (a Budapest Galéria Kiállítóházában, a székesfehérvári Pelikán Galériában és a Műcsarnok Látás című kiállításán).

Csörgő Attila: Fél-tér, 2001
fekete-fehér fotó, plexi félgömbön, átmérő 35 cm

Tsuyoshi Ozawa: Zöldségfegyver, 2003
akciófotó

– A biennále címe Költői igazság volt, és Dan Cameron a katalógus előszavában szinte mással sem foglalkozik, mint aktuális világpolitikai kérdésekkel: az Irak elleni amerikai invázióval, a globális világrend kultúrák közti konfliktusával. A nyugati – New York-i – művészértelmiségi individualizmusa, idealizmusa, kissé érzelmes tehetetlensége és lelkiismeret-furdalása szól a terjengős szövegből. Ilyen volt a hangulata az egész biennálénak, vagy helyben azért ez másképp festett? Ebben a kontextusban hogyan értelmezed a művedet?

– Valóban, a kiállított munkák nagy része a globális világrend problémáihoz, konfliktusaihoz kapcsolódott, olykor vagányabb módon, olykor meg igen érzelgősen. Háborúk, szegénység, migráció, hogy néhány már máshonnan is megismert kulcsfogalmat említsek. És persze nem volt jelentéktelen a szexualitással foglalkozó művek csoportja sem, melyeket olykor az agresszió kapcsolt az előző halmazhoz. Jóval kisebb és a dolog összképét tekintve bizonytalanabb szerep jutott azoknak az alkotóknak – s magamat is ide sorolhatom –, akik nem vagy csak igen áttételesen kapcsolódtak a fent vázolt témákhoz. Lehet, hogy ezek a munkák egyszerűen „csak" tetszettek a kurátornak. Végül is ennyi ideológiai lazaság megengedhető a művészetben.

– A több mint 80 résztvevő túlnyomó többsége a harmadik világhoz tartozó vagy a volt szocialista országokból jött. Nagy részük persze már Londonban, New Yorkban, esetleg Berlinben él. Hogyan értékeled a saját helyzetedet ebben az összefüggésben? Nemzetközi művésznek tartod már magad? Van jelentősége annak, hogy egy fontos New York-i múzeum, a New Museum of Contemporary Art igazgatója hívott meg erre biennáléra? Lehet ennek folytatása?

– Nem tudom, mert azt sem tudom, hogyan kell mérni a nemzetköziséget. Ha azt nézzük, hogy már néhány éve több külföldi kiállításon szerepelek, mint hazain, akkor nemzetközi vagyok. De lehet, hogy ez hamis mérlegelési szempont. Ha a másik véglet felől okoskodunk, miszerint a nemzetközi művészek a nagy művészeti központokban élnek (elvégre azért költöztek oda, hogy a fősodorban lehessenek), akkor persze nem, hiszen Budapestről még véletlenül sem állítható, hogy ilyen központ lenne. Utóbbi esetben a nemzetközi jelenlét inkább amolyan portyázás. Most még megy a dolog, de talán már holnap vége szakad. Hogy egy ilyen súlyú intézmény igazgatója hívott meg, azt sem lebecsülni, sem túlbecsülni nem szabad. Mindenképpen kitüntetett figyelmet jelent, de azt is tudni kell, hogy egy biennále szervezésekor a kurátornak sokkal nagyobb „művésztömeggel" kell foglalkoznia, mint a hétköznapi praxisa során.

– A hazai művészeti közéletben úgy tűnik, hogy a külföldi kiállításoknak – függetlenül azok tényleges jelentőségétől – nincs igazán presztízsük. Ami nincs szem előtt, amire nem kaptak meghívót, azt úgy tekintik, mintha meg sem történt volna, vagy legalábbis jelentéktelen. Te ezt hogy érzed? Főleg azok után, hogy Grazban a nyáron részt vettél a Himmelschwer (A mennyország súlya) című kiállításon (Műértő, 2003. június), amely a trecentótól napjainkig válogatott a művészettörténet kanonizált alkotóinak műveiből.

– Idehaza valóban nem sokat számít, kivel mi történik külföldön. Míg a labdarúgásban számon tartjuk, ki focizik a Bundesligában, s hány gólt lőtt a hétvégén, addig a nemzetközi kiállítások még a szakmabelieket sem hozzák lázba. Innen nézve teljesen mindegy, hogy Tintorettóval állíthattam ki Grazban. *(Az isztambuli biennále november 16-ig tekinthető meg.)*

BENCSIK BARNABÁS

ítészet hónapja néhány kiállításáról

Építőkockák

olykor költői fotói a finn építészetről a Millenárison. A Deák Erika Galéria ARCHITECouture címmel Sebestyén Ágnes gondozásában fantáziadús és szórakoztató ruhakreációkat állít ki, amelyekben a fiatal divattervezők építészeti vonzódása ölt testet, mint Molnár Mária Virág Egeraat budapesti ING bankszékházától ihletett, pliszírozott ruhaplasztikájában.

Ínyenceknek való kincsleleteket láthatunk az Andrássy úti Vendemiaire Művészeti Konzultációs Iroda negyvenes-ötvenes évekbeli meg nem valósult épületek terveit prezentáló kiállításán – gyönyörű építészeti grafikák és akvarellek az őszinte modernizmus korából, néha elképesztő ötletekkel, mint Mináry Olga sokemeletes magasházterve a Széna térre.

Érdeklődéssel vártam a Mai Manó Házban Az építészeti fotó – válogatás az Octogon fotósainak munkáiból című kiállítást, de csak néhány (egyébként igen jó) fényképet találtam a lépcsőházban itt-ott kifüggesztve – köztük Zsitva Tibor felvételét a Budapest Sportarénáról, a legjobb képet, amely erről az épületről elém került. Pompás dolog, hogy láthattuk az I. rotterdami építészeti biennále magyar anyagát a Gödör Klubban, köztük a díjnyertes filmet (Irimiás Balázs munkáját), amely érthetővé tette, miért arattak sikert a magyar résztvevők.

Nagyszerű volt a Desidea Stúdió Jövő című kulturáltan installált kirakodása a Magyar Iparművészeti Egyetem végzős építész és a BMGE szintén végzős formatervező hallgatóinak diplomamunkáiból, köztük Bara Ákos nagyvonalú és impozáns terve a budapesti Állatkertben felállítandó hanghídról.

Szomorkás műtárgyegyüttes a Kévés György által tervezett, brazil-monumentálisra pumpált, pesti bérházszerű Orczy-házakban található Kévés Stúdió Galéria Konstrukciók és struktúrák az építészetben és a képzőművészetben című anyaga, amely az idei mexikói, guadalajarai Májusi Fesztivál magyar kollekcióját mutatja be. Nagy nevek, akikért megéri odamenni (Bak, Deim, Fajó, Gulyás, Hencze, Konok, Kévés, Virág), ötletszerűen összehordott, önmagukban kvalitásos régebbi és újabb munkái – egy baráti társaság időtöltése. *(A Műcsarnok és a Kévés Stúdió kiállításai november 9-ig, a Vendemiaire-é 16-ig, a Deák Erika Galériáé 22-ig tekinthető meg.)*

SULYOK MIKLÓS

Életünk során mindannyian arra törekszünk, hogy magunk, családunk és gyermekeink jövőjét megalapozzuk, valóra vált álmainkat, értékeinket megőrizzük az utánunk következő generációk számára. Célkitűzéseink eléréséhez olyan társakra van szükségünk, akikhez bizalommal fordulhatunk és hosszú távon ragaszkodunk.

A Raiffeisen Private Banking a magánpénzügyek kezelésében teljes körűen áll rendelkezésére, biztosítva az Ön igényeihez igazodó egyedi megoldásokat és diszkréciót. Felelősséggel átérezve értékei fontosságát munkánkkal arra törekszünk, hogy vagyona gyarapítása mellett kedvteléseinek is gondtalanul élhessen!

VELÜNK KÖNNYEBB Raiffeisen BANK Private Banking

www.raiffeisen.hu
Hívja a 484 42 22-es telefonszámot!

CSŌRGŐ ATTILA

ÚJ MŰVÉSZET

1998 / máj.

P - 9396

19.o.

EP LAJOS NAK (1 ív

D. [ebrecen,] 1932.II.14.

itésedhez[1] szivből és igen nagy
lmes Isten, hogy mielőbb jöjjön
yet oly régen és oly nagyon keve-
a a pécsi egyetemet a szanálás
eje volna mielőbb Debrecz[?]en felé
g volna rád.
ori kedves soraidból, hogy Deb-
ogy mikor, de ugy látszik, tolódik
gy oszd be dolgaidat, hogy leg-
lunk tölthess.
llemtörténeti" ügyben irt megértő

CSÖRGŐ Attila

91 10. 80

Új Művészet

SZERDAHELYI Sándor

91.10.20

CSÖRGŐ ATTILA

FEBRUÁR 25-MÁRCIUS 15-IG

INKUBÁTOR HÁZ

CSEKE SZILÁRD BEMUTATJA

BÁNFÖLDI ZOLTÁN • BEÖTHY BALÁZS • BOHUS KÁROLY• CSÖRGŐ ATTILA •DÁNIEL ANDRÁS • DELI ÁGNES • ERDÉLYI GÁBOR • FAA BALÁZS• FÁBIÁN NOÉMI • GERHES GÁBOR • HAJDÚ KINGA • HERCZEG NÁNDOR • HETESI ATTILA•KÁMÁN GYÖNGYI • KISS ZOLTÁN • KORONCZI ENDRE •LÁNG IMOLA •MEDVE ZSUZSA • NAGY GABRIELLA • NEMES NIKOLETT • SZABICS ÁGNES •SZABÓ DEZSŐ • VINCZE OTTÓ • ZSEMLYE ILDIKÓ

1998 **FEBRUÁR 25 17 ÓRA**

MAOE • FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET

inkubátor HÁZ

február
25
szerda

DUNA GALÉRIA

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület

Stúdió Galéria

Csörgő Attila

1996. április 16 - május 4.

megnyitó: április 16. kedd 18 óra

nyitva: hétfő - szombat 14 - 18 óra

1053 Budapest, V., Képíró u. 6. Tel: 267 2033 Fax: 342 5380 e-mail: studiog@dial.isys.hu

Csörgő Attila

CSŌRGŌ ATTILA

Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága
7400 Kaposvár, Fő u 10. tel.: 82/314-011

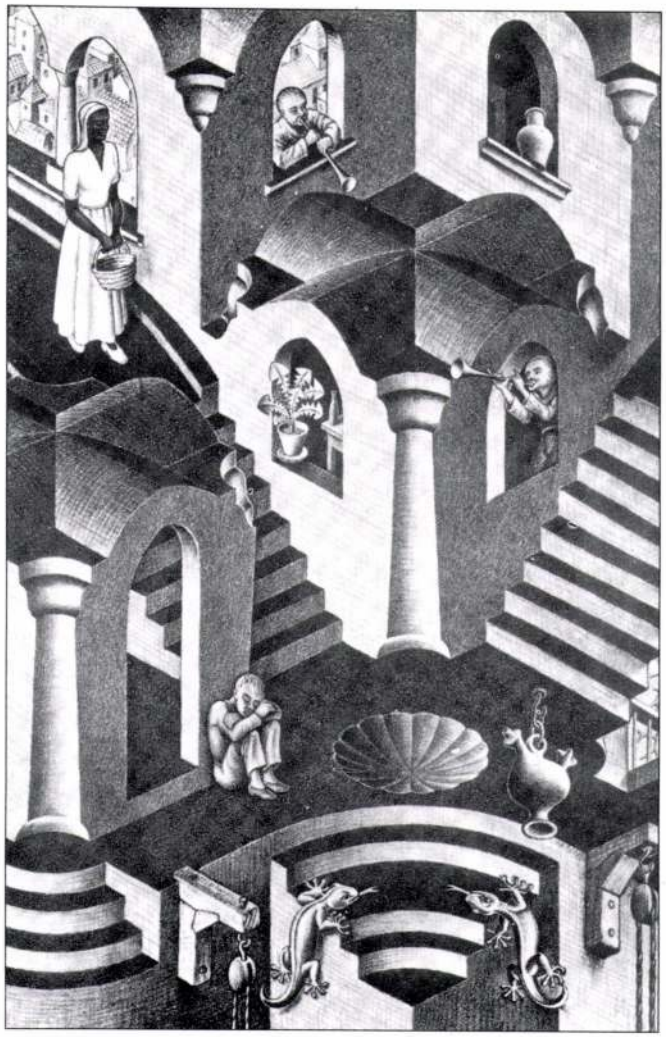

Meghívó

Kiállító művészek:

Albert Tamás
Baksai József
Barabás Márton
Csörgö Attila
Faa Balázs
F. Farkas Tamás
Felvidéki András
Gábor Áron
Gellér B. István
Hantos Károly
Haraszty István
Joláthy Attila
Kapitány András
Kőnig Frigyes
Lencsés Ida
Matzon Ákos
Mengyán András
Orosz István
Péter Ágnes
Prutkay Péter
Sáry László
Schwarz Volker
Somorjai Kiss Tibor
Stefanovits Péter
Szabó György
Szegő György
Szikora Tamás
Szurcsik József
Tóth György
Varga Géza Ferenc
Vásárhelyi Antal
Véssey Gábor
Waliczky Tamás
Wellisch Tehel Judit
Zsankó László

Maurits Cornélis Escher
(1898-1972)
holland grafikusművész, aki egyetlen művészeti iskolába sem sorolható, különleges alkotója a XX. századi képzőművészetnek. A hagyományos térábrázolás racionális módszereit felhasználva bizarrul titokzatos, többértelmű térillúziókat teremtett. Valószerű és mégis lehetetlen struktúrái, képzeletbeli formái a ma képzőművészének is jól értelmezhető, irracionális létélményt közvetítenek.

CSÖRGŐ ATTILA

A Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága
tisztelettel meghívja Önt
a Tavaszi Fesztivál alkalmából megrendezett

"Hódolat M. C. Eschernek"

című kiállításának megnyitójára

1999. március 17-én (szerdán) 16 órakor
a Rippl-Rónai Múzeum Nagytermébe
(Kaposvár, Fő u. 10. I. emelet)

Köszöntőt mond:
Dr. Gyenesei István
Somogy Megye Közgyűlésének elnöke

A kiállítást megnyitja:
Szentiványi Tibor
kulturtörténész

*

A kiállítás megtekinthető:
1999. március 17-től március 31-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 15 óráig,
április 1-től május 31-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 16 óráig

Bartók 32 Galéria H-1111 Bartók Béla út 32. tel./fax: (36-1)186-9038

GALLERY BY SLIDES III.

1998. március 3. és 6. között délutánonként 5 órai kezdettel képzőművészek diavetítéses előadással bemutatják munkáikat.

kedd, III.3.	szerda, III. 4.	csütürtök, III. 5.	péntek, III. 6.
	Kenedi Erzsébet	Csörgő Attila	Deli Ágnes
Koronczi Endre	Lakner Antal	El-Hassan Róza	Anna Amadio
Lisztes Edina	Fábián Noémi	Várnagy Tibor	Veszely Bea

e-mail: bartok32@ c3.hu.

Web site: www. c3.hu/~bartok32/

CSÖRGÖ ATTILA

Résztvevő művészek:
The artists of the exhibition:

Johannes Albers
Attila Csörgö
Róza El-Hassan
Pál Gerber
Melanie Jackson
Jaime Pitarch
Cornelia Schmidt-Bleek
Kerry Stewart
Susan Turcot

A kiállítás rendezői:
Curated by:
Mariele Neudecker
Barbara Thumm

MEGHÍVÓ

A Budapest Galéria
meghívja Önt az

ÉRINTŐK

kiállítás megnyitójára

Időpont: május 18. 17,00

The Budapest Galéria invites you
to the opening of

IN AND OUT OF TOUCH

opening night: 18th of May, 5pm

Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest, III. Lajos
Nyitva: Hétfő kivételével naponta 10–18 óráig
Open daily from 10am – 5pm except Monday

Pályázat a Stúdió Galéria második félévi kiállításaira

Beadandó:

szakmai önéletrajz,
dokumentáció,
kiállítási koncepció

Beadási határidő:
1995. június 20.

Kiállítási lehetőségben
részesül: 4 művész

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület
Stúdió Galéria

SEXMACHINE***

1997. november 25 – december 13.
megnyitó: 1997. november 25. kedd, 18 óra

Csörgő Attila, Nagy Kriszta, Ravasz András, Várnai Gyula
kurátor: **Bencsik Barnabás**

A kiállítás része a Liga ...***Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben* című eseménysorozatának
nyitva hétköznap 14 – 18 óráig, vasárnap zárva

1053 Budapest, Képíró u. 6. tel.: 267 2033 tel./fax: 266 6502 e-mail: studgal@c3.hu

támogatók: NKA, MAK, MKM, Fővárosi Kulturális Alap, Pro Helvetia

Liga

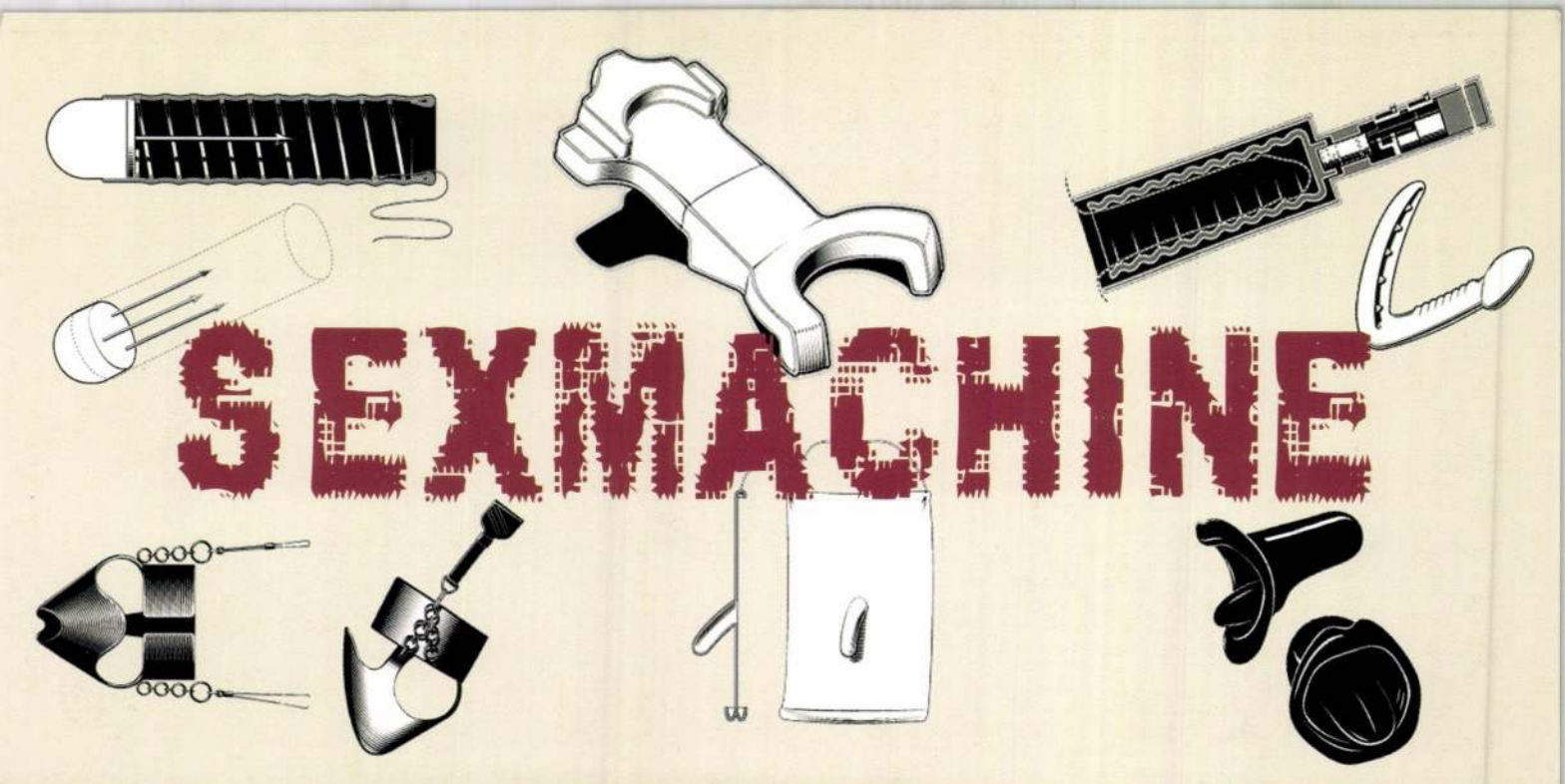
SEXMACHINE

...***EROTIKA ÉS SZEXUALITÁS A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

Műélvezés***

Bartók 32 Galéria

Csáky M.C., Elekes Károly, Göbölyös Luca, Komoróczky Tamás, Mátis Rita, Pauer Gyula, Pető Hunor, Szabó Ágnes, Veress Zsolt

kurátor: **Merhán Orsolya**

A kiállításon látható művek egyrészt a nemi identitás és a korszerűség problémájával foglalkoznak, másrészt a szexualitáshoz és az erotikához való különböző viszonyulásokat, művészeti attitűdöket mutatnak be. A kiállításon részt vevő művészek mindegyike a téma más-más aspektusát, más-más módszerrel és formanyelvvel közelíti meg. A kiállítás koncepciója épp ennek a generációs, szemlélet- és alkotásmódbeli differenciáltságnak a bemutatása. A kiállításon szereplő művek – többnyire nyilvánvaló erotizmusuk ellenére, az emberi test nemi jellegével, a férfi és a nő közötti érzelmi és szexuális kapcsolat bemutatásával viszonylag áttételesen – a szociológiai kontextus, az ezredvégi társadalmi szerkezet és a multimediális eszközök felhasználásával foglalkoznak, s egy jellegzetes, a 90-es évek végén a kortárs magyar képzőművészetben megjelenő műtípusba tartoznak.

Bartók 32 Galéria
1997. OKTÓBER 31 – NOVEMBER 23.
megnyitó: 1997. október 31. péntek, 18 óra
BUDAPEST XI., BARTÓK BÉLA ÚT 32.
TEL/FAX: 186 9038
E-MAIL: BARTOK32@C3.HU
NYITVA: HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 14–18 ÓRÁIG

Sebet, kegyet***

Óbudai Társaskör Galéria

Bada Dada, Január herceg tova (Baksa Soós János), Jovánovics György, Kodolányi Sebestyén, Konkoly Gyula, Kristic Milorad, fe Lugossy László, Major János, Dr. Máriás Béla, Méhes László, Méhes Lóránt, Nyári István, Pauer Gyula, Szilágyi Lenke, Szirtes János, Tóth Gábor, Ujj Zsuzsanna, Wahorn András, ef Zámbó István

Antal István írása alapján

Ezen a kiállításon a generációk, a műfajok és a formafelfogás változatosságát nem pusztán a közös tematika fogja egybe, hanem az egymás mellé kerülő művek (műcsoportok) párhuzamokat és különbségeket láttató összefüggései is. A klasszikus modernizmus, az underground valamint a szubkultúrák jegyeit viselő munkák végül is egyetlen processzus ívét rajzolják fel, mely a közvetlen, bensőnket mélyen érintő erotikától a szeretetig vezet.

KIÁLLÍTÁS KÉT RÉSZBEN

Óbudai Társaskör Galéria
1997. NOVEMBER 18 – DECEMBER 28.
megnyitó I.: 1997. november 18. kedd, 18 óra
NYITVA: 1997. DECEMBER 7-IG
megnyitó II.: 1997. december 9. kedd 18 óra
NYITVA: 1997. DECEMBER 28-IG
BUDAPEST III., KISKORONA U. 7.
TEL: 250 0288
NYITVA: HÉTKÖZNAP 14–18 SZOMBAT–VASÁRNAP 10–18 ÓRÁIG, HÉTFŐN ZÁRVA

Sexmachine***

Stúdió Galéria

Csörgő Attila, Nagy Kriszta, Ravasz András, Várnai Gyula

kurátor: **Bencsik Barnabás**

A műalkotások által ábrázolt emberi testek látványában való gyönyörködés, az erotikus vágyakozásból fakadó kulturált perverzióvá szelídített voyeurizmus mellett a huszadik századi képzőművészetben megjelentek a test és a testek egymás közti viszonyára vonatkozó sokkal kétségbeesettebb, kiábrándultabb esetleg átpolitizáltabb vagy éppen ironikusabb és áttételesebb értelmezések is. Közéjük tartozik az a megközelítés is, ami a vágyakozás beteljesedését jelentő szexuális aktust, elsősorban mint egy érzelemmentes automatizmust, mint egy kényszeresen működő, gépiesen ismétlődő, s ettől személytelen és sivár eseményt jeleníti meg, olykor nem titkolva el, hogy ez a genetikusan kódolt kényszer ugyanakkor mennyire mulatságos is tud lenni.

Stúdió Galéria
1997. NOVEMBER 25 – DECEMBER 13.
megnyitó: 1997. november 25. kedd, 18 óra
BUDAPEST V., KÉPÍRÓ U. 6.
TEL: 267 2033 TEL/FAX: 266 6502
E-MAIL: STUDGAL@C3.HU
NYITVA: HÉTKÖZNAP 14–18 ÓRÁIG, VASÁRNAP ZÁRVA

A Liga első közös programja ez a kiállítássorozat, melyben a Ligához tartozó valamennyi galéria és kiállítóhely részt vesz. A kurátorok által a magyar képzőművészek munkáiból válogatott csoportos kiállítások egymásutánja reményeink szerint széles áttekintést ad az eddig csaknem feltáratlan, előítéletek, gátlások és fenntartások övezte területről, és képes megjeleníteni a téma különböző aktuális és lehetséges megközelítéseit. A résztvevők névsora a kortárs képzőművészet több generációját fogja át, és olyan alkotókat és műveket is a fókuszba állít, akik és amelyek mostanáig kevés nyilvánosságot kaptak, vagy többnyire kívül maradtak a kritikusok és a művészettörténészek vizsgálódási körén. A kiállítássorozatot egy katalógus egészíti ki, amelyben rangos szerzők tanulmányaikban a téma történeti aspektusait és kevéssé exponált jelenségeit elemzik. A magyar és angol nyelvű kötetet Andrási Gábor szerkeszti, és 1998 folyamán jelenik meg a Liga kiadásában.

A Független Képzőművészeti Műhelyek Ligája alapítványi formában működő nonprofit szervezet, Magyarország hat jelentős nonprofit és nem állami képzőművészeti intézményét tömöríti. 1996-os megalakulásához és működésének megindulásához a Pro Helvetia Svájci Kultúralapítványtól jelentős anyagi támogatást kapott, és része lett a Pro Helvetia 1996-ban indult 3 év időtartamú, a magyarországi kulturális élet egy-egy részterületét megcélzó projektjének.

A Liga célja a kortárs magyar képzőművészet nonprofit és független intézményeinek támogatása, a szervezetek egymás közti együttműködésének, közös érdekeik képviseletének és érvényesítésének fejlesztése, hazai és nemzetközi cserekiállítások szervezése, kiadványok, katalógusok publikálása.

A kiállítássorozat támogatói:

PRO HELVETIA

Nemzeti Kulturális Alap

A kiállítóhelyek főbb támogatói:

Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Fővárosi Kulturális Alap
XI. kerületi Kulturális Alap
Modern Művészetért Közalapítvány

...***EROTIKA ÉS SZEXUALITÁS A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

Pornó***
Liget Galéria

Bakos Gábor, Benczúr Emese, Gerhes Gábor, Lakner Antal, Németh Hajnal

kurátor: **Timár Katalin**

A kiállítás a pornográfiával mint a kép létrehozója, a kép és annak nézője között létrejövő speciális viszonyrendszerrel kíván foglalkozni. Ebben a vonatkozásban elveszíti jelentőségét a kép aktuális „témája". Egy szexuális aktust ábrázoló kép nem feltétlenül pornográf és fordítva. A vágy, valamint kielégítésének és kielégülésének transzparenciája, illetve ennek a transzparenciának a hiánya meghatározó szereppel bír a pornográfnak tartott mű valódi mibenlétének vizsgálatában.

Liget Galéria
1997. NOVEMBER 28 – DECEMBER 19.
megnyitó: 1997. november 28. péntek, 20 óra
BUDAPEST XIV., AJTOSI DÜRER SOR 5.
E-MAIL: LIGAL@C3.HU
NYITVA: KEDD KIVÉTELÉVEL NAPONTA 14–18 ÓRÁIG

Videoszex/szexvideo***
Uitz Terem

kurátor: **Pásztor Erika Katalina**

A tervezett program keretében egy napon át a Kortárs Művészeti Intézetben magyar és nemzetközi művészek alkotásai tekinthetők meg videóról. A vetítésre kerülő művek mindegyikének jellemzője, hogy domináns bennük az erotika és a szexualitás jelenléte, és valamennyi alkotás video-, illetve digitális technológiával készült.

A bemutatott anyagot a Kortárs Művészeti Intézet videokazetta formájában is kiadja, várhatóan 1998 folyamán.

A nap során 3 pódiumbeszélgetésre kerül sor, amelyen meghívott előadók, művészek, művészettörténészek, pszichiáterek és szociológusok beszélgetnek a témáról. A beszélgetések megszerkesztett anyagát a Kortárs Művészeti Intézet füzet formájában adja ki, előreláthatólag a jövő év során.

(a végleges időpontról meghívók, plakátok, press release és web-anyag értesíti az érdeklődőket)

Kortárs Művészeti Intézet – Dunaújváros
UITZ TEREM
1997. november/december egyik hétvégéje
2400 DUNAÚJVÁROS, VASMŰ ÚT 12.
TEL: (06 25) 404 690 TEL/FAX: (06 25) 312 220
E-MAIL: ICA-D@DUNANET.HU
HTTP://WWW.ICA-D.HU

A nagy Motívum***
Budapest Galéria Kiállítóháza

Földszinti termek:

Altorjai Sándor, Anna Margit, Berhidi Mária, Böröcz András, Csáky M.C., Csók István, Deim Pál, Donáth Péter, Deli Ágnes, ef Zámbó István, fe Lugossy László, Faragó Géza, Franz von Bayros, Ganczaugh Miklós, Gerlóczy Sári, Gondos István, Gross-Bettelheim Jolán, Gulácsy Lajos, Halász Arisztid, Hatvany Ferenc, Háy Ágnes, Jándi Dávid, Július Gyula, Kernstok Károly, Korniss Dezső, Kováts Albert, Kupferstein Imre, Lakner László, Lévay Jenő, Lóránt Zsuzsa, Medgyessy Ferenc, Nagy Ildikó, Nyergesi János, O. Papp Gábor, Jules Pascin, Pauer Gyula, Prutkay Péter, Armand Rassenfosse, Ruzicskay György, SI-LA-GI, Swierkiewicz Róbert, Szemadám György, Szőllősi Endre, Tamás Noémi, Vörösváry Ákos, Wahorn András, Zoltán Sándor, Zuzu-Vető, valamint ismeretlen szerzők, amatőrök

Emeleti termek:

Berhidi Mária, Csáky M.C., Gerlóczy Sári

rendezte:

Vörösváry Ákos, Steffanits István, Török Tamás

A kiállítás az Első Magyar Látványtár gyűjteményéből válogatva nyújt egy jellegzetes keresztmetszetet a XX. századi magyar képzőművészet erotikus tárgyú alkotásaiból, olyan művészek munkáit is bemutatva, akiket a közönség elsősorban nem ebben a témakörben született műveikről ismer.

Budapest Galéria Kiállítóháza
1997. OKTÓBER 22 – NOVEMBER 23.
megnyitó: 1997. október 22. szerda, 17 óra
BUDAPEST III., LAJOS U. 158.
TEL: 388 6771 TEL/FAX: 388 6784
NYITVA: HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

CSÓRÓ "ATTILA"

...*Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben**

A Független Képzőművészeti Műhelyek Ligája kiállítássorozata a tagintézmények rendezésében

1997. október – december

A Liga tevékenysége:

- egyéni és csoportos, hazai és nemzetközi kiállítások kezdeményezése, szervezése és támogatása, tanulmányutak, konferenciák, előadások és viták szervezése magyar és külföldi művészek és szakemberek részvételével
- művészeti ösztöndíjak, műteremcsere programok (artist residency program), művészettörténészek, kurátorok, kritikusok részére szakmai tanulmányutak támogatása
- a hazai és nemzetközi nonprofit intézmények között az információáramlás feltételeinek kialakítása, a folyamatos kapcsolattartás feltételeinek biztosítása
- technikai és műszaki felszerelések (fénymásoló, fax, szkenner, videoprojektor stb.) beszerzésének támogatásával hozzájárul az új médiumokat is felhasználó nemzetközi képzőművészeti kommunikációban való részvétel feltételeinek megteremtéséhez
- a Liga elősegíti a kortárs képzőművészet aktuális kérdéseiben a nonprofit szféra egyeztetett álláspontjának kialakítását, a nyilvánosság előtt megjeleníti és a döntéshozók felé képviseli a közös érdekeket
- támogatást nyújt katalógusok, képzőművészeti könyvek, képzőművészeti folyóiratokban kritikai írások megjelenéséhez

1053 Budapest, Képíró utca 6.
tel: 267 2033 tel/fax: 266 6502 e-mail: studgal@c3.hu

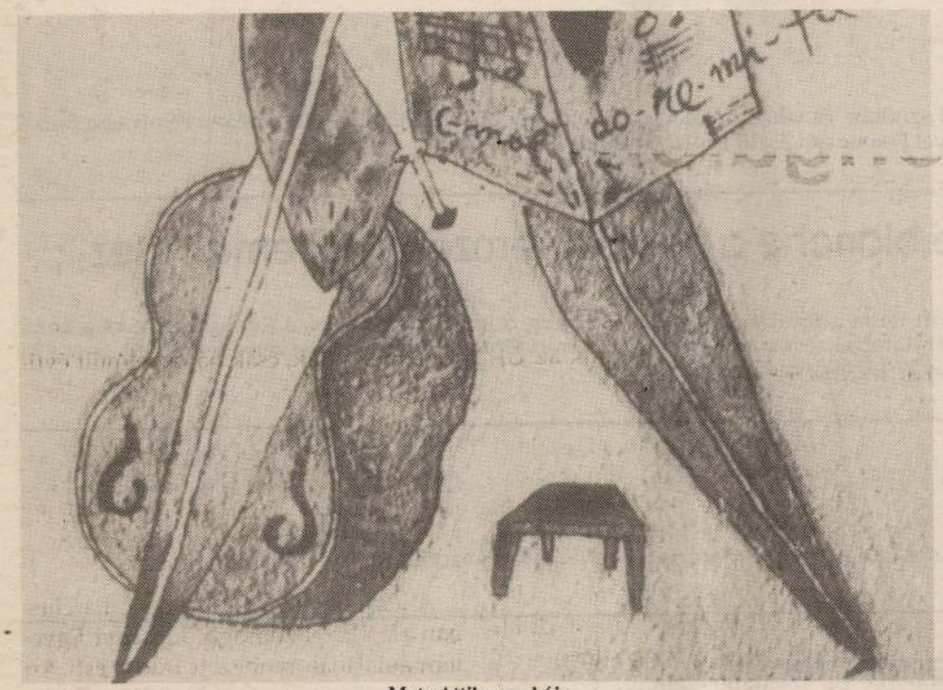

Mata Attila munkája

patenteket, tüzes-vizes bodyvicceket, melyeket csak az ment meg ilyenkor, hogy felismerhető az ártatlan akarat s az abból fakadó őszinte mindentleszarás, mely véletlenül és általában az elképzelések eredetére és eredetijére vonatkozik. A művészetszociológia szempontjai persze itt is működnek: a topográfiai margón-lét 1992-ben talán még dühítőbb, mint 1972-ben, amikor az önkaseroló magyarázatok is passzentosabbak voltak.

Mindez a **Stúdió Galéria** nagyszerűen kitalált sorozatának – a **Gallery by Night**nak – némelyik estjére is vonatkozik. Az elmúlt hét egy-két feszengő és elmismásolt akciója azt a különös és bizonyos szempontból kínos, bár nem ismeretlen tényt illusztrálta, miszerint **mindent**, akár a legautonómabbnak és legindividuálisabbnak hitt eszközt is föl lehet küzdeni giccsé, s még nagyobb tehetségtelenség sem kell hozzá.

A performance lassan valóban kiürül; talán mert a színház szabadabbá és nyitottabbá vált, s beolvasztotta vagy legalábbis használatba vette mint stiláris helyet, talán mert a képzőművészetben a tárgykészítés újra értelmet kapott, talán mert a pénz útjai kifürkészhetők, s – nem talán, hanem bizonyosan – mert ezek mind összefüggenek. Az – mondjuk – elég szomorú lenne, ha a performance így kerülne **itt** a helyére, vagyis ez jutna számára: érdes revüként vagy ácsorgós bulik magánszáma gyanánt valahogy olyasformán kiódalogva a divatból, mint ahogy a hatvanas évek elején koptak ki a mozikból a híradó és a nagyfilm közötti artistaműsorok.

Az Art Expót az üzlet igenlése, a békéscsabai kultúrbörzét és a pesti egyesítés galériazsúrokat viszont épp annak tagadása motiválja. Érdeken kívül, legalábbis aktuálisan túl teszi, teheti magát a pénzen a **Germination 6** című nemzetközi tárlat, mely 13 európai ország 35 éven aluli képzőművészeinek biennáléjává vált az elmúlt években. Tavaly óta lengyel, cseh és szlovák művészekkel együtt magyarok is részt vesznek az eredetileg egy francia–német diákszövetség kiállítássorozatából kinőtt biennálén, melynek válogatott anyaga a **Budapest Galéria** Szabadsajtó úti és Lajos utcai termeiben látható.

A téli Stúdió-kiállítás emlékeivel mocorog a kényszer legalább valami vázlatos összevetés, „megfeleltetés" mozdulatára, de nem lenne sok értelme. Egyrészt, mert semmi valódi és általánosítható különbséget nem látok a magyarok és nem magyarok között, másrészt, a szerencsés válogatásnak köszönhetően, a Germinationon szereplő négy művész – **Csörgő Attila**, **Erkel László**, **Gál Tamás** és **Linter Tamás** – a legjobbak közül való, így a legkevésbé sem szorulnak arra, hogy sajátosságokra hivatkozva protézist kínáljunk nekik.

Érdekesebb néhány **helyet** említeni. Erkel László – Budapesten csak felében – bemutatott munkája archaikus és 20. századi, **stalkeres** tereket idéz meg, Gál Tamás szobra finom áttétellel Tatlinra s elsősorban, bármilyen különös is, annak festményeire utal. Csörgő Attila üvegszerkezete a virtuális és a reális tér határán állított csapdába csalja nézőjét, Linter Tamás pedig az emblematikus fogalmazás és a monochromitáshoz közelítő absztrakció viszonyát vizsgálja.

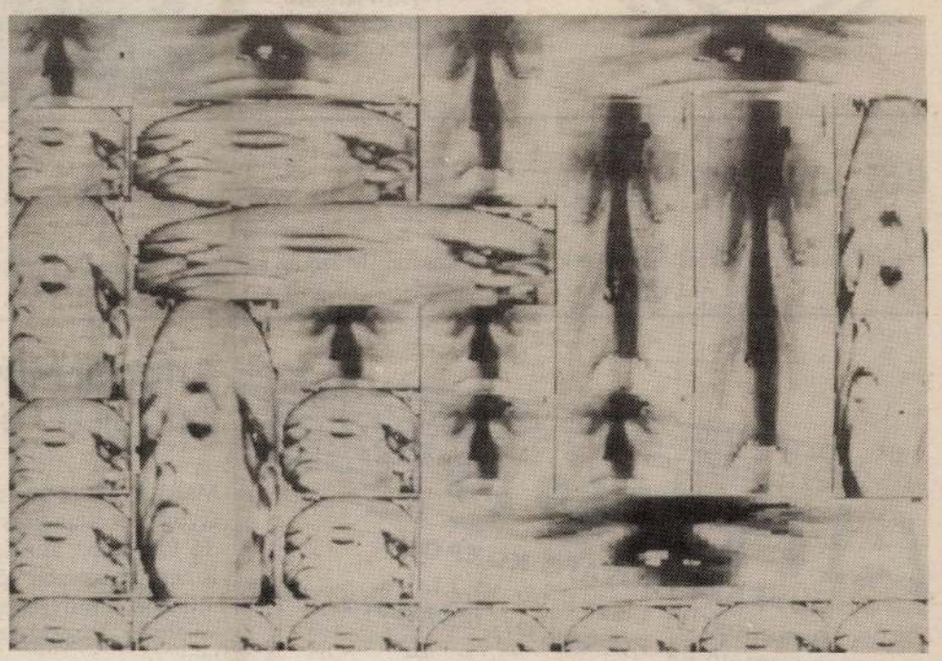

Révész László László munkája

Radnóti Színház

Thomas Bernhard és Kompolthy Zsigmond színház- és világgyűlöleti pamfletje 4 képben április 1-jén 21 órakor. Felolvassa Sinkó László, Vajda László, Szacsvai László, Lengyel Ferenc és László Zsolt. A rendező: Máté Gábor

Beke választásai - Carte blanche a francia nemzeti gyűjteményhez

A Beke László szempontjai szerint válogatott tárlat a franciaországi új realizmus, a konceptualizmus, a fotóhasználat és a korai installációk híres, reprodukciókból jól ismert darabjai révén ad képet a közelmúlt törekvéseiről. Az egyszerre teoretikus és érzéki anyag a Magyar Nemzeti Galériában március 27-től tekinthető meg.

Les Musiciens du Louvre

Az egyik legismertebb régi hangszeres együttes hangversenye március 27-én 19.30-kor kezdődik a Vigadóban.

Knoll Galéria (VI., Liszt Ferenc tér 10.)

El-Hassan Róza, Kiss Péter, Komoróczky Tamás, Nemes Csaba és Veres Zsolt kiállítása

A fotógram 1918-tól máig

A Budapesti Goethe Intézet és a Petőfi Irodalmi Múzeum kiállítása. A megnyitót – április 2., 16. óra – az Irodalmi Múzeumban Floris M. Neusüs kasseli professzor, az experimentális fotográfia nemzetközi hírű szakértőjének előadása követi.

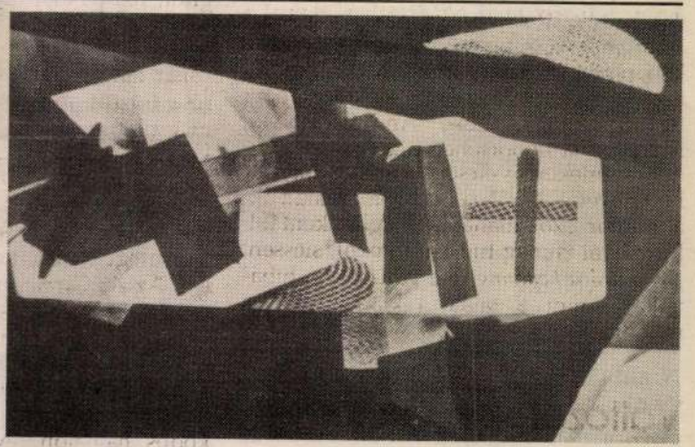

Bér János

Franciaországban élő festőművész kiállítása a Vasarely Múzeum kamaratermében (III., Szentlélek tér 6.) Nyitva: március 19– április 12-ig.

ARTPOOL
MŰVÉSZETKUTATÓ KÖZPONT
Budapest VI. Liszt F. tér 10. I.1.
Tel.: 121-08-33 . Postacím: 1277 BUDAPEST 23., Pf. 52.

Artpool Művészetkutató Központ (VI., Liszt Ferenc tér 10.)

Március 23-tól megnyílt, vagyis nyilvánossá vált a Galántai György és Klaniczay Júlia által alapított archívum. Ezzel „állandó fórumhoz jutnak a nagyközönség számára eddig kevéssé ismert művészeti törekvések, kísérleti, marginális művészeti műfajok, a művészeti gondolkodás azon termékei, melyek nem valamely vásárló ízlését, műtárgyigényét hivatottak kielégíteni".

HÁROM TEST

Csörgő Attila kiállítása

Óbudai Pincegaléria, Budapest, III. Fő tér 1., Zichy-kastély

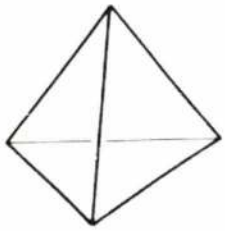

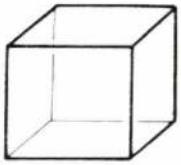

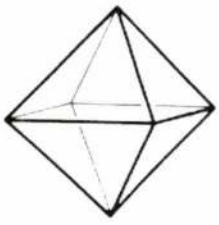

Megnyitó: 1994. szeptember 7-én 18 órakor

Megtekinthető: 1994. október 9-ig, hétköznap 14-18, szombat-vasárnap 10-18 óra között, hétfőn zárva.

Az Óbudai Pincegaléria kiállításait a Fővárosi Képzőművészeti Alap és a Nemzeti Kulturális Alap támogatja.

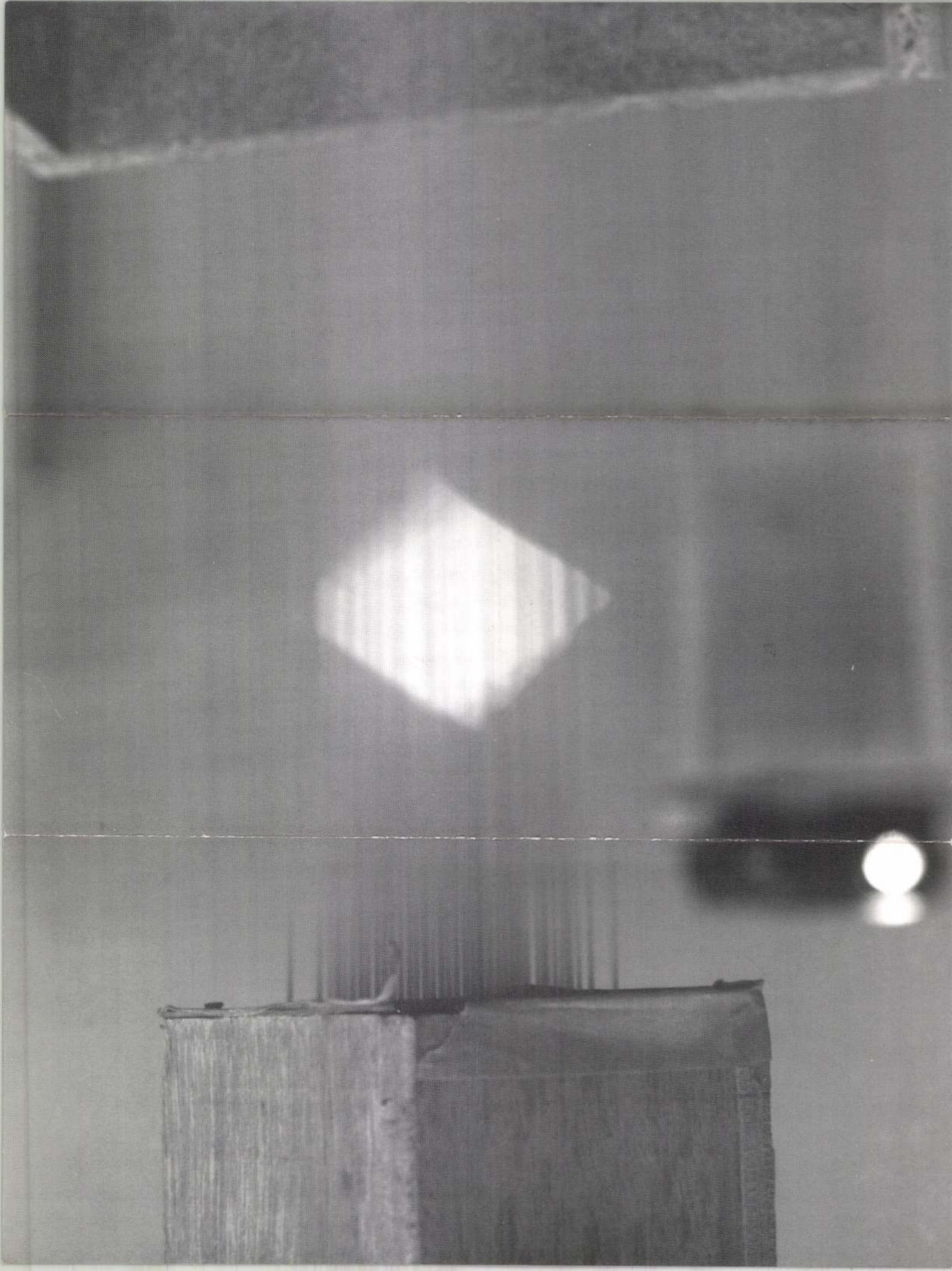

THE HUNGARIAN ART CONNOISSEUR

MŰÉRTŐ

A HVG RT. KIADVÁNYA

1999. JÚLIUS-AUGUSZTUS MŰVÉSZET • ÉRTÉK • RÉGISÉG ÁRA 500 FT

Ha csomagol, ne felejtse el betenni a Műértőt is a táskába az útikönyv és a könnyű nyári olvasmányok mellé, hiszen információval és szórakoztató érdekességgel egyaránt szolgál – és reméljük „kitart" augusztus végéig.

Először is az angol mellékletet emelje ki a közepéből és tegye félre külföldi ismerőseinek. Vendégei egyetlen más újságból sem tudnak úgy tájékozódni a magyarországi képzőművészeti események között, mint ebből. A magyar Műértő közepén, a színes oldalakon Rembrandt, Van Dyck, Vries, Warhol műveinek a megtekintését ajánljuk a külföldre utazóknak. Bécstől, Pozsonyon és Prágán át London, Párizs, Berlin kiállításaiból válogattunk, s az európai új múzeumépületek kortárs gyűjteményeire is érdemes egy kis időt szakítani. Vallja be, gyakran legyint értetlenül egy-egy mai műalkotás láttán – tegyen újra próbát a vakáció alatt! Lehet, hogy a londoni harmincszemélyes asztali foci, azaz csocsó lesz az a láncszem, amely összekapcsolja majd a kortárs alkotókkal. Adjon esélyt magának, s ha elég vállalkozó kedv szorult önbe, a Velencei Biennále több ezer négyzetméterének is nekivághat.

Amíg ott a friss, a meghökkentő, a szokatlan fogadja, egy másik gyűjteményben a legmegszokottabb tárgyakból, mindennapi használati eszközökből csinálnak értő kezek múzeumot: hét falumúzeum várja országszerte. Szennán, Göcsejen, Szentendrén sétálva, a skanzenek portái közé képzelt életeket és korunkat összehasonlítva egy óriási különbség tűnhet a szemébe: a rend. Edénynek, szerszámnak, állatnak, embernek helye volt. Ma kevés dologról mondhatjuk el ugyanezt.

Az arany a nyár nemesfémje. Tudja ezt minden délvidéki kereskedő, aki szépen vert érmét kínál a férfiaknak és finom vonalú függőket, láncokat a nőknek. Ha teheti, vásárolja meg a legszebbet, de ha üzletet remél, olvassa el előbb táblázatunkat és az újfajta aranylázról szóló írásunkat.

A szabadság ráérős napjaiban lehet a bolhapiacokon, régiségboltokban, kisgalériákban legjobban böngészni. Ha beleolvas a három szakember műgyűjtésről szóló elmélkedésébe, elgondolkodhat azon, akar-e ön is gyűjtő lenni, ami sok örömmel, de nem kevés elfoglaltsággal jár.

Borongósabb napokra a sakkfigurák történetéből vett részletek, a vert és varrott csipkéről szóló írás és a francia műkereskedelem átalakulásáról tájékoztató nagyobb lélegzetű olvasmány való. Az esti borozgatás, szalonnasütés közben viszont élénk viták forrása lehet a múzeumi reformkísérletek alapkérdése: eladhatók-e közgyűjteményekben őrzött műtárgyaink? A napfogyatkozás jó ok arra, hogy többet megtudjunk az időmérés legősibb eszközeinek egyikéről, a napóráról, amely ma reneszánszát éli.

Cikkeink közül hagyják a végére azt, amelyik a személyi jövedelemadóról szól, s amikor a nyaralásból hazatérnek, nyomják a Műértőt könyvelőjük kezébe. Annak alapján ő majd megmondja, hogyan érdemes értékesíteni a család műtárgyai közül azt az egy-két eladásra szánt darabot.

Kellemes pihenést kíván

A SZERKESZTŐ

Dalí és társai

Salvador Dalí: Vénusz ostorral (színezett rézkarc, 35x27 cm)
A szentendrei Erdész galériákban augusztus 29-ig láthatók Dalí, Miró, Picasso és Arp munkái.

Képmutogatók

Praszkinoszkóp, játék XIX. sz.
A Képnézési formák és szokások a fotográfia feltalálása előtt és alatt című kiállítás augusztus 22-ig látogatható a kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeumban.

A szecesszió ma

Bukrán Edit: Kínálótál
A Gödöllői Iparművészeti Műhely tárlata augusztus 30-ig tart nyitva a budapesti Újszecesszió Kortárs Művészeti Galériában.

Néró palotája

Achilles és Sciro
Freskó a 68-ban elkészült, most restaurált és júliustól látogatható római császári lakhely, az Aranyház falán.

MŰÉRTŐ
Következő számunk szeptember 3-án jelenik meg.

Tudósítás a 48. Velencei Biennáléről

Csak az jöjjön, aki bírja

„Úgy vélem, a biennálénak egy kis vérfrissítésre lenne már szüksége" – mondta a kiállítás idei kurátora, Harald Szeemann, és az Aperto rögvest d'Apertuttóvá változott, vagyis a nemzeti pavilonok melletti nagy kiállítás nyitottból mindenre nyitott lett. Attól tartva, hogy a biennále végleg művészetkedvelő úriasszonyok délutáni sétaterepévé válik, és lemarad a másik nagy európai szemle, a kasseli documenta mögött, Szeemann szélesre tárta a kapukat és beengedett minden új, friss áramlatot. Nem is igen lehetett volna mást tenni, mint az új évezred előtt azt mondani: jöjjön mindenki! Ám a Giardini pavilonjait és hatalmas csarnokait végigjárva, a régi sláger is eszünkbe jutott: „Csak az jöjjön, aki bírja, aki tudja, hogy végigcsinálja...". A biennále tehát egy nagy bárkához vált hasonlatossá, ahová befértek a túlélésre esélyesek, de azért jól látszott, kik azok, akik biztosan meghatározóak lesznek a következő évezred elején is.

Az európai és amerikai fölény megszűntével az érdeklődés egy csapásra más területek, legújabban Ázsia felé fordult. Az ázsiai művészet sok lépcsőt kihagyva egyből a posztmodern után, a posztkonceptualitás kellős közepén találta magát, és azt hozta, amije van: a súlyos és rejtett múltat, valamint a jelen habkönnyű ázsiai tömegkultúráját.

Zhang Huan: Egy halastó vízszintjének megemelése, 1977

A koreai festő, Noh Sangkyoon (1958) flitteres, fényes, rózsaszín Buddha-szobra és hatalmas, koncentrikus körökből álló flitterkompozíciója mindezt egyszerre mutatta fel azzal a dekorativitással, amely az ázsiai művészetet hagyományosan jellemzi. A koreai hölgy, Lee Bul (1964) installációja a kommersz egy sajátosan ázsiai sikerágazatát, a karaoket használta. Egyszemélyes, párnázott süketszobájában kedvére ordíthat a látogató, miközben a falon amatőr videoklip pereg, a soft-pornókból ismert, egyenruhába bújtatott tinilányok vihognak, táncolnak az ABBA „Dancing Queen"-jére. Bul használati utasítást is mellékelt: „Csukd be a szemed. Gondolj a fia-

folytatás a 14. oldalon

A tettes fogdában, a kódexek a kapitányságon

Antikvárius-lelkiismeret

Borda Lajos antikvárius június 8-án este jutott hozzá, hogy átolvassa az aznapi Népszabadságot, amelyben egy MTI-közlemény alapján ráismert annak a kéziratos kötetnek a leírására, amelyet alig két héttel korábban, 200 ezer forintért vásárolt. Az újság a székesfehérvári püspöki könyvtárból ellopott három kódexről számolt be, hírül adva, hogy az ügyben a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság folytatja a nyomozást ismeretlen tettes ellen, és a kárt húszmillió forintra becsülik. Az antikvárius elhatározta, hogy értesíti a rendőrséget, bár tudta, hogy kellemetlenségek sorát zúdítja a fejére: anyagi veszteség éri és „kabátlopási ügybe" keveredik. Úgy döntött, hogy a rendőröktől nevének titokban tartását kéri, és nem nyilatkozik a sajtónak. (Borda Lajos egyedül a Műértővel tett kivételt.) Másnap reggel antikváriumából feltárcsázta a 107-es számot, és már tíz óra előtt öt székesfehérvári rendőrt – köztük két őrnagyot – köszönthetett üzletében. Hatósági tanúk előtt átadta a könyvet és annak a személynek az adatait tartalmazó vételi jegyet, aki – mint később kiderült – a tolvajt az antikváriumba kísérte. A nyomozók hamar eljutottak a tettesig, őrizetbe is vették, és még aznap begyűjtötték a másik két kódexet is Mike Zoltán fővárosi antikváriustól, aki 20-20 ezer forintot adott értük.

A tettes egy nap alatt fogdába került, a lopott könyvek pedig a székesfehérvári rendőr-főkapitányságra. A közleményben, amelyben a jó hírt nyilvánosságra hozták, a kötetek értékét már 200 millió forintra becsülték.

A történet röviden így foglalható össze: a tolvaj, a 21 esztendős pétfürdői, büntetett előéletű D. Attila valószínűleg a Magyar Televízióban kétszer is sugárzott filmben figyelt föl a kötetekre (tolvajláskor a sokkal komolyabb értékű művekhez a teremben hozzá sem nyúlt).

D. Attila hetekig járt a püspöki könyvtárba, a halk szavú fiatalember azt állította, hogy kutatómunkát folytat, és sikerült is megnyernie a gyűjtemény munkatársainak bizalmát. Azzal hitegette a könyvtárosokat, hogy egy tehetős, külföldön élő rokona komoly anyagi segítséget nyújtana a gyűjteménynek. Amikor elérkezettnek látta az időt, elcsente a terem kulcsát, a köteteket a mellékhelyiségben elrejtette, majd a kulcsot visszacsempészte a helyére. Három kéziratos könyvvel hagyta el az épületet: Arisztotelész Metaphysica című művének XIV. századi, pergamenre írt, 254 lapból álló kötetével, a XV. századi Manuscripta saeculival, amely hét erkölcsteológiai tanulmányt tar-

folytatás a 4. oldalon

II. ÉVFOLYAM – 7–8. SZÁM

A külföldiek maradjanak itt

Szép vezércikkben foglalkozott a Műértő a kiviteli engedélyezések kényes kérdésével, s – okkal – kiállt a muzeológusok mellett, megjegyezve, hogy elképzelhetetlen, hogy „alkukat kötnének". Pedig hajdan nyilván voltak ilyen alkuk: annak idején hírlett, hogy a műtárgyak külföldi kivitelét ellenőrző nagy tudású és feltétlenül tisztességes Petrovics Elek némely, még korábban jelentős anyagi javakkal (és persze ízléssel) rendelkező nagypolgárnak (a gazdasági válságot követő megszorultságában) a világpiacon értékesíthető egypár festményét akképpen engedte ki, hogy ugyanakkor elvárta: más műveket a Szépművészeti Múzeumnak adományozzanak. Ismeretes, hogy így is párját ritkító kincsek kerültek ki a két világháború között, hogy csak kettőt említsek: Gauguintől a Hívás és Van Gogh Olajfaligete. Ezek legális üzletek voltak, míg a Vörös Hadsereg által elrabolt (főként zsidó tulajdonú!) műtárgyak visszaszolgáltatására kevés a remény – noha erre az oroszokat a nemzetközi jog is kötelezné. Ám ma nincs szó alkuról, és felháborító, hogy a honi jobboldal gömbölyded üdvöskéje, a mindenben tudós Csurka István – Magyar Fórum, június 3. – enyhe zsidózással alátámasztva támadja az USA volt budapesti nagykövetét, mert magyar remekműveket vitt ki az országból s azokról egy gyönyörű, színes albumot is kiadott.

Ezzel kapcsolatos hozzászólásom lényege. Csurkával ellentétben állítom, hogy a Nemzeti Galéria a kelleténél is inkább őrködik a magyar festmények fölött: sokszor nem igazán jelentős műveket is „védetté" nyilvánít. Szerintem ez helytelen: ahogy Liszt vagy Bartók megadta a magyar művészet világrangját, ezt megtehetik festőink is – ha tudniillik kijutnak külföldre. Ingyen vagy letétbe is oda kellene adni akár egy-két Szinyeit, Csontváryt, Rippl-Rónait, Egryt vagy Derkovitsot. A magyar festészet a század elején különb volt az amerikainál! Nem kell mindent itthon őrizgetni – jut is, marad is. Nicolas M. Salgó követ úr vállalkozása ezért kitüntetést érdemel, nem kolumnás számonkérést.

Ezzel szemben sokkal szigorúbban kell tiltani a külföldi művészek (még) itthon lévő képeinek-szobrainak kivitelét. Idestova évtizede rendszeresen írok aukciókról, s – noha hiába – mindig szóvá teszem, hogy (a Nemzeti Galériával ellentétben) a Szépművészeti Múzeum nem figyel oda eléggé az aukciós kiállításokra! Listát adhatnék azokról a remekművekről, amelyek csak az utolsó egy-két évben is nem voltak védettek, és így külföldre kerülhettek. Ez az, amire most a Kulturális Örökség Igazgatóságának jobban ügyelnie kell. Magyar képet tehát korlátlanul engedjünk ki; külföldit – semmit.

Kristó Nagy István
művészeti író

„Tizennyolc védett festmény volt azok között a képek között, amelyeket Nicolas M. Salgó annak idején kivitt az országból – tájékoztatta a Műértőt Bereczky Loránd, a Nemzeti Galéria igazgatója. – *Mivel a Galéria egyik képre sem oldotta fel a védettséget, valamennyire a kulturális miniszter, Köpeczi Béla adott kiviteli engedélyt. Ezt ma már – amikor minisztériumi utasításra minden festménynek felülvizsgáljuk a védettségi minősítését – tizennégy képre magunk is megadnánk."*

MŰÉRTŐ
MŰVÉSZETI, MŰKERESKEDELMI HAVILAP

Főszerkesztő:
HAJDÚ ÉVA
Főszerkesztő-helyettes:
BERÉNYI PÉTER
Olvasószerkesztő:
SZABÓ MÁRTA
Kortárs művészeti szerkesztő:
BARTHOLY ESZTER
Tervezőszerkesztő:
KEMÉNY ZOLTÁN
Angol nyelvű melléklet:
The Hungarian Art Connoisseur
KOZMA ZSOLT, LINDA VADÁSZ

Szerkesztőség:
1037 Budapest, Bokor u. 23–25.
Telefon és fax: 436-2270
E-mail: muerto@hvg.hu

KIADJA A HVG KIADÓI RT.
Felelős kiadó:
SZAUER PÉTER ügyvezető igazgató
Kiadóhivatal:
1037 Budapest, Bokor u. 23–25.
Telefon: 436-2000

Hirdetés:
SZELEVÉNYI JUDIT
1037 Budapest, Bokor u. 23–25.
Telefon: 436-2027, 436-2020
Fax: 436-2009, 436-2010
E-mail: hirdet@hvg.hu

Előfizethető:
HVG Rt. terjesztési osztály
1037 Budapest, Bokor u. 23–25.
Telefon: 436-2045 Fax: 436-2009
E-mail: terjeszt@hvg.hu
Előfizetési díj negyedévre: 1095 Ft,
fél évre: 1845 Ft, egész évre: 3500 Ft.

Nyomdai előkészítés:
HVG Press Kft.
ERÉNYI ÁGNES ügyvezető igazgató

Nyomtatás:
Magyar Hivatalos Közlönykiadó
Lajosmizsei Nyomdája
Felelős vezető: BURJÁN NORBERT
ISSN: 1419-0567

Minden jog fenntartva.
A Műértőt vagy annak részeit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképészeti úton vagy más módon – a kiadó írásbeli engedélye nélkül közölni.

Lapzárta

A közgyűjtemények és a tudomány

„Konferenciára várjuk mindazokat, akik a magyar közgyűjtemények és azok tudományossága iránt felelősséget éreznek, illetve elvárásaik vannak múzeumaink, könyvtáraink, levéltáraink működésével, tudományos munkájával kapcsolatban" – ezt olvashatjuk azon a meghívón, amely a Magyar Nemzeti Múzeum, a Szépművészeti Múzeum és a Magyar Természettudományi Múzeum, valamint az Országos Széchényi Könyvtár július 1–2-án megrendezett közös tanácskozására invitált. A budapesti Tudomány Világkonferenciája rendezvénysorozat részeként megszervezett esemény plenáris előadásai A közgyűjtemények gyűjteményfejlesztésének tudományos szempontjai összefoglaló címet kapták, és sorra vették a régészeti, a természettudományi, a néprajzi, a levéltári gyűjtemények gyarapításával kapcsolatos problémákat, foglalkoztak az elektronikus információforrások, továbbá a virtuális múzeumok kérdéseivel is. A július 2-i szekcióülések közül az elsőn a műtárgyról mint történeti forrásról szóltak a résztvevők, a fényképekről, festményekről, numizmatikai tárgyakról „leolvasható" tudományos adatok felismeréséről, felhasználásáról; a másodikon a képző- és iparművészeti gyűjtemények szakkatalógusainak problémáit feszegették; a harmadikon a természettudományi és műszaki gyűjteményeknek a tudományos életben betöltött szerepét érintették; a negyediken pedig a könyvtárról mint a tudomány tárgyáról és eszközéről szóló előadások hangzottak el.
A konferencián a magyar muzeológusok mellett holland, angol, spanyol, horvát és német szakemberek is részt vettek.

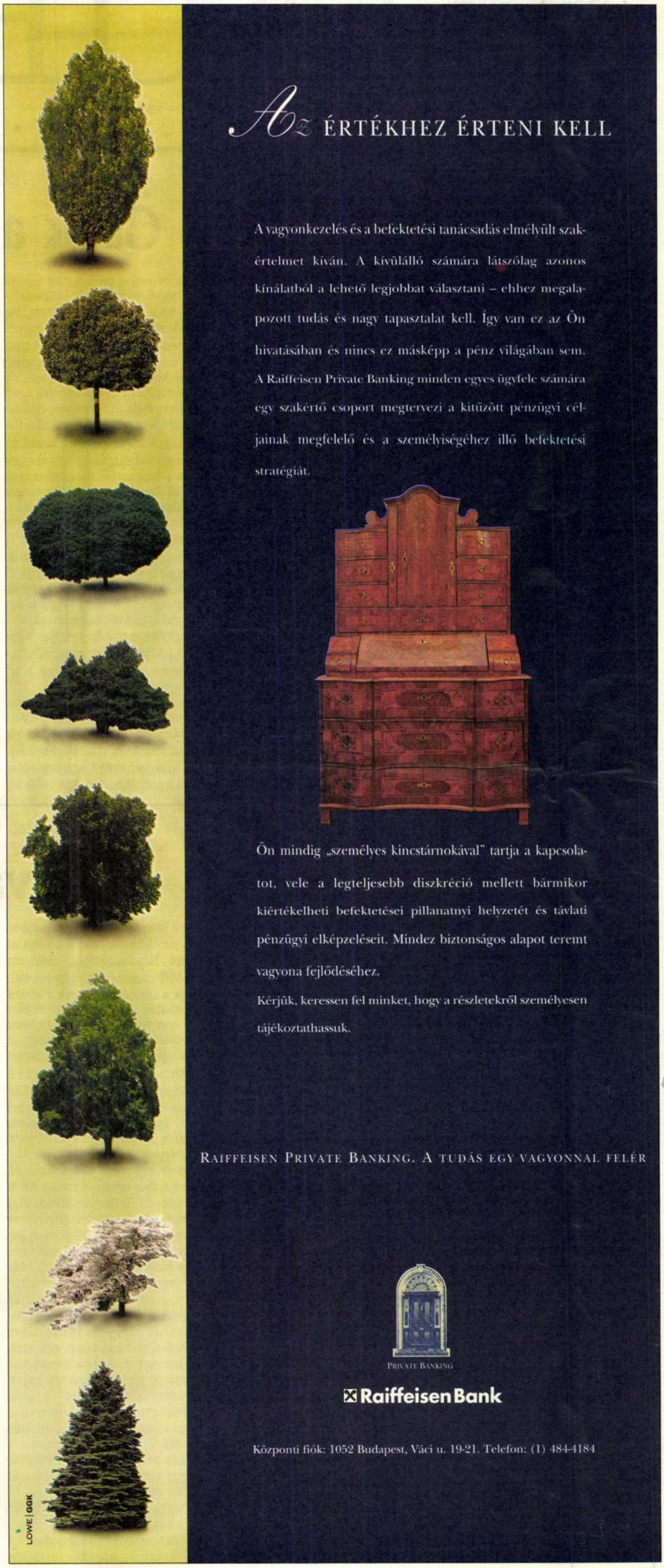

Harc a virtuális műtárgy-kereskedelmi piacért

Tárcsa helyett egérrel

Egy közelmúltban az internetről rendezett USA-beli konferencián az egyik felszólaló úgy vélekedett, hogy az e-mail után az aukciót tekinthetjük a világháló legfontosabb és üzleti szempontból legígéretesebb szolgáltatásának. A számok és a piaci fejlemények kétségtelenül őt igazolják.

Az amerikai Forrester Research médiakutató cég adatai szerint az internet segítségével eladott tárgyak összértéke tavaly 1,4 milliárd dollár volt, 2003-ban pedig várhatóan 19 milliárd dolláros forgalmat bonyolítanak majd az aukciós web-szolgáltatások. Az ugyancsak amerikai Jupiter Communications kutatói 1998-ban 1,2 millióra becsülték azok számát, akik már vásároltak online árveréseken, s szerintük 2002-re ez a szám meghaladja a 6,5 milliót. Ha így lesz, hamarosan a fehér kesztyű és a kalapács mellett az egér és a monitor is az aukciók kellékei közé kerül. Bizonyosan így lesz, állította a 255 éves Sotheby's aukciósház egyik vezetője, miután idén februárban bejelentette, hogy cége 25 millió dolláros kezdő befektetéssel még a nyáron elindítja webes műtárgy-kereskedelmi vállalkozását. Hasonló hittel és költségvetéssel jelent meg az internet nyilvánossága előtt idén tavasszal a 233 éves Christie's is, ám a két nagy múltú, vezető aukciósház hamar szembekerült az ugyancsak a tízezer dollár körüli egyedi értékű műtárgyak forgalmazására készülő, és kizárólag

online működő, mindössze négyesztendős Ebay nevű aukciós szolgáltatással. A Sotheby's és a Christie's szakmai hírnevét és műkereskedelmi tapasztalatát veti latba, amikor megkísérli hűséges vásárlóit a virtuális térbe, a számítógép képernyője elé vonzani. A két cég ma a teljes – hagyományos, azaz nem online – műtárgy-kereskedelmi piac 39 százalékát uralja. A korábban főleg használati cikkek aukciós forgalmazásával foglalkozó Ebaynek viszont komoly internetes ügyfélköre van – web-oldalán másfél milliárd látogatást mérnek havonta –, így számukra az igazi kihívást a műtárgypiac meghódítása jelenti. Az ehhez vezető egyik első lépésként ez év áprilisában az Ebay 260 millió dollárért megvásárolta a világ egyik legnagyobb aukciósházát, a San Franciscó-i Butterfield & Butterfieldet. Válaszul a Sotheby's előbb exkluzív online eladási szerződést kötött 1800 amerikai és európai műkereskedővel, majd június közepén 45 millió dollárért eladta részvényei 1,7 százalékát az online könyvesboltként már sikersztoriját író Amazonnak. A tervek szerint a sothebys.amazon.com web-címen jelentkező közös vállalkozást tovább erősíti a livebid.com, amelynek teljes rendszerét és ügyfélkörét az ötödik éve működő Amazon már májusban megvásárolta.

A nagynevű cégek mellett az idén várhatóan számos új műtárgyaukciós website jelenik meg az online piacon, és az általuk kínált szolgáltatás a legfrissebb technológiák – például a háromdimenziós képi megjelenítés – alkalmazásával minden bizonnyal széles tömegeket hódít meg. Az Ebay és az Amazon mellett az alig egyéves múltra visszatekintő Interactive Collector, valamint az Artnet is komoly esélyekkel készül arra, hogy website-ján keresztül a közönség rövid időn belül sokmilliós értékben adjon és vegyen az interneten műtárgyakat.

Technikai szempontból nincs sok különbség egy használt számítógép és mondjuk egy Van Gogh-kép online árverése között. A használt cikkek kereskedelme iránt világszerte jelentkező hatalmas igényre válaszul az utóbbi egy-két évben az interneten kialakult az a technológia,

amelynek segítségével biztonsággal lehet nagy mennyiségű árucikket a neten keresgélők számára elérhetővé és megvásárolhatóvá tenni. Mivel a műtárgypiacon sem kizárólag többmilliós értékű, egyedi darabokat forgalmaznak, a folyamatosan fejlesztett adatbiztonsági rendszereknek köszönhetően az online aukciós site-ok jelentős része már ma is alkalmas arra, hogy a műgyűjtők különleges igényeinek megfeleljen. Azt persze most még csak kevesen hiszik, hogy egy online árverésen dől meg az a 82,5 millió dolláros aukciós rekord-ár, amelyet 1990-ben a Christie'snél fizettek egy Van Gogh-képért (bár az ArtNet.comon májusban egy gyűjtő 168 000 dollárért vásárolt meg egy Lucio Fontana-képet).

Az online aukció folyamata előbb-utóbb minden site-on olyan lesz, mint az „igazié". A legújabb internetes adatátviteli módszerek és eszközök már lehetővé teszik a mozgókép és a hang továbbítását is, így nemsokára az aukciókhoz bárki, a világ bármely pontjáról „élőben" csatlakozhat. A vásárolni szándékozó internetezők hitelkártyaadataikkal azonosítják magukat, és az általában egyszerű és gyors regisztráció után máris számítógépük képernyőjén követhetik a licitálás pillanatnyi állását. Komolyabb értékű tárgyak árverésekor gyakran előzetes regisztrációra van szükség: a részletekbe menő személyi azonosítás és a hitelképesség hagyományos eszközökkel történő megállapítása az aukciósház és a licitálók érdekeit egyaránt védi. Az érdeklődők, ha igénylik, a kalapács alá kerülő tárgyakról az aukciós site-okon egy kattintással megtudhatják azok részletesebb történetét, sőt akár azt is, hogy a szakemberek szerint felmerülhet-e velük kapcsolatban a hamisítás, netán a lopás gyanúja.

Bár az internet lehetővé teszi az úgynevezett valós idejű tranzakciók lebonyolítását (ilyenkor a résztvevők tartózkodási helyüktől függetlenül egy időben licitálnak), az árverések többnyire hosszabb ideig, sokszor napokig tartanak. Az előre meghirdetett időszakban bárki bármikor csatlakozhat a licitáláshoz – természetesen az adott aukciós site szabályai szerint. Több aukciós site-on az érdeklődő előre meghatározhatja, mennyit szándékozik a kikiáltott tárgyért fizetni, és a licitálást egy program végzi el helyette. Az árverés állásáról aztán mobiltelefonjára vagy e-mail-címére is kérhet rendszeres jelentéseket.

Az online árveréseken aukciósházak, múzeumok és magánszemélyek egyaránt megjelentethetik értékesíteni kívánt tárgyaikat. Az úgynevezett business-to-person tranzakciók során a vásárló egy jogi személlyel kerül üzleti kapcsolatba. Ilyenkor a fizetés módjáról, a megvásárolt tárgy szállításáról, a szükséges dokumentumokról és minden egyéb tudnivalóról a site részletes tájékoztatást kell hogy adjon. Amikor azonban az eladó és a vevő is magánszemély, érdemes egy közvetítő szolgáltatást igénybe venni, amely gondoskodik arról, hogy mind a megvásárolt tárgy, mind pedig a pénz a megfelelő kezekbe kerüljön.

SZENDREI TIBOR

Sotheby's
www.sothebys.com
Christie's
www.christies.com
Ebay
www.ebay.com
Butterfield & Butterfield
www.butterfields.com
Interactive Collector
www.icollector.com
Artnet
www.artnet.com
Amazon.com
www.amazon.com
LiveBid.com
www.livebid.com
Bonhams
www.bonhams.com
Auctionguide
www.auctionguide.com
Collectors Auction
www.collectorsauction.com
The Auction Channel
www.theauctionchannel.com
Internet Auction List
www.internetauctionlist.com
AuctionWatch
www.auctionwatch.com

World Wide Web

1

2

3

1 Franciául, angolul, spanyolul és japánul „tud", egyébként pedig minden szempontból hét nyelven beszél a Louvre site-ja. A nyelv kiválasztása után virtuális túrát tehetünk a múzeumban, és nézelődhetünk a termekben. Az óriási – az egyiptomi emlékektől a görög és etruszk szobrokon át a Mona Lisa-kaliberű kincsekig terjedő – gyűjtemény legkiemelkedőbb darabjainak digitalizált változatai mellett a múzeum története, programjai, valamint az intézményről szóló legfrissebb hírek is helyet kapnak az oldalakon.

2 Egy sor web-site-on ismerkedhetünk az amerikai építészet meghatározó alakja, Frank Lloyd Wright életével és munkáival. Az 1867-ben született és 1959-ben elhunyt mesterről szóló részletes életrajzot, munkáiról számos fotót és tervet, valamint kereshető adatbázisokat találunk az alább megadott web-címeken. Az amerikaiak szerint aki a festészetben Rembrandt, a szobrászatban Michelangelo és a zenében Beethoven, az az építészetben Frank Lloyd Wright.

3 És végül, ha az esztétikai élmények okozta révületben túl távol kerültünk a földtől, visszatérítenek a Museum of Bad Art (Silány művészet múzeuma) oldalain felsorakoztatott alkotások. „Színvonalasan a színvonaltalanságról" talán ez lehetne a mottója az igazán szórakoztató site-nak, amelynek fenntartói szerint az intézmény gyűjtőköre rendkívül tág: ide tartozik minden olyan mű, ami már annyira rossz, hogy nem lehet egyszerűen csak a sutba vágni.

1 Louvre: **<http://mistral.culture.fr/louvre/ >**
2 Frank Lloyd Wright: **<http://www.franklloydwright.org/>**
<http://www.geocities.com/SoHo/1469/flwbuild.html>
<http://www.pbs.org/flw/>
<http://www.adelaide.net.au/~jpolias/FLW/>
3 Museum of Bad Art: **<http://glyphs.com/moba/>**

HUNGAROFILA
HUNGAROFILA KFT.
1055 Budapest, Honvéd u. 40. fszt 7.
Telefon: 332-2678, fax.: 331-5913
Nemzetközi bélyegaukciók

MŰÉRTŐ
MEGRENDELŐ

☐ Igen, megrendelem a **Műértő** című havilapot egy évre – 15% kedvezménnyel – 3500 Ft-ért. MRB5
☐ Igen, megrendelem a **Műértő** című havilapot félévre – 10% kedvezménnyel – 1845 Ft-ért.
☐ Igen, megrendelem a **Műértő** című havilapot negyedévre – 1095 Ft-ért.
☐ Mutatványszámot kérek.

Név
Ügyintéző neve
Cím
Telefon/fax e-mail-cím
☐ Csekket, illetve számlát kérek a befizetéshez.
☐ EC/MC/Visa kártyával fizetek.
hitelkártya száma lejárata a megrendelő aláírása

Kérjük, a kupont küldje vissza a HVG terjesztési osztálya címére:
1037 Budapest, Bokor u. 23–25. vagy a 436-2010-es faxszámra.
E-mail-cím: terjeszt.@hvg.hu
A visszaküldött adatokat további akcióinkhoz is fel kívánjuk használni. Ha adatai felhasználásához nem járul hozzá, kérjük, ezt jelezze!

Tudósítás a 48. Velencei Biennáléről

Csak az jöjjön, aki bírja

folytatás az 1. oldalról

talos, szerelmes elragadtatás vagy a reményvesztés legtisztább pillanatára." A kínai Zhao Bandi (1963) is jellegzetesen ázsiai műfajt választott: a nagy népszerűségnek örvendő fotóképregényt, illetve az édeskés poszternaptárak világát. Sorozatának ő és egy játék pandamackó a szereplője. A test és a nem, majd vele a személyiség elvesztése az egyik fontos témája ezeknek a műveknek. A szintén kínai származású Zhang Huan (1965) a body artot fölelevenítő akcióiban drámaian megszenvedve szerzi vissza mindezt. A biennále egyik legszebb műve az a fotója, amelyen emberi testekből emelkedik egy kis hegycsúcs a valódi hegy tetején (Egy métert hozzáadni egy ismeretlen hegyhez), illetve a másik, amelyen néhány ember mellig vízben áll (Egy halastó vízszintjének megemelése).

Juraj Bartusz
A bőrünkre megy

Híven a kilencvenes évek szemléleti váltásához, Velencében is szembetűnő volt a női alkotók előretörése. Nem tévedtek azok, akik a New Yorkban élő, iráni Shirin Neshatot (1957) a díjazottak közé várták. A Turbulent című videoinstallációban egy nő és egy férfi énekes néz szembe egymással egy sötét terem két szemközti faláról. A férfi egy verset énekel, a nő pedig szavak nélküli, kiáltásokkal, síró, suttogó hangokkal teli, szabad dallamot. Úgy tűnt, igazából a zenék „vitték el" ezt a művet, valamint a politikai tartalom: Iránban nőknek tilos a nyilvános éneklés.

A nem vállalása vagy rejtegetése, a test elvesztése és megtalálása sokkal izgalmasabban jelent meg a lengyel nőművész, Katarzyna Kozyra (1963) videomunkájában. Felkavaró műve, a Férfifürdő, a kelet-európai mezőny egyik legerősebb alkotása. Katarzyna Kozyra 1992-től szenvedett fehérvérűségben, gyógyulásáig kemoterápiával kezelték. A test állapota, pusztulása, átalakulása azóta művei fő témája. A Férfifürdő című videomunka Budapesten, a Gellért fürdőben készült, ahová a művésznő férfinak maszkírozva ment be egy olyan napon, amikor a fürdőt csak férfiak látogatták. Rögzítették a folyamatot, ahogyan a maszkmester – mindenhol – férfivá alakítja, azt pedig, ahogy elvegyül a fürdőzők között, rejtett kamerával figyelték. Állítása szerint rettenetesen félt a lelepleződéstől, és többször magára zárta a mosdóajtót, kétségbeesve próbált meg elrejtőzni, holott tudta, hogy titkával lemeztelenítve is magányos, elszigetelt marad. Zavarba ejtő és furcsa módon szép ez a videomunka, éppúgy, mint a szlovák képzőművészek ötlete, akik még tovább mennek az emberi test és a művészet viszonyának újraértelmezésében. A Slovak Art for Free (Szlovák művészet – ingyen) projektben nem egy, hanem 48 művész alkotásai szerepelnek, mégpedig úgy, hogy avatott kezek a vállalkozó szellemű nézők testére tetoválják a listáról kiválasztott mintát. A test a műalkotás megszokott tárgyából így annak hordozójává, médiumává minősül át. Egy sor határt egyszerre törnek át a projektben részt vevők. A nézők egy része számára közvetlenül és végérvényesen megszüntetik a művészet és az élet különállását, ugyanakkor az új – potenciálisan végtelen számú – alkotáshordozók testén a művek kikerülnek a műhelyből vagy a kiállítóteremből, s szabadon kószálni kezdenek a világban. Ráadásul az alkotásokat az országhatárokon is engedély nélkül, vámmentesen át lehet vinni egyik országból a másikba. Nem, vagy csak igen bonyolult módon vetődhetne fel mozgásuk, azaz importjuk és exportjuk korlátozása. A művészet szabad áramlása így teljesen konkrét módon kötődik össze a személy választásának és mozgásának szabadságával. Ugyanakkor ha valaki úgy dönt, hogy magára tetováltat egy művet, önkéntes elkötelezettsége a művészettel ugyanolyan élethosszíglani érvényű lesz, mint a művészé. A művészet így már nemcsak a művésznek, hanem a szemlélőhordozónak is „a bőrére megy".

Elavult térképeken és régi kiadványokon kívül már csak a Velencei Biennálén, a „csehszlovák pavilonban" szerepel együtt a Cseh Köztársaság és Szlovákia. Velencében viszont a közös pavilonon kívül – illetve belül – a test mint téma, illetve médium is összeköti a két országot. Veronika Bromova (1966) installációjában őt magát látjuk a falon elhelyezett hatalmas fotókon, ám nem ismerhető fel, mert a testét átlátszó ragasztószalagcsíkok torzítják, s arca egyetlen képen sem jelenik meg. Eltorzított, meztelen testének közszemlére tétele zavarba ejt, hiszen hozzászoktunk a plakátokon, fotókon vagy pornográf kiadványokban a tökéletes formákhoz, hibátlan testű modellekhez. Bromova azonban a testén nem belül, hanem kívül, jól láthatóan hordja a műanyagot, így szabadságának korlátozottsága jóval nyilvánvalóbb, mintha szilikonnal dúsítaná fel az idomait. Az installáció része egy, a térben felhőszerűen lebegő, így első pillantásra szabadnak látszó, ám valójában erősen korlátozottan mozgó fehér állatalakzat.

A csehszlovák pavilon teljességét és szépségét még egy voltaképpen művészeten kívüli, de mindenképpen szívet melengető gesztus is emelte: az első szlovák tetoválás egy prágai szobrász (Pavel Opočensky) jobb vállára került.

A díjazottak listája láttán megállapíthatjuk, hogy Kelet-Európa már nem olyan „érdekes", mint volt a vértelen forradalmak idején. Pedig térségünk kiváló művekkel képviseltette magát.

A magyar pavilon – kiállításának címe: A techné felvállalása – olyan művészeket vonultat fel, akik bonyolult és aprólékos, manuális munkával hozzák létre műveiket, és emelsai is. Erdélyi azon kevés művész közé tartozik idén Velencében, akik többé-kevésbé megmaradtak a képalkotás hagyományos keretein belül. Technikája azonban nem hagyományos. Kiegyensúlyozott és harmonikus képeit nem úgy hozza létre, hogy egy színtelen anyagra fest rá színeket, hanem fordítva, színes felületekre visz fel önmagukban színtelen anyagokat. Monokróm festészetet művel, ám képei mégsem nélkülözik az árnyalatokat. Ruhabélésselyemre fest, folyat olajat, lakkot, így hozza létre finom formáit és tónusait.

„Érdekel a geometria. Szeretek bütykölni valamivel, ami nem túl egyszerű" – nyilatkozta munkáiról Csörgő Attila. Négy műve szerepel Velencében, úgy tűnt, legnagyobb sikere cím nélküli munkájának van. Ez a cérnákból, pálcikákból, csigákból barkácsolt szerkezet folyamatosan mozog, a vékony póklábakra emlékeztető madzagok, rudacskák különböző térformákká állnak össze „emberi kéz érintése nélkül". A fölső részén bonyolult módon rögzített, alján súlyokkal ellátott háromszintes mű mintha világmodell volna a sufniból, pokoli, égi és földi masinériával. A barkácsboltokban megvásárolható anyagokból összerótt, törékeny szerkezet saját sérülékünységünket és kiszolgáltatottságunkat is leleplezi.

Az okos gép mögött, az átriumos épület túloldali falán látható Bukta Imre műve, az Okos táj. A magyaros szecesszió jegyében, Maróti Rintel Géza által tervezett pavilonhoz ironikusan viszonyul az egyébként csöppet sem ironikus installáció. Bukta 1993-as műve kukoricacsutkából készült emberfigurákból áll. A kukorica abból a termésből való, amely a művész édesapjának halála miatt betakarítatlan maradt. A figurák kis plasztikzacskókat tartanak, bennük a róluk lehántott kukoricaszemek, a saját lenyúzott bőrük.

A nemzetközi mezőnyben mindenképpen a legelsők közé tartozó magyar anyag érettségben és kifinomultságban leginkább a biennále sztárművésze, az amerikai Ann Hamilton (1956) munkájához mérhető. Hamilton az 1930-ban épült amerikai pavilont egyfajta misztikus görög szentéllyé változtatta. A mű címe, a *myein* görög szó, a pupilla erős összeszűkülését jelenti. Etimológiailag a misztikum, misztérium szavakkal rokon, egyik eredeti jelentése szerint: szemet becsukni, egy másik szerint pedig valakit misztériumokba beavatni.

A myein a pavilon falain kívül kezdődik. Hamilton az épület belsejét és a környező teret egyaránt a mű részeként kezeli. A ház elé egy hatalmas, torzító üvegfalat tervezett, amely megtöri, bizonytalanná, illuzórikussá teszi az épület falait, egy pillanat alatt bevonva a szemlélőt a mű valós és gondolati terébe. A nézőt érő benyomások együtt és külön-külön is megkérdőjelezik a látás dominanciáját érzékszerveink között. Tudjuk, hogy a falak egyenesek, de nem így észleljük. A fehér falon Charles Reznikoff Testimony: The United States 1885–1915 Recitative (Vallomás: Egyesült Államok 1885–1915 Recitativo) című versét látjuk Braille-írással. Tapintásunk segítségével, ujjainkkal olvashatjuk el, helyesebben olvashatnánk, ha mi is, mint a vakok, beavatottak lennénk, ismernénk a kódot. A tágas, világos és szellős épület belső falain rendkívül finomszemű, bíborlilás por hull alá, lágy függönyként megtörve a felület fehérségét. A por fennakad a Braille-felirat pontjain – véletlenszerűen rajzolja ki a jeleket –, majd önnön súlyától leomolva vagy a pavilont átjáró szellőtől lefújva a földön gyűlik össze, a falak között bolyongó szemlélő pedig cipője talpán továbbviszi, széthordja a porszemeket a többi helyiségbe. Közben Ann Hamilton suttogó hangját halljuk, amint sejtelmesen, fonetikai jelenként felolvassa Abraham Lincoln második beiktatási beszédét. A kiejtett jelek, mint a por, apró szemekként úsznak a térben, fülünkkel érzékeljük ugyan őket, de szöveggé nem állnak össze.

Lincolnnak a rabszolgaságot eltörlő, a demokrácia alapjait megteremtő polgárháborút követően elmondott beszéde és Reznikoffnak az amerikai állapotokat, az erőszak eluralkodását leíró verse tehát misztikusan és intim módon jelen vannak, belengik az épületet, ám nem tudatunk, hanem csak érzékszerveink számára hozzáférhető módon. Ráadásul érzékszerveink nem a hagyományos csatornaként működnek a világ és tudatunk között.

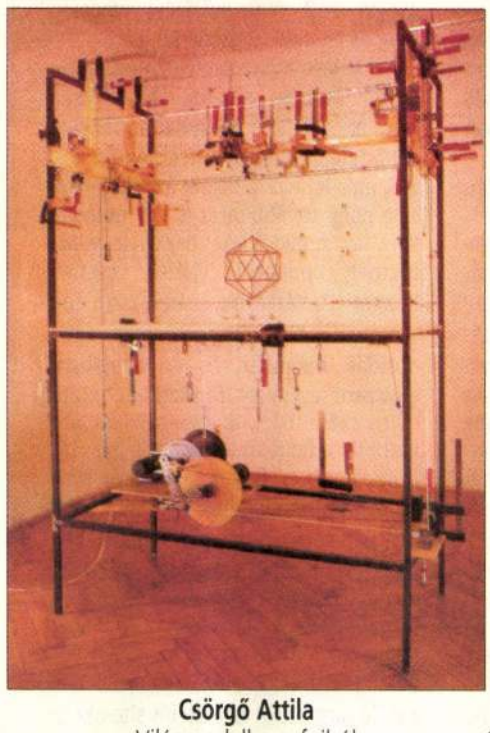

Csörgő Attila
Világmodell a sufniból

lett tudatos is az, amit csinálnak. A nemzetközi színtéren is ismert Bukta Imre (1952) mellett négy fiatal: Benczúr Emese (1969), Imre Mariann (1968), Csörgő Attila (1965) és Erdélyi Gábor (1970) szerepelt. A megnyitón komoly tömeg jelent meg, és az érdeklődés nem csak az ott felszolgált magyar pezsgőnek szólt – a kiállítás a biennále legeredetibbjei közé tartozik. A magyar katalógus tanulmányait András Edit, Andrási Gábor, Bencsik Barnabás, Sturcz János (a magyar kiállítás nemzeti biztosa), valamint Tatai Erzsébet jegyzi, és – hogy Bencsik Milan Kunderától kölcsönzött szavait tovább forgassuk–, az egész tárlat mintha a művészet elviselhetetlen könnyűségéről szólna.

A látogató Imre Mariann különleges technikával készült, zöld cérnával hímzett betonlapjaira lép, a betonon növényi ornamentika és emberalak látható. Az anyagok zavarba ejtőek, a technika bravúros (Imre Mariann készített már hímzést vízre is). Az egyszerre súlyos és légies betonmű fölött Benczúr Emese áttetsző, rózsaszín, hímzett anyaga lebeg, rajta a felirat: Try to see the world through, a lábunk alatt viszont ott szerepel a tollal írt, apró szöveg: It's never easy. Könnyűnek tűnik a lebegő vászon, valójában aprólékos, „szerzetesi" munkával készült, mint ahogy Benczúr Emese korábbi művei is. Textilszélekre, törülközőkre, farmernadrágok levágott hajtókáira, vászoncsíkokra, vasúti függönyökre hímzett rövid szövegeket, amelyeket naponta újra és újra „végigírt" a hímzőtűvel. Rendszeres és bensőséges folyamat, mint a naplóírás, fáradságos és kötelességszerű, mint valami önmagára rótt penitencia.

Akár a két női alkotó munkái, a légiesség játékai Erdélyi Gábor alkotá-

HIVATALOS DÍJAK

Fődíj
DOUG AITKEN, videoművész
CAI GUO-QUIANG, performer
SHIRIN NESHAT, videoművész

A legjobb nemzeti pavilonnak járó díj
OLASZORSZÁG
(MONICA BONVICINI, BRUNA ESPOSITO, LUISA LAMBRI, PAOLA PIVI, GRAZIA TODERI)

Külön kiemeltek
GEORGES ADÉAGBO, installációkészítő
EIJA-LIISA AHTILA, videoművész
KATARZYNA KOZYRA, videoművész
LEE BUL, installációkészítő

Életműdíj
LOUISE BOURGEOIS, szobrász
BRUCE NAUMAN, videoművész

Zhao Bandi
Képregény a falon – Pop art Kínában

Filozófiai aspektusai mellett, helyesebben azoktól elválaszthatatlanul a mű egyben Amerika vonzó, sejtelmes, hipnotizáló szimbóluma. Különösen ha figyelembe vesszük, hogy egy olyan épület külső és belső terében létezik, amely 1930 óta Amerikát reprezentálja, s amelyet általában Monticellóhoz, Thomas Jefferson házához, a polgári szabályozottság, a rend, a tisztaság és a demokrácia szimbólumához szoktak hasonlítani.

A 48. Velencei Biennále óriásbárkáján még azoknak is jutott némi hely, akiknek hivatalosan egyelőre nincs. Bulgária képzőművészeit csak egy nemzetiszínű levelezőlap képviselte, feladója Nedko Solakov, és mindössze arról tudósít, hogy harminc év folyamatos „jelen-nem-lét" után 2001-ben ők is készen állnak, hogy ténylegesen is részt vegyenek a kiállításon. Georges Adéagbo (1942) benini alkotó installációja mindössze egy napig állt, pontosabban feküdt egy velencei utcán, tárgyakat, kavicsokat, könyveket, lemezeket, kézírásos papírokat tett le Az oroszlán története – Velence régen és Velence ma címmel. Akinek pedig csak a nevét tudtuk meg, Sislej Xhafa, egy albán fiú, talán hosszútávfutó, hiszen a biennále első napjaiban végig futni láttuk a Giardiniben, hátán esetlenül rajzolt szám, mellére pedig egy albán zászló volt festve – a föld nélküliek nevében, a vízre épült városban.

KOZMA ZSOLT–NAGY GERGELY

A biennále 1999. november 7-ig tart nyitva. A belépő 26 éven felülieknek kb. 3500 Ft, 26 éven aluliaknak kb. 2000 Ft.
Web-oldala: **www.labiennaledivenezia.net**

Ann Hamilton
Látvány és illúzió

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt a

FEKETE MOSOGATÓ

című kiállítás akciójára az ózdi Kék Acél Étterembe.

Időpontja és teljes tartama:
1997. október 3.
16-19 óra

Megnyitja: Pataki Gábor
művészettörténész

Kiállító művészek:
1.Bajkó Anikó
2.Baranyay András
3.Beöthy Balázs
4.Bernát András
5.Brinkmann, Simona /GB/
6.Csörgő Attila
7.Hislop, Dominic /GB/
8.Elek Is
9.Eln Ferenc
10.Fekete Balázs
11.Frankl Aliona
12.Gábor Imre
13.Gerber Pál
14.Gerhes Gábor
15.Julius Gyula
16.Károlyi Zsigmond
17.Kenyeres István
18.Kicsiny Balázs
19.Koronczi Endre
20.Kungl György
21.Leininger, Stéphanie /F/
22.Lengyel András
23.Lévay Jenő
24.Lugosi Lugo László
25.Menesi Attila
26.Nagy Attila
27.Rosta József
28.Sugár János
29.Swierkiewicz Róbert
30.Szabics Ágnes
31.Szegő György
32.Tolvaly Ernő
33.Várnagy Tibor
34.Várnai Gyula
35.Weis, Trixi /L/

Kurátor: Török Tamás

A kiállítás támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap,
Fővárosi Önkormányzat
Kulturális Bizottsága,
Bükkvidéki Vendéglátó Rt.,
„Provincia Nostra"
(Ózdvidéki Kulturális
Hétvége)
Putnok Bánya Kft.

A kiállítás csak
a fent jelzett időpontban
tekinthető meg, de
dokumentációja
hozzáférhető lesz.

CSÖRGŐ ATTILA

berne Fassungen halten die ausgesucht schönen Mineralien. Auf dem Kupparand und zwischen den Stufen sind zwei Gravuren seitlich vom Ausguß eingetragen worden. Eine Gravur zeigt vier Personen neben einem Förderhaspel. Ein in Altvätertracht gekleideter Knappe und ein Bergbeamter stehen rechts, zwei Adlige mit Sporen an den Stiefeln und Federhüten stehen links vom Haspel und stützen sich auf die Kurbeln. Die Gravur des Haspels ist merkwürdig, da beide Kurbeln nach unten gerichtet sind. Zwei Seile sind am Rundbaum angeschlagen, ein Ende hängt in den Schacht hinab und ist nicht zu sehen, am anderen ist ein Korb befestigt. Unterhalb des Kübels am Seil ist ein zweiter zu erkennen, ob sie untereinander am Seil hängen, ist nicht zu entscheiden. Im Freiraum unter den beiden Bergleuten rechts vom Haspel liegen Schlägel und Eisen als Gezähe sowie zwei kreuzförmig übereinandergelegte Bretter, während unterhalb der beiden Adligen ein Anker (als Symbol für die Hoffnung) und ein Räuchergefäß eingraviert wurden. Die Inschrift ober- und unterhalb des Rundbaums erläutert die Szene: SIC FODIENDVM / REGALE (So muß nach dem Regalrecht gefördert werden). Das Recht des Landesherrn auf die Bodenschätze kommt durch diese Bildszene somit unmißverständlich zum Ausdruck.

Sog. Eszterhazyscher Bergmannspokal (Kat.-Nr. 232): „Bergmännisches Glücksrad"

Auf der gegenüberliegenden Randzone ist ein zweizeiliges Chronogramm eingraviert worden: HVngarIae VIVat ReX FerDInanDVs et Vna / Ipsa FoDIna sVas Larga reVeLet opes (es lebe Ferdinand, König von Ungarn, und die nach ihm benannte Grube möge reiche Schätze erwecken). Zwischen den beiden Zeilen des Chronogramms (= 1650) ist der doppelköpfige, bekrönte Habsburger Adler eingetragen, der in seinen Klauen das Bergbauemblem Schlägel und Eisen hält.

Der Deckel des Eszterhazyschen Pokals ist nochmals eine wahre Apotheose bergmännischer Kunstentfaltung. Auf dem flachen, sich zum Knauf hin emporwölbenden Deckel sind sechs Stufen auf Mulden befestigt, der Raum dazwischen überreich mit getriebenen Ornamenten verziert. Man erkennt Berge, Hügel, Pflanzen, Vögel, zwei Göpelhäuser mit Schlägel und Eisen (und Kugelknauf) als Bekrönung und angesetzten Schachthäusern und eine Bergkirche (oder ein Anläuteturm mit Zechenhaus?). Darüber steigt eine kegelförmige Erhebung auf, die nochmals mit sechs Stufen besetzt ist. Drei kleine, fein ausgearbeitete Bergmannsfiguren bearbeiten diese Mineralienstufen: Die Knappen halten Schlägel und Eisen als Gezähe in Händen. Den Abschluß des Deckels bildet eine gegossene, recht große, bärtige Bergmannsfigur, die mit der Gugel, der geknöpften Jacke, dem Leder, Kniehosen sowie Stiefeln bekleidet ist. Diese Figur kniet und hat das rechte Knie auf eine vergoldete Erhebung aufgesetzt. Die rechte Hand ist erhoben, die linke liegt vor dem Leib und hält ein herabhängendes Drahtstück: Ob dieses als Helm eines Eisens zu deuten ist oder als Kette eines offenen Froschgeleuchts, muß unentschieden bleiben. Die Nähe allerdings zu der besonders großen und reichen, blumenartig gefaßten Erzstufe, die an einem langen, flachen blütenartigen Stil befestigt ist, am hinteren Deckelrand ihren Anfang nimmt und sich zu der Figur hinwölbt, macht es allerdings wahrscheinlich, daß die Figur ursprünglich Schlägel und Eisen in Händen gehalten hat. Auch die Körperhaltung spricht dafür.

Am Ende des „Blütenstils" ist die Jahreszahl 1530 eingraviert.

Das Innere des getriebenen Deckels ist mit einer Platte abgedeckt. Auf dieser kreisrunden Platte ist ein bergmännisches Glücksrad eingraviert worden – dies ist eine singuläre Darstellung und geht auf Glücksraddarstellungen in der abendländischen Kunst zurück. Die Gravuren zeigen eine mächtige Welle mit vier Speichen und ein schematisiertes Wasserrad, auf dem vier Bergknappen aufsteigen und herabfallen. Bergmännisches Glück und Verderben sind das Thema der Darstellung, die von Tulpenblüten und Beischriften zusätzlich geschmückt worden sind. Das „Berck/mänisch/Glücks/rath" ist zwischen den Speichen des Rades als Beischrift und Motto der Darstellung eingraviert. Ein Bergmann in Altvätertracht und einem Kompaß in der Rechten

CSÖRGŐ Attila

Tárlatlátogató

Mi lesz veled, Művészet?

Európaiság — hamarabb vált elcsépeltté e fogalom, mintsem tisztázódott volna, ki mit ért rajta. A Germinations (ejtsd: zserminászión) kiállítás megnyitóján, a Budapest Galériában, ahol francia és német nyelven hangzott el köszöntő, ismertetőszavak, amelyeket több mint 10 országból összegyűlt vendégsereglet hallgatott, a beszédet mondók között egyedül a magyar megnyitó személy, dr. Marschall Miklós, Budapest főpolgármester-helyettese nem tudta már jóízűen kiejteni ezt a vágyott, kívánt találkozást és túl nem értékelhető célokat és álmokat megtestesítő tulajdonnevet: Európa. Ennek ellenére elmondta, hogy ez a kiállítás ismét egy lépés „arrafelé", s a félszeg megfogalmazás mögött kultúránk és identitásunk drámájának árnyéka húzódott meg.

Persze van, aki mindezt nem így látja. Zsigmond Attila a házigazda zavartalan derűjével mesélte el a Germinations hiteles történetét — beleszőve abba az isteni gondviselést is éppoly természetes tényezőként, mint a Budapest Galériát vagy a Fiatal képzőművészek Stúdiója Egyesületét. A dolog ebben az interpretálásban igen egyszerű. A francia—német kultúrkapcsolatok javítása érdekében létrejött Germinations főszervezői, akik a kétoldalú kapcsolatot sokoldalú, multilaterális vállalkozássá kívánták fejleszteni, az isteni gondviselés nyomán kapcsolatba kerültek a Budapest Galériával, akik azon nyomban a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesülete és a Magyar Képzőművészeti Főiskola részére, továbbá (a Germinations vezetői kérésére) a Cseh és Szlovák Köztársaságba, valamint Lengyelországba adták tovább az információt. És mindenki örült, és mindenki bekapcsolódott.

Mibe is? Egy nemzetek fölötti európai képzőművészeti stúdió munkájába, amely nagy családként számon tartja tagjait, azokat a fiatal művészeket, akik egy hónapig náluk, az általuk szervezett művésztelepen dolgoztak. Ma már 13 ország fiatal alkotóiról van szó, még éppen főiskolásokról vagy egy-két éve végzettekről.

Hoppá! A szervezési séma maga nagyon ismerős. Hallottunk már ilyet itthon is: csak mi tárgyszerűen alkotótelepnek hívjuk az ilyen kezdeményezést, s nem adunk azoknak olyan poétikus nevet, mint amilyen például a Germinations, ami „csírázás"-t jelent. És van más különbség is, elsősorban az anyagi kondíciókban. Mert próbálna nálunk úgy működni egy ilyen telep, hogy éves munkájáról színes, 250 oldalas katalógust ad ki! És ez nem a felszín. Ez a lényeget érinti: a kultúrában is csak akkor lehet dinamikus stratégiát képviselni, ha annak kivitelezéséhez, megvalósításához van fedezet. Kis áttétellel idekapcsolódik a további lényeges differencia: nálunk nem az egyes kezdeményezések (mint amilyen a Germinations), hanem csak az összes magyarországi telepet képviselő Szimpózion Társaság vált jogi személlyé. Következésképp stratégiai célú anyagiakkal is elsősorban e társaság rendelkezhetne, de helyzetéből adódóan máris az ideálisnál több adminisztrációt kényszerül vállalni.

Irigyeljük mindezekért a Germinations fiataljait, miközben a képek, szobrok, installációk között járunk. A művek azt bizonyítják, hogy a huszonévesek körében nem a szűkebb pátria útra bocsátó hatása a dominánsabb, mint inkább a képzőművészetben megmutatkozó nemzetekfelettisége. Ennek megállapításához azonban szét kell választanunk azt, amit a rendezők teljes tudatossággal összekeverni igyekeztek: az egyes országokat képviselő művészeket. S ha nem kis munkával, de a korrektül szerkesztett katalógus segítségével mégiscsak megoldjuk ezt a feladatot, az eredmény abban mutatkozik meg, hogy nem kapunk karakteres nemzeti csoportokat. A 10 német művész között éppúgy van konceptes — Franz Baumgartner der Ältere: Hogyan dolgozott a black-box a fórumon —, mint tisztán festői eszközökkel dolgozó művész. Példa rá Käthe Ebner Nagy víz című 4 méterszer 2 és fél méteres vászna. S egyikük alkotása sem mutat „nemzeti jegyeket", miként a még szintén német minimalista Nicole Frenzelé, akinek műve egy textilt imitáló betonszalag. S ugyanezt állapíthatjuk meg a francia művészeknél: Philippe Gronon konceptfotói, Jean-Marc Haroutiounian nonfiguratív festői felületei vagy Geneviéve Loizeau hangeffektusok lenyomataként készült ceruzaművei nem igazán rendelkeznek a francia kultúra mélyére hatoló gyökérzettel.

Vagy nézzük a magyar fiatalokat! Csörgő Attila figyelmet keltő alkotása 13 darab földre állított méterszer méteres üvegtáblából áll, amelyek között körmágnesek alakítanak ki vonzó-taszító erőtereket, hogy végül az egész mű bemozdítható, „mobil" legyen, úgy, hogy közben játékos jellegének törékenysége tökéletesen ellentmondjon. Gaál Tamás féminstallációi mintha a Bachman Gábor által képviselt „posztmodern tatlinizmus" esztétizáló variációja lenne — azaz talán itt mégiscsak érződik némi „helyi" meghatározottság a műben. Kentaur (Erkel László) szimpatikusan misztifikált vizescsészéjével a festői konceptnek lírai változatát képviseli. Az életnek a vízzel való azonosítása rámutat a művész választott útjára, mellyel a realitás és a misztikum köztes területét járja. Művészete éppígy helyezkedik el a klasszikus hagyományok és a progresszív törekvések eredményeinek pólusai között. Végül Linter Tamás a festői festészet képviselője; még kialakulatlan motívumhasználattal.

Végezetül néhány olyan művész, aki a 13 országot képviselő 62 alkotó közül már az első, futó benyomások alapján megjegyzésre kerülnek, mivel figyelmet vonzó műveket mutatnak be. Javier Esteban (spanyol) emulziós felületen fagallyakból székeket készít: festői, konceptes, minimalista egyszerre, és Tapies-t sem felejti! Handris Pantelis (görög) installációplasztikái az emberiség közös múltjáig visszanyúló fétis tárgyakra emlékeztetnek, s kivitelezésükön érződik a formai örökség gazdag birtoklása. Utoljára a leghatásosabb művet említem: a lengyel Krzysztof Malec szikla-nádpihe isntallációját, a Csendet. E mű a természetes anyagok felhasználásának érzelmileg is gazdag konceptuális használatára épül. Ha a néző lendületesen vagy hangosan közeledik a mű felé, a rebbenékeny pihék azonnal megmozdulnak — a puha, békességes mozdulatlanság megszűnik. De tudunk-e, akarunk-e mozdulatlanul és csendben szemlélődni, amikor oly vonzó a kézlegyintésre, szusszantásra átalakuló látvány? Ars longa, vita brevis — a művészet hosszú, az élet rövid — tartotta a mondás. A mű pillanatnyi — látjuk. Vajon mi lesz veled, Művészet?

• Chikán Bálint

Rónai Andr
a Pro Cultu
szár
A díjat 1985 ót
külföldön a legszí
A magyar kultúr
kapcsolatok fejle
beszélgettünk
színésszel, a Hal
tagjával, aki egyb

— A Valahol Eur
film egyik gyermeksz
csúrt sokan ismerik M
gon. Azt azonban má
tudják nálunk, hogy m
mekszínészből felnőttko
él Izraelben?

— Negyvenháro
március 15-én, éppen a
badság ünnepén, 17 é
lettem szabad ember, a
jet, majd az angol zón
Bécsbe érkeztem, ah
végre kijutottam Izrael
utcából... Ez egyébként
címe is „A Király ut
el..." — amelyet előrel
jus 3-a és 10-e között M
gon rendezendő Izrael
ból adok elő Budapeste
nés, vidám-szomorú
már négy-öt évvel ezel
volt Budapesten egy s
zönség előtt is előadni.
vendégjáték alkalmából
álló estem egyes részle
tesen Izraelben már sol
tam. Utoljára anyám ha
önálló estem Izraelben.
la után azonban megfo
többé nem adom elő
mert nincs kinek...

Szüleimnek köszönh

Tav

MÁRCIUS 16. Z
Tomkins Énekegyütt
győzhetett meg, hog
szerencsés műsorvála
keres és emlékezetes e
tás ötlete kissé külsős
vallások liturgiájába
bemutatása), hiszen eg
zenei szempontoknak

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt a

FEKETE MOSDGATÓ

című kiállítás akciójára az ózdi Kék Acél Étterembe.

Időpontja és teljes tartama:
1997. október 3.
16-19 óra

Megnyitja: Pataki Gábor
művészettörténész

Kiállító művészek:
1. Bajkó Anikó
2. Baranyay András
3. Beöthy Balázs
4. Bernát András
5. Brinkmann, Simona /GB/
6. Csörgő Attila
7. Hislop, Dominic /GB/
8. Elek Is
9. Eln Ferenc
10. Fekete Balázs
11. Frankl Aliona
12. Gábor Imre
13. Gerber Pál
14. Gerhes Gábor
15. Julius Gyula
16. Károlyi Zsigmond
17. Kenyeres István
18. Kicsiny Balázs
19. Koronczi Endre
20. Kungl György
21. Leininger, Stéphanie /F/
22. Lengyel András
23. Lévay Jenő
24. Lugosi Lugo László
25. Menesi Attila
26. Nagy Attila
27. Rosta József
28. Sugár János
29. Swierkiewicz Róbert
30. Szabics Ágnes
31. Szegő György
32. Tolvaly Ernő
33. Várnagy Tibor
34. Várnai Gyula
35. Weis, Trixi /L/

Kurátor: Török Tamás

A kiállítás támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap,
Fővárosi Önkormányzat
Kulturális Bizottsága,
Bükkvidéki Vendéglátó Rt.,
„Provincia Nostra"
(Ózdvidéki Kulturális
Hétvége)
Putnok Bánya Kft.

A kiállítás csak
a fent jelzett időpontban
tekinthető meg, de
dokumentációja
hozzáférhető lesz.

CSÖRGŐ Attila

helyben hagyott! Korábban a mosonmagyaróvári sortűzügyben is megszüntették a pert, egyebek mellett azért is, mert a tanúk ellentmondásosan vallottak. Egyéni véleményem az, hogy aki bűnt követ el, és azt jogszerűen bizonyítani lehet, az bűnhődjön. Az elmúlt évek bírósági eljárásai és a felmentések azt sugallják, hogy igen komoly értelmezési és minősítési problémák tették bizonytalanná az ügyészi és bírói szerveket. A leginkább vitatott tétel az 1949-es genfi egyezmény alkalmazása az ötvenhatos sortüzek megítélésére. Sokan meggyőzően állítják, hogy 1956-ban nem volt háború Magyarországon, és ezt a nemzetközi jogra hivatkozva bizonyítják. Ebben az esetben a sortűzperekre nem alkalmazhatók a genfi konvenció előírásai, amit egyébként 1956 előtt nem hirdettek ki hazánkban, vagyis a jogállam kritériumai szerint ki nem hirdetett, ezáltal nem hatályos törvényt nem lehet megszegni! Szerény jogi ismereteim alapján úgy ítélem meg, hogy az 1956-os cselekmények elkövetésekor hatályos magyar törvények szerint a sortűzügyek már régebben (1971-ben!) elévültek. Az a véleményem, hogy ez nem lehet jogvita tárgya, még kevésbé jogerős bírói ítéletek hivatkozási alapja. Nem meglepő tehát, hogy vannak, akik már politikai perekről beszélnek. Mások azt állítják, hogy a folyamatban lévő eljárások csak arra valók, hogy eltereljék az emberek figyelmét nehéz életükről és a szegénységről. Tény még az is, hogy a 43 esztendeje történt eseményeket képtelenség meggyőző és jogszerű bizonyítékokkal alátámasztani. A még élő tanúk idős emberek, és homályos, valamint ellentmondásos visszaemlékezéseik sem fogadhatók el hiteles és perdöntő tanúvallomásként, valamint bizonyítékként. A bosszú és a gyűlölködés által motivált „tanúskodás" pedig a justizmord irányába terelné a bírósági eljárást. Ebből következik, hogy egy demokratikus jogállam nem alkalmazhat tőle idegen eszközöket!

Nemes József, Orosháza

Olvasónk észrevétele annyiban helyes, hogy az úgynevezett sortűzperekkel kapcsolatosan sok jogi probléma merült fel éppen az egyes cselekmények elévülése, valamint minősítése miatt. Az viszont vitathatatlan tény, hogy a jelenlegi jogi álláspont és alkotmánybírósági határozat értelmében az 1956-os, többségében fegyvertelen lakosságra leadott sortüzek, így a mosonmagyaróvári is, emberiség elleni, tehát nem elévülő bűntettnek minősül. Abban olvasónknak viszont igaza van, hogy ilyen hosszú idő elteltével az egyes személyek tételes bűnösségének bizonyítása igen nehéz jogi feladat.

A szerkesztőség

Tisztelt Olvasóink!

Az olvasói leveleket a Szerintem rovatban általában rövidítve, esetenként szerkesztett formában adjuk közre. Az írások tartalma levelezőink nézeteit tükrözik, amelyek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőség véleményével.

ETŐINK!

feladhatják
út 30/A
, Postafiók 785
6-8274
zsef krt. 41.
, 266-9044.
ress) 351-9854
R) 342-6164

Adás-vétel

LEMEZGYŰJTEMÉNYT 317-4855.

SSZŐRMÉBŐL női bun- süzletem felszámolása miáron eladók. Napközben:

Szolgáltatás

TEMETKEZÉS 50 000 Ft S. O. S-lehetőséggel. 322-7078.

REDŐNYÖSMUNKÁK. 262-4724.

Oktatás

5 ÉVES amerikai tapasztalattal beszédcentrikus nyelvoktatást vállalok. Tel.: 215-6780.

Bérlemény

KIADÓ a II. kerület Bég u. 3-5. szám alatt lévő Nemzetközi Irodaházban Irodahelyiség. Érdeklődni: 212-4019 Veres Kitty igazgatónál.

Hangszer

ZONGORÁK, pianínók garanciával, szállítással. 209-3247.

PIANÍNÓT vásárolnék. Tel.: 341-2229.

Vegyes

ÁPOLÁSI intézményünk, amely Újpesten működik, felvesz ápolásra, rehabilitásra szoruló betegeket.

NÉPSZAVA M.o. 1999.09.22.

Bemutatkozásunk határtalan távlatai

NÉPSZAVA-információ

Szabó Magda Kossuth-díjas író és fiatalabb pályatársa, *Krasznahorkai László* jelenlétében rendezték meg tegnap délelőtt a Magyar Rádió Márványtermében az október közepén nyíló 51. Frankfurti Könyvvásáron való bemutatkozásunk előkészületeiről szóló végső beszámolót a sajtó képviselőinek. *Prőhle Gergely* közigazgatási államtitkár, *dr. Szegedy-Maszák Mihály* professzor, miniszteri biztos és *dr. Bernáth Árpád* professzor, a Frankfurt '99 Kht. ügyvezető igazgatója szerint minden készen áll arra, hogy a „Magyarország határtalanul" jelszó jegyében szervezett ötnapos bemutatkozás jól sikerüljön, és hosszú távon is megalapozza országunk kulturális és gazdasági kapcsolatait.

Hazánk lesz az első kelet-közép-európai díszvendég a világ legnagyobb könyvvásárán, ezért a kulturális vezetés mindent elkövetett, hogy kilépjünk a nyelvi elszigeteltségből, és a magyar könyvkiadók a nemzetközi piac állandó résztvevőivé váljanak. Nem sajnálták a költségeket sem: a magyar irodalmi és tudományos művek idegen nyelvre fordítására és megjelentetésére alakult Frankfurt '99 Kht. 610 millió forintból gazdálkodhatott. Összesen tízezer magyar művet mutatunk be az idei Frankfurti Könyvvásáron idegen nyelven, ezek közül 250 kötetet az alkalomra kiírt pályázatok révén, újonnan fordítottak le.

Vaskos dossziékat tölt meg és a bőség zavarát vetíti előre az irodalmi, képzőművészeti, zenei, színházi és filmprogramok immár végleges jegyzéke. A szervezők azonban arra is gondoltak, hogy a helyszínen – az agórán, illetve a magyar pavilonban – és az interneten is tájékozódhassanak az érdeklődők a rendezvények pontos helyéről és idejéről. (A Frankfurt '99 Kht. honlapját a www. frankfurt.matav.hu címen érhetik el az érdeklődők.)

Gömb-örvény fényből

Csörgő Attila kiállítása a Liget Galériában

Kovács Ágnes Veronika
írása a NÉPSZAVÁNAK

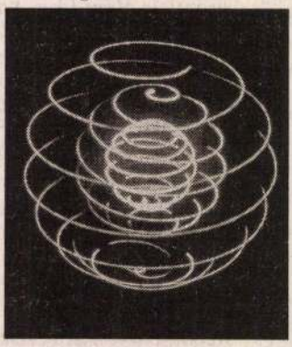

Velence, Berlin, Ljubljana után ismét Budapesten állít ki *Csörgő Attila*: a geometriai és fizikai problémákon meditáló képzőművésznek ma este, hat órakor nyílik kiállítása a Liget Galériában Gömb-örvény címmel. A kiállításon egy mobil installáció és ezt működés közben dokumentáló fotók lesznek láthatók. (Az installáció korábbi verziója, az ennél szimplább Félgömb című konstrukció az idei Velencei Biennálén látható.) A Gömb-örvény tulajdonképpen egy motor által hajtott tárcsa, amelyre kisebb szerkezeten zseblámpaizzót tartó pálca van szerelve, s mindez három, egymással összehangolt forgó mozgást végez. A zseblámpaizzó a különböző irányú mozgások eredményeként hurkokból álló fénylő gömbformát rajzol ki, amely gyönyörű burokként zárja magába a konstrukciót. A látvány teljességében soha nem mutatkozik meg, csak hosszas szemlélődés után sejlik fel a néző számára, hogy valójában milyen alakzatot is produkál a világító izzó. Csörgő egyik elgondolása a munkával kapcsolatban éppen az, hogy míg puszta szemmel soha nem érzékelhető egészében a fénylő gömb, addig a hosszan exponáló fényképezőgép képes rögzíteni, láthatóvá tenni azt. A gépi és a természetes látás közötti paradoxonra utalnak a falon függő kinagyított fotók, amelyek különböző nézőpontból ábrázolják a virtuális jelenséget.

Csörgő Attila munkái talán azért is váltak népszerűvé az utóbbi időben, mert konceptuálisan a képzőművészet legfrissebb témájával, virtuális jelenségekkel, objektumokkal foglalkozik, ám mindezt a lehető legegyszerűbb technikával, házi, barkácsoló jelleggel teszi. Alkotásai első pillantásra összebucherált, csoda, hogy működő szerkentyűk, amelyekből csavarok, kis satuval összefogott tárcsák, lemezek, vezetékek lógnak ki mindenütt, mégis, amikor ezek a gépezetek működésbe lendülnek, szokatlan és páratlan szépségű jelenségeknek lehetünk szemtanúi.

Csörgő Attila

Támogatók:

Fresnoy Studio National des Arts Contemporains
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

Budapest Galéria

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

Csörgő Attila

Fél-tér

című kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(Budapest III., Lajos utca 158.)

2002. január 24-én 17 órakor.

A kiállítás 2002. február 24-ig tekinthető meg,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

Támogatók:

Fresnoy Studio National des Arts Contemporains
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

CSÖRGŐ ATTILA

Narancs-tér / Orange Space

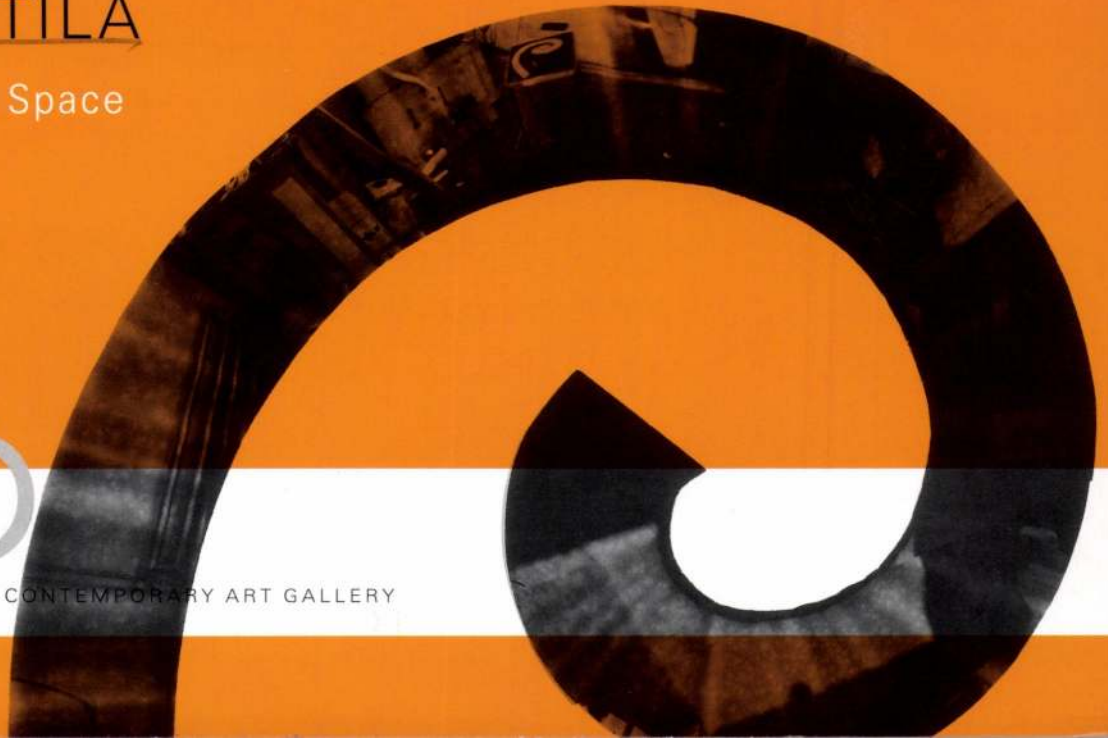

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

CSÖRGŐ ATTILA

Narancs-tér / Orange Space

megnyitó / vernissage: 2004. február 26. csütörtök, 19.00 – 21.00
megnyitja / speech: Faa Balázs

nyitva / on view: 2004. február 27 – március 26.,
kedd – péntek / Tuesday – Friday 14.00 – 18.00,
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

külön köszönet / special thanks:
Galerija Gregor Podnar, Slovenia

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE BP.62. 2004-2-18

Timár Árpád
Üllői út 119.
Budapest
1091

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

Budapest, VI. ker., Király u. 76. • T: (1) 413 7608 • www.acbgaleria.hu • acbinfo@acbgaleria.hu

A kiállítás támogatói / The exhibition is sponsored by:

CSÖRGŐ Attila

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület

Stúdió Galéria

Csörgő Attila

1996. április 16 - május 4.

megnyitó: április 16. kedd 18 óra

nyitva: hétfő - szombat 14 - 18 óra

1053 Budapest, V., Képíró u. 6. Tel: 267 2033 Fax: 342 5380 e-mail: studiog@dial.isys.hu

CSÖRGŐ Attila

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA

Hornyik Sándor
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
Budapest
H-1014

Tisztelettel meghívjuk Önt az ***acb*** kortárs művészeti galéria bemutatkozó kiállítására, amely **Ádám Zoltán, Braun András, Csörgő Attila, Előd Ágnes, a Kisvarsó, Komoróczky Tamás, Németh Hajnal, Szarka Péter, a TNPU és Várnai Gyula** műveivel 2003. február 22-én, szombaton, 18.00 órakor nyílik. Megnyitja: **Vágvölgyi B. András.**

Budapest, VI. ker., Király u. 76., T: (1) 413 7608, www.acbgaleria.hu, info@acbgaleria.hu

A megnyitó után szeretettel várjuk a Műcsarnok Bistro által rendezett partira, amely 22.00 órakor kezdődik a Műcsarnokban. Múzeumzene: **DJ Palotai.** A belépés ingyenes.

A kiállítás megtekinthető március 14-ig, szerdától péntekig 14.00–18.00, szombatonként 10.00–13.00 óra között, előzetes egyeztetés esetén ettől eltérő időszakokban is.

Csörgő Attila a Škuc Galerija (Ljubljana) hozzájárulásával szerepel a kiállításon.

Támogatóink és partnereink: Első Magyar Borház Kft., Badacsonytomaj

Inter-Európa Bank Rt. ÍRÓKÉZ PAPÍR-ÍRÓSZER NYOMTATVÁNY FRUTTA INTERACTIVE Timp Kft.

Csörgő Attila

ARITMIA

2000. november 25.,szombat

SZEMPONTVÁLTÁS
(a gondolat rugalmassága)
KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
Kurátor: Szőke Katalin

Kiállítás Csörgő Attila, Lakner Antal, Kiss Péter és Várnai Gyula műveiből, megnyitó 14.00-kor nyitva 2001. jan. 12-ig., 10.00-18.00 zárva hétfőn, dec. 23-27., 30-31. és jan.1.

Előadások 14.00-16.00 között, az ELTE Pszichológiai Intézetének munkatársaitól
Mérő László: *Bevezető a Szempontváltáshoz*
Kő Natasa: *A kényelem zsákutcája*

Flexibilitás-terminálok (játékok, tesztek, kísérletek)

HÁZI FELADAT (új, művészeti barkácslap)
Szerkesztette és készítette: Kupcsik Adrián és Vécsei Júlia

DR. DZSEKI & MR. HÁJ SÓ
21.00-22.30: *Nagy utazások*
Házigazdák: Nyulasi Zsolt & Boda András
Vendégek: Kiss Tibor (informatikus), Papp László (plébános), Szabó Ferenc (lapgazda), Szalay Balázs (autóversenyző)

www.ica-d.hu
A műsorváltozás jogát a rendezők fenntartják.

Kortárs Művészeti Intézet-Dunaújváros
Institute of Contemporary Art (ICA-D)
HUNGARY 2400 Vasmű út 12. T/F: 25 412 220
ica-d@dunanet.hu http://www.ica-d.hu

alapzaj5

PLAYBACK
(multimédia show)
17.00 - 21.00
DUNAÚJVÁROSI FŐISKOLA

résztvevők:
BALDANDERS, Csáki László, Farkas Roland, foxy (Ravasz András), Horváth Tibor, KissPál Szabolcs, Kokesch Ádám, Komoróczky Tamás-Szőnyi András, Loránt Anikó E., Nagy Róbert, PSEUDO TROUVÉE (Tonyo-Mik Trouvée), Szabics Ágnes-Sőrés Zsolt, TERRA ROSSA, Várnai Gyula

www.freebox.com/alapzaj5

©keserue

PARTY
22.00 - 02.00
DJ Nande
E meghívó a party belépőjegye, kérjük hozza magával!

Ingyenes busz indul Budapestről a Műegyetem főépületétől 12.00-kor, vissza Budapestre: 24.00-kor.
Az utolsó Volánbusz Dunaújvárosból Budapestre 20.20-kor, Pécsre 17.45-kor, Székesfehérvárra 19.52-kor indul.

Amennyiben nem kíván visszautazni a fenti időpontokban, szállást az alábbi szállókon foglalhat. Bejelentkezés november 25., 20.00 óráig!
Dunaferr Szálló, Építők útja 2., 6000Ft/2fő/éjsz., 06-25-58-12-27
Kevei Kristóf, Nyárfa u. 2., ~4000Ft/fő/éjsz., 06-20-345-68-47
Hild J. Szakközépiskola, Dózsa Gy. út 35., 750Ft/fő/éjsz.,06-25-412-010

NKA Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata, Apple Magyarország Dunanet, Vivendi, Dunaújvárosi Főiskola HÖK, SZEM Baráti Kör

DUNAÚJVÁROSI 15.11.00 AL-I/a/104
MAGYARORSZÁG 030 FORINT

NYOMTATVANY
Dr. Tímár Árpád
Budapest
Üllői út 119. IV/65.
1091

ARITMIA
alapzaj5

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt

CSÖRGŐ ATTILA
az 1998. évi Smohay-díjas festőművész
kamarakiállítására.

A kiállítást bemutatja
és a Smohay János Alapítvány
1999. évi ösztöndíját átadja:
SASVÁRI EDIT művészettörténész,

1999. szeptember 24-én,
pénteken délután 5 órakor
a Fekete Sas Patikamúzeumban
(Székesfehérvár, Fő u. 5.)

A kiállítás megtekinthető:
1999. október 17-ig
hétfő kivételével, naponta 10-18 óráig.

F.k.: dr. Fülöp Gyula

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

Timár Árpád
művészettörténész

Budapest II.,
Tárogató út 60.fszt. 1.
1021

SMOHAY JÁNOS ALAPÍTVÁNY

Budapest Galéria Kiállítóháza
Budapest III, Lajos u. 158
1995. május 18 – június 18.
18th of May – 18th of June 1995

Támogató:
Supported by:

The British Council

IN and OUT of TOUCH

Résztvevő művészek:
The artists of the exhibition:

Johannes Albers
Attila Csörgö
Róza El-Hassan
Pál Gerber
Melanie Jackson
Jaime Pitarch
Cornelia Schmidt-Bleek
Kerry Stewart
Susan Turcot

A. Csörgö

A kiállítás rendezői:
Curated by:
Mariele Neudecker
Barbara Thumm

MEGHÍVÓ

A Budapest Galéria
meghívja Önt az

ÉRINTŐK
kiállítás megnyitójára

Időpont: május 18. 17,00

The Budapest Galéria invites you
to the opening of

IN AND OUT OF TOUCH

opening night: 18th of May, 5pm

Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest, III. Lajos u. 158.
Nyitva: Hétfö kivételével naponta 10–18 óráig
Open daily from 10am – 5pm except Monday

organisers>
suzanne mészöly program director C³.
adéle eisenstein program coordinator C³.
ágnes veronika kovács program coordinator C³.

advisory committee>
lászló beke director műcsarnok.
wolfgang meissner director goethe-institut budapest.
matthias müller-wieferig goethe-institut budapest.
miklós peternák chair of board C³.
zoltán sebök theoretician.
j.a. tillmann theoretician.

szervezők>
mészöly suzanne programigazgató C³.
adéle eisenstein programasszisztens C³.
ágnes veronika kovács programasszisztens C³.

tanácsadó testület>
beke lászló igazgató műcsarnok.
wolfgang meissner igazgató goethe-institut budapest.
matthias müller-wieferig goethe-institut budapest.
peternák miklós C³ kuratórium elnöke.
zoltán sebök teoretikus.
tillmann j.a. teoretikus.

http://www.c3.hu/c3/events/flusser/englishinfosheet.html

Intersubjectivity
Interszubjektivitás

http://www.c3.hu/c3/events/flusser/magyarinfolap.html

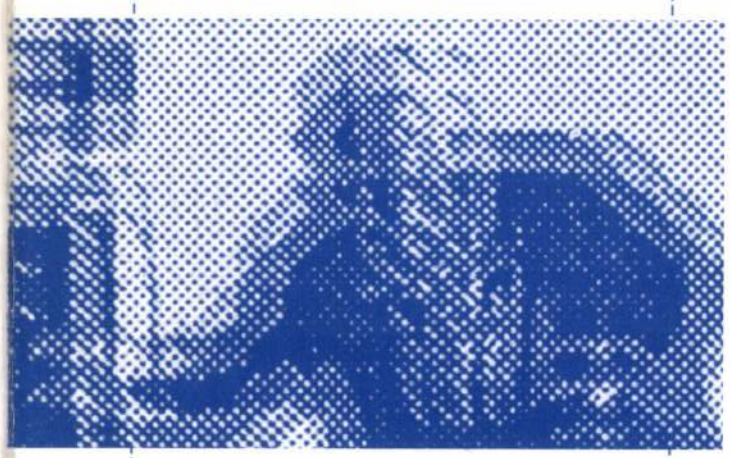

Intersubjectivity: media metaphors, play & provocation

Interszubjektivitás: médiametafórák, játék és provokáció

march 15 - 19 1997
1997. március 15-19
budapest

6th international Vilém Flusser symposium & event series
6. nemzetközi Vilém Flusser szimpozion és eseménysorozat

official opening> **6th international Vilém Flusser symposium & event series**

exhibition opening> reflections on Flusser

‡ 6.oopm. saturday. 15 march. 1997 ¤ open until 6 april. 1997

> C³. országház utca 9. budapest I

exhibiting artists > józsef a ádám. attila csörgő. péter kiss. jános sugár

¤ curator miklós peternák

6th international Vilém Flusser symposium

Intersubjectivity; media metaphors. play & provocation

‡ 10.00am ~ 7.oopm. sunday. 16 ~ monday 17 march. 1997

> törley terem. műcsarnok. hősök tere

invited speakers > marie-luise angerer ~ lászló beke ~ lubor benda pierre bongiovanni ~ gábor bora ~ zoltán galántai ~ ladislav galeta marina grzinic ~ erkki huhtamo ~ gottfried jäger ~ dietmar kamper thomas knöfel ~ klaus kreimeier ~ ryszard kluszczynski hans ulrich reck ~ zoltán sebők ~ ákos szilágyi ~ jános sugár j.a. tillmann ~ milos vojtechovsky ~ siegfried zielinski ~ +

book presentation

hungarian translations of Vilém Flusser's books

¤ die schrift (tartós hullám - balassi kiadó) das bett (kijárat kiadó)

‡ 6.oopm. tuesday. 18 march. 1997

> goethe-institut budapest

exhibition and performance

the code ¤ gusztáv hámos. miklós peternák. zoltán szegedy-maszák

‡ 7.oopm. wednesday 19 march. 1997 ¤ open until 25 march. 1997

> goethe-institut budapest. andrássy út 24

hivatalos megnyitó> **6. nemzetközi Vilém Flusser szimpozion és eseménysorozat**

a kiállítás megnyitója> Flusser nyomán. szabadon

‡ 1997. március 15. szombat 18 óra ¤ nyitva 1997. április 6-ig

> C³ országház utca 9. budapest I

művészek > a ádám józsef. csörgő attila. kiss péter. sugár János

¤ a kiállítás kurátora peternák miklós

6. nemzetközi Vilém Flusser szimpozion

Interszubjektivitás; médiametafórák. játék & provokáció

‡ március 16. vasárnap ~ 17. hétfő. 10.00 ~ 19.00

> törley terem. műcsarnok. hősök tere

meghívott előadók > marie-luise angerer ~ beke lászló ~ lubor benda pierre bongiovanni ~ bora gábor ~ galántai zoltán ~ ladislav galeta marina grzinic ~ erkki huhtamo ~ gottfried jäger ~ dietmar kamper thomas knöfel ~ klaus kreimeier ~ ryszard kluszczynski hans ulrich reck ~ sebők zoltán ~ ákos szilágyi ~ jános sugár j.a. tillmann ~ milos vojtechovsky ~ siegfried zielinski ~ +

könyvbemutató

Vilém Flusser munkái magyar fordításban

¤ az irás (tartós hullám - balassi kiadó) az ágy (kijárat kiadó)

‡ 1997. március 18. kedd 18 óra

> goethe-institut budapest

kiállítás és performansz

a kód ¤ hámos gusztáv. peternák miklós. szegedy-maszák zoltán

‡ 1997. március 19. szerda 19 óra ¤ nyitva: március 25-ig

> goethe-institut budapest. andrássy út 24

BARTÓK 32 GALÉRIA

A LIGET GALÉRIÁBAN*

Csörgő Attila / Gömb-örvény

megnyitja: Zwickl András művészettörténész

1999 szeptember 22-én 19 órakor

LIGET GALÉRIA

megtekinthető: 1999 október 12-ig

nyitva: 14 -18 óráig (kedd szünnap)

1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 5.

http://www.c3.hu/~bartok 32/

*Mivel a Bartók 32 Galéria kortárs művészeti programját a fenntartó XI.kerületi Önkormányzat Képviselő Testülete 1999-ben nem fogadta el, az oda tervezett kiállításokat részben más kiállítótermek mutatják be, részben pedig a virtuális Bartók 32 Galéria web oldalain hozzáférhetők (további részleteket ld. Szőnyei Tamás: A Bartók 32 profilváltása/DAC-korszak - MANCS XI évf.30.szám 1999 július 29, 111. Bodóczky István: Life after Life/A Bartók 32 Galéria virtualizálódása - Balkon 99/7,8).

Csörgő Attila / Gömb-örvény

Csörgő István

Dr Maria Fogel- Dr. Zoltan Nagy:
Röntgenatlas. tipográfiája.

Emlékbe.

A szép magyar könyv, 1963 27. l.

Csörgő István

Szentágothai - Flerkó - Mess
Hipothalamic control of
the anterior pituitary c.
könyvet tipografizáltu

Dicséretet Kapott

A szép magyar könyv, 1962, 2 gold

Csörgő István

Radnót: Szembetegségek c.

könyvet tipografizálta

Dijak kapott

A nép magyar könyv, 1962, 31 old

Csörgő István

Zoltán János: Die Anwendung des Spalthautlappens in der Chirurgie – könyvet tipografizálta

Díjat kapott

A nép magyar könyv, 1962, 27 old

Csörgő István

Tipográfus munkáját ~~díjat~~ díjazták

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicsérettel részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz. 23. l.

Csörgő István

Tipográfus munkáját díjazták

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicsérelben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 Tr. 23.l.

Dr. Gyula Horváth

Tanszéki főmérnök

A tudományok kandidátusa

Magyar Optikai Művek T. 521.

Csörgő István

M. Radnót: Neurodokrine Beziehungen zur Ophtalmologie c. könyv kötéstervei és tipográfiája.

2 reprodukció: kötéstervek és tipográfiált oldal.

A szép magyar könyv 1961

Csorgé Intrai

M. Radnót: Neuroelektrische Beziehungen zur Ophtalmologie c. Könyv kötésterve és tipográfiája

2. reprodukció: kötésterv és tipográfiát eldel.

A szép magyar könyv 1961

Csörgő István

N. Melczer: Präcenserosen und primäre Krebse der Haut c. könyv kötésterve.

reprodukció.

A szép magyar könyv, 1961

Csörgő István

M. Radnót: Szematlasz c. könyve tipográfiája.

Tipográfiált oldal reprodukciója.

A szép magyar könyv, 1961

Csörgő István

M. Radnót: Szimatlasz c. könyv tipográfiája.

Tipografizált eldel reprodukciója

A szép magyar könyv, 1961

Csörgő István

Radnót: Szematlan c. könyv
tipográfiáját tervezte
I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1961, 2 old.

Csörgő István

Magyar Imre: „Erkrankungen der Leber und der Gallenwege" c. könyv védőborítója (szepró)

A szép magyar könyv, 1960, 75 old

Csörgő István

Magyar Imre: Erkrankungen der Leber und der Gallenwege – könyv kötestervét és védőbori tó-pát készíti.

I. díjat nyert

A nép magyar könyv, 1960, 15 old.

Csörgő István

Radnót: Neuroendokrinen Beziehungen zur Ophthalmologie c. könyv kötését borítóját és tipográfiáját tervezte

Diszérettel kapott

A szép magyar könyv, 1961, 26 old

Csörgő István

Gulesz - Holló: Diagnostik des Neuroendokrinen c. könyv tipográfiáját tervezte Dicséretet kapott

A szép magyar könyv, 1961, 2 old.

Csörgő István

helvezet: Präcacerosen und Primäre Krebse der Haut c. könyv kötését, borítóját és tipográfiáját tervezte

I. díjat kapott

A szép magyar könyv, 1961, 25 old.

Csörgő István

Fogel - Nagy: Röntgenatlas, a könyv tipografált oldalai (sepró)

A négy magyar könyv, 1963

Csömyei Sándor

az alábbi tervpályázaton kiemelt megvételt nyert egyik terv egyik szerzője

Dr.Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata,1970. - Magyar Ép.műv.1971.4.sz.2-4.l.

Csörnyei Sándor építész

Tervezőnőpertjának terve

Költségtérítést kapott az alábbi

pályázatok

Kovács Ferenc: A tabáni Rác

gyógyfürdő tervpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

CSÖRGŐ ATTILA
Narancs-tér / Orange Space

megnyitó / vernissage: 2004. február 26. csütörtök, 19.00 – 21.00
megnyitja / speech: Faa Balázs

nyitva / on view: 2004. február 27 – március 26.,
kedd – péntek / Tuesday – Friday 14.00 – 18.00,
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

külön köszönet / special thanks:
Galerija Gregor Podnar, Slovenia

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

Hornyik Sándor
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
Budapest
H-1014

acb
KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY
Budapest, VI. ker., Király u. 76. • T: (1) 413 7608 • www.acbgaleria.hu • acbinfo@acbgaleria.hu

A kiállítás támogatói / The exhibition is sponsored by:

CSÖRGŐ ATTILA

Narancs-tér / Orange Space

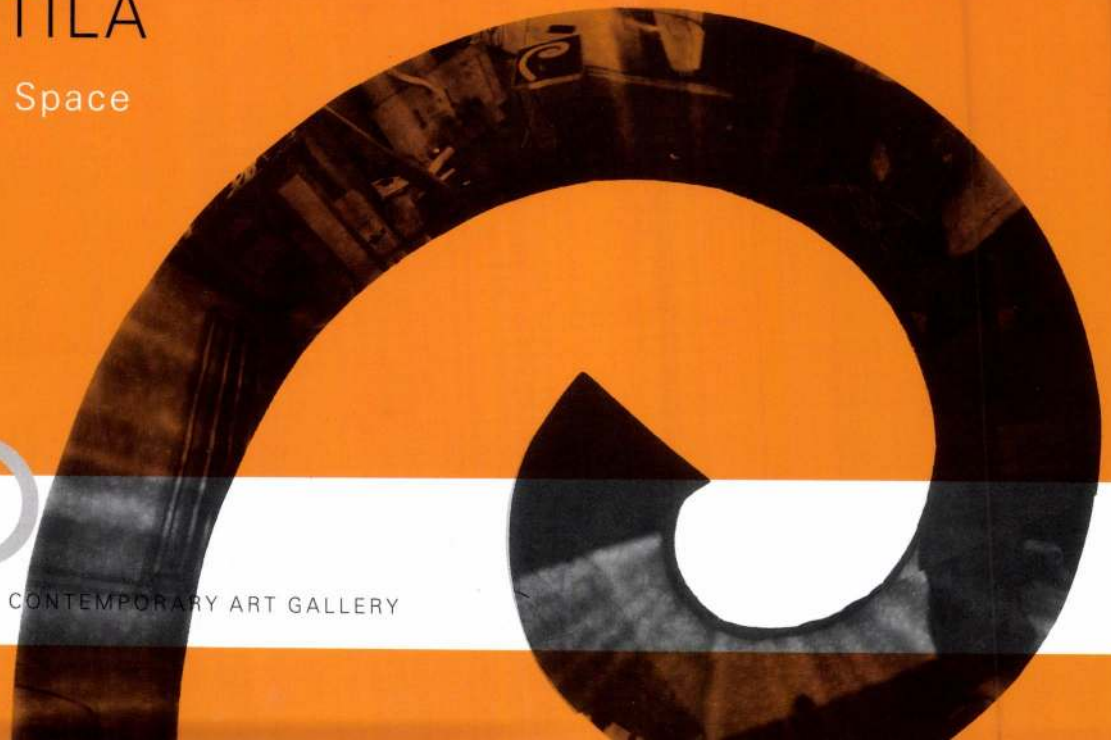

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

Csörötnek fakarang-
láb
(Vas vm.)
Kefe repr.
Tóth Vasi
46. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csösz Ferenc

Föv. képt

Önarckép, of

Ez lopta el Karlovszky Piros ruhás nőjét a Fővárosi Képtárból 1941-ben

	Régi Kölnyvetés	Átalakoto
Bontás	1.281·56	1.302·31
Körünes	13.702·90	14.332·90
Ásmunka	1.850·—	1.350·—
Bádogos	549·20	1.909·2
Cserépfedés	———	3.017·5
Festés	5.000·—	3.064·8
Üveges	3.223·60	3.233·
Előre nem látott.	1.912·72	2.042·

Csósz Ferenc
festő

Lap: Pester Lloyd, esti
Megjelent: 1943 júl. 19.

Ein gestohlenes Bild kommt zum Vorschein... Vor zwei Jahren wurde aus der Hauptstädtischen Bildergalerie ein bekanntes Gemälde Bartholomäus Karlovszkys „Die Dame im roten Kleind" gestohlen. Es gelang damals nicht, den Täter festzunehmen, noch das Bild ausfindig zu machen. Sonntag, den 18. Juli, trat dann in dieser Angelegenheit eine unerwartete Wendung ein. Im Zusammenhang mit einer großen Unterschlagungsaffaire wurden zwei Zeugen verhört, die den Namen des 22jährigen Kunstmalers Franz Csösz angaben. In der Wohnung dieses jungen Mannes wurde eine Hausdurchsuchung unternommen, wobei die Detektive unter den Matratzen des Bettes das berühmte Gemälde fanden. Csösz gestand, das Bild gestohlen zu haben. Er will unter unwiderstehlichem Zwange gehandelt haben. Der junge Maler wurde verhaftet. Montag mittag wurde auch die Lebensgefährtin des jungen Malers Frau Dr. Franz *Alács* sichergestellt, die zwar keine Bilder gestohlen, aber verschiedene Betrügereien begangen und von Kaufleuten größere Beträge aufgenommen hatte, mit dem Versprechen, sie werde ihnen Waren besorgen.

Napi hirek

— **Napirend.** Szeptember 5. Vasárnap. Róm. kat.: C. 12. ju. lőr. Protestáns: C. 11. Viktor. Gör. kat.: C. 12. Zakariás. Budapesten a Nap kel 6 ó. 07, nyugszik 19 ó. 17; a Hold kel 11 ó. 41, nyugszik 22 óra 11 perckor. — Szeptember 6. Hétfő. Róm. kat.: Ida. Protestáns: Zakariás. Gör. kat.: Mihály csod. Budapesten a Nap kel 6 ó. 08, nyugszik 19 ó. 15; a Hold kel 12 ó. 48, nyugszik 22 ó. 44-kor.

Elsötétítés: este 10 órától 3 óráig.

A „másli"

A máslira, amelynek helyes, jó magyar neve szalagcsokor, az én ábrándos szivem úgy emlékezik vissza, mint valami földöntúli, finom, illatos csodára. Régen történt, hogy a másli belépett az életembe. Akkor még csak tizennégy év pehelysúlyával szaladgáltam a nagyvilágban és először voltam szerelmes az én szép tengerparti szülővárosomban.

Szivem korai királynője Zdenka volt, a szőke olasz lányka. Nagy, kék, csodálkozó őzike szemével ha rámnézett — megigézett. Olyan ártatlan volt a mi szerelmünk, mint a frissen nyilt hófehér rózsabimbó, melynek tide harmatcseppjében a felkelő nap első zsenge sugara fürdik. Ő mosolygott, ha én mandolinoztam és rátette pille kezét a vállamra; nem szeretett énekelni, csak áudolgatta a dalt.

Zdenka régen a multé. Az évek elszálltak (Istenem, milyen gyorsan, milyen messzire!) és Zdenka hófehér, vagy rózsaszínű, vanilliaillatú szalagcsokra, a szép selyem-másli helyébe sok minden jött az életemben.

És most újra találkoztam a máslival... Divatcikk lett belőle. Az egyik eleven idegalkatú, fürge, heves vérmérsékletű színésznőnk (azért irtam ennyi magyar jelzőt, nehogy leirjam az idegen „temperamentumos" szót), akiről sokat és gyakran irnak a cehbeli szinházi lapok, most feleleventette a máslit. Balatoni nyaralása során rakott a nem éppen lányka hajába szalagcsokrot. Jól is állt neki, ezt tudhatta művésznőnk, mert visszatérve a fővárosba, szalagcsokorral a hajában jelent meg a dunaparti sétányon.

Egy fecske nem csinál tavaszt, de egy másli — százezret.

Tele van a város máslival! Nemcsak tfjú hölgyek hajában ékeskedik a szalagcsokor, oh nem! Tisztes korú hölgyek is feldiszitik magukat ezzel az ékességgel és a kór — terjed. Kék, piros, sárga, fehér, zöld, lila szalagözönnel találkozunk mindenütt. Eltünek a szalagocskák, a közelmult csalóka, de kedves divatja. (Csalóka, mert a kicsi szalag sem a hajcsomó átkötésére szolgált, csak a diszitésére, hisz csatra göcsörtték a szalagocskát, úgy tették a hajtincsek közé. Mégis kedves volt ez a divat, mert minden kedves és helyes lehet, amiben mértéktartás, nemes tartózkodás és izlés van.) Igen am, de a szalagcsokor, a „másli", az egészen más, mint a „szalagocska". Hová jutunk igy? A szoknya egyre rövidebb, egyre kislányosabb, a másli pedig egyre nagyobb.

Hölgyeim, ne bántsuk a máslit, hagyjuk meg a szalagcsokor kedves divatját a kislányoknak, szöszi és barna „bakfisoknak"; lássák be, hogy a másli mégis csak az ő kiváltságuk.

Ha azonban eddigi soraimmal nem győztem volna meg más nézeten lévő hölgyolvasóimat, gondoljanak arra, hogy kacagnának ki bennünket, érett férfiakat éppen a máslis hölgyek, ha mi visszatérnénk a rövidnadrágos, matrózblúzos gyermekruhákhoz.

T. T.

— **Windischgrätz Sissy hercegnő eljegyzése.** Bensőséges ünnepség keretében, a kiterjedt rokonság részvételével augusztus 28-ikán a sárospataki ősi várban folyt le *Windischgrätz Sissy* hercegnőnek, *Windischgrätz Lajos* herceg és felesége, *Széchenyi Mária* grófnő leányának eljegyzése gróf *Esterházy Józseffel*, közgazdasági életünknek egyik fiatal és nagyképzettségü egyéniségével.

— **Janus Pannonius szobra Pécsett.** Janus Pannonius egykori pécsi püspöknek, a nagy magyar humanista költőnek a közeljövőben szobrot állitanak Pécsett.

— **Találkozó.** A Váci Piarista Diákszövetség szeptember 15-én tartja legközelebbi összejövetelét a Kárpátia különtermében

Perfekt magyar-német

gyors- és gépirónőt

őskeresztényt, keres nagy iparvállalat azonnali belépésre. Ajánlatokat „Nyugdijas" jeligére **Rudolf Mosse R. T. hirdetővállalathoz,** VII., Erzsébet-körut 23. kérünk.

Üzemmérnököt

ősker. (okl. v. felsőip.), kimutatható műhelygyakorlattal **keres** gyárvállalat. Ajánlatokat „Jó fizetés 3056" jeligére **Blockner J.** hirdetőjébe, Városház-u. 10

— **A Kormányzó Ur részvéttávirata Kardos Gyula püspök elhunyta alkalmából.** A Kormányzó Ur Kardos Gyula püspök elhunyta alkalmából a következő táviratot intézte báró *Radvánszky Albert* egyetemes felügyelőhöz: „Sajnálattal értesültem Kardos Gyula ő méltóságának, a dunáninneni evangélikus egyházkerület érdemes püspökének elhunytáról és az evangélikus egyházat ért sulyos veszteség fölött részvétemnek adok kifejezést".

— **Endre Zsigmond aranylakodalma.** Bensőségesen ünnepelték meg aranymenyegzőjüket *Endre Zsigmond* felsőházi tag és felesége, *Gulner Irma*, vitéz *Endre László* alispán szülei. Az egyházi szertartás után a családi kurián a gyermekek háláját és szeretetét Endre László alispán tolmácsolta, az unokák nevében Szappanos Tamás mondott felköszöntőt s még több felszólalás hangzott el az ünnepi ebéden.

— **A „Vöröshaju lány" tolvaja a biróság előtt.** Karlovszky Bertalan ismert festménye, a „Vöröshaju lány", mint emlékezetes, eltünt a Fővárosi Képtárból. Egy másik bűnügy kapcsán derült ki, hogy a tettes *Csősz Ferenc* 21 éves művésznövendék volt, aki a képet azóta a lakásán rejtegette. A művésznövendéket letartóztatták és békéscsabai lakásáról Budapestre kisérték. Csősz Ferenc dr. *Deák Géza* büntetőtörvényszéki egyes biró előtt azzal védekezett, hogy „ellenállhatatlan kényszer" hatása alatt vitte el a képet a képtárból.

— *A szemszerkesztés tanulmányozása céljából érdekelt a kép* — vallotta. — Órákig néztem, végül leakasztottam és magammal vittem. Nem akartam sem eladni, sem megtartani.

A képtár képviseletében megjelent dr. *Bertalan Vilmos* kijelentette, hogy a szemszerkesztés szempontjából valóban kiváló tanulmányt nyujt a kép. A képtárt károsodás nem érte, a kép értéke egyébként 2000 pengő. A biróság végül is *Csősz Ferencet lopás vétségéért jogerősen két hónapi fogházra ítélte.* Az itélet megokolása szerint nem nyert megcáfolást az a védekezés, hogy a vádlott a képet művészi rajongásból tanulmányozás végett vitte el.

— **Önbiráskodás — zsarolás.** Bertalan Kálmán hajduböszörményi birtokos felmondott *Sinai Imre* tanyásnak. A tanyás Szent György-napra igérte a természetbeni lakás átadását. Április 3-án a földbirtokos, a Sinai-házaspár távollétében, behatolt lakásukba, a négy kis gyermeket kiküldte az udvarra, a lakberendezési tárgyakat kihordatta a szabad ég alá, majd a kemencét beütötte, ugyhogy az fütésre alkalmatlanná vált. Sinaiék csak csendőri segitséggel kaptak a Bertalan-portán egy másik szobát. Az önbiráskodó Bertalan Kálmánt a debreceni törvényszék *zsarolás vétségéért egyhónapi fogházra ítélte. A tábla a büntetést 600 pengőre mérsékelte. Ezt az ítéletet most a Kuria Bán-tanácsa jogerőre emelte.*

— **A verhető pénzérmék mennyisége.** A kormány rendelete a fémből verhető pénzérmék mennyiségét 250 millió helyett 360 millió pengő névértékü mennyiségben állapitotta meg.

— **Mennyi vitamin van a kenyérben.** Németországban kisérletek folytak annak megállapitására, hogy mennyi B1 vitamin van a kenyérben. Abból indultak ki, hogy kenyérsütés közben a magas hőfoknak kitett kenyérhéj vitamintartalma csökken, ellenben a kenyér bele, amelynek nedvessége nehezebben párolog el, a sütés után is tartalmaz bizonyos mennyiségü **B1** vitamint. A német kutatók megállapitották, hogy vitaminban legszegényebb a fehérkenyér, a legtöbb B1 vitaminnal viszont a „komiszkenyér" rendelkezik.

— **A városházi altisztek állandó légoltalmi szolgálatot teljesitenek.** A polgármester elrendelte a városháza altiszti személyzetének rendszeres légoltalmi szolgálatra való beosztását. A kijelölt altisztek a szolgálati napokon a városháza épületét csak a légoltalmi parancsnok engedélyével hagyhatják el.

— **Házasság.** Vitéz városfalvi *Derzsy Lajos* MAV ielügyelő és neje, *Molnár Piroska* leánya, *Katinka* és nedai *Bodonát Gusztáv* és neje, udvardi és kossuthi *Kossuth Vilma* fia, dr. *Bodonai Zoltán* középiskolai tanár, a Magyar Szemle titkára, szept. 6-án a Ferencrendiek (Ferenciek-teri) templomában tartják esküvőjüket.

Kaszala Máriát, néhai vitéz *Kaszala Károly* leányát, eljegyezte *Pákozdi Pál* m. kir. repülőhadnagy.

Perédyné Szőts Jolanka és *Lauritsin László* szept. 4-én házasságot kötöttek. Tanuk voltak: dr. *Lauritsin Lajos*, az Operaház művésze és dr. *Szőts József* OTI aligazgató.

Kuzmányi Ily és *Kavecz László* szept. 5-én este fél 7 órakor tartják esküvőjüket az erzsébetvárosi róm. kat. templomban (Rózsák-tere).

Czaller Károly és *Szabó Anna* csütörtökön tartották esküvőjüket a Pasaréti-uti templomban.

Lászloffy Edit és *Pálmai Jenő*, az Első Magyar Papiripar Rt. tisztviselője, ma házasságot kötnek. Tanuk: a menyasszony nagybátyja: csikszentmihályi *Balla Gyula*, pestvármegyei tb. főszolgabiró, Pestszenterzsébet város főjegyzője és a vőlegény unokafivére, *Pálmai János* részvénytársasági osztályvezető

Lajos Judit és bisztriczei *Bisztriczky Tibor* hegedümüvész jegyesek.

Aranylakodalom. Deák Mihály és *Kovács Marcella* most ünnepelték aranylakodalmukat Pestszentlőrincen.

Esterházy János: Ne teremtsünk válaszfalakat

Pozsony, szept. 4. (Bud. Tud.) A Szlovákiai Magyar Párt központi pártvezetőségének ülésén gróf *Esterházy János* pártelnök beszámolót tartott.

— Azért, mert kisebb-nagyobb sérelmeket nem intéznek el úgy, amint kivánnók, nem teszek egy olyan lépést sem, ami a belső békét és rendet veszélyeztetheti. A mai háborús világban ne várja senki az asztalraütés politikáját. Soha sem riadtam vissza, hogy nyiltan sikra szálljak a magyar érdekekért, de a mostani időpont nem alkalmas arra, hogy a magunk bajának szellőztetésével hozzájáruljunk a tomboló lángok elharapózásához. Ez nem jelent semilyen lemondást. Hiszek abban is, hogy előbb-utóbb pozitiv eredményeket fogunk elérni. A legőszintébb érzésekkel viseltetünk a szlovákok iránt. Kár, hogy a szlovák oldalon nem tudnak vagy nem akarnak hinni a tétel őszinteségében. Ne teremtsünk olyan légkört magunk körül, mely riasztó válaszfalként meredezik közöttünk. Nincs semmi ok, hogy a magyarság a maga helyzetét sötétebben lássa, vagy nehezebbnek itélje, mint amilyen.

— **Tolvajüldözés háztetőkön keresztül.** *Fantl Andor* műszaki kereskedő a Jókai-utca 8. számu ház előtt hagyta a kerékpárját. Amig a házban tartózkodott, egy fiatalember felült a kerékpárra és el akarta hajtani. A járókelők észrevették, rákiáltottak, erre leugrott a kerékpárról és futásnak eredt. Üldözőbe vették, de a kerékpártolvaj befutott a Gróf Zichy Jenő-utca 25. számu házba és a felvonó üregének vasalkatrészein artista ügyességgel felkuszott gyorsan a háztetőre. Üldözői követték, de ekkor végigszaladt a háztetőn és átugrott a szomszédos ház tetejére, majd ott az egyik padlásablakon keresztül beugrott a padlásra. Ide is utána siettek és mikor odaértek az üldözők, nyöszörgést hallottak. Kiderült, hogy a siheder, mikor a padlásablakon át beugrott, fejét a gerendába ütötte és elterült a padláson. A mentők bekötözték sebét, majd az előhivott rendőr bekisérte a főkapitányságra. Itt megállapitották, hogy az illető *Molnár Jenő* 20 éves gépkocsiszerelő, aki szeptember elsején szökött meg a toloncházból. Őrizetbe vették.

A HAZÁÉRT

BÁDONYI GYULA karp. őrmester, m. kir. postatiszt, életének 27-ik évében márczius 15-én orosz földön hősi halált halt. Lelki üdvéért engesztelő szentmiseáldozatot hétfőn reggel fél 9 órakor tartunk a Damjanich-uteai Regnum Marianum kápolnában.

Az orosz harctéren hősi halált halt SZIVÓS (SCHULHOFF) PÁL honvéd halálának egyéves évfordulójára az engesztelő szentmisét szeptember 13-án tartják a nyergesujfalui plébániatemplomban.

— **Amit vidéken keresnek és kinálnak.** Az apróhirdetés, ahogy a szakemberek mondják, korunk tükörképét mutatja. A vidéki lapok apróhirdetései tehát a vidék képét tárják elénk. Nos, alább közlünk néhány jellemző hirdetést, melyeket vidéki lapokban olvastunk. Szombathelyen festményeket keres valaki, ugy látszik, ott még jól megy a festőknek. Ezzel szemben Hódmezővásárhelyen már kissé anyagiasabbak az emberek, mert „jól tejelő fejőstehenekет" keresnek megvételre, bármilyen mennyiségben. Az első felsőmagyarországi lapban két apróhirdetést találtunk közvetlenül egymás alatt: az egyik feladója pénzszekrényt keres, közvetlenül alatta „A büntető perjog" összes kötetét. Az ügy mindenesetre gyanus, talán csak nem annak kell a büntetőjog kézikönyve, aki valami módon nagyobb pénzre tett szert? A legháborusabb apróhirdetést az egyik dunántúli lapban olvestuk, minden kommentár nélkül közöljük: „Futóárok ásását vállalom, telefon 17—04."

— **Ellopták a villamoson egy miniszteri tanácsos aranyóráját.** Dr. Pottore Gerard nyug. miniszteri tanácsos szombaton bejelentette a főkapitányság központi ügyeletén, hogy délben a 8-as villamoson ismeretlen tettes ellopta háromezer pengő értékü aranyóráját, 35 cm. hosszu adanylánccal együtt. A rendőrség nyomoz.

— **Hetvenhétezer pengőt loptak a pénztárfuró betörők.** Minap éjjel Makón betörők jártak a Mellesz kirendeltségének székházában. Megfurták a páncélszekrényt és elloptak belőle 77.000 pengőt. Ha a betörőket elfogják, rögtönitélő biróság elé kerülnek.

— **Felvétel a csendőrséghez.** Illetékes helyről közlik, hogy a csendőrséghez jelentkezők a lakóhelyük szerinti csendőrörsparancsnokságnál jelentkezzenek felvétel iránt. Az örsparancsnok felvilágositást ad és a jelentkezőt az okmányok beszerzésénél is támogatja. Összel rendszerint nagyobb számban jelentkeznek, ezért mindenkinek érdeke, hogy minél előbb jelentkezzék, mert igy esetleg már azonnali felvételét is biztosithatja. A legénységi állományban és az öt évi szolgálat után elérhető közmegbecsülésnek és tekintélynek örvendő csendőrtiszthelyettesi karban nyugdijra való igényjogosultságot lehet szerezni.

— **Orvosi hirek.** Dr. *Cukor Miklós* nőgyógy. szakorv. Szovátáról visszaérkezett. II., Hattyu-u. 4., d. u. 4—5-ig ismét rendel. Tel.: 167—586.

Dr. *Pollatschek Gyula* fogorvos ismét rendel. IV., Vörösmarty-tér 2. T: 183-033.

Vizállás

A Duna Oroszvár és Budapest között árad, máshol apad. Esztergomig alacsony, lejebb igen alacsony vizállásu. Bécs 221 cm. 19%, holnap 200 cm. 16%; Budapest 190 cm. 19%, holnap 223 cm. 22%. — A Tisza Viknél és Záhony—Szeged között árad, máshol apad. Igen alacsony vizállásu. — A Balaton Siófoknál 93 centiméter 61%. — A Velencei-tó Agárdnál 89 cm. 42%.

— **Raffay Sándor huszonöt éve püspök.** Raffay Sándor evangélikus püspök, felsőházi tag, vasárnap tölti be püspökségének huszonötödik esztendejét, ugyanezen a napon lesz harmincöt éve annak, hogy a pesti evangélikus egyház Deák-téri lelkészének meghivták. Raffay azóta meggyőződéses apostola minden magyar ügynek. Egyházának külföldi összeköttetését felhasználva, 1919-től kezdve minden lehetőt elkövetett, hogy a nemzetközi viszonylatban a magyar igazság érvényesüljön. Huszonöt esztendős gazdag és sikerekben dus püspöki munkásságával kiérdemelte a személye iránt mindenütt megnyilatkozó rokonszenvet és tiszteletet.

— **Egyetemi tanári kinevezés és címadományozás.** Dr. Lassovszky Károly csillagvizsgáló intézeti igazgatót a Kormányzó a Pázmány Péter Tudomány Egyetem csillagászati tanszékére egyetemi nyilvános rendes tanárrá kinevezte. A kultuszminiszter dr. Simon Béla poliklinikai főorvos, egy. magántanárnak, dr. Szász Pál egyetemi magántanár gimnáziumi tanárnak és dr. Mező Béla egyetemi tanár, közkórházi főorvosnak tudományos érdemeik elismeréséül az egyetemi rendkivüli tanári címet adományozta.

— **Kávé- és teaültetvények Hajduszoboszlón.** A háborus nyersanyaghiány és külföldi, főleg tengerentúli cikkekben mutatkozó behozatali nehézségek arra késztették Európát, hogy saját területén kisérletezzék különböző fűszerek meghonosításával és termelésével. Most örvendetes gazdasági lehetőségről adnak számot a hajdui ujságok. Megirják, hogy a szoboszlói hőforrások mellett kisérletek folynak kávé- és teacserje üvegházi termesztésére. Ha a kisérlet sikerül, rövid idő mulva már „saját termesztésü" kávét szürcsölhetünk, még hozzá nem is „feketén".

— **A rendőrkutyák sem találják a Dobogókőről eltünt fogorvost.** Megirtuk, hogy a budapesti főkapitányság is bekapcsolódott a *Dobogókőről* eltünt dr. *Bauer Samu* fogorvos rejtélyes eltünésének nyomozásába. Előbb az eltünési osztály kezdte meg a kutatómunkát, majd most a sérülési főcsoport is nyomoz. *Wunder József* rendőrfőfelügyelő és *Cselényi József* detektivfőfelügyelő vezetésével detektivek és rendőrök mentek Dobogókőre és magukkal vitték a kispesti rendőrkutyatelep négy kiképzett „rendőrkutyáját". A kutatták a kutyák segitségével Dobogókő környékét, különösen a szakadékokat, azonban ezúttal sem jutottak nyomra. A csendőrség és a rendőrség a titokzatos ügyben tovább folytatja a nyomozást.

— **Tehénetetés — géppel.** A német szaklapok beszámoltak egy találmányról, amely egy német munkás agyában született meg. Az illető valami majorban volt alkalmazásban és többszáz tehén etetésénél segédkezett. Ugy látszik, volt elég ideje, vagy a munkát nem szerette, elég az hozzá, kitalált egy elmés szerkezetet, amely óramüre eteti a teheneket. A gépet pontosan be lehet állitani, hogy milyen időközökben és milyen mennyiséget öntsön a jászolba. Az őrölt takarmányt vagy korpát az óramüvel összeszerelt keverőgép dolgozza fel használható állapotba és az óra egyben azt is jelzi, hogy megtörtént-e az etetés és a jószág eleget kapott-e enni és inni? Idáig rendben lenne a dolog, egyről azonban megfeledkezett a derék német munkás, mi történik abban az esetben az éhes tehenekkel, ha nincs az éléskamrában korpa s a pajtában széna? Célszerü lenne erre az alkalomra is valami automatát kitalálni, különösen igy, szárazabb esztendőkben, amikor a takarmányozás igen sulyos gonddal nehezedik gazdáink vállára.

— **A m. kir. kereskedelmi tengerésztisztképző tanfolyam** előadásai október 1-én kezdődnek és tiz hónapon át tartanak.

— **A járműőrzési legmagasabb dijak** miniszteri rendelet szerint darabonkint és esetenkint (legfölebb egynapi időtartamra) kerékpároknál 20, motorkerékpároknál 50, gépkocsiknál és egyéb járműveknél 100 fillér.

— **Légoltalmi női tüzoltógyakorlat.** A Légoltalmi Liga budapesti csoportjainak idénygárdája a BEAC mezö-utcai sportpályáján jól sikerült légoltalmi tüzoltógyakorlatot tartott. Megjelent Anna kir. hercegnő is, akit vitéz Szurmay Lajos vezérornagy fogadott.

— **A temetések legmagasabb dija.** A közellátási miniszter a temetkezési dijakat hat osztályba sorozta és megállapitotta a legmagasabb árakat. A felnőtt temetésének dija: I. o. 540 P, IV. o. 145 P, vidéken 160 P, VI. o. 60 P, vidéken 80 P. Gyermek temetésének dija (5 éven aluli) I. o. 340 P, VI. o. 40 (45) P, (5—12 éves) I. o. 425 P, VI. o. 50 (55) pengő.

— **A füszerpaprika szeptemberi árusitása.** A közélelmezési ügyosztály közli, hogy a fővárosban és a hozzácsatolt városokban és községekben a közellátási szelvény „C" szelvényére szeptemberben 2 deka füszerpaprika vásárolható.

— **Három napig oltottak egy nagy erdőtüzet.** Beszterczei jelentés szerint Oláhszentgyörgyön egyszerre négy helyen kigyulladt az erdő. Három község lakossága három napi megfeszitett munka után oltotta el a tüzet.

— **Halálozás.** *Szepesváry (Krausz) Sándor* ny. tanitó Kecskeméten aug. 21-én elhunyt. Gyászolják felesége, szül. *Spanner Matild* és gyermekei dr. *Szepesváry Árpád* pü. titkár, *Márta* áll. polg. isk. tanárnő, *László* m. kir. méneskari hadnagy, valamint a kiterjedt rokonság.

Zeidl Mártika, Zeidl József és felesége *Cserna Terézia* leánya, 12-ik életévében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése vasárnap délután fél 4 órakor lesz a Kerepesi-temetőben.

Mosonyi Gyuláné Budapesten meghalt. Vasárnap 12 órakor temetik az uj köztemetőben.

Gagybátori *Eckerdt Laura* ny. zeneiskolai tanárnő Miskolcon meghalt.

Háborus konyha

Sajnos, nem minden mulik az elhatározáson! Hiába fogadkoztunk, hogy az idén több főzeléket, savanyuságot teszünk el, mint az előző években, a főzelék ára oly magas, hogy emberfelettien nehéz feladatok elé állitják a piaci árak a háziasszonyokat. Mégis, kövessünk el mindent, hogy valamennyit el tudjunk tenni, mert idén télen alighanem nagy bajok lesznek a vitaminellátottság kérdése körül.

A lecsó ugyanugy készül, mint a friss, hagymával, vagy anélkül, üvegbe téve két egymásután következő napon 10—10 percig kigőzöljük és benne hagyjuk a fazékban, mig ki nem hült.

Töltenivaló zöldpaprikát is többféleképpen lehet eltenni. Legjobb hozzá a husos kis sárgapaprika, amely ha erős is, a hosszu állás alatt ugyis kilugozódik. A paprika magházát és ha tulerős, ereit kivágjuk és egymásbahelyezve nagy üvegbe rakjuk. Most az üveget vagy teleöntjük már kész paradicsomlével és lekötve kigőzöljük, vagy sós, felforralt és lehütött szalicilos, illetve benzoesavas-sátriumos vizet öntünk rá. Ezt nem kell kigőzölni. Ilyenkor 1 liter vizre egy lapos feketekávéskanálnyi benzoesavas nátriumot számitunk, amelyet a forró vizben elkeverünk, de nem forralunk tovább. Kihütve öntjük a paprikára.

*

Hétfő. Ebéd: Paradicsomleves, zsirbansült padlizsán, kelkáposztafőzelék. — **Vacsora:** Husos burgonyalepény, saláta, gyümölcs.

Zsirbansült padlizsán. A padlizsánt megháromszuk és sósvizben félpuhára megfőzzük. Ezután ujjnyi vastag szeletekre vágjuk, megvárjuk, mig kissé megszikkad és vagy panirozva vagy anélkül zsirban mindkét oldalán megsütjük.

Husos burgonyalepény. 1½ kg. burgonyát meghámozunk és nyersen megreszelünk. Hozzákeverünk 25 dg. darált kolbászt vagy más felvágottat, 15 dg. lisztet, sót és piros-paprikát. Ugy keverjük össze, hogy lágy tésztát kapjunk, melyet kizsirozott tepsibe öntünk és középmeleg sütőben szép pirosra sütünk. Kockára vágva melegen tálaljuk.

Tanács: Uborkasalátát nagyon jól el lehet tenni télire sóban. Az uborkát, amelynek semmiképen sem szabad keserünek lennie, legyalulijuk, enyhén besózzuk és állni hagyjuk. Az üveg alját egy réteg sót teszünk, rá egy sor kinyomott uborkát, ez a réteg lehet 5 cm. magas, majd megint 1 cm.-nyi sót. A tetjére is sóréteg kerül. Az uborkasalátából annyit tegyünk egy üvegbe, amennyi egyszeri fogyasztáshoz elég, mert nem ajánlatos kibontva állni hagyni.

Kedd. Ebéd: Kalarábéleves, szaporitott vágotthus, telfejes tökfőzelék. — **Vacsora:** Töltike burgonyával, gyümölcs.

Kalarábéleves. A felaprított kalarábét, fiatal zöld levelelvel együtt puhára főzzük sósvizben. Ha a kalarábé már fás, akkor szitán áttörjük, ha nem hagyhatjuk darabosan. Tejfeles lisztel behabarjuk.

Szaporitott vágotthus. Az átdarált hushoz hozzádarálunk főtt zöldséget, főtt burgonyát, párolt gombát és egy marék főtt, szitán áttört szárazbabot. Mindezt jól összedolgozzuk, sóval, reszelt hagymával, késhegynyi pirospaprikával izesitjük. Szoktak beletenni egy tojást is. Pogácsának formázva zsirban, egészben megformázva sütőben állandó locsolás mellett sütjük. Utóbbi esetben tegyünk mellé egy egész, megtisztitott hagymát és 1—2 felébe tört paradicsomot, amelyet, ha a hus megsült, átforünk mártásnak.

Töltike burgonyával. Egy szép kelkáposztafejet leforrázunk és a leveleit leszedjük. Az átdarált közepét hozzákeverjük a töltelékhez, amelyet kanállal elosztva egyenként belecsavarunk a levelekbe. A tüzálló tál aljára főtt, szeletelt burgonyát teszünk, erre állitjuk a töltelékeket, szorosan, hogy el ne düljenek. Tejfellel locsolva megsütjük.

Tanács: Délben a hus felét elvesszük a töltike készitéséhez.

Szeptember 5. Vasárnap

Bérleti előadásaink kedvezményes áron

Márkuspark és Kamara Variété minden előadására, **Komédia** hétfő és péntek estére

Jegyelővétel

a Vig-, Uj Magyar, Andrássy-, Fővárosi Operettszinház, Margitszigeti Szinpad és Komédia valamennyi előadására

a Pesti Hirlap jegypénztáránál:

Vilmos császár-ut 78 (T 112-295.)

Szinházak

Vig. 3 és ½7, h. ½7: Fekete Péter. — **Városi.** Vas. 5 és ½8: Szőzat-ünnepség. — **Uj Magyar.** 3 és ½7, h. ½7: Zsuzsó. — **Fővi Operett.** ½3 és 6, h. 6: Egy boldog pesti nyár. — **Andrássy.** Vas. és h. ½7: Egy nap a világ. — **Márkus-park.** Vasárnap 7: Legszebb éjszaka. — **Margitsziget.** ½3: Vig özvegy. — **Kamara Var.** ½3, 5, ½8, h. 7: Hig özvegy. — **Komédia.** ½4 és ½7, h. ½7: Szőr a szitába... — **Revüpalota.** ½4 és ½7, h. ½7: Szinek országa. — **Bábszinjátek.** Kassán vendégszerepel. — **Fényes cirkusz.** 11, ½4, ½7, h. ½4, ½7: Rivels revü.

Szinház—Zene—Mozi utmutatónk egész héten nélkülözhetetlen a darabok kiválasztásánál

Mozik

Atrium. 153-034. Kivánsághangverseny. ½5, ½7, ½9, vasárnap ½3. — **Belvárosi Hiradó.** 181-244. Uj élet Párisban. Árpádkori művészet. Ufa-Magazin. Hiradók. 10—22-ig. — **Corvin.** 188-083. — Fél napos boldogság. 4, 6, ½9, vasárnap 2. — **Deák.** 135-953. Anyámasszony katonája. ½3, ½5, ½7, ½9. — **Forum.** 183-543. Ma este semmi ujság. ½5, ½7, ½9, vasárnap 2. — **Hiradó.** 322-400. Angol szigetek a Csatornában. Árpádkori művészet. Ufa-Magazin Hiradók. 9—22-ig. — **Kamara.** 423-901. Jómadár. ½12, 2, 4, 6, 8 — **Kaszinó.** 338-103. Anyámasszony katonája. ¼4, ¼6, ½8, vasárnap 11. — **Korzó.** 182-813. Kivánsághangverseny. ½5, ½7, ½9, vasárnap ½3. — **Nemzeti Apollo.** 222-103. Fekete hajnal. ½5, ½7, ½9, vasárnap ½3. — **Omnia.** 130-125. Alomkeringő. ½5, ½7, ½9, vasárnap 11, ½3. — **Pest.** 321-232. Orient express. ½12, 2, 4, 6, 8. — **Rádius.** 122-096. Münchhausen. 3, ½6, 8, vasárnap 11. — **Scala.** 114-411. Makrancos hölgy. ½5, ½7, ½9, vasárnap ½3. — **Szittya.** 111-140. Fekete hajnal. ½5, ½7, ½9, vasárnap ½3. — **Uránia.** 146-046. Münchhausen. ¼3, 5, ½8, vas. 11.

DIVATRAJZOLÁST TANIT

Molnár Éva

JELENTKEZÉS: BUDAP., RÁKÓCZI-UT 12. TELEFON: 426—173. 6182

Szinház-Zene

Nagy Imre, a legdaliásabb magyar szinész ötven évvel ezelőtt halt meg

1893 szeptember 5-én, saját kezével **vetett** véget életének *Nagy Imre,* a **Nemzeti** Szinház legünnepeltebb művésze. Pedig a kortársak véleménye szerint kevés magyar színésznek volt része annyi sikerben és ünneplésben, mint Nagy Imrének. „Ideálja volt a férfiszépségnek, — írta róla *Újházi Ede,* régi művészekről szóló visszaemlékezéseiben. — A feje olyan, mint egy Apolloé. Termete délceg, igazi hős alak... Olyan szép színész talán nem is volt magyarban soha! És milyen hangja volt! Édes, szívhez szóló, csengő, bongó, búgó harmónia volt az ő szép beszéde... Egy kissé szerelmes volt a saját hangjába, én nem csodálkozom rajta, én is szerelmes voltam bele. Afféle beszélő énekes volt."

Kortársai vallomása szerint a bohém különcök közül kivált Nagy Imre előkelő különcsége. De mindnek véleménye szerint Nagy Imre volt valamennyi között a legnagyobb különc. Egyszer Nápolyban, éjjel, váratlanul elhatározta, hogy fölmegy a Vezuvra. — Uram, nem lehet — mondta neki a nápolyi vendéglős — nem lehet, sötét van. — De én fel akarok menni, — válaszolt ellentmondást nem tűrő hangon a magyar Apollo. — Akkor ki kell világitani a hegyet, — hangzott a válasz. És ötszáz fáklyát kellett meggyujtani, hogy Nagy Imre éjszaka felmehessen a Vezuv tetejére. Kétszázötven ember tartotta a fáklyákat az úton, s Nagy Imre öszvérháton feldöcögött a hegyre, hogy végül is a vak éjszakában semmit se lásson a Vezuvból...

Azt mondják, figyelemreméltó tehetséggel üzte a *festőművészetet* is. Igazi szerelme pedig a *csillagászat* volt. Egész kis asztronómiai könyvtárat gyüjtött s egy csillagvizsgáló távcsövet is beszerzett magának, melyen át éjszakánként az égboltot kutatta.

A magyar szinpad legnagyobb sikereket elért hősszerelmes színésze volt. Romeo, Antonius, Essex gróf, Nagy Galeotto, Faust, Lear király, Coriolanus, Hamlet, Ádám, Bánk bán és Othello szerepében aratta legnagyobb sikereit. Fellépései után a szinház kiskapujánál sorfalat álltak hódolói.

A különc Apollo, azonban, boldogtalan volt. Azt mondják, felesége halála bontotta meg lelke egyensulyát. Betegségek is kezdték gyötörni, s inkább a halált választotta.

* **Dr László Géza énektanár** szept. 11-én kezdi meg működését. II., Kapás-utca 23. Telefon 166—522.

* **M. Utassy Gizi** táncstudiójában (Teréz-körut 6. tel. 22-42-70) megkezdődött a tanitás. Össztáncok minden vasárnap.

* **A Nemzeti Zenedében a beiratások** szept 6—15-ig.

* **P. Berczik Sári** mozdulatművészeti iskolájában kiképzés művészi fokig. Teréz-körut 40.

*

Az Uj Magyar Szinház az uj évadban „studio" előadások tartását tervezi, hetenkint háromszor. Ezeken az előadásokon, a rendes műsordarabok mellett, uj fiatal irók alkotásai és klasszikus remekművek kerülnek szinre. Az első bemutató Ságody József „Köd" cimü darabja lesz.

Közgazdaság

A Magyar Nemzeti Bank bankjegyforgalma. A Magyar Nemzeti Bank bankjegyforgalma az augusztus 31-iki kimutatás szerint az augusztus 23-iki forgalommal szemben 256.5 millió pengővel emelkedett.

A Takarékpénztárak és Bankok Egyesületébe tömörült budapesti pénzintézetek pénztárai *szeptember 7-én, kedden,* Kisboldogasszony ünnepe előtti napon — ugy mint szombati napokon — fél 9-től fél 12 óráig állnak az ügyfelek rendelkezésére.

Főszerkesztő: Dr. LÉGRÁDY OTTÓ
Felelős szerk.: Dr. BENDA JENŐ

Sport

A tenniszbajnokság

A magyar nemzetközi bajnoki verseny küzdelmei elérkeztek a döntőkhöz. Minden versenyen erős harc folyik a továbbjutásért. Férfi egyesben Johansson csak nehezen győzött Macskási ellen, férfipárosban a svéd pár játéka a Dallos-fivérek ellen egy-egy nyert szet után félbeszakadt.

Férfi egyes: Szentpéteri BSE — Bakos Miskolci MOVE 6:3, 6:0; Bakos Miskolci MOVE—László Balatoni SC 6:4, 3:6, 6:1; Fáncsy Postás—Fehér UTE 6:4, 7:5; Szigeti UTE — dr. Simon MAFC 0:6, 6:3, 6:1, Romhányi MAC—Bujtor Szombathelyi SE 6:4, 6:2; Johansson svéd—Macskási MAFC 6:2, 6:4; dr. Mayer BBTE—Frigyesi BSE 6:0, 6:2; Asbóth BBTE —Forró UTE 6:0, 6:1. Férfi páros: Johansson, Martensson svéd —dr. Dallos György, Dallos Béla MAC 7:5, 4:6 után sötétség miatt félbeszakadt, szombaton fejezik be. Frigyesi BSE, Fáncsy Postás — Sztancsik, Varga Alagi TE 6:1, 6:1; László BSC, Bujtor Szomb. SE—Gábori MAC, Szigeti UTE 6:3, 6:4; Katona, Fehér UTE—Birkás Mátyásföldi TC, Forró UTE 6:4, 7:5; Romhányi, gr. Zichy MAC —Biró, Péteri Postás 6:2, 6:4; dr. Csink, Macskási MAFC—dr. Reinhard, Jaeger BEAC 6:0, 6:3. Női egyes: dr. Rejér MAFC—Zsitváné BBTE 1:6, 6:4, 6:2; Medveczky BEAC — Vad BBTE 1:6, 7:5, 9:7; Jusits BBTE—Prochnov MAC 6:3, 6:3; dr Hencsné BEAC—Pongor Kata Pestujhelyi SC 6:4, 6:1. Női páros: Vargáné MAC, Hacker BSE—Kövér BSE, Medveczky BEAC 9:7, 6:4; dr. Gallnerné BSE, Fejér dr. MAFC—Botondné MAC, Straubné BEAC 6:2 7:5; Vad BBTE Zsitváné BBTE—Reinhardné BEAC, Katona Miskolci MOVE 6:0, 6:2; Flórián, Jusits BBTE—Szmolenszkiné, Rózsáné MAC 6:1, 6:3.

A balatoni sporthetet Albrecht királyi herceg fővédnöksége alatt vasárnap reggel kilenckor nyitják meg Balatonfüreden. Az ünnepi szentmisét Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát mondja A rendezőbizottság nevében dr. Reményi-Schneller Lajos üdvözli a megjelenteket, a kormány nevében dr. Radocsay László igazságügyminiszter nyitja meg a sporthetet.

A vasárnap sportja

Atlétika. MAC versenye Margitszigeten d. u. 4.

Labdarugás. Nemzeti bajnokság: Ferencváros—Debr. Vasutas, Elektromos—Kolozsvar, Beszkárt—Ujvidék, Ujpest—Diósgyőr, Nagyvárad—Vasas, Salgótarján—Kispest, Sz. Vasutas—Gamma és Szolnok—Csepel.

Tennis. Nemzetközi bajnokság Felső-Margitszigeten d. u. fél 3.

Uszás. Szövetségi verseny a szigeti sportuszodában d. u. 5.

Lóverseny

Béreczy Károly-dij

A rövid távokon nagy formákat futott Pistike szereplését az 1600 méter távolságu Béreczy Károly dijban nagy érdeklődés előzi meg. A kitünő hároméves esetleges győzelme esetén ugyanis komoly pályazója lenne az Erzsébet királyné dijnak. Ellenfelei közül a nagy formában lévő Top weight, továbbá Bors és Hóbortos érdemelnek figyelmet. Az évad második felében már eddig is sok jó kétéves lépett pályára. A vasárnapi kétéves mezony tagjai közül Vestale II-öt előzik meg jó hirek. Jelöltjeink: I. Kismiska—Furulya. II. Limlom—Amante. III. Vestale II.—Handicap. IV. Pistike—Bors. V. Bokrétás—Hugó. VI. Laisser Courre—Kártyás. VII. Prisco—Igor. VIII. Fiumára—Bellparade.

Szombati eredmények

Palotás II nyerte a háromévesek szeptemberi nagy hendikepjét. Érdekes küzdelemmel végződött a szombati főverseny. Palotás II mögött Paratlan, Mikulás, Adogató és Mafla fej-fej mellett értek a célba. Eredmények:

I. 1. Domoszlói istálló: Turmac (1½) Esch 2. Partisan (1) Klimscha, 3. Pálma (10) Csuta. Fm.: Duplázd, Dereng. 1 és háromnegyedh., 3 h. 10:24, 12, 11. Bef.: 51. — II. 1. Budai ist.: Eredmény (1½) Prékl, 2. Merkur (5) Gill, 3. Primula (1) Szokolai. Fm.: S. M. Diadém II., Rozsdás, Bonbon, Hencegő, Csiribiri, Volga. Nyakh., röv. fejh. 10: 26, 12, 13, 12. Bef.: 65 és 42. — III. 1. Bükikösdi istálló: Mokány legény (5:10) Pfendler, 2. Mamunia (1½) Szokolai), 3. Isonzó (10) Csuta. Félh., 15 h. 10:14. Bef. 14. — IV. 1. Fehér Ernő: Balotás II. (4) Rózsa, 2. Páratlan (3) Csuta, 3. Mikulás (4) Klimscha. Fm.: Adogató, Mafla, Kuba, Dugolina, Beau Gaste, Tosca, P. Lala. Félh., nyakh. 10:72, 23, 17, 20. Bef.: 133 és 216. V. 1. Horthy J. Kalandor (1) Szokolai, Amethys (20) Keszthelyi, 3. Conga (7.5) Gutai. F. m. Homoród, Marcona, Rátarti, Csatlós, Corvinus. Nyakh., nyakh., 2 h. 10 : 20, 13, 33, 15, Bef. 392. — VI. 1. Gróf Nádasdy Ferenc: Feri (4) Keszthelyi, 2. Drágaság (8) Csuta, 3. Dandár (6) Bocskai. F. m. E certa, Eszkimó, Sógor, Szebb Jövő! Dicséretes, Flórián, Omen, Csintalan Félh., félh. 10 : 73, 33, 36, 27. Bef. 606 és 339.

Kis nyilttér

Dijszabás lapunk szombati számában

1—42. Adás-vétel

1-5. Berendezés

1. Bútor

Háromajtós garderobe-szekrény eladó. Tel.: 493—120.

Szines butorok, rekamiék, konyhák, fizetési kedvm. Bányafalvinál, Izabella-u. 11. T. 220-799

„Goldner" BUTOR jó befektetés! VI. Podmanicky-u. 18

Barna hálószoba ágybetéttel eladó. Wesselényi-u. 71. IV. 7.

Konyhakredenc és előszobafal fogasokkal és tükörrel eladó. Csak vasárnap. II. ker., Vitéz-u. 18. II. em. 3.

1 drb olasz reneszansz diplomata íróasztal, 1 karszékkel és 2 fotöj békebeli eladó. Intercontinentale raktárában megtekinthető 8—1-ig és délután 3—5-ig. Juhász Andor-utca 3., azelőtt Falk Miksa-utca

Szalon garn. olcsón eladó. II., Medve-u. 15 fszt 2.

Kombinált szobák, nálók, egyes darabok, irodabutor igen olcsón Klauzál-utca 26.

Konyhák, rekamiék. kombinált szobák. Használt butorcsere. Fizetési kedvezménnyel, Podmaniczky-utca 6.

Nincs fényes kirakat, butorüzlet udvarban. Hálók, kombináltak, rekamiék, sezlonok. Butort veszünk. Károly-körut 16.

Barokk rekamié fotelekkal, tölgyfa renaissance uriszoba jutányos áron. Pulay lakásberendező, Türr István-utca 4.

Keveset használt komb. berend. stb. Butoros, Király-u. 90. I. 12.

BUTOR Modern, styl, uj és használt NAGY SÁNDOR Károly-krt 26.

Olcsó konyha, előszobabutor fizetési kedvezménnyel Kotlovicsnál, Hunyadi-tér 7.

Kisiparostól vásárolhat többféle kombinált szobát, saját készitményü prima sarokrekamiéval, 3 személyes kanapéágyak, fotelágyak igen olcsón. Csengery-u. 12. uj postánál.

Styl és modern butorok, uri és női szobák, garniturák, egyes darabok választéka Tóthnál, Ferenc-körut 20.

Kis rezsi! Olcsó árak! Hálók 990-től, komb szobák nagy választékban. **Fizetési kedvezménnyel is.** Butoraárnok, Kinizsi-u. 27.

Hálószobabutor, Zephirkályha eladó. Erzsébet királyné-ut 71.

Modern ebédlő privátnak eladó. Király-u. 73. I. 24.

Antik butorok, csillárok, márkás dísztárgyak, órák eladók. Vétel-csere. Sternberg, Gr. Teleky Pál-u. 20.

Uriszoba, 3 ajtós szekr. kombin. szekr., rekamier eladó. Nagymező-u. 37. fszt 3. Rakt.

1 szekrény, 1 nagyméretü íróasztal modern eladó. Tel. 155—385.

Sötét ebédlő eladó. Megtekinthető hétfőn d. e. 9—5-ig Bethlen Gábor-u. 14. III. 14.

Értékes ebédlő, szalongarnitura eladó. Jurányi-u. 4., I. 3.

Két szekrényes, jó állapotban levő kombinált szoba eladó. Megtekinthető 3—4 óra között. II., Kapás-utca 41., II. 2.

Használt butor biztosan jó. Hálók, sima hálók, ebédlők, gyönyörü kombinált szobák, használtak, ujak. Uj és használt konyhák. Óriási választék! Fizetési kedvezmény! Butormagazin Mária-utca 48.

Legszebb konyhák és szinesbutorok, rekamiék sezlon, fiz. kedv. Nagynál, Király-u. 29. udvarban.

Tölgyfaháló, gótikus, tömör, faragott, dupla rekamierrel, óriási szekrénnyel eladó. 11—1-ig 161—308.

Eladó priv. modern kombinált szobaberend. Megtekinthető hétköznap 10—12-ig Szalay-utca 5/b. V. 3.

Kev. haszn. eleg. komb. szobabutor tiszta eladó. Práter-u. 41. fsz. 18.

Komb. szekrény és rekamié eladó. Práter-u. 31. illatszertár. Hétfőn 9-től.

Modern legjobb minőségü ebédlő, női szoba, előszoba eladó. Megtekinthető hétfő reggeltől XIII., Forgách-u. 23-b.

Egy modern ebédlő, kárpitozott székekkel, eladó. Csepel, Mária királyné-ut 6.

Eladó 1 és 2 személyes rekamiék és egyéb butorok. Fias, müasztalos, Attila-u. 57. T.: 160—529.

Gyönyörü kombinált szekrények asztalosnál eladók. V. Nádor-u. 20. III. 43.

Rekord Butorgyár

Értesitjük az igen tisztelt vevőinket, hogy ismét sikerült egy széria kombinált szoba elkészitése.

Jegyezze elő ön is!

Áll: 1 kombinált szekrény, 1 kétszem. rekamié, 2 fotel és 2 székből. Az ára ma is

cca 2285 pengő.

Egyszemélyes rekamié 259.— P
Sezlonok 157.— P
Kombinált szekrények, székek, asztalok. Árjegyzék.

V., Hollán-u. 31.

Viszonteladóknak: Könyvszekrények (szétszedhető kivitelben) uj szisztéma. Kisasztalkák, könyvespolcok. Szék és fotel állványok. Jegyeztessen elő készülő irodabutorainkra. Ma is versenyképes árak. Gyors szállitási idő. Felvilágositás pesti telepünkön

V., Hollán-u. 31. T.: 49—11—46.

Rekord Rekord

Barokk ebédlő eladó. Akadémia-u. 5. II. 5.

Biedermeier íróasztal, Biedermeier garnitura privátnak eladó. Elza kalapüzlet, IV., Petőfi-tér 1.

1 rekamié, 2 fotel eladó. X., Endre-utca 7. Holsteler.

Rekamié készlet, barokk szekrény eladó. Sziv-u. 66. III. 12/a.

Mária T. nagy szekrények, rengeteg antik butor, antik gömbölyü cserépkályhák olcsón. Váci-u. 49. Műkeresk.

Bőrgarnitúra eladó. Benczur-u. 2. III. 7. D. u. 2—4.

Ebédlő, rekamier stb. eladók. Andrássy-ut 56 I. 8.

Mübutorasztalosnál 3 ajtós és komb. **szekr.** Horn Ede-u. 12.

1 éve használt jó karban lévő sarokrekamié és 4 szék eladó. V., Csáky-u. 7., I. 12.

Gyönyörü 3 és 4 ajtós barokk szekrények olcsón. Tóth József, Horthy Miklós-ut 61.

Gyönyörü komb. nagy szekr., egy ruhaszekr. prima minőségü 2 sz. rekamier, egyenruha f. anyagból eladó. Király-utca 36. III. 20.

Kombinált szoba, prima epeda betét eladó. Király-u. 14. II. 1.

Gyönyörü kombinált és háló eladó. Mozsár-u. 10. I. 6. (Nagymező-unál.)

ANTIK és STYL BUTOROK vétele, eladása Éner KARPFENSTEIN-U 2/a

Gyönyörü kombinált berendezés eladó. Népszinház-u. 32. III. 2.

Ebédlő 3500 P „Eladó 41593" jel. fők.

Gyönyörü keveset használt kombinált szoba eladó. Vörösmarty-u. 3-A. f. 6.

Jó butort Bertalanné keresztény butorszalonjában vegyen. Rákóczi-ut 82., I. 3.

Gyönyörü világos jávorfaháló eladó. X., Martinovics-tér 4-a I. 5

Butort legjutányosabban vásárolhat továbbra is Kardos Testvéreknél, Wesselényi-u. 18

Butort hosszu részletre is Meiszter asztalosnál. Andrássy-ut 66.

Sodronyos dupla csőágy szekrények eladók. Megtek. vas. Bókay J.-utca 23., II. 7.

Elsőrendü kétrészes kombinált szekrény eladó. Tisza Kálmán-tér 1., I. 6.

Kombinált szobaberendezés, alig használt fotelek, székek, asztalok olcsón eladók. Rákóczi-ut 61., II. fölépcső II. 2. Ker.

Nagyméretü íróasztal eladó. Előszoba-szekrényt vennék. Tel.: 132—098.

Uj kombinált uriszobaberendezés magányostól eladó. Megtekinthető hétfőtől XI., Bertalan-u. 11.

Komplett háló, ebédlő, konyhabutor elutazás miatt sürgősen eladó. Erzsébet királyné utja 31. Écsy.

Barokkszoba sürgősen eladó. Dohány-u. 67. II. 14.

Kombinált szekrény 1-2 szem. rek. Epedával. Háló kiállitási 3 ajt. diószekr. Komód. Ker. Felsőerdősor 4. I. 1.

Garnitura, 1 kanapé, 4 fotel, 1 asztal, privátnak eladó. 9—1-ig. Amerikai-ut 82/b. III. 2

Használt és uj butorok olcsón Románnál, Eötvös-u. 1. Király-u. sarok

Szép kombinált 10 drb sürgősen eladó. Eötvös-u. 24., fsz. 3.

Thék gyártmányu könyvszekrény, szoborállvány és egyéb butorok eladó. Örömvölgy-utca 3.

3-as szekrénnyel modern szobák, konyhák olcsón a készitőnél. IV., Sörház-u. 1. Vas.

Subléd 430-ért eladó. Vas. d. e. Tel.: 316-512.

Leányszoba butor eladó. Fehérvári-ut 15. I. 5. Délután 2—4-ig.

Renaissance garnitura, hármasszekrény privátnak eladó. Hétfőtől 12—2-ig Siroki-u. 4. IV. 2.

Teli háló sötét diószin prima állapotban eladó privátnak. Vasárnap 4-től 6-ig, hétfőn 3-tól 7-ig. Damjanich-u. 46., I. 5.

Rekamié állványok azonnali szállitásra kaphatók. Jákl Imre, Lajos-u. 158.

Használt és uj hálók ebédlők, kombináltak konyhák, kárpitosáruk minden árban **Lászlónál, Jókai-u. 6**

ROYAL BUTOR fizetési kedvezmény. Baross-utca 34 Hálószobák, ebédlőberendezések, kombinált szobák. Választékunk **ORIASI.** Araink **OLCSOK.** Minőségért garantálunk.

Asztalosok és kárpitosok termelő és értékesitő szövetkezete

Eladási helyek: Üllői-ut 15., Baross-utca 9. Podmaniczky-utca 14. Üzleteinkben óriási választékban kombinált butorok, mindennemü kárpitozott áruk, komplett lakásberendezések valamint ujdonságunk „Extra", a tökéletes kétszemélyes kanapéágy.

Háló, jóminőségü sötét dió, privátnak. Izabella utca 94. I. 12.

Uriszobák, hálók, ebédlők, kombinált, irodabutor. Karpfenstein-u. 15., asztalos.

Garnitura 450 P, subléd 250 P-ért eladó Ferenc-körut 24. III. 3.

UJ LAKÁSBA UJ BUTORT Ébnertől KARPFENSTEIN-U 2 a

SZÉKEK nagy választékban olcsón. Rosenfeld, Népszinház-u. 31.

Jó butort, kárpitosárut bizalommal vegyen OLÁH-tól, József-krt 63. Tel. 132-.02

BUTOR ZIMERMAN AKÁCFA U 7

Alig használt háló berendezés eladó csak privátnak. Visegrádi-köz 6 Házfelügyelő.

Rekamiék, fotelok, sezlonok, antik garniturák állandóan raktáron Karpfenstein-utca 31. kárpitosnál.

ÉVA ÁGY Fotelágy és kétszemélyes kanapéágy EGY MOZDULATTAL NYITHATO, CSUKHATO VII. ker. Alpár-utca 10. Tel. 423—659.

Háló komplett 1500-ért. Bpest, V. Báthory-utca 22. Nebucz. 7954

Gyönyörü komb. butor jó minőség eladó. Jókai-u. 36. I. 8. Báran.

Gyönyörü dióháló betéttel, ágyteritővel és diszpárnával privátnak eladó. III. Zápor-u. 19. I. 4.

Antik sublót, 3 ajtós szekrény eladó. Vajdahunyad-u. 39, fszt. 6. kárpitos.

Butorosok! Kárpitos, fotelok, székek, garniturák nagybani készitését vállalja. „Kárpitos 6008" jel. fők.

Lingel ebédlőbutor eladó. Teréz-körut 26. II 4.

2. Bútort keres

Modern hálószobát kézalatt ruggany- és lószőrmatraccal vennék. Ajánlatokat Lukinich, XIII., Apály-u. 2-b cimre kérek.

VESZEK lakberendezést, antik butort, irodaberendezést, függönyöket Schwarcz Dob-u. 1 Tel. 226-033

Mindent veszek butort, régiséget, szőnyeget, porcellánt, ruhát hagyatékot, egész háztartást. Hívásra azonnal megyek Klein Klotild-u. 124-974

Veszek butort, üzlet- és irodaberendezést, pénzszekrényt, ruhanemüt, Jelinek Ármin, Dobozi-u. 27 Telefon 133—759.

Veszek használt hálót, lakberendezést, zongorát. Vadász, Rózsa-u. 27. Tel.: 428—732.

MAGAS ÁRAT fizetek butor, szőnyeg, függöny, pénzszekrény és háztartásban feleslegés dolgokért Urbán, Szigetvári-u. 18. Tel. 338—152.

VESZEK butort, ruhanemüt, irodabutort, függönyt, hagyatékot, Klein Dobozi-u 7 T. 140-750

Magas áron mindent veszek műtárgyakat régiséget butort, dísztárgyakat stb UJVARY Nagymező-utca 28. Tel.: 123-827.

VESZEK magas árban mindenféle butort. Stern, Népszinház-u. 46 425-077

Vesz butort, egész lakberendezést Dobozi-u. 17. Fridmann Mór. T.: 1.—05—19.

Ebédlőszékeket veszek. „Modern 7959" fők.

Garderobe szekrényt lehetől, emeleteset maszszivat keresek. Ráday-utca 11. II. 6.

Használt butorért ruháért, szőnyegért ma gas árat ad Fekete Dobozi-u 21. T 130-703

VESZEK butort, irodab. styl és antikb. szőnyeg, dísztárgy stb. FRELLER, Lónyay-u. 27 T. 187-277

Jóállapotban lévő nagyméretü garderobeszekrényt vennék. Telefon: 187—673. d. e. 9—1-ig.

Magas áron veszek használt butort, hagyatékot és háztartásban fölösleges dolgokat. — Blauné, Baross-u. 120. I. 16. Tel. 142-993.

Magas árat fizetek kombinált háló, ebédlőért Román, Eötvös-u. 1. Tel.: 425—811.

Veszek magas áron elsőrendü márkás porcellánokat, bronzokat, dísztárgyakat, antik butorokat. Domány, Központi Aruforg. váll. Nagymező-u. 36.

Csere fürdősz. berend. komb. szekrényre butor, ponyva eladó. 15—18—32.

3. Kép, szobor

Képek, varrógép és egyéb eladó. Fery Oszkár-u. 21., III. 23.

FESTMÉNYEKET minden fajtát, magyar, külföldi és régi képeket magas áron veszek. Értesitést ki festette? Hol nézhető meg? Winkler, Tisza Kálmán-tér 6 II 26

Márkás festmények Rudnay Gyula, Márk Lajos, Nagy Zsigmond, Olgyai Komaromi Kacz, Dudits Romek, Szüle, Pried, Neogrády Háry, Náray, Polczer, Henzné Deák Adrienne Kárpáthy, Gergely, Viski, Juszkó, Cserna, Csillag, Geiger és más értékes festmények nagyon olcsón eladók. Winkler ker., VIII., Tisza Kálmán-tér 6 II 26

Régi képeket külföldi mesterektől keres megvételre „Nem kereskedő 41910" fők.

Székebeli gyapju torontáli szezonteritő, régi festmények eladók Pauler-utca 1., III. 9.

Székely Bertalan, Rudnay, Nészöly, Karlovszky, Neográdi, Iványi stb festmény olcsón eladó. Rózsa-u 43. f. 5.

4. Szőnyeg

Szép ebédlőszőnyeg, 8 m. prima butorszövet és kvarclámpa eladó. IX. Sobieski-u. 16. fsz. 2.

Veszek perzsaszőnyeget legmagasabb áron Telefon 428-691 •56256

Perzsaszőnyegek eladók priváttól privátnak. — Megtekinthetők délután 3—5 óra között. III., Evező-u. 8. fszt. 3.

Szmyrna szőnyegek eladók. 165—817.

Magy. perzs. összek. eladó. Dolly, Baross-u. 102.

Prima figurális tebriszszőnyeg 11 m², csak privátnak eladó. Tel. 145—037.

Magyar és keleti gyönyörü összekötő perzsaszőnyegek olcsón csak privátnak eladók. Tátra-u 21. II. 5.

Keleti perzsaszőnyegek eladók. Gömbös Gyula-ut 23. IV. 13.

Magyarperzsa 6 □ privátnak eladó. Telepes-utca 14. f. 8. vas. 5-ig.

Hosszu magyar perzsa szőnyeg priv. eladó. V., Személynök-u. 25. fsz. 4/a d. u. 3—5.

Keleti szőnyeg eladó. Rákóczi-ut 73. IV. 7.

Külföldi perzsa 2.23×3.12 méretü eladó. Megtekinthető Gergely, Dohány-u. 16. I. 6.

Szép szinezésü perzsa ebédlő- és összekötőszőnyeget veszek. Tel.-hivó: 223—079.

Perzsaszőnyeg 3 drb elsőrangu összekötő, csak is privátnak 2—4-ig eladó. Bank-u. 7., I. 2.

Festményeket XV. századtól napjainkig vennék „Komoly vevő" Tenzer, Szervita-tér.

Imaszőnyeg török speciál. 3 □ eladó 222-462

5. Egyéb berendezés

6 lángu aranyozott facsillár a készitőnél eladó. Váci-ut 109. I. 14.

Használt bársony függönyt, matracot veszek. Kárpitos, Tel.: 110-692.

Majdnem uj masszív asztali tűzhely eladó. III., Repkény-utca 12. Ujlaki templomnál.

Villamos tűzhely 220 V., békebeli, egészen uj, eladó. Tel. 3—5 között 334—090.

Irodabutor? Szóka, Dob-u. 107.

Gáztüzhely, tiszta háló olcsón eladó. Gyöngyösi utca 4. II. 10.

Gáztüzhely és autogeizer eladó vagy hütőszekrényért cserélem. „Kit. állapotban 7965" jeligére fökiadóba.

Üzletberendezés (2 üv. szekr., 1 pult), konyhaszekrények eladók. Népszinház-u. 37. III. 2.

Uj vill. tüzhely priv. eladó. Tel. 122—360.

Pénz, okmányszekrény irodabutorért sokat fizet Eckstein, Szerdahelyi-u. 15. T. 14—32—73.

Folytonégő kályhát 2 aknásat öntött vasból, használtat is vesz Finommechanikai gyár, XIV. Hungária-körut 111/b. T. 296—267.

Uj 500-as kg. tiszta tölgyfa tolósulyos skála mérlegeket megrendelésre szállitok. „Üzlet 64035" jeligére fökiadóhivatalba.

6-karu bronzcsillár eladó. Aulich-u. 5. házfelügyelő.

Eladó több vendéglői berendezési tárgy, nagy tüzhely és jégszekrény. Üllői-ut 64. f. 2.

Gáz v. vill. házt., hütőszekrényt vennék. Tóth Imre, Kender-utca 32. 338—392.

Salgótarjáni kályha több szoba v. iroda fütésre alkalmas, eladó. Istenhegyi-ut 46.

Íróasztalok, karosszékek és különféle székek olcsón. Rosenfeld, Népszinház-utca 31.

Csillár, porszivó, ventillátor, árammérő, bőrkoffer eladó. T. 157—562

Gáztüzhely, prima külföldi, eladó 292—.089.

Gáz v. elektromos hütőszekrényt magas áron vesz Gergely, Dohány-u. 16. I. 6. T. 223—907.

Mérlegek használtan. — Ernst, Kun-u. 11.

6-11. Gép, műszer

6. Foto, optika

9 cm. Elmar tele, Leica III. c. Elmar 5 cm. bő tartozékos vetitő, Palla vászon. 10 000. Tel. 130—215. d. e. 10—12.

Supericonta 6x9 tessar 3.5 távmérős, uj állapotban eladó. Kreskai, Dob-u. 53. f. 7. reggeli órákban.

Vennék sürgősen Bolex vetitőt. 8—16 mm. Uhri, Hungária-krt 207

Weltix 24x36 36 felvételes, 2.9 obj. készenléti táskával Ia. állapotban eladó 1—3-ig. IV., Váci-utca 84. V. 2.

„Bolex felvevő" revolver-fejjel, 3 lencsével, 8 mm. valamint Bolex vetitő 8, 9.5 és 16 mm-hez, mindkettő gyári uj, használatlan. megfelelő ajánlat esetén eladó. Ajánlatokat „Bolex 12—63929" jeligére fökiadóba.

Retina I. kisfilmes, nagyitó, állvány, teljes sötétkemra felsz. 1200-ért. Buchelt. Tel.: 120—739. 8—1-ig.

Weltinini Xenon 2, Retina Xenon 2, Contaméter. Vas. d. e. 10-től 13-ig. T. 143—203.

Vetitő 16 mm keskenyfilmmel. Amerikai izzók. Tel. 130-249, d. e.

Exakta 6x6-os gép eladó. Obj.: Tessar 2.8. Tel.: 355—183.

Régi typ. haszn. Rolleicord eladó. „Alkalmi vétel 50321" jel. fők.

Vadonatuj Bolex 16-os. bőrtásk. állv. bőséges szines és fek. feh. nyersanyaggal. Super Ikonta 6x6 távm. tásk. Mindkettőhöz további nyersanyag garantálva. Bővebbet „Hektár 44383" jelige fők.

Rolleiflex 3.8 eladó. „1200 P 7911" jel. fők.

Velta fényképezőgép eladó. Casnar 1:2.3 fényerősségü 2—5 között Szent István-krt. 13. II. 7.

Leica III-c. o. Elmarral eladó. „4100—6336" fők.

Fotókópiagép Rectophot Super I. R. uj teljesen felszerelve eladó. Tel.: 131—089.

Fényképezőgép eladó. Kisfaludy-u. 5. II. 3

Zeiss „Binoctar" 7×50 távcső eladó. 3—4 között telefon 259-490.

Reflexkorelle, komplett felszereléssel 9×12 Tessar lemezes gép uj állapotban eladó. Glória, Alkotmány-u. 4.

Telefongyári HANGOS keskeny filmgép teljes felszereléssel eladó. Marosi, Kisfaludy-u. 32., I. 10.

CONTAX II. uj Sonnar 1 : 1.5 eladó. Érdeklődés hétfőtől 5—8 között: 180-026

Leica IIIa, Summar 1:2 gyári uj, eladó 10—6-ig. Eötvös-u. 48. I. 9.

Retina II-a Xenon 2-es, 16-os vetitő eladó. XI., Sztregova-u. 6. f.3

Contax 3.5 Tessar eladó. Klauzál-tér 11., II. 12.

Kodak Special mozi 16-os 1.9-es objektivvel, 4.5-ös 76 mm, 2.7-es 63 mm, 4.5-ös 114 mm. televel, 4 drb szinszürővel, táskával, uj, eladó. Ajánl. „Special" jel. Tenzer, Szervita-tér.

I-a Ref. Korelle fényk. g. 3 opt. több igér-nek S. J., X., Harmat-u. 59., köznap du. 6—8.

Optika mozigép eladó. Király-u. 42. félem. 4.

Rolleiflex Tessar 3,8, nem aut. 6x6 eladó. — Ajánlatot árral 35577" jel. fők.

Leica Standard 3.5 Elmárral eladó. Dr. Mezei. 494—515.

Alkalmi vétel! Super Iconta 6/6-os fényképezőgép, Tessar 2.8 optikával olcsón eladó. Bereth, Murányi-u. 14. T.: 226—798. Hétfőtől.

Robot, Leica fényképezőgépet, prizmás látcsövet veszek. — „Sürgős ajánlat 58793" jel. fők.

Fényképezőgépért prima kerékpárt cserélnék. — „Steyer 8047" jel. fők.

O. Leica E. 3.5 f. 2. jubilet eladó. Nagymező-u. 38. fsz. 15. D. u. 3-ig.

Veszek 6.5x9 cm-es Linhof-Technika fényképezőgépet tartozékokkal. Ajánlatokat ár és részletes leirás megjelöléssel Szinesfilm, Apponyi-tér 1., Lehmayer Ferenc névre.

Robot eladó 1:2.8 Tessar, Telefon 149—188.

Contax II-höz teleobjectivet keresek. „Készpénz 26—62" jeligére Tenzer hirdetőbe.

Rolleicord fénykgép 5 filmmel, universal nagyitó eladó. Vörösmarty-u. 61. II. 1.

8 mm. fotocellás film fölvevő, leadó, fölszereléssel eladó. Isaszeg Rákóczi-ut 39.

Távmérős supericonta 6×9 bet. 4.5×6, Tessar 1: 4.5 eladó. Megb. vas 9—12-ig. Tel. 147-934.

Eladó 1:2.8-as Tessar Comp. Rapid. Ráday-u. 12. fsz. 27.

Fényképezőgépért méheket ad Erzsébet kir.-néut 46. Gyöpp.

7. Házi varrógép

Pfaff gyártmányu prima varrógép eladó. XI. Schweidel-u, 11. félem. 2

INTERLOCK VARRÓGÉP eredeti Singer motorral (220 váltóáramu) eladó. Soroksárujtelep, Návay Lajos-u. 57. T.: 347-901

Használt varrógépeket vásárol Keleti Varrógépműhely, Thököly-ut 13. Telefon 428—754.

Szücsgép eladó. Práter-utca 46. I. 8.

Singer süllyesztős varrógép eladó. Budafoki-ut 81., IV. 12. Csak hétköznap délután.

Bármilyen varrógépet veszek, cserélek. Rákóczi-ut 51., udvarban. T. 134—213.

Varrógépet kifogástalant vennék. Molnár G., Erdliget, Pince-u.8.

Singer v. g. süly. uj, eladó. Kispest, Varju Kálmán-u. 9.

Singer süllyesztős varrógép. XIV., Szent Domonkos-u. 8., alagsor.

Singer alig használt sülly. varrógép eladó. Sziv-u. 42. f. 1. 9-től.

Varrógépet vennék. T.: 226—723. Hétköznapon.

31—32-es konfekciógép eladó. Légrády K.-u. 22., III. 2.

Sülly. varrógép eladó. Sándor-u. 17. II. udv. I. 6. 58594

Süllyeszt. Singer varrógép, majdnem uj eladó. III. Üröm-u. 58.

8. Háztartási gép

Porszivó. Electro non plus ultra 110 Volt, békebeli motorral, uj szivócsővel és szerszámmal, 460 P-ért eladó. Strahl fodrász, XII. Németvölgyi-ut 12. Tel. 155—175.

Porszivót 110—220 V-ra jégszekrényt, csillárt, gramofont most vegyen Kristály Csillárházból, Dohány-u. 16. I. 6. T. 223—907.

Villám parkettakefélőt, porszivót, ventillátort, mosógépet vesz Audion T. 111—375.

Porszivó 110 V Univerzális, 180 P-ért eladó. Perjési, Gyarmata-u. 40.

9. Írógép, irodagép

Táska-írógép eladó. — Király-u. 38., II. 50

Continental uj portable eladó. Király-u. 87., IV. 37. (3—5-ig.)

Jó árért eladnám privátnak uj táska-írógépemet. Ajánlatokat „Írógép 6300" fők.

Amerikai L. C. Smith és Bros modern IRODAI IRÓGÉP kifogástalan állapotban eladó. T. 131—349.

IRÓGÉP kölcsönzés Rákospalota, Hubay Jenő-tér 8. T. 495—305.

Underwood írógép eladó Szt István-park 26. VI.1

Írógép irodai Joss, 15-ös modell. olcsón **eladó.** T., 166—047.

Márkás írógép eladó. Vörösmarty-u. 61, II. 1.

Gyöngybetűs írógépet veszek. földesi Nagy, Széchenyi-u. 5. Gépíróiroda.

Írógép, Secord gyártmányu, használt, eladó. Tel. 158—043. Hétköznap 183—063.

Táska írógép eladó. T. 423—406.

Odhner 7 számológépet fényképezőgépért elcserélek. „Kisfilm 64036" jeligére fők.

Írógép Adler Curir. Alsóerdősor 22., fsz. 1.

Írógép, irodai Adler, privátnak eladó. Megt. d. u. 3—5 között. Károly-körut 24., III. 1.

Underwood, Corona írógép, Odhner rendszerü számológép eladó. Lendvay, Izabella-u. 47., I. 11

I. a. táskagép priv. eladó. Sziget-u. 5., IV. 3.

Continental táskagép, majdnem uj, eladó. Ó-u. 28. Fritzer, vas. 2—4-ig.

Triumph táskaírógép privátnak eladó. VI. Bulcsu-u. 21-a. házfelügyelőnél.

10. Egyéb gép

Műszerész esztergapa motorral, fordulatmérő, mikrométer, Watt-mérő eladó. Megt. hétfőn du. 2-től Rákosszentmihály, Bercsényi-u. 38.

Haszn. hordógyári csinvágógép szétszedve eladó. „Jutányos 20954" fők.

Félautomata faesztergályozó, keveset használt komplett kopirozó és furókészüléket és szerszámokat, 1 darab gömbölyitő fejekkel együtt, 1 drb 4½ HP villanymotor, 220x380 Voltos azonnal eladó. Lachegyi Ferenc, Veszprém.

Vontató traktorokat, nyersolaj, benzin, fagáz, tömör gumis és lánc talpas 5 tonn. I. oszt. teherautók olcsón. Telefon: 490—709 vagy 118—199.

Kompresszorok, festékszórók Salétrom-u. 8. Klein.

Szárnyszivattyu 4 csővel eladó. Fleischmann, Monor, Rózsa-u.

Elektromos esztergapad-fogaskerékhajtómü, nyersbőrfogaskerék, nyersbőrfogaskeréktest, ívlámpaszén, izzólámpa eladó. Érd 342—068 hét előtt, tizenkilenc után.

Esztergapad, kicsi, ½ lóerős motorral és könyvkötő kéziaranyozó készlet eladó. Ujpest, Árpád-u. 73. Telefon: 29-54-78. Könyvüzlet.

RÓNAY faipari gépek kombinált gép szalagfürészgép stb raktárról kapható. Rónay Zoltán, Budapest, Lehel-utca 46 Telefon 292-658.

ELADÓ egy 70—120 kg. teljesitményü **FESTŐGÉP BERENDEZÉS** keresztorsó és lánchenger festéséhez. Ajánlatokat kérünk „Eszterháza" jeligére Tenzer hirdetőbe, Szervita-tér 5

Uj 80 PS hajómotor, tengely és csavarral, komplett, Ganz-gyártmány, eladó. „Azonnal 6297" jel. fők.

Heggesztéshez karbidkészülékek. IV., Béla-ut 63 /b-c.

Gyorsjáratu modern 80 HP. Diesel-motor eladó. „Jendrassik 44858" jel. főkiadóba.

Esztergapad eladó, prizmás. 800 mm. csúcstávolság, motorral felszerelve. Megtekinthető hétfőn Ujpest, Széchenyi-u. 1.

Mágnes 4 heng. 180 P. Csapantyus 1 heng. 180 P. Kilométermérő 80 P. Budafok, Gyár-utca 11. Kiss.

Worthington szivattyu eredeti USA eladó Hétfőtől. Csáky-u. 59.

Gép, szerszám, műszaki cikkek. Dr. oec. Kós Árpád, Bpest, IX., Márton-u. 40. Tel.: 140—203

Hidmérleg, villanyfürész villanybalta, lovak, kocsik stb. sürgősen eladók. Jelige: „Jó alkalom 35571" Erzsébet-köruti fökiadóba.

Gyári uj fémöntődei **gázolvasztó kályhák** ventillátorral és motorral gyári áron eladók. Váci-ut 30.

KAZÁN 13 négyszögméter fütőfelülettel, eladó. Érdeklődést „Használt állapotban 8029" fökiadóba kérünk.

Hegesztőgépet kölcsön ad MÜLLER, BUDAFOK, Kossuth-u. 38.

Heg. ber., rácsvas, stb. eladó. Sági lak., Baross-u. 2.

700-as faállványos **szalagfűrész** raktárról szállitható. Horetzky, Ujpest, Szent István-tér 17.

500 atm. nyomásu hydraulikus szivattyu eladó „Kétfokozatu 6345" jel. a fökiadóba.

Névsorolvasás

Szokatlan neveket találunk a hivatalos lap legutóbbi számában azokon a hasábokon ahol rendeletek szoktak napvilágot látni, pályázati hirdetmények, hivatali előléptetések és kényszeregyesítések Tündöklő és gazdag névsor ez, több mint kétszázötven név, melyeknek mindegyike a magyar irodalom és kultúra gazdagságát és sokféleségét mutatja. Micsoda bőség! Szívünk megdobban és büszkék vagyunk, hogy a magyar toll az elmult századokban Anonymus óta mennyit alkotott és a teremtő szellem mennyi kincsel gazdagította a magyarság és Európa kultúráját. Halott magyar írók tüneményes névsorában tárul fel a magyar kultúra kiapadhatatlan gazdagsága s egy-egy név egy-egy korszakot jelent számunkra, igazolva azt a mondást, hogy az író őrzi meg leghívebben az elmult korok emlékét.

A névsor olyan pompás, hogy ha »nemes ponyvát« akarunk adni a magyar nép kezébe, akkor dúskálhatunk e kétszázötven halott író művei között, főként azokéban, akik a magyar irodalom klasszikusai. Az elmult magyar koroktól, sajnos, eltávolodott a mai olvasó, egyszerűen azért, mert — amint épp a legutóbbi *Pest*-ben írta Laczkó Géza, — *nem tanítottak meg bennünket a magyar mult olvasására.* Ajándékozzák meg végre valahára a magyar jövőt a magyar multtal! Laczkónak ez az épp olyan frappáns, mint mélyről jövő és igaz óhaja úgy teljesedhet valóban, ha nemzeti kultúránk multjából életre keltjük azoknak a már-már elfelejtett régi magyar klasszikusoknak műveit, akiknek nevét most a hivatalos lapban olvashatjuk. Kultúránk *erejét* és *nagyságát* bizonyítja ez a névsor és *kultúrfölényünket* is, amelyről Kassán beszélt most Szinyei Merse kultuszminiszter. Az elmult századokban a nemzet sok veszedelemmel és bajjal szállt szembe s gyakran volt már úgy, hogy a magyarság ügye elbukik. Ilyenkor a magyar kultúra volt az az erős vár, amelyben a nemzet meg tudta védelmezni magát és újra tudott születni. Végső menekvésünk mindig kultúránk volt, amely azon a földön, ahol őseink hazát szereztek, elsőbbségi jogaink elpusztíthatatlan biztosítékaként mindig megmaradt. Kultúránk fölényével tudtunk mindig újraépíteni mindent, ami elpusztult és boldog korszakokban, amikor erős és nagy volt a nemzet, kultúránk vonzotta a körülöttünk és velünk élő népeket s annak fénye ragyogta be Szent István országát.

Becsüljük meg multunkat, halott íróinkat és költőinket s rajtuk keresztül ismerjük meg a letünt korszakokat, melyek ősapáink erényeit rejtik, azokat *az örök magyar tulajdonságokat*, amelyek megtartották és naggyá tudták tenni a nemzetet. Forduljunk tisztelettel a »nehézkes nyelvű« régi magyar irodalom alkotásai felé és látni fogjuk, hogy az a nyelv nem is olyan nehézkes, ha megértjük s egyszeriben érteni fogjuk rajta keresztül *a magyar multat is*, melyből mai kultúránk táplálkozik, a multat, amelynek tisztelete és megértése nélkül nincs jobb jövő és nincs igazi magyar öntudat sem.

— Bundára is kirakatfosztogatók. Hétfőre virradóra a Rákóczi-út 8 a. számú házban ismeretlen tettesek betörték Rónai M. Miksa divatárukereskedésének kirakatát. Két női bundát vitte el 1700 pengő értékben. A betörők kézrekerítésére megindult a nyomozás.

A magyar kultúrfölényről beszélt Kassán Szinyei Merse kultuszminiszter

Kassa, július 19. A Katolikus Nyári Egyetemet vasárnap délután *Szinyei Merse* Jenő kultuszminiszter jelenlétében nyitották meg ünnepélyesen. Délelőtt Veni Sancte és ünnepi szentmise volt a Dómban.

A megnyitóünnepséget a Rákóczi-internátus dísztermében tartották. Ott voltak az egyházi, katonai és polgári hatóságok vezetői, az Actio Catholica elnökségének tagjai s a Nyári Egyetem előadói és hallgatói. Képviseltette magát a kassai evangélikus egyházközség is.

Madarász István

megyéspüspök mondott megnyitóbeszédet. Üdvözölte a kultuszminisztert.

— A vélekedések és tévedések, az elméletek és hipotézisek, a gyűlölet, a bosszú és egyéb nemtelen szenvedélyek jelen viharában — mondotta — *a krisztusi világnézet az a világítótorony, mely egyedül igazítja el életünk hajóját a földi és örök cél felé.* Azért rendezzük a Katolikus Nyári Egyetemet, hogy a krisztusi világnézet fényével rávilágítsunk korunk legégetőbb problémáira.

Ezután

Szinyei Merse Jenő

miniszter szólalt fel.

— Mint a magyar keresztény kultúra hivatalos őre és legfőbb irányítója örömmel jöttem a Felvidék ezeréves régi kultúrvárcsába, a Katolikus Nyári Egyetem megnyitó ünnepélyére. *A tudás és a kultúra nagy nemzeti erő és felbecsülhetetlen nagy kincs.* Egyik hivatali elődöm, a boldog emlékű gróf *Klebelsberg* Kunó, programjává tette a *»magyar kulturfölény« megvalósítását.* Ezért építette az ötezer népiskolai objektumot, fejlesztette az egyetemi oktatást és fordított gondot a kultúra területén működő oly sok intézményre. S ha igaz az, hogy *»gouverner, c'est prévoir«*, kormányozni annyi, mint előrelátni, akkor gróf *Klebelsberg* Kunó valóban oly kiváló kulturpolitikus volt, akinek nagyságát a történelem napról napra jobban igazolja. Örömmel jöttem el a mai ünnepségre, mert tudom, hogy a kassai Katholikus Nyári Egyetem is *a magyar kultúrfölény, a magyar művelődés terjesztésének szolgálatában áll.*

— A Katolikus Nyári Egyetem katolikus gondolat jegyében működik. A katolikus egyháznak történeti joga az egyetemi oktatás és nevelés munkájában résztvenni, mert a középkor harminckét egyetemét a római pápák alapították. Az egyház mindig az igazi tudomány és művészet inspirálója és terjesztője volt. Az egyház kétezeréves történetében bebizonyította a vatikáni zsinat egyik határozatának igazságát: *»Nulla inter fidem et rationem vera dissensio esse potest«.* A hit és az ész között sohasem lehet ellentét. Magam is vallom Verulami *Bacon*-nak, a nagy angol politikusnak és bölcselőnek, nézetét, aki ezt mondta: »Könnyelmű meritgelés a tudományból talán hitetlenségre vezet, de mélyebb alászállás a tudományba visszavezet a valláshoz.«

A kultuszminiszter nagy tapssal fogadott beszéde után *Iványi* János egyetemi tanár a Pázmány Péter tudományegyetem nevében üdvözölte a kassai Katolikus Nyári Egyetemet. Ezután vitéz báró *Schell* Péter főispán, *Pohl* Sándor, Kassa város polgármestere, *Hévey* László főiskolai tanár és *Lepold* Antal esztergomi protonotárius-kanonok mondottak beszédeket. A megnyitó ünnepség a pápai himnusz eléneklésével ért véget.

Franco nem tekinti többé időszerűnek békeközvetítő szerepét

Madrid, július 19. *(NST) Franco* államfő a falange nemzeti tanácsa előtt beszédet mondott. Beszédében a mult példája alapján *egységre* szólította fel az országot. Spanyolországban mély benyomást keltett a beszéd. Azt olvassák ki belőle, hogy az államfő a földközitengeri fokozódó feszültség ellenére, sőt talán éppen ezért, emlékezetbe akarta idézni azokat az alapelveket, amelyekre kormányzását építette. Falangista körökben nagy elégedettséget keltett, hogy

az elnök nem intézett újabb békefelhívást a háborús felekhez.

Ezt úgy értelmezik, hogy *Franco nem tekinti többé időszerűnek a békeközvetítő szerepét*, sőt a spanyol közvéleményben sem akarja propagálni ezt a gondolatot. Különös nyomatékkal figyelmeztetett azonban

a kommunista veszélyre,

mivel a spanyol kormány olyan értesülésekkel rendelkezik, amelyek erre a figyelmeztetésre okot szolgáltattak. A Szovjet imperializmusa az utolsó időben olyan jelleget öltött, hogy talán *új felismerések és új helyzetek adódhatnak.*

Ostromállapot Irakban

Ankara, július 19. *(Stefani)* **Két iraki tartományban kihirdették az ostromállapotot. A kőolajvidékeken a lengyel helyőrségeket brit katonasággal erősítették meg, mert zavaroktól és rongálásoktól tartanak.**

Amerikai repülők kényszerleszállása

Sevilla, július 19. A Kanári-szigeteken levő *Las Palmasba* hét északamerikai repülő érkezett, akik *Ifni* spanyol gyarmaton, az Atlanti óceán *afrikai partjainál* kényszerleszállást hajtottak végre. A spanyol hatóságok *internálták őket. (MTI)*

Spanyol-Marokkó főbiztosa meglátogatta a tetuani kalifát

Madrid, július 19. *(Német Távirati Iroda.) Orgaz* tábornok, Spanyol-Marokkó főbiztosa, a spanyol közigazgatás valamennyi tagjának kíséretében meglátogatta a tetuani kalifát, *Muley Hassz ni. (MTI)*

A brit légügyi miniszter a háború utáni közös angol-orosz-amerikai rendeletekről

Amsterdam, július 19. *(Német Távirati Iroda.)* Sir Archibald *Sinclair* brit légügyi miniszter az angol hírszolgálati iroda szerint a liberális párt ülésén kijelentette, hogy semmi sem biztosabb, mint az a tény, hogy *Anglia az angol népnek a maga erejéből, más nemzetek támogatása nélkül biztosítani tudja a békét és a jólétet a háború után.* Közvetlen az ellenségeskedések megszűnése után a három nagy nemzet, »melyeknek kezében lesz majd a hatalom — Anglia, Oroszország és az Egyesült Államok — *sok országban közösen hoznak majd rendeleteket.* A legnagyobb feladat természetesen *Kína* megmentése és a Japán elleni háború befejezése. *(MTI)*

A 86. német hadosztály különösen kitüntette magát

Berlin, július 19. Az Oreltől délre folytatott súlyos harcokban a rajna-vesztfáliai 86. gyalloghadosztály különösen kitüntette magát a támadásban és az elhárításban. A hadosztály, melynek emberei csaknem kivétel nélkül a bombatámadásoktól szenvedett területekről származnak, egyetlen harci napon 109 ellenséges páncélost semmisített meg és súlyos veszteségeket okozott a Szovjetnek. A július 5-én megkezdődött harcok óta ez a hadosztály már 200 ellenséges páncélkocsit pusztított el. *(MTI)*

Harci tevékenység a leningrádi szakaszon

Berlin, július 19. Az Ilmen-tótól északra és Leningrád mellett az ellenség szombaton támadta a német állásokat. A németek visszavetették a bolsevistákat kiindulóállásaikig. Tüzérségi tűzzel ellenséges gyülekezéseket és mozgó csapatokat ugrasztottak szét az első vonalak mögött. Jó hatással lőtte a német nehéztüzérség a csapatokkal zsúfolt laktanyákat és a jergovi vasutikocsigyárat. A kandalakszai arcvonalról kölcsönös élénk tüzérségi és gyalogsági tevékenységet jelentenek. *(MTI)*

Esküvője másnapján megölte magát a fiatalasszony

A Juhász Andor-utca 28. számú házban az ötödik emeletről az udvarra vetette magát *Menyhár* Sándorné 21 éves háztartási alkalmazott. A fiatalasszonynak *egy nappal előbb volt az esküvője.* Férje elmondotta a mentőknek, hogy valami kicsiségen összeszólalkoztak. A mentők már csak az ideglázat kapott férjen tudtak segíteni, mert az asszony szörnyethalt.

Detektívnek kínálta briliáns zsákmányát a betörő tűzkőárus

Vasárnap délelőtt a Kóka detektívcsoport egyik tagjának utcai tűzkőárus a Nagykörúton szacharint kínált, majd suttogva hozzátette, nem *venne-e szép brilliánsot.* Kérdésére, honnan szerezte a tűzkőárus a brilliánst, megmondotta, hogy a közeli vendéglőben tartózkodó fiától kapta. Néhány perccel később a tűzkőárus, *Kovács* Géza 45 éves foglalkozásnélküli és 19 éves József nevű fia már a főkapitányságon voltak. Hamarosan bevallották, hogy *öt betörést követtek el.* 20.000 pengő értékű zsákmányt szereztek, *ennek egyik darabja volt a brilliáns.* Mindkettőjüket letartóztatták.

— A Nemzetnevelők Könyvtára négy új művet adott ki. A kultuszminiszter megbízásából a *Nemzetnevelők Könyvtára* sorozatában az Országos Közoktatási Tanács megjelentette *Kosáry* Domokos: *Magyarország története* című művét, amely kiváló tájékozottsággal és mégis egyszerű formában ad lebilincselő képet a magyar nemzet multjáról és jelenéről. A második kötet *Markó* Árpád: *Magyarország hadtörténetéről* szóló műve, hiteles képét adva elődeink hősi életének. *Várkonyi* Hildebrand a sorozatban *A lelki élet zavarai* című nagyszabású munkájával szerepel, amely a gyermekkor lelki rendellenességeit és a serdülőkor, valamint az ifjúkor nevelési problémáit tárgyalja. A negyedik kötet *Kodály* Zoltán *Iskolai énekgyűjteménye.* A szerző háromszáz dallamot és szöveget közöl, valóságos kincsesbányáját a magyar dalnak.

Szigeti Grill * Párisi Kalitka
KEDDTŐL ÚJ MŰSOR
„Grill összes meséi"
Vidám, táncos, zenés revű
Csöppy és tánczenekara
Asztalrendelés: 118-809, 120-905

A háború és politika hírei

Szudán termelését igénybeveszik az angolok.

Élelmiszerválság uralkodik a Szovjetunióban, newyorki jelentések szerint.

Japánban gazdasági bizottság tárgyalt kínai pénzügyi és ipari vezetőkkel. A megbeszélések eredményesek voltak.

Uj adót vezetnek be Izlandban az árcsökkentés lehetővé tételére.

A bolgár parlament holnap délután megkezdi rendkívüli ülésszakát.

93.000 embert vesztett az Egyesült Államok hadereje 1941 december 7-e óta.

Déat, a népi nemzeti tömörülési mozgalom vezetője beszédet mondott Párisban az új Európáról.

A cseh katolikus püspökök tiltakoznak a templomok angolszász bombázása ellen.

A SZÁJKOSÁR

Robotos munkanap után fáradtan és kimerülten, hej, milyen jó is esténként a Ligetben sétálni, megpihenni. Felejt az ember ilyenkor minden fáradalmat, örül a tücsök hegedülésének, vagy a gyenge szélnek s a csillagoknak. No és a szerelmeseknek, akik kettesben andalognak a sétányon, vagy ülnek a »ligeti korhadt fapadon« és számukra nem létezik más, csak a szerelem örök törvénye: a Te, meg Én.

Az egyik padon kopottas, keszeg emberke ül. Látszik rajta, hogy vár valakit. Szerelem talán? Nem. Fáradtabb, öregebb, szegényebb annál ő. Izgatottan szívja egyik cigarettát a másik után s vagy tízszer is elsétál az utcai órához. S az út kanyarulatában most feltűnik valaki. Vörösen izzó szivarral jön s ő is keres valakit. Itt mellettem a padon, a lámpa fénykörében kabátja felső zsebéből előveszi aranyóráját. S dühösen dünnyögni kezd. A mi izgatott kis emberkénk őt várta. Elébesiet. A jövevény leereszkedően köszönti, azután elsétálnak.

Ügyet sem vetnék rájuk, de — mint mondani szokás — ingerült szóváltás hangzik felőlük. S csakhamar dühösen fujtatva rohan is már errefelé a jól öltözött, szivaros, aranyórás úr. A lámpánál ismét megáll, megnézi óráját, azután a sötétség felé fordul, ahol a keszeg öreg emberkét sejti. Felháborodva kiáltja:

— Hát azért se segítek rajtad. Béla bácsi! Azt, hogy valamikor te támogattál engem, hidegen hagy. Ha pedig sokat jár a szád, akkor vedd tudomásul, hogy szájkosarat kötök rá.

A lámpa fényében most ijesztően sovány kis foxi jelenik meg. Szájkosár van rajta. Elbarangolt szegény hazulról, nem talál a gazdájára és az átkozott szájkosár rajta maradt. Igyekszik is megszabadulni tőle. Szörnyű bukfenceket hány, ördögi motollálásba kezd. Fertály óra múlik fertály után, de a szegény kicsi állat még mindig a szájkosár rabja. Pedig így szomjan vész, vagy éhenpusztul.

És akkor megjelenik egy másik korcs, kutyus. Pillanatig riadtan, megdöbbenve nézi társát, azután odasettenkedik, megmegszagolja és... és — így igaz, ahogy írom — rágni, marcangolni kezdi ő is a szájkosár tartószíját. Kis kutyafifikájával, vagy inkább nagy kutyaszívével rájött urra, mi is az ő sorstársának a baja. Nem lelik bele tíz perc, a szájkosár a földre kerül. A kis foxi megszabadítva szörnyű terhétől, boldogan vinnyog egyet, majd a két gazdátlan kutya együtt vidáman elkocog. A lámpa fényében felszabadultan és vidáman mindkettő felugat.

Bakos Ferenc

— **A madridi német katonai attasé halálos balesetet** ért. *Madridból* jelentik: Von *Otzen* ezredest, a madridi német nagykövetség katonai attaséját, vasárnap halálos kimenetelű baleset érte. Az attasé ki akart kerülni gépkocsijával egy járókelőt, aki szabálytalanul szaladt át az úttesten és oly szerencsétlenül fordult, hogy kocsija felborult és összetörött.

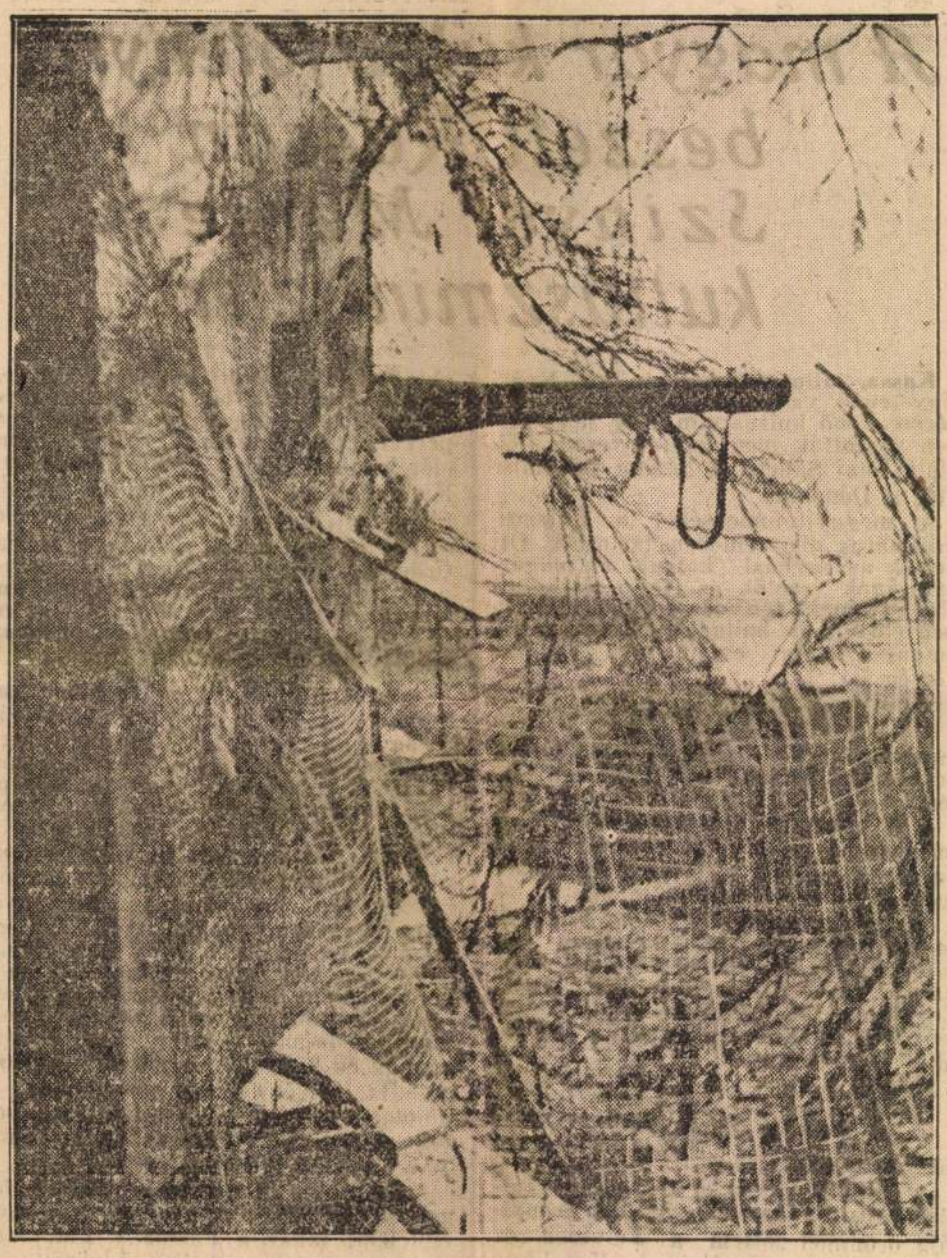

A FÖLDKÖZI-TENGER PARTJAIN IS ÉPÜLNEK A NÉMET ERŐDÖK

Harminckét éve repült először magyar aviatikus Bécsből Budapestre

Július 19.-e harminckétéves fordulója egy érdekes eseménynek. Ezen a napon repült először magyar ember Bécsből Budapestre. *Székely* Mihály gépészmérnök 1911 július 19.-én repülőgépével *Wiener-Neustadtból* Királyhalmán, Győrben és Esztergomban, mint közbenső állomásokon leszállott, a rákosi repülőtérre érkezett. Gépe kora hajnalban indult és este 8 óra tájban ért Rákosra. Óriási tömeg várta már itt a gép érkezését. Lelkesedésükben vállukra kapták *Székely* Mihályt az emberek és a Himnuszt énekelték.

Leszámítva a leszállási helyeken töltött időt, három és fél órás volt a repülőút. Bár a mai viszonyok között egy ilyen útnak semmi akadálya nincs, mégis fokozott jelentőséget ad Székely Mihály akkori teljesítményének az a körülmény, hogy abban az időben a pilóták úgyszólván *csak a repülőterek* felett szálltak gépeikkel s nagyon féltek idegen helyen leszállni. *Székely* Mihály viszont háromszor is előre meg sem tekintett repülőtereken szállt le minden hiba nélkül. Ez volt az első, sok leszállással végrehajtott *túrarepülés.*

Morfiumos öngyilkosság derítette fel az ellopott Karlovszky-kép titkát

Két évvel ezelőtt országszerte feltűnést keltett, hogy a Fővárosi Képtárból nyomtalanul eltűnt *Karlovszky* Bertalan *Pirosruhás nő* című híres festménye. A nyomozás akkor holtpontra jutott. A napokban Békéscsabán morfiummal megmérgezte magát dr. *Alács* Ferencné textilkereskedő. A kórházi ágyon lázálmában olyan kijelentéseket tett, hogy a rendőrséghez fordultak, ennek volt az eredménye, hogy a *Bozsik* detektívcsoport egyik tagja, *Siklósi* István, aki annakidején a *Pirosruhás nő* ügyében nyomozott, Békéscsabára utazott.

Nyomozása eredményeképpen már a következő nap előállította a főkapitányságra *Csősz* Ferenc 22 éves művésznövendéket, aki rövidesen *beismerte a lopást*, majd elmondotta a további részleteket is. Alácsnéval két évvel ezelőtt ismerkedett meg. *Pénzre volt szükségük s ekkor határozta el, hogy a képet ellopja.* Ez meg is történt s mikor a képet az asszonyhoz elvitte, az rábeszélte, ne adja el a képet, majd szerez ő rá pénzt. Ki is csalt két férfiismerősétől kilencezer pengőt. Az egyik 7000, a másik 2100 pengőt adott s ebből Csősznek odaadott 5000 pengőt azzal, hogy a képet tartsa otthon. A két kölcsönadó egészen mostanáig várt hiába a pénzére és további hasztalan sürgetésük után megfenyegették Alácsnét, hogy feljelentik csalásért.

Ekkor közös öngyilkosságot határoztak el. Pénzük nem volt. *Csősz a morfiumot lopás útján szerezte, a fecskendőt pedig úgy szerzett pénzt, hogy eladta az asszony egyik ruháját.* Mikor az öngyilkosságra került a sor, azt mondta az asszonynak, *az ő erős szervezetén nem fog a morfium, legyen az asszony egyedül öngyilkos.* Így is történt, azonban a mérgezést felfedezték, az asszonyt megmentették és így jutottak a Karlovszky-kép titkának megfejtésére. Mindkettőjüket letartóztatták.

Lezuhant a hintáról

Vasárnap délután a vurstliban *Krebb* Erzsébet 23 éves kiszolgálólány lezuhant a hintáról. A mentők súlyos agyrázkódással, kar- és lábtörésekkel vitték a Magdolna-kórházba.

Kakáskoncert a Szent István-parkban

— Levél a szerkesztőhöz —

Tekintetes szerkesztőség! Nagyon **kérem**, szíveskedjenek lapjukban alábbi soraimnak helyet adni: Úgynevezett modern házban lakom a *Szent István-parkban.* Ezeknek a házaknak udvarai köralakban érintkeznek egymással. Ide nyílnak a háztartási alkalmazottak szobáinak ablakai és a konyhák erkélyei. A parkra néző lakások nyugodt éjjeli csendjét nem élvezhetik a szegény alkalmazottak, akik bizony *sokszor fáradtabban fekszenek le este ágyukba, mint gazdáik.* Majdnem minden konyhai erkélyen baromfit tartanak most. Majdnem minden erkélyen van egy, esetleg több kakas is. Hogy a kakas kukorékolva köszönti a hajnalt, köztudomású. Erről a természetadta ösztönükről ezek a szegény szárnyasok sem mondanak le. Amint pitymallik, harsányan rikoltozva megszólalnak és falun szerzett szokásuk szerint lelkesen felelgetnek egymásnak, üvöltő hangok áradatával töltve meg az összeépített udvarokat. A szegény, fáradtan alvó leányok felriadnak már 3 órakor s miután ez a hangverseny világos reggelig tart, egyáltalán nem tudnak tovább aludni és kimerülten, álmosan kezdenek napi munkájukhoz. A házban, amelyben lakom, a leányok már többször küldöttségileg jelentek meg egyik-másik háziasszonynál, kérve, kegyelmezzen nekik, vitesse be éjjelre az állatokat; minden esetben fitymáló tagadó választ kaptak és a kakashangverseny éjszakáról-éjszakára zavartalanul tovább folyik.

Az én szegény Zsuzsám álmatlanságtól vörös szemekkel jön be reggelenként és mindennap elzokogja keserveit a csendzavaró kakasokra. Nem ügyelhetne talán a rendőrség rá, hogy ne legyen a Szent István város éjjeli csendháborítással töltött baromfifarm? Tisztelettel **Egy háziasszony.**

Nyilttér

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter-soronként hétköznap 70, szombat 80 fillér. A legkisebb hirdetés ára 7, illetve 8 pengő.

Renyhe hélműködésnél és az ennek következtében beálló gyomoremésztési zavaroknál igyunk mindig reggel felkeléskor egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet, mert hashajtó hatása gyors és biztos, enyhe és nagyon kellemes. Kérdezze meg orvosát!

Izzad? Hofer HINTÓPOR
53, 95, 73, 132 fillér

Azonnal is szállít duplafalú
Weekendházat: Herkules
Mérnöki inspekció d. u. 3—6-ig.
Wesselényi-u. 2. IV/1. T 220-852

Beraktározást vállal
Nyugati pályaudvar közelében, betonozott száraz raktárban.
Telefon **117-760**

Vasárnap evezésnél, „Szomjas krokodil" csárda mellett
elveszett hátizsák
Becsületes megtalálója
magas jutalom ellenében
azonnal **jelentkezzék.** Dr. Cserényi, Rökk Szilárd-utca 33. Telefon: 130-191.

Diósd kertváros
fenyves és tölgyes
villatelkei
a Balatoni műút kaszinó és strand közelében, az úri közönség nyaralóhelyén. Árak 25 pengőtől ölenként. Autóbusz és vonatközlekedés. Bemutatás vevőknek díjtalan.
Felvilágosítás az alábbi irodákban:
I. ker., Márvány-utca 7. földszint 3. Tel.: 353-934. hétköznap 4—6-ig. IV. ker., Váci-utca 35. T.: 183-395. Sieburger I. és társa. D. u. 3—6-ig. VI. ker., Podmaniczky-utca 27. fdsz. 6. (Teréz-krt. sarok.) T.: 117-274. VII. ker., István-út 20. I. 21. XIII. ker., Szent László-út 1. Telefon: 493-371.

A Mai Nap 1943. júl. 19

Szinház, mozi

Madarász László,
mint életmentő

Madarász László, a közismert operettbonviván, vidéki körutjáról hazaérkezve, néhánynapi pihenőre kiutazott a Rómaipartra, ahol saját kis csónakháza van. A ház előtt ülve, arra lett figyelmes, hogy a Dunában egy uszó férfi rohamosan közeledik egy — az ottélők által jól ismert — örvényhez. Az uszó férfit elkapta az örvény, a viz alá sodorta, néhány pillanat mulva ujra feldobta. *Madarász* László a vizbe ugrott és néhány küzdelmes perc után kint volt a fuldokló emberrel együtt a parton. A férfi közben magához tért, bemutatkozott, de arra kérte Madarászt, hogy ne árulja el a történetet senkinek, mert a családja nagyon megijedne, ha megtudná, hogy milyen végzetes lehetett volna ez a dunai kirándulás. *Madarász* nem is árulta el nekünk sem a kimentett férfi nevét, azonban mi megszoritjuk bátor életmentő kezét, mert a megmentett férfi nagy izgalmában még azt is elfelejtette, amikor remegve eltávozott. *(s. j.)*

Végzetes találkozás
— KETTŐS DRÁMÁVAL

Megindítóan szép, művészi értékű filmet mutat be a közeli napokban *VÉGZETES TALÁLKOZÁS* cimen a Forum mozi. Az olasz ujdonság meséje egy kis svájci határszéli falucskában játszódik le, ahol véletlenül összekerül egy szivbaja miatt halálraitélt fiatal leány és egy Berlinből megszökött fiatalember, akit börtönre ítéltek bankrablás miatt. Uj, tisztességes életet akar kezdeni és erre az a szerelem készteti, amelyet a leány iránt érez. A viszonzott szerelem idilljét azonban megzavarja egy szélhámosnőnek a megjelenése, aki elkerülhetetlenül a végzetbe sodorja mindkettőjüket. Maria Mercader, a feltünően szép olasz sztár játssza a főszerepet, partnere G. Lazzaroni, a szélhámos nő figurájában pedig Milana Penovich nyujt művészi élményt.

Uj olasz film a Nemzeti Apollóban
–Az ingovány foglya

Az olaszok mestereknek bizonyultak a történelmi filmek készitésében, főleg a középkori történetek felidézésében, ahol az emberi szenvedélyek minden gátlás nélkül, elemi erővel csapnak össze. Az emberi élet és a lélek vivódásai erőteljesen, élénk színekkel kerülnek kifejezésre, amelyek valójában «igazi mozit» adnak. Ilyen film lesz a Nemzeti Apollo hétfői ujdonsága, az INGVÁNY FOGLYA, amelyet az Esperia mutat be. Egy várkastélyba zárt és hűtlenséggel vádolt középkori főuri asszony romantikus szerelmi drámája elevenedik meg a nagykiállitásu és pazar gazdagságu történelmi filmben. Germana Paulieri játssza a női főszerepet, Carlo Tamberlani a szerelemféltésben kegyetlen várurat, s a harmadik főszereplő Dina Perbellini.

Szinházi müsor

Vigszinház: Fekete Péter (½7).
Fővárosi Operettszinház: Egy boldog pesti nyár (6).
Márkus Parkszinház: Legszebb éjszaka (7).
Erzsébetvárosi Szinház: Két Kapitány. (Hétk.: 7, vas. és ünn. 4 és 7.)
Komédia Orfeum: Lopótök. (Este 7, szerda, szombat, ünnep- és vasárnap d. u. 4-kor is.)
Fényes Cirkusz (Tel.: 221—444 és 420—364). Charlie Rivels revütársulatával, Uwe óriás elefántjaival, stb. (Naponta kétszer ½4 és ½7 órakor.)
Magyar Műszinkör: Minden délután és minden este: Mária főhadnagy. (Hétk. ½6, ½8, v. és ü. ½4, ½6, ½8.)

Bemutató filmszinházak

ÁTRIUM (Margit-körut 55. Tel.: 133—034.) Művész szerelem. (Zarah Leander. (½5, ½7, ½9, sz., v. és ü. ½3-kor is.)
CORVIN FILMSZINHÁZ (Üllői-ut és József-körut sarok. Telefon: 138—988 339—884.) Lázadó férj. (4, 6, ½9, sz., v. és ü. 2-kor is.) 2. hétre prolongálva.
DEÁK (DÉCSI) FILMSZINHÁZ (Teréz-körut 28. szám. Telefon: 121—343. 125—952). Az élet megy tovább. (½8, ½5, ½7, ½9.)
FORUM FILMSZINHÁZ (Kossuth Lajos-utca 18. szám. Telefon: 189—707 és 189—543). Ragaszkodom a szerelemhez.. — Ötödik hétre prolongálva. (½5, ½7, ½9, sz., v., ü. ½3-kor is.)
KAMARA FILMSZINHÁZ (VII., Dohány-utca 42. sz. T.: 423—901). A négyarcu asszony. (½12, 2, 4, 6, 8.)
KASZINÓ FILMSZINHÁZ (Eskü-ut 1. szám. Telefon: 185—320, 383—102). Az élet megy tovább. Főszer.: Aino Taube, Edvin Adolphson. Hétköznap: ¼4, ¼6, ½8. Szombaton: ½2-kor is. Vasár- és ünnepnap d. e. 11, ¼4, ¼6, ½8.)
NEMZETI APOLLO (VII. Erzsébet-körut 45. T.: 222—002). Az ingovány foglya. (½5, ½7, ½9, sz., v. és ü. ½3-kor is.)
PEST (PALACE). (Telefon: 221—222). Az első randevu. (½12, 2, 4, 6, 8.)
RÁDIUS FILMSZINHÁZ (VI., Nagymező-utca 22—24. szám. Telefonszám: 122—098). Carmela. (Jávor, Doris Duranti.) Palócvirág. (Tolnay Klári, Mály.) (4, 6, 8, sz., v. és ü. ½3-kor is.) 2-ik hétre prolongálva.
SCALA FILMSZINHÁZ (Telefon: 114—411). Áruló nyom. (½5, ½7, ½9, sz., v. és ü. ½3-kor is.)
SZITTYA (Vilmos császár-ut 86—32. szám. Telefon: 111—140). Mintaférj. (½5, ½7, ½9.)
URÁNIA FILMSZINHÁZ (VIII., Rákóczi-ut 21. Tel.: 146—016.) Éjféli gyors. Hiradó. (4, 6, ½9. sz. 2, v., ü. 11 és 2-kor is.)

Utánjátszó filmszinházak

BARLANG (BROADWAY) FILMSZINHÁZ (VII., Károly-krt 8. sz. Telefon: 422—722). Érted. Prol. III. hétre. ½2, ½4, ½6, ½8.
BELEZNAY (Akácfa-u. 4. Telefon: 225—276). Édes ellenfél. (11, ¾1, ½3, ½5, ½7, ½9.) 2-ik hétre prolongálva.
BETHLEN (HOLLYWOOD) FILMSZALON (Bethlen-tér 3. szám. Telefon: 225—003). Legény a gáton. ½5, ½7, ½9. Sz, v. ü. ½8.
CAPITOL FILMPALOTA (Telefon: 134—537). Rózsafabot. (½3, ½5, ½7, ½9. v. és ü. 11-kor is.)
DUNA (LLOYD) (Hollán-utca 7/a. T.: 111-994.) Fehér emberek. ½5, ½7, ½9.
PÁTRIA FILMSZINHÁZ (Népszinház-u. 13. Tel.: 145—673). Gyurkovits-fiuk. (½11, ½1, ½3, ½5, ½7, ½9, v. 11, ¾1, ½3, ½5, ½7, ½9.)
SZEKELY (Erzsébet-krt 26.) (T.: 226—425). Menekülő asszony. 3-ik hétre prolongálva. (11, ½3, ½5, ½7, ½9.)

Továbbjátszó filmszinházak

ATTILA FILMSZINHÁZ (Rákóczi-út 82. Tel.: 222—644). Igen vagy nem. (½11, ½1, ½3, ½5, ½7, ½9. v. 11, ¾1, ½3, ½5, ½7, ½9.)
BAROSS (Bodograf) (T.: 149—510 és 349—510). Szerelem nem szégyen. ½4, ½6, ½8. v., ü. ½2-kor is.
BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ (Petőfi Sándor-utca 6 szám. Telefon: 181—246). Az ismeretlen Kina. (Kulturfilm.) — Rajzos Híradóban: Szicilia. — Ufa-Magazin. — Magyar, Ufa- és Luce Híradó. (Folyt. egyórás előadások 10—22.30-ig.)
HIRADÓ FILMSZINHÁZ (Erzsébet-körut 13. T.: 222—499). Nagyerejü aprólovak. (Kulturfilm.) — Rajzos Híradóban: Szicilia. — Ufa-Magazin. — Magyar, Ufa és Luce Híradó. (Folyt. egyórás előadások 9—22.30-ig.)
NYUGAT MOZGÓ (VI., Teréz körut 41. T.: 131—221). Jöjjön elsején. (¼5, ½7, ½9, sz. ½3, v. és ü. 11 és ½3-kor is.)
RÁKÓCZI MOZGÓ (VII., Rákóczi-ut 68. Tel.: 426—326). Dankó Pista. 11, ¾1, ½5, ½7, ½9.
SZIVÁRVÁNY FILMSZINHÁZ (VII. István-út 39. Telefon: 228—020). Marokkói lány. Tábori muzsikaszó. (½5, ½7, ½9. sz. és ü. ½3. v. ½1-kor is.)
TOLDI-RIALTÓ FILMSZINHÁZ (Rákóczi-ut 70. T.: 221—443). Fehér nővér. (10, ¾12, ½2, ¼4, 5, ¾7, ½9, v. 11, ¾1, ½3, ½5, ½7, ½9.)
TURÁN MOZGÓ (Nagymező-u. 21. T.: 120-008.) Beszélő könlös. (11, 2, 4, 6, 8.)

Rádió

Julius 19.

16.15. Zenekari müvek. — **11.15.** Kovács Kornélia zongorázik. — **12.10.** Az 1. honvédgyalogezred zenekara. Vezényel Várhalmi Oszkár. — **13.30.** Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálata. — **14.** Szalonötös. — **15.** Szórakoztató zene. — **16.** Filmdalok. — **17.** Egyszer volt, hol nem volt... Mesélő Huszka-melódiák. Szilágyi Ödön előadása. Közreműködik Gyurkovics Mária, Gere Lola, Laczó István, Laurisin Lajos és Udvardy Tibor, a Budapesti Kamarakórus Paulovits Géza vezetésével. A rádiózenekart vezényli Fridl Frigyes. Rendező A. Balogh Pál. (Julius 5-i adásunk megismétlése hangfelvételről.) — **19.** Farkas Jóska cigányzenekara. — **19.55.** Az Operaház zenekara. vezényel: Rajter Lajos. — **21.15.** Hajk melódiák. — **22.10.** Táncezene. — **23.** Szórakoztató zene. — **23.45.** Hirek.

Budapest II. Julius 19.

17—18.50. Azonos Kassa müsorával. — **19.** Mefisztó a muzsikában (felolvasás hanglemezekkel). — **20.** Az ifjuság és család kongresszusa Madridban (előadás). — **20.20.** Ilniczky László táncezenekara. **Utána:** Hirek.

Gyümölcsfőzést cukor nélkül vagy kevés cukorral, kevés lisztből izletes tésztafélék sütés-főzését, ezzel kapcsolatban a villanytüzhely, egyes- és kettős-főzőlap takarékos kezelését mutatják be az Elektromos Művek Eskü-ut 5. szám alatti villamos konyhájában. Előadások: hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt 10 órakor, továbbá szerdán délután 5 órakor. Belépés, ruhatár díjtalan.

Sport

Az FTC nyerte Kolozsvárott a Mátyás-kupát

Kolozsvárott két napon át uszó- és vizilabdamérközéseket bonyolitottak le a közönség nagy érdeklődése mellett. Az első nap eredményei közül kiemelkedik Szegedi 2:49.6 másodperces győzelme a 200-as melluszásban. Az első nap folyamán a MAC—UTE vizilabdamérkőzés 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. A szabályok értelmében meghosszabbitották a játékot. A kétszeri meghosszabbitás sem változtatott azonban az eredményen. Igy sorshuzással döntöttek és a MAC jutott a döntőbe. A második napon megtartott döntő mérkőzésen az FTC 3:2 (1:1) arányban nyerte a MAC ellen a döntőt. Az FTC csapatában szerepelt Tátos is. A második nap uszószámai közül Szatmári a 100 métert 1:02.2 mp. alatt nyerte meg. 1500-on Vörös 20:48 mp.-cel lett első.

Liszkai az országuti kerékpáros bajnok

Vasárnap futották az összetett futamu országuti bajnokság utolsó 100 kilométeres versenyét. Az egyénenkénti inditásos versenyt Gyurkovics nyerte Vida és Martin előtt. Liszkai a hetedik helyre jutott, de az összes futamok összetett eredménye alapján nagy fölénnyel nyerte a versenyt.

A székesfehérvári országuton az MKSz vasárnap délelőtt 100 kilométeres viadalt bonyolitott le. A versenyt Lakatos nyerte 2 óra 45 perc 58 mp. alatt Kőszegi és Kovács előtt.

Kis sporthirek

A Magyar Labdarugók Szövetsége vasárnapi közgyülésén, amelyen az Országos Sport Központ is képviseltette magát, egyhangulag Juhász Istvánt választották országos elnökké. Társelnök vitéz *Ginzery* Dénes, ügyvezető *Barcsai* János, főtitkár *Gálffy* András.

A svéd-magyar mérkőzés második napja pompás eredménnyel zárult. Atlétáink a nyolc versenyszámból négyet nyertek és ezzel 96:67 arányban vesztették el csupán a mérkőzést. Több Svédországban szereplő magyar atléta, mint ismeretes, Finnországba is ellátogat.

A Millenáris-pályán megtartott verseny után a szövetségi kapitány a Svájcban szereplő magyar *kerékpáros csapatot* összeállitotta. A csapat tagjai: *Nótás, Nagy, Morvai, Ladányi* és *Tóbiás*.

A berlini német-magyar válogatott tenniszmérkőzés szombaton délután magyar győzelemmel végződött. A vegyespárosban az *Asboth—Flórián-pár* legyőzte német ellenfelét.

Gyönyörü élővirágok,
koszoruk és csokrok
mérsékelt áron
Riviera virágüzlet
BUDAPEST, VIII., ESZTERHÁZY-UTCA 2
TELEFON: [illegible] 62

A pénz

SVÁJCI HIVATALOS KÖZLÉS szerint — mint a *Neues Wiener Tagblatt* jelenti — a 20 frankos arany árát 30 frank 50 centimes-ben állapitották meg, forgalmiadó nélkül.

AZ EZERPENGŐSÖKET a Nemzeti Bank évekkel ezelőtt bevonta, de nem érvénytelenitette. A pénzintézetek most azzal a kéréssel fordultak a Nemzeti Bankhoz, hogy a forgalom megkönnyitésére ujból hozza forgalomba az ezerpengős bankjegyeket.

A HARMADIK SZLOVÁK ÁLLAMKÖLCSÖNT most bocsájtják nyilvános aláirásra. Az aláirás julius 31-ig tart, az árfolyam a névérték 97 százaléka.

NAGY PÉNZINTÉZETI FUZIÓ KÉSZÜL PRÁGÁBAN. Az Iparbank (Zivnostenska Banka) magába olvasztja a Böhmische Industrial Bankot. A Zivnostenska Banka az első világháboru előtt élénk összeköttetést tartott fenn a magyar piaccal. Csak legutóbb adta el utolsó magyar érdekeltségét, az Eszéki cukorgyár részvénypakettjét egy magyar érdekeltségnek.

A Mai Nap
minden sora esemény

Lósport

Mikádó győzött a Jankovichban
Bolgár szds. – Günther hgy – Keresztes Erzsébet a Budapest székesfőváros dijának befutója

Az Urlovasok Szövetkezete nyári mitingjének első versenynapja került vasárnap délután lebonyolitásra Megyeren. A nap fő sporteseménye a Jankovich-Bésán Gyula emlékverseny, az egykori «Nagyalagi akadályverseny» volt. A tiszteletdijjal és 14.000 P-vel jutalmazott vándordijas versenyben nyolc kiváló sztepler állott starthoz. A versenyiek nem volt kimondott favoritja, a fogadók bizalma Szalmaláng és Mikádó között oszlott meg, mindkettőt 2:1 kinálták a bukmékerek. Az eredmény igazolta a várakozást, a két ló között dőlt el a nagy dij sorsa, az izgalmasan érdekes lefolyásu verseny végküzdelmében a hosszakkal vezető Szalmalángot az utolsó métereken érte utol és nyakhosszal megverte Mikádó. Tiz hosszal hátrább Sirató érkezett be harmadiknak, négy hosszal Pandora előtt. Fénysugár 3 hosszal volt ötödik, 8 hosszal Gonosz Pista előtt. Sacrileget a tuloldalon feltartotta a lovasa.

A nap másik attrakciója Budapest Székesfőváros dija volt, amelyben négy hölgy és négy ur szállott nyeregbe. Az urak közül került ki — mint várni lehetett — a győztes, mig a gyöngébb nem képviselői közül Keresztes Erzsébet a harmadik helyet okkupálta Sütvénnyel a Favorit Perecseny és Hangulat mögött, Gilissen urhölgy volt negyedik Karakánnal, a tulajdonosa alatt futó Sirály előtt.

A napot bevezető Erdélyi-gátversenyhendikep nagy meglepetéssel végződött. A bemutatkozásakor utolsónak végzett Habanera ezuttal mindjárt élre állott és végig vezetve biztosan győzött az első papiresélyü Arabis ellen, amely mögött a harmadik helyre a győztes istállótársa, Hárpia futott fel és a két Issekutz-ló csaknem kétszázszoros pénzt fizetett a befutó-pénztárnál. A favorit Royal Pourpoint negyedik lett. Petur bán leszakadt. Szabadka bukásáig első volt és nyerőmomentum volt. Csalafintát feltartotta a lovasa.

Az Issekutz-színek világitottak elől a tápiószentmártoni dijban is. Intermezzo csinálta az iramot és nyert a három és fél kiló engedményt élvező istállótárs: Isonzó. A favorit Romeo és Bona Fides futottak be a helyekre, Azile előtt.

A kisérleti jellegü Pejacsevich-dijban az öreg lovak nagy fölényben voltak a kétévesekkel szemben, amelyek közül gyenge ötödik lett Berezina. A versenyt biztosan nyerte Szekler, a favorit Tosca és Amante előtt. A Pejacsevich-dij győztes lovasa tiszteletdijat kapott. A lovas Pejacsevich-tanitvány: Gutai.

Az Eladó kétévesek hendikepjében a favorit Harsogó pont a célban kapta le fejhosszal a már biztos nyerőnek látszó Eredményt. A Weller-hendikepben a nagy favorit Carola végig állotta a megyeri mérföldet, igy kenterben verhette a reális esélyü Itáliát és az esedékes Gerő Gábort. A Nagyváradi hendikepben Aroma és Barnalegény holtversenyben győztek Ingrid előtt. A nagy favorit Angela nem játszott szerepet a versenyben.

Részletes vasárnapi eredmény:

I. 1. Habanera (8) Gál, 2. Arabis (2 és fél), Fetting K., 3. Hárpia (8). Berta. F m.: 4. Royal Pourpoint, 5. Si-Jeune, Csalafinta, Felemás, Petur bán. Szabadka megvált lovasától. Tot. 10:80 (Habanera és Hárpia), 38, 14, 43. Befutók 10:447 és 1956.

II. 1. Isonzó (5 Vasas, 2. Romeo (1 és fél) Klimscha, 3. Bona Fides (2), Gutai F. m.: 4. Azile, 5. Sybarit, Lókötő II., Intermezzo. Tot. 10:30 (Isonzó és Intermezzo), 19, 12, 18. Befutók 10:183 és 287.

III. 1. Mikádó (2) Stecák, 2. Szalmaláng (2) Dunai, 3. Sirató (12) Direr, F. m.: 4. Pandora, 5. Fénysugár, 6. Gonosz Pista, 7. Ghazi. Sacrilege feltartatott. Tot 10:27, 14, 15, 23. Befutók 10:43 és 210.

IV. 1. Perecseny (1 és fél) Bolgár szds, 2. Hangulat (2 és fél) Günther hdgy, 3. Sütvény (5) Keresztes Erzsébet. F. m.: 4 Karakán, 5. Sirály, Déda, Jó napot!, Dole. Tot. 10:26, 12, 13, 17. Befutók 10:38 és 143.

V. 1. Szekler (2) Gutai, 2. Tosca (2) Prékl, 3. Amante (4) Klimscha. F. m.: 4. Ipse, 5. Beresina, Sofata, Presto, Palika, Earl Endre, Vagány, Saci. Tot. 10:40, 11, 12, 12. Befutó 10:60 és 71.

VI. 1. Harsogó (1 és fél) Stygár, 2. Eredmény (2) Prékl, 3. Dolmány (12) Horváth L. F. m.: 4. Mercur, 5. Pillangó II., Bébi, Liliput. Tot. 10:19, 11, 14, 17. Befutók 10:28 és 98.

VII. 1. Carola (p) Gelics, 2. Rally (3) Bakonyi, 3. Göre Gábor (10) Faragó. F. m.: 4. Corona Coronas, 5. Báró, Seregély, Komárom, Szeress, Falstaff, Etele. Tot. 10:23, 14, 18, 23. Befutók 10:56 és 143.

VIII. 1. Aroma (2 és fél) Klimscha és Barna legény (10) Pozsonyi holtversenyben, 3. Ingrid (2 és fél) Gill. F. m.: 4. Gamine, 5. Isar, Mignon, Angela, Pythagoras, Szemármes, Fruska. Tot. 10:16 (Aroma), 368 (Barnalegény), 14, 67, 17. Befutók 10:391, 1232, 35 és 2108.

MIT IRNAK A REGGELI LAPOK?

Az olasz hadijelentés közli, hogy Agrigento városát a tulerővel szemben feladták a tengelycsapatok. Nápoly bombázásánál károk keletkeztek az ipari negyedekben és a lakosság körében is. Tizennyolc bombázót lőtt le a légelhárítás.

Orel térségében változatlan erővel folynak az elháritó harcok. A Miusz—Donec-arcvonalon meghiusultak a Szovjet áttörési kisérletei és hiábavaló támadásokat folytatott a vörös hadsereg a kubáni hidfőnél is — jelenti a német véderőfőparancsnokság.

Sertorius százados, az „Europa Press" katonai szakirója ujabb érdekes helyzetjelentést ad Sziciliáról, a cataniai támadásról és arról, hogy a kanadai csapatok, amelyek pénteken a délkeleti hegyvidéken lépésről lépésre voltak kénytelenek előreküzdeni magukat, szombat délelőtt Vizziniből Scordia felé törtek előre.

A német véderő főparancsnoksága közli, hogy Amszterdam bombázásánál a lakosság tetemes károkat szenvedett, tiz négymotoros bombázót lelőttek és öt német gép elveszett.

Olaszországban királyi rendelet jelent meg, amely szerint csak külön engedéllyel lehet lakóhelyet változtatni.

Franco tábornok erélyes intézkedéseket jelentett be az államellenes elemekkel szemben.

A Martinique szigetén lévő francia aranyat és hajókat a szövetségesek háborus céljaikra forditják — jelenti a Nemzetközi Sajtó Tudósító.

Vasárnap Budapest lakossága megrohanta a strandokat és a vikendtelepeket. A Margitszigeten olyan nagy volt a tolongás, hogy a rend fenntartására rendőri karhatalmat [illegible]

A rendőrség letartóztatta Salzer Rudolfot, mert halinaposztó szállitásának a meséjével 170.000 pengőt csalt ki.

Három öngyilkosság történt vasárnap Budapesten. Hova Ignác fuvarozási vállalkozó és Kovács Józsefné háztartásbeli asszony felakasztotta magát és meghalt, Radnai Imréné, egy tisztviselő felesége gyufaoldattal megmérgezte magát.

Hogyan vesz részt Budapest a Katolikus Diákotthon mozgalomban

A *Magyar Kurir* jeleni: Az a mozgalom, melyet az Actio Catholica kezdeményezésére a Vigadóban május 25-én a biboros hercegprimás elnöklésével a katolikus *diákinternátusok* érdekében megindítottak, *egyre szélesebb hullámokat ver.*

Abben a nagy apparátussal dolgozó irodában, melyet az Actio Catholica éppen ennek a mozgalomnak érdekében állitott fel, olyan nagy számban jöttek a felajánlók Budapestről is, hogy az országos gyüjtés adminisztrálásának megkönnyitésére *uj módszert* kellett alkalmazni. A mozgalom központi irodája (IV., Ferenciek-tere 7.) az egyházközségek által rendelkezésre bocsátott cimek alapján minden egyes fővárosi katolikus egyházközségi tagnak külön csekket bocsát ki azzal a kéréssel, hogy adományát ne személyesen adja le, hanem *a részére megküldött postai befizetési lap felhasználásával juttassa az országos mozgalomhoz.*

— **Halálozás.** *Simon* Károly lanügyi főtanácsos, leánygimnáziumi igazgató, a Katolikus Tanügyi Tanács ügyvezető-alelnöke váratlanul elhunyt. Temetése vasárnap délután negyed 6 órakor volt a farkasréti temető halottasházából.

AZ INGOVÁNY FOGLYA
Egy hütlenséggel vádolt asszony szerelmi drámája.
Esperia-film. Ma premier!
NEMZETI APOLLÓ

A »Hétfő« jelenti:

»A rendőrségtől kért védelmet Brinzey György a zsidó textilesek gyalázkodó hadjárata ellen«

A Stádium kiadásában megjelenő *Hétfő* c. lap szószerint a következőket közli:

Érdekes feljelentés ügyében folytat nyomozást a főkapitányság. A detektivek munkáján kivül azonban nagy szerepe jut az ügy kideritésénél a bünügyi laboratóriumnak: a kvarclámpának és más technikai eszközöknek is.

Brinzey György Vilmos Császár-uti textilnagykereskedő ellen feljelentést a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen életveszélyes fenyegetés és durva - becsület sértés miatt. Brinzey, aki mint katonatiszt harcolta végig a világháborut és számos kitüntetése is van, a polgári életben igyekezett elhelyezkedni. Textilnagykereskedői engedélyt kapott és a Vilmos-szászár-uton a 19/b. szám alatt nyitott üzletet. A zsidó textilesek, akik még mindig nagy számban vannak ebben a szakmában, *hadjáratot inditottak ellene.* Különösen az bántotta a konkurrenciát és a környékbeli zsidóságot, hogy az uj textiles kirakatában egy kis tábla jelent meg, a következő szöveggel: *„Zsidót nem szolgálok ki".*

Árdrágitás cimén jelentették fel először a kereskedőt, majd amikor a bíróság felmentette, más eszközökhöz folyamodtak, hogy lehetetlenné tegyék. Egyes liberális lapokban indiottak harcot ellene, de a jobboldali mozgalmakban megedzett férfi ezeket a támadásokat is állta. Most ujabb módszerrel kisérleteznek és a keresztény textiles elleni harcnak ez a fejezete foglalkoztatja a rendőrséget.

Naponta többen is felhivják telefonon, férfiak és nők Brinzeyt és a *legocsmányabb sértésekkel illetik és fenyegetik, hogy elteszik láb alól, ha 24 óra alatt nem békül ki a zsidósággal és nem veszi be kirakatából a táblát.*

Brinzey egyideig nem törődött a naponta megismétlődő telefonon és levélben történő fenyegetődzésekkel, de most már az ő türelme is elfogyott és a rendőrséghez fordult. *Feljelentéséhez egy csomó géppel és tintával irott levelezőlapot és zárt levelet csatolt, amelyek csak úgy hemzsegnek a durva sértésektől életveszélyes fenyegetésektől.* A rendőrségnek az a véleménye, hogy a névtelen fenyegető leveleket *egy forrásból irányitják.* Több levelezőlapot és levelet megvizsgáltak a bünügyi laboratóriumban. Ujjlenyomatokat is találtak és megállapitották, hogy a géppel irott leveleket milyen irógépen irták. Ezeken a nyomokon elindulva a nyomozás valószinüleg rövidesen érdekes eredményre vezet.

Egy halálos szerencsétlenség és egy öngyilkosság a strandon

Az életveszélyesen zsufolt uszodákban vasárnap délután egy halálos szerencsétlenség és egy öngyilkossági kisérlet történt.

Délután 5 óra tájban a Rudas-uszoda fürdözői észrevették, hogy *egy kisfiu alámerül a vizben és nem tér vissza onnan a felszinre.* Többen utána ugrottak, de mire a medence fenekére merült kisfiut sikerült partra hozni, az *már halott volt.* A helyszinre kiérkezett mentők csak a beállott halált tudták megállapitani. A kisfiu kabinjában lévő iratokból megállapitották, hogy a Rudas halottja *Nagy* László 14 esztendős tanuló.

Ugyanebben az időben a *Petőfi-téri Duna-uszodában* is nagy riadalom volt. *Kovács* Géza 20 éves bőrövkészitő 52 darab aszpirint vett be, majd a vizbe vetette magát. Eszméletlen állapotban szállitották a mentők a Rókus-kórházba.

FIZETEK:

Th. Mann: Varázshegy P 18, Th. Mann: Jákob, József, József Egyiptomban, össz. P 40. Th. Mann: Ugyanezért németül P 60, Th. Mann: össz. novellái P 20, 15 köt. Zilahyért P 45, 10 köt. Karinthyért P 25, Freud: Álomfejtésért P 15, Grünwald: Uj Magyarország P 20.

2000 PENGŐT FIZETEK

24 köt. Propylaen Kunstgeschichte-ért. Veszek egyes köteteket is, á P 80.

500 PENGŐT FIZETEK

10 köt. Propylaen: Weltgeschichte-ért. Veszek egyes köteteket is.

1600 PENGŐT FIZETEK

24 köt. Encyklopaedia Britannicaért (1929—34-es kiadás). Müvészeti könyvekért, idegennyelvü munkákért, mindenért, ami jó könyv, magas árat fizetek. Vidékről a szállitási költséget vállalom. Budapesten házhoz jövök.

EHRENREICH LÁSZLÓ

„Vigszinház" könyvesbolt. Szent István-krt 12. Telefon: 111—566.

Tömeges telekszabályozási ügyek a városrendezési bizottság előtt

A főváros városrendezési bizottsága ma, hétfőn délután rendkivüli ülést tart, melyet elsősorban azért hivtak össze, hogy az uj fővárosi kislakásépitkezésekhez szükséges épitési engedélyeket kiadják. A MAI NAP egyik legutóbbi számában már jelentettük, hogy ezen a héten megindul a nagyszabásu fővárosi kislakásépitkezés, melynek révén több, mint 1800 uj lakás létesül. A Magdolnavárosban egész uj városrész fog születni e városi épitkezések nyomán. 54 kétemeletes bérház és 11 földszintes üzlethaz épül ezen a vidéken, még pedig a Göncöl-, Faludi-, Ujpalotai-, Tömöri-, Mosoly-, Ránki-, Nővér-, Fivér-, Béke-, Fiastyuk-, Kedves- és Gyöngyösi-utcák és a Gyermekter mentén.

A nagyszabásu városi lakásépitkezésen kivül egy sereg telekrendezési ügyet is tárgyalt a városrendezési bizottság. Szabályozzák és rendezik dr. Albán Imre nagybányaiuti, Légrády Pál Szacsvay-utcai, Krajnár Ferenc alkérutcai, Endrődi János Ugron Gábor-utcai, özv. Moschinek Jánosné Schweidel-utcai és Szent Imre herceg-uti, Kellner Sándor budaörsiuti, dr. Szily Zoltánné ecsedutcai és sárbogárdiuti, Csetényi Holitscher Géza számadóutcai, Tótpál Endre sasadiuti és háromszékutcai, Szántó Samu Vércse-utca és Vas Gereben-utcai, Fritsch Ferencné Ujvidékutcai, az Anyag- és Ingatlanértékesitő kft. hungáriakörüti, Kenessey Béláné amerikaluti, Erdős Jenő bosnyákutcai, végül az OTI-nak az Orczy-ut mentén fekvő ingatlanait.

Megtalálták a „Pirosruhás nőt"

Egy évekkel ezelőtt elkövetett képlopás tettesét keritette kézre vasárnap délután *Siklóssy* István, a Bozsák detektivcsoport detektivje.

Ismeretes, hogy még 1941-ben a Fővárosi Képtárból ellopták *Karlovszky* Bertalan világhirü *«Pirosruhás nő»* cimü festményét. A rendőri nyomozás, amely a képtolvajt igyekezett kézrekeriteni, sokáig eredménytelen volt.

Most egy csalási ügyben folytatott nyomozás során a rendőrségre került *Csősz* Ferenc 22 éves festőművész növendék, akinek lakásán függönnyel letakarva megtalálták a renndkivül értékes festményt. Csősz bevallotta, hogy ő lopta el a képet. Csősz Ferencet őrizetbe vették, kihallgatása ma délelőtt kezdődött meg.

FERENCJÓZSEF
KESERŰVIZ

A miniszterelnök tárgyalása a mezőgazdasági kamarák vezetőivel

A mezőgazdasági kamarák közgyülésein panaszok hangzottak el a szarvasmarhák igénybevételével kapcsolatban. Kállay Miklós miniszterelnök ezért felhatalmazást adott arra, hogy az érdekképviseletek vezetői a felmerült visszásságok megoldására konkrét javaslatokat dolgozzanak ki. Kállay Miklós miniszterelnök most fogadta ez ügyben a mezőgazdasági érdekképviseletek vezetőit Bánffy Dániel báró földmüvelésügyi és Szász Lajos közellátásügyi miniszter jelenlétében. A megbeszélésen elvi megállapodás történt a visszásságok megszüntetésére, illetőleg enyhitésére. A jövőben a mezőgazdasági érdekképviseletek fontosabb szerephez jutnak a szarvasmarha igénybevétel és értékesités ellenőrzésénél.

Aggályos mértékre emelkedett Budapest felett a levegő korom-tartalma – állapitotta meg a Közegészségügyi Intézet

A megvizsgált nyerstejnek mindössze 28 százaléka volt megfelelő

A főváros Közegészségügyi Intézete most számolt be legujabb működésének eredményeiről. Egyre fokozodó tevékenységet fejt ki az intézet és munkateljesitménye lényegesen meghaladja a háborueloti szinvonalat. A vizsgálatok száma 12 százalékkal emelkedett a legutóbbi években és számuk már 128.000 fölé emelkedett. Különösen nagy sulyt helyeztek a vizvizsgálatokra, tekintettel arra, hogy a Vizművek termelésébe ujabb kutakat kapcsoltak be. Vizsgálták a margitszigeti Vizművek és több magánkut vizét, az ásványvizeket, szikvizeket, a fürdők vizét. Megállapitotta az intézet, hogy a budapesti ivóviz *továbbra is teljesen kifogástalan* mindenféle tekintetben.

Tovább folytatták a *levegővizsgálatokat,* melyek azonban már szomorubb eredménnyel jártak. Tavaly 2704 esetben végeztek Budapest felett különböző helyeken levegővizsgálatot a külön e célra felállitott állomásokon. Kiderült, hogy a Budapest feletti levegőrétegek portartalma tavaly átlag 20 százalékkal volt magasabb, mint az előző években. Sok volt a gázalaku szennyeződés is, különösen a kénsav, a budapesti levegőben. A fővárosi levegő korom- és kénsavtartalma olyan nagyfoku, hogy már valósággal aggályosnak mondható — állapitotta meg a Közegészségi Intézet e vizsgálatok során. Pedig az elmult évben több körülmény a levegő szennyeződésének csökkentését tette volna indokolttá. Igy sokkal kevesebb autó van forgalomban, tehát kevesebb autógáz kerül a levegőbe. A háztartási szénfogyasztás is csökkent, ami ugyancsak a levegő javulását kellett volna, hogy előidézze.

A Közegészségügyi Intézet bakteriológiai szempontból különböző élelmiszereket, főleg a tejtermékeket is szigoruan vizsgálta. Ezen a téren nagyon változatos volt az eredmény. A nyerstejnek mindössze 20 százaléka, a pasztőrözött tejnek 37 százaléka volt bakteriológiai szempontból megfelelő. A vizsgált tejfelmintákból 55, a pasztőrözött vajból 69, a yoghurtből 80 százalék volt kifogástalan. Feltünően javult a fagylaltok minősége, amennyiben a vizsgált anyag 96 százalékát megfelelőnek találták. Az előző évekhez képest nagy mértékben romlott ezeknek az élelmiszereknek a minősége.

A husjegyek

B/12, B/13 és B/14 szelvényére julius 21-ig marha-, borju vagy lóhust, vagy bármely husféléből készült kolbászárut szolgáltatnak ki.

Fekete és zöld rák a halpiacon

A rákidény a hüvösebb időjárás folytán az idén csaknem két hónappal eltolódott, kárpótlásul azonban most annál kiadósabban és aránylag olcsó árszinvonalon jelent meg szokásos helyén, a nagycsarnokban és a csarnokkal szemben, ősi telepén, a Pizsa-utcában. Két fajtája került forgalomba: a levesnek való zöldrák darabonként 40—50 fillér és a rántanivaló feketerák darabonként 1 pengős induló áron. Az utóbbi egy része Erdélyből, másrésze a Dunántulról jut el Budapestre, a zöldrákot a Duna-Tisza mentéről hozzák. Elég népszerü mindakettő, bár a pesti háztartások kevésbé vásárolják, inkább a vendéglátó üzemek asztalára kerülnek. Csak kevesen tudják azt az érdekes sajátosságát, hogy a rák táplál — de nem hizlal és hogy a gyengecsontuakat edzi, erősiti.

53, 95, 73, 132 fillér

Öngyilkosság – egy nappal az esküvő után

Leugrott az ötödik emeletről egy szobalány

Borzalmas öngyilkosság szinhelye volt vasárnap a koradélelőtti órákban a Juhász Andor-utca 28. számu hatalmas ötemelete sarokház. Délelőtt 11 óra tájban

óriási csattanás verte fel

az épület békés csendjét. A lakók, akik hallották a csattanást, az udvarra rohantak, ahol vérző tagokkal feküdt *Menyhárt* Sándorné, *Grünwald* Sándor 21 esztendős szobalánya.

Menyhárt Sándorné hónapok óta alkalmazottja a mérnöknek. A hatalmas lakás háztartási munkáit végezte. Egyik kis udvari szobában lakott. A lakásba még mint *Waxmann* Róza költözött be. Menyhárt Sándor 27 éves mérleggyári munkással négy héttel ezelőtt esküdött meg a polgári hatóságok előtt. *Négy hét óta együtt éltek a kis udvari szobában.* Szóváltás vagy veszekedés nem volt közöttük.

Szombaton a béketéri templomban

megtartották az egyházi esküvőt is.

Szombat este a fiatal pár szórakozni volt. Vidáman jöttek haza. Vasárnap reggel 8 órakor a fiatalasszony vidáman ujságolta Grünwald Sándornak, milyen sokan voltak az esküvőjükön. Nem sokkal később a fiatal férj izgatottan szaladt be a mérnökhöz, s remegő hangon kérdezte, nem látta-e a mérnök a feleségét. Mindketten kimentek a folyosóra, hogy érdeklődjenek az asszony után a szomszédoknál, mikor az örtödik emeleti folyosó korlátjánál megjelent a fiatalasszony s az udvarra vetette magát.

A szerencsétlen fiatalasszonyon a kiérkezett mentők

már nem tudtak segiteni.

Szörnyethalt.

A MAI NAP munkatársa járt a Juhász Andor-utca 28. számu házban. Minden lakó a borzalmas öngyilkosságról beszél. Menyhárt Sándort ki sem lehetett hallgatni. Rendkivül feldult idegállapotban hagyta el a házat. Kis szobájukban ruhák és levelek egymás hátán, óriási a rendetlenség. A szoba butorzata egy ágy, egy szekrény és egy apró asztal. Mindenütt ruhadarabok és iratok. Ugylátszik a szerencsétlen fiatal férj minden számára fontos holmit magával vitt, mert

talán nem akar visszatérni

felesége borzalmas tettének szinhelyére ...

A lakók megdöbbenéssel vették tudomásul a csinos fiatalasszony öngyilkosságát. Grünwald mérnök és albérlői is, akik jól ismerték az öngyilkos szobalányt, érthetetlennek tartják a tragédiát, mert mindenki ugy tudta, hogy Menyhárték házassága szerelmi házasság volt.

Csilléry András Berlinben

(T. P.) A birodalmi egészségügyi vezető, a birodalmi fogorvosvezető és a német egyetemi tanárok külügyi hivatalának meghivására *Csilléry,* a hires állkapocssebész néhány napig Berlinben időzött. Elsősorban az egyes kórházak állkapocsosztályait látogatta meg. Ezek után Csilléry professzor a fogorvosi egyetem nagy előadótermében a fogszuvasodás kérdéséről tartott előadást.

MORISSON
harisnyapótlót utánozzák

Csakis Morisson márkát fogadjon el az illatszertárakban

Ha kell használjon
Morisson szőrtelenitőt

Nyaralók! Figyelem!

BéBé LEVESEK

Csak hadiözvegyek és hadirokkantak árulhatnak a vendéglőkben

A szállodás és vendéglős ipartestület körlevelet intézett tagjaihoz, amelyben közli, hogy a vendéglőkben a mai naptól kezdve csak hadirokkant- vagy hadiözvegyárusok mehetnek be, hogy az asztalok között virágot, gyufát, vagy egyéb apróságokat kináljanak eladásra. Az uj rend vasárnap már életbe is lépett.

Eladta a javitásra átvett ruhákat

A büntetőtörvényszéken *Lombay* Viktor dr. tanácselnök most vonta felelősségre *Porubszky* István 32 éves szabósegédet, mert két javitásra átvett ruhát eladott és azt mondotta, hogy kirabolták. A biróság előtt azzal védekezett, hogy *nem volt keresete* és ezért követte el a büncselekményeket. A büntetett élete szabósegédet nem jogerősen *nyolchónapi börtönbüntetésre* itélte a törvényszék.

Csösz Ferenc

Stuttgarter Zeitung v. 2. 11. 1963

2. NOV. 1963

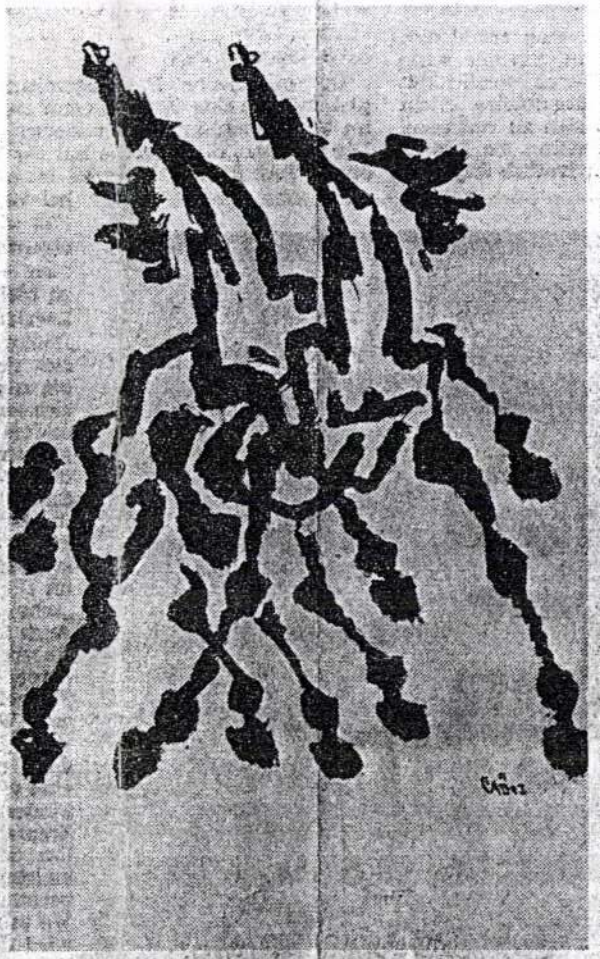

G3

EIN UNGARISCHER KÜNSTLER. Ferenc Csösz ist 1921 in Arad geboren. Die Stadt liegt zwischen Transsylvanien und dem ungarischen Mutterland. Die Ungebundenheit der Natur wird für Csösz zum ersten großen Erlebnis; seine Liebe zu den Pferden bestimmt sein späteres künstlerisches Schaffen. Mit elf Jahren wird Csösz als „Wunderkind" entdeckt. Er ist ein begabter, aufmerksamer und intensiver Zeichner. 1939 tritt er als Schüler in die Budapester Akademie ein. In den folgenden Jahren arbeitet er für mehrere Zeitungen als Illustrator. Wieder wird ihm das Leben der Hirten und Bauern zum Erlebnis, das die Phantasie inspiriert. Für die dunklen Jahre 1944/45 vermerkt die Biographie von Csösz das allgemeine Schicksal einer Generation: Soldat und Gefangenschaft. Nach Kriegsende ist Csösz in Prag tätig; schon 1946 kehrt er nach Budapest zurück. Die städtische Galerie erwirbt ein Selbstbildnis, im staatlichen Auftrag entstehen Porträts wirtschaftlicher und kultureller Prominenz, darunter das Bildnis des Komponisten Kodaly. Die Revolution von 1956, die für Ungarn zu einer nationalen Katastrophe wird, vertreibt Csösz nach Deutschland. Er siedelt sich in Stuttgart an, macht ein paar kleine Ausstellungen, zeichnet wieder Porträts und beteiligt sich an der Gründung eines freien Malkreises. „Versuch Reisekoffer in Heimatelier umzuwandeln", gibt die Biographie lakonisch für 1963 an. Wie dieser Künstler die Natur erlebt, die Mittel einsetzt, das Motiv auf die sparsamste und schlagkräftigste Formel reduziert, lassen die hier wiedergegebenen Tuschskizzen erkennen. Sie machen ein schnell reagierendes Auge, eine sichere Hand und ein Gespür für graphische Wirkung sichtbar; der Wille zur Abstraktion verbindet sich der Freude am Reiz der momentanen Bewegung. Die Blätter, aus dem spontanen handschriftlichen Duktus entwickelt, haben die Titel: Hahnenkampf, Pferde, Hirte. Sie verzichten völlig auf alle naturalistischen und technischen Effekte. StZ

73° Anno 1021 N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

IL GIORNALE DI VICENZA
q 36100 VICENZA
VIALE VERONA 83
DIR. RESP. JACOPO APPIANI

10 LUG. 1973

E' stato recentemente nel Veneto il noto pittore e scultore ungherese, Ferenc Csósz, profugo e attualmente residente a Stoccarda. Attratto da una particolare atmosfera egli ha espresso il desiderio di ritornare nelle città venete, in Verona, ad esempio, che ha definito «città squisitamente romantica». La sua tavolozza si impegna spesso nel campo del balletto classico e nella musica anche contemporanea. Tra le personalità del balletto hanno posato per lui Nurejev, la Fracci, oltre a direttori d'orchestra, compositori. Nel disegno qui riprodotto sono studi su Rudolf Nurejev.

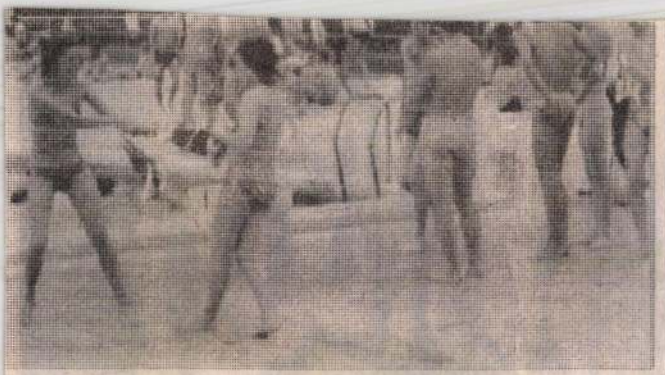

posto sicuro per i bagni e per l'"illusione" di una
(FOTOSERVIZIO DE LLO STUDIO IMPIUMI)

me dell'acqua in Italia). Questo il decalogo:

● Non fare il bagno durante la digestione (per circa tre ore dopo il pasto);

● Non fare il bagno dopo essere stati a lungo esposti al sole o in acque troppo fredde;

● Nel primo bagno della giornata l'immersione sia sempre graduale;

● Non rimanere in acqua troppo a lungo, mai dopo il secondo brivido;

● Non fare assolutamente il bagno negli stagni, dove il fondo melmoso, al pari delle sabbie mobili, può risucchiare gli incauti senza scampo.

● Non attraversare i fiumi se non si è nuotatori più che esperti (per i notevoli pericoli rappresentati in particolar modo dalle correnti);

● In caso di crampi o di malore non perdere la calma ed evitare movimenti inconsulti, ma assumere la posizione del "morto";

● Non fare i bagni in luoghi isolati perchè, in caso di bisogno, nessuno potrebbe soccorrervi;

● Saper sempre misurare le proprie forze e la propria resistenza al nuoto, regolandosi di conseguenza;

● E' bene sapere anche praticare la respirazione artificiale (specie col metodo "bocca a bocca"); se immediatamente attuata e continuata, essa può ridare la vita al bagnante tratto a riva dopo breve annegamento.

iscritti e delle attese e speranze che la rinnovata formula politica suscita nell'opinione pubblica, ha inviato al presidente del consiglio il seguente telegramma:

« Democristiani vicentini appreso con vivo compiacimento designazione incarico per formazione nuovo governo e seguite con preoccupata attenzione fasi conseguenti trattative esprimono soddisfazione per accettazione incarico e formulano auguri vivissimi affinchè compagine governativa da lei guidata possa a lungo operare in concorde unità d' intenti onde assicurare al Paese desiderata e necessaria stabilità politica e efficienza legislativa in grado di correggere carenze e squilibri che tante turbative provocano quotidianamente vita intera nazione ».

NUOVA SCUOLA MEDIA — Il ministero della pubblica istruzione, accogliendo la proposta del provveditore agli studi, ha disposto l'istituzione di una nuova scuola media in città che si svilupperà da sdoppiamenti di quelle preesistenti e di altre in provincia. Il provvedimento avrà decorrenza dal primo ottobre. Le scuole vicentine da 84 diventeranno 90.

con
in C
so
rivol
deriv
ta a
Brenc
derivi

Olivetti terminali
Per l'utilizzazione periferica in real-time e time-sharing di tutte le potenzialità dei grandi elaboratori elettronici centrali: nel campo bancario e amministrativo, nel campo organizzativo e industriale. Olivetti porta nello sviluppo dei terminali la sua completa esperienza di produttore mondiale di apparecchiature e sistemi per il trattamento delle informazioni e per la loro trasmissione a distanza.

olivetti

Venite a provare il vostro antifurto

per ogni villa, appartamento, ufficio, negozio, stabilimento

martedì 10 e mercoledì 11 luglio

SENZA ALCUN VOSTRO IMPEGNO CONOSCERETE QUANTO E' POSSIBILE FARE AFFINCHE' LE PROSSIME FERIE SIANO "REALMENTE" DELLE VACANZE.

RIALBA - Vicenza
CONTRA' VITTORIO VENETO, 33.
PREVENZIONE: ANTIFURTI CONTRO IL GAS

Alsósz György

1928/29 – 1931/32 I.

Ferképzőmfőiskék

1932-33 7 h. l.

lyenek a miletosi Didymaionhoz vezető út mentén állottak (London) vagy ruhás álló női alakok, mint a Delosban talált „Nikandré" (Athén), vagy az ú. n. Samosi Héra (Párizs), végre a ruhátlan álló ifjú alakja, az ú. n. „Apolló" korai példái, mint pl. a Ptoionban talált példány (Athén).

Az alakok eleinte tagolatlan, zárt tömbbe vannak foglalva, mozdulatuk alig jelzett, merev. Később mind behatóbban figyeli a művész a formák tagozódását. A ruhákon redők, a testen izmok tűnnek elő, a végtagok is mindjobban különválnak a törzstől és változatosabb mozdulatok keletkeznek. A fekvés, kúszás (pl. az assosi templom reliefjein, Párizs) és a vállain állatot vivő férfi motívumának (kis bronzszobrocska Berlinben, Kréta szigetéről), a röpülő Nikének, az előretörő harcos mozdulatának megoldását nagyrészben már a Kr. e. VI. sz. megtalálta.

A test szerves mozgása iránt a G. kezdettől fogva érdeklődött. Az arc mozgékonyságát annak bizonyos eltorzításával, az archaikus mosollyal jelezte. A testen pedig a csuklóizületek erős, ha nem is helyes kiemelésével fejezte ki annak mozgásra való alkalmasságát.

Lehetséges, hogy ez az érdeklődés szintén Kréta szigetére vezeti vissza a fejlődés fonalát, ahol a Kr. e. II. évezredben virágzó művészet tanusította a krétaiak különös fogékonyságát az állati és növényi mozgás iránt (l. Aegeai művészet). A hagyomány szerint Krétából vándorolt be Sikyonba Dipoinos és Skyllis (l. o.) és az összefüggést a talált emlékek is igazolják. Krétai stílust mutat az argosi Polymedes (l. o.) két ifjú alakja (Kleobis és Biton, Delphi), csakhogy már némileg továbbfejlesztve: a karok könyökben kissé behajlítva a [illegible] különválnak, a mell-

Csősz János klz.
Különféle bélyegek

IV. Képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállítás. Bp. 1956. december. 6 l.

MDK

Csösz János
az első dijnál is értékesebb külön dijat nyert

1933-ban a "May Show" -n /Tavaszi Tárlat/ a clevelan
di másodgenerációs müvész.

? : Amerikai magyar müvészek sikere.
Képzömüvészet. 1934. 77.sz. 2o2.1.

Csúz János

MAGYAR MUVESZE
1926. 126.

BAROSS SZ

Kereskedő-, Iparos- és Rokonsz
Budapest, IV. Bástya-utca 5

Igen tisztelt Szakosz

Kedves Bá

A Baross szövetség 197. sz. viselő
tályének emelése céljából a nemzetközi v
biró s itt Budapesten (Gödöllön) augusz
Jamboree-n szerepeltetni akarjuk. A csapat
sajnos szövetségünk, a mai nehéz viszony
miért is tagjaink szíves áldozatkészségét kel

Tekintettel erre a nemes célra, ar
gyen szíves a mellékelt csekk-lap felhaszn
tehetségének megfelelő kegyes adományát h

Midőn még szíves áldozatkészségéé
Baross testvéri üdvözlettel hívé:

Budapest, 1933. junius 15.

a

Csösz János

dijat nyert Amerikában
Clevelandban
Képzőművészet

1934. 202. l.
(Amerikai magyar
művészek sikere.)

198. Preti; Fra Mattia (calabriai festő; 1613–1699): Ábrahám megvendégeli az angyalokat. Vászon, olaj, 159 × 165 cm.

Gerevich PA 240–241 l.
Mattia Preti: Ábrahám lakomája

Berti Toesca 960 l. (repr. 960 l.)
Preti, Mattia

Gerevich: Az Ujság 1916 jul 20, 3 l.
Csernoch szerezte.

dr. Csötönyi József, erdőmérnök. 1.) Folytatás.

Az erdők sorsa a mi sorsunk is.

Féltés és aggodalom csendül ki Ozslay István „Hogy magyra nőjenek a fák" c. írásából (Budapest, 1987. 10. szám). Még a szakembert is szíven ütik a szavai.

Korszerű felfogás szerint az erdőnek hármas — termelési, védelmi és szociális-üdülési — funkciója van. A termelési funkcióhoz kapcsolódó nézet él inkább a köztudatban, mely szerint az erdő elsőrendűen fontos, megújítható nyersanyagforrást jelent. Az erdő azonban ma már nemcsak nyersanyagforrás, hanem védi a környezetet, formálja, alakítja a táj arculatát, védelmet és élőhelyet jelent a növény- és állatvilág megannyi képviselőjének, kikapcsolódást, pihenést nyújt az embernek, esztétikai és kulturális kincsünk.

Budapest folyóirat, 1988., 6., 21-old.

Dr. Götönyi József, erdőmérnök az erdőkrónd a mi sorsunk is.

2.) Folytatás.

Budapest folyóirat, 19 ff., 6., 21-okt.

Csővár (Pest vm.)

A XV. sz. mint Castrum Chew Nográd vmben fehüdt. és a Ráskayak kezén volt. 1559-ben már a török kezén van. Elpusztult a XVII. sz. végén.

1700-ban u. i. Katolikus templom, mely jelenleg a luteránusoké.

Chobotvác 128. l.

CSŐVÁR (Pest)

Acsákoz beosztva

VÁRROM, a vár belső része hatalmas négyszög, két erős saroktoronnyal, köröskörül magas kerítőfal és mindenféle külső építmények. Első említése 1448, miker Rázhay György helyreállíttatta, a török alatt elpusztult.

Csepkát

ÁG. EV. TEMPLOM, épült 1695-ben.

Csővár

Csővár romjai

képpel
Csővár falu körze-
lében
Bar Bpestbalp.

89. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Csővári Prónay-

kastély

(Nógrád vm.)

l.

Bar Bpesthalp.

89. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Csörsz György

Vásárhelyen a Tornyai múzeumban megnyílt a Petőfi Művelődési Központ festő- és szobrászszakkörök kiállítása, melyen szerepel munkája.

Erdélyi F. Lajos: Amatőrök kiállítása a Tornyai múzeumban.
Csongrádmegyei Hírlap, 1945. máj. 14.

Spanyol

említve a XX. Velencei Biennalén

Az új európai művészet
Magyar Szemle 1936 IX.

Gövári György

a hódmezővásárhelyi Majolikagyár kerámia szakkörének tagja

A. RÁCZ: Ifjú keramikusak.

Mestermunka, 1975. ápr. 30.